KÜLLI RAHECHT • VALVE-LEEVI MENGEL
ÜRVE TIRSO • KÜLLE PREILOP

GEORG ÜLLERI

JUTLUSTE SÕNASTIK

EESTI RAAMATU AASTA
2000

TARTU ÜLIKOOLI EESTI KEELE ÕPPETOOLI TOIMETISED 12

KÜLLI HABICHT • VALVE-LIIVI KINGISEPP
URVE PIRSO • KÜLLI PRILLOP

GEORG MÜLLERI JUTLUSTE SÕNASTIK

TARTU 2000

Toimetanud *Jaak Peebo*

Kaane kujundanud *Reet Eilsen*

Selle raamatu väljaandmist on toetanud
Eesti Raamatu Aasta Peakomitee

© Tartu Ülikool, 2000

ISBN 9985–4–0114–X

OÜ Greif trükikoda
Kastani 38, 50410 Tartu

SISUKORD

Saateks 7
Sõnastiku kasutajale 19
1. Sõnavalik 19
2. Georg Mülleri eripärased grafeemid 19
3. Sõnaartikli struktuur 21
3.1. Märksõna 21
3.1.1. Tähendusseletus 23
3.1.2. Sagedusandmed 24
3.1.3. Sõnaliik 24
3.2. Sõned 24
3.3. Illustreeriv materjal 24
3.3.1. Näitelaused 24
3.3.2. Liitsõnad 25
3.3.3. Ühendverbid 25
3.3.4. Sõnaühendid 26
3.4. Viited 27
4. Sõneloendi struktuur 27
5. Lisade seletus 28
Lühendid 29
Sõnastik 31
Sõneloend 437
Lisad
1. Georg Mülleri 9. jutlus 507
2. Georg Mülleri käekirja näide 517
3. Sõnaartikli struktuuri skeem 519

SAATEKS

Eestikeelne kirjasõna tekkis katoliku ja reformatsioonikiriku ägedal võitlusajal XVI sajandil. Kahjuks on esimesi eestikeelseid tekste sisaldanud raamatuist suur osa sõdade tõttu hävinud või ära keelatud ja hävitatud. Nii juhtus 1525. aastal ilmunud liivi-, läti- ja eestikeelse trükisega ja ka 1535. aastal trükitud Wanradti-Koelli katekismusest on meie päevini säilinud vaid 11 räbaldunud lehte, mis leiti teise raamatu kaane täitematerjali hulgast. Raamatu ajaloo uurijate andmeil on eestikeelse trükisõna esimesel sajandil ilmunud vähemalt kümmekond raamatut, mis aga hävisid päris varases levikujärgus ega saanud kuigi ulatuslikult rahva kätte jõuda.[1] Säilinud on üksikuid eestikeelseid käsikirjalisi tekste ja tekstikatkendeid, märkmeid ja kirjapanekuid XIII – XVI sajandist. Tartu Ülikooli eesti keele õppetooli vana kirjakeele uurijad koondasid need hiljuti kogumikku "Eesti keele vanimad tekstid ja sõnastik"[2] ning analüüsisid nende sõnavara ja grammatilist vormistikku,[3] luues üksikasjalise pildi meie kirjakeele alguse vaevarikkast teest.

Nüüd oleme alustanud XVII sajandi eestikeelsete tekstide analüüsi. XVII sajandi algul levisid reformatsioonikiriku ideed Eesti alal ennekõike käsikirjades, sest vajalikud eestikeelsed trükitud käsiraamatud puudusid. Suure haruldusena on meie päevini säilinud Tallinna Pühavaimu kiriku õpetaja Georg Mülleri 39 eestikeelse jutluse käsikiri, mille leidis Tallinna linnaarhivaar Theodor Schiemann 1884. aastal raeakte korrastades. Käsikiri

---

[1] U. Liivaku, Eesti raamatu lugu. Tallinn, 1995, lk 28.

[2] E. Ehasalu, K. Habicht, V.-L. Kingisepp, J. Peebo, 1997. Eesti keele vanimad tekstid ja sõnastik. Tartu Ülikooli eesti keele õppetooli toimetised 6. Tartu, 1997 (vt http://ee.www.ee/filosoft/wakk/).

[3] V.-L. Kingisepp, E. Ehasalu, K. Habicht, J. Peebo, Vanimate eesti keele tekstide sõnavarast ja grammatilisest vormistikust. – Pühendusteos Huno Rätsepale. Tartu Ülikooli eesti keele õppetooli toimetised 7. Tartu, 1997, lk 67 – 100.

oli heas korras ja on seda tänapäevani.[4] Georg Mülleri jutlused on kirjutatud 35 kvartformaadis vihikusse. Üks vihik sisaldab saksakeelse jutluse ja selle juures on märge, et see on peetud 5. jaanuaril 1598, eestikeelsed aastail 1600 – 1606.

Arhivaar Theodor Schiemann pidas leidu oluliseks ja andis käsikirja praost Carl Malmile läbivaatamiseks. C. Malm laskis samal aastal Ristirahwa pühhapäwa lehes ühe jutlusenäite ära trükkida.[5] Ka mainis ta leitud jutlusi järgmisel aastal ajakirjas Baltische Monatschrift,[6] kuid leiu tähtsust eesti kultuuriloos ta õieti ei mõistnud. Georg Mülleri jutluste tegelikku väärtust märkas teoloog Villem Reiman, kes 1890. aasta suvel käsikirjaga Tallinnas kohapeal põhjalikumalt tutvus. Ta esines sama aasta detsembris Tartus Õpetatud Eesti Seltsi koosolekul ettekandega "Das älteste Denkmal estnischen Schriftthums".[7] ÕES-i tolleaegne esimees Leo Meyer huvitus haruldasest leiust sedavõrd, et tema aktiivsel toetusel otsustati käsikiri seltsi kulul ÕES-i toimetistes trükkida. Ettevõtmist toetas rahaliselt ka Võisiku peeglivabriku omanik, ÕES-i korrespondentliige Friedrich Amelung. Jutluste gooti kirjas teksti kirjutasid käsitsi ümber Tartu Eesti Üliõpilaste Seltsi liikmed filoloogiaüliõpilane Oskar Kallas, meditsiinitudeng Michel Ostrow, juuraüliõpilane Gustav Seen ja teoloogiatudeng Oskar Wirkhaus. Trükipoognate korrektuuri lugemisel tegi peatöö Oskar Kallas professor Leo Meyeri kaasabil. Publikatsioonile kirjutas Villem Reiman mahuka sissejuhatuse, milles ta üksikasjaliselt kirjeldas jutluste avastamislugu ja ülesehitust ning analüüsis nende sisu ning keelt.[8] Villem Reiman ei kahelnud selles, et Georg Mülleri 39 jutlust aastaist 1600 – 1606 moodustavad ainulaadse lähtepunkti eesti keele ja kirjanduse teadusliku kirjelduse ajaloos.

---

[4] Georg Mülleri jutlused 1600 – 1606. Tallinna Linnaarhiiv, f. 230, nim. 1, s. 955.

[5] C. Malm, Üks jutlus, mis 284 aasta eest peetud. – Ristirahwa pühhapäwa leht, 1884, nr 51 ja 53.

[6] C. Malm, Aelteste estnische Predigten. – Baltische Monatsschrift, 1885, Band XXXII, Heft 7, lk 617 – 620.

[7] V. Reiman, Das älteste Denkmal estnischen Schriftthums. – Sitzungsberichte der Gelehrten Estnischen Gesellschaft zu Dorpat. 1890, lk 97 – 119.

[8] V. Reiman, Neununddreissig Estnische Predigten von Georg Müller aus den Jahren 1600 – 1606. – Verhandlungen der gelehrten Estnischen Gesellschaft zu Dorpat. Fünfzehnter Band. Dorpat, 1891.

Mida teame Georg Müllerist ja ta jutlustest tänapäeval?

Pärast jutluste teksti publitseerimist on seda enam kui sajandi vältel erinevates väljaannetes mainitud ja iseloomustatud ning eri aspektidest ka analüüsitud. Ennekõike on jutlusi käsitletud eesti kirjanduse ja keele ajaloo ülevaadetes,[9] samuti usuteaduslikus kirjanduses, mis järgnevas analüüsis jääb kõrvale.

Põnevat uurimisainet on pakkunud Georg Mülleri päritolu, küsimus, kas ta oli eestlane või sakslane, ta nime kuju (Georgius Mollerus, Jurgenn Moeller, Jurgen Muller) ja elulugu tervikuna.[10] Uku Masing pidas Müllerit eestlaseks ja lähtus seejuures jutluste tekstist, milles avaldub jutlustaja suhtumine oma kogudusse. "Ta peab kuulajaid nii omadeks, et räägib neile iseendast ja oma hädadest, süüdistab neid ja vabandab, kaitseb iseend nende ees, ei tunne end neist kõrgemaks, vaid ainult targemaks, ning on valmis oma tarkust alati nendega jagama," kirjutab Masing 1977. aastal.[11] Pikka aega käsikirjas püsinud ja hiljuti avaldatud uurimuses "*Somnium umbrae* echk vx Vnny vchest wariust", mis pühendatud Georg Mülleri mälestusele, esitab Uku Masing oma väga isikupärase ja süvitsi mineva nägemuse Mülleri isikust, õpinguist, seisukohtadest teoloogina, ta mõttemaailmast, sõnavarast, väljendeist ja kogu keelekasutusest põhjendamaks, et Müller oli eestlane.[12] Seda seisukohta ei lükka päriselt ümber ka Liivi Aarma publitseeritud uus arhiivileid – Georg Mülleri oma käega 1599. aastal kirjutatud elulookirjeldus.[13] Aarma ise peab Müllerit küll sakslaseks ja nõustub allikate andmetega, kus on arvatud sama. Uus arhiivileid kinnitab, et Tallinna raad saatis Mülleri 15. augustil 1587 vaese koolipoisina ja linnastipendiaadina Lübeckisse

---

[9] M. Kampmann, Eesti kirjandusloo peajooned I. 1912, lk 147 – 154; G. Suits, M. Lepik, Eesti kirjanduslugu tekstides. Tartu, 1932, lk 2 – 4; A. Saareste, Eesti keel Rootsi-Poola ajal. – Eesti ajalugu III. Tartu, 1940, lk 343 – 380; Eesti kirjanduse ajalugu I köide. Toimetanud A.Vinkel. Tallinn, 1965, lk 116 – 118; A. Kask, Eesti kirjakeele ajalugu I. Tartu, 1970, lk 33 – 38; H. Salu, Eesti vanem kirjandus. Rooma, 1974, lk 23 – 25; jm.

[10] H. Treumann, *Molleriana.* Isikuloolist Georg Mülleri kohta. – Keel ja Kirjandus, 1963, nr 8, lk 476 – 482.

[11] U. Masing, Lisandeid XVII sajandi kirjandusloole: Georg Müller. – Keel ja Kirjandus, 1977, nr 1, lk 28.

[12] U. Masing, Eesti vanema kirjakeele lood. Tartu, 1999, lk 135 – 239.

[13] L. Aarma, Kuidas Tallinna koolipoiss Lübeckis studeerimas käis. – Horisont, 1998, nr 6, lk 22 – 24; L. Aarma, Uusi andmeid Pühavaimu pastori Georg Mülleri varase elukäigu kohta. – Keel ja Kirjandus, 1999, nr 11, lk 788 – 795.

õppima. Stuudiumi lõppedes asus ta kooliõpetaja-koolisellina tööle Riiga, kust ta 17. märtsil 1595 Tallinna jõudis ja 17. juunil Tallinna linnakooli ametisse õnnistati. Ta töötas vahepeal kooliõpetajana ka Rakveres[14] ja pärast Tallinna Pühavaimu kiriku pastori Balthasar Russowi surma (24. novembril 1600) sai Müllerist Pühavaimu kiriku eesti koguduse hingekarjane, kellena tegutses surmani 30. VI 1608. Georg Mülleri täpne sünnidaatum on teadmata, aga see võib jääda 1560. aastate lõppu või 1570. aastate algusse või aastasse 1565, nagu oletas Uku Masing.

Georg Mülleri jutluste kirjanduslikest allikatest ja lugemusest pärineb põhjalik uurimus Liis Tohvrilt.[15] Õieti on L. Tohver ainuke, kes on läbi töötanud peale eestikeelse tekstiosa ka Mülleri jutluste saksa- ja ladinakeelsed tekstikatked, eri autorite tsitaadid, mida on jutluste tekstis rohkesti. Peale otseste piiblitsitaatide on ta kindlaks teinud antiikautorid, poliitikamehed, kirikuisad ja pühakud, luterlikud teoloogid, kelle mõtteavaldusi Müller jutlustes kasutab. Kui V. Reiman vaid mainis, et Georg Mülleri jutlused näitavad, et ta oli oma aja kõige targem jutlustaja Eestis, siis L. Tohver täpsustas ja kontrollis seda konkreetse ainestiku alusel. Ta lõpetab kirjutise tõdemusega, et jutluste taga nähtub haritud ja läänelise orientatsiooniga hingekarjane, kes on olnud kodus oma aja homileetilises kirjanduses ja kes nähtavasti ka isiklikult on olnud mitme haruldase raamatu omanik. Saksamaal õppides võis tal olla kokkupuuteid nendegi isikutega, kelle jutlusekogusid ta tsiteerib.[16] Hans Treumann toob täpsed andmed Georg Mülleri biblioteegist, mis sisaldas 110 teost, nende seas mitmesuguseid teoloogilisi teoseid, kalendreid, kosmograafiaid, "Vocabularium Johannis Altenstaigl", "Syntaxis Philippi", "Grammatica Philippi", Christoff Rudolffi arvutusraamat, üks käsitsi kirjutatud arvutusraamat, Terentiuse, Vergiliuse, Aisopose ja Cicero teoseid jm.[17]

Nagu eespool mainitud, andis käsikirja kohta esimese ülevaate ja asjatundliku hinnangu Villem Reiman jutlusi ÕES-i toimetistes publitseerides. Väljaande 54-leheküljelises eessõnas avaldatud V. Reimani seisukohad

---

[14] L. Andresen, Episoode eesti kooliraamatu varasemast ajaloost. – Keel ja Kirjandus, 1983, nr 9, lk 491; J. Naber, Haridusolud Rootsi, Poola ja Taani vahel jaotatud Eestis (16. sajandi teine pool – 17. sajandi esimene veerand). – Eesti kooli ajalugu I. Tallinn, 1989, lk 96 jj.

[15] L. Tohver, Lääne-Euroopa kajastusi Georg Mülleri jutlustes (1600 – 06). – Eesti Kirjandus, 1935, nr 1, lk 6 – 24.

[16] L. Tohver, 1935. Op.cit., lk 24.

[17] H. Treumann, *Molleriana.* Isikuloolist Georg Mülleri kohta. – Keel ja Kirjandus, 1963, nr 8, lk 479.

Mülleri keele kohta (lk XXXVII – XLVI) jäid pikaks ajaks tsiteeritavateks. Käibele on jäänud Mülleri sõnavararikkuse tunnistuseks toodud näited saatana sünonüümidest: *Kurrat, kochnret, Pörgku Koir, Pörgku Karro, Pörgku Must Kaarne, Pörgku Kull, Pörgku Wanna Maddo, Pörgu-Nota Mees* jm.[18]

Tartu ülikooli esimene eesti keele professor Jaan Jõgever võttis Georg Mülleri jutluste analüüsi oma ülikooliloengute kavva ja alustas aastal 1923 kahesemestrilist erikursust Georg Mülleri jutluste keelest.[19] J. Jõgeveri loengukonspekti lugedes selgub, et oma käsitluses toetus ta Villem Reimani seisukohtadele, peatus üksikasjaliselt jutluste avastamislool, Mülleri eluloo kohta teada olevatel andmetel, jutluste tekstiosade kirjeldamisel ja iseloomustas trükiväljaande põhjal selle keelt. Oma loengute käsikirja lõpus esitab ta Georg Mülleri võrdluse inimelust kui veelainest, purjepaadikesest ja unenäost ning ühendab selle Friedrich Reinhold Kreutzwaldi "Kalevipoja" tekstiga. "...tunnete sügavuse poolest ei tea ma, peale Koidula palju kedagi nende kahe mehe, 16. aastasaja kirikuõpetaja ja 19. aastasaja ratsionalisti kõrvale seada".[20]

20. – 30. aastail tegid toonased üliõpilased Mülleri jutluste sõnavarast kirjakeele sõnavara kartoteegi tarvis väljakirjutusi ja koostasid käsikirjalisi uurimusi. Mülleri jutluste laenulisest sõnavarast hakkas tõsiselt huvituma Paul Ariste, kes pärast õpinguid Hamburgis, kus ta puutus vahetult kokku elava alamsaksa keelega ja sai kuulata A. Laschi ning C. Borchlingi loenguid selle keele kohta, süvenes alamsaksa keele mõju uurimisse eesti keeles[21] ning koostas ulatusliku analüüsi G. Mülleri jutlustes leiduvaist saksa laenudest.[22] Ta etümologiseerib Mülleri tekstis üle 200 saksa laensõna (*amet, blöömike* 'lilleke', *günnima* 'soovima', *kaarman* 'voorimees', *kool, käärima, leer* 'õpetus', *loorber, märkama, mündrik* 'paadimees', *oorsak* 'põhjus', *pannine* 'patune', *peegel, pinn* 'nael, ora', *prii, pruukima, pruut, tuurima* 'kestma, vältama', *valsk* 'vale, võlts' jt), pakub rohkesti häälikuloolisi tähelepanekuid ja üldistavaid järeldusi. P. Ariste väidab, et olemasolevad alamsaksa laensõnad Mülleri keeles pole tekkinud sellest, et jutluste kirjutaja oleks teadlikult või alateadlikult tarvitanud saksa sõnu igapäevaste eesti omade asemel, vaid

---

[18] V. Reiman, 1891. Op. cit., lk XXXIX jj.

[19] Eesti Vabariigi Tartu Ülikooli ettelugemise kava aastail 1921 – 1924.

[20] J. Jõgever, Eesti kirjanduse ajalugu. Loengud, kokkuvõtted VIII. Georg Müller. Käsikiri TÜ raamatukogu käsikirjade osakonnas, f 34, sü 37, lk 122.

[21] P. Ariste, Alamsaksa keel ja eesti keele uurimine. – Eesti Keel, 1933, nr 4/5, lk 129 – 133.

[22] P. Ariste, Georg Mülleri saksa laensõnad. – Acta et Commentationes Universitatis Tartuensis B 46:1. Tartu, 1940.

need on olnud omased eesti keelele, mida Müller kuulis. Suuremat osa laensõnu on Müller kasutanud eesti keelenditena.

Tallinnast kui XVII sajandi alguse mitmekeelsest linnast ja Mülleri multilingvaalsusest loob P. Ariste usutava pildi 1966. aasta kirjutises.[23] Mülleri jutlustes läbisegi kasutatud eesti, saksa ja ladina keel viis juba V. Reimani arvamusele, et jutlusi pidades on Müller kasutanud vaid eesti keelt, tõlkides saksa- ja ladinakeelsed laused ettekandmise juures eesti keelde. Seda kinnitavad jutluste tekstist toodud näited.

P. Ariste selgitab, et XVII sajandi alguse Tallinnas elas tihedas naabruses eestlasi, sakslasi, rootslasi, soomlasi, venelasi, vähemal määral ka taanlasi ja vahest muudegi rahvaste esindajaid. Tallinna sakslased kõnelesid tol ajal kaht keelt, ülem- ja alamsaksa keelt, mis oli kõnekeelena tuntud ka eestlaste hulgas. "Alam- ja ülemsaksa keelel olid tolle aja Tallinnas ühiskondlikult piiritletud tarvitamissfäärid. Alamsaksa keelt pidas omaks kõigepealt lihtrahvas, aga ka kodanike keskkiht. Ülemsaksa keele poole pürgis kõige jõukam ja haritum elanikkond."[24] Ta arvab, et G. Müller oli tüüpiline oma aja Tallinna kodanik, kes pastorina koguduse poole pöördudes kasutas eesti ja alamsaksa keelt, kirjalikus asjaajamises aga ülemsaksa keelt.

Kui P. Ariste asub võrdlevalt analüüsima saksa laensõnu Georg Mülleril ja Heinrich Stahlil, eeldab ta, et Müller oli eestlane ja Stahl sakslane ning peab nende eesti keele kasutust juba päritolu tõttu erinevaks: Mülleril oli väga hea ja varjundirikas eesti keel, Stahlil saksapärane.[25] Analüüsinud Georg Mülleri jutlustes leiduvaid *n*-lõpulisi genitiivivorme ja võrrelnud neid XVI sajandi keelemälestistega, arvab Paul Ariste,[26] et XVII sajandi alguseks oli genitiivi lõpp *-n* üldiselt kadunud peale ühesilbiliste asesõnade (*sen, ming*). Georg Mülleri tekstides leiduvad peamiselt fraseoloogilist laadi ühendites esinevad *n*-lõpulised genitiivivormid (*pattuden*, *taivasen*, *õigen*, *söömänaig* jt) võivad esindada mingit vana traditsiooni, mis on üle võetud varasematest tekstidest.

---

[23] P. Ariste, Georg Mülleri mitmekeelsusest. – Keel ja Kirjandus, 1966, nr 6, lk 351 – 355.

[24] P. Ariste, 1966. Op. cit., lk 353.

[25] P. Ariste, Saksa laensõnad Georg Mülleril ja Heinrisch Stahlil. – Keelekontaktid. Tallinn, 1981, lk 110.

[26] P. Ariste, Genitiivi lõpu *-n* esinemine Georg Mülleril. – Keel ja Kirjandus, 1959, nr 6, lk 345 – 349.

Fraseoloogilisi germanisme Georg Mülleri keelekasutuses on registreerinud Helme Tõevere.[27] Ta on kindel, et Müller oli sakslane. Tõlkelaenuliste fraseologismide rohket esinemist peab ta ühelt poolt alateadlikuks kasutuseks, teiselt poolt oletab ta ka võimalust, et tabav, piltlik väljend ahvatleb end valmis kujul teise keelde tõlkima, ja Müller, kes oma jutlustes taotles elavust, piltlikkust, löövust, võis saksa fraseologisme ka teadlikult eestikeelses tõlkes kasutada.[28] Toomas Paul osutab tõsiasjale, et suur osa H. Tõevere esitatud fraseologismidest (*armu leidma, sõna pidama, appi hüüdma, ilmale tooma* jt) on piiblist pärit semitismid, mis on enamikku keeltesse tulnud piibli kaudu ja mis eesti keelde on tulnud ladina või saksa keele vahendusel. Nende kasutamine ei ütlevat midagi kellegi emakeele kohta.[29]

Mülleri jutlustes sisalduvast fraseoloogilisest ainestikust on põhjaliku kirjutise avaldanud Arvo Krikmann.[30] Ta rühmitab materjali Piiblist pärinevaiks vanasõnadeks ja muudeks lausevormilisteks ütlusteks, ladina ja saksa päritolu tõlgeteks ning loetleb hulgaliselt Mülleri sõnapaare, ridu, vastandusi, kõrvutusi, võrdlusi ja liialdusi, mitmesuguseid metafoorseid kujundeid, eufonisme jm. Ühtekokku on A. Krikmann leidnud Mülleri tekstist üle 370 fraseoloogilise üksuse. Ta hindab Mülleri avarat ülderuditsiooni, paljude spetsiifiliselt piibellike väljendite, saksa fraseologismide tõlkelaenude, aga ka eesti keele enese fraseoloogiliste vahendite küllalt head valdamist.

Ununenud ja haruldased sõnad Mülleri jutlustes paelusid pikka aega Julius Mägistet. Ta käsikirjalises pärandis on selle kohta mitmekesist materjali, kuid valmis publikatsioonini ta ei jõudnud.[31]

Alamsaksa ortograafia eripära ja Mülleri jutluste ortograafia, ennekõike aga palataalklusiilide kirjutusviis selgub Mihkel Toomse uurimusest,[32]

---

[27] H. Tõevere, Fraseoloogilistest germanismidest Georg Mülleri jutlustes. – Keel ja Kirjandus, 1968, nr 8, lk 473 – 479.

[28] H. Tõevere 1968. Op. cit., lk 479.

[29] T. Paul, Eesti piiblitõlke ajalugu. Esimestest katsetustest kuni 1999. aastani. Tallinn, 1999, lk 212.

[30] A. Krikmann, Fraseoloogilisi elemente Georg Mülleri jutlustes. – Keel ja Kirjandus, 1992, nr 3, lk 144 – 150.

[31] V.-L. Kingisepp, Julius Mägiste elutöö ühest tahust. – Keel ja Kirjandus, 1998, nr 10, lk 672 jj.

[32] M. Toomse, Palatalklusil im Wort- und Silbenanlaut bei Georg Müller (1600 – 1606). Commentationes Balticae IV/V, 7. Bonn, 1958.

lauseõpetusealased tähelepanekud pärinevad Osmo Ikolalt.[33]" Ta iseloomustab põhjalikult adjektiivatribuudi kongruentsi, subjekti ja predikaadi arvusuhteid, verbi eitavat kõnet jm. Ikola uurimus on tänaseni ainuke Mülleri jutluste süntaksi teaduslik käsitlus.

Kohakäänete kasutamist Georg Mülleri ja Heinrich Stahli keeles on võrdlevalt käsitlenud Kristiina Ross,[34] kes leiab, et Mülleri enda idiolektis tõenäoliselt sisse- ja seesütlev kääne puudusid ning sisesiht- ja asukoha tähenduse väljendamiseks kasutas ta kaassõnaühendit postpositsiooniga 'sisse' või 'sees'. Sisse- ja seesütlev kääne esinevad Mülleri ja Stahli tekstis vaid enam-vähem adverbistunud püsiväljendeis ning siis, kui nad tsiteerivad või refereerivad varasemaid liturgilisi tõlketekste.[35] Oma pikemas arutluses "Kas eesti kirjakeel võinuks kujuneda teistsuguseks" analüüsib Kristiina Ross muu ainestiku hulgas ka Mülleri jutluste keelt, peamiselt partitiivi nõudva objekti ja seesütlevat käänet nõudva kohamääruse vormistust[36] ja selgitab toodud näidete varal, et XVII sajandi alguseks oli põhjaeesti keelt kirjalikult viljelevate vaimulike hulgas välja kujunenud suhteliselt ühtne keelevariant, milles ilmnesid väga tugevad saksa keele mõjutused. Samas on fraase, mis esinevad nii Mülleri kui Stahli tekstides, kuid ei kuulu ilmselgelt kummagi keele eripärasse ja mis peavad pärinema mingist teistsugusest keelevariandist, mingitest varem loodud tekstidest. Kes need lõi? Selle kohta teeb ta paar huvitavat oletust, kuid lingvistiline materjal enne Mülleri ja Stahli aega on sedavõrd napp, et hüpoteetilisi seisukohti pole võimalik tõestada.

Paljudes keeleajaloolistes käsitlustes või üksikküsimuste vaatlusel on uurijad kasutanud vana kirjakeele andmeid, sealhulgas Georg Mülleri jutlusi, mille abil on jälgitud häälikumuutuste, vormiteisendite või leksika ajalugu. Kõigi nende mainimine siin läheks pikale.

---

[33] O. Ikola. Lauseopillisia havaintoja Georg Müllerin virolaisten saarnojen (1600 – 1606) kielesta. – Turun yliopiston julkaisuja. Sarja B. osa 82. Turku. 1982; vt ka retsensiooni A. Valmet. Uurimus Georg Mülleri keele kohta. – Keel ja Kirjandus. 1963. nr 6. lk 375 – 376.

[34] K. Ross. Kohakäänded Georg Mülleri ja Heinrich Stahli eesti keeles. – Pühendusteos Huno Rätsepale. Tartu Ülikooli eesti keele õppetooli toimetised 7. Tartu. 1997. lk 184 – 201.

[35] K. Ross, 1997. Op.cit., lk 199.

[36] K. Ross, Kas eesti kirjakeel võinuks kujuneda teistsuguseks. – Mis on see ISE: tekst, tagapõhi, isikupära. Eesti Teaduste Akadeemia Underi ja Tuglase Kirjanduskeskus. Tallinn, 1999, lk 9 – 30.

Käsikirjaliste uurimustena on huvipakkuvad veel mõned viimasel ajal Mülleri keele kohta kirjutatud üliõpilastööd,[37] koostamisel on magistritöö Georg Mülleri noomenivormistikust ja peatselt Helsingis ilmumas artiklikogumik, milles on meie töörühma kirjutisi Mülleri keelest.

Tartu Ülikooli eesti keele õppetoolis on Mülleri jutluste sõnavara sedelkartoteek, mis koostati 70. – 80. aastatel eesti filoloogia üliõpilaste leksikograafiapraktika käigus eesmärgiga kasutada seda vana kirjakeele sõnaraamatu koostamisel. Olemasolev sedelkartoteek on olnud käepäraseks koguks, kust võib leida ühe või teise Mülleri sõna kasutusnäited. Uus aeg ja uued tehnilised võimalused sõnaraamatutöös tõstsid esile vajaduse luua õppetooli juurde vana kirjakeele korpus (VAKK).[38] Alustati kõige vanemate tekstide arvutisse sisestamisega ja nende analüüsiga. Järg on Georg Mülleri jutluste käes.

Jutluste arvutivariandist ja sõnastiku koostamistööst

Georg Mülleri 39 jutluse sõnavara tühjendav käsitlus senini puudub. Vaja on seda aga nii eesti kirjakeele sõnavara esmaesinemuse registreerimiseks kui ka vana kirjakeele sõnaraamatu tarvis ja kirjakeele ajaloo iseloomustamiseks. Aastakümneid tagasi pidas Uku Masing hädavajalikuks koostada Georg Mülleri tekstidele konkordantsitaoline sõnastik, mis võimaldaks esiteks Mülleri enda kirjutatust eraldada seda materjali, mis ta sai oma eelkäijailt, ning teiseks võiks selle põhjal hakata XVII sajandi kirjavarast otsima Georg Mülleri käest rändama läinud lipikuid või valmisjutlusi.[39] Huvipakkuv sellise ülesande püstitus kahtlemata on ja võib-olla leidub tulevikus ka sellise töö tegijaid. Seniste uurimuste alusel aga eeldame, et säilinud 39 eestikeelse jutluse autor on Georg Müller ja koostatud on tema autorisõnastik Tallinna Linnaarhiivis olemasolevate käsitsi kirjutatud tekstide põhjal. Tänapäevase arvutileksikograafia ja korpuslingvistika võimalusi arvestades on see töö osutunud hõlpsamini ja kiiremini teostatavaks, kui seda võimaldasid käsitsi

---

[37] K. Eilsen, Georg Mülleri jutluste verbivormistikust. Seminaritöö. 1996. Käsikiri TÜ eesti keele õppetoolis: M. Sarv, Georg Mülleri jutluste sõnavara. Sagedussõnastik. Bakalaureusetöö. 1998. Käsikiri TÜ eesti keele õppetoolis; A. Kohv, Adverb Georg Mülleri jutlustes. Bakalaureusetöö. 1999. Käsikiri TÜ eesti keele õppetoolis.

[38] V.-L. Kingisepp: L. Vaba, Eesti leksikograafia aastal 1997. – Keel ja Kirjandus. 1997, nr 12, lk 825 – 830.

[39] U. Masing, Lisandeid XVII sajandi kirjandusloole: Georg Müller. – Keel ja Kirjandus, 1977, nr 1, lk 36.

tehtud eeltööd. TÜ eesti keele õppetooli vana kirjakeele uurimisrühm sai haridusministeeriumi sihtotstarbelise programmi "Eesti kirjakeele kujunemine ja varieerumine ning selle murdetaust" raames ülesande koostada jutluste arvutivariant ja selle põhjal sõnastik.

Sõnastiku väljaandmise eeltööks oli arvutiandmebaasi loomine, millest pidi välja kasvama elektrooniline sõnastik, mis on kavas teha kättesaadavaks ka Internetis. Kõigepealt tuli otsustada, kuidas võimalikult täpselt sisestada Mülleri tekst kogu oma eripäraga arvutisse, missuguseid tähemärke ja sümboleid kasutada Mülleri grafeemide tähistamiseks, kuidas eristada arvutivariandis eesti-, saksa- ja ladinakeelsed tekstiosad, pealkirjad, lehekülje servadele tehtud märkused, mahakriipsutused, parandused, lühendused jne. Rühma liikmete varasemad töökogemused eesti keele vanimate tekstide arvutivariandi loomisel, vanade ja raskesti loetavate gooti käsikirjaliste tekstide tõlgendamisel ja analüüsimisel kulusid marjaks ära.

Nagu mainitud, on Georg Mülleri jutlused kirjutatud gooti käsikirjas, V. Reimani publikatsioon trükitud fraktuuris. Esialgse arvutivariandi otsustasime luua V. Reimani publikatsiooni põhjal. Töötasime välja jutluste arvutisse sisestamise põhimõtted nii, et eesti-, saksa- ja ladinakeelsed tekstiosad on eraldi tähistatud ja kõik jutlustes leiduv (pealkirjad, märkused, parandused, lühendused jm) on arvutivariandist leitav. Jutluste teksti kirjutas arvutisse Urve Pirso, mõned jutlused ka Külli Prillop.

Teiseks väga nõudlikuks ja aegavõtvaks tööks oli jutluste originaalkäsikirja ja V. Reimani publikatsiooni põhjal koostatud arvutivariandi võrdlemine. Tellisime Tallinna Linnaarhiivist jutluste kõikide lehekülgede (404) valguskoopiad ja tegime esialgsest arvutivariandist väljatrüki. Külli Habicht ja Valve-Liivi Kingisepp lugesid ja võrdlesid originaalteksti ja arvutivarianti ning selgitasid erinevused nende vahel. Originaalkäsikirja ja V. Reimani publikatsiooni vahelised erinevused ja ebatäpsused, mis leidsime, puudutasid kõige enam sõnade kokku- ja lahkukirjutamist (*kuria tegkimist pro kuriategkimist*, *Andexand pro Andex and*), suurt või väikest algustähte (*lapset pro Lapset*, *Wýmbsel pro wymsel*), mõnede tähtede äravahetamist (*e pro a*, *o pro e*, *u pro ü*, *o pro ö*), mõne üksiku sõna vahelejätmist trükiväljaandes, ühe- või kahekordsete tähtede kirjutamist (*l pro ll*, *n pro nn*) jms. Ühtekokku korjus väikesi ebatäpsusi ja erinevaid tõlgendusi üle 600, suuri sisulisi erinevusi me ei avastanud. Vajalikud parandused viisime arvutisse. Niisiis tehtud paranduste järel võime kinnitada, et Georg Mülleri jutluste praegune arvutivariant ja selle põhjal avaldatav sõnastik toetub originaalkäsikirjale. Georg Müller kasutab jutluste tekstis üsnagi ebaühtlast ja varieeruvat grafeemide süsteemi, mis arvutivariandis on püütud võimaluste piires säilitada (vt selle

kohta täpsemalt lk 19 *Georg Mülleri eripärased grafeemid*). Arvutivarianti saab soovi korral lisainfo leidmiseks õppetoolis kasutada, valmistamisel on ka selle internetivariant.

Arvutitöö ideoloogiks on olnud Külli Prillop. Tema koostatud programm hõlbustas andmebaasist sõnastikku paigutatava info töötlust, ennekõike märksõnastamist, sõnaliigi märgendamist, illustratiivse materjali valikut, andmestiku statistilist analüüsi jm, mis on sõnaraamatutöös vältimatud. Nii näiteks leiab jutluste andmebaasist kergesti kõik otsitava märksõna alla kuuluvad sõned ning kogu näitelausestiku. Samas saab ka sõne järgi kätte kogu näitematerjali, kus samakujuline sõne esineb. Otsida saab ka võõrkeelseid lõike, Mülleri enda tehtud tekstiparandusi, kokkukirjutusi, nimesid, sõnu sõnaliigi järgi, sõnaühendeid jm.

Raskesti lahendatavaks probleemiks oli sõnedele viidete esitus, millest me loobusime, kuna sadu või tuhandeid kordi esinevaile sõnedele oleks tulnud sõnastikku märkida ka sadu või tuhandeid jutluste ja lehekülgede numbreid, mis oleks teinud väljaande ülearu mahukaks. Asjahuviline saab kõikide sõnede asukoha teada ja leiab selle üles õppetoolis oleva Georg Mülleri jutluste andmebaasist. Sama kehtib näitelausete kohta: sõnaartiklis on märksõna illustreeritud enamasti vaid ühe näitelausega, ülejäänud leiab arvuti andmepangast.

Publitseeritav "Georg Mülleri jutluste sõnastik" on niisiis ühistöö, mis on valminud TÜ eesti keele õppetooli vana kirjakeele uurimisrühma liikmete poolt. Samal ajal on see järg varem ilmunud Mülleri-eelse kirjakeele sõnastikule, täites ka kirjakeele sõnade esmaesinemussõnastiku ülesannet, sest enne Müllerit samaväärset eestikeelset tekstikogu pole olemas. Oma olemuselt on see nn autorisõnastik ehk kirjanikusõnastik, mis sisaldab kõik Mülleri tekstis leiduvad sõnad koos esinemissagedusandmete ja sõnekujudega. Sõnastikus on 1803 põhimärksõna, 457 viitemärksõna ja 99 379 sõnet. Sõnastiku ees asetsev kasutusjuhend selgitab täpsemalt, missugust infot sõnastik pakub ja kuidas see on üles esitatud. Sõnastiku järel paiknevas indeksis leiduvad kõik Georg Mülleri jutluste sõned.

Loodetavasti pakub avaldatav teos senisest täpsemat ja üksikasjalikumat infot Georg Mülleri jutluste sõnavara, sõnade tähenduste, nende vormivariantide, esinemissageduse, esmaesinemuse jms kohta ning võimaldab koostada eriuurimusi, iseloomustamaks XVII sajandi alguse eesti kirjakeelt. Õppetoolis olemasolev jutluste arvutivariant võimaldab hõlpsamini süveneda Georg Mülleri kujundliku stiili iseärasustesse ja lauseehitusse ning püstitada uusi uurimisülesandeid mitmes muuski valdkonnas. Andmebaas täieneb pidevalt, sisestamisel on kogu vormiinfo ja päringuid saab juurde teha vastavalt kasu-

tajate soovidele. Sellega on huviliste jaoks kättesaadavaks tehtud meie kultuuriloo hälliperioodi silmapaistvamaid ja kõnekamaid mälestisi. Ehk aitab see ka tulevikus selgitada, missugused Mülleri tekstiosad esinevad XVII sajandi hilisemas kirjavaras.

Töö erinevas järgus oleme head nõu saanud prof Kalle Kasemaalt, prof Arvo Krikmannilt, Marju Lepajõelt, Peeter Pällilt, prof Huno Rätsepalt. Kõigile neile kuulub meie tänu. Täname Hando Eilsenit võimaluse eest kasutada tema andmebaasisüsteemi HTree, Tallinna Linnaarhiivi valguskoopiate eest, dots Jaak Peebot asjatundliku toimetamise ja Tartu Ülikooli eesti keele õppetooli juhatajat prof Mati Ereltit tööks vajalike tingimuste loomise eest.

Toomapäeval 1999 Tartus

Valve-Liivi Kingisepp

SÕNASTIKU KASUTAJALE

1. Sõnavalik

Käesolev sõnastik lähtub G. Mülleri originaalkäsikirjast ja sisaldab kõik jutlustes leiduvad eestikeelsed ning üksikult eestikeelses tekstis esinevad saksa- ja ladinakeelsed tsitaatsõnad. Viimased näitavad eeskätt autori mitmekeelsust, kuid ilmselt paiguti ka maakeele sõnavaralisi puudujääke. Samas pole tagantjärele kindlaks tehtav, kas Müller kasutas mõnd võõrkeelset sõna teadlikult või pidas seda eesti keeles käibel olevaks. Autori läbikriipsutatud, st tema poolt valeks või parandamist väärivaks peetud tekstist on sõnastikku võetud vaid need üksikud sõnad, mis ülejäänud tekstis esile ei tule, kuna vastasel juhul läheksid need esmaesinemuste arvestamisel kaduma. Nii on "vastu kirjutaja tahtmist" sõnastikku võetud liitsõnad *pealagi* ja *jalatald*, lihtsõnad *tihke* ja *pakkama* ning tuletis *ootus*. Muud Mülleri enese tekstikorrigeeringud on sõnastiku koostamisel arvesse võetud. Näiteks on autori nummerduse kohaselt parandatud näitelausete sõnajärge ning aktsepteeritud tekstis peale või äärele kirjutatud täiendusi ja muudetud sõna- või lausekujusid.

2. Georg Mülleri eripärased grafeemid

Georg Mülleri käsikirjalisi jutlusi ei ole tänapäeva huvilisel kerge lugeda, sest need on kirjutatud gooti ehk saksa kirjutuskirjas ning nende ortograafia erineb oluliselt tänapäevasest (vt lk 517 *Lisa 2*). Sõnastiku sõnedes ja näitelausetes on Mülleri kirjaviis säilitatud, gooti tähtede asemel oleme siiski kasutanud ladina tähti. Säilitatud on ka Georg Mülleri kirjutustavale iseloomulikud märgid ja lühendused, millel pole ladina kirjas otsest märgivastet. Järgnev seitsmesse teemarühma jaotuv ülevaade aitab ehk Mülleri kirjutusviisi paremini mõista. Esikohal on jutluste tekstis esinev märk või

lühendus, võrdusmärgi järel esitatakse selle tänapäevane vaste, järgneb näitematerjal koos tähendusseletustega.

♦ Ligatuurid

æ = ä, ää, e	*læsima* 'lesima', *Mæhe* 'mehe'; *æeckilene = äkilene* 'äkiline'; *Ilmapæl = ilmapääl* 'ilma peal';
ß = s, ss	*aßi* 'asi', *eddeß = edes* 'ees', *glaß* 'klaas', *haißwa* 'haisva'; *Ißandalle* 'issandale'

♦ Tilde vokaali või nasaali peal (märgib puuduvat nasaali)

ã	*Ißãdt* 'isand', *kustudãa = kustudama* 'kustutama'
æ̃	*tæ̃a = täma* 'tema'
ẽ	*lasckẽ* 'laskem', *nẽte* 'nende'
m̃	*Am̃et = ammet* 'amet', *ham̃aste* 'hammaste'
ñ	*añab* 'annab', *andmeñe = andmenne* 'andmine'
õ	*kõbel* 'kombel', *mõne = monne* 'mõne'
ũ	*lũal* 'jumal', *kũast* 'kummast'

♦ Punkt vokaali peal

ȧ = a	*mȧȧ* 'maa', *sȧȧ* 'saa', *tȧȧ = taa* 'taha', *Wȧȧ = vaa* 'vaga'
æ = ä	*hæ = hää* 'hea', *tæ = tää* 'tea', *wæe = vää* 'väe'
ė = e, ä	*Lėer* 'leer', *tėeb* 'teeb'; *hėe = hää* 'hea', *Mėggest = mägest* 'mäest', *Pėe = pää* 'pea', *tėe = tää* 'tean', *Wėe = vää* 'väe'

♦ Kaareke vokaali peal

ă = a	*allă* 'alla', *iallă* 'jala', *olă = ola* 'õla', *păllēst* 'palest', *pănne = pane* 'panen', *sallă* 'sala', *wală* 'vala',
ĕ = e	*alĕme = aleme* 'algame', *mennĕ = mene* 'mine', *păllēst* 'palest', *sullĕ* 'sule', *tullĕ* 'tule'
ŏ = o	*illŏ = ilo* 'ilu', *vddŏ = udo* 'udu'

♦ Treemad

ä̈ = ä, õ	*Hä̈ = hää* 'hea', *wä̈ra* 'väära'; *sä̈redt = sõrad* 'sõrad'
ë = ä	*lëhat = lähad* 'lähed'
v̈ = ü	*v̈lle* 'üle', *v̈x* 'üks'
ÿ = i, ii, j	*abbÿ* 'abi', *laßÿn* 'lasin'; *hÿret* 'hiired'; *assÿat* 'asjad', *waÿoma = vajoma* 'vajuma'

♦ Lühendused

kriips tähe peal	*Ih̄*$_{us}$ 'Jeesus', *Ihx̄se = Jeesukse* 'Jeesuse'
kriips tähe keskel	*Euangl~~m~~* 'evangeelium', *~~Ih~~*$_{us}$ *~~Chr~~*$_{us}$ 'Jeesus Kristus'
kriips tähe all	*p̲ra* 'perra', *p̲rast* 'pärast'
$_2$= us	*Ain*$_{us}$ 'ainus', *hirm*$_{us}$ 'hirmus', *kañat*$_{us}$*t* 'kannatust'

♦ **Muu**

e = *e*, *ä*, *ee*	*Neutzikene* 'neitsikene'; *efferdab* 'ähvardab', *errasurnut* 'ära surnud'; *ned* 'need'
ff = *hv*, *v*, *f*	*æffwardis* = *ähvardis* 'ähvardas'; *wegkeff* 'vägev'; *afflate* = *aflate* 'aflaadi'
u = *u*, *v*, *uu*	*kaunit* 'kaunid'; *Eua* 'Eva'; *kulma* 'kuulma'
w = *v*, *u*, *uu*	*allandawat* 'alandavad', *willy* 'vili'; *lowlo* = *jõulo* 'jõulu'; *kwlma* 'kuulma', *Twl* 'tuul'

3. Sõnaartikli struktuur

3.1. Märksõna

Märksõnaks on võimaluse korral tänapäeva eesti keele sõna oma põhivormis (käändsõna singulari nominatiivis, pöördsõna supiinis). Edaspidist sõnade esmaesinemuste ja sõnavara arengu analüüsi silmas pidades on eesmärgiks olnud võimalikult kõikide märksõnade viimine tänapäevasele kujule, mistõttu Mülleri tekstis esinenud vanemaid sõnu on märksõnastades häälikuliselt muudetud, nt *auwo* on viidud märksõna **au**, *hengkada* **hingama,** *juure* **juurde,** *sana* **sõna** alla, pöörduvad eitusverbivormid *ewat, emme, is* on ühendatud märksõnaga **ei** jne. Märksõnas on Mülleri-lähedast, kuid kirjapildilt tänapäevastatud varianti kasutatud vaid juhtudel, kui vastavat sõna tänapäeva kirjakeeles ei tunta, nt **harendama*** 'suutma' (Mülleril *harrendama*), **ikeks*** 'ikka, alatiseks' (Mülleril *ickeks* ja *igkex*), **amma*** 'kuni' (Mülleril *amã*, *amma*, *omã*), **keemel*** 'pink' (Mülleril *schemel*), **leikija*** 'mängija' (Mülleril *leickia*) jt. Ka liidetega sõnad on säilitatud Mülleri-pärastena, tänapäevastatud on vaid nende ortograafiat, nt **heitus*** 'kartus, hirm' (Mülleril *heitus*), **häbedus*** 'häbi' (Mülleril *hebbedus*), **häbetama*** 'häbenema' (Mülleril *hebbedama*), **maitsus*** 'maitse' (Mülleril *maitzus*), **väetu** 'väeti' (Mülleril *wæetü*, *wætüh*) jt. Originaalilähedust on silmas peetud ka juhtudel, kui vanem sõnakuju ei sisalda liidet, mis oleks tänapäeval ootuspärane – sellisel puhul ei ole märksõnale tänapäevast liidet lisatud, nt **kärad*** 'kärajad, nõupidamine' (Mülleril *kerradt*, *kærrad*), **lähi*** 'lähedal' (Mülleril *læhüt*, *læhüth*, *lehut*), **tasasti*** 'tasakesi' (Mülleril *tassast*, *taßasti*), **õppema*** 'õpetama' (Mülleril *oppema*).

Märksõna on trükitud poolpaksus kirjas ning tärn selle järel tõstab esile tänapäeva eesti kirjakeeles tundmatud arhaismid, murde- või laensõnad, samuti sõnad, mis on tänapäeval tuntud muus tähenduses, nagu **ehitus*** 'ehe', **kallama*** 'pöörama', **nägu*** 'nägemine' jt. Kui sõnal on

Mülleri tekstide põhjal kaks tähendust, millest üks kattub tänapäevasega, pole märksõna järele tärni lisatud, nt **alandus** 'alandus; alandlik'.

Homonüümid on sõnastikus omaette märksõnadena, näiteks **ilm** tähenduses 'maailm' ja **ilm** tähenduses 'atmosfääri olek'. Tähendust on seletatud vaid tänapäeval vähem kasutatud sõna juures, eelneva näite puhul on selleks *ilm* tähenduses 'maailm'. Erinevalt käänduvatel, nominatiivis homonüümsetel sõnadel on märksõna järel välja toodud tüvevokaal, nt **koor, -e** ja **koor, -i** või laadivahelduslikel algvormis homonüümsetel sõnadel genitiivi kuju, nt **roog: roa** ja **roog: roo**.

Ühe sõna eri sõnaliikides esinemise juhud on eraldi märksõnadeks vaid siis, kui need on kas päritolu, tähenduse või muutmise seisukohalt erinevad, nt *ära* afiksaaladverbi ja verbina, *iga* pronoomeni ja substantiivina või *väli* substantiivi ja adjektiivina. Seotud tähendusega sõnad on ühendatud ühe märksõna alla ja iga sõnaliigiesinemuse kohta on toodud ka lausenäide. Tavaline on mõne sõna esinemine sõltuvalt kontekstist kas substantiivi või adjektiivina, kas adverbi või adpositsioonina, käändumatu adjektiivi või adverbina.

Liitsõnad (v.a liitsõnalised kohanimed) on sõnastikus nii osadeks lahutatult kui ka tervikuna, st et iga märksõna esinemiskordade arvus sisaldub ühtlasi ka selle esinemuste arv liitsõna koosseisus. Liitsõna esinemiskordade arv ja lausenäide esitatakse põhisõna juures, nt **haud** alt leiame liitsõnad **häda|haud, lõvi|haud, põrgu|haud, surma|haud, surnu|haud** ja **süte|haud** koos illustreerivate lausenäidetega. Liitsõna osade piiri märgib püstkriips. Kõik liitsõnad on sõnastikus märksõnadeks, mille juurest osutab viide põhisõnale. Kui Müller on tänapäeva mõistes liitsõna ka lahku kirjutanud, tuuakse põhisõna märksõnaartiklis esitatud liitsõna järel välja selle nii kokku kui ka lahku kirjutatud kordade arv, nt **põrgu|häda** (2): põrgu|häda (1), põrgu häda (1).

Põhi- ja järgarvsõnad on eraldi märksõnadeks, nt **kolm** ja **kolmas**.

Pärisnimelised märksõnad jagunevad isiku- ja kohanimedeks, millest esimesi tähistab märkus isikunimi ning teisi märkus kohanimi märksõnareal. Piiblinimed on sõnastikus Piibli viimases trükis (1998) kasutatud kujul. Kohanimedeks on loetud ka nn käändumatud kohanimelised omadussõnad. Liitsõnaliste kohanimede kohta pole tehtud eraldi sõnaartikleid põhi- ja täiendsõna järgi, need esinevad märksõnadena osadeks lahutamata kujul, nt **Frankriik, Härmapõllu, Kalamaja**.

Ainsate mitmesõnaliste märksõnadena esinevad sõnastikus kohanimi **Punane meri**, kuna vastasel juhul jäänuks see mittekohanimelise täiendosaga nimi välja toomata, ja kreeka keelest pärit **kyrie eleison** 'issand, halasta', mis moodustab kokku kirikliku vormeli.

Võõrkeelsed märksõnad, millel G. Mülleri jutlustes ei esinenud eestipäraseid muutetunnuseid, esitatakse tsitaatidena kursiivkirjas, nt ***bitten*** 'paluma', ***doch*** 'ent, ometi', ***rex*** 'kuningas'. Eestipäraste muutetunnustega võõrsõnad, enamasti alamsaksa laenud, on märksõnadena võrdsustatud omasõnadega, nt **begeerima*** 'soovima', **blöömikene*** 'lilleke', **mörder*** 'mõrtsukas'.

Kursiivis esitatakse ka saksa keelest laenatud liitsõnade täiendosad ja eesliited, millele eesti keeles vasteid ei leidu. Saksapärase liitsõna osa, mis on laenuna tänapäeva eesti keelde jõudnud, oleme esitanud tänapäevasel kujul, nt ***predig***|**tool*** 'kantsel', ***ver*****teenima*** 'teenima', ***plicht***|**ankur*** 'peaankur' jt. Kursiivis märgitud võõrapäraseid liitsõnade osi või prefikseid ei ole võetud omaette märksõnadeks.

Tähtlühendid on märksõnaks vaid juhul, kui neid väljakirjutatud sõnadena ei esinenud. Üldiselt on lühendid paigutatud neid tähistavate märksõnade alla. Sõnastikus leidub neli lühendikujulist märksõna: **D** 'doktor', **H** 'härra; püha', **N**, mis on pöördumisel kasutatav nime asendav lühend ja **S** 'püha'.

3.1.1. Tähendusseletus

Sõnade tähenduste seletamisel on lähtutud nende igast kasutusjuhust G. Mülleri tekstis ja selle põhjal otsustatud, missugust seletust üks või teine sõna vajab. Nendes otsustustes kajastuvad paratamatult sõnastiku koostajate subjektiivsed arusaamad, ehkki arvesse on võetud ka varasemaid sõnastikke ja vana kirjakeele sõnavara alaseid uurimusi.

Tähendust seletatakse märksõnareal ülakomade vahel kõikidel tärniga tähistatud arhailistel, laenulistel ja võõrkeelsetel sõnadel ning juhtudel, kui ühel sõnal on mitu eri tähendust. Kui tänapäeval tundmatu sõna täpne tähendus ka tekstist ei selgu, on kasutatud küsimärki tähendusseletuse järel, nt **homselt*** 'hommikul ?', **metsikus*** 'tihnik ?', **nursikas*** 'hurtsik ?'. Mitmetähenduslike sõnade puhul on välja toodud ka sõna tänapäevane põhitähendus, et lugejal ei jääks muljet, nagu sõna oma tavatähenduses ei esinenukski, nt **hapu** 'hapu; kibe, raske' või **kade** 'ihne; kadedus'. Kui sõna tähendus ei erine tänapäevasest ja see selgub näitelausest, pole märksõna järel tähendusseletust antud. Ka ilmsete metafooride puhul, kus on tegemist läbinähtava tähendusülekandega, on liitsõnade ja verbiühendite tähendusseletus ära jäetud eeldusel, et see selgub näitelausest.

Tähendusseletus ei ole ülakomade vahel, kui tegemist on umbmäärase, mitte otsese tähendusvastega, nt **kört** kehakate või **N** asendussümbol.

3.1.2. Sagedusandmed

Märksõna järel sulgudes on esitatud sõna esinemise sagedus e esinemiskordade arv jutluste eestikeelses tekstis, nt **hea** (373).

3.1.3. Sõnaliik

Märksõnareal paikneb ka kursiivkirjas sõnaliigimärgend (vt lk 555 *Lühendid*). Sõnaliik on määratud teksti põhjal. Mõni sõna võib olla kasutatud mitme sõnaliigi funktsioonis ja saada seetõttu mitu sõnaliigimärgendit, nt **heris*** *s/adj* 'kelm' esineb isikut tähistava substantiivina, kuid ka adjektiivina ühendis *heris töö ning tegu* või **alla** *afadv/adp* on ühelt poolt kasutatud abimäärsõnana ühendverbide koosseisus, nt *alla heitma* või *alla vajutama*, aga ka kaassõnana, nt *surma valla alla sattuma*. On sõnu, mis esinesid Mülleri tekstis tänapäevasest erinevas sõnaliigis, nt **palav** *adj/s* või **kurbus** *s/adj*. Sõnaliigimärgendis on esimesel kohal vastava sõna tänapäeval tavalisema liigi lühend.

Liitsõna juurde on sõnaliigimärgend lisatud vaid siis, kui selle sõnaliik erineb põhisõna omast, nt **peotäis** *s*, *täis* ise on aga adverb või adjektiiv. Muudel juhtudel iseloomustab märksõna sõnaliik ka vastavaid liitsõnu.

3.2. Sõned

Sõneread annavad ülevaate kõikidest ühe sõna G. Mülleri tekstis esinevatest häälikulistest ja vormilistest variantidest. Mülleri lühendeid märgib *lüh* esinemiskordade arvu järel, mis on iga sõne juures sulgudes antud, nt **paik** märksõna juures paikz (2) *lüh*. Sõned on esitatud sageduse kahanemise järjekorras ja on trükitud esisuurtähega, kui need esinesid Mülleri tekstis läbivalt suurtähelisena. Kui leidus nii suure kui ka väikese algustähega variante, on sõne kirjutatud loendis väikese algustähega, nt **halastama** all hallasta (6), hallastada (6), hallastanut (4), hallastab (3), hallastanuth (2), hallastama (1), hallastis (1).

3.3. Illustreeriv materjal

3.3.1. Näitelaused

Sõnaartiklisse valitud näitematerjali ülesandeks on konkretiseerida tähendust ja esitada sõna G. Müllerile iseloomulikes grammatilistes ja semantilistes seostes. Näitematerjali kaudu on püütud sõnade tähendusi võimalikult selgelt avada. Sõnastiku mahtu arvestades ei olnud küll võimalik iga sõna kõiki esinemisjuhte illustreerida, ent G. Mülleri jutluste originaaltekstist on TÜ eesti keele õppetooli vana kirjakeele andmebaasis

olemas elektrooniline variant, kust asjahuviline leiab lisainfot kõikide tekstisõnade kasutusjuhtude kohta. Lähitulevikus on kavas Mülleri jutluste ja sõnastiku kasutatavaks tegemine ka Internetis.

Iga näitelause järel on kohaviit, milles esimene number viitab G. Mülleri käsikirjalise jutluse numbrile ja teine leheküljele selles jutluses, nt *(27.1)* tähendab, et lause paikneb G. Mülleri 27. jutluse esimesel leheküljel. Jutlused on nummerdatud V. Reimani publikatsiooni järgi, kuna originaalkäsikirjas jutlustel numbrid puuduvad.

Märksõna tekstis kasutamist illustreeriva materjalina on ruumi kokkuhoiu huvides toodud vaid lühike tekstinäide, kus vastav sõna tuleb esile koos oma lähima kontekstiümbrusega. Kui tegemist on tärniga märgistatud haruldase sõnaga, on vajaduse korral (tähenduse ilmekamaks avamiseks või huvitavate vormide näitamiseks) toodud kaks lausenäidet. Mitu illustreerivat lauset on esitatud ka juhtudel, kui sõnal on erinevaid tähendusi või kui see kuulub mitmesse sõnaliiki. Siis on näited reastatud tähendusseletuste või sõnaliigimärgendite järjekorras, kusjuures iga erinevat kasutust illustreerib üks lausekatke. Adpositsioonide puhul tuuakse kaks näidet siis, kui sõna esines tekstis nii pre- kui postpositsioonina, nt **läbi** juures. Ka adjektiivide keskvõrde vormid leiduvad vastavate algvõrdes märksõnade all vaid illustreeriva materjalina – kui keskvõrde vorm sõnede hulgas leidus, siis on selle kohta näiteks toodud üks lausekatkend.

3.3.2. Liitsõnad

G. Mülleri jutluste keelelise rikkuse ilmestamiseks on sõnastikku lisatud tänapäevases käsituses **liitsõnad**, mis Mülleri tekstides esinevad küll kas kokku või lahku kirjutatult, kuna kokku- ja lahkukirjutamine varieerus tollal suuresti. Liitsõna osade piiri markeerib sõnastikus autorite lisatud püstkriips, mida Mülleri tekstides ei ole. Esitatud liitsõnade hulgas on nii Mülleri läbivaid kokkukirjutisi, nt **üles|poomine**, **üks|päinis**, kui ka sõnastiku autorite poolt ainult tänapäevast traditsiooni arvestades liitsõnadena esitatud sõnu, nt **elu|päev**, **risti|rahvas** jt. Samas pole kõiki Mülleri käsikirjas leidunud kokkukirjutisi peetud mõistlikuks omaette liitsõnadeks pidada, nt on eraldi sõnadeks loetud *ehkkumb*, *kusnemad*, *ningkõik*, *kustkõik*, *üksiga* jt. Liitsõnad leiduvad sõnastikus kolmes kohas: viitemärksõnadena, põhisõna juures koos illustreeriva näitelause ja sagedusandmetega ning täiendsõna juures viitega põhisõnale (lühendi *vt* järel).

3.3.3. Ühendverbid

Mülleri jutlustest on otsitud ühendverbe, mis iseloomustavad eriti ilmekalt vana saksamõjulist eesti kirjakeelt. Ühendverbid esitatakse vastava

verbi juures eraldi ridadel koos esinemiskordade arvu ja lausenäitega, nt verbi **heitma** alt leiame ühendverbid **alla heitma** (1), **maha heitma** (1) ja **ära heitma** (6) 'kõrvale jätma'. Vajaduse korral, st siis, kui ühendverbi tähenduseks ei ole selle moodustusosade summa, on selle tähendust ka seletatud.

3.3.4. Sõnaühendid

Paljudes sõnaartiklites on lisaks näitelause(te)le esitatud ka jutlustes esinevaid sõnaühendeid, mis iseloomustavad mõnevõrra Mülleri lauseehitust, stiili ja ka mõtteviisi. Spetsiaalse otsinguprogrammi abil on leitud sidesõnadega *ning, ehk* ja *et* 'ja' seotud sõnad ja nimisõnad koos oma nimi- või omadussõnaliste täienditega. Lisaks on materjali hulgast otsitud väljendverbe, ahelverbe ja määrsõnaühendeid. Niisiis leidub esitatud ühendite hulgas nii vabu kui ka püsiühendeid. Esile tulevad tähendusnüansid (nt *nõder pilliroog*), Müllerile iseloomulikud väljendid (nt sõna *igavesti* 109 kasutusjuhust on 93 ühendis *emmis igavesti*) ja ka see, milliseid sõnu on Müller sünonüümideks pidanud, nt *kamber ehk tuba*).

Ühendid on sõnaartiklis tähistatud rombikestega. Püstkirjas tuumühendite järele on kursiivis lisatud sellised pikemad ühendid, milles tuum sisaldub. Seetõttu on mõnd pikemat ühendit esitatud mitu korda erinevate tuumühendite all, nt ühend *suur hirm ning viha* on välja toodud nii tuumühendite *suur hirm* kui ka *suur viha* järel. Iga ühendi järel on sulgudes toodud selle esinemiskordade arv. Näiteks sõnastikureast ♦suur hirm (7): *suur hirm ning viha* (2), *suur heitus ning hirm* (1) selgub, et ühend *suur hirm* esines jutlustes seitsmel korral, kusjuures kolmel korral pikema ühendi koosseisus ja neljal korral kujul *suur hirm*, mida tuumühendi järel uuesti ei korrata.

Ühendid on esitatud sageduse järjekorras ning kirjapildilt ja vormilt tänapäevastatud kujul, et neid oleks lihtsam mõista. Tähendust on seletatud vaid siis, kui ühend annab uue tähenduse, mis ei selgu seda moodustavate sõnade tähendustest. Üldjuhul leidub tähendusseletus vastavate märksõnade juures.

Esitatud materjal ei pretendeeri siiski absoluutsele statistilisele täpsusele, sest ka ülihoolikal käsitsi registreerimisel võib üht-teist kahe silma vahele jääda ja keeles võib ette tulla ebatüüpilisi olukordi, mida automaatse otsinguprogrammi kirjutaja ei oska arvesse võtta.

3.4. Viited

Viitemärksõnu on kasutatud Mülleri tüüpiliste arhailiste või murdepäraste sõnade esitamiseks alfabeetilises märksõnaloendis juhul, kui autori sõna on häälikuliselt palju muudetud ja võib tekkida raskus vana sõnakuju ülesleidmisega tänapäevase märksõna alt, nt **avitama** → *aitama*, **armasti** → *armsasti*, **igavetsema** → *igatsema*, **imetama** → *imestama*, **kaas** → *ka* jt. Kui viitemärksõna eelneks või järgneks vahetult märksõnale, pole seda eraldi välja toodud. Viitemärksõna on trükitud sarnaselt põhimärksõnaga.

Liitsõnad paiknevad sõnastikus täiendsõna järgi alfabeetilises järjestuses ning iga liitsõna juurest viidatakse noolekesega põhisõnale, kus on selle kohta ka lausenäide, nt **iga|päevane** (11) → *päevane*, **kurja|tegija** (5) → *tegija*.

Liitsõna täiendsõna artikli lõpus viidatakse punkti ja *vt* lühendi järel noolega põhisõnale, mille artiklis liitsõna esineb koos lausenäitega, nt sõnaartikli **aeg** lõpus on viide • vt *viit* → *aja|viit* (1).

Punkti ja *vt* lühendiga viitamissüsteemi on kasutatud ka ühendverbe moodustavate afiksaaladverbide juurest verbiartiklile viidates, nt **alla** sõnaartiklist leiame viited • vt *heitma*→ *alla heitma* (1), *vajuma* → *alla vajuma* (1), *vajutama* → *alla vajutama* (12), prefiksiliste sõnade puhul, nt **usk** artiklis • vt *ebausk* ning supletiivsetele tüvedele viidates, nt **enese** artikli lõpus • vt *ise*.

4. Sõneloendi struktuur

Sõnastiku lõpus tuuakse ära sõneloend, milles sisalduvad kõik G. Mülleri eestikeelsete jutluste tekstisõnad koos märksõnaga, millega need on seostatud. Sõnede järel on ka märgend lühendite kohta. Märksõnade järel on säilitatud tärn ning liitsõnade puhul välja toodud täiend- ja põhisõna, mis on eraldatud semikooloniga, nt **erra|kawub** ära; kaduma. Selle loendi abil on huvilisel ühelt poolt võimalik tutvuda Mülleri sõnavaraga kogu selle häälikulises ja vormilises varieeruvuses, teisalt aga saada hõlpsasti informatsiooni mõne huvipakkuva tekstisõna kohta, sest märksõna järgi on võimalik sõnastikust iga sõne kohta täpsemat teavet leida.

Sõneloendis on ka kõik G. Mülleri enda kokku kirjutatud sõnad, mida sõnastikus liitsõnadena ei leidu, nt **enambast|kañatama** enam; kannatama või **ninck|keick** ning; kõik.

5. Lisade seletus

Lisas 1 on näitena toodud Georg Mülleri jutlus, mis on peetud 17. juulil 1603. aastal. Oleme säilitanud Mülleri iseloomulikud grafeemid (vt lk 19 *Georg Mülleri eripärased grafeemid*). Kursiivkiri siinses näites märgib saksa- või ladinakeelset teksti (vt lk 19 *Sõnavalik*); läbikriipsutused Mülleri enda mahatõmmatud sõnu; siksakjoon on selliste sõnade all, mis Müller on teksti hiljem lisanud. Nooleke (↵) tähistab lehekülje vahetust, püstkriips (|) kokkukirjutatud sõnade piiri. Mülleri ääremärkused on esitatud allviidetena.

Lisas 2 on Georg Mülleri käekirja näide lisas 1 toodud jutlusest.

Lisa 3 pakub sõnaartikli struktuuri skeemi. See aitab paremini mõista artikli ülesehitust.

LÜHENDID

adj	adjektiiv
adpos	adpositsioon
adv	adverb
afadv	afiksaaladverb
art	artikkel
int	interjektsioon
konj	konjunktsioon
modadv	modaaladverb
num	numeraal
proadv	proadverb
pron	pronoomen
s	substantiiv
v	verb

A

Aabraham (20) *s* isikunimi

Abraham (11), Abrahami (3), Abrahame (2), Abrahame (1), Abrahamille (1), Abrahamist (1), Abrahamist (1)

Ninck on kaas Abraham sen|sama Issanda Peiwa lebby sen vßu küll nechnut, ninck hend weikasti röymustanut, eike ninda kudt Simeon, kudt tæma sen Lapsukeße oma Kaynla peel kandis, ninck laulis: Meine Augen haben deinen Heiland gesehen. (6.5)

♦ Aabrahami seeme (4), ♦ patriarh Aabraham (3): *kaunis eksempel sest patriarh Aabrahamist* (1), ♦ Aabrahami rüpp (1)

Aadam (59) *s* isikunimi

Adam (32), Adame (12), Adamist (6), Adamille (5), Adamilt (2), Adamæ (1), Adami (1)

Se vlle vnnutis Eua lumala Kescku erra, ninck soy sest Puhst, ninck andis Adamille kaas, ninck Adam söy sest Puhst. (8.2)

♦ Aadam ning Eeva (19): *Aadama ning Eeva langemine* (1), *esimeste vanemate Aadama ning Eeva süü* (1), ♦ Aadama langemine (3): *Aadama ning Eeva langemine* (1), ♦ vana Aadam (2), ♦ Aadam ning kõik see inimese sugu (1), ♦ Aadama pale (1), ♦ meie isa Aadam (1), ♦ teine ning taevane Aadam (1), ♦ vaene äraeksitud Aadama laps (1)

aamen (10) *int*

Amen (10)

lumala kitux ninck auwux, lebby ~~Ham~~ ~~Chrm~~ meddy Issanda, kytetuth ninck tæñatuth, nuith sest Ayast, emis igkewest, Amen. (18.7)

aasta (39) *s*

Aastat (23), aasta (14), Aastadde (1), Aastal (1)

Eb syß se nüith A. R. toßy olle, se pidda meye io keick tunnistama, minck|sarnse suhre wayno se Rotße Kunningkas sen Weñelaße kaas monda Aastat omat piddanut, (9.2)

♦ kallis aasta (2), ♦ elu ning aastad (1), ♦ iga päev ning iga aasta (1)

aastane (3) *adj*

aastaßest (2), aastaßet (1)

Ninck omat kaas ned Laulut ny kebiadt oppeta, eth vx Nohr Laps 10. 12. etc: aastaßest küll woib oppeta, ninck meles piddada. (11.10)

kahe|aastane (1)
Kudt sen Neützikeße Maria P: Bethlehemis Ilmalle tulli, Pistis se Wana Maddo toesti tæma Kanna siße, et nüit se Pörgku|Koir sen Neutzikeße Maria Poya is mitte oßa, syß piddit kumateckit needt Kahe|aastaßet Lapsukeßet sen Bethlehemi Liñas, ninck nente Rayade peel, oma ilma Süita werre kaas sen sama maxma, kumb se Kunningkas Herodes lasckis erra|huckadta. (5.15)

A.B.C. (2) *s* 'aabits'
A.B.C. (2)
Waidt nuith eb olle meye N. syn Maa pæl enamb mitte, kuy nedt eiket Nohret Lapset, ke eßimelt sawat Schole panduth, neile saab ÿx Ramat antuth, nõie, A.B.C. (25.1)
♦ kõige kõrgema jumala A.B.C. kooli poisid ning tütred (1)

Abednego (1) *s* isikunimi
Abednego (1)
Sadrach, Mesach, Abednego, sen Tullise Achio siddes: Kumateckit on sesinañe Lapsukene, kudt se eike lumala Wegky nœmat hoidnut, Minck prast tæma on keicke Wegkew. (7.10)

aber (1) *konj* 'aga'
aber (1)
Aber Israel, se on keick Risti vsckulißet Inimeßet lotket lumala sen Iss: pæle, minck pr: tæma on meddy Awitaya ninck Kiñitus. (16.3)

abi (110) *s*
abby (104), abbi (3), abbist (2), abbida (1)
Toddest Israellil, se on, sel pöha Risti Kirckul, eb olle kußakit muhd abby, kudt ÿx|peines lumala sen Issanda iures, minck prast lumala meddi Issanda iures on se abby, ninck se Onne vlle sinu Rachwa. (3.4)
♦ appi hüüdma (34): *appi hüüdma ning paluma* (2), *kartma ning appi hüüdma* (1), *paluma ning appi hüüdma* (1). ♦ jumala abi (11): *jumala abi ning vägi* (1), *kõige kõrgema jumala abi* (1). ♦ abi ning/ehk arm (11), *abi ning armu otsima* (6), *abi ning armu leidma* (3), *isalik abi ning arm* (1). ♦ abi otsima (7). ♦ abi näitama (5). ♦ abi olema (5). ♦ abi ning nõu (4). ♦ abi toivutama (4). ♦ abi paluma (3). ♦ abi ning troost (2). ♦ isalik abi (2): *isalik abi ning arm* (1). ♦ abi leidma (1). ♦ abi ning vägi (1): *jumala abi ning vägi* (1). ♦ abi ning õnn (1). ♦ abi ning ärapäästmine (1). ♦ abi peale ootama (1). ♦ abinaine ning laps (1). ♦ appi tulema (1). ♦ armulik abi (1). ♦ issanda abi (1). ♦ jumala abikäsi (1). ♦ kõige parem abi (1). ♦ porduelu, abirikkumine, liigsöömine, liigjoomine, kade, viha ning muu häbitu asi (1). ♦ õige abimees (1)
• vt *hüüdmine* → *appi|hüüdmine* (1), *käsi* → *abi|käsi* (1), *mees* → *abi|mees* (1), *naine* → *abi|naine** (2) 'abielunaine', *rikkumine* → *abi|rikkumine** (1) 'abielurikkumine', *voodi* → *maga|abi|voodi** (1) 'abieluvoodi'

abi|käsi (1) → *käsi*

abi|mees (1) → *mees*

abi|naine* (2) 'abielunaine' → *naine*

abi|rikkumine* (1) 'abielurikkumine' → *rikkumine*

aed (11) *s*

Aÿa (6), Aÿade (1), Aÿat (1), Aÿd (1), Aÿiade (1), Aÿiadt (1)

Minck|prast nÿ pea kudt nœmat lumala sen Issanda heele kulsit, pagkenesit ninck Peetsit nœmat hend sen Issanda eddest erra nente Puÿde alla sen Aÿa siddes, nüit tachtsit Adam ninck Eua hend lumala eddest erra|petada, kumba eest vxkit Inimeñe hend eb mitte woÿ erra|petada. (5.5)

kirik|aed (2): kirikaed (1), kirik aed (1)

Se|prast omat nedt Wanambat enne Polwe Keick Kircko Aÿat nimetanuth, vchex Magka maÿax echk vx Hengme wode, kumba siße nedt Risti Inim: wohdille meñewat, ninck tachtwat pißuth hengkada. (31.9)

lust|aed (2)

Se|prast et lumala Sana vx|peines se kaunis Lust|Aÿd ninck Paradÿs on, kumbast meil se|sinatze ello siddes keick süddame röÿm ninck Lust piddab ollema, (36.1)

♦ kaunis lustaed (2): *kaunis lustaed ning paradiis* (1), ♦ Kalamaja kirikaed (1), ♦ maja ning aed (1)

• vt *vili* → *aia|vili* (1)

aeg (292) *s*

aÿal (120), aÿall (53), aick (45), aÿa (34), aÿast (13), aÿck (9), aika (7), aÿka (6), aial (3), Aÿadt (1), æick (1)

Sest, eth nüith se Ilma otz ligky læhüth on, sÿß rasib ninck mœßab se Kurrat, weel paliu hirmsamasti, kuÿ enne, Minck|pr: tæma tæb, eth tæma Aick löhikeñe on, ninck eth tæma nüith pea se Igkeweße Pörgku Picky ninck Tulle siße, piddab heitetuth sama; (27.1)

häda|aeg (5): *hada aeg* (5)

Issand kuÿ hedda aick sœl on, sÿß otziwat nœmat sindt, Kuy sina nœmat nuchtlet, sÿß kissendawat nœmat halledastÿ. (28.1)

katku|aeg (4): *katku aeg* (4)

Motle doch sina Inimeße Lapß, mea on se Katko aick enamb, wo man da beÿ ist, man kompt offt in Todes gefahr, vnd ist stets in Todes gefahr, wenn aber Gott einen behütet, was ist es anders, denn dz er einen Todten hat lebendig gemacht. (31.10)

sõja|aeg (1): *sõda aeg* (1)

Eb sÿß se nüith A. R. toßy olle, se pidda meÿe io keick tunnistama, minck|sarnse suhre waÿno se Rotße Kunningkas sen Weñelaße kaas monda Aastat omat piddanut, mitto Sadda tuhat Inimeßet omat sen|sama Sodda Aÿa siddes erratappetuth. (9.2)

tänis|aeg* (2) 'nüüdisaeg': *tänis aeg* (2)

Minu Issa walitzeb aña tennis aika, ninck mina wallitze kaas. (4.9)

õhtu|sööma|aeg (1): *õhtu sööma|aeg* (1)

sen Wymse Ochto söman|aÿal (5.14)

♦ üürikene aeg (16), ♦ kallis aeg (10): *katku- ning kallis aeg* (3), *kallis aeg, katk ning äkiline surm* (1), *kallis ning kuri aeg* (1), *sõda, vaen, kallis aeg* (1), ♦ kuri aeg (7): *hea ehk kuri aeg* (1), *kallis ning kuri aeg* (1), *kuri hädaaeg* (1),

♦ viletsuse aeg (6): *risti ning viletsuse aeg* (2), *armutu ning viletsuse aeg* (1), *häda ning viletsuse aeg* (1). ♦ kiusatuse aeg (5): *häda ning kiusatuse aeg* (1), ♦ vilets aeg (5). ♦ nüüd ning igal ajal (4). ♦ aega võtma [millekski] (3). ♦ aeg ning tund (3): *päev, tund ning aeg* (1), *õnnis aeg ning tund* (1). ♦ armulik aeg (3). ♦ hea aeg (3): *hea ehk kuri aeg* (1). ♦ kannatuse aeg (3): *issanda Kristuse kannatuse aeg* (1). ♦ silmapilkumise aeg (3): *pisukene silmapilkumise aeg* (1). ♦ sõja aeg (3): *Poola sõja aeg* (1), *Rootsi ning Poola sõja aeg* (1). ♦ amma tänisaega (2). ♦ pisukene aeg (2): *pisukene silmapilkumise aeg* (1). ♦ talve aeg (2): *külma talve aeg* (1). ♦ viimne aeg (2). ♦ õige aeg (2). ♦ aega andma (1). ♦ aeg ning põlv (1). ♦ aega olema (1). ♦ hea tükk aega (1). ♦ Kristuse sündimise aeg (1). ♦ kuiv aeg (1). ♦ kuri ning hädaaeg (1). ♦ mil ajal ehk mil kombel (1). ♦ suur ning armulik rõõmus aeg (1). ♦ sügise ehk talve aeg (1). ♦ viimne õhtusöömaaeg (1). ♦ õnnis aeg (1): *õnnis aeg ning tund* (1)

• vt *viit* → *aja|viit* (1)

aegu (4) *adv*

aikas (1), aiko (1), aikz (1) *lüh*, aÿkas (1)

Iumal tahab sinu Eikedus ette tuwa, kui se Küinal, ninck kudt se Peiwlick mea kesck Louna aiko paistab. (37.5)

ilma|aegu (3): *ilma|aegu* (1), *ilma aegu* (2)

Nüith eh olle ned Tæhe|nimedt, se Kuñingka Dauide, kuÿ kaas nente toiste Laulude pæle mitte ilma|aikas sætuth echk kiriututh. (16.1)

aflaat* (2) *s* 'indulgents'

afflate (2)

Moñikat omat muhd|sarnast keckÿ mængku mottelnuth ninck sisse sædnuth, kuÿ sæl omat, se Henge Meß, nÿ monda Peñi|kohrma sest vchest Liñast se toyse Liña sisse, se Kurraty Afflate ninck Toiwutuße prast ioxnuth. (16.7)

♦ kuradi aflaat ning tõotus (1). ♦ paavsti aflaat (1)

aga (8) *modadv*

aikz (5) *lüh*, aikas (2), aÿkz (1) *lüh*

kuÿ meÿe aikz lebbÿ vche kindla vßu palwume, syß tahab kz Iumall se Igkew Issa meddÿ Palwe kulda. (20.4)

agan (5) *s*

hakanat (5)

Se on tütteltut keicke Inimeste Oppetußest kennel eh mitte Iumala Sana olle. Erranes næmat piddawat erra|pillatuth, ninck hucka mennema, Kudt se Pörm, echk ne hakanat, mea se Twl erra|puhup. (37.2)

ah (21) *int*

Ach (21)

Ach minu Armat Inimeßet, se on io vche waise Pattuße Inimeßel vx suhr röÿmu etc: (2.7)

ahastama* (2) *v* 'ahistama, rõhuma'

ahastawat (2)

Næmat opwat selgke kawala Pettiße, mea oma moist leudab, nente Südda vche mele siddes eh olle, Iumala S: siddes kinnituth, se vx tahab sedda, se

toine toist, nœmat ahastawat meidt keickest pohlest, ninck paistwat kaunit weliast. (21.3)
Waidt lasckem meÿe ned|sarnset Pattußet Inimeßet olla, nĩck igka ayal Iumala silmadde ette astuda, Kuÿ ne Pattu Koormat meidt waiwawat nĩck meddÿ Süddamet ahastawat. (19.3)

Ahasveerus (1) *s* isikunimi
Ahaßuer$_{us}$ (1)
Der Gottlose Haman vnterstehet sich alle Iuden zu tödten, ninck kaibis nente Iuda R: pœle, kuÿ ollex neil vx vws Kesck olnuth, kumba vlle se Kun: Ahaßuer$_{us}$ on wihasex sanuth, eth tœma kz kesckis, eth keick se Iuda R: vche Peiwa siddes piddit erra|tap: sama. (22.5)
♦ kuningas Ahasveerus (1)

ahel (3) *s*
Achilast (1), Ahiladde (1), Ahilade (1)
muito tœma on nedt vsckulißet Inimeßet (omast melest) wihastanuth, nœmat rautze Ahiladde kaas kinni keuthnuth, ninck nœmat ninda nente Korgke Pappide kette vlle|andnuth, Se|sama keick on tœma ~~Chrselle~~ ~~Ihselle~~ ißе technuth. (20.7)
risti|ahel (1): *risti ahel* (1)
Eike ninda on se iergk sinu ninck minu kz, kuÿ meÿe se Risti keuteko kz olleme vmber|keutetuth, sÿß eb woÿ sina ninck mina, sest|samast Risti Achilast enne mitte erra|pœstetuth sada, muito meÿe piddame vx|peines Iumala Armu pœle wadtma, (26.5)
♦ raudne ahel (1), ♦ suur ahel ning köidik (1)

ahi (4) *s*
Achio (4)
Algkmeses se Iütlußе siddes ollet teye kulnuth lugkewa, eth se hœsti kiuwsatuth, nĩck vx eike Risti|kandia Prophet on se Risti vche pallawa echk kuma Achio sarnax nimetanuth, kuß tœma ninda on paiatanuth: Ich will dich, spricht der Herr, selgkedax teha se Achio siddes sest Willetzußest. (26.3)
♦ palav ehk kuum ahi (1), ♦ tuline ahi (1)

ahke* (10) *adj* ˋuhkeˋ
achke (6), achket (3), achkede (1)
Mina negkisin vche Ebbauschkußе Inimeße, se|sama olli achke, Lahutis hend welia ninck packatis kui vx Loerber|Puh. (37.14)
Mina eb olle mitte achke ninck suhr minu hee töh peele, kumb minul eb mitte olle, Se tee mina kaas, et meÿe wegge kaas eb olle mittekit techt, meÿe olleme pea erra|kaddonut. (2.8)
♦ ahke ning suur (6): *suur ning ahke* (1), ♦ ahke sõjamees (1), ♦ ahke sõna (1)

ahne (1) *adj*
Achne (1)
meñe sina sen Ricka Achne|kottÿ iure, ninck palwu tœdda, eth tœma sind vche wacka Ruckÿ echk Oddra kaas tahax awitada, (9.5)
• vt *kott* → *ahne|kott* (1)

ahne|kott (1) → *kott*

ahnema* (1) *v* 'ahnitsema'

achneb (1)

Eb syß se Ayck nüith parrahilles meddy kæes olle, kumb Inimene neutab oma Risti|welielle Armu, Se vx Kochnret achneb syn, se toyne sæl, (9.5)

ahnus (1) *s*

achnußest (1)

et meye nüit sen|sinatze ayal, meddy süddamet, keickest Pee|toitust ninck murrest, kudt kaas suhrest achnußest, wabba tehme, (5.1)

♦ suur ahnus (1)

aia|vili (1) → *vili*

ainus (98) *adj*

aino (59), ainus (34), Ain_{us} (2), Ainust (1), Ayno (2)

Perrast pidda meye opma, eth meddy Iss: ~~Ilse~~ ~~Chrse~~ Rist, se Ainus, ninck vx|peines erra|leppita: keickede Inimeste Pattude eddest on. (26.7)

♦ ainus poeg (31): *armas ainus poeg* (7), *ainus jumala poeg* (3), *armas ainus poeg Jeesus Kristus* (3), *ainus ning armas poeg* (2), *ainsa poja ilmale tulemine* (1), *ainus poeg sest isast* (1), *armas ning ainus poeg* (1), *igavese isa ainus poeg* (1), ♦ ainus jumal (22): *ainus kõigevägivene jumal* (3), *ainus kõige vägevam jumal* (1), *ainus kõigevägivene ning ilma äralahkumata jumal* (1), ♦ ainus ning armas (3): *ainus ning armas poeg* (2), *armas ning ainus poeg* (1), ♦ ainus vahemees (2), ♦ ainusündinud poeg (2), ♦ ainus aitaja (1), ♦ ainus mees (1), ♦ ainus ning kaunis puu (1), ♦ ainus ohver (1), ♦ ainus oorsak (1), ♦ ainus õpetus (1), ♦ ainus rõõm (1), ♦ ainus sõna (1), ♦ ainus tee (1), ♦ ainus tütar (1), ♦ ainus õnnistegija (1)

• vt *sündima* → *ainu|sündinud* (2)

ainu|sündinud (2) → *sündima*

aitaja (24) *s*

awitaya (24)

Oñis on se Mees, ke sen Issanda pæle lotab, ninck eth se keicke wægkiwene Iumal tæma awitaya on. (15.8)

häda|aitaja (4) 'hädas aitaja'

Se Sana (:Onne:) on ny paliu, kuy vx Oñis|tegkia echk hedda|awitaya. (17.2)

♦ õige aitaja (4): *õige aitaja ning hoidja* (1), *õige Iisraeli aitaja* (1), ♦ õnnistegija ning aitaja (3): *aitaja ning õnnistegija* (1), ♦ ainus aitaja (1), ♦ aitaja ning hoidja (1): *õige aitaja ning hoidja* (1), ♦ armuline aitaja (1), ♦ hädaaitaja Jeesus Kristus (1), ♦ Iisraeli aitaja (1): *õige Iisraeli aitaja* (1), ♦ kõige kõrgem aitaja ning äralunastaja Jeesus Kristus (1), ♦ usuliste inimeste aitaja (1), ♦ õnnistegija ehk hädaaitaja (1)

aitama (125) *v*

awitada (42), awita (23), awitab (20), awitanuth (9), awitama (8), awituth (7), awitat (5), Aid (3), awitako (2), awitaket (1), Awitakudt (1), awitamas (1), awitis (1), awittada (1), awittamas (1)

Issandt Iumal, kuy heldesti awitat sina ned|samat, ke sinu pæle lothwat. (11.3)

ära aitama (1)
Se toine trost, mea meil piddab ollema, keicke meddÿ Risti ninck willetzuße siddes, on se: Meÿe eb olle mitte vx|peines se Risti siddes, Erranes meil on vx Awitaÿa, Ke meÿe iures seisab, ninck awitab meidt erra, keickest meddÿ willetzußest. (29.4)
üle aitama (1)
Ach sina Iumal Nicolae, Kuÿ sina mind se|sinatze Laiwa, Hüide, ninck keick nedt|samat, ke minu kz Laiwa sid: omat, hæsti ninck terwe vlle|awitat, Nÿ pea kudt mina Maa pæle tulle, sÿß taha mina sinu auwux vx se|sarn suhr Mache|waa Küÿnla lascke teha, kudt se|sinane Mast|puh on. (30.6)
üles aitama (1)
ke vx|peines on, kuÿ tæma langeb, sÿß eb olle kekit sæl, ke tædda vlles awitab, (28.1)
♦ päästma ning aitama (12): *aitama ning ära päästma* (7), *ära päästma ning aitama* (4), ♦ kinnitama ning aitama (1), ♦ tulema ning aitama (1)
• vt *jumal* → *ait|jumal** (3) 'aitüma'

ait|jumal* (3) 'aitüma' → *jumal*

ajama (33) *v*
aÿada (9), aÿetuth (7), aÿab (6), aÿama (4), aÿadta (3), aÿawat (3), aÿanuth (1)
Sattub kekit kachio sißе, eth tæma lumala S: prast sest vchest Linnast se toÿse saab aÿetuth, Möde|warsÿ kinnitab ninck röÿmustab lumala S: keick ned|samat, sel kombel: Ich bin beÿ ihm in der Noth, Mina tahan tædda sest heddast erra|pæstada, ninck auwsax teha. (18.3)
ära ajama (19)
Perrast sen tæñameße, piddame meÿe lumala kaas palwuma, eth tæma meile sen|sama omast rochkest Armust tahax andada, mea tæma tæb, mea meddÿ Hiwo ninck Hengelle tarbex tulleb, ninck meist kaas erra|wottada, echk kaukelle meist erra|aÿada, mea meile kuria teb. (10.4)
♦ sundima ning ajama (1)

ajane* (1) *adj* 'aegne'
aÿane (1)
iga|ajane* (1): *iga ajane* (1)
Suña aller Heidnischen Philosophen Schrifften eb olle enamb mitte, kuÿ vx igka aÿane kaibtus, vlle se suhre ninck moñe|sarnatze willetzuße Vitæ hoñis. (24.3)

aja|viit (1) → *viit*

aken (4) *s*
Acknat (2), acken (1), Ackna (1)
Se Pöha Kunningkas Dauid oppep kaas, mix tarbex tæma lumala iures otzib Pattuden andex andmesex, Eb mitte sem|prast, et tæmale nuit keick Acknat ninck Vxet keickest Pattust ninck rüwwedußest sawat vlles|awatuth, Eb mitte. (3.7)
klaas|aken (2): *klaas|aken* (1), *klaas aken* (1)
Kuß meÿe eales keume, sæl kañame meÿe sen Surma meddÿ olla pæl, kz ninda,

eth se Surm lebby meddy Silmade, kuy lebby vche Glase Ackna, welia watab. (23.3)

♦ aknad ning uksed (2)

alam (1) *adj*

Allemba (1)

Sœl on ickex murre, kartus, Lothmene, ninck kaas wimatel se Surm, ny hœsti nente iures, ke suhre Auwo siddes istwat, kuy kaas se keicke Allemba Inimeße iures syn Maa pœl. (24.1)

♦ kõige alam inimene (1)

alandama (19) *v*

allandama (4), allandame (4), allandada (3), allandab (2), allandanut (2), allanda (1), allandanuth (1), allandawat (1), allandis (1)

Minck|prast on se keicke Korkemb Iumala Poick hend ninda allandanut? (6.10)

♦ käe alla alandama (7)

alandus (8) *s/adj* 'alandus; alandlik'

allandus (3), allandußе (3), Allandußest (2)

O sina Sant, ninck wayne Inimenne, katze ninck tunne toch, kui korkesti sina sinu Allandußest ollet vllentut. (6.6)

Vx se|sarn allandus ninck Kurb südda tahab Iumal meilt kaas, ke omat Pattut kaddub ninck tunnistab, ninck kartab hend Iumala wiha eddest, ia keickest süddamest Iumalalt armu pallub. (38.8)

♦ suur alandus (2), ♦ alanduse palve (1), ♦ alandus ning kurb süda (1), ♦ issanda Jeesuse Kristuse alandus ning kannatus (1), ♦ kurb ning alandus süda (1)

alas|pidi (1) → *pidi*

alasti (4) *adv/adj*

allasti (3), Allaste (1)

Sen|sama kachio ninck langmesse perrast, omat Adam ninck Eua nüit nente hebbüst moistnuth, et nœmat allasti ollit, se on, et nœmat Hiwust ninck Hengest Iumala Ande ninck Pallœ ollit erra|kawutanuth. (5.5)

Nente Sanade kz piddame meye Chr: Ih: iure kuy nedt paliadt nĩck Allaste Santit tullema, nedt Reyadt tœmalle neuthma, eth tœma nedtsamat tahax terwex teha. (19.4)

♦ alasti olema (3), ♦ paljas ning alasti sant (1)

Aleksander (1) *s* isikunimi

Alexander (1)

Sem|prast et eb tœma sen Ilma siddes mitte pea mœßama: suhre ilma tallußе Kunningkade Sodda Wœe echk Raud|ristade kaas, ninck paliu werrœ erra-wallama, kudt Alexander, echk muhd enamb Kuñingkat omat technut. (7.14)

alev (1) *s*

Allewe (1)

Ia Iumal tahab kaas meddy iures ellada, kudt meye nente Kahe Apostlide kaas, ke Iherusal: vche Allewe sißе tachtsit menna, kumb sœl nymety Eñahus. (13.3)

algaja (1) *s* 'alustaja'
Algkia (1)
Toesty on kaas lumal iße se eike Algkia sen|sama suhre Töh iures olnut. (9.6)

algama (38) *v*
alleb (8), algkwat (6), algkis (4), algknut (3), alleme (3), algkma (2), algknuth (2), alēme (1), alled (1), alleen (1), allemæ (1), algkeda (1), algkekat (1), algkeme (1), algkmatta (1), alkis (1), allæme (1)
meÿe piddame keick, mea meÿe algkeme ninck ette wottame, se olgkut Sanade echk Töh kz, se peame meye sen Iss: Hxe Chrxe Nyme siddes algkma. (13.2)
♦ algama ning tegema (2), ♦ algama ning ära lõppema (1), ♦ algama ning ette võtma (1), ♦ algama ning jätma (1)

algamine (48) *s* 'alustamine, algus'
algkmesest (20), algkmeses (14), algkmene (6), algkmeße (3), alckmesest (1), Alckmeße (1), alckmeßes (1), Algkemesest (1), algkmeseß (1)
lumal piddab keick aßÿ andma nĩck tegkema, lumall piddab ollema se Algkmene, se Wahe, ninck se otz. Se|prast palwume meÿe sÿn kz ninck laulame: (16.4)
♦ algamine sest ilmast (10), ♦ kaval algamine (2), ♦ laulu algamine (2), ♦ armu algamine (1), ♦ häda algamine (1), ♦ jutluse algamine (1), ♦ sõna algamine (1), ♦ täht ning algamine sest igavesest viletsusest ning hukutusest (1)

algus (8) *s* 'algatus, ettevõtmine'
algkußet (8)
Nedt Wainlaßet omat keick sinu Keddede siddes, ninck kz keick nente motlußet. Nente Algkußet on sinul kz tuttaw. (22.3)
♦ vaenlaste algused (3), ♦ kuri algus (1), ♦ südame mõtlused ning algused (1)

all (32) *adp*
all (28), al (4)
In duab„ concionib„ haben N: gehöret, eth eb vxikit Inimene Taiwa all, echk sÿn Maa pœl olle, ke se Risti, hedda echk willetzuße eddest wabba on: (25.1)

alla (87) *afadv/adp*
alla (85), alā (1), allā (1)
Echk kudt se Rist meddÿ meles raschke on, sÿß tulleb se Pöha W: ninck awitab meidt iße kandada, eth eb se Rist meÿdt kogkonis alla waÿota . (10.6)
Ninck ollet teÿe eßimelt kulnuth, kuÿ meÿe Waÿset Inimeßet sen Surma walla alla olleme satnuth, ninck kuÿ se Surm sen Woÿmuße meddÿ pœle sanuth on. (8.11)
• vt *heitma* → *alla heitma* (1), *minemine* → *alla|minemine* (1), *vajuma* → *alla vajuma* (9), *vajutama* → *alla vajutama* (12)

alla|minemine (1) → *minemine*

allikas (8) *s*
hallick (7), Hallikast (1)
Se armuliku Hallick eb kuÿwa eales erra, ninck eb sa kaas mitte tüchiax, io enamb meÿe tœmast wottame, io enamb se armuliku weßi tœmast Paisub ninck tœmalle ieeb. (3.11)

pea|allikas (1)
Sie seind nicht gewesen in Schola spiritu, Sãcti, kumba siddes se eike Tunnis-Tæcht, ninck se eike Pæe\hallick keickest willetzußest meile saab neutetuth ninck kaas tæta antuth. (24.5)
♦ armulik allikas (3), ♦ õige allikas (3): *õige peaallikas* (1)

alt (2) *adp*
alt (2)
Meye piddame hend lumãla Sana kaas kinnitama, Kuy lumãl meit sen sinatze ilma Rysti alt eb mitte taha erra|peesta, (3.9)

altar (4) *s*
Altarÿ (2), Altare (1), Altarist (1)
kuß mina Chore siddes, echk se Altarÿ ees ollen seißnuth, ninck vßinasti teddy Laulo pæle kulnuth, eth eb teye vxikit Lauloeikeste laula, vtle mina weel vx|kordt, (11.7)
♦ koori sees chk altari ees (1), ♦ kõrge altar (1), ♦ sakrament sest altarist (1)

alutu* (8) *adj* 'alandatud, alandlik'
allotho (7), allothumb (1)
Nüit on se Prophet Esaias sen Pöha W: siddes nechnut, eth se vws\sündinut Lapsukenne allotho, ninck igka|mehest piddi erra|poltuth ollema, Sÿß eb anna tæma selle Lapsukeßelle vche, moito paliu ninck mone|sarnast Nymedt. (7.1)
Ach Armas Issandt ninck lumal, anna sinu Pöha W: Armu ninck weggÿ, et mina se keicke allothumb Catechismo Laps echk Poÿß woixsin olla ninck ieeda, (5.11)
♦ vaene (ning) alutu (5): *alutu ning vaene sissesõitmine* (1), *vaene alutu Jeesuse Kristuse sulane* (1), *vaene, alutu ning sant* (1), *vaene alutu kuningas* (1), *vaene alutu sulane* (1), ♦ vaene alutu sulane (2): *vaene alutu Jeesuse Kristuse sulane* (1), ♦ kõige alutum katekismuse laps (1)

Amachius (2) *s* nimi
Amachius (1), Amachi (1)
Kudt se Werry|koir Amachius Phrygia Linna siddes monikat Risti Inimeßet vche Palawa Roste pæle panni, ninck lasckis næmat ellawalt pradida, Sÿß paiataßit næmat sen Werry|koira wasta: Amachi kui sina meddy küpzetuth Liha tahat maitzeda, sÿß kæna meydt sen toyse pohle se toyse külie pæle, (10.6)
♦ verekoer Amachius (1)

amet (33) *s*
Ameti (16), Amet (7), Ametÿ (7), Ametist (1), Ammeti (1), Ammetÿ (1)
sÿß tahab tæma kumateckit, et meye tæma lütlus Anietÿ suhre Auwo siddes piddame piddama, kumba Ameti lebbÿ tæma neet Inimeßet tahab walgkustada, lummala pohle pörda et sen Pöha Waimu andada. (38.3)
jutlus|amet (10) 'jutlustaja amet': *jutlus amet* (3), *jutluse amet* (7)
et meye keicke hedda ninck willetzuße siddes tæma Sana peele lotame, se Pöha lütlus Ammeti auwustame, ninck lebbi sen sama woixime kinnitut sada. (38.12)
♦ amet ning kutsumine (2), ♦ amet ning töö (2), ♦ püha jutlusamet (2), ♦ ameti

sees käima (1), ♦ aus ametimees (1), ♦ kõrge ning raske jutlusamet (1), ♦ nimi ning amet (1), ♦ raske amet (1), ♦ suur ning raske amet (1), ♦ õige ristiinimese amet (1)

• vt *mees* → *ameti|mees* (2)

ameti|mees (2) → *mees*

amma* (44) *adp* 'kuni'

ama̅ (39), amma (3), oma̅ (2)

Minu Issa walitzeb ama̅ tennis aika, ninck mina wallitze kaas. (4.9)

Seprast tahab tæma setta Issanda, sest ẅchelt homselt amma̅ sen toise ota, ninck tæma Sana pæle lotada. (3.1)

ammugi (5) *adv*

amo̅kit (4), ammokit (1)

sÿß piddame meÿe toesti keick tunnistama, eth se|sama aÿck io Amo̅kit meddÿ Tallinna siddes, ninck Lÿfflande Maa pæl on olnuth, ninck on weel nüütkit. (9.1)

Ananias (6) *s* isikunimi

Ananias (4), Anania (1), Ananiam (1)

Minck|prast et Ananias omat Keddet tæma pæle panneb, on nÿ paliu, et tæma tædda keickest Pattust wallales paiatab (38.10)

♦ sulane Ananias (2)

and (64) *s*

ande (45), andet (15), Andest (2), andede (1), Andel (1)

Ninck on nüit se|sinane keicke kallimb Taÿwane Ande, Iumala P: meddÿ omax sanut: Keick mea tæmal on, se on Meddÿ. (6.5)

♦ suur and (15): *õige suurem and* (4), *hea ning suur and* (1), *kaunis ning suur and* (1), *õige kõrgem ning suurem and* (1), *õige suurem and ning arm* (1), *õige suurem ning kallim and* (1), *kõrge ning suur and* (1), *suur arm ning and* (1), *suur ehk pisukene and* (1), *suur jumala and* (1), ♦ jumala and (7): *jumala and ning arm* (1), *rohke jumala arm ning and* (1), *suur jumala and* (1), ♦ hea and (6): *õige parem and* (2), *hea ning suur and* (1), ♦ õige kõrgem and (5): *õige ning õige kõrgem and ning klenöödie* (2), *õige kõrgem ning suurem and* (1), ♦ taevane and (4): *hüüs ning taevane and* (1), *õige kallim taevane and* (1), ♦ and ning arm (3): *jumala and ning arm* (1), *õige suurem and ning arm* (1), *suur arm ning and* (1), ♦ hüüs ning and (3): *hüüs ning taevane and* (1), *ilma ärapajatamata hüüs ning and* (1), ♦ and ning heategemine (2): *püha vaimu and ning heategemine* (1), ♦ õige kallim and (2): *õige kallim taevane and* (1), *õige suurem ning kallim and* (1), ♦ pisukene and (2): *suur ehk pisukene and* (1), ♦ and ning kindel täht (1)

andeks (77) *afadv*

andex (76), andix (1)

Eßimelt olleme meÿe lumalalt palwunuth; se Pattuden andex Andmeße prast, et tæma meile oma Onne, ninck keick meddÿ Pattut tahax andex andada. (17.1)

♦ pattude andeksandmine (26): *palve sest pattude andeksandmisest* (1), ♦ unustama ning andeks andma (2): *andeks andma ning ära unustama* (1), ♦ andeks-

andmine sest patust (1). ♦ arm ning andeksandmine (1). ♦ kinni katma ning andeks andma (1)

• vt *andma* → *andeks andma* (40), *andmine* → *andeks|andmine* (37)

andeks|andmine (37) → *andmine*

andja (8) *s*

andia (5), andiast (3)

nõu|andja (8)

Paiatat sina nüüt: Woyme meye hend kaas sest|sinatze Nouw|andiast tröstida? (7.7)

♦ jumala nõuandja (1). ♦ jumala poja nõuandja (1). ♦ õige nõuandja (1). ♦ sala jumala nõuandja (1)

andma (431) *v*

antuth (74), andada (59), andnuth (47), andnut (40), annab (39), añab (36), anda (36), andma (35), andwat (11), anna (11), andtuth (10), andis (6), antkut (4), aña (3), andkut (3), anname (3), añetuth (2), annax (2), annetuth (2), aname (1), añaxit (1), andkem (1), andkuth (1), andsin (1), ant (1) *lüh.* antaxe (1), antut (1)

Vx Laps on meile sündinut, vx Poick on meile antuth. (2.2)

andeks andma (40)

Syn saab se Pöha Apostle Pauluße Vsck, kumb enne kuy vx Tulle Segko on olnut, ny suhrex, et tæma nuit sen Taywa awwa neeb, ninck vßub, et Iumal tæmale keick Pattut tahab andex andada, ninck armu kaas tædda wasta wotta. (38.10)

ette andma (1)

Kui meye (:Iumal parrakut:) næme sest Pöha Pawestist ninck tæma Pannitze hulkast neist Iesuiterist, kumb eb muhd mitte, kui Inimeße sætußest ninck Vnnest, öhd ninck Peiwa oppewat ninck welia laotawat. andwat ette ninck lasckwat tutta, et næmat tachtwat vx|peines waat olla, ninck Taiwa Ricku sisse tulla.(36.5)

välja andma (1)

Ia neet Pannitzet omat se pæle achket ninck paiatawat; Meye Kambrit omat tews hüydt, kumb vche wärra se toine toise prast woib welia anda: Et meddy lambat kandwat tuhat kordset wilia: Et meddi Heriadt paliu tödt tegkewat, ninck eb sünni vxkit kachio echk wigka meddy hultza pæl. (36.3)

ära andma (1)

weel paliu wehemb, eth meye hend nente Iumala kartiade Selsist peaxime erra|andma poehma, nick nente Iumala Lapsede Nouw erra|polgkma, (28.1)

üle andma (1)

Eth meddy Issandt ~~Chr~~ vx vrrikene Aick sen Surma sisse say vlle|antuth, ninck eth tæma sen wayse Inimese Suggu eddest piddy erra|surrema, Kumateckit eb olle tæma sen Surma sißе mitte iæhnut, ninck se Surm eb olle tædda mitte woynut kinni piddada, (8.8)

üle|annetu (9) *adj*: *üle|antud* (9)

Eßimelt ninck algkmeses N. kuy meye næme, eth Iumal meidt oma hirmsa nuchtluße, ninck se Risti witza kz meidt vlle|antuth Inimeße alleb pexada, syß

eb pidda meÿe lumala wasta mitte purrelema, weel paliu wehemb hend iße waiwama. (28.2)

ümber andma* (10) 'ümbritsema, piirama'

Se|sama keick woÿme meÿe lumala Sanast tædta, kust se Pattu, Surm, hedda, haÿkedus echk muh willetzus tulleb, ninck kz meÿe waÿset Inimeßet ÿmber|antuth olleme. (18.2)

♦ andeks andma (40): *andeks andma ning ära unustama* (1), *kinni katma ning andeks andma* (1), *unustama ning andeks andma* (1). ♦ nõu andma (19). ♦ omaks andma (19), *läkitama ning omaks andma* (1), ♦ õnne andma (15). ♦ tervet andma 'tervist andma' (10). ♦ armu andma (8). ♦ nime andma (8), ♦ au andma (6), ♦ tunnistust andma (6). ♦ teada andma (5): *kirjutama ning teada andma* (1), *näitama ning teada andma* (2), *õppema ning teada andma* (1). ♦ rahu andma (4). ♦ käsku andma (3). ♦ õpetust andma (3). ♦ andma ning kinkima (2): *kinkima ning andma* (1). ♦ elu andma (2). ♦ rääkskoppi andma (2) 'aru andma'. ♦ sündima ning andma (2). ♦ ülekäe andma (2) 'võimust võtma'. ♦ aega andma (1). ♦ ehitama ning ümber andma (1). ♦ eksemplit andma (1) 'eeskuju andma'. ♦ hinge andma (1). ♦ jumalaga andma (1). ♦ julgust andma (1). ♦ käe alla andma (1). ♦ näitama ning andma (1). ♦ pakkuma ning andma (1). ♦ pannine ning üleannetu inimene (1)

andmine(43) *s*

andmene (24), andmeße (10), and (5) *lüh*, andm (1) *lüh*, andmeñe (1), andmesest (1), andmesex (1)

se Oppetuß sest poenitentiæ on ielles ette thodut, lebbÿ se suhre ninck Korgke Oppia, nõĩe Mar: Lutherß, wasto sen Pañitze Paweste oppia, nõĩe Iohañes Tetzel, q V'nuorschamet geleret, eth lebbÿ se Raha Andmeße, kuÿ kz tæma hellisemeße lebbÿ, piddi nente Inimeste Henget, sest Pörgku Tulle iergkmeßest erlöset werden. (32.2)

andeks|andmine (37): *andeks andmine* (37)

Mea on se|sarn andex andmene moito, kuÿ se eike Offer ? (3.6)

sisse|andmine (5): *sisseandmine* (5)

Meÿe tahame A. R. sen Röÿmsa ninck kauni Löhikesse Ketku Laulo heñesa ette wotta, kumb se suhr ninck Korgke Prophet Esaias lebbÿ sen Pöha waÿmo sisse andmeñe, meile on kiriutanuth oma Ramato siddes ninck oma V'dixsa Capitli siddes. (6.3)

♦ pattude andeksandmine (26): *palve sest pattude andeksandmisest* (1). ♦ andeksandmine sest patust (1). ♦ arm ning andeksandmine (1). ♦ raha andmine (1)

ankur (1) *s*

Ancker (1)

plicht|ankur* (1) 'peaankur'

Plicht Ancker (1)

Eike ninda N. piddab meddÿ Palwe, iße|er: se|sinatze willetza Aÿa sid: se eike Plicht Ancker ollema, nĩck eb mitte sest Palwest pra|iethma. (33.7)

♦ õige *plicht*ankur (1)

anrufen (1) v 'hüüdma'

anruffen (1)

Waidt syßkit on sæl weel vx toine Te, mingk kz meye tædda kaukelle woime erra|ayada, se on se|sinañe löhikene Laull, kuy kz se Pöha Palwe, se kz woime meye keicke meddy Wainlaße wasta seista, ninck nœmat vlle|woitada, Kuy meye muito Süddamest se|sinatze Laulo laulame, ninck Iumala (oma Lapsede nīck Perrede kz) anruffen. (20.1)

Apostata (1) *s* hüüdnimi

Apostata (1)

Wie Cain, Saul, Iudas, Iulianus Apostata, ke oma Wainlaßest vche Surma Nole kz say lebby lastuth, ninck surry kz ninda suhrest wihast oma Pattu sees erra, nīck hüppas Hiwo ninck Henge kz, sen Kochnretti mele hæx, sen Pörgku-hauwa siße. (27.9)

♦ Julianus Apostata (1)

apostel (76) *s*

Apostel (22), Apostle (18), Apostlit (10), Apostlide (9), A (4) *lüh*, Apostlix (4), Apostlille (3), Ap (2) *lüh*, Apostelix (1), Apostlill (1), Apostlist (1), Postlilt (1)

Perrast on meddy Issandt ~~Chr~~ ~~ms~~ iße, oma Apostlide ninck Sullaste kaas, Iherusalemī Linna erra|rickmeße kulutanut, (9.6)

♦ püha apostel (39): *püha apostel Paulus* (30), *püha apostel Peetrus* (4), *püha apostel Pauluse histooria* (1), *püha apostel Pauluse usk* (1), *püha apostli Pauluse raamat* (1), ♦ apostel ning õppija (2), ♦ apostel Paulus (35): *püha apostel Paulus* (30), *püha apostel Pauluse histooria* (1), *püha apostel Pauluse usk* (1), *püha apostli Pauluse raamat* (1), ♦ apostel ehk piiskop, ♦ apostel ning sulane (1), ♦ apostel Peetrus (5): *püha apostel Peetrus* (4), ♦ prohvetite ning apostlite kiri (1), ♦ suur apostel (1)

appi|hüüdmine (1) → *hüüdmine*

arm (294) *s*

armu (190), armust (52), arm (36), armo (11), armux (3), Armull (1), armuta (1)

Se on: Iumala Arm on ny suhr, eth eb tœma eales erra|wœßy, Ia Iumala Armull eb olle vchtekit Otza, echk Pochia, sest tœma Arm on ilma erra|moitmata. (34.8)

♦ jumala arm (53): *jumala arm* (41), *kõige kõrgema jumala arm* (3), *jumala arm ning heldus* (2), *arm jumala juures* (1), *jumala and ning arm* (1), *jumala arm ning tema vagi* (1), *jumala arm ning vagi* (1), *riik sest jumala armust* (1), *rohke jumala arm ning and* (1), *suur ilma ärapajatamata jumala arm* (1), ♦ rohke arm (32): *rohke helde arm* (13), *rohke arm* (11), *suur rohke arm* (3), *suur ning rohke arm* (2), *suur ning rohke helde arm* (2), *rohke jumala arm ning and* (1), ♦ suur arm (32): *suur rohke arm* (3), *suur ning rohke arm* (2), *suur ning rohke helde arm* (2), *kannatus ning suur arm* (1), *kõige suurem arm* (1), *suur ilma ärapajatamata arm ning heategemine* (1), *suur ilma ärapajatamata jumala arm* (1), *suur arm ning and* (1), *suur arm ning heategemine* (1), *suur himu ning arm* (1), *suur ning helde arm* (1), *suur palav arm* (1),

kõige suurem and ning arm (1), *suur heategemine ning arm* (1), ♦ arm ning vägi (19): *arm ning vägi* (14), *püha vaimu arm ning vägi* (3), *jumala arm ning tema vägi* (1), *jumala arm ning vägi* (1), ♦ helde arm (18): *rohke helde arm* (13), *suur ning rohke helde arm* (2), *kõige heldem arm* (1), *suur ning helde arm* (1), ♦ armu näitama (13), ♦ armu otsima (13): *abi ning armu otsima* (6), ♦ abi ning/ehk arm (11): *abi ning armu otsima* (6), *abi ning armu leidma* (3), *isalik abi ning arm* (1), ♦ armu andma (8), ♦ Kristuse arm (8): *issanda Jeesuse Kristuse arm* (4), *Jeesuse Kristuse arm* (2), *issanda Jeesuse Kristuse surm ning arm* (1), *Kristuse Jeesuse arm* (1), ♦ arm ning õnn (7): *arm ning õnn* (4), *õnn ning arm* (2), *arm, õnn ning õige tundmine* (1), ♦ arm ning heategemine (6): *ilma ärapajatamata arm ning heategemine* (2), *heategemine ning arm* (1), *suur ilma ärapajatamata arm ning heategemine* (1), *suur arm ning heategemine* (1), ♦ armu heitma 'armu andma' (6), ♦ issanda arm (6): *issanda Jeesuse Kristuse arm* (4), *issanda Jeesuse Kristuse surm ning arm* (1), ♦ armu leidma (5): *abi ning armu leidma* (3), ♦ ristivelje arm (5), ♦ isalik arm (4): *isalik abi ning arm* (1), ♦ püha vaimu arm (4): *püha vaimu arm ning vägi* (3), ♦ üks lapsukene armu täis (4), ♦ and ning arm (3): *jumala and ning arm* (1), *rohke jumala arm ning and* (1), *suur arm ning and* (1), ♦ armu paluma (3), ♦ arm ning rõõm (2): *arm ning rõõm* (1), *rõõm ning arm* (1), ♦ armsa taevase isa arm (2), ♦ armu saama (2), ♦ igavene arm (2), ♦ arm ning andeksandmine (1), ♦ armu algamine (1), ♦ armu ning isaliku haavad (1), ♦ armu saatma (1), ♦ isa kõigest armust (1), ♦ jumalik arm (1), ♦ rikkus ning arm (1), ♦ südamlik arm (1), ♦ vaese inimese arm (1)

armas (431) *adj*

A (290) *lüh.* arma (55), armas (41), Ar (16) *lüh.* Armat (14), armast (5), armamb (4), armz (3) *lüh.* armãba (1), armsade (1), armsamb (1)

Eb mitte minu A. Inimene, kuÿ sina abbÿ ninck Nouw nente Laußiade iures otzit, kumb toesti vx suhr hirm Iumala meddÿ Arma Taywase Issa Silmade eddes on, (10.5)

se|prast piddab se Igkewene Hüÿß armamb meddÿ meles ollema, kudt se Hiwoliko Ello. (14.5)

♦ armas rahvas (213), ♦ armas inimene (68), ♦ armas poeg (50): *armas poeg Jeesus Kristus* (14), *armas ainus poeg* (7), *armas ainus poeg Jeesus Kristus* (3), *ainus ning armas poeg* (2), *armas ning ainus poeg* (1), *igavene isa ning tema armas poeg Jeesus Kristus* (1), *kõige armsam ning noorem poeg nomine Joosep* (1), ♦ armas Jeesus Kristus (24): *armas poeg Jeesus Kristus* (14), *armas issand Jeesus Kristus* (4), *armas ainus poeg Jeesus Kristus* (3), *armas issand ning õnnistegija Jeesus Kristus* (1), *igavene isa ning tema armas poeg Jeesus Kristus* (1), ♦ armas ristirahvas (19), ♦ armas issand (12): *armas issand Jeesus Kristus* (4), *armas issand ning õnnistegija* (2), *armas issand Jeesus* (1), *armas issand ning jumal* (1), *armas issand ning meister* (1), *armas issand ning õnnistegija Jeesus Kristus* (1), ♦ armas isa (10): *armas taevane isa* (2), *armas isa ning sõber* (1), *armsa taevase isa arm* (2), *armsa taevase isa silmad* (1), ♦ armas jumal (10): *armas elav jumal* (1), *armas issand ning jumal* (1), *armsa jumala meele pärast* (1), *hea ning armas jumal* (1), ♦ armas laps (7): *armas*

jumala laps (1), *armas ning kaunis laps* (1), *armas veli, sõsar ning laps* (1), ♦ armas päevlik (6): *armas ning rõõmus päevlik* (1), *armas päevlik, kuivalu ning täht* (1), *armas soe päevlik* (1), ♦ armas veli (5): *armas veli Saulus* (1), *armas veli, sõsar ning laps* (1), *kõige armsam veli* (1), ♦ armas õnnistegija (4): *armas issand ning õnnistegija* (2), *armas issand ning õnnistegija Jeesus Kristus* (1), *armas õnnistegija ning aitaja* (1), ♦ armas aitaja (1): *armas õnnistegija ning aitaja* (1), ♦ armas koolmeister (1), ♦ armas laul (1), ♦ armas meister (1): *armas issand ning meister* (1), ♦ armas päev (1), ♦ armas ristiinimene (1), ♦ armas sõber (1): *armas isa ning sõber* (1), ♦ armas sõsar (1): *armas veli, sõsar ning laps* (1)

armastama (24) *v*

armastab (8), armastama (3), armastanuth (3), armastawat (3), armastame (2), armastanut (2), armasta (1), armastada (1), armastut (1)

Ke Iumala Sana armastab, oma Wanambidte ninck Pæ|Issandite keicke Auwo sees peab, on Vßin oma Anieti sid: hoyab hend keicke Pattu eddest; Armastab oma Læhemeße, ninck ellab keicke tæma Ello siddes, kuy vche Risti Inimeße kohus on, Se|sama Inimene kytab Iumala sen Issanda, keicke tæma Ello kaas. (30.4)

♦ südamest armastama (1)

armasti → *armsasti*

armastus (1) *s*

armastust (1)

Et tæma sen Soyme ninck Maria rüppes on leßinut, se lebbi piddame meye sen Taywa Ricku siße tullema, ninck Iumala Taiwasest Ißast armastust sama. (4.2)

♦ armastust saama (1)

armatama* (9) *v* 'halastama'

armata (7), armatada (1), armattama (1)

Se|prast palwume meye syn kz ninck laulame: Nüith tachtis Iumal meidt armata, ninck oma Onne anda. (16.4)

armsasti (6) *adv*

armasti (4), armastÿ (1), armsasti (1)

Vnd Laulket armsasti, ninck kytket sen Issanda, keicke tæma Töh eddes, kytket tæma Nymi auwsasti ninck tæñaket tædda. (12.4)

armulik (38) *adj*

armuliko (31), armoliko (3), armuliku (3), Armulikudt (1)

Se armuliku Hallick eh kuywa eales erra, ninck eh sa kaas mitte tüchiax, io enamb meye tæmast wottame, io enamb se armuliku weßi tæmast Paisub ninck tæmalle ieeb. (3.11)

♦ armulik aeg (4): *suur ning armulik rõõmus aeg* (1), ♦ armulik pale (4), ♦ armulik allikas (3), ♦ armulikud silmad (3), ♦ armulikud tiivad (3): *armulikud tiivad ning mantel* (1), ♦ armulik vits (3): *armulik vits ning nuhtlus* (1), *armulik vits ehk nuhtlus* (1), ♦ armulikud kõrvad (2), ♦ armulik mantel (2), ♦ armulik tõotus (2), ♦ armulik ärapäästmine (2), ♦ armulik abi (1), ♦ armulik ilmale tulemine (1), ♦ armulik isand (1), ♦ armulik järg (1), ♦ armulik kaitsmine ning

hoidus (1), ♦ armulik kuulmine (1), ♦ armulik täht (1), ♦ armulik vesi (1), ♦ armuliku jumala sõna ning vägi (1), ♦ armulik õlg ning selg (1)

armulikune* (4) *adj* 'armulik'

armulikuße (4)

Waidt se on minu roým, et sinu iures, ninck eb kußakit muh paikas, andex andmene sest Pattust on, ninck et sina sinu armulikuße Silmade kaas minu pœle wallatat. Se on nuit minu roým, se|pœle taha mina ellada ninck erra surra. (3.6)

♦ armulikune ning helde pisukene lapsukene (1), ♦ armulikune vägi (1), ♦ armulikuse isa vits (1), ♦ armulikused silmad (1)

armuline (76) *adj*

armuline (58), Armul (12) *lüh.* armuliñe (5), armulißet (1)

Minck pr: meddý lumall on vx Armuline lumall, kuý tœma kz ißе henneßest Mose wasta on paiatanuth: Keñel mina Armuline ollen, selle olle mina Armuline, Ninck keñe pœle mina hend hallasta, sen pœle hallasta mina hend. (16.3)

♦ armuline jumal (42): *kõige vägivene ning armuline jumal* (5), *hell ning armuline jumal* (2), *armuline jumal ning isa taevas* (1), *armuline jumal taevas* (1), *armulise jumala pale* (1), ♦ armuline issand (4): *armuline issand Jeesus Kristus* (1), ♦ hell ning armuline (4): *hell ning armuline jumal* (2), ♦ armuline lapsukene (2), ♦ armuline aitaja (1), ♦ armuline *deus* (1), ♦ armuline jumal-isa (1), ♦ armuline ning mage sõõm (1), ♦ armuline taevane isa (1), ♦ helde ning armuline võõras (1), ♦ magus ning armuline (1)

armutu* (9) *adj* 'armetu'

armutu (5), Armuto (1), armutuma (1), Armutumat (1), armutuma (1)

Se on vx armutu ninck hallœ aßý, keickede Inimeste Ello kaas sest Eña Hywust, senni eth tœma se Maa sißе saab maetuth, kumb meddý keickede Eña on. (24.1)

♦ vaene (ning) armutu (5): *vaene armutu inimene* (1), *vaene armutu laps* (1), *vaene ning armutu elu* (1), *vaene ning armutu ilmale tulemine* (1), *vaene ning armutu inimese soo elu* (1), ♦ armutu elu (2): *vaene ning armutu elu* (1), *vaene ning armutu inimese soo elu* (1), ♦ armutu inimene (2): *vaene armutu inimene* (1), ♦ armutu ning vilets (2): *armutu ning vilets lojus* (1), *armutu ning vilets aeg* (1), ♦ armutu ilmale tulemine (1): *vaene ning armutu ilmale tulemine* (1), ♦ armutu laps (1): *vaene armutu laps* (1), ♦ armutu ning hale asi (1)

arst (8) *s*

Arst (3), artzt (2), Arste (1), Arstit (1), Artztide (1)

Kudt vx Inimeñe sen Surma hedda siddes leßib, ninck vxkit Inimeñe eb tœ tœdda mitte awitada, Waidt kudt vx Hee Arst woýb heed Nouwo andada, et se Inimeñe ielles terwex saab, se|sama Arst saab weikasti kýtetuth. (7.5)

♦ hea arst (1), ♦ hinge arst (1), ♦ õige arst (1)

artikkel (1) *s*

Artickele (1)

Peax sýß lumall nente Kolme Artickele prast exima, echk io Inimeße kombel walletelema? (31.11)

arvama (15) *v* 'arvesse võtma, kokku arvama; arvama'
arwata (8), arwatuth (3), arwada (2), arwab (1), arwatut (1)
Kuÿ sina Issandt neet Pattud tahat arwata, Issandt, ke woib sinu eddes seista. (3.5)
Mea olle meÿe waÿset Inimeßet lumala wasta arwada, eth meÿe tahame lumala wasta seista? (28.9)
ninck et lumal Taiwane Issa, meit io nÿ puhas ninck eike tahab piddada ninck arwata, kuÿ tæma Poick iße on. (4.5)
♦ pidama ning arvama (1)

ase (13) *s*
aßemelle (4), aßemel (2), Aßæ (1), Aßænd (1), Aße (1), Aßeme (1), assemelle (1), Aßemest (1), assendt (1)
Waidt Taÿwa siddes, sæl on meddÿ Aßæ, syn olle meÿe kuÿ nedt eikedt Wöÿrat, ninck piddame igka aÿal walmidt ollema keuma, eth meÿe ninda oma Issa Maa siße tulleme. (23.8)
♦ mängu ase (1)

asemel (1) *adp*
aßemel (1)
Kuÿ nüith vx hedda erra|loppeb, sÿß tullewat küll 10. Willetzust ielles se vche aßemel, ia næmat öitzwat nĩck seißwat meddÿ keickede Vxe læwwe pæl. (25.5)

asemele (9) *adp*
aßemelle (9)
Nüith tæte teÿe Meeß|pohlet, minck|sarn kombe se Öh|wahi walwo peel saab peetuth, eth vche igka Inimeßelle vx aick saab antuth vnd auch sætuth, kuÿ kauwa tæma piddab wachti piddama, kuÿ tæma nüith oma Korra on piddanuth, sÿß lehab tæma siße, ninck vx toine lehab ielles tæma aßemelle. (23.2)

asi (173) *s*
aßÿ (57), aßiat (34), aßia (32), aßiade (12), aßiast (11), aßi (7), asÿat (5), asiat (4), asÿast (3), aßialle (1), aßiax (1), aßiu (1), aßÿade (1), assÿat (1), asÿa (1), asÿade (2)
Syn kulet sina minu A: Inim: sest keicke korgkemba lumala tarckußest, eth tæma keick aßiat næb, tuñeb nĩck|kz wallitzeb, (22.3)
ime|asi (21)
Minck|prast se keicke suhremb inẽ|aßÿ, mea eales syn Ilma|pæl on sündinuth, ninck weel peab sündima, on se, et lumala Poick ohn Iñimeßex sanut. (1.7)
nalja|asi (1): *nali asi* (1)
Se Ouwna|salwmene eb olle mitte vx Nallÿ aßÿ olnut, Erranis Adam on se kz lumala S: erra|polgknuth, ninck hend iße, kuÿ kz sen waÿse Inimeße Suggu, sen igkeweße erra|rickmeße siße huckutanuth. (19.2)
sala|asi (1): *sala asi* (1)
Kæ woib nüit sen|sinatze suhre lumala Salla aßia erra|moistada, ninck welia paiatada, et lumall hend meddÿ liha siddes on neuthnut? (6.8)
♦ suur asi (12): *suur imeasi* (7), *suur imelik asi* (1), *suur ning aus asi* (1), *kõige suurem imeasi* (1), ♦ tühi asi (4), ♦ hirmus asi (3), ♦ asi ehk oorsak (2),

♦ Jeesuse Kristuse imeasi (2): *issanda Jeesuse Kristuse jutlus, imeasi, kannatus, surm, ülestõusmine ning taeva minemine* (1), *issanda Kristuse inimese sündimine, jutlus, imeasi, surm, ülestõusmine* (1), ♦ armutu ning hale asi (1), ♦ aus asi (1): *suur ning aus asi* (1), ♦ jumala asi (1), ♦ kaunis asi (1), ♦ köstlik asi (1), ♦ paljas asi (1), ♦ pisukene asi (1), ♦ häbitu asi (1): *porduelu, abirikkumine, liigsöömine, liigjoomine, kade, viha ning muu häbitu asi* (1), ♦ raske asi (1), ♦ imelik asi (1): ♦ *suur imelik asi* (1), ♦ vilets asi (1)

astuma (45) *v*

astuda (12), astma (11), astnuth (7), astnut (3), astume (3), astis (2), astsit (1), astu (1), astub (1), astuma (1), astuwat (1), astwat (1), astzit (1)

Kuÿ tohit sina, ke sina nÿ suhr Pattune Inim: ollet, lumala Silmade ette astuda, ke sedda kuria eb mitte woÿ næha, lumall eb taha kaas nedt Pattuset kuhlda. (33.7)

üle astuma (9)

Nÿ pea kudt Adam lumala Kescku vlle|astnuth olly, möde|warsy olly Adam ninck keick se Inimeße Suggu sen Igkeweße Surma alla heitetuth, ninck is olle kaas mitte wißimb kudt se, eth meÿe keick sen Igkeweße nuchtluße sißе piddisime iæma. (8.11)

♦ käsust üle astuma (8), ♦ astuma ning perra käima (1), ♦ ette astuma ning paluma (1), ♦ jalgade peale astuma (1)

astumine (18) *s*

astmeße (8), astmeßet (4), astmene (3), astmeßest (2), astmeset (1)

juurde|astumine (2): *juurde astumine* (2)

Nedt|sarnset tröstlikudt Sanadt N. tröstwat nedt Risti vsckulißet Inim: eth meil vx iulke iure astmene on, lumala sen Ißa iure, eth meÿe keicke meddÿ hedda sid: lumala woÿme abbÿ hüÿda, nick tæmalt abbÿ palwuma, kumba lebbÿ keick meddÿ nöddruß kinnituth saab. (27.6)

üle|astumine (16) 'eksimus'

Se on, ke ewat mitte iæ oma Pattude sißе, et næmat küll nente Pattuste Te pæl omat astnuth, kuÿ neet onsat ninck Pöhad Inimeßet omat exinut ninck langnut, et næmat ielles sel eikel aÿal hend vmber pördwat, omat Pattut ninck vlle|astmeßet tunnistawat, armu ninck Pattuden andex andmene lebbÿ Ihm̄ Chrm̄ palluwat, ninck oma ello parrandawat. (36.7)

♦ kuri üleastumine (2): *kuri töö ning üleastumine* (1), ♦ julge juurdeastumine (2), ♦ patt ning üleastumine (1)

asu (5) *s* 'püsi, rahu'

Asso (5)

Sinu sisse laße meidt, vchtlessÿ keicke Risti Inimeste kaas, erra|tagkenda sen Kurratÿ Pettuße, ninck lumala Asso kaas meidt kinnita. (10.3)

♦ jumala asu (3), ♦ hea asu ning kinnitus (2)

au (115) *s*

auwo (84), auwux (29), Auwust (1), Auw (1)

Auwo olkut lumalall sel Ißal, ninck sel Poÿal, ninck sel Pöhal Waimul etc: (2.9)

♦ jumala au (15): *jumala au ning tänu* (1). ♦ suur au (13): *suur ilmatalluse au* (1). ♦ au ning tänu (5): *jumala au ning tänu* (1). *tänu ning au* (1). ♦ issanda (Jeesuse Kristuse) au (8): *issanda Jeesuse Kristuse au* (3). *issanda Kristuse au* (3). *Jeesuse au* (1). ♦ au andma (6). ♦ au sees pidama (6). ♦ au ning rõõm (2): *igavene au ning rõõm* (1). *suur rõõm ning au* (2). ♦ au ning vägi (2). ♦ au ning tõde (1). ♦ igavene au (1): *igavene au ning rõõm* (1). ♦ ilu ning au (1). ♦ jumalik au (1). ♦ kiitus ning au (1). ♦ kuninga aujärg (1). ♦ lapsukese au (1). ♦ nimi ning au (1). ♦ suur ilmatalluse au (1)

• vt *järg* → *au|järg* (3). *nimi* → *au|nimi* (6)

aufschreiben (1) *v* 'üles kirjutama'

auffschreiben (1)

Ninck se Pöha W: on se|sama lascknuth auffschreiben. (31.10)

aufwecken (1) *v* 'üles äratama'

auffwecken (1)

N. Se|sinañe Armuto ninck willetzus aick. peax meidt io sest suhre Vnne Laisckußest auffwecken. eth meye hend keickest Süddamest. Iumala pohle keñame ninck pöhrame. (32.1)

Augustinus (1) *s* isikunimi

Augustinus (1)

Sem|prast paiatab kaas se Pöha Augustinus. Dauid eb olle mitte iüttelnut: Mina eb woÿ mitte seista. Erranes Issandt ke woib sinu eddes seista? (3.5)

♦ püha Augustinus (1)

au|järg (3) → *järg*

au|nimi (6) → *nimi*

aus (10) *adj*

auwsa (3). auwsax (2). auwus (2). auwsamat (1). auwsamax (1). auwsamb (1)

ninck et meye hend sesama Peiwa wasta piddame walmistama. v̈che illosa ninck auwsa ello kaas. (1.6)

Nÿ hirmsasti kudt nüit se eßimene Adam lebbÿ tæma langmeße ninck Pattu sen Inimeße Suggu on erra|ricknuth: Nÿ paliu korgemalle on meidt se Toine ninck Taÿwane Adam Ielles vllendanut. ninck paliu auwsamax technut. (6.3)

♦ aus elu (3). *ilus ning aus elu* (1). *puhas. ilus ning aus elu* (1). ♦ aus ametmees (1). ♦ aus ning kõrge lojus (1). ♦ suur ning aus asi (1)

ausasti (6) *adv*

auwsasti (6)

Laulket armsasti. ninck kÿtket sen Issanda. keicke tæma Töh eddes. kÿtket tæma Nÿmi auwsasti ninck tæñaket tædda. (12.4)

ausreißen (1) *v* 'välja kiskuma'

außgerißen (1)

kuÿ ollex tæma Vwesti Ilmalle tulnuth. nīck sest Kurrati Kurckust suhre wæe kz außgerißen. Sÿß alleh tæma oma endse kuria Töh wihastada. (32.9)

austama (20) *v*

auwustama (7). auwustada (3). auwusta (2). auwustame (2). auwustut (2). auwustab (1). auwustanut (1). auwustawat (1). auwustuth (1)

kuñateckit on Iumal meit enamb ninck korgkemax auwustanut kuÿ neet Englit, Sest, eth ~~Ih~~ ~~Chr~~ Iumala Poick eb mitte Englix, moito Inimeßeks on sanut. (2.9)

♦ kartma ning austama (1). ♦ kiitma ning austama (1). ♦ kroonima ning austama (1). ♦ teenima ning austama (1). ♦ tundma ning austama (1)

ava* (12) *adv/adj* 'avali, lahti; avalik'

awa (6), awwa (6)

Minck|pr: meddÿ Iumalall omat nedt|sarnset Silmadt nīck Korwat, ke ickex Layal awwa seißwat, kenne Silmadt terrawat omat nægkema, ninck tæma Korwat heldet nīck nobbedat kulma, (29.4)

Ia keick neet samat, ke hend eb mitte tachtwat Iumala pohle pörda, ninck omat kudt neet Surnu Luh|lieckmeßet se Pöha Risti Kircko ninck Kogko siddes, kuulwat ninck lugkewat Iumala Sana, ninck ellawat kuñateckit keicke Awa Pattu ello, ninck suhre Soggeduße siddes. (36.5)

♦ avapatune inimene (5): *vaene avapatune inimene* (2), *elav eksempel sest avapatusest inimesest Maarja Magdaleenast* (1). ♦ ava seisma (2). ♦ ava patuelu (1)

• vt *patune* → *ava|patune** (6) 'avalik patune'

avama (18) *v*

awada (4), awatuth (4), awanut (3), Awa (1), awab (1), awama (1), awame (1), awanuth (1), awata (1), awwab (1)

Se Pörgku|hauwd, kuÿ se eike Werre|neelya, awwab oma Laya kurcku Layalle awwa, kuÿ vx eike hirmus Mördre haud, ninck tahab meÿdt vpris erra|neldta. (34.6)

üles avama (17) 'avama, lahti tegema'

Eßimelt ninck Algkmeses A. R. pidda meÿe omat Korwat hæsti vlles awama, ninck hæsti kuhlma, mea meile se|sinatze lütluße siddes saab oppetuth, (17.2)

ava|patune* (6) 'avalik patune' → *patune*

avitaja → *aitaja*

avitama → *aitama*

B

Babülon (1) *s* kohanimi

Babÿlone (1)

kuÿ se Kuñingkz Nebucadnezar se Iherusalemü Linna siße wottis, ninck erra|rickis, ninck keicke se Iuda R: Babÿlone Linna sisse wangki wÿß, (16.1)

♦ Babüloni linn (1)

Baltzar (1) *s* isikunimi

Baltzar (1)

Se|sama tuñistuße taha mina nente onsade mollembadde Surnu|suh pæle andada ninck kaas paiatada, mea mina oma Korwadde kaas ollen kulnuth, eth Onnis H: Baltzar ninck H: Iohan teÿdt Ruñalat Lambat sagkedasti ninck

mond|korda omat nuchtelnuth, Teile kaas ned Sanat teddy Su sißе pannuth ninck opnuth, kuÿ teÿe nente Schole Poÿside hæle ninck Sana prast piddate laulma. (11.6)

♦ härra Baltzar (1)

begeerima* (2) *v* 'soovima'

begehrime (1), begerib (1)

Kuÿ sina nüith monda 100. gülden od' etc: selle erra|surrewa Inimeselle tahaxsit andada, nĩck toÿwutaxit tæmalle, mea tæma Südda eales begerib, sÿß ieb kumãteckit se Surma Kartus sen Inimeße Süddame pæle. (14.6)

Bernard (2) *s* isikunimi

Bernhard (1) *lüh*, Bernhar (1) *lüh*

Sem|prast lasckem meidt sen Pöha Bernhard: kaas paiatada: Minck|prast pidda mina hend kartma ninck heitotama? (6.3)

♦ püha Bernard (2)

Bethlehem (14) *s* kohanimi

Bethlehemi (6), Bethlehemi (5), Bethlehmi (2), Bethlehemis (1)

lumala Poick on wöirax sanut, sesinatze Ilma siddes, kuÿ tæma Bethlehemi Linnas ilmalle tulli, kumãst se Prophet Micha kauwa enne olli kulutanut. (4.10)

♦ Bethlehemi linn (11)

bitten (1) *v* 'paluma'

gebeten (1)

Se|pr: on tæma kz keickest Süddamest se Pattuden Andex Andmeße pr: gebeten. (32.6)

blöömikene* (4) *s* 'lilleke'

blömikene (2), Blömikeßex (1), Blömikeßest (1)

Keick Liha on kudt se Heÿn, ninck keick tæma Auwo on kudt se Blömikene se Welia pæl. (23.3)

C

cum (1) *adp* 'koos, ühes'

cum (1)

Sem|pr: N. lasckem meidt cum Dauide Süddame Pochiast laulda: Meine Seele wartet auff den Herrn, Von einer Morgen Wache biß zur andern. (34.4)

D

D (2) *lüh* 'doktor'

D (2) *lüh*

lumal eb wallitze mitte vx|peines vlle meit D. M. L. eb ella kaas mitte vx|peines meddi seas, erranes tæma on kaas Inimesex sanuth. (4.8)

Damaskus (2) *s* kohanimi

Damasco (2)

Kuÿ nuit Saul$_{us}$ se Damasco Linnas olli, Paastis ninck pallus, sÿß is paiata meddy Ißandt Chr̄$_{us}$ mitte tæma kaas sest Taÿwast, is leckita kaas v̈xkit Englÿ tæma iure, erranes se Ißandt Chr̄$_{us}$ keßib oma Sullase Anania, et tæma piddab tæma iure meñema, kußa Saul$_{us}$ olli, ninck piddi tædda rÿstma, ninck oma Kæe tæma pæle pannema. (38.2)

♦ Damaskuse linn (2)

der (2) *art*

der (1), d' *lüh* (1)

Minck|pr: se|sama kurrÿ Waim, d' Sathan, tæma on meddy keicke suhremb Wainlane, (27.5)

eth se Pörgku Nuchtlus wißiste se pæle piddi tullema, v̈lle sedda on kz se Pörgku rüwwe Waÿm der Teuffel, weikasti tæma pæle aÿanuth, eth tæma tædda woiß huckutada in die Helle. (33.5)

deus (1) *s* 'jumal'

De$_{us}$ (1)

Eth se Armuline De$_{us}$ næmat oma Issaliko Risti Pitza kz pexab, sÿß eh lücka Iumal næmat se|pr: heñesest mitte erra. (27.4)

♦ armuline *deus* (1)

die (2) *art*

die (2)

Ia Iumal eh hallasta v̈x|peines v̈lle meddÿ hedda, muito tæma wottab se|sama weel heldemasti v̈lles, kuÿ die Wanambat oma Lapsede hedda v̈lles-wotwat. (29.6)

eth tæma tædda woiß huckutada in die Helle. (33.5)

Dina (1) *s* isikunimi

Dina (1)

Vlle sedda on tæma kz v̈che suhre Süddame kisckmeße n̄ick willetzuße aÿa ellanuth, sæl siddes, eth tæma Ainus Tüttar, noĩe Dina, saÿ nairetuth n̄ick hebbedax techtuth, se|sama on tæmall toesti v̈x suhr Rist olnuth. (23.6)

doch (44) *modadv* 'ent. ometi'

doch (35), toch (9)

On nüit Iumala Poick hend meÿe Liha ninck werre siddes ehitanut, sÿß on tæma meÿe sarnax sanut, doch ilma Pattuda. (4.8)

E

eales (100) *adv* 'iial'

eales (100)

Ia se Nohr Rachwas, kudt kaas teÿe Wanam|bat, woÿte needt Laulut nÿ kebiaste oppeta laulma, ninck kaas meeles piddada, eth eh teÿe næmat eales woÿ erra|unnudtada. (11.5)

ebausk (29) *s*
Ebbausck (10), Ebbaussu (8), Ebbauschk (5), Ebbaußu (4), Ebbauschku (1), Ebbauschkude (1)
Ninck piddat teye A. R. lõhitelt opma, Kudt nüith kahe|sarnast Vscku omat, se vx on se Eike, se töyne on se Ebbausck. (15.1)
♦ ebausu sisse langema (2), ♦ ebauskude õpetus (1), ♦ ebausu kõne (1), ♦ pannine ebausk (1), ♦ vaese rumala maarahva ebausk (1), ♦ valsk ehk võõras ebausk (1), ♦ valsk ning ebausk (1)

ebauskuja (13) *s* 'ebausklik, uskmatu'
Ebbauschkiade (4), Ebbauschiade (2), Ebbauschkiat (2), Ebbausckiade (2), Ebbausckia (1), Ebbausckialle (1), Ebbausckiat (1)
Waidt neet Ebbauschkiat, kæ lumala Sana erra|polgkwat, efferdab tæma keicke ilma nuchtluße, ia sen igkewe Pörgku Tulle kaas nuchtelda. (36.2)
ebauskuja inimene (2): *ebauskuja inimese komme* (1), ♦ usuline ehk ebauskuja (1)

ebausuline (2) *adj* 'ebausklik, uskmatu'
Ebbauschkuliste (1), Ebbausckulißet (1)
Minck prast nente Ebbauschkuliste Inimeste Suddamet on tews aino hirmo ninck Ebbauschku, ninck nentel eb olle mitte vx kindel lotus, (36.4)

ebausune* (24) *adj* 'ebausklik, uskmatu'
Ebbauschkuset (9), Ebbauschkußet (4), Ebbausckußet (3), Ebbauschkusille (2), Ebbausckuset (2), Ebbauschckuset (1), Ebbauschkuße (1), Ebbausckune (1), Ebbavschkune (1)
Waidt needt Pannitzet ninck Ebbauschkußet Inimeßet, need|samat heitotawat hend, nĩck kartwat sen Surma eddes, (14.8)
Suhr hedda neile Ebbauschkusille, mĩck|prast næmat omat kuriat, se|sama piddab neile maxetuth sama, kuy næmat omat vordehnimuth. (15.5)
♦ ebausune inimene (12): *pannine ning ebausune inimene* (4), *juut, türk ning ebausune inimene* (1), *röövel ehk epikuuri ebausune inimene ehk üks joobnud sõga ehk muu häbitu inimene* (1), ♦ pannine ning ebausune (8): *pannine ning ebausune inimene* (4)

edas|pidi (49) → *pidi*

eel (7) *adv afadv*
ehl (5), eel (2)
Chr$_{us}$ *on se eike Pæ|mees nĩck eel|keuÿa, tæma on meile se eike Risti Te technut nĩck neuthnuth. (25.5)*
Eike ninda on kz se|sarn kombe nente luda R: Kirckode siddes olnuth, eth ned Kircko Iss: nedt Laulut omat ehl laulnuth, perrast on se Rachwas nedt|samat Sanadt pra laulnuth. (16.1)
• vt *käija* → *eel käija* (1), *laulma* → *eel laulma* (6)

Eelija (4) *s* isikunimi
Elias (2), Elia (1), Eliam (1)
Waidt imẽ|tabbasel kombel, on se keicke Wegkiwene lumal, nüith ligky Sadda Aastat sen Wÿmse Eliam, Mar: Luth: vlleß|erratanuth, eth tæma selle

Issandalle ~~Ilx~~elle Chrx̄ele kudt selle eike toywututh Meßialle, tæma toÿse tullemeße pæle, kuß tæma piddab tullema sundima ned Ellawat ninck ned Surnuth, sen teh piddy walmistama, (9.6)

♦ prohvet Eelija (1)

eel|käija (1) → *käija*

eemale (27) *adv* 'kaugemale; edaspidi'

eemalle (26), eemale (1)

Se|prast eth se keicke korgkemb Iss: neile vche Walia nente Su siße on pannuth, ninck eb laße nente mele|walla eemalle, kuÿ tæma tachtmene on. (20.6)

Mea nüith A. R. sen|sinatze Laulo siddes eemalle saab oppetuth echk palwututh, sest piddat teÿe (:annab Iumal terwet:) eemalle kulma. (10.10)

Eenok (2) *s* isikunimi

Enoch (2)

Meÿe Loehme kaas A. R. eth kax Inimeßet algkmesest sest Ilmast ellawalt omat vlleß|woetuth Taÿwaße, Kudt se Patriarch Enoch, ninck se Prophet Elia, ned|samat eb olle mitte erra|surnut, moito næmat omat vlleß|woetuth Taÿwaße. (8.5)

♦ patriarh Eenok (1)

ees (90) *adp*

eddes (83), ees (7)

Sem|prast omat kaas keick Pöhadt Inimeßet tews Pattu ninck eb vxkit wagkus nente iures, ia se sama Inimene, ke ilma Suÿta ninck wagga syn Ilma eddes on, se|sama Inimene eb olle Iumala eddes mitte wagga echk ilma Pattuda. (8.6)

Eesav (8) *s* isikunimi

Esau (8)

Kuÿ tæma nüith oma welie se Esau wasta tulli, sÿß on Iacob tæma wasta oma Kescku Mehet, nīk Andet leckitanuth, nīk on hend iße prast 7. kordt, oma Werre|Koira Welie, se Esau ette maha kumardanuth, (23.6)

♦ vanem veli Eesav (2): *vanema velje Eesavi viha* (1), ♦ Eesavi süda (1), ♦ Eesavi viha (1): *vanema velje Eesavi viha* (1)

eest (285) *adp*

eddest (263), eest (14), æst (8)

Sē|sama suhre hee|tegkomeße eddest piddame meÿ:e Iumala igka aÿal tænnama. (2.11)

Eeva (41) *s* isikunimi

Eua (33), Eualle (4), Euast (2), Eualt (1), Euam (1)

Kumba toiwutuße prast Adam ninck Eua suhre himu ninck igkawetzemeße kaas omat othnut, kudt meÿe loehme, Kudt Eua oma eßimeße Poÿa Cain Ilmale toÿ, on tæma suhre röhmu kaas kißendanut, Wie wir lesen, Mina ollē sen Mehe sen Ißanda echk lehoua sanut, kumb Nÿmi lehoua, vxpeines Iumalall saab antuth. (2.1)

♦ Aadam ning Eeva (19): *Aadama ning Eeva langemine* (1), *esimeste vanemate Aadama ning Eeva süü* (1)

Efesos (1) *s* kohanimi

Ephes (1) *lüh*

Sel kombel on kaas se Pöha Apostel Paulus, se Ephes: Rachwa mainitzanut: Saket teiwde sest Waimust, ninck paiataket ißekesckes kaunidt Psalmit ninck tænno|lauhut, Laulket ninck mængket sen Issanda teddÿ Süddame siddes, ninck tæñaket keicke aßiade eddes. (12.4)

♦ Efesose rahvas (1)

Egiptus (12) *s* kohanimi

Egÿpti (6), Ægÿpti (3), Egÿptÿ (2), Egiptÿ (1)

Ninck tæma on isse sen wæetü Kunningka Herodisse eest, sen Ægÿpti Maa sisse pagkenuth. (6.9)

Kuÿ eh sina mitte kule sen Issan: sinu lum: hæle, sÿß tahab tæma sind nuchtelda se Egÿptÿ Reÿade kaas. (13.6)

♦ Egipti maa (11), ♦ Egiptuse reig 'Egiptuse nuhtlus' (1)

ehitama (16) *v* 'ehtima; looma'

ehituth (7), ehitanut (5), ehitab (3), ehitawat (1)

Eike ninda on meddÿ Ello kz, enamb suhre murre, Kurbtuße echk muh willetzuse, kuÿ suhre röymu kz ehituth ninck ümber|antuth. (23.3)

On nüit lumala Poick hend meÿe Liha ninck werre siddes ehitanut, sÿß on tæma meÿe sarnax sanut, doch ilma Pattuda. (4.8)

♦ ehitama ning ümber andma (1)

ehitus* (1) *s* 'ehe'

ehitus (1)

Iss: lumall, mina eh taha enamb mitte, kuÿ se, eth mina sind woixin tæñada, Minu kaunis ehitus on sinu Pöha Nimÿ. (17.7)

♦ kaunis ehitus (1)

ehk (368) *konj*

echk (368)

ninck eh pidda kaas vxkit südda leututh sama, ke oma hennesa Eikeduße pæle woib lotada echk kÿtada. (3.5)

ei (1352) *v*

eb (1276), is (47), ewat (26), emme (1), emmi (1), ep (1)

Wait meÿe emme taha teile Armat weliet mitte erra|keelda, neist ke seel lebbawat, et eb teÿe mitte kurbax sa, kui neet toiset, kell eb mittekit Lotust olle. (35.7)

ei (9) *modadv*

eÿ (9)

Tulleb nüith minu A. Inimene wahelt, vx Rist, haikedus echk muh willetzus meddÿ Maÿade siße, echk meddÿ Kaila pæl, eÿ se eh sünnÿ mitte ilma lumala tædtmatta, muito se sama piddab meddÿ hæx tullema: (11.2)

eile (3) *adv*

eile (3)

Tuhat Aastat omat sinu eddes kuÿ vx Peiw, mea eile on möda mennuth. (23.1)

♦ eile ning tänapäev (1)

eilne (1) *adj*

Eileße (1)

Homẽ taha mina lumala mele|prast ellada, sÿß tahab tæma minulle, mi|nu Eileße ninck tæña|peiwase Pattut andex anda. (28.5)

♦ eilne ning tänapäevane (1)

eksempel (14) *s* 'eeskuju, näide'

Exemplit (6), Exempel (2), Exempli (2), Exẽplit (1), Exempele (1), Exemplide (1), Exemplist (1)

Ninck tahab se wana Simeon meit oma Exempli kaas oppeta ninck mainita, et se|sama se keicke parremb ninck kaunimb Kullane kunst on. (35.1)

♦ eksempel ning histooria (2): *eksempel ning histooria* (1), *histooria ning eksempel* (1), ♦ kaunis eksempel (2): *hea ning kaunis eksempel* (1), *kaunis eksempel sest patriarh Aabrahamist* (1), ♦ eksempli pärast käima 'eeskuju järgima' (1), ♦ eksemplit andma 'eeskuju andma' (1), ♦ elav eksempel sest avapatusest inimesest Maarja Magdaleenast (1)

eksima (32) *v*

exinut (10), exinuth (5), exituth (5), exime (4), exitut (3), exi (1), exib (1), exima (1), exite (1), exiwat (1)

Se Tæ mina küll, eth mina vx Patt: Inim: ollen, nüith eb olle mina mitte sinu, muito minu Arma lumala wasta exinuth. (19.7)

ära eksima (10) 'eksima: eksitama'

Waidt næmat ollit keick erra|exinuth, nĩck eb mittekit hæd technut. (8.4)

Kui sina nüit minulle se eike Teh ollet opnut, sÿß taha mina lebbi sinu Armu ninck wegki, neet erra|exitut Lambat, kui seel omat neet Waÿset Pattuset Inimeßet, sen|sama Teh pæle iohatada, kuñast sina iße Taiwast ollet maha hüidtnut. (37.10)

♦ vaene äraeksitud inimene (4), ♦ eksima (ehk) komistama (2): *komistama, eksima ning pattu tegema* (1), ♦ äraeksitud lambad (2), ♦ eksima ning langema (1), ♦ eksima ning pattu tegema (1), ♦ vaene äraeksitud Aadama laps (1), ♦ äraeksinud lambad (1)

elajas (7) *s*

Ellaÿat (4), ellaÿa (2), ellaiade (1)

Se|sama næme meÿe igka|peiw oma Silmade kaas, Kumb toesti vx suhr imme on, mea eñe 3. 4. 5. 6. Næddala surnuth Munna on olnuth, sest|samast on vx ellaw Ellaÿa sañuth. (31.7)

mets|elajas (1)

Siehe (sagt Iob) die Thierlein, Verstehe, nente pißokeste Metz|ellaÿa, nente Maokeste ninck Liñokeste pæle, ke sen Talve vlle magkawat, niñk Surnuth omat. (31.6)

♦ elav elajas (2), ♦ pisukene metselajas (1)

elama (188) *v*

ellada (55), ellama (31), ellab (22), ellame (20), ellawat (20), ellañut (13), ellanuth (8), ella (6), ellades (4), ellas (2), ellasime (2), ellan (1), ellasit (1), ellate (1), ellaxit (1), ellis (1)

Waidt nüith eh ellate teye ninda mitte, kudt Iumal tahab, ninck teye eh woite kaas mitte sel kombel ellada. Minck|prast teye ollete Pattu siddes sündinut, ninck ilmalle tulnuth, Pattu siddes ollet teye ama seye sato ellanuth, ninck teye eh woite ilma Pattuda sen Ilma siddes mitte ellada. (8.3)

♦ [kellegi] meele pärast elama (6): *jumala meele ning tahtmise pärast elama* (3), *tema meele pärast elama* (3), ♦ elama ning valitsema (3), ♦ jumala tahtmise pärast elama (3): *jumala meele ning tahtmise pärast elama* (3), ♦ elama ning ära surema (1), ♦ sündima ning elama (1)

elamine (1) *s*

Ellomeße (1)

Vlle se|sama Iumala Ellomeße on kaas se Kuñingkz Dauid hend keicke tæma Risti ninck willetzuße siddes röymustanuth, ninck hend nente Sanade kz kiñitanuth. (13.5)

♦ jumala elamine (1)

elatama (5) *v* 'ülal pidama: vanaks saama'

ellatab (3), ellatuth (2)

Moista minu A: Inim: se|sama oppeh meile meddy löhikene Laull: Sinu Sana se Roogk, ninck Söte on, kumb keicke Rachwa ellatab, eyken Te pæle keuwma. (18.1)

Sel|samal kombel omat kaas needt Onsat Pöhat Inimeßet sen Vde Testamenti siddes, kaunidt Laulut Iumala Auwux laulnuth, kudt sæl omat olnut, se Waña ellatuth Zacharias Iohañes se Ristia Ißa, se Wana Simeon. (12.4)

♦ vana elatanud naine (1), ♦ vana elatanud Sakarja (1)

elav (40) *adj s*

ellawax (13), ellawa (10), ellawat (9), ellaw (7), ellawad (1)

Waid sæl is olle weel se Ellaw Heng nente siddes. (31.1)

Syß on io tarwis, et meye vßinaste piddame palluma ninck hüidma, eth se Ißandt Hn Christ ns oma Wymbse peiwa kaas tahax totta, ninck oma auwo siddes tulla, sundima nee ellawat, ninck neet surnut. (1.6)

♦ elavaks saama (6): *üles tõusma ning elavaks saama* (1), ♦ elavaks tegema (6), ♦ elav inimene (6): *elava inimese hääl* (2), *elavaks inimeseks saama* (1), *elav ning nälg inimene* (1), ♦ elav elajas (2), ♦ elav jumal (5): *armas elav jumal* (1), *elava jumala poeg* (1), *õpetus sest elava jumala pojast* (1), ♦ elavad ning surnud (4), ♦ elav hing (2), ♦ elav rõõm (2): *kinnitus ning elav rõõm* (1), ♦ elav eksempel sest avapatusest inimesest Maarja Magdaleenast (1), ♦ elav leib (1), ♦ elav puu (1)

elavalt (14) *adv* 'elusalt'

ellawalt (14)

Kudt se Werry|koir Amachius Phrygia Linna siddes monikat Risti Inimeßet vche Palawa Roste pæle panni, ninck lasckis næmat ellawalt pradida, Syß paiataßit næmat sen Werry|koira wasta: (10.7)

Eliisabet (6) *s* isikunimi

Elisabet (2), Elisabeth (2), Elisabette (2)

Meye Loehme, ny pea kuy se Neutzikene Maria selt Englilt olli kuelnut, eth

tæma piddi sen Ißanda Hannse Christuße Emax sama. on tæma hend vlles technut, ninck oma Waña Æya, se Elisabette iure, vlle se Iuda Megge eckitzelt mennut, Ny pea kuy tæma se Elisabette iure on tulnut, on se Wana Elisabeth sest Pohast W: teude sanut, ninck kißendanut, Oñistut ollet sina nente Nayste seas, ninck oñistut on se Willy sinu Hiwust, (1.10)

♦ vana Eliisabet (2)

elu (292) *s*

ello (263), ellost (18), ellust (9), Ellos (1), Ellul (1)

Waidt Simeon, næb syn paliu toisite, se Surm on tæma meeles, kui vx magke Vnni (wie wir hören werden) ninck erra|meñemene sest sinatze willetza ellust, se igkeweße Ello siße (35.6)

patu|elu (1): *patu elu* (1)

Ia keick neet|samat, ke hend eb mitte tachtwat Iumala pohle pörda, ninck omat kudt neet Surnu Luh|lieckmeßet se Pöha Risti Kircko ninck Kogko siddes, kuulwat ninck lugkewat Iumala Sana, ninck ellawat kumateckit keicke Awa Pattu ello, ninck suhre Soggeduße siddes. (36.5)

pordu|elu (1): *pordu elu* (1)

neet ke oma heñesa hee meele perrast ellawat, ninck ewat wotta Iumala Sana mitte wasto, moito ellawat keicke Pattu siddes, kui seel omat, Portu Ello, Abbi|rickmeße, Lia sömse, Lia iomse, kadde, wiha ninck muh heutu aßia siddes. (36.6)

♦ igavene elu (66): *igavene elu ning õnn* (3), *igavene õnn ning elu* (2), *igavene elu ning õigus* (1), *igavene elu ning õnnistus* (1), *igavene elu ning rõõm* (1), *igavene riik ning elu* (1), *laps ning päru sest igavesest elust* (1), *õigus ning igavene elu* (1), *päru ning laps sest igavesest elust* (1), *rõõmus ning igavene elu* (1), ♦ elu parandus 'patust pöördumine' (34), ♦ patune elu (12): *endine ning vana patune elu* (1), ♦ kuri elu (11): *häbitu ning kuri elu* (1), *kuri komme ning elu* (1), *kuri töö ning elu* (1), *patt ning meie kuri elu* (1), *patt, kuri elu ning rüvedus* (1), ♦ elu parandama 'end parandama' (8), ♦ hivulik elu (8), ♦ inimese elu (7): *ristiusulise inimese elu* (1), *usulise inimese elu* (1), *vaga inimese komme ning elu* (1), ♦ elu ning õnn (6): *igavene elu ning õnn* (3), *igavene õnn ning elu* (2), *ilma õnn ning elu* (1), ♦ elu tooma 'elu andma' (5), ♦ vilets elu (5), ♦ aus elu (3): *ilus ning aus elu* (1), *puhas, ilus ning aus elu* (1), ♦ häbitu elu (3): *häbitu ning kuri elu* (1), ♦ hivu ning elu (3), ♦ inimese soo elu (3): *vaese inimese soo elu* (2), *vaene ning armutu inimese soo elu* (1), ♦ pikk elu (3): *vana põlv ning pikk elu* (1), ♦ rüve elu (3): *kuri töö ning rüve elu* (1), *patt ning rüve elu* (1), ♦ uus elu (3): *uus valgus ning elu* (1), ♦ elu andma (2), ♦ elu ning õigus (2): *igavene elu ning õigus* (1), *õigus ning igavene elu* (1), ♦ elu sisse tulema 'sündima' (2), ♦ ilus elu (2): *ilus ning aus elu* (1), *puhas, ilus ning aus elu* (1), ♦ kaunis elu (2): *kaunis ning köstlik elu* (1), *rõõmus ning kaunis elu* (1), ♦ köstlik elu (2): *kaunis ning köstlik elu* (1), ♦ kuri töö ning elu (2): *kuri töö ning rüve elu* (1), ♦ õige elu (2): *õige tee, tõde ning elu* (1), ♦ puhas elu (2): *puhas, ilus ning aus elu* (1), ♦ rõõmus elu (2): *rõõmus ning igavene elu* (1), *rõõmus ning kaunis elu* (1), ♦ surm ning/ehk elu (2), ♦ vaene ning armutu elu (2): *vaene ning armutu inimese soo elu* (1), ♦ vallatu elu (2), ♦ vana

põlv ning elu (2): *vana põlv ning pikk elu* (1). ♦ ava patuelu (1). ♦ elu ära kaotama (1). ♦ elu hüüs ning peatoidus (1). ♦ elu leidma (1). ♦ elu ning aastad (1). ♦ elu ning tegu (1). ♦ ilma õnn ning elu (1). ♦ lühikene elu (1). ♦ õpetus ning elu (1). ♦ parem elu (1). ♦ pidu ning elu (1). ♦ porduelu, abirikkumine, liigsöömine, liigjoomine, kade, viha ning muu häbitu asi (1). ♦ rõõmus ning igavene elupäev (1). ♦ töö ning mure sest elust (1). ♦ vana elu (1): *endine ning vana patune elu* (1)

• vt *iga* → *elu|iga* (3), *päev* → *elu|päev* (1)

elu|iga (3) → *iga*

eiu|päev (1) → *päev*

ema (38) *s*

Emã (28), Ema (3), Emãst (2), Emãx (2), Emad (1), Emast (1), Ematta (1)

Walata Pattu siddes olle mina sündinut, ninck Pattu siddes on minu Emã mind Ilmalle thonut. (1.8)

maja|ema (1) 'valitseja'

Kuÿ paliu enamb eh peax syß meddÿ Taywane Maya|Emã, se on se keicke wægkewine lumall, meidt ke meye io enne olleme ellanuth, sest Surmast vlleßerratama, ninck meidt ielles ellawax tegkema. (31.7)

võõras|ema (1): *võõras ema* (1)

Nüith eh olle se|sama iure mitte iehnuth, muito tæma Wanemb Poick (noïe Ruben) on oma wöira Emã hebbedax technuth, ninck ninda oma Issa Iacobe Magka Abbÿ wohde nairnuth. (23.7)

♦ ema hivu (13). ♦ isa ning/ehk ema (3). ♦ issanda ema (2): *issanda Jeesuse Kristuse ema* (1). ♦ lapse ema (1). ♦ lapsukese ema (1). ♦ maotallaja ema (1). ♦ taevane majaema (1). ♦ taeva sees ilma emata ning maa peal ilma isata (1)

• vt *hivu** → *ema|hivu** (13), *keel* → *ema|keel* (1)

ema|hivu* (13) → *hivu**

ema|keel (1) → *keel*

emand (2) *s*

Emandat (1), Emãnda (1)

Emandat ninck Neüwtzit, kuÿ kz nohret Nayset ninck Tüttrikuth sawat nairetuth ninck hebbedax techtuth, (24.9)

♦ emanda veiselaut (1). ♦ emandad ning neitsid (1)

Emmanuel (11) *s* isikunimi

Emanuel (10), Em (1) *lüh*

Nüit piddab se Neutzikeße Poick Emanuel nymetut sama, tæma Amẽti prast, kumb sana Em: io röhmus ninck tröstlick on. (1.6)

♦ Emmanuel se jumala poeg (1). ♦ jumal ning Emmanuel (1). ♦ neitsikese poeg Emmanuel (1)

Emmaus (1) *s* kohanimi

Emãhus (1)

Ia lumal tahab kaas meddÿ iures ellada, kudt meye nente Kahe Apostlide kaas, ke Iherusal: vche Allewe siße tachtsit menna, kumb sæl nymety Emãhus. (13.3)

emmis* (106) *adp* 'kuni'
emīs (94), emmis (9), emīst (2), emist (1)
se Surm keub tæma pra Öhd ninck Peiwad, nĭck lehab ickex eddes|peiti emīs se Surma Hauwa sißе. (23.9)
On nüit Iumal se Taiwane Ißa Igkewest, sÿß on kaas se Poick emīst igkewest. (4.6)
♦ emmis igavesti (93)

enam (119) *adv*
enamb (109), enambist (5), enāb (3), enambast (1), enambest (1)
Kumba Sanade sid: meÿe same oppetuth: Eth keickede Inimeste Ello eb enamb olle, kuÿ teuws Risti, hedda echk muh willetzust. (23.4)
Sē eddest piddame meÿe waÿset Inimeßet Iumala keicke enambist tænnama, eth tæma meÿdt waÿset erraexituth Inimeset, ke meÿe ned eikedt Pörgkutunglit ollime, ninda on armastanuth, (10.8)
♦ kaks ehk enam (1)

enam (4) *pron*
enamb (2), enamba (1), enambille (1)
Kudt nüit needt Tyrannidt, sen Sodda siddes hend vlles|tostwat, ninck tachtwat sen Pöha Risti Kircko erra|neeldta, sÿß on toesti tæma kaas wegkew ninck walmistuth, kui tæma sen|sama, sen Kunningka Pharao, Señacheribbe, ninck paliu toiste enambille neuthnut on. (7.12)

endine (9) *adj*
endse (3), endset (2), endisede (1), endne (1), endsest (1), endzet (1)
Meÿe eb pea mitte, kuÿ meÿe pißuth olleme wabba sanuth, ielles vmber se waña ninck endse Roÿa sees hend woÿrotama, (30.8)
♦ endine patt (4): *endine ning vana patt* (1), *endine vana patt* (1). ♦ endine ning vana (4): *endine ning vana patt* (1), *endine ning vana patune elu* (1), *endine vana patt* (1), *vana ning endine roe* (1). ♦ endine elu (1): *endine ning vana patune elu* (1). ♦ endine kuri töö (1). ♦ endine roe (1): *vana ning endine roe* (1). ♦ endine rüvedus (1). ♦ endised sõnad (1)

enese (578) *pron*
hend (372), heñese (39), heñesa (33), hendz (24), heñesest (23), hennesa (14), hennese (12), hendas (7), henneßa (7), hendt (6), heñeßa (5), henneße (5), hendax (4), heñeße (4), heñeselle (3), hennesast (3), heñes (2), heñeßest (2), hennesest (2), hendaß (1), hendaßa (1), hendassa (1), heñdt (1), heñesall (1), heñesalle (1), heñesast (1), heñest (1), hennes (1), hennesalle (1), henneßest (1)
Kudt meÿe kaas eddes|peiti (laßeb meÿdt Iumal muito nÿ kauwa ellada) moñikat kaunidt Lauluth heñese ette tahame wotta; (9.8)
Vx Rysti Inimene peab kull Armu ninck Pattuden andex andmene Iumala iures katzuma, erranes tæma piddab hend kaas Pattu ninck kuria töh eddest hoidma, ninck eddes|peite Iumala meele ninck tachtmeße perrast ellama. (3.7)
ise|enese (24): *ise|enese* (4), *ise enese* (20)
Syn kuleme meÿe, et se Lapsukene eb mitte iße heñese heex ole sündinut. (2.35)
♦ endaks saama 'rasestuma' (4). ♦ endas olema 'rase olema' (2)
• vt *ise*

enne (80) *adv/adp*
enne (72), eñe (8)
Nuit eb olle se (:A.r:) mitte ilma kogkematta sündinut, Sest|samast on se Prophet Esaias mitto satta Aastat enne kulutanut, ninck on syn nuit teutetuth, kus se Prophet ninda on paiatanu. (1.6)
Meddy onsat Wanambat A. R. R. omat sen|sinatze teña|peiwase Pöha Peiwa, kudt kaas needt toiset Kolmet Pöha|peiwadt, enne Ioulo nymetanut, Dominicus Aduent$_{us}$ Doñi, Se on, Needt Pöha|peiwadt sest Issanda tullemesest: (5.1)
♦ enne ning pigemasti (2)

ennegi (1) *adv*
eñekit (1)
Ninda tegky se Kuñingkas Pharao, Kuy se vx nuchtl$_{us}$ möda ollÿ, prast ollÿ tæma io ny wally ninck Kangk Südda, kuy eñekit, ninck is taha kz Pharao hendz eñe mitte parranda, eñe kudt tæma wimatelt se Puñase Merre siße erra|huppus, ninck Pochia wayuß, kuy vx tiña tück Pochia lehab. (30.9)

epikuur* (4) *s* 'elunautija'
Epicury (2), Epicure (1), Epicuri (1)
Toesti A. R. se eike Iumala röymu eb woy vxikit warras mitte erra|warrastada, echk vxikit Rower, echk Epicury Ebbavschkune Inimene, (13.5)
♦ epikuuri siga (3): *epikuuri joodu ning söötesiga* (1), ♦ epikuuri ebausune inimene (1): *röövel ehk epikuuri ebausune inimene ehk üks joobnud siga ehk muu häbitu inimene* (1)

epistel (1) *s*
Epistlit (1)
Ninck omat nüit meddy onsat Wanambat sel|sinatzel ayal se Aasta siddes, neet Euangeliumit, Epistlit, ninck muhd kaunit Tænno|laulut siße seednut ninck algknut laulma. (1.1)

er (1) *pron* 'tema'
er (1)
Toesti N: Sinu Armuline Iumall eb olle sind se|pr: se sügkawa hedda siße mitte heithnuth, eth er sind sæl sid: tahab lascke erra|rick: Nein, Muito tæma teeb sinulle paliu enamb lallad, eth sina tæma iure solt lauffen. (33.6)

esimene (82) *num*
eßimeße (39), eßimene (26), eßimeßet (5), eßimeßest (4), eßimesse (3), eßimeñe (1), eßimenne (1), Essimeße (1), eßimeßele (1), Eßimest (1)
Sest iütleb kaas se eßimene toiwutus, kumb Iumal meddy eßimeße wanambille prast se langmeseße olli andnut. (1.9)

esmalt (72) *adv* 'esimest korda'
eßimelt (70), essimelt (2)
Enne kudt Iherusalemi Linn eßimelt say erra|rickututh, syß on Iumal nedt Prophetit vlleß|erratanuth, ke neile nente erra|rickmeße piddy kulutama. (9.6)

et (1818) *konj*
eth (1276), et (542)
Syß on io tarwis, et meye vßinaste piddame palluma ninck hüidma, eth se

Ißandt ~~Ih~~ns Christ ns o mā Wymbse peiwa kaas tahax totta, ninck oma auwo siddes tulla, sundima nee ellawat, ninck neet surnut. (1.6)

♦ sest et (59)

et (35) *konj* 'ja'

et (35)

eth meye Pattust et Surmast piddisime wabba ollema, nīck sen Igkeweße Ello sisse lebby ~~Chrm~~ ~~Ihm~~ wytuth sama. (17.6)

etc (95) *lüh* 'ja nii edasi'

etc (95) *lüh*

Se on löhitelt ninck Lapse kombel iütteldut, sest toyse Oppetußest, kedda meye syß keicke meddy sen\sinatze Laulo siddes abby hüyame ninck palwume, se sama oppeb meile meddy Laul, lumal Issa, ~~Ih~~ns ~~Chr~~ns Pöha W: etc: (12.10)

ette (102) *afadv adp*

ette (102)

Keick meddy Pattut omat kinni kattetuth, nœmat eb pidda enamb mitte maxma, nedt Pattut omat erra\kustututh, ninck sen keicke sügkawama Merre siße süstetuth, sœlt eb pidda nœmat emīst igkewest mitte ette tullema, (8.9)

Meye tahame A. R. se laulo meye ette wotta, ninck sest needt sinatzet kax löhikest tücki payatada. (1.3)

• vt *andma → ette andma* (1), *kirjutama → ette kirjutama* (1), *tooma → ette tooma* (4), *tulema → ette tulema* (6), *võtma → ette võtma* (2)

evangeelium (32) *s*

Euangelium (7), Euangeliumi (7), Euangeliume (6), Euangeliumī (5), Euangeliume (3), Euāgeliumī (1), Euangel (1) *lüh*, Euangeliumit (1), Euang~~lm~~ (1) *lüh*

Ninck on se\sinane eßimene Euangelium, kudt vx Hallick ninck kindel kinnitus olnut, kumast needt Patriarchit ninck Prophetit sen Euangeliumī Oppetus omat wothnuth. (5.4)

♦ evangeeliumi õpetus (15): *püha evangeeliumi õpetus* (4), *rõõmus evangeeliumi õpetus* (2), *evangeeliumi õpetus sest jumalariigist* (1), *usk ning evangeeliumi õpetus* (1). ♦ püha evangeelium (7): *püha evangeeliumi õpetus* (4), *püha evangeelium sest jumalast* (1). ♦ evangeeliumi tõotus (2). ♦ evangeeliumi paistus (1). ♦ issanda Jeesuse Kristuse evangeelium (1). ♦ kaunis ning rõõmus evangeeliumi tõotus (1)

evangelist (5) *s*

Euangelist (3), Euangelistit (1), Euangelistet (1)

Ohn möda warsy vx Mœß sen rachwa seas vlles\toußnuth, kiriutawat needt Euangelistit. (5.3)

F

filosoof (1) *s*

Phil (1) *lüh*

Ilma lumala Sanada, eb olleme meye mittekit; Kui Phil: Melan: on paiatanut. (36.12)

Frankriik* (2) *s* 'Prantsusmaa' kohanimi
Franckrike (2)
nĩck vche Pißokeße Aya vlle say se Franckrike Kuñingkas se Mængku Aßeme pæl nalia kombel lebby tæma Pæ Surnux pistetuth, nĩck piddy ninda oma henge welia süllitama, enne kuy tæma Aick tully (22.7)
♦ Frankriigi kuningas (1). ♦ Frankriigi maa (1)

Früügia (1) *s* kohanimi
Phrygia (1)
Kudt se Werry|koir Amachius Phrygia Linna siddes monikat Risti Inimeßet vche Palawa Roste pæle panni, ninck lasckis næmat ellawalt pradida, (10.6)
♦ Früügia linn (1)

füllima* (1) *v* 'täitma'
füllime (1)
Io enamb meye sest Armuliko Hallikast füllime ninck wottame, io enamb tæmalle ieeb. (34.8)
♦ füllima ning võtma (1)

G

Gabriel (1) *s* isikunimi
Gabriel (1)
Ia kuy se|sinane Sündmene sest Pohast waimust piddi sündima, on se Engel Gabriel sest enne kulutanut selle Marialle. (1.8)
♦ ingel Gabriel (1)

galileer* (2) *s* 'galilealane'
Galileerit (1), Galileeridde (1)
Motlet teye (sagt ~~Chr~~„) eth needt|sinatzet Galileerit keicke toiste Galileeridde eddest omat Pattußet Inimeßet olnuth, eth næmat ninda omat nuhelduth?(13.9)

gehorsam (3) *s/adj* 'kuulekus, kuulekas'
gehorsam (3)
ninck Iumal eb taha kaas vchtekit erra|leppitus nente Pattude eddest wasto wotta, kudt vx|peines tæma Arma Poya sen Ißanda Ihxse Chr„se gehorsam ninck Surma, (2.7)
Sem|perrast lasckem meidt sen Issanda ~~Ihxe~~ ~~Chrxe~~ iure iæda, ke meddy aßemelle on tulnut, Tæma Taiwase Issa Sana perrast, kumba tæma kulnut ninck gehorsam olnut on. (8.9)

Gideon (2) *s* isikunimi
Gideon (2)
Gideon on Sadda|tuhat meest, vche pißokeße hulcka rachwa kaas maha löhnut. (7.11)

gott (3) *s* 'jumal'
Gott (2), Gotts (1)
Waidt lebby sen Risti, erratab meidt Gott sel kombel vlles, eth meye sest

sinatze Hiwoliko Ellost erra|tüddime, ninck keickest Süddamest sen Igkeweße Maya prast igkewetzeme. etc: (29.2)

♦ *Gotts* vunnid (1)

günnima* (3) *v* 'soovima'

günni (1), günnima (1), günninuth (1)

Sem|p: palwume meye syn nüith, lumal tahax med: iures ellada, ninck piddab kaas vx igka Risti Inim: selle toyselle se|sama hæd günnima, eth lum: tæma Læhemeße ninck meddy keickede iures tahax ellada. (13.3)

H

H (2) *lüh* 'härra'

H (2) *lüh*

Se|sama tuñistuße taha mina nente onsade mollembadde Surmu|suh pæle andada ninck kaas paiatada, mea mina oma Korwadde kaas ollen kulnuth, eth Onnis H: Baltzar ninck H: Iohan teydt Ruñalat Lambat sagkedasti ninck mond|korda omat nuchtelnuth. (11.6)

♦ härra Baltzar (1), ♦ härra Johannes (1)

Haaman (2) *s* isikunimi

Haman (2)

Waidt mea sündi, se keicke wægk: lu ke hold ninck murredt oma Risti R: eddest igka ayal on kandnuth, sesama tallitis se Pañitze Haman wiha sel kombel, eth Haman iße sesama wöllaße say vlles|pohotuth, mea tæma selle waalle Mardachaille olli lasckuth teha. (22.5)

♦ pannise Haamani viha (1)

haamer (1) *s*

Hañere (1)

palve|haamer (1)

Kloppe wachwaste se Palwe Hañere kz, lumala tæma Ricka warra Kambre ette, (33.6)

haav (5) *s*

hawat (3), hawa (1), Hawadt (1)

Kuy tæma meidt nuchtleb, syß motleb tæma oma Armu pæle, sest, tæma eb nuchtle meidt mitte kuria, muito hæ pohle, Nedt hawat, mea tæma meidt löb, nedt eb olle mitte wihaset, muito Armu ninck Issaliko Hawadt, Tæma eb löh meidt mitte se Piritza Rosscha, muito se Issaliko witza kaas. (34.9)

surma|haav (1)

Vlle sedda tulleb kz se pæle, se Kibbe Hiwoliko kuy kz se Igkewene Surm, Nedt otziwat nick keuwat lebby, keick meddy Sonet, ia keick meddy Werri|tilckat im gantzen Corp, andwat meile vche Surma|hawa sen toyse pæle, eth meddy Nægko ninck Kuhlmene erra|kawub. (34.5)

♦ armu ning isalikud haavad (1), ♦ haav ehk reig (1), ♦ suur haav (1), ♦ madupistja haavad (1)

haaval (3) *adv*
hawal (3)
Se Patriarch Abraham on vchel hawal Nelli Kuñingkat maha löhnut. (7.11)
♦ ühel haaval (3)

haben (2) *v* 'olema'
haben (2)
Se eike Ello Parrandus N. on nüith se, Kuÿ meye lebbÿ Liha ninck Werre Nöddrußе komistame, Vnd ninda lumala meddÿ suhre Pattude kaas wihastanuth haben, Ninck se|sama lumala Wiha vlle se Pattu on meile se Kescku siddes tæda antuth, eth meye oma kuria Töh kaas lumala wiha sel kombell olleme vlles|erratanuth. (32.5)

haige (11) *adj/s*
haÿke (5), haikex (2), haike (1), Haiket (1), haÿkede (1), Haÿkelle (1)
Eddes|peite palwume meye se Kolmande Verße siddes, lumall se Iss: tahax ninda omat Korwat meddÿ pohle kæenda, Kuÿ Issa ninck Emã omat Korwat nente haÿkede Lapsede Suh eddest piddawat, kuÿ eb næmat muito mitte woÿ kulda, mea se haÿke Lapß tahab, eth næmat sedda parrembasti selle Lapselle woiwat andada, mea tæma tahab. (19.6)
Ninck et eb nente terwelle vchtekit Arste waya olle, moito neile Haÿkelle. (2.7)
♦ haige laps (2): *haige lapse suu* (1). ♦ haiget tegema (2). ♦ haige inimene (1). ♦ vaene, haige ning hädaline (1)

haigus (21) *s*
haÿkedus (6), haikeduße (4), haÿkeduße (3), haÿkus (3), haikedus (2), haikedußest (1), haikus (1), haÿkedusest (1)
Tulleb nüith minu A. Inimene wahelt, vx Rist, haikedus echk muh willetzus meddÿ Mayade siße, echk meddÿ Kaila pæl, eÿ se eb sünny mitte ilma lumala tædtmatta, muito se|sama piddab meddÿ hæx tullema: Wie d' Apostel sagt. (11.2)
♦ haigus ning/ehk viletsus (9): *haigus ehk muu viletsus* (6), *haigus, sõda, mure ning muu viletsus* (1), *haigus, viletsus ning nuhtlus* (1), *inimese haigus ning viletsus* (1). ♦ haigus ning häda (2): *vaesus, hivulik haigus, katk, häda, tulekahju* (1). ♦ haigus ning reig (1). ♦ hivulik haigus (1): *vaesus, hivulik haigus, katk, häda, tulekahju* (1). ♦ inimese haigus (1): *inimese haigus ning viletsus* (1). ♦ tõbi ning haigus (1)

hais (1) *s*
haÿßu (1)
Mina laßin vche suhre haÿßu teddÿ secka ninck teddÿ Nænnade sisse tulla. (13.7)
♦ suur hais (1)

haisev (2) *adj*
haißwa (1), haÿßmax (1)
mea næhme meye enamb, kuÿ vx haißwa, erra|rickututh, ia vx eike Surma Maya? (23.4)
Perrast omat tæma Kax Poÿat, Simeon Vnd Leui nente Sicheme Rachwa sæas,

paliu werd erra|wallanuth, ninck oma Issa Iacobe, nente Sicheme Rachwa ees hebbedax ninck hayßmax technuth. (23.6)

♦ häbi ning haisev (1)

hakkama (16) *v*

hackab (6), hackanuth (2), hackawat (2), hackada (1), hackadta (1), hackama (1), hackame (1), hackatut (1), hacke (1)

kinni hakkama (15) 'kinni võtma, kinni haarama'

Ninck mina taha, spricht der Herr, vx Tulline Mühr vmber teidt olla, nīck tahan seel siddes olla, ninck tahan hend auwsasti sœl sid: neuta, Ke teidt kinni hackab, se hackab minu Silma terraße kinni. (22.6)

ümber hakkama (1) 'ümbert võtma'

Waidt kuy meye hend vche Süddameliko Palwe kz, Iumala eddes allandame, Tœma Armuliko witza ninck nuchtluße alla langeme, ninck tædda ninda vmber hackame, Kuy vx Armas Laps oma Wanambat, (19.5)

• vt *nakkama*

halastama (23) *v*

hallasta (6), hallastada (6), hallastanut (4), hallastab (3), hallastanuth (2), hallastama (1), hallastis (1)

Mina ollen minu Palgke vche Silma|pilckmeße ayal suhrest wihast sinu eddest erra|pethnuth, Waidt sen igkeweße Armu kaas taha mina hend sinu pœle hallastada, paiatab se Issandt, sinu Erra|lunnastaya. (10.9)

halb (1) *adj*

alwemb (1)

Nuhn ist aber ein Waßerblasen, kumb se ioxwa Weœ pœl pea vlles|touseb, ninck pea erra|kawub, mea woib (N.) alwemb motteldutb echk genant werden, als ein Waßerblasen? (24.1)

hale (8) *adj*

halleda (6), hallæ (2)

Nedt|samat ouwes|peiti Tœhet tuñistawat, eth vche eike Pattuße Inimeße Südda hayke vnd hallœ ohn, (32.8)

♦ hale hääl (2), ♦ armutu ning hale asi (1), ♦ hale kaebus (1), ♦ hale laul (1), ♦ hale nutmine (1), ♦ hale süda (1)

haledasti (5) *adv*

halledasti (4), halledastȳ (1)

Kuy se Pöha Apostel Petr$_{us}$ se peele motlis, et tœma oma Issanda olli erra-salgknuth, menni tœma welia, ninck nuttis halledasti, (38.9)

hall (1) *adj*

hallȳ (1)

Nȳ hœstȳ nente iures, ke Sydit ninck Kronith kandwat, kuy nente iures, ke vche hallȳ kuwe kaas keub. (24.1)

♦ hall kuub (1)

halleluuja (6) *int*

Alleluia (6)

Nüith on A. R. se|sinane Laull (Gott der Vater etc:) vx kaunis ninck tröstlick

Laull, kumba Laulo vx igka Ristÿ Inimeñe, hæl|melell ninck vßinasti piddab laulma, nĩck suhre röymu kaas, se vche Aino Sana kaas Alleluia, Iumala kythma ninck tænnama. (10.1)

hamba|irvitamine* (1) 'pilkamine' → *irvitamine*

hammas (3) *s*

hamba (1), Hambat (1), Hamaste (1)

Eth nedt Wainlaßet hendz küll lascksit tutta, eth nœmat ny hirmsat ollit, kuÿ tachtsit nœmat nedt Israelli Lapset, oma Hamaste kz russux salwada, ninck ellawalt erra|neldta, Sÿß on Iumal weel suhremb, ke nente Hambat Suwst welia löb, ninck röhub nente wægki kogkonis maha, ninck awitab nedt omat, ke tæma pæle lothwat. (39.2)

♦ hambaid suust välja lööma (1)

• vt *irvitamine* → *hamba|irvitamine** (1) 'pilkamine'

hani (2) *s*

Hañedt (1), Hañide (1)

Menne sina Inim: Laps sinu Maÿa kuÿ kz se Weddichs Lauta sisse, walata nente Hañide, Partide ninck nente Kañade pæle, Eh sÿß nedt samat vche Surnu Aßiast tulle? (31.7)

♦ hani, part ning kana (1)

Hanna (1) *s* isikunimi

Hanna (1)

Sel|samal tunnil tulleb kaas se wanna Hanna, ninck payatab kaas tæmast, eth tæma se|sama Meßias on, keicke nentele, kæ se Erra|lunnastuße peele Iherusalemis otasith. (1.11)

♦ vana Hanna (1)

Hannus (1) *s* kohanimi

Hannuxselle (1)

Sesama Aÿck (A. R.) on io nüith parrahellis meddÿ kæes, mitto tuhat Inimeßet, motlet sina minu A. Inimene, omat küll nente sinatze 2 1/2 Iahren Parblalle, S. Hannuxselle ninck Kallamaÿa Kirck Aÿiade pæle ilma Kirck|Issandate ninck Scholi Poÿsidte kaas maha|mattetuth. (9.3)

hapmasti* (1) *adv* 'kurjasti'

hapmasti (1)

lasckeka ~~Ih~~ se Dauida Poick hend ny hapmasti tutta, kuÿ tæma eales tachtis, sÿßkit lotis tæma, eth ~~Ih~~ se Dauida Poick hend tæma pæle tachtis hallasta. (33.7)

hapu (7) *adj* 'hapu; vastik, kuri'

happu (4), hapma (2), hapmat (1)

Vx se|sarn happu iohmene Ar: Inim: mea nedt Ebbausckiat ninck Pañitzet piddawat ioma, on vpris hirmus, nĩck paliu raßemb, kuÿ keickede vsckuliste Inimeste Rist echk willetzus eales woib olla. (27.7)

Se|pr: peaxime meÿe se|sinatze Laulo igka aÿall Iumala auwux laulma, tæma armuliko kaitzmeße nĩck hoituße eddest, wasto keicke meddÿ Wainlaste, kuÿ kawwalat, hirmsat ninck hapmat nœmat kz eales woÿwat olla . (39.2)

♦ hapu joomine (3), ♦ hapu jalajälg (1), ♦ hapu rist (1), ♦ hapu sõõm (1), ♦ kavalad, hirmsad ning hapud (1)

harendama* (2) *v* 'suutma'

harrendab (1), harrendama (1)

Nüith eh pañe vx Issa oma Nohre Lapsukeße pæle enamb mitte, kudt tæma harrendab kanda, waidt sÿßkit keub se Issa oma Lapse korwal, echk tæma Selia tacka, hoÿab, echk awitab kz kanda, eth eh se Laps vchtekit kachio pidda sama. (29.5)

harvasti (5) *adv* 'harva'

harwasti (5)

Waidt harwasti motleme meye se Sana pæle, (23.1)

haud (67) *s*

hauwa (39), hauwast (8), haud (7), hauda (4), hauwd (3), hauwda (2), hawa (1), ha (1) *lüh*, hauwade (1), hawda (1)

Kui tæma kaas say maha mattetuth, sÿß saÿ tæma vche wöra Hauwa sißе pantuth. (4.11)

häda|haud (1): *häda haud* (1)

Erstlich N. leret Dauid, dz er vche suhre ninck hirmsa sügkawa hedda hauwa sees on læßinuth. (33.4)

lõvi|haud (1)

Se Kunningkas Hiskia olli sen Surma hedda siddes, Se Prophet Daniel nente Louwe|hauwade siddes, Ionas sen suhre Merre kalla Kocho siddes. (7.10)

põrgu|haud (51)

Iumal on meddÿ kaas, wasto sen Pattu, Surma, Kurrati, Porgku|hauda, ninck wasto sen Pannitze Ilma, ninck keicke meddi Waynlaste wasta: (1.7)

surma|haud (2): *surma|haud* (1), *surma haud* (1)

ninck on se Surm sen Issanda Chrm vx vrrikene aick sen Surma|hauwa siddes piddanut, (8.9)

surnu|haud (1)

Eike ninda A. R. læßime meye kz sen Surnu|hauwa siddes ninck hingkame keicke meddÿ Kæddede töhst, senni, eth meye sen Taywase Töh iure same vlleß|erratuth, kumb sæl piddab sündima lumala auwux ninck tænnux in alle Ewigkeit. (14.4)

süte|haud* (1) 'põrgu'

Minck|prast kui næmat vche toise teh hennese ette tachtwat wotta, ninck waasti ellada, sÿß sawat næmat erra|poltuth, hedda ninck nelgka kannata, sest, et eh se Ilm vchest muhst Teest eh mitte tæ, kui se|sama, kumb se wæra Teh on, ninck iohatab næmat wymselt sen Sutte|hauwa sißе, se on, keicke Pörgku|weliede jure. (36.6)

♦ surm ning põrguhaud (13): *patt, surm ning põrguhaud* (3), *surm ning põrguhaud* (2), *surm, kurat ning põrguhaud* (2), *kõhnret, surm ning põrguhaud* (1), *kurat, igavene surm, põrguhaud ning igavene hukutus* (1), *kurat, põrguhaud ning igavene surm* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud ning igavene nuhtlus* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud ning kõik*

häda (1), ♦ surm, kurat (ning) põrguhaud (8): *kurat, igavene surm, põrguhaud ning igavene hukutus* (1), *kurat, põrguhaud ning igavene surm* (1), *patt, surm, kurat ning põrguhaud* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud ning igavene nuhtlus* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud ning kõik häda* (1), ♦ patt, surm, põrguhaud (7): *patt, surm ning põrguhaud* (3), *patt, surm, kurat ning põrguhaud* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud ning igavene nuhtlus* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud ning kõik häda* (1), ♦ patt, surm, kurat, põrguhaud (4): *patt, surm, kurat ning põrguhaud* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud ning igavene nuhtlus* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud ning kõik häda* (1), ♦ hirmus mördri haud (1), ♦ igavene põrguhaud (1), ♦ lõvihaud (1), ♦ põrguhaua kurk (1), ♦ põrguhaua vald (1), ♦ surmahäda ning põrguhaud (1), ♦ suur ning hirmus sügav hädahaud (1), ♦ võõras haud (1)

hauduma (2) *v*

haudwat (1), hauwub (1)

se on se keicke wægkiwene Iumall, meidt ke meye io enne olleme ellanuth, sest Surmast vlleß|erratama, ninck meidt ielles ellawax tegkema, paliu pigkemasti, ia kebiamasti, kudt vx Kanna vche Kaña|Poÿa neist Munnest <u>hauwub</u>. *(31.7)*

♦ istuma ning hauduma (1)

hea (373) *adj*

hæ (122), hæd (44), hæl (38), hee (38), heel (32), hæx (32), heex (29), hee (19), heed (10), hæst (3), hæs (2), hæ (1), Hæ (1), heex (2), heel (1)

Kudt vx Inimeñe sen Surma hedda siddes leßib, ninck vxkit Inimeñe eb tæ tædda mitte awitada. Waidt kudt vx <u>*Hee*</u> *Arst woÿb* <u>*heed*</u> *Nouwo andada, et se Inimeñe ielles terwex saab, se|sama Arst saab weikasti kÿtetuth. (7.5)*

meele|hea (3) *s*: *meele hea* (3)

Ninck lumall se Issa on tæmalle iße nÿ paliu Nÿmedt andnuth , Minck <u>*p*</u>*rast tæma on tæma armas Poick , kumast tæmal vx suhr röÿmu ninck* <u>*mele*</u> <u>*hee*</u> *on. (7.3)*

♦ hea meel (82): *heal meelel* (62), *heal meelel ning usinasti* (4), *heal meelel ning hästi* (1), *heal meelel ning rõõmsasti* (1), *hela meelel ning rõõmu kaas* (1), *usinasti ning heal meelel* (1), *hea meele ning lusti pärast* (1), *rõõm, rahu* ning *hea meel* (1), *vihane ehk hea meele juures* (1), ♦ hea töö (38): *hea töö ning tegu* (2), *hea töö ning* verdeenst (2), *õigus ning hea töö* (2), *vagadus ning hea töö* (2), *hea töö ning vagadus* (1), *hea töö ning vili* (1), *hea töö ning* vorteenistus (1), ♦ suur heategemine (13): *suur heategemine ning helde arm* (2), *suur arm ning heategemine* (1), *suur heategemine ning arm* (1), *suur ilma ärapajatamata arm ning heategemine* (1), ♦ hea nõu (12), ♦ hea vili (11): *hea töö ning vili* (1), ♦ heategemine ning arm (7): *suur heategemine ning helde arm* (2), *ilma ärapajatamata arm ning heategemine* (1), *suur arm ning heategemine* (1), *suur heategemine ning arm* (1), *suur ilma ärapajatamata arm ning heategemine* (1), ♦ hea tegu (5): *hea töö ning tegu* (2), ♦ hea and (4): *hea ning suur and* (1), ♦ hea sõber (4), ♦ hea aeg (3): *hea ehk kuri aeg* (1), ♦ hea ilm (3), ♦ hea õnn (3): *hea õnn ning võimus* (1), ♦ hea päev (3), ♦ heaks võtma (3),

♦ jumala heategemine (3): *jumala nõu ning kõik tema heategemine* (1), *jumala tõotus ning heategemine* (1), *jumala õnn ning heategemine* (1), ♦ hea asu ning kinnitus (2), ♦ hea karjane (2), ♦ hea ning kaunis (2): *hea ning kaunis eksempel* (1), *hea ning kaunis troost* (1), ♦ hea ning/ehk kuri (2): *hea ehk kuri aeg* (1), *puu sest tundmisest heast ning kurjast* (1), ♦ hea sõna (2), ♦ and ning heategemine (1), ♦ hea arst (1), ♦ hea issand (1), ♦ hea kasu (1), ♦ hea laps (1), ♦ hea meele ning lusti pärast (1), ♦ hea mees (1), ♦ hea ning armas jumal (1), ♦ hea ning hüüs (1), ♦ hea ning usin põllukündja (1), ♦ hea ning võõras rahvas (1), ♦ hea õlu (1), ♦ hea tükk aega (1), ♦ heaks saama (1), ♦ heaks tegema (1), ♦ inimese sündimine, ilmale tulemine ning heategemine (1), ♦ kallis sõna ning muu heategemine (1), ♦ pisukene heategemine (1)

• vt *tegemine* → *hea|tegemine* (66)

hea|tegemine (66) → *tegemine*

Heebrea (1) *s* kohanimi

Eebr (1) *lüh*

Kudt se Meister sẽ Eebr, ramato siddes iütleb: Hn, Chrns, eile ninck tœna|peiw, ninck se|sama kaas igkewest. (2.5)

♦ Heebrea raamat (1)

heidetus* (1) *s* 'pahameel'

heitetus (1)

Nedt Nohlet sest keicke Wœgkewama lumalast pistwat minu siddes, ninck lumala heitetus on minu pœl. (26.5)

♦ jumala heidetus (1)

heidutama (23) *v* 'heituma, kohutama'

heitotama (8), heitoda (6), heitotawat (4), heitotab (2), heitodta (1), heitotas (1), heitutama (1)

Ninck se sündi kuÿ Hn, keick neet Sanat olli teuthnut, heitotas hend se rachwas vlle tœma Oppetuße. (1.12)

Kuÿ se hedda mind tahab alla|waÿotada, ninck nedt Pattut heitotawat mind, sÿß peta mina hend sen Iss: Hse Chrse werre|ioxmeße Reÿade sisse. (19.1)

ära heidutama (7)

Se on, tœma teeb keick aßiat heesti, ninck eb pidda tœdda mitte, se welkü echk Rachke, se Wichm ninck Lummi erra|heitutama. (37.7)

♦ kartma ning/ehk heidutama (5): *heidutama ehk kartma* (2), *heidutama ning kartma* (1), ♦ heidutama ning kaduma (1)

heÿland (1) *s* 'õnnistegija, lunastaja'

Heÿlandt (1)

Sest, eth meddÿ Iss: ninck Heÿlandt keicke Ilma Inimeste Pattude eddest on maxnuth. (32.8)

hein (6) *s*

Heÿn (4), heinade (1), heinat (1)

Se wasto leßib minu Ißandt ninck lumal, Hn, Chrns, sen Soÿma siddes ninck kowade heinade pœl (4.7)

♦ hein ehk rohi (2), ♦ kõvad heinad (2): *kõvad heinad ning õled* (1)

heitma (40) *v*

heitetuth (22), heitada (5), heita (4), heitat (2), heithnut (2), heithnuth (1), heitka (1), heitma (1), heitnut (1), heitwat (1)

Iumal se Issandt eh olle sindt mitte se\prast se sügkawa hedda sißе heitnut, et tæma sindt seel siddes tahab lascka erra\rickuda ninck erra\hupputa, Moito tæma teeb sinulle enamb lallad, et sina tæma iure piddat ioxma. (3.4)

alla heitma (1)

Nedt\sinatzet Sanat N. tæhendawat meile, vche halleda kaibtuße, sest wayse Inimeße Suggu Ellost, dz alle Menschn, wes Standes sie sind, von Mutterleib an, moñe\sarnatze willetzuße ninck hedda alla omat alla heitetuth. (24.3)

maha heitma (2)

Sina ollet vx Pattune Inimene, se\prast piddat sina erra\surrema, Se wasto woih vx Inimene ielles paiatada: la mina olle vx Pattune Inimene, Waidt minul on vx hee kaßwo: Minul on vx, se on minu Pattude eddest kül technut, ninck on sen Surma vlle\woithnuth, Se perrast eh olle sinul minust mittekit, et sina mind küll tobbe ninck haikeduße kaas se Wode pæle maha heitat. (36.2)

ära heitma (6) 'kõrvale jätma'

Nüith saab se Valsche echk woyra Ebbausck syn kogkonis erra\heitetuth, ninck sen eike Vßu pæle neütetuth, kumb sæl keickest Südda: vßub ninck lotab, vx peines sen Issanda Ihx̄e Chrx̄e pæle, (15.1)

♦ armu heitma 'armu andma' (6), ♦ häda alla heitma (1), ♦ häda sisse heitma (1), ♦ magama heitma (1), ♦ surma alla heitma (4), ♦ usku ära heitma (1), ♦ viletsuse alla heitma (1)

heitus* (2) *s* 'kartus, hirm'

heitus (2)

Se suhr hædda, daruber Dauid klag, Se on se suhr heitus ninck hirm, sest Pattust, weñ die Sünde in Vns auffwachen. (33.4)

♦ suur heitus (2): *suur heitus ning hirm* (1), *suur heitus ning kaebus sest patust* (1)

helde (29) *adj*

helde (13), heldest (8), heldet (4), heldæ (2), heldema (1), heldemb (1)

Omast rochkest heldest Armust, annab tæma meile keick meddy Pattut andex, ilma keicke meddy hæ töh ninck vordenistuße. (30.3)

Eßimelt tæñame meye lumala tæma keicke korgkemba Tarckuße, 2. perrast tæma keicke heldema Armu, Kolmandel tæma keicke wægkewama wæe eddest. (10.4)

♦ helde arm (18): *rohke helde arm* (13), *kõige heldem arm* (1), *suur ning helde arm* (1), *suur ning rohke helde arm* (2), ♦ armulikune ning helde pisukene lapsukene (1), ♦ helde jumal (1), ♦ helde ning armuline võõras (1), ♦ helded ning isalikud silmad (1), ♦ helde ning mage sõna (1)

heldesti (12) *adv*

heldesti (11), heldemasti (1)

Kennel nüith abby ninck trosti tarwis on, se\sama otzka lumala iures, lebby vche kindla Vßu ninck se Pöha Palwe, syß peat sina toesti abby ninck Armu

leudma, eth sina kaas röymsasti woid paiatada, Ach Issandt Iumal, kuÿ heldesti awitat sina ned|samat, ke sinu pœle lothwat. (10.6)
Iumala Sana tuñistab ninck kÿtab, eth meddÿ Iumal vx hellæ ninck Armuline Iumall on, ke hend kz hallastab vlle meddÿ willetzuße; la Iumal eb hallasta vx|peines vlle meddÿ hedda, muito tæma wottab se|sama weel heldemasti vlles, kuÿ die Wanambat oma Lapsede hedda vlles-wotwat. (29.6)
♦ heldesti ning rikkasti (1)

heldus (2) *s*
heldus (1), Heldust (1)
Se on nüith löhitelt iütteldut, mea Iumala Palgke on, Moistket se on Iumala Arm ninck heldus, mea tæma meile oma Sana siddes on tædta andnuth. (16.6)
♦ jumala arm ning heldus (2)

hell (7) *adj*
hellæ (5), helle (2)
Minu Arm on vpris hellæ, eth eb mina mitte taha teha minu wiha prast. (29.6)
♦ hell jumal (3): *hell ning armuline jumal* (2), ♦ hell ning armuline (4): *hell ning armuline jumal* (2), ♦ hell meel ning kallis tahtmine (1)

helisemine (1) *s*
hellisemeße (1)
se Oppetuß sest poenitentiæ on ielles ette thodut, lebbÿ se suhre ninck Korgke Oppia, nõĩe Mar: Luther,,, wasto sen Pañitze Paweste oppia, nõĩe Iohañes Tetzel, q Vnuorschamet geleret, eth lebbÿ se Raha Andmeße, kuÿ kz tæma hellisemeße lebbÿ, piddi nente Inimeste Henget, sest Pörgku Tulle iergkmeßest erlöset werden. (32.2)

helistama (4) *v*
hellistab (1), hellistada (1), hellistat (1), hellistuth (1)
Waidt eth teye nüith Iumala Sana nayradte ninck erra|polgkete, syß hellistab Iumall iße oma suhre Kella kaas kocko, ninck kutzub weel nüitkit keick Inimeßet sen Ello Parranduße pohle. (9.3)
♦ helistama ning kuulutama (1)

heris* (8) *s adj* 'kelm'
Herris (4), herrise (4)
Se vx Herris kumb meddi Issanda Christuße kaas rysti pœle podi, saab se Rysti pœl oma Ello parranduße pole kutzututh. (38.7)
Mea nœmat oma herrise kombel opwat, se piddab keickes paikas maxma. (36.6)
♦ heris komme (2): *kaval meel ning heris komme* (1), ♦ heris meel (1), ♦ heris töö ning tegu (1)

Heroodes (6) *s* isikunimi
Herodes (3), Herodem (1), Herodisse (1), Herodiße (1)
Iße|erranes kui kibbedasti on se Waña Pörgku|maddo sen Issanda Chrxse Kanno sisse pistnüth, lebbÿ sen Herodem ninck Pilatum, lebbi nente Pee|pisopadde ninck Kiria|teedtiadte, lebbi nente valschi tunniß|mehet, lebbÿ nente Pagkanadte ninck Iuda rachwa Iherusalemi Linna siddes. (5.15)

♦ kuningas Heroodes (4): *väetu kuningas Heroodes* (1). ♦ verekoer Heroodes (1)

Hesekiel (2) *s* isikunimi

EZechiel (1). Ezechias (1)

Waidt se|sinane Laul, mea meye nüith tahame meddy ette wotta, eth tæma küll se Kuñingka Dauide Laulo Ramato siddes seisab, Se|sama Laulo omat technuth ninck Laulnuth, ned kax Prophetit, Ieremias vnd EZechiel, sell ayal, kuy se Kuñingkz Nebucadnezar se Iherusalemi Linna sißе wottis, ninck erra|rickis, ninck keicke se Iuda R: Babylone Linna sisse wangki wÿß, 606. Iahr enne meddy Issanda ~~Chrse~~ ilmalle tullemeße, (16.1)

higi (3) *s adj*

higke (2). Higki (1)

Sæll allemæ meye Külma Higki higkida, ninck eb tæme mitte, koho meye Surma wallust bleiben sollen. (34.6)

Iumal ellab kaas meddy iures, kuy meye lumala kartuße siddes vx Igka Inimene oma Amety sees, oma Kædde töh tagka nouwame, ninck ninda meddy higke Palgke siddes, meddy igke|peiwase Leiwa otzime, nick hoyame se|sama Amety, kumba sisse lumall meidt sædtnut ninck kaas tæma melæ|prast on. (13.4)

♦ higi pale (2). ♦ külm higi (1)

higima* (1) *v* 'higistama'

higkida (1)

Syß errame meye vlles, syß nœhme meye syn ninck sæl Ayno Pimedus, ninck on meddy meles, kuy eb nœxime meye sedda Peiwa walgkust, meye eb woy vchtekit Sægkemet Troste oma Süddame sisse tackista, Sæll allemæ meye Külma Higki higkida, ninck eb tæme mitte, koho meye Surma wallust bleiben sollen. (34.6)

hiir (1) *s*

Hyret (1)

Minck|prast se|sama Kaunis ramat (die Bibel) eb pidda mitte se Pencke alla, maha, echk muh Nurkade sißе heitetuth sama, kuß needt Hyret echk Mauth nerriwat, ninck erra|rickwat, Moito meye (Sina ninck Mina) piddame vßinaste lugkema, eth meye tæame, mea seel siddes kiriututh seisab. (20.8)

♦ hiired ehk maod (1)

hilja (2) *adv*

hilia (2)

Sondern heüte V'nd mit großer ruttu kz, Kuy eb meye sedda eikell ayal mitte tehme, syß tulle meye paliu hilia, ninck saab se vx meddy Nænna eest ninda kinni löduth, kuy nente Wye Hullu Neutzide kz etc: (28.5)

hiljukesti* (1) *adv* 'tasahilju, hiljukesi'

hiliukeste (1)

Meye same keick hiliukeste vche toine toyse ierkes se Maa|mulla sißе kaiwetuth ninck maha|maetuth, sæl kawutame meye erra se Liha meddy Luide pælt, nick sawat kz needt Luhd ielles mullax, kumast meye enne olleme techtuth. (31.3)

himu (9) *s*

himõ (3), hÿmo (3), himo (1), himu (1), Hÿmo (1)

Se kolmas Orsak, et meye Iumala Sana suhre lusti ninck Himõ kaas piddame kuulma, on se, (36.12)

♦ suur himu (8): *suur lust ning himu* (3), *suur himu ning arm* (1), *suur himu ning igatsemine* (1), *suur himu ning rõõm* (1), ♦ liha lusti himu (1)

hing (76) *s*

henge (34), heng (16), hengelle (10), henget (6), hing (4), hinge (3), Hengest (2), hingk (1)

Sen|sama kachio ninck langmesse perrast, omat Adam ninck Eua nüit nente hebbüst moistnuth, et nœmat allasti ollit, se on, et nœmat Hiwust ninck Hengest Iumala Ande ninck Pallœ ollit erra|kawutanuth. (5.5)

♦ hivu ning hing (21): *hivu ning hing* (19), *hing ning hivu* (2), ♦ hinge õnn (5), ♦ inimese hing (3), ♦ elav hing (2), ♦ hinge andma (1), ♦ hinge arst (1), ♦ hinge kannatus (1), ♦ hinge vaakuma (1), ♦ hinge välja sülitama 'hinge heitma' (1), ♦ hinge õnnistus (1), ♦ kurb hing (1), ♦ näljane hing (1), ♦ õnnis hing (1)

hingama (11) *v* 'puhkama; õhkama'

henga (1), hengab (1), hengame (1), Hengka (1), hengkada (1), hengkame (1), hinganut (1), hingkada (1), hingkame (1), hingkanuth (1), hingwat (1)

Se|prast omat nedt Wanambat enne Polwe Keick Kircko Ayat nimetanuth, vchex Magka mayax echk vx Hengme wode, kumba sißе nedt Risti Inim: wohdille meñewat, ninck tachtwat pißuth hengkada. (31.9)

On tœma wimatel süddamest hinganut, et kaas needt wedde tilckat tœma Palke moda omat maha iooxnut: ninck paiatanut: Eb taha se mitte wasto Pattu, Surma ninck Pörgku|hauda awitada, (2.7)

♦ hingama ning magama (1), ♦ hingama ning paluma (1), ♦ lesima ning hingama (1)

hingamine (3) *s* 'puhkamine; õhkamine'

hengmeße (2), hingmeße (1)

Eike ninda igkewetzeb vx igka Risti Inimene, se Hiwoliko Vnnœ, se on, sen Surma prast, eth tœma keicke tœma tõhst nick murrest sest ellost woix erra|pœstetuth, nick sen Igkeweße hengmeße, se on, sen Issanda Christuxe iure tulla, (14.4)

ia nemat omat suhre hingmeße kaas pallunut, eth Iumal oma toiwutuße perrast se keicke Ilma Onnis|teckia vx|kordt sen Liha siddes tahax legkita, ke se Innimeße suggu keickest heddast piddi erra|peestma. (1.4)

♦ igavene hingamine (1), ♦ suur hääl ning hingamine (1), ♦ suur hingamine (1)

hingma* (1) *s* 'puhkamis-'

Hengme (1)

Se|prast omat nedt Wanambat enne Polwe Keick Kircko Ayat nimetanuth, vchex Magka mayax echk vx Hengme wode, kumba sißе nedt Risti Inim: wohdille meñewat, ninck tachtwat pißuth hengkada. (31.9)

♦ magamaja ehk hingmavoodi

• vt *voodi* → *hingma|voodi** (1)

hingma|voodi* (1) 'puhkevoodi' → *voodi*

hirm (13) *s*

hirm (6), hirmu (4), hirmo (2), hirmust (1)

Monikat omat röÿmsat, moñikat kurbat, monikat tews Kartust ninck hirmo. (23.3)

♦ suur hirm (7): *suur hirm ning viha* (2), *suur heitus ning hirm* (1), ♦ hirm ning viha (3): *suur hirm ning viha* (2), ♦ kartus ning hirm (1), ♦ suur heitus ning hirm (1)

hirmsasti (12) *adv*

hirmsasti (10), hirmsamasti (2)

Ny hirmsasti kudt nüit se eßimene Adam lebbÿ tæma langmeße ninck Pattu sen Inimeße Suggu on erra|ricknuth: Ny paliu korgkemalle on meidt se Toine ninck Taÿwane Adam lelles vllendanut, ninck paliu auwsamax technut. (6.3)

Sest, eth nüith se Ilma otz ligkÿ læhüth on, syß rasib ninck mæßab se Kurrat, weel paliu hirmsamasti, kuÿ enne. (27.1)

♦ hirmsasti ning kurjasti (1)

hirmus (69) *adj*

hirmsa (27), hirmus (24), hirmsat (16), $hirm_{us}$ (2)

Meye olleme kz kulnuth, eth se keicke wægkewene Iumall iße, keick nedt|samat tahax tallitada, ke meidt kawala kombe, echk suhre hirmsa wæe kz, sest Iumala Sanast tachtwat erra|heitoda. (21.1)

♦ suur ning hirmus (26): *suur ning hirmus vaenlane* (3), *suur ning hirmus vägi* (3), *suur ning hirmus imetäht* (2), *suur ning hirmus reig* (2), *hirmus ning suur vägi* (1), *suur hirmus lai meri* (1), *suur hirmus raudriist ning püss* (1), *suur hirmus vaat* (1), *suur hirmus vägi* (1), *suur jumal, vägev ning hirmus* (1), *suur ning hirmus ähvardus* (1), *suur ning hirmus laitmine* (1), *suur ning hirmus maavärisemine* (1), *suur ning hirmus nuhtlus* (1), *suur ning hirmus paise* (1), *suur ning hirmus paise, kärn ning pidaliku tõbi* (1), *suur ning hirmus patt* (1), *suur ning hirmus sügav hädahaud* (1), *suur ning hirmus tuisune ilm* (1), *suur ning hirmus viha* (1), ♦ hirmus vägi (6): *suur ning hirmus vägi* (3), *hirmus ning suur vägi* (1), *hirmus vägi ning viha* (1), *suur hirmus vägi* (1), ♦ hirmus viha (6): *hirmus vägi ning viha* (1), *hirmus viha ning raske kasi* (1), *suur ning hirmus viha* (1), ♦ hirmus nuhtlus (4): *suur ning hirmus nuhtlus* (1), ♦ hirmus asi (3), ♦ hirmus maavärisemine (2): *hirmus tuul ning maavärisemine* (1), *suur ning hirmus maavärisemine* (1), ♦ suur ning hirmus imetäht (2), ♦ suur ning hirmus paise (2): *suur ning hirmus paise, kärn ning pidaliku tõbi* (1), ♦ hirmus käsk (1), ♦ hirmus laut (1), ♦ hirmus mördri haud (1), ♦ hirmus ning kuri peremees (1), ♦ hirmus pael (1), ♦ hirmus pale (1), ♦ hirmus pasun (1), ♦ hirmus rist (1), ♦ hirmus sõna (1), ♦ hirmus tuul (1): *hirmus tuul ning maavärisemine* (1), ♦ kavalad, hirmsad ning hapud (1), ♦ suur hirmus lai meri (1), ♦ suur hirmus raudriist ning püss (1), ♦ suur hirmus vaat (1), ♦ suur ning hirmus ähvardus (1), ♦ suur ning hirmus laitmine (1), ♦ suur ning hirmus nuhtlus (1), ♦ suur ning hirmus patt (1), ♦ vali hirmus vaenlane (1)

hirmutama (1) *v*
hirmutanuth (1)
ära hirmutama (1)
Nüith teb se Kurrat eike ninda kuÿ vx nœliane Sußÿ, kuÿ tœma vche Lamba, nente toiste Lañaste hulckast on erra|hirmutanuth, ninck kuÿ se erra|exitut Lañas oma Kariatzest taas|peiti iœb. (28.2)

Hiskija (1) *s* isikunimi
Hiskia (1)
Kudt meil Exēplit omat: Se Kunningkas Hiskia olli sen Surma hedda siddes, Se Prophet Daniel nente Louwe|hauwade siddes, Ionas sen suhre Merre kalla Kocho siddes. (7.10)
♦ kuningas Hiskija (1)

histooria* (9) *s* 'lugu'
Historia (7), Hÿstoriat (2)
Sem|prast tahame meÿe nüit sen sinatze pohle Tunni siddes, se Pōha Apostle Paulußе Historia meÿe ette wotta. (38.1)
♦ kaunis histooria (3), ♦ eksempel ning histooria (2): *histooria ning eksempel* (1), ♦ püha apostel Pauluse histooria (1)

hivu* (67) *s* 'ihu'
hiwo (39), hiwust (16), Hiwudt (3), Hiwulle (2), Hiwole (1), hiwolle (1), Hiwost (1), Hiwud (1), Hiwus (1), Hiwuß (1), Hÿwust (1)
Perrast sen tœñameße pidda meÿe kaas Iumala palwuma, eth tœma meile se|sama omast rochkest Armust tahax andada, mea tœma tœb, mea meddÿ Hiwo ninck Hengelle tarbex tulleb, ninck meist kaas erra|wottada, echk kaukelle erra|aÿadta, mea meile kuria teb. (11.1)
ema|hivu* (13): *ema hivu* (13)
Nüith on se|sama Pattu, mea meÿe meddÿ Emā Hiwust olleme ilmalle thonuth, ninck Adamist erwnuth, se eike Vx ninck Werra, keicke Pattu ninck willetzuße pohle. (19.2)
♦ hivu ning hing (21): *hivu ning hing* (19), *hing ning hivu* (2), ♦ hivu ning elu (3), ♦ hivu ning veri (2): *issanda Jeesuse Kristuse hivu ning veri* (1), *kallis hivu ning veri* (1), ♦ ära mädanenud hivud (2), ♦ hivulik hivu (1), ♦ naispoole hivu (1), ♦ neitsi hivu (1), ♦ nõder hivu (1), ♦ vili sinu hivust (1), ♦ issanda Jeesuse Kristuse hivu (1): *issanda Jeesuse Kristuse hivu ning veri* (1)

hivulik* (41) *adj* 'ihulik, surelik'
hiwoliko (35), Hiwuliko (3), Hiwolikudt (2), hiwolikuße (1)
Ned|sinatzet sanat opwat meile sest eike Iumala Önnest, kuÿ sœl on, keick se Taywane Hiÿß, ia keick mea Iumall meile añab, mea meddÿ Hiwo ninck Hengelle tarbex tulleb, se|sinatze Hiwoliko Ello siddes, ninck se|sinatze Ello prast emis igkewest. (16.5)
♦ hivulik elu (8), ♦ hivulik surm (4), ♦ hivulik rist (3): *hivulik rist ning viletsus* (1), ♦ hivulik häda (2), ♦ hivulik pool (2): *hivuliku poole kade ning viha* (1), ♦ hivulik hivu (1), ♦ hivulik isa (1), ♦ hivulik kahju (1), ♦ hivulik kannatus (1), ♦ hivulik mörder (1), ♦ hivulik ning igavene õnn (1), ♦ hivulik ning

tühi ilmatalluse rikkus (1). ♦ hivulik nuhtlus (1). ♦ hivulik peatoidus (1). ♦ hivulik rahu (1). ♦ hivulik sulane (1). ♦ hivulik uni (1). ♦ hivulik vaenlane (1). ♦ hivulik vili (1). ♦ hivulik haigus (1): *vaesus, hivulik haigus, katk, häda, tulekahju* (1). ♦ hivuliku ehk vaimuliku kombel (1)

hobune (10) *s*

hobbose (6). hobboset (2). hobbone (1). Hobbosidde (1)

Mina leckidisin Katku teddy secka, eike ninda kudt Pestilentz vnd Schwerdt Egiptÿ Maas, ninck laßÿn teddÿ Nohret mehet lebbÿ sen Möÿka erra|tappada, ninck laßin teddÿ Hobboset wangi wotta. (13.7)

mets|hobune (4) 'eesel'

Kui tæma Ierusalemi Linna sißе soitis, sÿß is olle tæmal mitte oma moito, vx wöras Metz|hobbone. (4.11)

♦ härg ning hobune (1). ♦ hobuse põseluu (1). ♦ peremehe hobune (1). ♦ surnud hobuse liha, surnud koer, kass, siga (1). ♦ võõras metshobune (1)

hoidja (7) *s* 'aitaja, kaitsja'

hoidia (7)

Erranes se eike Awitaya ninck hoidia on Hh$_{ns}$ Chr$_{ns}$, Tæma kañab kz se eike Nime, eth tæma nente waiste hoidia on, Ia vx Hoidia keicke hedda siddes, ke eb mitte pra|ietta, nedt|samat, ke tæma pæle lothwat. (21.6)

♦ Iisraeli hoidja (1). ♦ õige aitaja ning hoidja (1). ♦ vaeste hoidja (1)

hoidma (83) *v*

hoidma (11). hoÿdta (11). hoidta (9). hoÿab (9). hoida (4). hoidnuth (4). hoÿdab (4). hoidwat (3). hoÿa (3). hoÿame (3). hoÿax (3). hoÿda (3). hoÿta (3). hoidab (2). hoidka (1). hoidkut (1). hoidnut (1). hoidtka (1). hoidtkut (1). hoita (1). hoitnut (1). hoÿadt (1). hoÿdtka (1). hoÿtut (1). hoÿtuth (1)

Neliandel, palwume meÿe, eth lumal meidt sen Kochnretti Kawaluße ninck Pettuße eddest tahax hoidta. (10.4)

♦ hoidma ning paimendama (1). ♦ kaitsma ning hoidma (1). ♦ õnnistama ning hoidma (1). ♦ tundma ning hoidma (1). ♦ vastu võtma ning hoidma (1)

hoidus* (6) *s* 'hoidmine, kaitse'

hoituße (3). hoÿtuße (2). hoÿdust (1)

Vnd palwume se|sinatze toise Verse siddes, Tæma tachtis oma Kæe vlle meidt welia oÿenda, meidt oma hoituße sißе wotta, Iße|erranes kuÿ meidt se kurry Wainlane Kiuwsab. (21.6)

♦ armulik kaitsmine ning hoidus (1). ♦ hoidus ning häda (1). ♦ kõige vägevama jumala hoidus (1)

Homeros (1) *s* isikunimi

Homerus (1)

Kuÿ se tarck Pagkan (nomine Homerus) on paiatanuth: Sæl eb olle vxkit Waÿsemb ninck willetzemb Loius echk Maddo Maa pæl, kuÿ se Inimene. (24.1)

homme (4) *adv*

home (4)

Kuÿ nüith se Patriarche Iacobe Kæßÿ keuwnuth on, ninda piddab meddÿ Kæßÿ kaas keuma. Teña|peiw rickas, home vx Sant. (23.9)

hommik (5) *s*

Hommicko (2). Hommiko (2). Homniko (1)

Minck|prast eh peaxime meÿe sÿß hend mitte röimustama, sen vlle, et se eike Homniko Taywa Koÿto Tæcht, ~~Hn~~, ~~Clr~~, lumala P: oma Sana kaas meddÿ süddame siddes walgkustab. (6.12)

♦ hommikupäeva koidutäht (3). ♦ hommikutaeva koidutäht (1). ♦ rõõmus hommik (1)

• vt *päev* → *hommiku|päev** (4) 'hommik', *taevas* → *hommiku|taevas* (1)

hommiku|päev* (4) 'hommik' → *päev*

hommiku|taevas (1) → *taevas*

homne (5) *adj*

homsex (3). Homse (2)

Meÿe peame kaas sen Issanda pæle lothma, et tæma kaas wihix kesck Ösex, ninck ielles amã homsex. (3.2)

Se|p: N. se hilia keuwmene eh pidda meÿe iures mitte ollema, muito vlle keicke aßiade peah syn maxma, eth eh meÿe oma Ello parrandus mitte emis sen Homse Peiwa wasta piddame othma, echk vchest Peiwast sẽ toise iütlema. Morgen will ich mich beßern (28.5)

♦ homne päev (2)

homselt* (7) *adv* 'hommikul ?'

homselt (7)

Muito teÿe piddate homselt warra vlles|toußma, ninck öchto wohdille meñema. lumala Sana kaas, lumala Sana piddab se eßimene nĩck wÿmne ollema. (14.9)

hool (5) *s*

hole (4). hold (1)

Nüith omat ned Pöhadt Patriarchit ninck Prophetit suhre hole kz. lumala Palgke tagka noudnuth. (16.5)

♦ suur hool (4). ♦ hool ning mure (1). ♦ hoolt kandma (1)

hoolima (9) *v*

hole (3). holi (2). holima (2). holime (2)

Waidt meÿe eh holime mittekit tæma armu prast, nairame ninck pilkame tæma Pöha Sana weel peelekit. (36.14)

hoone (4) *s*

Hone (2). Honet (1). Honex (1)

Ke lumala Sana armastab, heel|melell kuleb, sest paiatab ninck lauwlab, se|sama Inimene on meddÿ Hone ninck Maÿa, ninck meÿe tahame tæma icke|peiwaset wöÿrat olla, meÿe tahame tæma iures ellada, ninck emmis igkewest tæma iure iæda. (14.1)

♦ hoone ning maja (1). ♦ püha hoone (1)

Hoosea (1) *s* isikunimi

Osea (1)

Lasckem meidt aikas se Prophete Osea kz ninda paiatada: (28.8)

♦ prohvet Hoosea (1)

hoov (1) *s*

How (1)

Kudt tahax meddy Issandt ~~Chr~~$_{us}$ ny paliu iüttelda, Ke lumala Sana armastab, hæl\melell kuleb, etc: se\sama Inim: on meddy How ninck Maya, ninck meye tahame tæma igke\peiwase Wöradt olla, meye tahame tæma iures ellada, ninck emis igkewest tæma iure iæda. (13.4)

♦ hoov ning maja (1)

hukka (35) *afadv*

hucka (35)

Kuÿ nüth lumal meidt keick, haikeduße echk muh willetzuße kaas peax nuchtlema, echk möde\warsÿ erra\tapma, ke se\sama nuchtluße omat ÿdenihnuth, sÿß peax se Ilm pea hucka meñema, ninck tüchiax iæma, (13.9)

• vt *minema → hukka minema* (29), *panema → hukka panema** (1) 'hukka saatma', *saama → hukka saama* (4)

hukkama (9) *v*

huckada (3), hucka (1) *lüh*, huckab (1), huckadta (1), huckaduth (1), huckanut (1), huckatut (1)

ära hukkama (9)

Se ilma heutüh Surm on næmat erra\huckanut. (8.5)

hukutama (14) *v*

huckutada (5), huckutab (2), huckutanuth (2), huckutawat (2), huckuda (1), huckudab (1), huckudanuth (1)

Eike ninda tegkewat weel tæñakit peiwa, paliu ülleandtuth Inimeßet, ke lebby vche pißokeße Kachio suhre Waino siße iehwat, lumala wasta, heitwat heñesest ninda erra keicke se Vssu ninck Lotuße, ninck huckutawat hendz iße. (27.2)

ära hukutama (5) 'hukutama: meelitama'

Syn kule meye A. R. kuÿ se Kesck meidt erra huckutab sen igkeweße Surma sisse, (8.4)

Sæl thob se Kochnret keick ette, mea meye amokit olleme erra\unnutanuth, sÿß kiuwsab tæma moñe\sarnatzel kombel, eth tæma meidt woib lumalast erra-huckutada. (18.5)

hukutus (23) *s* 'hukatus'

huckuduße (9), huckudußest (7), huckutuße (5), huckudus (1), Huckuduß (1)

Sen\sama vngehorsame lebby, omat Adam ninck Eua hend isse, ninck keick sen Inimesse Suggu, sen Igkewesse hedda ninck huckuduße sisse wihnut. (5.5)

ära\hukutus (1)

Nüit on sen Kochnretti Rickus, vx Rickus sest Pattust, sest Surmast ninck sest igkewesest huckudußest, kumba kaas Chr̃$_{us}$ Ih$_{us}$ sen Naÿse Sæme, ninda piddab woittelma, et tæma sen Mao Pee piddab katki tallama, tæma Rickus erra\rickma, sen Surma erra\tapma, ninck sen Pattu, Surma ninck sen igkeweße erra\huckuduße aßemelle, ielles vmber thoma, se igkeweñe eikedus, Ello ninck Onne: Eb mitte Iße hennesalle, Erranis keickelle, kæ tæma siße vsckwat. (5.7)

♦ igavene hukutus (17): *igavene häda ning hukutus* (1), *igavene hukutus ning ärarikkumine* (1), *igavene hukutus ning surm* (1), *igavene surm ning hukutus* (1), *kurat, igavene surm, põrguhaud ning igavene hukutus* (1), *riik sest patust, sest surmast ning sest igavesest hukutusest* (1), *täht ning algamine sest igavesest viletsusest ning hukutusest* (1), ♦ surm ning hukutus (4): *igavene hukutus ning surm* (1), *igavene surm ning hukutus* (1), *kurat, igavene surm, põrguhaud ning igavene hukutus* (1), *patt, surm ning igavene ärahukutus* (1), ♦ kuri hukutus (2), ♦ patt, surm ning igavene hukutus (2): *patt, surm ning igavene ärahukutus* (1), *riik sest patust, sest surmast ning sest igavesest hukutusest* (1), ♦ igavene häda ning hukutus (1), ♦ igavene hukutus ning ärarikkumine (1), ♦ kurat, igavene surm, põrguhaud ning igavene hukutus (1), ♦ viletsus ning hukutus (1): *täht ning algamine sest igavesest viletsusest ning hukutusest* (1)

huljuma* (1) *v* 'liikuma'

huliunuth (1)

Sen toise Oppetuße sid: taha meye kulda, eth se Patriarch Iacob oma, ninck meddÿ keickede Ello, vche wöÿra mehe, echk vche Ialla\keüÿa sarnax on technuth, ninck on kaas toesti se Patriarche Iacobe kz ninda olnuth, eth tæma sest vchest Aßemest, selle toiselle on huliunuth. (23.8)

hulk (32) *s*

hulck (16), hulcka (11), hulckade (1), hulckast (1), hulcke (1), hulkas (1), hulkast (1)

Sest, N. eth nüith se keicke suhremb hulck nente Inimeste sæas, Ilma tæñamatta omat, ninck saab harwasti monda 100, ia vnter 1000, vx Ainus Inimene leututh, ke lumala tæa Hæ\tegkomeße eddest peax tæñama. (30.2)

ned Weddichset nente Mæggede pæl, kuß\næmat tuhande hulkas keuwat. (30.1)

♦ suur hulk (6), ♦ pannine hulk neist jesuiitidest (2), ♦ pisukene hulk (2), ♦ püha paavst ning tema pannine hulk (1)

hull (8) *adj*

hulludt (3), hullu (2), hullud (1), hulluth (1), hullux (1)

Moista minck\sarn wayset, Soggedat ninck Hulludt Inimeßet omat nüit needt\samat, kæ seel motlewat, et næmat lebby nente hæ töh, keickest Pattust tachtwat erra\pæstetuth sada? (7.10)

♦ hull naine (1), ♦ hull narr (1), ♦ hull neitsi (1), ♦ hull veis (1), ♦ pisukene hull lapsukene (1), ♦ vaene, söge ning hull inimene (1)

hullusti (1) *adv* 'valesti, pahasti'

hullust (1)

Teye Rachwas laulwat vppris Petzikeste ninck hullust, eth eb meye mitte pea moistame, mea næmat laulwat. (11.6)

huul (1) *s*

Hule (1)

Sem\pr: N. erra\lasckē meidt mitte vx\peines Suh, Hule nīck Kele kz lobbiseda, erranes Süddame pochiast Palwu: (33.6)

♦ suu, huul ning keel (1)

hõbe (3) *s*

hobbeda (2), Hobbe (1)

Katze, Mina taha sind pohastada, waid eb mitte kuÿ se Hobbe, erranes mina taha sind selgkedax teha se Achio siddes sest Willetzußest. (26.1)

♦ kuld ning hõbe (1), ♦ kullatud ehk hõberist (1)

• vt *rist* → *hõbe|rist* (1)

hõbe|rist (1) → *rist*

hõim (1) *s*

Heÿmudt (1)

Kuÿ nüith keick Ilma|talluße Kuñingkat, keicke nente Wæe ninck Rickuße, keick Arstit ninck Wanambat, Issad ninck Emad, kuÿ kz keick meddÿ Heÿmudt nĩck Söbrat, keicke nente Tarckuße, Raha nĩck Hüide kz eb mitte woÿ awitada. (18.4)

hõimlane (2) *s*

Heimlane (2)

tæma oma Suggu ninck Heimlane nÿme kz Laban, on kz kuriasti tæma kz vmber|keunuth, suhre nĩck raßeda töh tæma pæle pannuth, piddi Öhd ninck Peiwa tæma Karia hoidma. (23.5)

♦ hõimlane Laaban (1), ♦ sugu ning hõimlane (1)

hõiskama (1) *v*

hoischkab (1)

Se Iss: errab vlles kuÿ vx Magkaw Inimene, Kuy vx Iobnuth Inimene hoischkab, ke tews Wina on, nĩck loÿ omat Wainl: taas|peiti, ninck lasckis nœmat hebbedax sada. (22.2)

hõlp (1) *adj*

helpmax (1)

Kolmandel, saab se Surm vchex Vnnex nÿmetuth, se|prast, eike ninda kuÿ vx Inimene on magkanuth, nĩck tæma erra|wæßinuth Luhd hingkanuth, sÿß saab tæma ielles kangkemax ninck helpmax, ninck læhab kz ielles roÿmsamasti oma Töh iure. (14.4)

häbedus* (2) *s* 'häbi'

hebbedus (1), hebbeduße (1)

Minck|p: kuß nüith Iumal eb mitte ella, sœl ellab se Kochnr: Waidt se sama on vx hirmus ninck kurrÿ Perræ|mees, ke keicke kuria teb, ninck se Rachwa keicke hebbeduße siße huckudab, echk sest vchest Pattust sen toÿse sisse langedab, wÿmbselt kaas emĩs sen Pörgku|hauwa sisse lückab. (13.2)

♦ häbedus ning vaesus (1)

häbetama* (5) *v* 'häbenema'

hebbedama (2), hebbeda (1), hebbedanuth (1), hebbetawat (1)

Neet omat ne Waÿmulikußet waÿset, ke hend iße eb mitte eike ninck Pöhax piddawat, ninck keicke oma thö kaas hend hebbetawat, ninck motlewat vx-peines sen Ißanda Ihesuße Christuße armu peele, kudt meddÿ Ißandt Chr̃ iße paiatab: (2.6)

♦ surnuks häbetama (2)

häbi (34) *s*

hebbedax (23), hebbeda (5), hebbü (4), hebbo (1), hebbüst (1)

Waidt ny pissuth kudt se Inimeñe oma hebbü sen Fige|lehe kaas woys kinni kattada, weel paliu wehemb wois se Inimene ilma süyta Iumala ees seista. (5.5)

♦ häbiks saama 'häbistatud saama' (11), ♦ häbiks tegema 'häbistama' (8), ♦ häbi olema (2), suur häbi (2): *kõige suurem häbi* (1), ♦ häbi ning viletsus (1), ♦ häbi tegema (1)

häbitu (19) *adj*

heutüh (4), heutümatta (3), heütümatta (3), heütü (2), heütuma (2), heutü (1), heütu (1), Heütüh (1), heutüma (1), lheütüth (1) *kirjaviga*

Kuy vx ilma heütümatta Sant Inim: kumb oma narssade et katke Ridede sees keub, nick istutab hend se keicke weliemba Te ære, pæstab oma Piddaliko Reyadt, suhret nick hirmsat Paiset vlles, nick neutab keickelle rachwalle. (19.4)

♦ häbitu surm (5): *häbitu ning kuri surm* (1), *kõige häbitum surm* (1), ♦ häbitu inimene (4): *häbitu sant inimene* (1), *röövel ehk epikuuri ebausune inimene ehk üks joobnud siga ehk muu häbitu inimene* (1), ♦ häbitu elu (3): *häbitu ning kuri elu* (1), ♦ häbitu ning kuri (3): *häbitu ning kuri elu* (1), *häbitu ning kuri surm* (1), *kuri häbitu töö* (1), ♦ häbitu pordulaul (2), ♦ häbitu töö (2): *kuri häbitu töö* (1), ♦ häbitu võõras (1), ♦ porduelu, abirikkumine, liigsöömine, liigjoomine, kade, viha ning muu häbitu asi (1)

häda (234) *s*

hedda (184), heddast (46), heddas (2), hædda (1), hæddast (1)

Suhrest heddast kißenda mina sindt, Issandt Iumal kule minu heele, Sinu armu Korwat kena minu pohle, ninck mercka minu Palwet. (3.3)

mere|häda (1): *mere häda* (1)

Ia se|sama Inimeße kz, kedda nedt Pattut nærrib ninck waiwab, on eike ninda kudt nente Laywa Rachwa kz, ke se suhre ninck Laya mæssawa Merre pæl, se Purie all omat, kuy næmat neist suhrest Mæssawa Merre echk Weæ|Lainest, sawat korgkeße tostetuth, bald in Himel, bald in abgrund, eth se Rachwas in Naui hendz se vlle heitotawat, ninck tuigkuwat, kudt vx lobnuth Mensch, eth eb næmat wahelt tæ, minck Nouwo kz, næmat sest Merre heddast piddaw: erra|pæstetuth sama. (33.4)

patu|häda (2): *patu häda* (2)

Sem|pr: lasckem meye nüith sen Kuñingka Da: truwy mainitzuße wasto wotta, nick sest Sügkawa suhrest Pattu heddast Iumala pohle hüydta, eth tæma meddy halleda hæle tahax kuldta, ninck tæma Korwat merckada meddy Palwe pæle, eth eb tæma meddy Werri|puñaße Pattude pæle mitte tahax walatada, muito omast armust andex anda. (33.3)

põrgu|häda (2): *põrgu|häda* (1), *põrgu häda* (1)

Ninck tahab Dauid löhitelt ninda vttelda: Mina hüya Issandt sinu pohle, sest sügkawast ninck suhrest Pörgku|heddast: minu kurbtuße süddamest. (3.4)

surma|häda (10): *surma häda* (10)

Kudt vx Inimeñe sen Surma hedda siddes leßib, ninck vxkit Inimeñe eb tæ

tædda mitte awitada, Waidt kudt vx Hee Arst woyb heed Nouwo andada, et se Inimene ielles terwex saab, se|sama Arst saab weikasti kytetuth. (7.5)

♦ häda ning/ehk viletsus (60): *viletsus ning häda* (7), *häda ehk muu viletsus* (2), *häda, rist ning viletsus* (2), *rist, häda ning viletsus* (2), *häda ning viletsuse aeg* (1), *häda, haigus ehk muu viletsus* (1), *häda und viletsus* (1), *häda, viletsus ning patt* (1), *inimese soo häda ning viletsus* (1), *mäss, häda ning viletsus* (1), *rist, viletsus ja viimne surmahäda* (1), *suur häda ning viletsus* (1), *vaesus, kurbus, häda ning viletsus* (1), *viletsus ehk muu häda* (1), ♦ suur häda (43): *kõige suurem häda* (6), *suur häda ning kartus* (1), *suur häda ning kisendamine* (1), *suur häda ning patuvalu* (1), *suur häda ning põrguvalu* (1), *suur häda ning surmavald* (1), *suur häda ning vaev* (1), *suur häda ning viletsus* (1), *viimne ning kõige suurem häda* (1), ♦ häda (ning) rist (7): *häda, rist ning viletsus* (2), *rist, häda ning viletsus* (2), *patt, rist ning häda* (1), *rist, vilets ning häda* (1), *rist, viletsus ja viimne surmahäda* (1), ♦ häda ning vaev (4): *suur häda ning vaev* (1), ♦ häda, rist ning viletsus (4): *häda, rist ning viletsus* (2), *rist, häda ning viletsus* (2), ♦ häda ning patt (3): *häda, viletsus ning patt* (1), *patt, rist ning häda* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud ning kõik häda* (1), ♦ häda sisse sattuma (3), ♦ hivulik häda (3): *vaesus, hivulik haigus, katk, häda, tulekahju* (1), ♦ viimne surmahäda (3), ♦ häda ning surm (2): *patt, surm, kurat, põrguhaud ning kõik häda* (1), ♦ häda sisse langema (2), ♦ hädas olema (2), ♦ haigus ning häda (2): *vaesus, hivulik haigus, katk, häda, tulekahju* (1), ♦ õige kõrge kinnitaja kõigest hädast (2), ♦ sügav häda (2), ♦ suur patuhäda (2): *sügav suur patuhäda* (1), ♦ vaesus ning häda (2): *vaesus, hivulik haigus, katk, häda, tulekahju* (1), *vaesus, kurbus, häda ning viletsus* (1), ♦ häda algamine (1), ♦ häda alla heitma (1), ♦ häda ning nälg (1), ♦ häda sisse heitma (1), ♦ häda-aitaja Jeesus Kristus (1), ♦ hoidus ning häda (1), ♦ igavene häda ning hukutus (1), ♦ kahju ning häda (1), ♦ kõige parem hädamõõk (1), ♦ kuri hädaaeg (1), ♦ kuri ning hädaaeg (1), ♦ lapse häda (1), ♦ nõtrus ehk häda (1), ♦ surmahäda ning põrguhaud (1), ♦ suur häda ning kartus (1), ♦ suur häda ning kisendamine (1), ♦ suur häda ning patuvalu (1), ♦ suur häda ning põrguvalu (1), ♦ suur häda ning surmavald (1), ♦ viimne surmatund ehk häda (1), ♦ viletsus ehk muu häda (1), ♦ õnnistegija ehk hädaaitaja (1)

• vt *aeg* → *häda|aeg* (5), *aitaja* → *häda|aitaja* (4) 'hädas aitaja', *haud* → *häda|haud* (1), *mõõk* → *häda|mõõk* (1), *org* → *häda|org* (4)

häda|aeg (5) → *aeg*

häda|aitaja (4) 'hädas aitaja' → *aitaja*

häda|haud (1) → *haud*

häda|mõõk (1) → *mõõk*

häda|org (4) → *org*

hädaline (1) *adj*

heddalißet (1)

Ninck et meye keick wayset, Haiket ninck heddalißet olleme, ninck Iumal tahab meit Rickax, terwex, ia onsax teha, minck|prast eb tahame meye syß mitte tæma iure ioosta, ninck tæma Sana wasta wotta? (36.13)

♦ vaene, haige ning hädaline (1)

härg (7) *s*

Heria (2), Heriadt (2), Hærgke (1), Hergk (1), heriadte (1)

Kæ Taÿwa ninck Maa on lohnut, se læßib ißе kuiwa holkidde pæl, kuñast needt Heriadt ninck muhd Weddichset soid. (7.3)

♦ härg ning hobune (1), ♦ härg ning muu veis (1), ♦ härja liha (1), ♦ vana härja nahk (1)

Härmapõllu (1) *s* kohanimi

Herma Põllu (1)

eth is mitte vx|peines suhret Laiwat Wyki pæll, moito kaas Saddama siddes sayd erra|rickututh, Eb sÿß se Wacht|huß Saddamast, kudt kaas kogkonis se Sild, ninck kaas nÿ monda Mündriko Patit, Herma Põllu, ninck Pirrida Ranna pole said aÿetuth ninck katkÿ pexetuth. (9.2)

hästi (105) *adv*

hæsti (53), heesti (33), hæstÿ (15), heestÿ (3), hesti (1)

Se|sama oppetuße prast omat meÿe Onsat Wanambat se Pöha rÿsti Kircko siddes keick asÿat heesti ninck kauniste siße seednut (20.9)

Nüit on sen|sinatze Lapsukeße Eña vx illus, kaunis ninck puhas Neützikenne, nÿ heesti enne kudt perrast sen Ilmalle tullemeße. (6.8)

♦ nii hästi ... kui (23), ♦ hästi ning kaunisti (2), ♦ vaene ning hästi kiusatud (2): *vaene ning hästi kiusatud ristiinimene* (1), *vaene ning hästi kiusatud Tallinna rahvas* (1), ♦ hästi ehk kurjasti (1), ♦ hästi ning õndsasti (1), ♦ hästi ning terve (1) 'hästi ning tervena', ♦ heal meelel ning hästi (1)

hääl (30) *s*

hæle (15), heele (11), hæl (2), hælell (1), heel (1)

Sen|sinatze Mainitzuße A. R. annab se Pöha W: keickelle Risti Inimeselle, ninck tahab kaas, eth meÿe Iumala ilma perra|ietmatta hæle kaas piddame tæñama, mollembadde meddÿ Palwe ninck tæñomeße kaas. (10.1)

♦ jumala hääl (4): *jumala hääl ning sõna* (1), ♦ suur hääl (4): *suur hääl ning hingamine* (1), *suur hääl ning kisendamine* (1), ♦ hale hääl (2), ♦ hääl ning sõna (2): *jumala hääl ning sõna* (1), *koolipoiste hääl ning sõna* (1), ♦ rõõmus hääl (2), ♦ elava inimese hääl (1), ♦ hääl sest tervitusest (1), ♦ issanda hääl (1), ♦ koolipoiste hääl (1): *koolipoiste hääl ning sõna* (1), ♦ Kristuse hääl (1), ♦ mage suu ning hääl (1), ♦ pasuna hääl (1)

hölle (1) *s* 'põrgu'

Helle (1)

vlle sedda on kz se Pörgku rüwwe Waÿm der Teuffel, weikasti tæma pæle aÿanuth, eth tæma tædda woiß huckutada in die Helle. (33.5)

hühler* (1) *s* 'silmakirjateener'

Hüchlerit (1)

Perrast omat kaas keick Hüchlerit, ninck Phariseirit Ebbauschkuset, ke eb mitte sen Issanda Christuße Verdenste ninck Surma, moito oma heñesa waggaduße ninck hee töh pæle lotwat, ninck se lebbi tachtwat onsax sada. (36.5)

♦ hühler ning variser (1)

hüppama (5) *v*

hüpnut (1), hüppada (1), hüppap (1), hüppas (1), hüppis (1)

Katze, kuÿ mina sen heele sest terwetust kulsin, hüppis se Laps röhmu kaas minu Hiwo siddes. (1.11)

üles hüppama (1)

Nüith olle meÿe Waÿset nöddrat ninck pissokeße vsckiat, Sœl siddes: Wahelt on meil tutta, kuÿ pörax lumall oma Selia meddÿ pohle, Iße|erranes, kuÿ lumall oma Abbÿ kaas pissuth wibixe, ninck eb taha sinu mele prast nÿ pea mitte ÿlles hüppada, kuÿ sina tahaxit. (34.3)

♦ hüppama ning kargama (2), ♦ rõõmust hüppama (1)

hüppamine (1) *s*

hüpmeße (1)

ia se pöha Iohañes tunnistas oma hüpmeße kaas, et tœma se Ißandt, se on se eike Iehoua ninck toßine lumal on, kuÿ tœma weel oma Ema Hiwus leßis. (1.11)

hüüdma (47) *v*

hüidma (9), hüÿame (8), hüidwat (5), hüida (3), hüÿda (3), hüiab (2), hüidis (2), hüidnuth (2), hüÿa (2), hüÿab (2), hüiax (1), hüidka (1), hüidnut (1), hüidtnut (1), hüituth (1), huÿab (1), huÿame (1), hüÿdta (1), hüÿta (1)

Sÿß on io tarwis, et meÿe vßinaste piddame palluma ninck hüüdma, eth se Ißandt Ih$_{ns}$ Christ$_{ns}$ oma Wÿmbse peiwa kaas tahax totta, ninck oma auwo siddes tulla, sundima nee ellawat, ninck neet surnut. (1.6)

maha hüüdma (3)

ninck Taiwast saÿ maha hüituth, et tœma lumala Waÿnlane olli, (38.8)

♦ appi hüüdma (30): *appi hüüdma ning paluma* (2), *kartma ning appi hüüdma* (1), *paluma ning appi hüüdma* (1), ♦ hüüdma ning kisendama (2): *kisendama ning hüüdma* (1), ♦ paluma ning hüüdma (2): *paluma ning appi hüüdma* (1)

hüüdmine (1) *s*

hüidmene (1)

appi|hüüdmine (1): *appi hüüdmine* (1)

Et lumala Poick on Iñimeßex sündinut, sÿß annab tœma selle Ilmalle vche vde walgkuße, lebbi se Euangeliumi paistuße, kumb Euangeliumi Oppetus lebbi, lumala tuñistus ninck abbÿ hüidmene, nente Inimeste Süddame sißе saab süttituth. (4.10)

hüüs* (46) *s* 'vara, rikkus'

Hüÿß (11), hüis (9), hüÿs (7), hüide (6), hüÿdest (4), hüÿde (3), hüid (2), hüÿdt (2), huide (1), hüidest (1)

Keick se Ilma hüÿs, mea meil eales on, eb awita mitte sen Surma wasta, moito nœmat tegkewat meit enamb kurbax, kudt röimsax, minck|prast meddi süddamet lotwat sen|sinatze ilma talluße huide peele ia meddi südda teeb hayke, et tœma se|sinatze ello raha, hüÿs, abbÿ Nayne, Lapset, Söbbrat ninck suhre auwo piddab perra ninck seÿe iethma. (35.3)

♦ igavene hüüs (8): *igavene taevane hüüs* (1), *igavene taevariigi hüüs* (1),

♦ taevane hüüs (6): *igavene taevane hüüs* (1), ♦ kõige suurem hüüs (4): *kõige parem ning suurem hüüs* (1), *kõige suurem ning parem hüüs* (1), ♦ ilmatalluse hüüs (3), ♦ ilma hüüs (2), ♦ elu hüüs ning peatoidus (1), ♦ hea ning hüüs (1), ♦ hüüs ning and (3): *hüüs ning taevane and* (1), *ilma ärapajatamata hüüs ning and* (1), ♦ igavene taevariigi hüüs (1), ♦ issanda Kristuse hüüs ning riik (1), ♦ raha ning hüüs (1)

I

ibidem (1) *adv* 'sealsamas'

ibidem (1)

Mina tæña sind se eddest, eth mina ny iñeliko kombel olle techtut, iñelick on keick sinu Töh, ninck se tunneb minu Heng küll. ibidem. Kuy kaunidt lumall omat sinu Motlußet minu eddes? (30.8)

iga (203) *pron*

igka (170), igke (32), icke (1)

Erranes meye piddame se|sama igke|peiw, ia igka Silma pilckmeße siddes, echk ny sagkedasti, kuy lumal meile se Risti leckitab, syß pidda meye hæ mele kz wasta wotma, ninck kañatuße kaas kandma, nĩck ninda sen Issanda ~~Chrse~~ lalla|samode sißе Astma, ninck tæma pra keuwma. (26.1)

♦ igapäevane leib (5), ♦ igapäevane võõras (2), ♦ iga päev ning iga aasta (2), ♦ igapäevane patt (1), ♦ igapäevane vaevamine (1), ♦ iga tund ning silmapilkumine (1)

• vt *ajane** → *iga|ajane** (1) 'igaaegne', *mees* → *iga|mees* (19) 'igaüks', *päevane* → *iga|päevane* (11)

iga (5) *s* 'eluiga, vanus'

ea (2), igka (3)

eth tæma kz nedt wañadt ellatuth Nayset, ke eb eales olle Lapsy ilmalle thonuth, woib oñistada, eth næmat oma wañа ea siddes Lapse Eñax omat sanut, ninck Lapse ilmalle thonuth, kumb toch wasto keickede Inimeste motlußе on. (31.9)

elu|iga (3): *elu iga* (3)

Iacob N. nimetab oma Ello se|pr: lõhikeßex, eth tæma Ello igka, nente Patriarchide wanna Polwe ninck pitka Ello wasta, vx vrrikeñe Aick on. (23.5)

♦ vana iga (2)

iga|ajane* (1) 'igaaegne' → *ajane**

iga|mees (19) 'igaüks' → *mees*

iga|päevane (11) → *päevane*

igatsema (17) *v*

igkewetzenut (7), igkewetzeb (3), igkewetzanut (2), igkewetze (2), igkewetzeme (2), igkewetzenuth (1)

Eike ninda kuy vx Inimene, ke keicke sen Peiwa on töhd technut, ninck sen Öchto prast igkewetzeb, eth tæma woix hingkada ninck magkada. (14.4)

♦ südamest igatsema (3). ♦ igatsema ning ootama (1). ♦ lootma ning igatsema (1)

igatsemine (8) *s*

igkewetzemene (3). igkewetzemenne (2). igkatzemene (1). igkawetzemeße (1). igketzemene (1)

Eßimelt. eth neet onsat Wanambat vx pitk igkatzemene ninck palwe kaas omat se toiwutuße Meßtame peele omat othnut. eth se|sama se|siñatze Ilma siße lebbi tæma Inimeße Sündimeße tachtis tulla ninck hend neutada. (1.3)

♦ palve ning igatsemine (2): *inimese palve ning igatsemine* (1). *pikk igatsemine ning palve* (1). ♦ suur himu ning igatsemine (1)

igavene (219) *adj*

igkeweße (107). igkewene (61). igkeweßest (10). igkewesse (9). igkeweñe (8). igkew (7) *lüh.* igkewe (5) *lüh.* igkewesest (5). Igk (2) *lüh.* igkewenne (2). ickeweße (1). igkewese (1). Igkeweßex (1)

emis igkewest tahab rickax teha. sÿß same meye nüit lebby tæma suhre Waysuße. se igkewene Taywa Ricku hüis. (4.12)

♦ igavene elu (66): *igavene elu ning õnn* (3). *igavene õnn ning elu* (2). *igavene elu ning õigus* (1). *igavene elu ning õnnistus* (1). *igavene elu ning rõõm* (1). *igavene riik ning elu* (1). *laps ning pàru sest igavesest elust* (1). *õigus ning igavene elu* (1). *pàru ning laps sest igavesest elust* (1). *rõõmus ning igavene elu* (1). ♦ igavene surm (22): *igavene hukutus ning surm* (1). *igavene surm ning hukutus* (1). *igavene surm ning põrgunuhtlus* (1). *igavene surm ning põrgutule nuhtlus* (1). *kurat. igavene surm. põrguhaud ning igavene hukutus* (1). ♦ igavene hukutus (17): *igavene hàda ning hukutus* (1). *igavene hukutus ning ärarikkumine* (1). *igavene hukutus ning surm* (1). *igavene surm ning hukutus* (1). *kurat. igavene surm. põrguhaud ning igavene hukutus* (1). *riik sest patust. sest surmast ning sest igavesest hukutusest* (1). *tàht ning algamine sest igavesest viletsusest ning hukutusest* (1). ♦ igavene isa (15): *igavene isa ning tema armas poeg Jeesus Kristus* (1). *igavese isa ainus poeg* (1). *kõigevägivene ning igavene jumal-isa* (1). ♦ igavene nuhtlus (12): *igavene nuhtlus ning viha* (1). *jumala viha ning igavene nuhtlus* (1). *patt. surm. kurat. põrguhaud ning igavene nuhtlus* (1). ♦ igavene jumal (10): *igavese jumala poeg* (4). *igavene kõigevägivene jumal* (1). *igavene ning kõigevägivene jumal* (1). *igavese jumala vägi* (1). *kõigevägivene igavene jumal* (1). *kõigevägivene ning igavene-jumal-isa* (1). *tõsine igavene jumal* (1). ♦ igavene õigus (9): *igavene elu ning õigus* (1). *igavene õigus ning õnnistus* (1). *igavene õigus ning puhastus* (1). *igavene õnn ning õigus* (1). ♦ igavene õnn (9): *igavene elu ning õnn* (3). *igavene õnn ning elu* (2). *hivulik ning igavene õnn* (1). *igavene õnn ning õigus* (1). ♦ igavene hüüs (8): *igavene taevane hüüs* (1). *igavene taevariigi hüüs* (1). ♦ igavene rõõm (7): *igavene au ning rõõm* (1). *igavene elu ning rõõm* (1). ♦ igavene põrgutuli (6): *igavene põrgupigi ning -tuli* (1). *igavese põrgutule nuhtlus* (1). ♦ igavene põrgunuhtlus (4): *igavene põrgunuhtlus* (3). *igavene surm ning põrgunuhtlus* (1). ♦ igavene taevariik (4): *igavese taevariigi rõõm* (2). *igavene taevariigi hüüs* (1). ♦ igavene valgus (4). ♦ igavene pime-

dus (3). ♦ igavene arm (2). ♦ igavene jumala poeg (2): *igavene ainus jumala poeg* (1). *tõsine igavene jumala poeg* (1). ♦ igavene needus (2). ♦ igavene õnnistus (2): *igavene elu ning õnnistus* (1). *igavene õigus ning õnnistus* (1). ♦ igavene rahu (2): *vaimulik ning igavene rahu* (1. ♦ igavene riik (2): *igavene riik ning elu* (1). ♦ rõõmus ning igavene (2): *rõõmus ning igavene elu* (1). *rõõmus ning igavene elupäev* (1). ♦ tõsine (ning) igavene (2): *tõsine igavene jumal* (1). *tõsine igavene jumala poeg* (1). ♦ igavene ärahukutus (1): *patt. surm ning igavene ärahukutus* (1). ♦ igavene au (1): *igavene au ning rõõm* (1). ♦ igavene elupäev (1): *rõõmus ning igavene elupäev* (1). ♦ igavene hingamine (1). ♦ igavene kuningas (1). ♦ igavene küünal (1). ♦ igavene maja (1). ♦ igavene neitsikene (1). ♦ igavene põrguhaud (1). ♦ igavene põrgupigi ning - tuli (1). ♦ igavene põrguvald (1). ♦ igavene vaen (1). ♦ igavene viletsus (1): *täht ning algamine sest igavesest viletsusest ning hukutusest* (1)

igavesti (109) *adv*

igkewest (109)

Erranis meÿe palwume sÿn, se keicke Korgkemba Ande prast, mea eales sÿn Ilma siddes woib leututh sada, se on se|sama, eth lumall meidt tahax heñese iures piddada, nīck eth meÿe igkewest tæma iure woixime iæda. (20.4)

♦ emmis igavesti (93)

igavetsema → *igatsema*

igavetsemine → *igatsemine*

ihastama* (8) *v* 'rõõmustama, vaimustuma'

ihastada (4). ihastama (1). ihastanut (1). ihastanuth (1). ihastawat (1)

Waidt mina tahan sen Korgke ninck lumalast erra|wallitzetuth Mehe Martino Luth: kaas ihastada ninck tæma kaas ninda paiatada: (5.11)

♦ ihastama ning kiitma (1). ♦ südamest ihastama (1)

Iiob (3) *s* isikunimi

Iob (3)

Erranes lumala Sana siddes loehme meÿe sel|kombel, eth nedt lumala kartiat Inimeßet, eh mitte olle tædnuth, minck sarnse nÿme kz, næmat se Inimeße Suggu piddit nimetama: Iob nÿmetab vche Inimeße vchex Blömikeßex ninck vchex wariux. (24.1)

Iisak (6) *s* isikunimi

Isaac (4). Isaacci (1). Isaaccilt (1)

Nÿ pea, kuy nüith nedt kax weliexet vlles|kaßwsith, ninck Iacob se Eßimeße Sündimeße, ninck se Õñistuße omalt Ißalt Isaaccilt say, sÿß algkis tæma Wanamb Wellÿ Esau tædda wihastada, æffwardis tædda kaas erra|tappada, nīck kandis kaas se wiha Vlle tæma nohremba Welie Iacobe 20. Iahr, (23.5)

Iisrael (48) *s* kohanimi

Israelli (18). Israellÿ (15). Israel (10). Israelle (2). Israellil (2). Israell (1)

Minckprast sen Issanda iures on paliu Armu ninck Erra|lunnastus, ninck tæma tahab kaas Israelli keickest Pattust errapeesta. (3.1)

♦ Iisraeli lapsed (18). ♦ Iisraeli rahvas (5). ♦ Iisraeli hoidja (1). ♦ Iisraeli jumal (1). ♦ Iisraeli kuningas (1). ♦ õige Iisraeli aitaja (1)

ikeks* (40) *adv* 'ikka, alatiseks'
ickex (38), igkex (2)
Sen Issanda Kesck piddab ickex sinu Su siddes ollema. (36.10)

ilm (334) *s* 'maailm'
ilma (156), ilmalle (107), Ilm (28), ilmast (25), ilmale (15), Illmale (1), ilmala (1), Ilmall (1)
Nüit eb olle se|sinane Ilm muhd mitte, kudt vx sugkaw Orgk, tews willetzus ninck hedda. (4.11)
♦ ilmale tulema (62): *sündima ning ilmale tulema* (3), *sündima ehk ilmale tulema* (1). ♦ ilmale tooma (23). ♦ ilmale tulemine (23): *lapsukese ilmale tulemine* (6), *issanda Jeesuse Kristuse ilmale tulemine* (2), *ainsa poja ilmale tulemine* (1), *armuliku ilmale tulemine* (1), *ilmale tulemine ning surm* (1), *inimese sündimine ning ilmale tulemine* (1), *inimese sündimine, ilmale tulemine ning heategemine* (1), *sündimine ning ilmale tulemine* (1), *vaene ilmale tulemine* (1), *vaene ning armutu ilmale tulemine* (1), *vaese patuse inimese ilmale tulemine* (1). ♦ pannine ilm (20): *kõhnreti ning pannise ilma süü* (1), *pannise ilma komme* (1). ♦ ilma sisse tulema (14). ♦ algamine sest ilmast (10). ♦ ilmatalluse isand (8): *suur ilmatalluse isand* (1), *suur ning vägev ilmatalluse isand* (1), *suurte ilmatalluse isandate vägi* (1). ♦ ilma sisse läkitama (7). ♦ kõige ilma õnnistegija (6): *kõige ilma õnnistegija Jeesus Kristus* (1), *tõsine messias ning kõige ilma õnnistegija* (1). ♦ ilmatalluse hüüs (4): *ilmatalluse rikkus ning hüüs* (1). ♦ ilmatalluse kuningas (4): *suur ilmatalluse kuningas* (1), *suurte ilmatalluse kuningate sõjavägi* (1). ♦ hea ilm (3). ♦ ilmatalluse rikkus (3): *hivulik ning tühi ilmatalluse rikkus* (1), *ilmatalluse rikkus ning hüüs* (1), *suur ilmatalluse rikkus* (1). ♦ sündimine ning ilmale tulemine (3): *inimese sündimine ning ilmale tulemine* (1), *inimese sündimine, ilmale tulemine ning heategemine* (1). ♦ kõige ilma messias (2). ♦ vaene ilmale tulemine (2): *vaene ning armutu ilmale tulemine* (1). ♦ viimne ilma ots (2). ♦ ilma õnn ning elu (1). ♦ ilma sisse taimema (1). ♦ ilma sisse tooma (1). ♦ ilmale sündima (1). ♦ ilmatalluse au (1): *suur ilmatalluse au* (1). ♦ ilmatalluse laps (1). ♦ ilmatalluse rõõm (1). ♦ ilmatallus ning meri (1). ♦ kõige ilma nurk (1). ♦ laps sest ilmast (1). ♦ suur ilm (1). ♦ vaga ilm (1). ♦ võõras ilm (1)
• vt *piir* → *ilma|piir** (5) 'maailm', *tallus** → *ilma|tallus** (27) 'maa'

ilm (4) *s*
ilma (2), Ilmad (1), Ilmast (1)
Minck|prast neet Lehet omat, se Sana, echk eike Oppetus, kumba kaas meve lebby sen Tuiskuße ninck kuria ilma, sen sinatze Ello siddes, piddame lebbi tungma. (37.6)
♦ tuisune ilm (3): *suur ning hirmus tuisune ilm* (1), *suur tuisune ilm, suur sadu ning vihm, palav ning külm* (1), *tuisune ning kuri ilm* (1). ♦ kuri ilm (2): *tuisune ning kuri ilm* (1), *vihm ehk muu kuri ilm* (1)

ilma (150) *adp*
ilma (150)
Sem|prast eb pidda syn kekit motlema, et tæma lebby oma hee töh lumala ette

tahab astuda, ninck armu sada, ilma sen sinatze vwe|sündmeße Lapsukeße. (2.7)

♦ ilma ärapajatamata (13) 'kirjeldamatu': *ilma ärapajatamata arm ning heategemine* (3), *ilma äramõistamata ning ilma ärapajatamata asi* (1), *ilma ärapajatamata häda* (1), *ilma ärapajatamata heategemine ning au* (1), *ilma ärapajatamata hüüs ning and* (1), *ilma ärapajatamata jumala arm* (1), *ilma ärapajatamata sada tuhat korda* (1), *ilma ärapajatamata vähem* (1), ♦ ilma äramõõtmata 'mõõtmatu' (8): *ilma äramõõtmata arm* (2), *ilma äramõõtmata vägi* (2), *ilma äramõõtmata rikkus* (1), ♦ ilma kogemata (5) 'juhuslikult', ♦ ilma tänamata 'tänamatu' (6), ♦ ilma äralõppemata (4): *ilma algamata ning äralõppemata* (1), ♦ ilma jätmata (3): *ilma jällejätmata* (1), *ilma jätmata hääl* (1), *ilma perrajätmata hääl* (1), ♦ ilma äralahkumata (2), ♦ ilma äramõistmata asi (2) 'mõistetamatu': *ilma äramõistamata ning ilma ärapajatamata asi* (1), ♦ ilma äralugemata 'loendamatu' tuhat (1), ♦ ilma ärapajatamine 'kirjeldamatu' rõõm (1)

• vt *aegu* → *ilma|aegu* (3)

ilma|aegu (3) → *aegu*

ilma|piir* (5) 'maailm' → *piir*

ilma|tallus* (27) 'maa' → *tallus**

ilu (1) *s*

illõ (1)

Kuÿ nœmat woixit sen keicke Korkemba Iumala, Vnd die Engele todtschlagen, ninck se Taÿwa süttida pollema, Kirckut ninck Rathhusit erra|rickoda, ia keick illõ ninck auwo oma Iallade alla tallada, se|sama texsit nœmat Süddame röÿmo kz ninck hœl|melel. (24.8)

♦ ilu ning au (1)

ilus (7) *adj*

illus (4), illosa (2), illosamb (1)

Nüit on sen|sinatze Lapsukeße Emã vx illus, kaunis ninck puhas Neützikenne, nÿ heesti enne kudt perrast sen Ilmalle tullemeße. (6.8)

Se vws|sündinut Lapsukene on se eike ninck magke ~~Ih~~$_{us}$ ~~Chr~~$_{us}$ ia se keicke kaunimb ninck illosamb Lapsukene, keicke Iñimeste Lapsede seas syn Ilmapeel. (2.8)

♦ ilus ning puhas (4): *ilus, kaunis ning puhas neitsikene* (1), *ilus, puhas ning kasin neitsikene* (1), *puhas ning ilus neitsikene* (1), *puhas, ilus ning aus elu* (1), ♦ ilus neitsikene (3): *ilus, kaunis ning puhas neitsikene* (1), *ilus, puhas ning kasin neitsikene* (1), *puhas ning ilus neitsikene* (1), ♦ ilus ning aus elu (2): *ilus ning aus elu* (1), *puhas, ilus ning aus elu* (1), ♦ kõige kaunim ning ilusam lapsukene (1)

ime (72) *s*

imme (61), imme (11)

Se|sama nœme meÿe igka|peiw oma Silmade kaas, Kumb toesti vx suhr imme on, mea eñe 3. 4. 5. 6. Nœddala surnuth Munna on olnuth, sest|samast on vx ellaw Ellaya sanuth. (31.7)

♦ suur imeasi (8): *kõige suurem imeasi* (1). ♦ suur ime (3). ♦ issanda Kristuse jutlus, imeasi, surm, ülestõusmine (2): *issanda Jeesuse Kristuse jutlus, imeasi, kannatus, surm, ülestõusmine ning taevaminemine* (1), *issanda Kristuse inimese sündimine, jutlus, imeasi, surm, ülestõusmine* (1). ♦ suur ning hirmus imetäht (2)

• vt *asi* → *ime|asi* (21), *sarnane* → *ime|sarnane* (10) 'imeline', *tabane* → *imetabane* (33), *taht* → *ime|täht* (2)

ime|asi (21) → *asi*

imelik (4) *adj*

imelick (3), imeliko (1)

Waidt nüüth on se Ebbausck vx imelick Lind syn Ilma siddes, nicht allein bey Bawren, sond'n auch woll bey hohen Leuten, ke io ny pißuth gleuben eine Aufferstehung der todten, Vnd ewiges Leben. (31.5)

♦ imelikul kombel (1). ♦ imelik lind (1). ♦ imelik töö (1). ♦ suur imelik asi (1)

ime|sarnane (10) 'imeline' → *sarnane*

imestama (2) *v*

imetab (1), imetama (1)

Se on: Keick se Ilm piddab hend imetama, vlle se sinatse Sündmeße. (1.7)

ime|tabane (33) → *tabane*

imetama → *imestama*

imetelema* (9) *v* 'imestama'

imetellema (5), imetelleda (2), imetelewat (1), imetellenuth (1)

Piddawat hend toch needt Englidt se vlle imetellema: Mea eb pidda meye wayset Inimeßet syß hend paliu enamb imetellema. (6.8)

ime|täht (2) → *täht*

in (5) *adp* 'sees, sisse'

in (3)

eth se Rachwas in Naui hendz se vlle heitotawat, ninck tuigkuwat, kudt vx Iohnuth Mensch, eth eb nœmat wahelt tœ, minck Nouwo kz, nœmat sest Merre heddast piddaw: erra|pœstetuth sama. (33.4)

ingel (82) *s*

Englit (20), Engel (17), Englide (14), Engli (6), Englidt (5), Englille (4), Englix (4), Engle (3), Englÿ (3), Englid (2), Englist (2), Engelist (1), Englilt (1)

Kumb Inimene tahax se eddest vx Engel olla, minck|prast neet Englidt eb woy mitte ihastada ninck kytada, et lumala Poick vchex Englix, on sanut, setta eb woy neet Englit mitte kytada, moito meye Inimeßet, woyme suhre roymo kaas paiatada, lumala Poick on Inimeßex, ia minu weliex sanut, ninck minu werry istub lumala parrembal keddel. (4.8)

♦ ingel taevas (6). ♦ ingel ehk inimene (2): *inimese ehk ingli keel* (1). ♦ ingel ehk (muu) lojus (2). ♦ ingli keel (2): *inimese ehk ingli keel* (1). ♦ ingel Gabriel (1). ♦ issanda ingel (1). ♦ jumala ingel (1). ♦ püha ingel (11)

inimene (1047) *s*

Inimeßet (249), Inimene (229), Inimeße (168), Inimeste (165), Inim (69) *lüh.*

Inimeselle (22). Inimeßex (21). Inimeñe (17). Inimeßest (15). Inimesse (10). Inimeßelle (9). Inimeset (7). Inimeßel (7). Iñimeßex (6). Inimenne (5). Iñimeße (4). Inimeßele (4). Innimeße (4). Inimese (3). Iñimeßet (3). Iñimeste (3). Inimestelle (3). Innimeßet (3). iñimene (2). Inimesex (2). Inimeßedt (2). Ini (1) *lüh*. Inime (1) *lüh*. Inimesel (1). Inimesell (1). Inimesest (1). Inimeßell (1). Inimeßelt (1). Iñimeßest (1). Inimest (1). Inimestele (1). Innimene (1). Innimeßel (1). Innimeßest (1). Innimeßex (1). Innimeste (1)

Minck|prast se keicke suhremb Iñe|aßy, mea eales syn Ilma|pœl on sündinuth, ninck weel peab sündima, on se, et Iumala Poick ohn Iñimeßex sanut. (1.7)

jumala|inimene (1) 'usklik': *jumala inimene* (1)

Eike ninda vx truw Oppia ninck Wagka Iumala Inimene, teeb eßimelt se, ninck neutab oma töh kaas, prast oppep tœma, Ninck tœma Oppetus eb seisa mitte, se ouwes|peite negkomeße pœl, eb kaas mitte achkede Sanade siddes, moito se|sama tegko siddes, et eb tœma mitte vx|peines neet korwat teuta, moito kaas sen Süddame likutab. (37.6)

maa|inimene (2): *maa inimene* (2)

Meye nœme ninck kuleme kz, kuy hirmsasti nedt Pañitzet ninck Ebbauschkußet Inimeßet, sen keicke Körgkemba Iumala Nimy ilma aykas heñese Su siße wotwat, nedmeße, Wanmeße, echk muh kuria Ello kz Iumala wihastawat, ny hirmsasti, eth kz vche Maa Inimeße, keick tœma iuxse karwat püsti touwßwat, vlle nente Pañitze Inimeste nedmeße, ninck kuria Ello, (21.3)

risti|inimene (47): *risti inimene* (47)

Sen|sinatze Mainitzuße A. R. annab se Pöha W: keickelle Risti Inimeselle, ninck tahab kaas, eth meye Iumala ilma perra|ietmatta hœle kaas piddame tœñama, mollembadde meddy Palwe ninck tœñomeße kaas. (10.1)

♦ vaene inimene (89): *vaene patune inimene* (12). *vaene rumal inimene* (5). *vaene äraeksitud inimene* (4). *vaene avapatune inimene* (2). *vaene kurbus inimene* (2). *sant ning vaene inimene* (1). *vaene ärapõlatud inimene* (1). *vaene armutu inimene* (1). *vaene ning suur patune inimene* (1). *vaene nõder inimene* (1). *vaene nõder usuline inimene* (1). *vaene pannine inimene* (1). *vaene sõge inimene* (1). *vaene umbmõistnik inimene* (1). *vaene vang inimene* (1). *vaene vilets inimene* (1). *vaene, sõge ning hull inimene* (1). *vaese inimese arm* (1). *vaese inimese kõrvad* (1). *vaese inimese rist ning viletsus* (1). *vaese inimese viletsus* (1). *vaese patuse inimese ilmale tulemine* (1). *vaese patuse inimese surm* (1). ♦ armas inimene (68). ♦ inimese laps (47): *inimeselapse kael* (1). *pannise inimese laps* (1). ♦ inimese sugu (47): *vaene inimese sugu* (28). *vaese inimese soo elu* (2). *Aadam ning kõik see inimese sugu* (1). *inimese soo häda ning viletsus* (1). *inimese soo nõtrus* (1). *õpetus sest inimese soost* (1). *vaene ning armutu inimese soo elu* (1). *vaese inimese soo rist ning viletsus* (1). *vaese inimese soo viletsus* (1). ♦ jumalakartja inimene (30): *jumalakartja ehk ristiusuline inimene* (1). *jumalakartja inimese rist* (1). *jumalakartja inimese sõna* (1). *jumalakartja ning püha inimene* (1). *jumalakartjate ning panniste inimeste rist* (1). *õnnis ning jumalakartja inimene* (1). *vaga ning jumalakartja inimene* (1). ♦ patune inimene (28): *vaene patune inimene* (12). *suur patune inimene* (2). *õige patune inimene* (1). *vaene ning suur*

patune inimene (1), *vaese patuse inimese ilmale tulemine* (1), *vaese patuse inimese surm* (1). ♦ pannine inimene (27): *pannine ning ebausune inimene* (4), *pannise inimese kannatus* (2), *jumalakartjate ning panniste inimeste rist* (1), *pannine ning üleannetu inimene* (1), *pannise inimese laps* (1), *pannise inimese meel* (1), *pannise inimese needmine* (1), *panniste inimeste rist* (1), *panniste inimeste rist ning kannatus* (1), *vaene pannine inimene* (1), *vaenlane ning pannine inimene* (1). ♦ usuline inimene (25): *usulise inimese rist* (2), *õndsate ning usuliste inimeste võimus* (1), *usulise inimese elu* (1), *usulise inimese jumalakartus* (1), *usulise inimese kannatus* (1), *usulise inimese rahu ning rõõm* (1), *usulise inimese rõõm ning troost* (1), *usulise inimese süda* (1), *usulise inimese surm* (1), *usuliste inimeste aitaja* (1), *vaene nõder usuline inimene* (1), *vaga usuline inimene* (1). ♦ tõsine inimene (15): *tõsine jumal ning inimene* (9). ♦ püha inimene (14): *õnnis püha inimene* (4), *jumalakartja ning püha inimene* (1), *kõige suurem püha inimene* (1), *õnnis ning püha inimene* (1), *püha inimese kannatus ning vordeenst* (1). ♦ ebausune inimene (12): *pannine ning ebausune inimene* (4), *juut, türk ning ebausune inimene* (1), *röövel ehk epikuuri ebausune inimene ehk üks joobnud siga ehk muu häbitu inimene* (1). ♦ rumal inimene (12): *vaene rumal inimene* (5). ♦ vaga inimene (12): *vaga inimese komme* (1), *vaga inimese komme ning elu* (1), *vaga ning jumalakartja inimene* (1), *vaga ristiusuline inimene* (1), *vaga usuline inimene* (1). ♦ inimese mõtlus (10): *ilma inimese mõtlus* (1), *inimese mõtlus ning tarkus* (1), *inimese südame mõtlus* (1). ♦ inimese rist (8): *jumalakartja inimese rist* (1), *jumalakartjate ning panniste inimeste rist* (1), *panniste inimeste rist ning kannatus* (1), *ristiusulise inimese rist* (1), *usulise inimese rist* (1), *vaese inimese rist ning viletsus* (1). ♦ inimese elu (7): *ristiusulise inimese elu* (1), *usulise inimese elu* (1), *vaga inimese komme ning elu* (1). ♦ inimese keel (7): *inimese keel ning tarkus* (1). ♦ inimese süda (7): *inimese südame mõtlus* (1), *usulise inimese süda* (1). ♦ õnnis inimene (7): *õnnis püha inimene* (4), *õnnis ning jumalakartja inimene* (1), *õnnis ning püha inimene* (1). ♦ inimese seadus (6): *inimese õpetus* und *seadus* (1), *inimeste kekid seadused* (1), *inimeste seadust sisse seadma* (1). ♦ inimese sündimine (6): *inimese sündimine ning ilmale tulemine* (1), *inimese sündimine, ilmale tulemine ning heategemine* (1), *issanda Kristuse inimese sündimine, jutlus, imeasi, surm, ülestõusmine* (1). ♦ vaga ristiinimene (6): *vaga ning ristiinimene* (1). ♦ avapatune inimene (5): *vaene avapatune inimene* (2), *elav eksempel sest avapatusest inimesest Maarja Magdaleenast* (1). ♦ ilma inimene (5): *ilma inimese mõtlus* (1). ♦ elav inimene (4): *elav ning nälg inimene* (1), *elava inimese hääl* (1). ♦ häbitu inimene (4): *häbitu sant inimene* (1), *röövel ehk epikuuri ebausune inimene ehk üks joobnud siga ehk muu häbitu inimene* (1). ♦ inimese kannatus (4): *pannise inimese kannatus* (2), *püha inimese kannatus ning vordeenst* (1), *usulise inimese kannatus* (1). ♦ inimese liha ning veri (4). ♦ inimese silmad (4): *sõgeda inimese silmad* (1). ♦ inimese viletsus (4): *inimese haigus ning viletsus* (1), *inimese õnn ning viletsus* (1), *vaese inimese rist ning viletsus* (1), *vaese inimese viletsus* (1). ♦ sõge inimene (4): *sõgeda inimese silmad* (1), *vaene sõge inimene* (1), *vaene, sõge ning hull inimene* (1). ♦ vaene äraeksitud inimene (4). ♦ inimese hing (3). ♦ inimese ilmale

tulemine (3): *inimese sündimine ning ilmale tulemine* (1), *inimese sündimine, ilmale tulemine ning heategemine* (1), *vaese patuse inimese ilmale tulemine* (1), ♦ inimese komme (3): *ebauskuja inimese komme* (1), *vaga inimese komme* (1), *vaga inimese komme ning elu* (1), ♦ inimese meel (3): *pannise inimese meel* (1), ♦ inimese õnn (3): *inimese õnn ning viletsus* (1), ♦ inimese poeg (3), ♦ inimese sõna (3): *jumalakartja inimese sõna* (1), ♦ inimese surm (3): *issanda Kristuse inimese sündimine, jutlus, imeasi, surm, ülestõusmine* (1), *usulise inimese surm* (1), *vaese patuse inimese surm* (1), ♦ õige ristiinimene (3): *õige ristiinimese amet* (1), ♦ surnud inimene (3): *ära surnud inimene* (2), ♦ tark inimene (3): *kaunis tark inimene* (1), ♦ uus inimene (3), ♦ armutu inimene (2): *vaene armutu inimene* (1), ♦ ingel ehk inimene (2): *inimese ehk ingli keel* (1), ♦ inimene ning/ehk lojus (2), ♦ inimese kael (2), ♦ inimese nõu (2), ♦ inimese õpetus (2): *inimese õpetus* und *seadus* (1), ♦ inimese rõõm (2): *usulise inimese rahu ning rõõm* (1), *usulise inimese rõõm ning troost* (1), ♦ inimese tarkus (2): *inimese keel ning tarkus* (1), *inimese mõtlus ning tarkus* (1), ♦ inimeste õpetus (2), ♦ kurb inimene (2), ♦ kuri inimene (2), ♦ nõder inimene (2): *vaene nõder inimene* (1), *vaene nõder usuline inimene* (1), ♦ paljas inimene (2), ♦ sant inimene (2): *häbitu sant inimene* (1), *sant ning vaene inimene* (1), ♦ vaene kurbus inimene (2), ♦ armas ristiinimene (1), ♦ ebauskuja inimene (1), ♦ elava inimese hääl (1), ♦ haige inimene (1), ♦ inimene Jeesus Kristus (1), ♦ inimese haigus (1): *inimese haigus ning viletsus* (1), ♦ inimese jalg (1), ♦ inimese käsi (1), ♦ inimese langemine (1), ♦ inimese mõistus (1), ♦ inimese mõttus (1), ♦ inimese nimi (1), ♦ inimese õnn ning viletsus (1), ♦ inimese palve ning igatsemine (1), ♦ inimese põlv (1), ♦ inimese tee (1), ♦ inimese tõotus (1), ♦ inimese vägi (1), ♦ inimeselapse kael (1), ♦ inimeste naeruks (1), ♦ joobnud inimene (1), ♦ kaunis tark inimene (1), ♦ kõige alam inimene (1), ♦ kõige kõrgim inimene (1), ♦ nälg inimene (1): *elav ning nälg inimene* (1), ♦ õige ristiinimese amet (1), ♦ õpetus sest inimese soost (1), ♦ püha inimese kannatus ning vordeenst (1), ♦ puhas inimene (1), ♦ ristiinimese kohus (1), ♦ ristiinimese rist (1), ♦ ristiinimese rõõm (1), ♦ ristiinimese voodi (1), ♦ ristiuskuja inimene (1), ♦ saksa- ehk maainimene (1), ♦ tõbine inimene (1), ♦ truu õppija ning vaga jumalainimene (1), ♦ tühi inimene (1), ♦ vaene ära põlatud inimene (1), ♦ vaene ning hästi kiusatud ristiinimene (1), ♦ vaene vang inimene (1), ♦ vaene vilets inimene (1), ♦ vaene, sõge ning hull inimene (1), ♦ vallatu inimene (1), ♦ vana inimene (1)

irvitamine (1) *s*

hirwitamene (1)

hamba|irvitamine* (1) 'pilkamine'

Toesti se eb olle minul mitte vx Kecki|mængk, eb kz mitte vx hamba|hirwitamene, erranes se keub minu Süddame Pochiast, (34.4)

isa (185) *s*

Issa (118), Ißa (39), Issast (11), Ißast (8), Issalle (3), Issad (1), Issadta (1), Ißal (1), Ißalle (1), Ißalt (1), Ißax (1)

Meye tæme Iumal olkut tænnatuth, Iumala Sanast, et Iumala Poick, eb mitte vx|peines Inimene, moito kaas toßine Iumall on, sest et tæma Iumala sen Ißa ninck sen Pöha Waymo kaas, keick assyat on Iohnut, ninck kaas peab. (4.9)

♦ taevane isa (52): *taevase isa rüpp* (3), *armas taevane isa* (2), *armsa taevase isa arm* (2), *taevase isa sugu* (2), *armsa taevase isa silmad* (1), *armuline taevane isa* (1), *jumal taevane isa* (1), *taevane isa ning püha vaim* (1), *taevase isa armastus* (1), *taevase isa käsi* (1), *taevase isa meel* (1), *taevase isa silmad* (1), *taevase isa sõna* (1). ♦ jumal-isa (29): *jumal-isa, poeg ning püha vaim* (9), *kõigevägivene jumal-isa* (4), *armuline jumal-isa* (1), *jumal taevane isa* (1), *jumal-isa, Jeesus Kristus, püha vaim* (1), *kõige kõrgem jumal-isa* (1), *kõige vägevam jumal-isa* (1), *kõigevägivene ning igavene jumal-isa* (1). ♦ isa ning püha vaim (20): *jumal-isa, poeg ning püha vaim* (9), *isa ning püha vaim* (4), *isa, poeg ning püha vaim* (3), *isa ning poeg ning püha vaim* (2), *jumal-isa, Jeesus Kristus, püha vaim* (1), *taevane isa ning püha vaim* (1). ♦ isa ning poeg (17): *jumal-isa, poeg ning püha vaim* (9), *isa, poeg ning püha vaim* (3), *isa ning poeg* (2), *isa ning poeg ning püha vaim* (2), *igavene isa ning tema armas poeg Jeesus Kristus* (1). ♦ igavene isa (15): *igavene isa ning tema armas poeg Jeesus Kristus* (1), *igavese isa ainus poeg* (1), *kõigevägivene ning igavene jumal-isa* (1). ♦ isa, poeg ning püha vaim (14): *jumal-isa, poeg ning püha vaim* (9), *isa, poeg ning püha vaim* (3), *isa ning poeg ning püha vaim* (2). ♦ armas isa (10): *armas taevane isa* (2), *armsa taevase isa arm* (2), *armas isa ning sõber* (1), *armsa taevase isa silmad* (1). ♦ kõigevägivene jumal-isa (5): *kõigevägivene ning igavene jumal-isa* (1). ♦ armuline isa (3): *armuline jumal ning isa taevas* (1), *armuline jumal-isa* (1), *armuline taevane isa* (1). ♦ isa ning/ehk ema (3). ♦ issanda Jeesuse Kristuse isa (3). ♦ isa Jaakob (2). ♦ kõige kõrgem isa (2): *kõige kõrgem jumal-isa* (1). ♦ ainus poeg sest isast (1). ♦ armulikuse isa vits (1). ♦ armuline jumal ning isa taevas (1). ♦ hivulik isa (1). ♦ igavese isa ainus poeg (1). ♦ isa kõigest armust (1). ♦ kõigevägivene isa (1). ♦ meie isa Aadam (1). ♦ taeva sees ilma emata ning maa peal ilma isata (1)

• vt *maa* → *isa|maa* (5)

isalik (13) *adj*

Issaliko (11), Ißalicko (1), Ißaliko (1)

Nuith añab se Armul: Iumall selle Kochnr: se Mele|walla se|pr: eth tæma omat Armat Lapset Issaliko kombel nuchtleb, se wallatuña ninck vlle|antuth Ello neist kaukel erra|ayab. nĩck kiuwsab næmat. (27.2)

♦ isalik arm (4): *isalik arm* (3), *isalik abi ning arm* (1). ♦ isalik abi (2): *isalik abi* (1), *isalik abi ning arm* (1). ♦ armu ning isalikud haavad (1). ♦ helded ning isalikud silmad (1). ♦ isalik nuhtlus (1). ♦ isalik pale (1). ♦ isalik ristipiits (1). ♦ isalik rüpp (1). ♦ isalik vits (1)

isa|maa (5) → *maa*

isand (48) *s*

Issandite (13), Issandat (10), issandt (8), Iss (4) *lüh.* Ißandat (3), Issanda (2), Ißãdt (1), Issandate (1), Issandax (1), Ißandille (1), Issandit (1), Ißandite (1), Ißandt (1), Issant (1)

Ninck sawat nente Ilma|talluside Ißandille moñe|sarnast Nÿmedt antuth: Minck|prast eb peax sÿß selle|sinatzelle Ißandalle vlle keicke Issandite, ninck Kuñingkalle vlle keicke Kuningkade, moñe|sarnast Nÿmedt antuth sama. (7.2)

kirik|isand (16): *kirik|isand* (5), *kiriku|isand* (1), *kirik isand* (10)

meÿe polgkeme se erra, ninck peame vchex naÿrux, kudt ned Kirck|Issandat meÿdt lebbÿ sen Pöha waÿmu nuchtlewat, ninck æchfferdawat meÿdt sen Igkewesse Pörgku|tulle nuchtlußе kaas. (9.3)

leiva|isand (1): *leiva isand* (1)

Wimatel ninck löhitelt pidda meÿe opma ninck meles piddama sest|sinatzest lütlußest, eth needt|samat Lauluth, mea meÿe meddÿ Kircko siddes laulame, omat nÿ kebiat oppeta, eth vx Amet|mees oma Werckstede pæl, vx Pöllu|Mees oma Pöllu pæl, vx Lamba|Poÿs oma Lamaste iures, needt Laÿwa ninck Kala|mehet oma Laÿwa ninck Patide siddes, se Merræ pæl, vx Koya Sullane ninck Vmmerdaÿa, oma Leiva Issanda ninck Emanda Weddichse Lautade siddes, Ia vx Kaarmañe Pois oma Perræ|mehe Hobbose pæl echk muhd Sullaset ninck Poÿsit oma Perræ|mehe töh iures, Tæma olka mea Amety siddes tæma eales on. (9.10)

pea|isand (2)

se Surm on nente keickede vlle ninck Pee|issandt olnuth.(7.11)

♦ ilmatalluse isand (8): *suur ilmatalluse isand* (1), *suur ning vägev ilmatalluse isand* (1), *suurte ilmatalluse isandate vägi* (1), ♦ õnnis isand (6), ♦ suur isand (5): *suur ilmatalluse isand* (1), *suur ning vägev ilmatalluse isand* (1), *suurte ilmatalluse isandate vägi* (1), ♦ truu kirikisand (3): *truu kirikisand ning ori* (1), *truu ning vaga kirikisand ning ori* (1), ♦ isand Seebaot (2), ♦ kirikisand ning ori (2): *truu kirikisand ning ori* (1), *truu ning vaga kirikisand ning ori* (1), ♦ kuningas ning isand (2), ♦ võõras kirikisand (2), ♦ armulik isand (1), ♦ kirikisand ehk koolmeister (1), ♦ kõige vägevam ning kõrgem isand (1), ♦ noor isand (1), ♦ vana kirikisanda manitsus (1), ♦ vanem ning peaisand (1)

isatu (1) *adj*

Issatumata (1)

Erranis tæma awitab ned Leßet ninck Issatumata Lapset, ninck armastab ned wöÿrat. (21.4)

♦ isatu laps (1)

ise (234) *pron*

iße (228), isse (6)

Erra|netetuth olkut, ke eb mitte pea, mea sen Kescku siddes kiriututh seisab, mea Iumal isse andnut on. (8.3)

• vt *enese* → *ise|enese* (24), *keskis* → *ise|keskis* (5), *äranis* → *ise|äranis* (40)

ise|enese (24) → *enese*

ise|keskis (5) → *keskis*

ise|äranis (40) → *äranis*

israeliit* (3) *s* 'usklik kristlane'

Israeliterit (1), Israellitit (1), Israelitit (1)

Dauid tahab nÿ paliu iüttelda: Teÿe eb piddate mitte motlema, et mina se

vx|peines teh, Erranes Israel, se on, keick rysti vsckulißet Inimeßet, kumb neet eiket Israellitit omat, et mina lumala kaas woitle, ninck lebby sen vssu tædda vlle|woita. (3.11)

♦ õige israeliit (1)

issand (554) *s*

Issanda (172), Iss (154) *lüh*, Issandt (120), Ißanda (44), Ißandt (31), Issandalle (12), Ißant (9), Ißandalle (4), Issandast (2), Issandax (2), Issan (1) *lüh*, Issand (1), Issandalt (1), Ißandat (1)

Laulket selle Issandalle, ninck tæñaket tæma Nimy, Kulutaket vche Peiwa selle toyselle sen Issanda Auwo. (12.3)

♦ issand Jeesus Kristus (273): *issand Kristus* (94), *issanda Jeesuse Kristuse nimi* (6), *armas issand Jeesus Kristus* (4), *issand Jeesus* (4), *issanda Kristuse jalasamm* (4), *issanda Jeesuse Kristuse arm* (3), *issanda Jeesuse Kristuse au* (3), *issanda Jeesuse Kristuse isa* (3), *issanda Kristuse au* (3), *issanda Kristuse kand* (3), *issand ning õnnistegija Jeesus Kristus* (2), *issanda Jeesuse Kristuse kannatus* (2), *issanda Jeesuse Kristuse tulemine* (2), *issanda Jeesuse Kristuse vaenlane* (2), *issanda Jeesuse Kristuse veri* (2), *issanda Kristuse kannatus* (2), *issanda Kristuse rist* (2), *issanda Kristuse tulemine* (2), *armas issand Jeesus* (1), *armas issand ning õnnistegija Jeesus Kristus* (1), *armuline issand Jeesus Kristus* (1), *issand Jeesus Kristus, taeva ning maa looja* (1), *issand Kristus Jeesus* (1), *issand Kristus ristikandja* (1), *issanda Jeesuse Kristuse alandus ning kannatus* (1), *issanda Jeesuse Kristuse ema* (1), *issanda Jeesuse Kristuse evangeelium* (1), *issanda Jeesuse Kristuse hivu ning veri* (1), *issanda Jeesuse Kristuse ilmale tulemine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse jutlus, imeasi, kannatus, surm, ülestõusmine ning taeva minemine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse kibe kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse reiad* (1), *issanda Jeesuse Kristuse rist* (1), *issanda Jeesuse Kristuse rist ning kannatus* (1), *issanda Jeesuse Kristuse ristikannatus ning surm* (1), *issanda Jeesuse Kristuse sõjamees* (1), *issanda Jeesuse Kristuse surm ning arm* (1), *issanda Jeesuse Kristuse surm, kannatus ning vere valamine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse vägi* (1), *issanda Jeesuse Kristuse verejooksmise reig* (1), *issanda Jeesuse Kristuse verereig* (1), *issanda Jeesuse Kristuse vorteenistus* (1), *issanda Jeesuse nimi* (1), *issanda Kristuse hüüs ning riik* (1), *issanda Kristuse ilmale tulemine* (1), *issanda Kristuse inimese sündimine, jutlus, imeasi, surm, ülestõusmine* (1), *issanda Kristuse jutlus* (1), *issanda Kristuse kannatus ning imeasi* (1), *issanda Kristuse kannatus ning surm* (1), *issanda Kristuse kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), *issanda Kristuse kannatuse aeg* (1), *issanda Kristuse käsi* (1), *issanda Kristuse reig* (1), *issanda Kristuse rist ning kannatus* (1), *issanda Kristuse sündimine* (1), *issanda Kristuse vägi* (1), *issanda Kristuse verdeenst ning surm* (1), *Jeesus Kristus meie issand* (1), *kaunis mõistus sest issanda Kristuse riigist* (1), *õpetus sest issanda Kristuse sissesõitmisest* (1), *rõõmulik õpetus meie issanda Jeesuse Kristuse verevalamisest* (1). ♦ issand ning jumal (29): *armas issand ning jumal* (1), *issand, jumal ning looja* (1), *kõigevägivene jumal issand* (1), *kõigevägivene jumal ning issand* (1). ♦ issand ning õnnistegija (16): *armas*

issand ning õnnistegija (2), *issand ning õnnistegija Jeesus Kristus* (2), *armas issand ning õnnistegija Jeesus Kristus* (1). ♦ issanda kannatus (14): *issanda Jeesuse Kristuse kannatus* (2), *issanda Jeesuse Kristuse alandus ning kannatus* (1), *issanda Jeesuse Kristuse jutlus, imeasi, kannatus, surm, ülestõusmine ning taeva minemine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse kibe kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse rist ning kannatus* (1), *issanda Jeesuse Kristuse ristikannatus ning surm* (1), *issanda Jeesuse Kristuse surm, kannatus ning vere valamine* (1), *issanda Kristuse kannatus ning imeasi* (1), *issanda Kristuse kannatus ning surm* (1), *issanda Kristuse kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), *issanda Kristuse rist ning kannatus* (1). ♦ armas issand (12): *armas issand Jeesus Kristus* (4), *armas issand ning õnnistegija* (2), *armas issand Jeesus* (1), *armas issand ning jumal* (1), *armas issand ning meister* (1), *armas issand ning õnnistegija Jeesus Kristus* (1). ♦ issanda nimi (10): *issanda Jeesuse Kristuse nimi* (6), *issanda nimi* (3), *issanda Jeesuse nimi* (1). ♦ issanda surm (9): *issanda Jeesuse Kristuse jutlus, imeasi, kannatus, surm, ülestõusmine ning taeva minemine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse kibe kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse ristikannatus ning surm* (1), *issanda Jeesuse Kristuse surm ning arm* (1), *issanda Jeesuse Kristuse surm, kannatus ning vere valamine* (1), *issanda Kristuse inimese sündimine, jutlus, imeasi, surm, ülestõusmine* (1), *issanda Kristuse kannatus ning surm* (1), *issanda Kristuse kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), *issanda Kristuse verdeenst ning surm* (1). ♦ issanda Kristuse au (7): *issanda Jeesuse Kristuse au* (3), *issanda Kristuse au* (3). ♦ issanda arm (6): *issanda Jeesuse Kristuse arm* (4), *issanda Jeesuse Kristuse surm ning arm* (1). ♦ issanda rist (5): *issanda Jeesuse Kristuse rist* (1), *issanda Jeesuse Kristuse rist ning kannatus* (1), *issanda Kristuse rist ning kannatus* (1). ♦ issanda tulemine (5): *issanda Jeesuse Kristuse tulemine* (2), *issanda Kristuse tulemine* (2), *issanda tulemine* (1). ♦ armuline issand (4): *armuline issand Jeesus Kristus* (1). ♦ issanda käsk (4). ♦ issand ning looja (3): *issand, jumal ning looja* (1), *looja ning issand* (1). ♦ issanda jutlus (3): *issanda Jeesuse Kristuse jutlus, imeasi, kannatus, surm, ülestõusmine ning taeva minemine* (1), *issanda Kristuse inimese sündimine, jutlus, imeasi, surm, ülestõusmine* (1). ♦ issanda käsi (3): *issanda Kristuse käsi* (1). ♦ issanda sõna (3). ♦ issanda ülestõusmine (3): *issanda Jeesuse Kristuse jutlus, imeasi, kannatus, surm, ülestõusmine ning taeva minemine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse kibe kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), *issanda Kristuse inimese sündimine, jutlus, imeasi, surm, ülestõusmine* (1). ♦ issanda veri (3): *issanda Jeesuse Kristuse hivu ning veri* (1). ♦ kõigevägivene issand (3): *kõigevägivene jumal issand* (1), *kõigevägivene jumal ning issand* (1). ♦ issanda ema (2): *issanda Jeesuse Kristuse ema* (1). ♦ issanda ilmale tulemine (2): *issanda Jeesuse Kristuse ilmale tulemine* (1). ♦ issanda imeasi (2): *issanda Kristuse inimese sündimine, jutlus, imeasi, surm, ülestõusmine* (1), *issanda Kristuse kannatus ning imeasi* (1). ♦ issanda reig (2): *issanda Jeesuse Kristuse verejooksmise reig* (1). ♦ issanda sündimine (2): *issanda Kristuse inimese sündimine, jutlus, imeasi, surm, ülestõusmine* (1). ♦ issanda vägi (2): *issanda Jeesuse Kristuse*

vägi (1). ♦ issanda vere valamine (2): *issanda Jeesuse Kristuse surm, kannatus ning vere valamine* (1), *rõõmulik õpetus meie issanda Jeesuse Kristuse verevalamisest* (1). ♦ vägev issand (2): *kõige kõrgem vägev issand* (1), ♦ hea issand (1). ♦ issand ehk Jehoova (1). ♦ issanda abi (1). ♦ issanda alandus (1): *issanda Jeesuse Kristuse alandus ning kannatus* (1). ♦ issanda hääl (1). ♦ issanda hivu (1): *issanda Jeesuse Kristuse hivu ning veri* (1), ♦ issanda ingel (1). ♦ issanda kannel (1). ♦ issanda koda (1). ♦ issanda meel (1). ♦ issanda õnn (1). ♦ issanda päev (1). ♦ issanda pasun (1). ♦ issanda püha (1), ♦ issanda rõõm (1). ♦ issanda taeva minemine (1): *issanda Jeesuse Kristuse jutlus, imeasi, kannatus, surm, ülestõusmine ning taeva minemine* (1). ♦ issanda töö (1). ♦ issanda verdeenst (1): *issanda Kristuse verdeenst ning surm* (1). ♦ õpetus sest issanda Kristuse sissesõitmisest (1). ♦ õpetus sest issandast Kristusest (1). ♦ suur issand (1)

istuma (27) *v*

istub (13), istwat (4), istud (2), istuwat (2), istma (1), istnut (1), istnuth (1), istu (1), istudt (1), istzime (1)

~~Chr~~m on syn, ke on erra|surnuth, ia weel paliu enamb, ke k= on vlleß|erratuth, ninck istub Iumala Parrembal Keddel, ninck palwub meddÿ eddest. (15.9)

♦ istuma ning hauduma (1). ♦ kodus istuma (1)

istumine (1) *s*

Istmene (1)

Sem prast on tæma kogkonis ello, tæma Pöha Kañatus ninck erra|surremene, tæma Maha|mattmene ninck vlles|toußmene, tæma Taÿwase vlleß|mennemene, ninck Istmene Iumala Parrembal Kæel, keick meddÿ oma pralt. (6.5)

istutaja (1) *s*

Istotaÿa (1)

Hengka nīck palwu k= keickest Süddamest Iumala pohle, tæma tahax iße se|sama minu Töh iures, se eike Istotaÿa vnd welia|wallaya olla, (25.6)

istutama (14) *v* 'istutama; istet võtma'

istutanuth (4), istututh (4), istudta (1), istudut (1), istutab (1), istutama (1), istutanut (1), istutudt (1)

Se on kudt vx Puhw sen Wedde Oÿa iure istututh, eth tæma oma Wilia kañab omal aÿal. (15.8)

kumba Auwo Ieriu pæle se keicke korgkemb Issa oma Arma Poÿa meddÿ Iss: Ihesum ~~Chr~~m on istutanuth. (20.6)

♦ istutama ehk taimema (1)

item (3) *adv* 'samuti'

item (3)

Item, Kuÿ sinu Sana minu Trost eb mitte ollex olnuth, Sÿß ollexin mina hucka mennuth. (18.4)

J

ja (251) *konj*
ia (251)
et Th$_{us}$ Chr$_{us}$ Iumala Poick meddy Liha ninck werre heñese pæle on wothnut, meddy weliex, ia meddy sarnax (:ilma Pattuda:) on sanut. (2.2)

jaa (4) *int*
Ia (4)
Iumal tahab meddy Palwe kulda, ninck Ia meddy Laulo ninck Palwe pæle iüttelda, (10.3)

Jaakob (37) *s* isikunimi
Iacob (22), Iacobe (10), Iacobi (1), Iacobill (1), Iacobille (1), Iacobilt (1), Iacobs (1)
Ioseph wÿß kaas oma Issa Iacobe sinna sisse, ninck sædis tædda Pharao ette. (23.1)
♦ patriarh Jaakob (11): *vana patriarh Jaakob* (1), ♦ isa Jaakob (2), ♦ Jaakobi vangid (1), ♦ noorem veli Jaakob (1), ♦ vana patriarh Jaakob (1)

jagama (23) *v*
iaetuth (9), iaab (3), iagkada (3), iagkanuth (3), iagkab (2), iaame (1), iætuth (1), iagkawat (1)
Ninck iaab se|sama Nelia tückix. (23.1)
ära jagama (8)
Ned|sinatzet Sanat opwat meile, eth sæl Kolmet erra|iaetuth Waymudt omat, Syßkit on sæl vx Ainus Iumall. (18.6)
välja jagama (8)
Eyke ninda teeb Iumal weel tennakit peiwa, kuß tæma Sana on, seel iagkab tæma oma Andet welia, monne|sarnatze andede kaas, nente samalle, ke tæma sißе vsckuwat. (38.4)

jahr (7) *s* 'aasta'
Iahr (4), Iahren (2), Iare (1)
Sest, eth nüith se Armuline Iumall, tæma keicke korgkemba Tachtmeße prast, mind se|sinatze Korgke ninck raßeda Iütluße Ameti sißе on kutznuth, ia ilma keicke minu tædmatta, ninda kuy iuxse|peiti tommetuth, ninck nüith vlle 4 1/2 Iare se|sinatze Kircko. vche Kircko Oppia eddest tehninuth, (25.2)

Jairus (1) *s* isikunimi
Iairy (1)
Eike ninda tahab Iumala Poick, needt|samat ke Maa siddes læßiwat nick magkawat, oma hæle kz vlleß|erratada, ia weel paliu pigkedamasti, kuy vx magkaw Inimene sest I'nnest saab vlleß|erratuth, Ninda kudt Chr$_{us}$ se Iairy Tüttar vche Sana kz vlleß|erratis. (14.4)
♦ Jairuse tütar (1)

jala|jälg (1) → *jälg*

jala|käija (4) → *käija*

jala|samm (9) → *samm*

jala|tald (1) → *tald*

jalg (39) *s*

Ialla (19), Iallade (9), Iallad (6), Ialgk (1), Iallă (1), Ialladt (1), Iallast (1), Iallath (1)

Sen tovse Mose Ramato siddes loehme meye, eth se Pöha Mees Moses sen Eßimeße Laulo sen Waña Testa: siddes on laulnuth, ninck Iumala tæma Hæ|tegkomeße eddest tænnanuth, et Iumall nœmat Egypti Maast olli erra|pæstnuth, ninck lebby se Punnaße Merre kuiwa Ialla kaas lebby awitanuth. (12.3)

♦ issanda Kristuse jalasamm (4), ♦ jalgade alla tallama (4), ♦ jalgu tegema 'jalgu alla tegema' (3), ♦ käed ning jalad (2): *terved silmad, kõrvad, käed ning jalad* (1), ♦ kuiv jalg (2), ♦ hapu jalajälg (1), ♦ inimese jalg (1), ♦ jalgade kaas tallama (1), ♦ jalgade peale astuma (1), ♦ Kristuse jalg (1), ♦ lapsukese jalasamm (1), ♦ võõras ehk vandermees ning jalakäija (1), ♦ võõras mees ehk jalakäija (1)

• vt *jälg* → *jala|jälg* (1), *käija* → *jala|käija* (4), *samm* → *jala|samm* (9), *keemel** → *jalg|keemel** (1) 'jalapink', *tald* → *jala|tald* (1)

jalg|keemel* (1) 'jalapink' → *keemel**

jampsima (2) *v*

iombßnuth (1), iombsnuth (1)

ninck kuy nedt Pagkanat, ilma keicke Iumala Sana moistuße, sest omat iombsnuth, Nein: Iumala Sana oppeb meile toisite, eth se|sama lebby Adame langmeße, nĩck meddy heñese Pattude prast sünnib. (24.7)

janu (3) *s*

Ianno (2), Iano (1)

Kañatat sina nüit minu Armas Inimene, külma, Nelgka ninck Iano, Tobbe, hedda echk muhd willetzust, Ey, syß motle sen|sinatze Lapsukeße pæle, kumb sinu heex on sündinut: (6.13)

januma (1) *v* 'janu tundma'

ianuma (1)

Ke sest weddest ioob mea mina tæmalle anna, sel eb pidda emis igkewest mitte ianuma, Moito se weßi, mea mina tæmalle taha anda, se piddab vix Hallick sest Weddest sama, mea se igkeweße Ello sißе ioxeb. (37.3)

Jeesus (389) *s* isikunimi

~~Ih~~$_{us}$ (100) *lüh*, ~~Ihm~~ (76) *lüh*, ~~Ihse~~ (37) *lüh*, ~~Ih~~se (29) *lüh*, Ihesuße (17), Ihm̃ (13) *lüh*, Ih$_{us}$ (12) *lüh*, ~~Ih~~$_{us}$ (11) *lüh*, Ihesuxe (9), ~~Ihm~~ (9) *lüh*, Ihesu (7), Ih$_{us}$ (6) *lüh*, ~~Ih~~xe (6) *lüh*, Ihesum (5), Ih̃$_{us}$ (5) *lüh*, Ihesußelle (4), ~~Ihxe~~ (4) *lüh*, Ihxe (3) *lüh*, ~~Ihxe~~ (3) *lüh*, Ih (2) *lüh*, Ihesus (2), ~~Ihm̃~~ (2) *lüh*, ~~Ihselle~~ (3) *lüh*, ~~Ih~~su (2) *lüh*, ~~Ih~~xel (2) *lüh*, Ihexe (1) *lüh*, Ihexsest (1) *lüh*, Ihe~~sse~~ (1) *lüh*, Ihesusse (1), Ihesuxse (1), Ihesuxselle (1), Ihexe (1) *lüh*, ~~Ihsel~~ (1) *lüh*, ~~Ih~~selle (1) *lüh*, Ih~~sest~~ (1) *lüh*, ~~Ih~~ße (1) *lüh*, ~~Ih~~$_{us}$se (1) *lüh*, Ihxse (1) *lüh*, Ihxe (1) *lüh*, I~~hxe~~ (1) *lüh*, ~~Ihx~~elle (1) *lüh*, ~~Ihx~~est (1) *lüh*, Ihxse (1) *lüh*, Ih~~xse~~ (1) *lüh*, ~~Ihx~~se (1) *lüh*

Ninck omat nüit meddy onsat Wanambat sel|sinatzel|ayal se Aasta siddes, neet Euangeliumit, Epistlit, ninck muhd kaunit Tænno|laulut sißе seednut ninck

algknut laulma, kumba kaas, nœmat meit tachtwat mainita ninck vlles errata, et meye meddy Ißanda Ihesuße Christuße tullemeße peele piddame motlema, kumb meddy Ißanda Christuße tullemene nelia sarnane ohn. (1.1)

♦ Jeesus Kristus (369): *issand Jeesus Kristus* (87), *Jeesus Kristus jumala poeg* (25), *Kristus Jeesus* (18), *Kristus Jeesus jumala poeg* (15), *armas poeg Jeesus Kristus* (14), *issanda Jeesuse Kristuse nimi* (6), *armas issand Jeesus Kristus* (4), *armas ainus poeg Jeesus Kristus* (3), *issanda Jeesuse Kristuse arm* (3), *issanda Jeesuse Kristuse au* (3), *issanda Jeesuse Kristuse isa* (3), *ärapäästja Jeesus Kristus* (2), *issand ning õnnistegija Jeesus Kristus* (2), *issanda Jeesuse Kristuse kannatus* (2), *issanda Jeesuse Kristuse tulemine* (2), *issanda Jeesuse Kristuse vaenlane* (2), *issanda Jeesuse Kristuse veri* (2), *Jeesuse Kristuse arm* (2), *lapsukene Jeesus Kristus* (2), *õnnistegija Jeesus Kristus* (2), *poeg Jeesus Kristus* (2), *armas issand ning õnnistegija Jeesus Kristus* (1), *armas Jeesus Kristus* (1), *armuline issand Jeesus Kristus* (1), *hädaaitaja Jeesus Kristus* (1), *igavene isa ning tema armas poeg Jeesus Kristus* (1), *inimene Jeesus Kristus* (1), *issand Jeesus Kristus, taeva ning maa looja* (1), *issand Kristus Jeesus* (1), *issanda Jeesuse Kristuse alandus ning kannatus* (1), *issanda Jeesuse Kristuse ema* (1), *issanda Jeesuse Kristuse evangeelium* (1), *issanda Jeesuse Kristuse hivu ning veri* (1), *issanda Jeesuse Kristuse ilmale tulemine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse jutlus, imeasi, kannatus, surm, ülestõusmine ning taeva minemine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse kibe kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse reiad* (1), *issanda Jeesuse Kristuse rist* (1), *issanda Jeesuse Kristuse rist ning kannatus* (1), *issanda Jeesuse Kristuse ristikannatus ning surm* (1), *issanda Jeesuse Kristuse sõjamees* (1), *issanda Jeesuse Kristuse surm ning arm* (1), *issanda Jeesuse Kristuse surm, kannatus ning verevalamine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse vägi* (1), *issanda Jeesuse Kristuse verejooksmise reig* (1), *issanda Jeesuse Kristuse verereig* (1), *issanda Jeesuse Kristuse* vorteenistus (1), *Jeesus Kristus jumala poeg, taeva ning maa looja* (1), *Jeesus Kristus meie issand* (1), *Jeesuse Kristuse tulemine* (1), *Jeesuse Kristuse veri* (1), *jumala poeg Jeesus Kristus* (1), *kõige ilma õnnistegija Jeesus Kristus* (1), *Kristuse Jeesuse arm* (1), *Kristuse Jeesuse nimi ning sõna* (1), *Kristuse Jeesuse tiivad* (1), *Kristuse Jeesuse vägi* (1), *messias Jeesus Kristus* (1), *messias Kristus Jeesus jumala poeg* (1), *neitsikese Maarja poeg Kristus Jeesus* (1), *õige messias ning Jeesus Kristus* (1), *õige ning mage Jeesus Kristus* (1), *õige õnnistegija Jeesus Kristus* (1), *õnnistegija Kristus Jeesus* (1), *ristikandja Kristus Jeesus* (1), *rõõmulik õpetus meie issanda Jeesuse Kristuse vere valamisest* (1), *sõja peamees Jeesus Kristus* (1), *uussündinud lapsukene Jeesus Kristus* (1), *vaene alutu Jeesuse Kristuse sulane* (1). ♦ issand Jeesus (146): *issand Jeesus Kristus* (87), *issanda Jeesuse Kristuse nimi* (6), *armas issand Jeesus Kristus* (4), *issanda Jeesuse Kristuse arm* (3), *issanda Jeesuse Kristuse au* (3), *issanda Jeesuse Kristuse isa* (3), *issand ning õnnistegija Jeesus Kristus* (2), *issanda Jeesuse Kristuse kannatus* (2), *issanda Jeesuse Kristuse tulemine* (2), *issanda Jeesuse Kristuse vaenlane* (2), *issanda Jeesuse Kristuse veri* (2), *armas issand Jeesus* (1), *armas issand ning õnnis-*

tegija Jeesus Kristus (1), *armuline issand Jeesus Kristus* (1), *issand Jeesus Kristus, taeva ning maa looja* (1), *issand Kristus Jeesus* (1), *issanda Jeesuse Kristuse alandus ning kannatus* (1), *issanda Jeesuse Kristuse ema* (1), *issanda Jeesuse Kristuse evangeelium* (1), *issanda Jeesuse Kristuse hivu ning veri* (1), *issanda Jeesuse Kristuse ilmale tulemine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse jutlus, imeasi, kannatus, surm, ülestõusmine ning taeva minemine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse kibe kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse reiad* (1), *issanda Jeesuse Kristuse rist* (1), *issanda Jeesuse Kristuse rist ning kannatus* (1), *issanda Jeesuse Kristuse ristikannatus ning surm* (1), *issanda Jeesuse Kristuse surm ning arm* (1), *issanda Jeesuse Kristuse surm, kannatus ning verevalamine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse sõjamees* (1), *issanda Jeesuse Kristuse verejooksmise reig* (1), *issanda Jeesuse Kristuse verereig* (1), *issanda Jeesuse Kristuse* vorteenistus (1), *issanda Jeesuse Kristuse vägi* (1), *issanda Jeesuse nimi* (1), *Jeesus Kristus meie issand* (1), *rõõmulik õpetus meie issanda Jeesuse Kristuse vere valamisest* (1). ♦ Jeesus Kristus jumala poeg (43): *Kristus Jeesus jumala poeg* (15), *jumala poeg Jeesus Kristus* (1), *messias Kristus Jeesus jumala poeg* (1). ♦ armas Jeesus (25): *armas poeg Jeesus Kristus* (14), *armas issand Jeesus Kristus* (4), *armas ainus poeg Jeesus Kristus* (3), *armas issand Jeesus* (1), *armas issand ning õnnistegija Jeesus Kristus* (1), *armas Jeesus Kristus* (1), *igavene isa ning tema armas poeg Jeesus Kristus* (1). ♦ poeg Jeesus Kristus (22): *armas poeg Jeesus Kristus* (14), *armas ainus poeg Jeesus Kristus* (3), *igavene isa ning tema armas poeg Jeesus Kristus* (1), *jumala poeg Jeesus Kristus* (1), *neitsikese Maarja poeg Kristus Jeesus* (1). ♦ lapsukene Jeesus (12): *lapsukene Jeesus Kristus* (2), *uussündinud lapsukene Jeesus Kristus* (1). ♦ Jeesuse nimi (8): *issanda Jeesuse Kristuse nimi* (6), *issanda Jeesuse nimi* (1), *Kristuse Jeesuse nimi ning sõna* (1). ♦ õnnistegija Jeesus Kristus (8): *issand ning õnnistegija Jeesus Kristus* (2), *armas issand ning õnnistegija Jeesus Kristus* (1), *kõige ilma õnnistegija Jeesus Kristus* (1), *õige õnnistegija Jeesus Kristus* (1), *õnnistegija Kristus Jeesus* (1). ♦ issanda Jeesuse Kristuse kannatus (7): *issanda Jeesuse Kristuse alandus ning kannatus* (1), *issanda Jeesuse Kristuse jutlus, imeasi, kannatus, surm, ülestõusmine ning taeva minemine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse kibe kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse rist ning kannatus* (1), *issanda Jeesuse Kristuse surm, kannatus ning verevalamine* (1). ♦ Jeesuse arm (7): *issanda Jeesuse Kristuse arm* (3), *Jeesuse Kristuse arm* (2), *issanda Jeesuse Kristuse surm ning arm* (1), *Kristuse Jeesuse arm* (1). ♦ issanda Jeesuse Kristuse surm (5): *issanda Jeesuse Kristuse jutlus, imeasi, kannatus, surm, ülestõusmine ning taeva minemine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse kibe kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse ristikannatus ning surm* (1), *issanda Jeesuse Kristuse surm ning arm* (1), *issanda Jeesuse Kristuse surm, kannatus ning verevalamine* (1). ♦ Jeesuse au (4): *issanda Jeesuse Kristuse au* (3). ♦ Jeesuse Kristuse tulemine (4): *issanda Jeesuse Kristuse tulemine* (2), *issanda Jeesuse Kristuse ilmale tulemine* (1), *Jeesuse Kristuse tulemine* (1). ♦ Jeesuse Kristuse veri (4): *issanda Jeesuse Kristuse veri* (2), *issanda Jeesuse Kristuse hivu ning*

veri (1). ♦ messias Jeesus Kristus (3): *messias Kristus Jeesus jumala poeg* (1), *õige messias ning Jeesus Kristus* (1). ♦ issanda Jeesuse Kristuse rist (2): *issanda Jeesuse Kristuse rist ning kannatus* (1). ♦ issanda Jeesuse Kristuse verejooksmise reig (1). ♦ issanda Jeesuse Kristuse ülestõusmine (2): *issanda Jeesuse Kristuse jutlus, imeasi, kannatus, surm, ülestõusmine ning taeva minemine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse kibe kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1). ♦ Jeesus Kristus, taeva ning maa looja (2): *issand Jeesus Kristus, taeva ning maa looja* (1), *Jeesus Kristus jumala poeg, taeva ning maa looja* (1). ♦ Jeesuse Kristuse vägi (2): *issanda Jeesuse Kristuse vägi* (1), *Kristuse Jeesuse vägi* (1). ♦ Jeesuse Kristuse vere valamine (2): *issanda Jeesuse Kristuse surm, kannatus ning verevalamine* (1), *rõõmulik õpetus meie issanda Jeesuse Kristuse verevalamisest* (1). ♦ Jeesuse Kristuse alandus (1): *issanda Jeesuse Kristuse alandus ning kannatus* (1). ♦ Jeesuse Kristuse hivu (1): *issanda Jeesuse Kristuse hivu ning veri* (1). ♦ Jeesuse Kristuse ilmale tulemine (1). ♦ Jeesuse Kristuse jutlus (1): *issanda Jeesuse Kristuse jutlus, imeasi, kannatus, surm, ülestõusmine ning taeva minemine* (1). ♦ Jeesuse Kristuse taeva minemine (1): *issanda Jeesuse Kristuse jutlus, imeasi, kannatus, surm, ülestõusmine ning taeva minemine* (1). ♦ mage Jeesus Kristus (1): *õige ning mage Jeesus Kristus* (1)

Jehoova (4) *s* isikunimi

Iehoua (4)

Mina ollẽ sen Mehe sen Ißanda echk Iehoua sanut, kumb Nymi Iehoua, ix|peines lumalall saab antuth. (2.1)

♦ issand ehk Jehoova (2). ♦ õige Jehoova ning tõsine jumal (1)

Jeremija (7) *s* isikunimi

Ieremias (5), Ieremiaße (2)

Syß paiatis se Issandt Ieremiaße wasto, Erra vtle mitte, mina olle noor, moito sina peat meñema, koh mina sind leckita, ninck lütlema, mea mina sinulle keßin. (37.8)

♦ prohvet Jeremija (3)

Jeruusalemm (20) *s* kohanimi

Iherusalemi (8), Ierusalemi (4), Iherusal (2), Ierusalem (1), Iehrusalemi (1), Iherusalemis (1), Iherusalem (1), Iherusalemis (1), Iherusalemi (1)

Sel|samal tunnil tulleh kaas se wanna Hanna, ninck payatab kaas tæmast, eth tæma se|sama Meßias on, keicke nentele, kæ se Erra|lunnastuße peele Iherusalemis otasith. (1.11)

♦ Jeruusalemma linn (13). ♦ uus Jeruusalemm (1)

Jesaja (28) *s* isikunimi

Esaias (24), Esaia (2), Esaiam (2)

Ninda kiriutab meile se Pöha Prophet Esaias, oma Ramato siddes, ninck oma vdixsa Capitli siddes. (6.3)

jesuiit (3) *s*

Iesuiterist (1), Iesuwiterit (1), Iesuwitere (1)

Kui meye (:lumal parrakut:) næme sest Pöha Pawestist ninck tæma Pannitze

hulkast neist lesuiterist, kumb eb muhd mitte, kui Inimeße sætußest ninck Vnnest, ohd ninck Peiwa oppewat ninck welia laotawat. (36.5)

♦ pannine hulk neist jesuiitidest (2), ♦ suur püha jesuiit ning munk (1)

Johannes (13) *s* isikunimi

Iohañes (9), Iohan (3) *lüh*, Iohañeße (1)

Abraham, Isaac, Iacob, Moses, David, Ezechias, Esaias, echk keick toiset Pöhadt Inimeßet, omat ny heesti lebby sensinatze Lapsukesse Ilmalle tullemesse pühitzetuth: Kudt Maria, Ioseph, Simeon, Petr$_{us}$, *Iohañes, vnnd andere. (6.4)*

♦ püha Johannes (6): *püha Johannese vanemad* (1), ♦ härra Johannes (1), ♦ Johannes see ristija (5)

joobnud (5) *adj*

Iobnuth (2), iobnux (2), Ioobnuth (1)

loket, eth teye iobnux sate, erra|oxetate ninck maha langete, nīck eb mitte ielles ylles|tousete se Moyka eddes, mea mina teye secka taha leckita etc: (26.4)

♦ joobnud siga (1): *röövel ehk epikuuri ebausune inimene ehk üks joobnud siga ehk muu häbitu inimene* (1), ♦ joobnud inimene (1), ♦ joobnud *mensch* (1)

joodu|laul (1) → *laul*

jooksja (1) *s*

ioxia (1)

Eike ninda on meddy Ello kuy vx wapper ioxia se wymse Surma otza pohle, igka stund ninck Silma|pilckmene, lehame meye sen Surma wasta. (23.3)

♦ vapper jooksja (1)

jooksma (29) *v*

ioxma (10), ioxeb (3), iooxma (2), ioxnuth (2), ioxwat (2), iohxma (1), ioosta (1), iooxet (1), iooxnut (1), iosta (1), Ioxe (1), ioxeme (1), ioxexit (1), ioxsma (1), ioxwa (1)

Waidt se wasta eb pidda meye lumalast mitte erra|tagkenama, weel paliu wehemb hend tæma eest erra|pethma, wie Adam vnd Eua thaten, muito meye piddame meddy Vssu lallade pæle astma, lumala iure ioxma, omat Pattut kaddoma, ninck eb mitte erra|keelma, (19.5)

maha jooksma (1)

On tæma wimatel süddamest hinganut, et kaas needt wedde tilckat tæma Palke möda omat maha iooxnut: (2.7)

ära jooksma (3)

Syß eb pidda meye lumalast se|pr: erra|ioxma, erranes meye piddame sedda ligkimeste lumala iure ioxma totma, (28.4)

♦ ära jooksma ning ära põgenema (1), ♦ tõttama ning jooksma (1)

jooksmine (1) *s*

ioxmeße (1)

vere|jooksmine (1)

Wie der Liebe Bernard$_{us}$ *sagt: Kuy se hedda mind Bernhar: tahab allawayotada, ninck nedt Pattut heitotawat mind, syß peta mina hend sen Iss: Hase*

~~Chrse~~ werre|ioxmeße Reyade sisse, Minck|pr: koho pidda mina ioxma echk iœma, kuÿ vx|peines ~~Ihse~~ ~~Chrse~~ iure. (19.1)

♦ issanda Jeesuse Kristuse verejooksmise reig (1)

jooma (15) *v*

ioa (2), iohnuth (2), Ioket (2), ioma (2), iuwa (2), iohma (1), iohnut (1), ioob (1), iowat (1), ioÿ (1)

Waidt tœma añab ninck wallab eßimelt oma arma Lapsille, nedt|samat piddawat sagkedasti sest|samast Karrikast iohma, eth nente Silmadt suhrest wihawa iombsest tilckwat, (27.7)

♦ sööma ning/ehk jooma (3): *sööma, jooma, magama ning muud tööd tegema* (1)

joomine (7) *s* 'jook: purjutamine'

ioomse (2), iohmene (1), Iombse (1), iombsest (1), Iomne (1), iomse (1)

Erranis eike ninda, kuÿ nüith se Iss: ~~Chr~~„ ißе se eike Risti|kandia on olnuth, ninck vche hapma ioomse iohnuth, Ninda piddit nedt Apostlit, ninck keick Risti vsckulißet Inimeßet, sen Iss: ~~Chrse~~ Ialla|sañode siße astma, ninck tœma Risti kandia sarnax sama, (25.3)

Waidt tœma añab ninck wallab eßimelt oma arma Lapsille, nedt|samat piddawat sagkedasti sest|samast Karrikast iohma, eth nente Silmadt suhrest wihawa iombsest tilckwat, (27.7)

liig|joomine (2): *liig joomine* (2)

Ia neist palio omat vppris Epicuri Seax sanuth, eth nœmat se Inimeße Suggu hedda nĩck willetzus omat erra|unnutanuth, Suhrd Ilma|tallust Rickust et roimo, Ninck nente Liha Lusti hÿmõ tagka nouwdnuth, Lÿa Sömbse nĩck Iombse siddes ellanuth, Ninck on nente Iooto Laull se|sinane Luggu olnuth. (24.5)

♦ hapu joomine (3), ♦ liigsöömine ning -joomine (2): *porduelu, abirikkumine, liigsöömine, liigjoomine, kade, viha ning muu hábitu asi* (1), ♦ suur vihava joomine (1)

Joona (2) *s* isikunimi

Ionas (1), Ionam (1)

Sÿßkit on Iumal neile oma Armu neuthnuth, ninck neile se Ello Parrandus lebby sẽ Prophete Ionam lascknuth kulutada, ninck nente Pattut andex andnuth, eb mitte nente Hœ Töh perrast, erranis vx|peines omast rochkest heldest Armust; (17.3)

♦ prohvet Joona (1)

Joosafat (1) *s* isikunimi

Iosaphat (1)

Kuÿ kz se Kuñingkz Iosaphat sen keicke Korgkemba Iumala wœe kÿtab: Issandt meddÿ wanambide Iumall, eb sÿß sina Iumal Taÿwas olle, (21.4)

♦ kuningas Joosafat (1)

Joosep (5) *s* isikunimi

Ioseph (4), Iosephe (1)

Neliandel paiatab se Engel Iosephe wasto. (4.4)

♦ kõige armsam ning noorem poeg *nomine* Joosep (1)

Joosua (1) *s* isikunimi
Iosua (1)
Minck|prast kekit neist, Adam, Abraham, Moses, Iosua, echk Dauid, eb olle sen Iumala wiha mitte woinut kandada, (7.11)

joot (2) *s*
looto (1), loto (1)
Ia paliu Epicure Ioto ninck Söte seat motlewat, Kuÿ nœmat woixit sen keicke Korkemba Iumala, Vnd die Engele todtschlagen. ninck se Taywa süttida pollema, Kirckut ninck Rathhusit erra rickoda, ia keick illõ ninck auwo oma Iallade alla tallada, (24.8)
♦ epikuuri joodu- ning söötesiga (1)
• vt *laul* → *joodu|laul* (1)

jootma (2) *v*
iotab (2)
Nein, Erranis tœma ehitab meidt mõne|sar: willetzuße kz, tœma sötab meidt se Nuttu|leiwa kz, ninck iotab meidt vche teuwe Mate, se on se Nuttu|weœ kz, ninck ripub vche kauny Kuld|Peñinge meddy keickede Kaila vmber, (26.7)
♦ söötma ning jootma (1)

ju (87) *modadv*
io (87)
Toddest, se on io vx röhmu weerdt, se|sama Armu vlle, mea ~~Ih~~ ~~Chr~~ meile on neuthnuth. (4.14)

juhataja (1) *s*
iohataia (1)
tee|juhataja (1)
se Ainus Sana, Sinu Sana se Roogk ninck Söte on: oppeb meile keick, mea meddy Hiwoliko Ello, nĩck se Henge Onne tarbex tulleb, Iumala Sana on se eike Richt|schnor seu Te|iohataia; kumbast meye keick aßiat woyme tœdta sada, (18.1)

juhatama (33) *v*
iohatab (17), iohatuth (5), iohatawat (3), iohatada (2), iohatama (2), iohatanut (2), iohata (1), iohatanuth (1)
Tœma iohatab ninck satab ned wayset erra|exituth Inimeßet sen eike Teh pœle. (11.2)
♦ juhatama ning/ehk valgustama (2): *valgustama ning juhatama* (1), ♦ juhatama ning näitama (2), ♦ juhatama ning saatma (2), ♦ liigutama ning juhatama (1)

julge (4) *adj*
iulke (3), iulket (1)
Needt|samat A. R. omat toesti wegkewat Sodda Pœ|mehet olnut, Waidt kumateckit ewat olle nœmat ny iulket ninck wegkewat mitte olnut, et nœmat omat tochtnut sen Surma, Pattu, ninck sen Kochnretti Rickus kinni hackadta, se Surm on nente keickede vlle ninck Pee|issandt olnuth. (7.11)
♦ julge juurdeastumine (2), ♦ julge ning vägev (1), ♦ julge süda (1)

julgesti (12) *adv*

iulkesti (5), iulkeste (4), iulgkesti (1), iulkemasti (1), iulkest (1)

Ninck oma Su kaas se|sama iulkeste tunnistawat, Ninck sest|samast Öhd ninck Peiwa paiatawat. (36.1)

Ey syß lasckem meye kz kindlasti vsckuda, eth tæma meidt eikel ayall oma Armu kz tahab keickest heddast erra|pæsta, ninck piddame sedda iulkemasti tæma iure astma, abby ninck armu tæmalt palwuma, (29.6)

julgus (1) *s*

Iulgktus (1)

Toesty on kaas Iumal iße se eike Algkia sen|sama suhre Töh iures olnut, ke kaas selle Luthrille vx se|sarn Iulgktus on andnut, (9.6)

♦ julgust andma (1)

Julianus (1) *s* isikunimi

Iulianus (1)

Eemalle, kuy nüith nedt Pañitzet neist Inimeße Lapsist, kuy neist Noyast echk Laußiast eb mitte sad awituth, nente mele ninck tachtmeße prast, syß algkwat næmat Iumalast ninck neist Inimeßest erra|tagkenda, Andwat selle Kurratille, Pattulle, ninck nente heñese kuria motlußelle, keicke melæ walla, surrewat ninck rickwat kz ninda erra emis igkewest, nick meñewat Hiwo nick Henge kaas hucka ninck tüchia, Wie Cain, Saul, Iudas, Iulianus Apostata, ke oma Wainlaßest vche Surma Nole kz say lebby lastuth, ninck surry kz ninda suhrest wihast oma Pattu sees erra, nick hüppas Hiwo ninck Henge kz, sen Kochnretti mele hæx, sen Pörgku|hauwa siße. (27.9)

♦ Julianus Apostata (1)

jumal (2315) *s*

Iumala (1340), Iumal (475), Iumall (281), Iumalast (69), Ium (33) *lüh*, Iumalalle (26), Iumala (22), Iumalalt (19), Iumal (16), Iumalall (12), Iumalat (7), Iumalal (6), Iumall (3), Iumalla (2), Iu (1) *lüh*, Iual (1), Iumalax (1), Iummala (1)

Waidt se eb olle mitte küll, eth meye tædame ninck vßume, eth sæl vx Ainus Iumall on, ninck eb mitte paliu Iumalat, Se|sama tunnistawat meddy kaas Iudat ninck Türckit, ke doch sen eike Iumala ewat mitte tunne, muito næmat tehniwat ninck auwustawat needt woyrat Iumalat. (12.7)

ait|jumal* (3) 'aitüma'

A. R. se keicke suhremb Ande, mea meye Iumalalle woyme andada, se on vx Süddamelick Aid|Iumall, eth meye Iumala keickest Süddamest piddame tænnama. (17.6)

♦ jumala sõna (267): *jumala sõna ning kiri* (5), *jumala sõna vaenlane* (3), *armuliku jumala sõna ning vägi* (1), *jumala hääl ning sõna* (1), *jumala sõna ehk jumal ise* (1), *jumala sõna mõistus* (1), *jumala sõna narrija* (1), *jumala sõna ning kartus* (1), *jumala sõna ning need pühad sakramendid* (1), *jumala sõna ning tõotus* (1), *jumala tõotus ning sõna* (1), *kindel jumala sõna* (1), *kõige kõrgema jumala sõna ning tõotus* (1), *õige vili sest jumala sõnast* (1), ♦ jumala poeg (128): *Jeesus Kristus jumala poeg* (25), *Kristus Jeesus jumala poeg* (15),

igavese jumala poeg (4), *kõige kõrgema jumala poeg* (4), *ainus jumala poeg* (3), *elava jumala poeg* (2), *Jeesus Kristus jumala poeg, taeva ning maa looja* (1), *jumala poeg Jeesus Kristus* (1), *jumala poeg ristikandja* (1), *jumala poja nõuandja* (1), *jumala poja sündimine* (1), *jumala poja tulemine* (1), *jumala poja verdeenst ning surm* (1), *messias Kristus Jeesus jumala poeg* (1), *õige jumala poeg* (1), *tõsine igavene jumala poeg* (1), *tõsine jumala poeg* (1), *usk jumala poja sisse* (1). ♦ kõigevägivene jumal (69): *kõigevägivene ning armuline jumal* (5), *ainus kõigevägivene jumal* (3), *kõigevägivene ning tõsine jumal* (2), *igavene kõigevägivene jumal* (1), *igavene ning kõigevägivene jumal* (1), *kõigevägivene igavene jumal* (1), *kõigevägivene jumal issand* (1), *kõigevägivene jumal ning issand* (1), *kõigevägivese jumala käsi ning vald* (1). ♦ jumala arm (53): *kõige kõrgema jumala arm* (3), *jumala arm ning heldus* (2), *arm jumala juures* (1), *jumala and ning arm* (1), *jumala arm ning tema vägi* (1), *jumala arm ning vägi* (1), *riik sest jumala armust* (1), *rohke jumala arm ning and* (1), *suur ilma ärapajatamata jumala arm* (1). ♦ jumalat tänama (51). ♦ Jeesus Kristus jumala poeg (43): *Kristus Jeesus jumala poeg* (15), *Jeesus Kristus jumala poeg, taeva ning maa looja* (1), *jumala poeg Jeesus Kristus* (1), *messias Kristus Jeesus jumala poeg* (1). ♦ armuline jumal (42): *kõigevägivene ning armuline jumal* (5), *hell ning armuline jumal* (2), *armuline jumal ning isa taevas* (1), *armuline jumal taevas* (1), *armuline jumal-isa* (1). ♦ jumala viha (42): *jumala viha ning nuhtlus* (3), *ilma ärapajatamata jumala viha* (1), *jumala viha ning igavene nuhtlus* (1), *patt, surm ning jumala viha* (1), *surm, jumala viha* ning *see igavene hukutus* (1). ♦ kõige kõrgem jumal (40): *kõige kõrgema jumala poeg* (4), *kõige kõrgema jumala vägi* (4), *kõige kõrgema jumala arm* (3), *kõige kõrgema jumala tarkus* (2), *kõige kõrgem jumal-isa* (1), *kõige kõrgema jumala A.B.C. kooli poisid ning tütred* (1), *kõige kõrgema jumala abi* (1), *kõige kõrgema jumala isa tahtmine* (1), *kõige kõrgema jumala maja, paradiis ning taevariik* (1), *kõige kõrgema jumala nimi* (1), *kõige kõrgema jumala õnnistus* (1), *kõige kõrgema jumala silmatera* (1), *kõige kõrgema jumala sõna ning tõotus* (1), *kõige kõrgema jumala töö* (1), *kõige kõrgema jumala vaenlane* (1). ♦ jumala tahtmine (30): *jumala töö ning tahtmine* (2), *jumala õnnistus ning tahtmine* (1), *jumala tahtmine ning tema kallis meel* (1), *kõige kõrgema jumala isa tahtmine* (1). ♦ jumalakartja inimene (30): *jumalakartja ehk ristiusuline inimene* (1), *jumalakartja inimese rist* (1), *jumalakartja inimese sõna* (1), *jumalakartja ning püha inimene* (1), *jumalakartjate ning panniste inimeste rist* (1), *õnnis ning jumalakartja inimene* (1), *vaga ning jumalakartja inimene* (1). ♦ issand ning jumal (29): *armas issand ning jumal* (1), *issand, jumal ning looja* (1), *kõigevägivene jumal issand* (1), *kõigevägivene jumal ning issand* (1). ♦ jumal-isa (29): *kõigevägivene jumal-isa* (4), *armuline jumal ning isa taevas* (1), *armuline jumal-isa* (1), *jumal taevane isa* (1), *jumal-isa, Jeesus Kristus, püha vaim* (1), *kõige kõrgem jumal-isa* (1), *kõige vägevam jumal-isa* (1), *kõigevägivene ning igavene jumal-isa* (1). ♦ jumala meele pärast (28): *jumala meele pärast olema* (9), *jumala meele ning tahtmise pärast* (5), *jumala meele ning tahtmise pärast elama* (3), *jumala meele ning tahtmise pärast*

olema (3), *armsa jumala meele pärast* (1). ♦ jumala laps (27): *jumala laps ning päru* (2), *armas jumala laps* (1), *jumala lapse rist* (1), *jumala lapse silmad* (1), *jumala laste nõu* (1), *õige jumala laps ristikandja* (1). ♦ tõsine jumal (23): *tõsine jumal ning inimene* (9), *kõigevägivene ning tõsine jumal* (2), *õige Jehoova ning tõsine jumal* (1), *tõsine igavene jumal* (1). ♦ ainus jumal (22): *ainus kõigevägivene jumal* (3), *ainus kõige vägevam jumal* (1). ♦ jumala käsk (17). ♦ jumala pale (16): *armulise jumala pale* (1), *jumala pale taeva sees* (1), *õige mõistus sest jumala palest* (1). ♦ jumala silmad (16): *jumala silmad ning kohus* (1). ♦ jumala au (15): *jumala au ning tänu* (1). ♦ jumala vägi (14): *kõige kõrgema jumala vägi* (4), *armuliku jumala sõna ning vägi* (1), *igavene jumala vägi* (1), *jumala abi ning vägi* (1), *jumala arm ning tema vägi* (1), *jumala arm ning vägi* (1), *õige jumala vägi* (1). ♦ jumala käsi (13): *kõigevägivese jumala käsi ning vald* (1). ♦ jumala kiri (13): *jumala sõna ning kiri* (5), *sõnad jumala kirjast* (1). ♦ jumala meele ning tahtmise pärast (12): *jumala meele ning tahtmise pärast elama* (3), *jumala meele ning tahtmise pärast olema* (3), *jumala tahtmine ning tema kallis meel* (1). ♦ vägev jumal (12): *kõige vägevam jumal* (7), *ainus kõige vägevam jumal* (1), *kõige vägevam jumal-isa* (1), *kõige vägevama jumala hoidus* (1), *suur jumal, vägev ning hirmus* (1). ♦ jumala abi (11): *jumala abi ning vägi* (1), *kõige kõrgema jumala abi* (1). ♦ armas jumal (10): *armas elav jumal* (1), *armas issand ning jumal* (1), *armsa jumala meele pärast* (1), *hea ning armas jumal* (1). ♦ igavene jumal (10): *igavese jumala poeg* (4), *igavene kõigevägivene jumal* (1), *igavene ning kõigevägivene jumal* (1), *igavese jumala vägi* (1), *kõigevägivene igavene jumal* (1), *kõigevägivene ning igavene jumal-isa* (1), *tõsine igavene jumal* (1). ♦ jumala nimi (9): *kõige kõrgema jumala nimi* (1). ♦ jumala tundmine (9): *õige jumala tundmine* (3), *õige jumala tundmine ning tänamine* (1). ♦ jumal paraku (8). ♦ jumala nuhtlus (8): *jumala viha ning nuhtlus* (3), *jumala viha ning igavene nuhtlus* (1). ♦ jumala õnn (8): *jumala õnn ning heategemine* (1), *õige jumala õnn* (1). ♦ võõras jumal (8): *võõra jumala pidaja* (3), *võõra jumala teenistus* (3). ♦ jumala and (7): *jumala and ning arm* (1), *rohke jumala arm ning and* (1), *suur jumala and* (1). ♦ jumala tõotus (7): *jumala sõna ning tõotus* (1), *jumala tõotus ning ähvardus* (1), *jumala tõotus ning heategemine* (1), *jumala tõotus ning sõna* (1), *kõige kõrgema jumala sõna ning tõotus* (1). ♦ elav jumal (6): *elava jumala poeg* (2), *armas elav jumal* (1), *õpetus sest elava jumala pojast* (1). ♦ jumal taevas (6): *jumal taevas ning maa peal* (2), *armuline jumal ning isa taevas* (1), *armuline jumal taevas* (1). ♦ jumala rahvas (6). ♦ jumal, püha vaim (5): *jumal püha vaim* (4), *jumal-isa, Jeesus Kristus, püha vaim* (1). ♦ jumala töö (5): *jumala töö ning tahtmine* (2), *kõige kõrgema jumala töö* (1). ♦ jumala vaenlane (5): *kõige kõrgema jumala vaenlane* (1). ♦ õige jumal (5). ♦ jumala hääl (4): *jumala hääl ning sõna* (1). ♦ jumala nõu (4): *jumala nõu ning kõik tema heategemine* (1). ♦ jumala päru (4): *jumala laps ning päru* (2). ♦ hell jumal (3): *hell ning armuline jumal* (2). ♦ jumala asu (3). ♦ jumala heategemine (3): *jumala nõu ning kõik tema heategemine* (1), *jumala õnn ning heategemine* (1), *jumala tõotus ning heategemine* (1). ♦ südamlik aitjumal (3). ♦ suur jumal (3): *suur jumal, vägev*

ning hirmus (1), *suur küps jumal* (1). ♦ tark jumal (3): *kõige targem jumal* (2). ♦ tõdelik jumal (3). ♦ jumal ning looja (2): *issand, jumal ning looja* (1). ♦ jumala heldus (2): *jumala arm ning heldus* (2). ♦ jumala kirik (2): *jumala kiriku vaenlane* (1). *õige ning tõsine jumala kirik* (1). ♦ jumala kodakondne (2): *jumala pürjel, kodakondne ning päru sest igavesest elust* (1). *taevane pürjel ning jumala kodakondne* (1). ♦ jumala kohtujärg (2). ♦ jumala kohus (2): *jumala silmad ning kohus* (1). ♦ jumala maja (2): *kõige kõrgema jumala maja, paradiis ning taevariik* (1). ♦ jumala õnnistus (2): *jumala õnnistus ning tahtmine* (1). *kõige kõrgema jumala õnnistus* (1). ♦ jumala tänamine (2): *õige jumala tundmine ning tänamine* (1). *õige jumala tänamine* (1). ♦ jumala vald (2): *kõigevägivese jumala käsi ning vald* (1). ♦ paganate jumal (2). ♦ vaga ning jumalakartja (2): *vaga ning jumalakartja inimene* (1). *vaga ning jumalakartja mees* (1). ♦ vihane jumal (2): *vali ning vihane jumal* (1). ♦ evangeeliumi õpetus sest jumalariigist (1). ♦ helde jumal (1). ♦ hirmus jumal (1): *suur jumal, vägev ning hirmus* (1). ♦ igav jumal (1). ♦ Iisraeli jumal (1). ♦ ilma jumal (1). ♦ jumal ning Emmanuel (1). ♦ jumal ning tema sõna (1). ♦ jumal tänatud (1). ♦ jumala abikäsi (1). ♦ jumala asi (1). ♦ jumala elamine (1). ♦ jumala heidetus (1). ♦ jumala ingel (1). ♦ jumala kallis meel (1): *jumala tahtmine ning tema kallis meel* (1). ♦ jumala kiituseks (1). ♦ jumala linn (1). ♦ jumalamees Mooses (1). ♦ jumala nõuandja (1). ♦ jumala põld (1). ♦ jumala pürjel (1): *jumala pürjel, kodakondne ning päru sest igavesest elust* (1). ♦ jumala rõõm (1). ♦ jumala sugu (1). ♦ jumala sõber (1). ♦ rist ehk jumala vits (1). ♦ jumalaga andma (1). ♦ jumalakartja Siimeon (1). ♦ küps jumal (1): *suur küps jumal* (1). ♦ püha evangeelium sest jumalast (1). ♦ truu jumalasulane Mooses (1). ♦ truu õppija ning vaga jumalainimene (1). ♦ tõene jumal (1). ♦ usulise inimese jumalakartus (1). ♦ vaga jumala lammas (1). ♦ vali jumal (1): *vali ning vihane jumal* (1). ♦ vihav jumal (1)

• vt *inimene* → *jumala|inimene* (1) 'usklik', *kartja* → *jumala|kartja* (35). *kartus* → *jumala|kartus* (17). *mees* → *jumala|mees* (1). *riik* → *jumala|riik* (7). *sulane* → *jumala|sulane* (2). *teenistus* → *jumala|teenistus* (1)

jumala|inimene (1) 'usklik' → *inimene*

jumala|kartja (35) → *kartja*

jumala|kartus (17) → *kartus*

jumala|mees (1) → *mees*

jumala|riik (7) → *riik*

jumala|sulane (2) → *sulane*

jumala|teenistus (1) → *teenistus*

jumalik (5) *adj*

lumaliko (5)

Kule syn minu N. oppe ninck motle hæstÿ nente sinatze Sanade pæle, kuÿ sina se ted, toesti, sÿß piddab se eike lumaliko walgk$_{us}$ echk Küÿnall sinu Süddame siddes vlles|süttitama, nïck sina peadt paliu tarckemax sama, kuÿ eb sina eales enne olle olnuth. (18.1)

♦ jumalik arm (1), ♦ jumalik au (1), ♦ jumalik õnn (1), ♦ jumalik paistmine (1), ♦ jumalik valgus (1)

Jupiter (1) *s* isikunimi

louis (1)

minckkaas meye Inimeßet same waiwatuth, sesama eb tulle mitte nente Pagkanade lumalast, sest Pandoræ Püßikeße, echk se louis Kahe Vatist (:wie im ersten Stück gehöret:) ninck kuÿ nedt Pagkanat, ilma keicke lumala Sana moistuße, sest omat iombsnuth, (24.7)

jutlus (73) *s*

lütluße (45), lütlus (8), lütlußest (6), lütlußet (3), lütlust (3), lutluße (2), lutlußest (2), lütl (1) *lüh*, lütluß (1), lütlusse (1), lütlusth (1)

Nüith eb woÿ meye A. R. keick ned Oppetußet vche lütluße siddes mitte erra|iüttelda, sem|prast eth næmat meile vche kaunÿ moistuße ninck oppetuße andwat, sÿß taha meye kaas pißudt aika wotta, ninck vche igka Oppetußest vche iße|erranes lütlus iüttelda. (10.3)

nuhtlus|jutlus (1): *nuhtlus jutlus* (1)

Sel kombel teeb lumal weel tennakit peiwa, et tæma lebbÿ mone|sarnatzel kombel neet Inimeßet oma Ello Parranduße pole, lebbÿ sen Kescku ninck nuchtlus lutluße laßeb kutzuda, kumba siddes lumal oma wiha ninck nuchtluße laßeb kuluta. (38.7)

risti|jutlus (2): *risti jutlus* (2)

Meddÿ wimate Risti lütluße siddes olle meÿe sest|sinatze Oppetußest kulnuth: Kuÿ sÿß vx igka Risti Inimene hend piddab piddama, Kuÿ meÿe nœhme, eth lumal meidt oma nuchtluße kz tahab koddo otzida, mea meÿe sÿß se wasto piddame tegkema. (29.2)

♦ issanda Kristuse jutlus (3): *issanda Jeesuse Kristuse jutlus, imeasi, kannatus, surm, ülestõusmine ning taeva minemine* (1), *issanda Kristuse inimese sündimine, jutlus, imeasi, surm, ülestõusmine* (1), ♦ katekismuse jutlus (3): *püha katekismuse jutlus* (1), ♦ püha jutlusamet (2), ♦ jutlus ning sõna (1), ♦ jutlus sest ristist (1), ♦ jutluse algamine (1), ♦ käsk ning nuhtlusjutlus (1), ♦ kõrge ning raske jutlusamet (1), ♦ laul ehk jutlus, ♦ õppimise jutlus ning kuulmine (1), ♦ viimne jutlus (1)

• vt *amet* → *jutlus|amet* (10) 'jutlustaja amet', *mees* → *jutluse|mees* (1), *tool* → *jutlus|tool* (2) 'kantsel'

jutlus|amet (10) 'jutlustaja amet' → *amet*

jutluse|mees (1) → *mees*

jutlus|tool (2) 'kantsel' → *tool*

Juuda (18) *s* kohanimi

luda (18)

Se witz eb pidda sest luda suggust mitte erra|woetuth sama, echk vx Meister tæma lallast, enne ku dt Siloh, se on se Neützykeße Poick piddab tullema. (2.1)

♦ Juuda rahvas (10): *Juuda rahva kirik* (1), *Juuda rahva sugu* (1), ♦ Juuda sugu (5): *Juuda ning pagana sugu* (1), *Juuda rahva sugu* (1), *pagana, türgi ehk Juuda sugu* (1), ♦ Juuda linn (1), ♦ Juuda maa (1), ♦ Juuda mägi (1)

Juudas (2) *s* isikunimi
Iudal (1), Iudas (1)
Mea awitis se selle Kunningkal Saul, ninck Iudal, et nœmat omat Pattut kaddusit, waidt nentel is olle mitte se Vsck, et Iumal nente Pattut tachtis andex andada, ninck nente armuliñe Iumal olla, sem|perrast eb awita nente Kaddomene mitte, moito se on vx magke sest igkewesest nuchtlußest. (38.10)

juukseid|pidi (1) → *pidi*

juukse|karv (10) → *karv*

juurde (128) *afadv/adp*
iure (128)
Ninck sina eb pidda sest mittekit erra|wothma, eb kaas mittekit sinna iure pannema. (36.10)
Ioxe sina sen Ellawa Iumala iure, ke se Ainus Meister on awitamas , kuy se hedda keicke suhremb on. (28.7)
• vt *astumine* → *juurde|astumine* (2), *panema* → *juurde panema* (1)

juurde|astumine (2) → *astumine*

juure → *juurde*

juures (197) *adp*
iures (197)
ia igka|mees negky, et Iumala arm tœma iures olly. (1.11)

juurest (1) *adp*
iurest (1)
Kuy nœmat vche pißokeße Risti kaas sawat kinni hackatut, Iumall peab nente Pipide seu Pilli prast vlles kargkma, iœwat se|pr: Iumala S: iurest erra, als auch Vom Sacra: des Altars, istwat koddo ninck nerriwat hend ißе, nurrisewat kz suhrest wihast Iumala wasta. (27.2)

juurikas (1) *s*
Iurika (1)
Sel|samal on se Wegki Kastet ninck magke sen Iurika siddes, seel tulka kül Risti, willetzus echk muh hedda, syß eb holi tœma se|prast mittekit, minck prast tœmal on kastet, ninck tungkeb ickex lebbi, lebbi keicke hedda ninck willetzuße, ninck keick tœma Wainlaßet piddawat tœma eddes hebbedax sama. (37.6)

juus (13) *s*
iuxse (12), iuxset (1)
Ia keick meddy iuxse karwat omat meddy Pœ pœl loetuth, ninck vxkit neist, eb lange meddy Pœ|pœlt maha, se olkut syß Iumala meddy Issanda tœma keicke tarckemb nouw ninck tachtmene. (11.2)
♦ kõige vähem juuksekarv (3)
• vt *karv* → *juukse|karv* (10), *pidi* → *juukseid|pidi* (1)

juut (7) *s*
Iudat (7)
Nüith eb oppe meye mitte, eth sœl kolmet Iumalat omat: kuy needt Türckit

ninck Iudat vtlewat, ke sen Aino Iumala Laitwat, ninck ewat taha tæma Kalli Sana mitte wasta wotta. (12.8)

♦ juut ning/ehk türk (6): *türk ning juut* (3), *juut, türk ning ebausune inimene* (1), ♦ juut ning pagan (1), ♦ pagana, türgi ehk juudi sugu (1)

jõulud (9) *s*

Ioulo (6), Iowlo (3)

Meddy onsat Wanambat A. R. R. omat sen|sinatze teña|peiwase Pöha Peiwa, kudt kaas needt toiset Kolmet Pöha|peiwadt, enne Ioulo nymetanut, Dominicus Aduent... Doñi, Se on, Needt Pöha|peiwadt sest Issanda tullemesest: (5.1)

♦ rõõmus jõulupüha (4): *suur ning rõõmus jõulupüha* (1)

• vt *püha* → *jõulu|püha* (8)

jõulu|püha (8) → püha

jälg (1) *s*

ielkudt (1)

jala|jälg (1)

kumba Te pæl, meye moñe|sarnatze happu Ialla|ielkudt piddame astma, nīck igke|peiw, moñe|sarnast willetzust kañatama, ny heesti meddy Hiwust, kuy kz sest Ellost. (25.4)

jälle (122) *adv*

ielles (121), iells (1)

Kadexal palwume meye, eth se waña Adam meddy siddes woix erra|tappetuth, ninck eth meye ielles woixime vwex Inimeßex sada. (10.2)

♦ jälle ümber (33) 'uuesti', ♦ ilma jälle jätmata 'järele jätmata' (1)

järg (15) *s* 'iste, aujärg; olukord, asjaolu'

iergk (6), Ieriu (6), Ierie (1), Ieriulle (1), Ieriust (1)

Ninda piddame meye hend kaas Iumala eddes allandama, omat Pattut süddamest kaddoma ninck tuñistama, Iumala Kochto Ieriust tæma armuliku Ieriulle iooxma ninck palluma, Tæma tahax meile oma armu neutada, meddi Pattut ninck vlle|astmeße kinni kattada. (3.6)

Eike ninda on se iergk sinu ninck minu kz, kuy meye se Risti keuteko kz olleme vmber|keutetuth, syß eb woy sina ninck mina, sest|samast Risti Achilast enne mitte erra|pæstetuth sada, muito meye piddame vx|peines Iumala Armu pæle wadtma, nīck vche kindla vssu kz tæma Armuliko erra|pæstmeße pæle othma, senny, eth tæma meidt awitab, ninck sest Risti lautast erra|pæstab. (26.5)

au|järg (3) 'troon': *au järg* (3)

Se|sama Kunningka Auwo Ieriu pæle piddawat nedt Wainl: Iumala Poya küll rahwul iethma. (20.6)

♦ jumala kohtujärg (2), ♦ armulik järg (1), ♦ kõrge järg (1), ♦ kuninga aujärg (1), ♦ Taaveti järg (1)

järges* (3) *adp/adv* 'järel; järjest'

ierkes (3)

Kuy meye nüith se suhre hulcka pæle motleme, eth meye ninda vche toine toise ierkes erra|sur: Syß eb taha meye mitte heesti vsckuda, eth nedt|samat keick, ke algkmesest sest Ilmast omat erra|sur: (31.3)

Sem|pr: N. erra|lasckē meidt mitte ȳx|peines Suh, Hule nīck Kele kz lobbiseda, erranes Süddame pochiast Palwu: ninda kuy Dauid syn kax|kord ierkes pallub, (33.6)

♦ teineteise järges (2)

järgmine* (1) *s* 'järgnemine'

iergkmeßest (1)

Syß on Iumall ielles ȳmber se wasto vßinat Oppiat andnuth misitque, q doctrinam poenitentiæ suhre hole kz docuerunt, sicut nostro tēpore, ante Años 86. se Oppetuß sest poenitentiæ on ielles ette thodut, lebby se suhre ninck Korgke Oppia, nõĩe Mar: Luther$_{no}$, wasto sen Pañitze Paweste oppia, nõĩe lohañes Tetzel, q Vnuorschamet geleret, eth lebby se Raha Andmeße, kuy kz tæma hellisemeße lebby, piddi nente Inimeste Henget, sest Pörgku Tulle iergkmeßest erlöset werden. (32.2)

jätma (62) *v*

iethma (22), ietta (12), iethnuth (7), iettada (6), iettame (4), iettab (3), iethmatta (2), iethwat (2), iethmatta (1), iethnut (1), ietma (1), ietmatta (1), iettetuth (1), iettmatta (1)

Nente Sanade kz tuñistab meddy Iss: ninck Oñis|t: eth Iumal nedt ilma tæñamatta Inimeßet eb mitte taha ilma nuchtlematta ietta, Muito Iumal tahab næmat oma wiha siddes Koddo otzida, ninck næmat nuchtelda. (30.5)

maha jätma (1)

Wir sind Vnter die Mörder gefallen, die haben vns feden nacket außgezogen, keick Hüyß ninck Andet meilt errarisonuth, meidt pohl surnux raÿonut, ninck se Te pæle maha iethnuth. (19.2)

perra jätma* (37) 'maha jätma'

Ninda on kz se Pöha Risti Kirck igka aÿall kaibnuth: Se Iss: on mind perra|iethnuth, (29.5)

♦ rahule jätma (8), ♦ algama ning jätma (1), ♦ tühjaks jätma (1), ♦ usinasti ning ilma järele jätmata (1)

jää (5) *s*

læ (4), ieh (1)

la ninda kuy se Armas Soÿh Peiwlick, se Külma Iæ ninck erra|sullatab, Also etc: (34.9)

♦ külm jää (1)

• vt *külm* → *jää|külm* (1), *tükk* → *jää|tükk* (3)

jää|külm (1) → *külm*

jääma (118) *v*

iæma (19), iæda (16), ieeb (14), iæb (13), ieb (5), iehnuth (5), iæhma (4), iæme (4), iæ (3), iæwat (3), ieeda (3), ieema (3), iehnut (3), iæhme (2), iæhnut (2), iæte (2), ieda (2), iehme (2), iema (2), iæduth (1), iæh (1), iæka (1), iænut (1), iehma (1), iæhnuth (1), iænuth (1), iehwat (1), ieka (1), iekem (1), iewat (1)

Se on: Iumal tachtis meidt lebby se Vssu omax Lapsex wasta wotta, ninck meidt lebby sen Vssu kiñitada, eth meÿe se Vssu iure iæhme, ninck kindlasti se

pæle lotada, eth se|sinatze Ello prast, vx toine Ello an, kumb meile piddab antuth sama, lebby Ham Chrm. (16.4)

perra jääma* (1) 'alles jääma'

Ninda paiatab kaas Iumal se Issandt, et sen Wanna Mao, se on sen Kurrati wiha eb mitte pidda pra ieema, piddab tæma nüit sen Naise Sæme Ialla all leßima, sÿß peab tæma hend doch likutama, hennesast sallwama, ninck sen Nayse Sæme tæma Kanno sisse pistma, se on, se Nayse Semæ piddab risti pæle poduth ninck erra|tappetuth sama. (5.15)

välja jääma (3)

Se|sama kauwa Lothmene A. R. eb laße meit mitte hebbeda sißе iæda, moito se|sama piddab teutetuth sama, omal aÿal. Kuÿ tæma io kauwa wibix, sÿß ota tæma perrast, tæma tahab toddest tulla, ninck eb mitte welia iæda. (3.10)

ära jääma (2)

Wie Salomon klerlich zeuget: Wer gutes mit bösem Vergilt, Sest|samast Mayast eb pidda se kurry mitte erra|iæma. (30.2)

üle jääma (3)

se on keick sest Kochnrettist Lebby sen Pattu erra|rickututh Alle Menschñ vdampt., eth eb sæl mittekit hæd olle vlle|iehnuth. (8.3)

♦ olema ning jääma (6). ♦ jääma ning ootama (2). ♦ vait jääma (2). ♦ kurdiks jääma (1). ♦ naeruks jääma (1). ♦ tõeks jääma (1). ♦ tühjaks jääma (1). ♦ õndsaks jääma (2)

jää|tükk (3) → *tükk*

K

ka (1101) *modadv*

kaas (625), kz (474) *lüh*, kaaß (1), ks (1) *lüh*

Meÿe same kaas oppetut, eth meÿe vßinaste piddame palluma, (1.5)

Sest iütleb kaas se eßimene toiwutus, (1.9)

kaaren (3) *s*

Kaarne (2), Kaarnet (1)

Die alten Lehrer, omat sen Kochnr: vche musta Kaarne sarnax technuth, sest, eth nedt Kaarnet nente Inimeste Silmat (die in dem Galgen heng) Pæst erra|rayowat. (27.5)

♦ must kaaren (2)

kaarman* (1) *s* 'voorimees'

Kaarmañe (1)

Wimatel ninck löhitelt pidda meye opma ninck meles piddama sest|sinatzest Iütlußest, eth needt|samat Lauluth, mea meÿe meddy Kircko siddes laulame, omat nÿ kebiat oppeta, eth vx Añet|mees oma Werckstede pæl, vx Pöllu|Mees oma Pöllu pæl, vx Lamba|Poys oma Lañaste iures, needt Laywa ninck Kala|mehet oma Laywa ninck Patide siddes, se Merræ pæl, vx Koÿa Sullane ninck Vmmerdaÿa, oma Leiwa Issanda ninck Emanda Weddichse Lautade sid-

des, Ia vx Kaarmañe Pois oma Perræ|mehe Hobbose pæl echk muhd Sullaset ninck Poÿsit oma Perræ|mehe töh iures, (9.10)

♦ kaarmanni poiss (1)

kaas* (862) *adp* '-ga'

kaas (477), kz (382) *lüh*, ks (2) *lüh*, kaes (1)

Eßimelt, eth neet onsat Wanambat vx pitk igkatzemene ninck palwe kaas omat se toiwutuße Meßiame peele omat othnut, eth se|sama se|siñatze Ilma siße lebbi tæma Inimeße Sundimeße tachtis tulla ninck hend neutada. (1.3)

kaas (2) *s*

Kasæ (2)

eth sæl vx neist Pagkana lumalast noñie Pandora, vche Püßikeße Kasæ on vlles|awanuth, nĭck kuÿ se sama Püßikeße Kasæ on vlleß awatuth, möde|warsÿ on keick se willetzus vlle keicke Ilma Inimeste welia puistetuth. (24.4)

♦ püssikese kaas (2)

kaas → *ka*

kaas → *kas*

kade (7) *adj/s* 'ihne; kadedus'

kaddest (4), kadde (2), Kaddet (1)

Syn kule meÿe, minck sarn kaunit loÿußet meÿe olleme, Nüith olle meÿe waÿset Inimeßet, kuÿ meddÿ Kæßi hæsti keub. Korckit, Kaddet, ninck wihaset, (23.3)

Se on, neet ke oma heñesa hee meele perrast ellawat, ninck ewat wotta lumala Sana mitte wasto, moito ellawat keicke Pattu siddes, kui seel omat, Portu Ello, Abbi rickmeße, Lia sömse, Lia iomse, kadde, wiha ninck muh heutü aßia siddes. (36.6)

♦ kade ning viha (5): *vaenlase kade ning viha* (2), *ihuliku poole kade ning viha* (1), *kõhnreti kade ning viha* (1), *porduelu, abirikkumine, liigsöömine, liigjoomine, kade, viha ning muu häbitu asi* (1). ♦ kõhnreti kade (2): *kõhnreti kade ning viha* (1)

kaduma (22) *v*

kawub (6), kaddoma (5), kaddomatta (3), kaddonut (3), kaddonuth (3), kadduma (1), kaddunut (1)

ära kaduma (22) 'kaotsi minema; hukka minema'

On tæma vx Oppia se Kircko siddes, sÿß eb pidda se Sana tæma Swst mitte se Maa peele langma, eb kaas mitte se Taiwa al erra|kadduma, moito tæma piddab wilia kandma, ilma tæma tædtmeße. (37.4)

eth keick ke ~~Chrxe~~ ~~Ihxe~~ sisse vsckwat, ewat pidda mitte erra|kaddoma, eb kz mitte hebbedax sama. (15.8)

♦ ära kaduma ning ära rikkuma (1). ♦ ära kaduma ning hukka minema (1)

kaduma* (20) *v* 'kahetsema'

kaddoma (7), kaddome (4), kaddonuth (3), kaddub (3), kaddo (1), kaddume (1), kaddusit (1)

Kumba halleda nuttmeße kz, Maria Mag: on tuñistanuth, eth tæma Süddamest, oma kuria Töh nĭck raßedat Pattut on kaddonuth. (32.6)

♦ kaduma ning tunnistama (5). ♦ heidutama ning kaduma (1)

kadumine* (2) *s* 'kahetsemine'

Kaddomene (1), Kaddomeße (1)

waidt nentel is olle mitte se V'sck, et Iumal nente Pattut tachtis andex andada, ninck nente armuliñe Iumal olla, sem|perrast eb awita nente Kaddomene mitte, moito se on vx magke sest igkewesest nuchtlußest. (38.10)

kaebama (30) *v*

kaibame (11), kaibada (5), kaibnuth (5), kaibab (4), kaibma (3), kaibatut (1), kaibis (1)

Nüith eb woy vxkit Inimene se pœle mitte kaibada kudt teex Iumal meile paliu Lika echk vlle|kochto. (13.10)

♦ kaebama ning ütlema (1), ♦ nutma ning kaebama (1)

kaebamine (2) *s*

kaibmeße (1), kaibmene (1)

Nente Kolme eßimeße V'ersi siddes, tuñistame meye kaibmeße kombel, meddy suhre hedda, sen keicke korgkemba Iumala wasta. (20.1)

♦ targa pagana kaebamine (1)

kaebus (7) *s*

kaibtus (4), kaibtuße (2), kaibtust (1)

Eth sen Iss: ~~Ihse~~ ~~Chrse~~ Risti kañatus ninck Surm, vx erra|maxmene vnd erra|leppitamene on, keickede Inimeste Pattude eddest, kumba Risti ninck Kañatuße lebby, Iumala wiha on waikistuth ninck erra|leppituth, sel Kescküll eb olle enãb vchtekit kaibtust vlle meidt, ninck meile Inimeselle on thodut Pattuden andex andmene ninck se Igkewene Ello, (25.8)

♦ hale kaebus (1), ♦ suur heitus ning kaebus sest patust (1)

kael (35) *s*

kaila (20), kayla (12), Kailall (1), Kailast (1), Kaylall (1)

Eth meye nüith N: ke meye Risti Inimeßet olleme, syß pidda meye sedda parrembasti moistma, kust keick se hedda ninck willetzus Sinu ninck Minu, ia meddy keickede Kayla pœle tulleb. (24.6)

♦ kaela peale läkitama 'karistuseks saatma' (8), ♦ kaela peale tulema (3), ♦ inimese kael (2), ♦ kaela peale panema (2), ♦ kange kael (2): *kange kael ning süda* (1), ♦ inimese lapse kael (1), ♦ kael ning õlg (1), ♦ kaela ojendama 'kaela sirutama' (1), ♦ kaela peale võtma (1)

• vt *pidi* → *kaela|pidi* (1)

kaela|pidi (1) → *pidi*

kaenal (2) *s* 'käsivars ?'

Kaynla (1), Kainlade (1)

Kuy sina motlet, Iumal on sind vpris erra|unnutanuth, syß on tœma sind oma Süllœ siße wotnuth, et wayotab sind oma Kainlade wahell. (29.5)

♦ kaenla peal kandma (1) 'kätel kandma'

kaev (2) *s*

Kaiwo (1), Kaiwode (1)

Ey, syß peab se|sama kz meye vlles|t: teuteduth sama, ninck eb mitte vche Kaiwo sisse langma: (31.11)

kaevama (2) *v*

kaiwetuth (1), kaiwnuth (1)

Meye same keick hiliukeste vche toine toyse ierkes se Maa|mulla siße kaiwetuth ninck maha|maetuth, sæl kawutame meye erra se Liha meddy Luide pælt, nĩck sawat kz needt Luhd ielles mullax, kuñast meye enne olleme techtuth. (31.3)

♦ kaevama ning maha matma (1)

kahe|aastane (1) → *aastane*

kaheksa (2) *num*

Kadexal (1), Kadexa (1)

Eth meye nüith N. se|sinatze Kadexa Risti lütluße sedda parrembasti woime moista, Syß taha meye se|sinatze lütluße siddes kulda, Kuy syß vx igka Inimene hend piddab piddama, sel|samall ayall, kuy meye næme ninck moistame, eth lumall meidt oma nuchtluße kz tahab koddo otzida, mea meye syß se wasta piddame tegkema. (28.2)

kaheksas (2) *num*

Kadexas (2)

Se Kadexas ninck wymnes trost, keicke meddy Risti ninck willetzuße siddes, ißeˈerranes se|sinatze kuriall ayall, piddab se ollema, Meye kañatame meddy wagkaduße echk Süy prast, toch keick mea meile sünnib, se on meddy Pattude Süy. (29.8)

kahe|sarnane* (8) 'kahesugune' → *sarnane*

kahe|vahel (10) → *vahe*

kahju (29) *s*

kachio (28), kachiust (1)

Eth nedt Pagkanat piddit opma tundma, eth nente Israelly Lapsede lumall weel ellab, ke oma kogko wegkewast, keickest kachiust ninck heddast woib awitada ninck erra|pæstada. (16.2)

tule|kahju (1)

Nüith eb olle N: se vx peines vx Rist, nĩck Kañatus, mea meye ouwes|peiti sest Hiwost kañatame, als da sind, Waysus, Hiwoliko Haykus, Katko, Hedda, Tulle|kachio, Krieg, Bluthuerg: Thewrung, etc: (26.5)

♦ kahju tegema (11), ♦ kahju sündima (3), ♦ hivulik kahju (1), ♦ kahju ehk viga (1), ♦ kahju ning häda (1), ♦ kahju ning langemine (1), ♦ kahju ning viletsus (1), ♦ pisukene kahju (1), ♦ suur kahju (1), ♦ vaesus, hivulik haigus, katk, häda, tulekahju (1)

Kain (5) *s* isikunimi

Cain (5)

Sest saab meile kaas vx kaunis techt selt Eualt antuth, kuy tæma oma eßimeße Poya Cain Ilmale toy, ohn tæma suhrest röhmust kißendanut. (1.4)

♦ esimene poeg Kain (2)

kaitsma (8) *v*

kaitze (3), kaitzma (2), kaitzeda (1), kaitzex (1), kaitznuth (1)

kuy ~~Ih~~, ~~Chr~~, oma Pöha R: Kircko, ninck nedt Risti vsckulißet Inimeßet eb

mitte kaitzex. syß lehax se Pöha R: Kirck, ninck nedt vsckulißet Inimeßet pea hucka, ninck eb ollex vxikit Rachwas syn Maa|p: ke Iumala sen Igkeweße Issa, ninck tæma Arma Poya Ham Chrm woix kyta ninck tænnada. (20.2)

♦ kaitsma ning hoidma (1)

kaitsmine (1) *s*

kaitzmeße (1)

Se|pr: peaxime meye se|sinatze Laulo igka ayall Iumala auwux laulma, tæma armuliko kaitzmeße nick hoituße eddest, wasto keicke meddy Wainlaste, kuy kawwalat, hirmsat ninck hapmat næmat kz eales woywat olla. (39.2)

♦ armulik kaitsmine ning hoidus (1)

kaks (66) *num*

kahe (35), kax (26), kahel (2), kaxi (2), kahest (1)

Achilles beim Homero on mottelnuth, N. se on iombßnuth dz Iupiter im Himel kax suhrd hirmsat Vate piddab ollema, se vche Vate siddes omat paliu ninck hæd Onne, Sen toyse Vate sid: on teuws willetzust. (24.4)

♦ kaks ehk kolm (2), ♦ kaks ehk enam (1)

• vt *aastane* → *kahe|aastane* (1), *olema* → *kahe|vahel olema* (10), *pidi* → *kaksi|pidi* (2), *sarnane* → *kahe|sarnane** (8) 'kahesugune', *vahe* → *kahe-vahel* (10)

kaksi|pidi (2) → *pidi*

kala (3) *s*

kalla (2), Kala (1)

Vx igka Vscklinne Inim: piddab se|pr: Pattuden Andex andmene Iumala iures otzma nick kz othma, eth tæma Iumala eddes|peiti piddab kartma, Iumala eb mitte oma wallatuma mele kz wihastama, Erranes tæma peab hendz se Pattu eddest hoidma, Kuy se eike Pörgku wihawa Kalla Sappe eddest iße, Sinu Arma Iumala keicke Pöhastusse ninck Eykeduße siddes tehnima. (33.9)

mere|kala (1) 'vaal': *mere kala* (1)

Se Kunningkas Hiskia olli sen Surma hedda siddes, Se Prophet Daniel nente Louwe|hauwade siddes, Ionas sen suhre Merre kalla Kocho siddes. (7.10)

♦ laeva- ning kalamees (1), ♦ suure merekala kõht (1), ♦ vihav kala sapp (1)

• vt *mees* → *kala|mees* (1)

Kalamaja (1) *s* kohanimi

Kallamaya (1)

Se|sama Ayck (A. R.) on io nüith parrahellis meddy kæes, mitto tuhat Inimeßet, motlet sina minu A. Inimene, omat küll nente sinatze 2 1/2 Iahren Parblalle, S. Hannuxselle ninck Kallamaya Kirck Ayiade pæle ilma Kirck|Issandate ninck Scholi Poysidte kaas maha|mattetuth. (9.3)

♦ Kalamaja kirikaed (1)

kala|mees (1) → *mees*

kallama* (1) *v* 'pöörama'

kalda (1)

Eßimelt ollete teye kvlnut, kumb se eike ninck toßine Iumala Kirck syn Maa pæl on, on se, ke Iumala Sana kuulwat, oma mele siddes piddawat, Peiwa

ninck Öh sest paiatawat, ninck ewat kalda hennes mitte, weel parremba echk pahemba keddel, moito iewat kindlaste Iumala Sana iure. (37.1)

kallis (59) *adj*

kally (26), kallis (17), kalli (8), kallimb (4), kallimba (2), Kallidt (1), Kallist (1)

Næd minu A: Inim: mea hæd ninck suhred Andet se keicke Wægk: ninck Armuline lumall, meile wayste Inimestelle neuthnuth on, sæl siddes, eth tæma meile oma Arma Aino Poya Ihm Chrm, kuy kz tæma kallis Sana, meile andnuth on. (18.5)

Sẽ eddest piddame meye wayset Inimeßet lumala keicke enambist tænnama, eth tæma meydt wayset erra|exituth Inimeset, ke meye ned eikedt Pörgku|tunglit ollime, ninda on armastanuth, eth tæma oma Arma Aino Poya, kudt sen keicke suhremba ninck kallimba Ande, meddy eddest andnut on. (10.8)

♦ kallis sõna (30): *kallis sõna ning sakrament* (3), *kallis nimi ning sõna* (1), *kallis sõna ning kümme käsku* (1), *kallis sõna ning muu heategemine* (1), *kallis sõna ning pühad sakramendid* (1), *kallis sõna ning tahtmine* (1), ♦ kallis aeg (10): *katku- ning kallis aeg* (3), *kallis aeg, katk ning äkiline surm* (1), *kallis ning kuri aeg* (1), *sõda, vaen, kallis aeg* (1), ♦ kallis tahtmine (5): *hell meel ning kallis tahtmine* (1), *kallis sõna ning tahtmine* (1), ♦ kallis veri (3): *kallis punane veri* (2), *kallis hivu ning veri* (1), ♦ kallis aasta (2), ♦ kõige kallim and (2): *kõige kallim taevane and* (1), *kõige suurem ning kallim and* (1), ♦ jumala tahtmine ning tema kallis meel (1), ♦ kallis klenöödie (1)

kallisti (4) *adv*

kalliste (4)

Syß eb thury se|sama doch mitte igkewest, nœmat piddawat se|sama doch wimatelt kalliste, ia Hiwo ninck Henge kz maxma. (27.7)

kamber (5) *s*

Kambre (3), Kambride (1), Kambrit (1)

Ia neet Pannitzet omat se pæle achket ninck paiatawat; Meye Kambrit omat tews hüydt, kumb vche wärra se toine toise prast woib welia anda: Et meddy lambat kandwat tuhat kordset wilia: Et meddi Heriadt paliu tödt tegkewat, ninck eb sünni vxkit kachio echk wigka meddy hultza pæl. (36.3)

vara|kamber (1): *vara kamber* (1)

Also bete du auch fleissig, Kloppe wachwaste se Palwe Hamere kz, lumala tæma Ricka warra Kambre ette, ninck palwu tædda, tæma tahax heldesti sinu hæle kuldta, nick eb mitte kurtax sinu wasta sada, muito tahax Oma Armuliko Korwat lascke merckada sinu Palwe pæle, vche kindla Lotuße kaas, eth se Suh ninck Pochi sest Toddest, vche korgke Wannmeße kz on toiwutanuth, Er wil dein ruffen vnd stime erhören. (33.6)

♦ pisukene kamber (3): *pisukene soe kamber* (1), ♦ kamber ehk tuba (1), ♦ rikas varakamber (1), ♦ soe kamber (1): *pisukene soe kamber* (1)

kana (5) *s*

Kaña (1), Kañade (1), Kanadt (1), Kañadt (1), Kanna (1)

Menne sina Inim: Laps sinu Maya kuy kz se Weddichs Lauta sisse, walata

nente Hañide, Partide ninck nente Kañade pæle, Eb sÿß nedt|samat vche Surnu Aßiast tulle? (31.7)

♦ noor kana (1)

• vt *poeg* → *kana|poeg* (1)

kana|poeg (1) → *poeg*

kand (12) *s*

Kanno (9), Kanna (1), Kaño (2)

Kolmandel ninck Wimatel, Nüit on vx Maddo vx Kurry ninck wihane Loius, sattub tæma ilma kogkematta Inimesse Ialla alla, ninck saab talletuth, sÿß pistab tæma sen Inimeße tæma Sære echk Kaño sisse. (5.15)

♦ issanda Kristuse kand (3), ♦ sääre ehk kand (1)

kandja (13) *s*

kandiat (5), kandia (4), kandaÿa (2), kandiade (2)

Ih$_{ns}$ Chr$_{ns}$ pæstab et awitab vns allein von vnsern Sünden, Tæma on meddy Pattude kandaya, der alle vnsere Sünde getragen, dafur gnung gethæn, vnd auch gebüßet. (34.1)

risti|kandja (11): *risti|kandja* (3), *risti kandja* (8)

Se|pr: olle mina kz se Oppetuße sest Ristist minu ette wotnuth, keickede Risti kandiade trostix nĩck röÿmux, Ninck kz minu iße heñesa Oppe|tußex, (25.6)

♦ õige ristikandja (4): *õige jumala laps ristikandja* (1), *õige ristikandja inimene* (1), ♦ ristikandja Kristus (2): *issand Kristus ristikandja* (1), *ristikandja Kristus Jeesus* (1), ♦ jumala poeg ristikandja (1), ♦ pattude kandja (1), ♦ ristikandja troost ning rõõm (1)

kandma (91) *v*

kañab (18), kandma (18), kandada (12), kanda (9), kandwat (8), kandnuth (7), kannab (7), kañame (4), kandis (2), kandnut (2), kañadt (1), kañat (1), kañetuth (1), kanname (1)

Kui tæma nuit vche pißokeße koorma meÿe pæle panneb, sÿß awitab tæma kaas iße kandada. (3.9)

♦ vilja kandma (26), ♦ nime kandma (9), ♦ risti kandma (7), ♦ kandma ehk viima (2): *viima ehk kandma* (1), ♦ viha kandma 'viha all kannatama' (3), ♦ hoolt kandma (1), ♦ kaenla peal kandma 'kätel kandma' (1), ♦ kandma ning pidama (1), ♦ muret kandma (1), ♦ pattu kandma (1), ♦ süüd kandma (1), ♦ vaeva kandma (1)

kange (14) *adj* 'kõva, paindumatu; range, tugev'

kangke (8), kangkemax (2), kangket (2), Kangk (1), kanke (1)

Eth keickede kangke Kailall ninck Süddamelle (q die Busse verachten) Iumala Nuchtlus öitzeb, ia nœmat kogkowat oma wallatuma mele kaas Iumala wiha auff ihren hals, wie geschr: stehet, Sinu kangke Süddame kaas kogkodat sina sinulle se wiha. (33.1)

In diesem kauny ninck röymsa Laulo sid: ruffet der Liebe Dauid Iumala pohle, tæma suhre Pattu heddast, ninck sest Pörgku wallust; Tuñistab kz iulkesti, dz er ein große Sünder sev, nĩck eb woÿ mitte Iumala Silmade, ninck kangke Kochto eddes seista, muito tæma peab vx|peines Iumala Armust ellama. (33.2)

Kolmandel, saab se Surm vchex Vnnex nÿmetuth, se|prast, eike ninda kuÿ vx Inimene on magkanuth, nīck tæma erra|wæßinuth Luhd hingkanuth, sÿß saab tæma ielles kangkemax ninck helpmax, ninck læhab kz ielles roÿmsamasti oma Töh iure. (14.4)

♦ kange süda (8): *kange kael ning süda* (1), *vali ning kange süda* (1), ♦ kange kael (2): *kange kael ning süda* (1), ♦ kange kohus (1), ♦ kange sõim (1), ♦ vali ning kange süda (1)

kangur (1) *s*

Kangkore (1)

meddÿ Ello thurib vx vrrikene aick, ninck lehab pea möda, Ia nÿ pea, kuÿ se Langk, vche Kangkore Pola sees katke lehab, ehe er daran gedencket Vnd wie ein Blume auff dem felde bald, erra|kullub, echk kuÿ vx Warrÿ ninck se Suitz erra|kawub, also ist vnser aller Leben. (24.1)

♦ kangru pool (1)

kannatama (62) *v*

kañatama (14), kañatanuth (13), kañatawat (6), kañatame (4), kannatama (4), kañata (3), kannatada (3), kañatab (2), kañatada (2), kañatanut (2), kannata (2), kannatanut (2), kañatam̃a (1), Kañatat (1), kañataxit (1), kannatame (1), kannatanuth (1)

Eb sÿß se|sama mitte olle, kæ eb vchtekit Liñokest laße nelka kannatada, ninck tæma kañatab iße nelgka (6.9)

♦ nälga kannatama (4), ♦ kannatama ning/ehk ära surema (4), ♦ paluma ning kannatama (1), ♦ surma kannatama (1)

kannatus (70) *s*

kañatuße (27), kañatus (15), Kañatußest (15), kannatus (4), kannatuße (4), Kanatust (1), Kañat$_{us}$ (1), kañat$_{us}$t (1), kannadußest (1), Kannatußest (1)

Sest|samast Oppetußest A. R. kulet teÿe igka Aasta, sen Issanda Ihe̅xe Chrix̅e tæma Paßione, Kañatuße ninck Surma siddes, ninck se aick eb woÿ mitte saldida, et mina sen Oppetuße sÿn woÿn mellestada, sest Issanda Chrx̅se Kañatußest ninck Surmast. (5.16)

risti|kannatus (2): *risti kannatus* (2)

ninck nuchtleb Iumall omat Armat Lapset se|pr: eth nente Vsck se lebbÿ saab kiñituth, eth nœmat se Palwe sid: sedda vßinamasti omat, ninck eth nœmat oma Risti Kañatuße kz kandwat, vnd hend se tullewa Pattu eddest hoidwat, kumba siße se Pörgku Must Kaarne nedt Iumala Lapset pea woib lückada, (27.4)

♦ kannatus ning surm (13): *kibe kannatus ning surm* (3), *issanda Jeesuse Kristuse juthus, imeasi, kannatus, surm, ülestõusmine ning taeva minemine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse kibe kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse surm, kannatus ning verevalamine* (1), *issanda Kristuse kannatus ning surm* (1), *issanda Kristuse kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), *kannatus, surm ning ülestõusmine* (1), *kibe kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), *passioon, kannatus ning surm* (1), ♦ rist ning/ehk kannatus (13): *issanda Jeesuse Kristuse rist ning kannatus* (1), *issanda Kristuse rist ning kannatus* (1), *kannatus ehk rist* (1), *panniste inimeste*

rist ning kannatus (1). ♦ issanda Kristuse kannatus (12): *issanda Jeesuse Kristuse kannatus* (2), *issanda Kristuse kannatus* (2), *issanda Jeesuse Kristuse alandus ning kannatus* (1), *issanda Jeesuse Kristuse jutlus, imeasi, kannatus, surm, ülestõusmine ning taeva minemine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse kibe kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse rist ning kannatus* (1), *issanda Jeesuse Kristuse surm, kannatus ning verevalamine* (1), *issanda Kristuse kannatus ning imeasi* (1), *issanda Kristuse kannatus ning surm* (1), *issanda Kristuse kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1). ♦ kibe kannatus (5): *kibe kannatus ning surm* (3), *issanda Jeesuse Kristuse kibe kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), *kibe kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1). ♦ inimese kannatus (4): *pannise inimese kannatus* (2), *püha inimese kannatus ning vordeenst* (1), *ristiusulise inimese kannatus* (1). ♦ kannatuse aeg (3): *issanda Kristuse kannatuse aeg* (1). ♦ hinge kannatus (1). ♦ hivulik kannatus (1). ♦ ilma süüta kannatus (1). ♦ kannatus ning rõõm (1). ♦ kannatus ning suur arm (1). ♦ panniste kannatus (1). ♦ püha kannatus (1). ♦ veri ning kannatus (1)

kannel (3) *s*

Kandlede (2), Kandle (1)

Kytket tædda kauny Kandle Kelede ninck Pypide kaas. (12.3)

♦ issanda kannel (1). ♦ kandle keeled ning piibid (1): *kauni kandle keeled ning piibid* (1). ♦ kaunis kannel (2): *kauni kandle keeled ning piibid* (1)

kaotama (10) *v*

kawutanut (4), kawutanuth (4), kaotuth (1), kawutame (1)

ära kaotama (10)

Minck|prast Chr$_{m}$ on needt Pattut erra|kustutanut, ninck kaas selt Surmalt erra|wotnut, keick tæma Kohus ninck tæma wegky, sinna is iæ muhd kudt Surma warry, sen Oddo on tæma erra|kawutanut. (8.10)

♦ elu ära kaotama (1)

kapiitel (3) *s* 'peatükk'

Capitli (3)

Ninda kiriutab meyle se suhr ninck Korgke Prophet Esaias, oma Ramato, ninck sen Seitzme Capitli siddes. (6.3)

kapp* (1) *s* 'mungarüü'

Kappide (1)

Moñikadt omat nente Mukade hæ Töh suhre Raha kz heñese pohle ostnuth; Moñikadt omat hend nente Mukade Kappide kz lascknuth maha mattada, se|sama on keick se|prast sündinuth, eth næmat omat mottelnuth, eth næmat se lebby tachtsit lumala iure tulla. (16.7)

♦ munga kapp (1)

kardinal (1) *s*

Cardinalit (1)

Perrast on tæma kaas keick need Cardinalit, Pisopit ninck keicke se Pawesti hulcka nuchtelnuth, eth se toesty vx suhr ime on vlle keicke ime|aßiade, eth se Pawest, sen Römery Keisere, kudt kaas paliu Kunningkade ninck suhre

Ilma|talluße Issandite wæe kaas, ke sen Pawesti Selschoppy siddes ollit, sen vche Aino Mehe Mar: Luth: ellawalt olle erra|nelnuth echk erra|tapnut. (9.6)

kargama (4) *v*

karcknut (1), kargkma (1), kargknut (1), karkab (1)

Syß tulleb se wanna Symeon lebby sen Pöha Waimo siße andmene, kaas sinna iure, wottab tæma se Lapsukeße oma Sülle siße hüppap ninck karkab suhre röhmu kaas, ninck paiatab, se|sama Lapsukene on Iumala Oñis|teckia, se on, se eike toiwututh Meßias, kumb oma rachwa keickest Pattust piddab onsax tegkema. (1.11)

üles kargama (1)

Kuy næmat vche pißokeße Risti kaas sawat kinni hackatut, lumall peab nente Pipide seu Pilli prast vlles kargkma, iæwat se pr: lumala S: iurest erra, istwat koddo ninck nerriwat hend ißе, nurrisewat kz suhrest wihast lumala wasta. (27.2)

ümber kargama (1) 'ringi kargama'

Kudt meye nüith A. R. pißuth taas|peiti motleme, kuy se Surm algkmesest sest Ilmast keickede Inimeste kaas vmber|kargknut on, syß pidda meye tunnistama, eth ny mitto tuhande, ia ilma|erra|lugkematta tuhande Inimeste sæas, eb olle vxkit Inimene leututh, ke sen Surma wasta on woynuth seista, moito se Surm on næmat keick erra|nelnuth ninck erra|tappanuth. (8.5)

♦ hüppama ning kargama (2)

kari (1) *s*

Karia (1)

tæma oma Suggu ninck Heimlane nyme kz Laban, on kz kuriasti tæma kz vmber|keunuth, suhre nīck raßeda töh tæma pæle pannuth, piddi Öhd ninck Peiwa tæma Karia hoidma, (23.5)

karikas (7) *s*

Karrika (3), Karrikax (2), Karrick (1), Karrikast (1)

Eemalle loehme meye nente Prophetide Kiria siddes, eth nedt Prophetit sen Risti vchex Karrikax omat nimetanuth, (26.3)

sõõmu|karikas (1) 'joogikarikas'

Ninck kuy nedt Iumala kartia Inimeßet, oma Seme|Karrika omat iohnuth, syß piddawat nedt Pannitzet keicke wimatel se Pochia ninck se Perme vlles|rüpma, ninck annab lumall neile Pañitzelle wimatel oma Palcka kaas. (27.7)

♦ karika põhi (1), ♦ karikas sest viinast (1)

karjane (22) *s*

Kariane (6), Kariatzede (5), Kariatzelle (4), Kariatzet (4), Kariatzest (2), Kariatze (1)

Röymustawat hend needt Kariatzet vlle sen|sinatze Lapsukeße, kuñalle neist Engelist vx se|sarn suhr röym olli kulututh: Minck|prast eb peax syß meye hend nente Kariatzede kaas mitte roymustama, Sem|prast eth se|sarn suhr röymu eb mitte vx|peines neile Kariatzelle, erranis keickelle rachwalle, kudt kaas meile piddi tullema? (6.12)

♦ hea karjane (2), ♦ truu kuningas ning karjane (1), ♦ vaene karjane (1)

kartja (35) *s*

kartiat (14), kartia (11), kartiade (9), kartiadt (1)

jumala|kartja (35): *jumala kartja* (35)

Waidt ned Onsat nīck lum: kartiat Inimeßet, ke lumala nīck tæma Sana omat armastanuth, needt|samat surrewat suhre röymu kz erra. (14.5)

♦ jumalakartja inimene (30): *jumalakartja ehk ristiusuline inimene* (1), *jumalakartja inimese rist* (1), *jumalakartja inimese sõna* (1), *jumalakartja ning püha inimene* (1), *jumalakartjate ning panniste inimeste rist* (1), *õnnis ning jumalakartja inimene* (1), *vaga ning jumalakartja inimene* (1). ♦ vaga ning jumalakartja (2): *vaga ning jumalakartja inimene* (1), *vaga ning jumalakartja mees* (1). ♦ jumalakartja Siimeon (1)

kartma (66) *v*

kartma (23), karta (17), kartame (6), kartwat (6), kartab (5), kartat (3), kartada (2), karthma (2), kartis (1), kartnuth (1)

Lõhitelt ninck vche Sum̃a siddes, oppeb meile meddy Laull, Iudat ninck Pagkanat piddawat lumala kartma nīck auwustama. (18.7)

♦ heidutama ning/ehk kartma (5): *kartma ning heidutama* (2), ♦ kartma ning appi hüüdma (1), ♦ kartma ning teadma (1), ♦ kartma ning ära taganema (1), ♦ kartma ning austama (1)

kartus (26) *s*

kartuße (15), kartus (9), $kart_{us}$ (1), Kartust (1)

Sœl on ickex murre, kartus, Lõthmene, ninck kaas wimatel se Surm, ny hæsti nente iures, ke suhre Auwo siddes istwat, kuy kaas se keicke Allemba Inimeße iures syn Maa pœl. (24.1)

jumala|kartus (17): *jumala kartus* (17)

Ia lumall ellab kaas meddy iures, kuy meye lumala Kartuße siddes, vx igka Inimene oma Ammety sees, oma Kedde Töh tagka nouwame, ninck ninda meddi higke Palgke siddes, meddy lgke|peiwase Leiwa otzime, ninck se|sama Am̃ety hoyame, kumba sisse lumall meidt sœdtnuth, nīck kz tæma mele prast on. (14.1)

♦ surma kartus (2), ♦ jumala sõna ning kartus (1), ♦ kartus ning hirm (1), ♦ suur häda ning kartus (1), ♦ usulise inimese jumalakartus (1)

karu (2) *s*

Karro (1), Karrud (1)

Kudt sœl omat olnut, Simson, Gideon, Se Kunningkz Dauid, ke Karrud ninck Louwit vlle|woitnut omat, Koo on se Tarck Kunningkz Salomon iœhnut, koo omat ned Prophetit, Apostlit, ninck ned toyset Põhad Inimeßet iœnut, (8.5)

põrgu|karu (1) 'kurat': *põrgu karu* (1)

Nüith teb se Kurrat eike ninda kuy vx nœliane Sußy, kuy tæma vche Lamba, nente toiste Lam̃aste hulckast on erra|hirmutanuth, ninck kuy se erra|exitut Lam̃as oma Kariatzest taas|peiti iœb, so ists sein: Eike ninda söb se Neliane Põrku Karro se|sama Inimeße pea vlles, ke kiuwsatuße ayal vx|peines ellawat, ninck se Pim̃eda nurcka sees hend ißе nerriwat, ninck vlles|söhwat. (28.2)

♦ näljane põrgukaru (1)

karv (13) *s* 'väljanägemine: karv'
karwa (6), karw (4), karwat (2), karwade (1)
kuÿ lumal sen sama Inimeße eb mitte tæma hee töh echk kauni karwa perrast, moito oma suhrest ninck rochkest armust on wasta wothnut. (38.1)
juukse|karv (10): *juukse karv* (10)
la keick meddÿ iuxse karwat omat meddÿ Pæ pæl loetuth, ninck vxkit neist, eb lange meddÿ Pæ|pælt maha, se olkut sÿß lumala meddÿ Issanda tæma keicke tarckemb nouw ninck tachtmene. (11.2)
♦ kõige vähem juuksekarv (3). ♦ kaunis karv (2)

kas (6) *modadv*
kaas (3), kz (3) *lüh*
Nædt Kircko oppiat piddawat kz se pæle wallatama, kz ned Nohred Lapset Scholide siddes lumala Sana nĩck Kartuße siddes, sawat oppetuth ninck vlleß|kaßwatuth. (18.6)

kasin (1) *adj*
kaßinas (1)
Nente sanade iures (:Se Neutzi Hiwo hendax say:) piddame meye kindlaste vsckma, eth se Neutzikene Maria, enne, siddes, ninck prast se Sündmuße, on vx illus, puhas ninck kaßinas Neutzikene iehnut. (1.10)
♦ ilus, puhas ning kasin neitsikene (1)

kass (2) *s*
Kaßit (2)
Eb sÿß teye oma Silmade kaas weel igka|peiw næte, kuÿ nedt waÿset Inimeßet ellawat ninck Surnut Kaßit echk Koÿrat kaxi|peiti vlle Liña Hultzade kandwat ninck söwat. (9.3)
♦ surnud kass (2): *surnud hobuse liha, surnud koer, kass, siga* (1), *surnud kassid ehk koerad* (1)

kaste (2) *s*
kastet (2)
Sel|samal on se Wegki Kastet ninck magke sen Iurika siddes, seel tulka kül Risti, willetzus echk muh hedda, sÿß eb holi tæma se|prast mittekit, minck|prast tæmal on kastet, ninck tungkeb ickex lebbi, lebbi keicke hedda ninck willetzuße, ninck keick tæma Wainlaßet piddawat tæma eddes hebbedax sama. (37.6)

kastma (1) *v*
kastnuth (1)
Sest on meil vx ellaw Exempel sest Awa Pattuse Inimeßest Mar: Magdal: eth tæma keickest Südda: omat Pattut on kaddonuth, bezeuget sie mit ihren Threnen, die sie so miltiglich Vergoßen, dz sie des Herr ~~Chr~~i Füße oma Silmade Weæ kz on kastnuth. (32.6)

kasu (4) *s*
kaßwo (4)
Eth nüith ned Werri|koÿrat ninck Tÿrannit meidt se Tullæ, Wedde, Ratta, kaas erra|tapwat, eÿ lumal tahab meddÿ Awitaya olla, neil eb pidda se Kaßwo mitte

ollema, eth næmat meilt erra|wotwat, sen Hiwo, Nayse, Lapset ninck keick meddy Hüyß, (10.7)

♦ kasu olema (2), ♦ hea kasu (1), ♦ südamlik kasu (1)

kasv (1) *s*

kaswus (1)

Se on: Vx se|sarn Pu, kæ ickex kaswab, Öitzeb, wiliane ninck versch iæb, ninck eb eales mitte erra|ricku, moito sen Suwwe ninck sen küllma Talwe vlle oma kaswus ninck magke peab. (37.2)

kasvama (12) *v*

kaßwab (3), kaswab (1), kaswawat (1), kaswis (1), kaßwada (1), kaßwanuth (1), kaßwawat (1), kaßwisith (1), kaßwsit (1), kaßwsith (1)

Mina nuchtlin teidt kuiwa ayʼa kaas, ninck needt Mauth söid keick teddy Aya wiliadt vlles, ninck ricksith keick teddy Ouwna ninck Maria|puhd erra, mea teddy Ayade siddes kaßwisith, (13.6)

üles kasvama (3)

Ny pea, kuy nüith nedt kax weliexet vlles|kaßwsith, ninck Iacob se Eßimeße Sündimeße, ninck se Öñistuße omalt Ißalt Isaaccilt say, syß algkis tæma Wanamb Wellÿ Esau tædda wihastada, æffwardis tædda kaas erra|tappada, nick kandis kaas se wiha Vlle tæma nohremba Welie Iacobe 20. Iahr, (23.5)

kasvamine (2) *s*

kaßwemene (1), kaßwmesest (1)

Mea on se Iuxse, kudt kz nente Küside ielles kaßwemene enamb, kuy vx tæcht, Von d' Aufferst: Vnsers Fleisches; Laßeb nüith Iumal nedt|sarnset pissokeßet aßiat ielles kaßwada, So kan ers auch thuen mit dem verstorbenē Leibe, (31.9)

♦ rukki ehk põllu kasvamine (1)

kasvatama (5) *v*

kaßwadada (1), kaßwatama (1), kaßwatanuth (1), kaßwatuth (1), kaswatuth (1)

üles kasvatama (5)

Nædt Kircko oppiat piddawat kz se pæle wallatama, kz ned Nohred Lapset Scholide siddes Iumala Sana nick Kartuße siddes, sawat oppetuth ninck vlleß|kaßwatuth, (18.6)

♦ õppema ning üles kasvatama (1)

katekismus (15) *s*

Catechismo (10), Catechismi (3), Catechis (1) *lüh*, Catechism$_{us}$ (1)

Waidt nente rumala, waiste (:kudt monikat vttelwat:) erra|unnututh Pee prast, taha mina sen|sama Oppetuße löhide Sanade kaas mellestada, ißе|erranes monikade ia paliu tarck|nennadde perrast, kæ hend lasckwat tutta, et se Pöha Catechismo Iütlußet, nende sormede peel omat erra|kullunut, sest et næmat ny mitto Aastat sen Catechismo Iütluße omat kulnut; Keick needt|samat, ke seel hend lasckwat tutta, et næmat sen Catechismo Iütluße ny heesti moistwat, needt|samat andwat sen kaas teedta, et eb næmat sen keicke wehemba Sana vchestekit Iütlußest moista. (5.11)

♦ püha katekismus (9): *püha katekismuse õpetus* (8), *püha katekismuse jutlus* (1), ♦ katekismuse õpetus (8): *püha katekismuse õpetus* (8), ♦ katekismuse

*jutlus (3): *püha katekismuse jutlus* (1). ♦ katekismuse poiss (3): *katekismuse laps ehk poiss* (1), *kõige noorem katekismuse poiss* (1). ♦ katekismuse laps (2): *katekismuse laps ehk poiss* (1), *kõige alutum katekismuse laps* (1)

katel (2) *s*

katla (1), Katlat (1)

Kuy eh teye mitte tahate hæl|melell, syß piddat teye vlle meldæ neile Lands|knechtille nente Kuw raha andma, ninck sate monda Gotts wunnith weel pælekit, la teye peate se nægkema, ninck vlle melde kañatañ, eth nedt tiñaset wagknat, Katlat aus ewrē heusern werden ausgetragen. (24.9)

♦ katel ehk pott (1)

katk (11) *s*

Katku (7), Katk (2), Katko (2)

Mina leckidisin Katku teddy secka, eike ninda kudt Pestilentz vnd Schwerdt Egipty Maas, ninck laßyn teddy Nohret mehet lebby sen Möyka erra|tappada, ninck laßin teddy Hobboset wangi wotta, Mina laßin vche suhre hayßu teddy secka ninck teddy Nænnade sisse tulla. (13.7)

♦ katku- ning kallis aeg (3). ♦ katk ehk muu tõbi (1). ♦ kallis aeg, katk ning äkiline surm (1). ♦ vaesus, hivulik haigus, katk, häda, tulekahju (1). ♦ äkiline katk (1)

• vt *aeg* → *katku|aeg* (4)

katki (27) *adj/afadv* 'katkine; puruks'

katki (19), katke (6), katky (2)

Kuy vx ilma heütümatta Sant Inim: kumb oma narssade et katke Ridede sees keub, nīck istutab hend se keicke weliemba Te ære, (19.4)

Ach et sina sen Taiwa Katki kißoxsit, ninck tullexit maha. (1.5)

• vt *kiskuma* → *katki kiskuma* (5), *minema* → *katki minema* (2), *murdma* → *katki murdma* (4), *peksma* → *katki peksma* (1), *tallama* → *katki tallama* (13), *vajutama* → *katki vajutama* (1)

katku|aeg (4) → *aeg*

katma (17) *v*

kattetuth (5), kattada (4), kattab (2), kattat (2), katket (1), katma (1), katnuth (1), katta (1)

Ninck kattat hend ninda, sinu Iss: ~~Ihse~~ ~~Chrse~~ Armuliko Tiwade ninck Mantle alla, Syß peat sina toesti vsckma nīck tædma, eth Iumall Issa, sinu Pattut lebby tæma Arma Poya ~~Ihm~~ ~~Chrm~~ tahab andex anda. (32.8)

kinni katma (16)

Waidt ny pissuth kudt se Inimeñe oma hebbü sen Fige|lehe kaas woys kinni kattada, weel paliu wehemb wois se Inimene ilma süyta Iumala ees seista. (5.5)

♦ kinni katma ning andeks andma (1). ♦ kinni katma ning maha matma (1). ♦ kinni katma ning mitte arvestama (1). ♦ toitma ning kinni katma (1)

katmine (1) *s*

kattmene (1)

kinni|katmine (1): *kinni katmine* (1)

Waidt se sama kinni kattmene is awita mitte. (5.5)

katsuma* (20) *v* 'vaatama; kogema'
katze (15), katzo (4), katzuma (1)
Ninck katze, Vx Newtzit on hendaß, ninck piddab vche Poya ilmalle thoma, se piddab tæma nymetama Emanuel. (6.3)
Vx Rysti Inimene peab küll Armu ninck Pattuden andex andmene Iumala iures katzuma, erranes tæma piddab hend kaas Pattu ninck kuria töh eddest hoidma, ninck eddes|peite Iumala meele ninck tachtmeße perrast ellama. (3.7)
♦ katsuma ning tundma (1)

kaua (33) *adv*
kauwa (33)
Mina taha sen Issanda kytada, ny kauwa kudt mina ellan, ninck minu Iumala Auwustada, ny kauwa kui mina syn ollen. nüit sest Ayast emis igkewest, Amen. (4.14)

kaugel (3) *adv*
kaukel (2), kaukell (1)
Toesti neil eb olle mitte ny paliu ramo, se|sama on kaukell neist erra, nœmat olkat ny wægkewat nick hirmsat, kuy nœmat tachtwat, (22.3)

kaugele (11) *adv*
kaukelle (10), kaukemalle (1)
Toesti A: Inim: sinu echk minu Wœe kz eb woyme meye se hirmsa Wainlaße, ouwes|peiti Sodda\Rista, suhre Püßide echk muh aßia kz mitte kaukelle heñesest erra\ayada. (20.1)
Io kaukemalle meye se Ello Parrandus heñesest erra\lückame, io raßemb se nuchtlus meddy Kaila, Liña, ninck mää pœl læßib, nick wayotab meidt, (28.4)

kaugelt (12) *adv* 'eemal, eemale, eemalt; suuresti'
kaukelt (12)
Meddy Liha ninck werry motleb, Iumall on meidt erra\unnutanuth meddy willetzuße siddes, tæma on oma Selia meddy pohle pördnuth, ninck on meist kaukelt erra, ninck on meidt vpris vlle kæe andnuth. (29.4)
Waidt eth nuit Eua kaukelt on exinut, mollembadt, se toiwutuße Meßiame, ninck sen aya perrast. (2.1)

kaunis (137) *adj*
kauny (37), kaunis (33), kaunidt (23), kauni (22), kaunit (9), kaunist (4), kaunimb (3), kaunith (3), kaunide (1), kaunimba (1), kaunimbat (1)
Syß lasckem meye nüit ninck igka ayal, sen|sinatze Vwe|sündinut Lapsukeße auwux neet|sinatzet kaunit tæño laulut laulda. (2.11)
Minck|perrast se|sama Inimene saab Iumala Sanast kinnituth, et Iumala Sana magkesamb, kui meßi, tæma Su siddes on, ia paliu parremb, kuy se keicke kaunimb Kuld. (36.3)
♦ kaunis laul (42): *kaunis ning rõõmus laul* (6), *kaunis ning tröostlik laul* (4), *kaunis psalm ning tänulaul* (3), *kaunis tänulaul* (3), *kaunis laul ning psalm* (1), *kaunis laul ning tröostlik sõna* (1), *kaunis psalm ning laul* (1), *kaunis rõõmulaul* (1), *kaunis saksa laul* (1), *kaunis tröostlik laul* (1), *rõõmus ning kaunis lühikene kätkilaul* (1), ♦ kaunis ning rõõmus (14): *kaunis ning rõõmus laul* (6),

kaunis ning rõõmus õpetus (2), *kaunis ning rõõmus evangeeliumi tõotus* (1), *kaunis ning rõõmus sõna* (1), *kaunis rõõmus tõotus ning jutlus* (1), *rõõmus ning kaunis elu* (1), *rõõmus ning kaunis lühikene kätkilaul* (1), *rõõmus ning kaunis õpetus* (1). ♦ kaunis ning tröstlik (12): *kaunis ning tröstlik laul* (4), *kaunis tröstlik sõna* (2), *kaunis ning tröstlik õpetus* (1), *kaunis ning tröstlik sõna* (1), *kaunis tröstlik laul* (1), *kaunis tröstlik sõna ning jumala tõotus* (1), *kaunis tröstlik tõotus* (1), *suur ning kaunis tröstlik raamat* (1), ♦ kaunis õpetus (11): *kaunis ning rõõmus õpetus* (2), *kaunis mõistus ning õpetus* (1), *kaunis ning rõõmulik õpetus* (1), *kaunis ning tröstlik õpetus* (1), *kaunis, suur ning rikas õpetus* (1), *rõõmus ning kaunis õpetus* (1). ♦ kaunis sõna (9): *kaunis selge sõna* (2), *kaunis tröstlik sõna* (2), *kaunis laul ning tröstlik sõna* (1), *kaunis ning rõõmus sõna* (1), *kaunis ning selge sõna* (1), *kaunis ning tröstlik sõna* (1), *kaunis tröstlik sõna ning jumala tõotus* (1). ♦ kaunis tänulaul (6): *kaunis psalm ning tänulaul* (3). ♦ kaunis psalm (5): *kaunis psalm ning tänulaul* (3), *kaunis laul ning psalm* (1), *kaunis psalm ning laul* (1), ♦ kaunis nimi (4). ♦ kaunis ning selge (4): *kaunis selge sõna* (2), *kaunis ning selge sõna* (1), *kaunis selge täht* (1). ♦ hea ning kaunis (3): *hea ning kaunis eksempel* (1), *hea ning kaunis troost* (1), *kõige parem ning kaunim kuldne kunst* (1). ♦ kaunis histooria (3). ♦ kaunis lojus (3). ♦ kaunis mõistus (3): *kaunis mõistus ning õpetus* (1), *kaunis mõistus sest issanda Kristuse riigist* (1). ♦ kaunis neitsikene (3): *ilus, kaunis ning puhas neitsikene* (1). ♦ kaunis ning suur (3): *kaunis ning suur and* (1), *kaunis, suur ning rikas õpetus* (1), *suur ning kaunis tröstlik raamat* (1). ♦ kaunis rõõm (3): *kaunis troost ning rõõm* (2). ♦ kaunis tõotus (3): *kaunis ning rõõmus evangeeliumi tõotus* (1), *kaunis rõõmus tõotus ning jutlus* (1), *kaunis tröstlik tõotus* (1). ♦ kaunis troost (3): *kaunis troost ning rõõm* (2), *hea ning kaunis troost* (1). ♦ kaunis tunnistus (3). ♦ kaunis eksempel (2): *hea ning kaunis eksempel* (1), *kaunis eksempel sest patriarh Aabrahamist* (1). ♦ kaunis elu (2): *kaunis ning köstlik elu* (1), *rõõmus ning kaunis elu* (1). ♦ kaunis kannel (2): *kauni kandle keeled ning piibid* (1). ♦ kaunis karv (2). ♦ kaunis laps (2): *armas ning kaunis laps* (1), *pisukene ning kaunis laps* (1). ♦ kaunis lustaed (2): *kaunis lustaed ning paradiis* (1). ♦ kaunis ning ilus (2): *ilus, kaunis ning puhas neitsikene* (1), *kõige kaunim ning ilusam lapsukene* (1). ♦ kaunis raamat (2): *suur ning kaunis tröstlik raamat* (1). ♦ kaunis täht (2): *kaunis selge täht* (1). ♦ kaunis tark (2): *kaunis tark inimene* (1), *kaunis tark nõu* (1). ♦ tüma ning kaunis (2): *kaunis ning tüma padi* (1), *kõige tümam ning kaunim voodi* (1). ♦ ainus ning kaunis puu (1). ♦ armas ning kaunis (1): *armas ning kaunis laps* (1). ♦ kauni kandle keeled ning piibid (1). ♦ kaunis asi (1). ♦ kaunis ehitus (1). ♦ kaunis kirik (1). ♦ kaunis kuld (1): *kõige kaunim kuld* (1). ♦ kaunis kuldpenning (1). ♦ kaunis kunst (1): *kõige parem ning kaunim kuldne kunst* (1). ♦ kaunis maa (1). ♦ kaunis mainitus (1). ♦ kaunis mälestus (1). ♦ kaunis mälestuskiri (1). ♦ kaunis mäng (1). ♦ kaunis manitsus (1). ♦ kaunis ning köstlik elu (1). ♦ kaunis ning puhas (1): *ilus, kaunis ning puhas neitsikene* (1). ♦ kaunis palve (1). ♦ kaunis paradiis (1): *kaunis lustaed ning paradiis* (1). ♦ kaunis rõõmulaul (1). ♦ kaunis tähtsõna (1). ♦ kaunis vaim (1). ♦ kaunis valgus (1). ♦ kaunis vili (1). ♦ pisukene ning kaunis (1): *pisukene ning kaunis laps* (1). ♦ vaga ning kaunis õppija (1)

kaunisti (15) *adv*

kauniste (13), kaunesti (1), kaunisti (1)

Röÿmustakat hend sen Ißanda siddes, Teÿe Onsat, needt Waadt piddawat tædda kauniste kÿthma. (12.3)

♦ hästi ning kaunisti (2)

kauplema (1) *v*

kaupelda (1)

Waidt kuÿ meÿe oma Hæ Töh pæle tahame lotada, nĩck se kz Iumala iures Armu leudta, Se on tühi, Se pæle eb wata ks Iumall, Kuÿ meÿe se|sama kz temeh, sÿß ollex se nÿ paliu, kuÿ pañexime meÿe oma Hæ Töh, ~~Ihse Chrse~~ tæma Vordenistuße aßemelle, ninck tahaxime ninda, Iumala Issa kz kaupelda, nĩck eb tahame tæmalt mittekit ilma, Muito meÿe tahame omast melest Iumalalle keick maxada, Kuß eb vchtekit wahetellemene ninck maxmene mitte maxa, Muito vx|peines Arm, ninck andex andmene, Wie Dauid hie zeuget. (33.10)

kaval (15) *adj*

kawala (9), kawwala (2), kawal (1), kawalat (1), Kawall (1), kawwalat (1)

Meÿe olleme kz kulnuth, eth se keicke wægkewene Iumall iße, keick nedt|samat tahax tallitada, ke meidt kawala kombe, echk suhre hirmsa wæe kz, sest Iumala Sanast tachtwat erra|heitoda. (21.1)

♦ kaval komme (3): *kaval ning pettuse komme* (1), ♦ kaval pettus (3): *kaval ning vana pettus* (1), *valsk ning kaval pettus* (1), ♦ kaval algamine (2), ♦ kaval nõu (2): *kaval nõu ning mäss* (1), *vägi ning kaval nõu* (1), ♦ kaval meel (1): *kaval meel ning heris komme* (1), ♦ kaval vaenlane (1), ♦ kavalad, hirmsad ning hapud (1)

kavalus (8) *s*

kawaluße (4), kawwaluße (2), kawalus (1), kawalusse (1)

Kudt nüit se Inimeñe, lebbÿ sen Kochnretti kawaluße, sen Pattu ninck igkewesse erra|rickmesse sisse langis. (7.5)

♦ kõhnreti kavalus (4): *kõhnreti kavalus ning pettus* (2), ♦ kavalus ning pettus (3): *kõhnreti kavalus ning pettus* (2), *vale, pettus ning kavalus* (1), ♦ mao kavalus (1), ♦ suur kavalus (1)

ke → *kes*

kebja (5) *adj* 'kerge'

kebiadt (2), kebiamax (1), kebiat (1), kebiemb (1)

Ninck omat kaas ned Laulut nÿ kebiadt oppeta, eth vx Nohr Laps 10. 12. etc: aastaßest küll woib oppeta, ninck meles piddada. (11.10)

Minck|pr: N. se on wiß nĩck toßÿ, Kuÿ meÿe hend keickest Süddamest Iumala Kæe alla allandame, sÿß on möde|warsÿ Iumala nuchtl$_{ms}$ kebiemb vlle meidt. (28.4)

kebjasti (3) *adv* 'kergesti'

kebiaste (2), kebiamasti (1)

Ia se Nohr Rachwas, kudt kaas teÿe Wanambat, woÿte needt Laulut nÿ kebiaste oppeta laulma, ninck kaas meeles piddada, (11.5)

Kuy paliu enamb eb peax syß meddy Taywane Maya|Ema, se on se keicke wægkiwene lumall, meidt ke meye io enne olleme ellanuth, sest Surmast vlleß-erratama, ninck meidt ielles ellawax tegkema, paliu pigkemasti, ia kebiamasti, kudt vx Kanna vche Kaña|Poya neist Munnest hauwub. (31.7)

keed* (1) *s* 'kett, ahel'

kedide (1)

raud|keed* (1)

Se Kunningkas Manaßes olli suhre hedda siddes, kui tæma omat Pattut tunnistis, ninck paiatis: Mina olle exinut, ninck minu Pattut omat enamb, kudt Liwa Merre æres, ninck mina ollen kummarduth sen sinatze raßeda Raud|kedide siddes, ninck minul eb olle mitte rawo, sem prast et mina sinu wiha ollen erratanut, ninck paliu kuria sinu eddes technut: (3.3)

♦ raske raudkeed (1)

keegi (39) *pron*

kekit (36), keddakit (2), kellekit (1)

Syn tahax kekit küßida ninck iuttelda, Minck prast ollet sina ny achke ninck suhr? (2.8)

keel (25) *s*

kelede (9), kelell (5), kelæ (4), Kele (4), keel (3)

Syß omat næmat se|sama iulkesti tuñistanuth, kuy meye kz nente Kiria sees loehme, eth næmat sē wayse Inimeße willetzuße, Inimeste kelede nīck tarckuße, kz, eb mitte woy welia paiatada. (24.4)

ema|keel (1): *ema keel* (1)

Minck prast meddy Ello ninck tegko, eb woy lumala mele|prast mitte olla, se olkut syß, eth meye lumala kartuße siddes, tædda kauny Laulude kaas tæñame, ninck meddy Ema Kele kaas abby hüyame. (12.6)

maa|keel (3) 'eesti keel': *maa|keel* (1), *maa keel* (2)

Muito tæma on kaas moñe|sarnatzet ninck kaunidt tröstlikut Laulut technut, kumba Laulut weel tæñakit|peiwa meddy Linna ninck Kirckode siddes, Saxa, Rothze ninck Maa|kelell sawat lauletuth, eb mitte vx|peines sel|sinatzell ayal, muito kaas vlle keicke se Aasta siddes; Laulame meye kaunith ninck tröstlikut Laulut. (9.7)

♦ inimese keel (7): *inimese ehk ingli keel* (1), *inimese keel ning tarkus* (1), ♦ keel ning/ehk suu (4): *suu ehk keele lobisemine* (1), *suu ning keel* (1), *suu, huul ning keel* (1), ♦ rootsi keel (4): *maa-, saksa ning rootsi keel* (1), *rootsi keel* (1), *saksa, maa-, ehk rootsi keel* (1), *saksa, rootsi ning maakeel* (1), ♦ saksa keel (4): *maa-, saksa ning rootsi keel* (1), *saksa keel* (1), *saksa, maa-, ehk rootsi keel* (1), *saksa, rootsi ning maakeel* (1), ♦ ingli keel (2), ♦ kauni kandle keeled ning piibid (1), ♦ libe keel (1)

keelama (13) *v*

kelab (4), keelda (2), keelnuth (2), kelduth (2), keeldzit (1), keelma (1), keelnut (1)

ära keelama (13)

Kuy lumal keicke kuria Nouw nīck mele erra|rickub ninck erra|kelab, ke meidt

ewat laße lumala Nime Pöhitzeda, eb kz tæma Rick$_{ns}$ meddy iure tulla, kuy sæl on se Kurrat, se Pannine Ilm, meddy Liha nick Werry, (21.5)

♦ ära keelama ning ära rikkuma (1)

keemel* (1) *s* 'pink'

schemel (1)

jalg|keemel* (1) 'jalapink'

Nemlich, dz er nicht ein zörniger ninck Wally Sundi echk Racker olle, Erranes vx Erra|Lunnastaya, ninck se eike Armuline Awitaya, ke meidt (:ke meye se Pattu alla ollime erra|muytuth, sen Kurrati tæma Hiwoliko Sullaset, kuy kz tæma Ialgk|schemel se Pörgku|hauwa sid: piddisime ollema Vnd iæhma:) meidt (sage ich) on tæma oma Werre kaas kaas, Pattust, Surmast, sest Kurrati Kurckust nick Pörgku|hauwa wallast, sest Kescku Netußest, ninck sest Igkeweße huckudußest erra|pæstnuth, (34.10)

keema (1) *v*

kewa (1)

eth næmat, kuy nedt eikedt Næliatzet nick kisckiat Soeth, öhd nick Peiwat se pæle paimendawat, kuy næmat meidt woixsit erra|huckada, ia nente Südda ketab nente siddes, kuy vx kewa weßy vche katla echk Potte siddes ketab se tulle æres, (22.1)

keetma (3) *v* 'keema'

ketab (3)

eth næmat, kuy nedt eikedt Næliatzet nick kisckiat Soeth, öhd nick Peiwat se pæle paimendawat, kuy næmat meidt woixsit erra|huckada, ia nente Südda ketab nente siddes, kuy vx kewa weßy vche katla echk Potte siddes ketab se tulle æres, Ninda ketab meddy Wainl: Südda meite wasta, eth næmat meidt woixsit ellawalt erra|neldta, Waidt eth se|sama amma se|sinatze Peiwa nente mele prast eb mitte olle keuwnuth, se eddest eb woy meye waiset Talliña Rachwas keddakit enamb tæñada, kuy vx|peines sen keicke korgkemba lumala, durch seinen lieben Sohn ~~Ilm~~ ~~Chrm~~. (22.1)

keiser (7) *s*

Keyser (3), Keyserille (2), Keisere (1), Keyseride (1)

Kudt nüth se Keyser oma Pæ|mehe Ramato olly lugkenuth, syß kiriutis se Keyser iells, næmat piddit se Risti Rachwa rahwull iethma, ninck neile eb mitte kuria tegkema. (13.2)

♦ Rooma keiser (1)

keki|mäng* (3) 'narrimäng' → *mäng*

kekk* (4) *adj/s* 'narr'

kecky (2), Kecki (1), keckide (1)

Nente|sarnse motluße ninck Inimeste keckide Sædtuße wasta, oppeb meile meddy Laull paliu toisite. (16.7)

Toesti se eb olle minul mitte vx Kecki|mængk, eb kz mitte vx hamba|hirwitamene, erranes se keub minu Süddame Pochiast, (34.4)

♦ inimeste kekid seadused (1)

• vt *mäng* → *keki|mäng** (3)

kelder (2) *s*

Kellere (1), Kelleri (1)

viina|kelder (2): *viina kelder* (2)

Eb ninda Ar. Inim: Wina nĩck Ollo Kelleri sees, eb sa sina se Kurbtuße wasta mitte röymustuth, Muito in der Kirchen bey dem Worte erlanget man denselben: (28.4)

õlle|kelder (2): *õlle kelder* (2)

Perrast kuy meye nœme, eth lumal meidt tahab koddo otzida, syß eb pidda meye mitte se Wina echk Ollo Kellere siße ioxma, hœ ollo echk Wina kz meddy Kurbtuße Süd: röimustama, ninck ninda se Kurbtus meist kaukelt erra-ayada. (28.3)

♦ viina- ning/ehk õllekelder (2)

kell (2) *s*

Kell (1), Kella (1)

Waidt eth teye nüith lumala Sana nayradte ninck erra|polgkete, syß hellistab lumall iße oma suhre Kella kaas kocko, ninck kutzub weel nüitkit keick Inimeßet sen Ello Parranduße pohle, eth teye Tallinna Rachwas hend piddate omast Pattußest Ellust vmber|pördma, ninck hend parrandama. (9.3)

kerima (1) *v*

kerrinüth (1)

Tempore pestis waren die Reuelch so schmeide, echk ny tũñadt, eth mina nœmat minu pißokeße Sorme vmber ollexin keuthnuth vel, kerrinüth. (30.6)

kerjama (2) *v*

keriab (2)

Dauid keriab kudt vx Waine Sant vx pallokene leiba, nĩck eb ietta mitte perra. (33.6)

kes (590) *pron*

ke (459), kæ (88), kedda (9), kenne (8), kennel (6), keñe (4), keñel (4), kennæ (4), kelle (2), ketta (2), kell (1), keñæ (1), Kennele (1), kennell (1)

Kennel nüith abby ninck trosti tarwis on, se|sama otzka lumala iures, lebby vche kindla Ißu ninck se Pöha Palwe, syß peat sina toesti abby ninck Armu leudma, eth sina kaas röymsasti woid paiatada, Ach Issandt lumal, kuy heldesti awitat sina ned|samat, ke sinu pœle lothwat. (10.6)

kesk (21) *adv/adp* 'kesk-; keset, keskel'

kesck (21)

Meye peame kaas sen Issanda pœle lothma, et tœma kaas wibix kesck Ösex, ninck ielles ãñu homsex. (3.2)

On tœma sen Taiwa siddes, kesck nente Englide, kui tulleb tœma syß sen Talli sisse, kesck nente heriadte ninck Hobbosidde secka? (6.9)

• vt *lõuna* → *kesk|lõuna* (1), *öö* → *kesk|öö* (4), *öösel* → *kesk|öösel* (1), *ööseks* → *kesk|ööseks* (3)

keskis* (7) *adv* 'köös'

kesckes (7)

lumal on meddy Kinnitus nĩck wegki, vx Abby se suhre hedda siddes, kumb

meidt on tawutanuth, Sem|pr: eb karta meye hend mitte, peax kz se Ilm allawayoma, Ninck nedt Mæet kesckes se Merre siße wayo|ma, Eth se Merry küll meßab, ninck tæma suhrest mæßust nedt Mæeth siße langkexit. (22.6)

ise|keskis (5): *ise|keskis* (4), *ise keskis* (1)

Saket teuwde sen Waymo siddes, nick piddaket ißе|kesckes kaunidt Psalmit ninck Lauluth. (9.8)

kesk|lõuna (1) → *lõuna*

kesk|öö (4) → *öö*

kesk|ööseks (1) → *ööseks*

kesk|öösel (1) → *öösel*

kett → *keed**

kevad (2) *s*

Kewwade (2)

Nedt|samat keick omat se Külma Talwe Ayall surnuth, Waidt Kewwade pohle, kuy se Maa hend vlles|awab, syß pugkewat nænıat vx igka Loyus oma Pæssast ette, ninck omat ellawat. (31.7)

♦ rõõmus kevad (1)

kibe (12) *adj/s* 'valus; valu'

kibbeda (8), kibbe (4)

Sen Pastu vlle, laulame meye meddy Issanda ~~Ihxe~~ ~~Chrxe~~ tæma Kibbeda Kañatußest ninck Surmast. (9.7)

Ebenermaßen Vergleichet der Großmütiger Crucifer Petr$_{ius}$, nente lumala Lapsede Risti vchex pallawa Tullæ|kumax, minck|pr: tæma teb suhre kibbe, nick polleb weikasti se waña Adame Liha siddes. (26.3)

♦ kibe surm (8): *kibe kannatus ning surm* (3), *issanda Jeesuse Kristuse kibe kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), *kibe kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), ♦ kibe kannatus (5): *kibe kannatus ning surm* (3), *issanda Jeesuse Kristuse kibe kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), *kibe kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), ♦ kibe tegema (1), ♦ kibe vits (1), ♦ suur kibe (1)

kibedasti (3) *adv* 'valusasti'

kibbedasti (2), kibbedamasti (1)

Ißе|erranes kui kibbedasti on se Waña Pörgku|maddo sen Issanda Chrxse Kanno sisse pistnuth, lebby sen Herodem ninck Pilatum, lebbi nente Peepisopadde ninck Kiria|teedtiadte, lebbi nente valschi tunniß|mehet, (5.15)

Perrast eb pidda meye kz vx|peines se pæle walatama, eth meddy Iss: ninck Oñis|tegkia paliu enamb ninck kibbedamasti kañatanuth on, kuy eb vxikit Inimene syn Maa pæl eales olle kañatanuth. (25.8)

kibu|vits (3) → *vits*

kihelkond (4) *s*

Kichlakunda (4)

Eth eb vxkit Inimene meddy Kichlakunda Rachwa sæas saa leudtuth, ke vche Aino Laulo eikesty tunneb lauldta. (11.10)

♦ kihelkonna rahvas (4)

kihl* (1) *s* 'liit, leping'
Kichla (1)
Minck|pr: se on se wana Kichla, du must sterben, gleich wie die grünen bleter auff einem schönen Baum etc:. (23.4)
♦ vana kihl (1)

kihlama (1) *v*
Kichlatuth (1)
Ioseph sina Dauide Poick, erra karta hend mitte, Mariame sinu Kichlatuth Morssia sinu pohle wotta. (4.4)

kihutama (1) *v*
kihotab (1)
ühte kihutama (1) 'kokku ajama'
se Kurrat eb woy sedda mitte saldida, muito tæma kihotab nedt suhret nĩck wægkewat Ilma|tallußе Issandat vchte. (22.2)

kiigutama (1) *v*
kikutanut (1)
Se Prophet Esaias, laulab sẽ Lapsukeße auwux vx Ketku|laulo tæma Sündmeßest, kudt ollex tæma sẽ Ketku iures istnut, ninck sedda vwß|sündinut Lapsukest kikutanut: Kuß tæma ninda paiatab. (2.2)

kiitma (97) *v*
kÿtada (19), kÿthma (17), kÿtame (12), kÿtetuth (10), kÿthwat (7), kÿtket (7), kÿtab (4), kÿtetut (4), kÿtwat (4), kÿta (3), kÿtma (3), kithma (1), kÿtat (1), kÿtetudt (1), Kÿthnut (1), kÿthnuth (1), Kÿtsit (1), Kÿtsith (1)
Kytetut olkut sen Ißanda Nÿme, nüit sest Ayast emũs igkewest. (2.9)
♦ kiitma ning tänama (31): *tänama ning kiitma* (7), ♦ ihastama ning kiitma (1), ♦ kiitma ning austama (1), ♦ kiitma ning teenima (1), ♦ lootma ehk kiitma (1), ♦ tunnistama ning kiitma (1)

kiitmine (2) *s*
kÿthmene (2)
Sÿn pallub se Pöha rysti Kirck, et tæma se|sarn kythmene emũs igkewest, lumalal woix anda. (2.9)

kiitus (8) *s*
kÿtus (5), kÿtust (1), kitux (1), kÿtux (1)
Se eddest peab vx igka risti Inimene, lumala igka aial kÿtma ninck tænnama, et lumala Poick on Inimeßex sanuth, ninck meile nÿ palio hæd on neuthnut, se|perrast vtle ninck laula mina sinulle kÿtus ninck tænno, ke sina minu lumal ninck Loÿa, minu Liha ninck Werrÿ ollet, ninck istud lumala sinu Issa Parrembal keddel, vx Issandt vlle keicke Loiuße. (4.14)
♦ kiitus ning tänu (2), ♦ jumala kiituseks (1), ♦ kiitus ning au (1)

kindel (74) *adj*
kindla (46), kindel (23), kindlax (2), kindell (1), kindlat (2)
Vche se|sarnse kindla vßu ninck ilma erra|moitmatta Wæe kaas, omat needt onsat Patriarchit ninck keick Pöhad, sen Kochnretti wasto woÿtelnut, ninck tædda oma lallade alla tallanut. (5.14)

♦ kindel usk (40): *kindel usk ning lootus* (3), *õige õpetus ning kindel usk* (1), ♦ kindel lootus (6): *kindel usk ning lootus* (3), ♦ kindel põhi (6): *kindel paas ning põhi* (1), *kindel põhi sest usust* (1), ♦ kindel linn (4), ♦ kindel sõna (3): *kindel jumala sõna* (1), *kindel sõna ning käsk* (1), ♦ kindel kohus (2), ♦ kindel lootmine (2): *kindel ning viss lootmine* (1), ♦ kindel ning viss (2): *kindel ning viss lootmine* (1), *kindel ning viss õpetus* (1), ♦ kindel olema (2), ♦ kindel paas (2): *kindel ning taevane paas* (1), *kindel paas ning põhi* (1), ♦ and ning kindel täht (1), ♦ kindel kinnitus (1), ♦ kindel müür (1), ♦ kindel õigus (1), ♦ kindel õpetus (1): *kindel ning viss õpetus* (1), ♦ kindel troost (1), ♦ kindel tunnistus (1), ♦ kindlaks tegema 'kinnitama' (1), ♦ õige kindel mees (1)

kindlasti (63) *adv* 'kindlalt'

kindlasti (52), kindlaste (8), kindlamast (1), kindlamasti (1), kindlast (1)

Eth nüith Iumal oma Toÿwutuße on kindlasti piddanuth, se|sama tuñistab tæma ißе. (13.3)

Olko nüith sel Surmal nÿ suhr woÿmus kudt tæmal eales tahab, sÿß woÿme meÿe weel kindlamast sen Surma wasto seista, sest eth meÿe tædame, Eth ~~Chr~~ us meddÿ kuria Töh perrast on Reÿat sanut, ninck meddÿ Pattude perrast lödut, se nuchtlus olli tæma pæl, dz wir friede hetten. (8.10)

kinkima (3) *v*

schenckenut (1), schenckinut (1), schencknut (1)

Se|sama on toesti vx suhr Iumala Ande, mea tæma meile schencknut on. (10.8)

♦ kinkima ning andma (2): *andma ning kinkima* (1)

kinni (51) *afadv*

kinni (51)

Sem|prast solmsit næmat Fige|lecht vchte, ninck tegkisit heñesalle Schörti, mingk kaas næmat oma hebbü ninck willetzus tachtsit kinni kattada. (5.5)

• vt *hakkama* → *kinni hakkama* (15) 'kinni võtma, kinni haarama', *katma* → *kinni katma* (16), *katmine* → *kinni|katmine* (1), *köitma* → *kinni köitma* (4), *köitmine* → *kinni|köitmine* (2), *lööma* → *kinni lööma* (2), *pidama* → *kinni pidama* (9), *sulgema* → *kinni sulgema* (2)

kinni|katmine (1) → *katmine*

kinni|köitmine (2) → *köitmine*

kinnitaja (3) *s*

Kinnitaÿax (2), Kinnitaÿa (1)

Sem|prast nÿmetame meÿe kaas sen Pöha W: vchex eike Körgke Kinnitaÿax keickest heddast eth tæma keick waÿset kurbtußet Süddamet kinnitab. (11.2)

♦ õige kõrge kinnitaja kõigest hädast (2)

kinnitama (79) *v*

kinnitab (17), kinnituth (12), kinnitada (8), kiñitab (6), kinnitama (6), kiñitama (4), kinnita (4), kinnitame (4), kiñituth (3), kinnitanuth (3), kinnitut (3), kiñitawat (2), kinnitanut (2), kiñitada (1), kiñitanuth (1), kinnitas (1), kinnitat (1), kinnitawat (1)

kinnitab se|sinane Laul se Iumala Kircko, ninck keick nente samade Lu|lieckmeßet, et næmat Iumalast piddawat onnistut ninck hoÿtut sama. (37.1)

♦ rõõmustama ning kinnitama (8): *kinnitama ning rõõmustama* (3), ♦ tröötima ning kinnitama (5): *kinnitama ning tröötima* (1), ♦ südant kinnitama 'tröötima' (3), ♦ äratama ning kinnitama (1), ♦ kinnitama ning aitama (1), ♦ kinnitama ning lootma (1), ♦ laulma ning kinnitama (1)

kinnitus (11) *s*

kinnitus (5), kiñitußex (2), Kiñit$_{us}$ (1), Kiñitus (1), Kiñitust (1), kinnitußex (1)

Aber Israel, se on keick Risti vsckulißet Inimeßet lotket Iumala sen Iss: pæle, minck|pr: tæma on meddy Awitaya ninck Kiñit$_{us}$ (16.3)

♦ hea asu ning kinnitus (2), ♦ kindel kinnitus (1), ♦ kinnitus ning elav rõõm (1), ♦ kinnitus ning vägi (1), ♦ usu kinnitus (1)

kiri (33) *s* 'pühakiri; raamat'

Kiria (20), Kiriast (6), Kirry (5), Kirri (2)

Se kaas tahab se Pöha Paul$_{us}$ meit oppeta, eth se eb mitte olle se|prast kiriututh, et meye vx|peines se Kiria piddame lugkema ninck kuelma, ninck prast vchest korwast siße, ninck sest toisest ielles laßeme welia menna, moito et meye (Sina ninck Mina) se|sama piddame oppema, et meil lebbi sen Kañatuße ninck röhmo sest Kiriast vx Lodtmene woib olla. (20.8)

Se kaas eb taha mina keddakit mitte erra|polgkeda, eb kaas mitte Lutherũ Iumala Aßemelle vllendada, tæma on vx Inimene olnut, ninda kudt sina ninck Mina olleme, Waidt kudt meye tæma Töh ninck Kiria, echk Ramatode pæle walatama, syß iæb se|sama toex, kudt sæl seisab kiriututh: Dz werck lobet den Meister. (9.10)

mälestus|kiri (1): *mälestuse kiri* (1)

Se|pr: on Moses vche kauni mællestuße Kiria, nente Patriarchide Pitka ello pæle kiriuta: eth næmat omast ellost omat tüddinuth, kuy ollexit næmat se|sama Lußikade kz söhnuth, dz ist, sie sind entschlaffen, vnd zu seinen Vätern begraben worden. (23.2)

püha|kiri (3): *püha kiri* (3)

Erstlich wil ich anzeigen: Mea se Sana Rist on, ninck eth tæmal paliu ninck moñe|sarnast Nymet, se Pöha Kiria siddes on. (26.2)

♦ jumala kiri (13): *jumala sõna ning kiri* (5), *sõnad jumala kirjast* (1), ♦ sõna ning kiri (5): *jumala sõna ning kiri* (5), ♦ prohvetite kiri (2): *prohvetite ning apostlite kiri* (1), ♦ kaunis mälestuskiri (1), ♦ kiri ehk raamat (1), ♦ paganate kiri (1), ♦ peapiiskopid ning kirjateadjad (1), ♦ vana kirikuõppija kiri (1), ♦ variseride ning kirjateadjate kiri (1)

• vt *teadja* → *kirja|teadja* (3)

kirik (147) *s*

Kircko (87), Kirck (34), Kirckode (7), Kircku (6), Kirckulle (3), Kirckus (3), Kirckut (3), Kirckust (2), Kirckul (1), Kyrcko (1)

Minck|sarntzel kombel on tæma oma Kircko igka Ayal wallitzenuth? (7.4)

risti|kirik (78): *risti kirik* (78)

Sest samast tænnomeßest paiatab se Prophet Esaias Et sen Pöha rysti Kircko siddes piddab röhmu ninck tænno Laulud ollema. (2.9)

♦ püha ristikirik (78): *püha ristikirik ning kogu* (2), *püha ristikiriku vaen-*

lane (1), *õige püha ristikirik* (1), ♦ kirik ning kogu (4), ♦ kirik ning kool (3): *kool ning kirik* (1), *rahvas, linn ning küla, kirik ning kool* (1), ♦ kirik ning maja (3), ♦ truu kirikisand (3): *truu kirikisand ning ori* (1), *truu ning vaga kirikisand ning ori* (1), ♦ jumala kirik (2): *jumala kiriku vaenlane* (1), *õige ning tõsine jumala kirik* (1), ♦ kirik ning kodu (2), ♦ kirikisand ning ori (2): *truu kirikisand ning ori* (1), *truu ning vaga kirikisand ning ori* (1), ♦ vana kirikõppija (2): *vana kirikõppija* (1), *vana kirikõppija kiri* (1), ♦ võõras kirikisand (2), ♦ Juuda rahva kirik (1), ♦ Kalamaja kirikaed (1), ♦ kaunis kirik (1), ♦ kirik ning kool (1), ♦ kirikisand ehk koolmeister (1), ♦ linn ning kirik (1), ♦ truu kirikuõppija (1), ♦ vana kirikisanda manitsus (1)

• vt *aed* → *kirik|aed* (2), *isand* → *kirik|isand* (16), *laul* → *kiriku|laul* (1), *raamat* → *kiriku|raamat* (1), *õppija* → *kiriku|õppija** (11) 'kirikuõpetaja'

kirik|aed (2) → *aed*

kirik|isand (16) → *isand*

kiriku|laul (1) → *laul*

kiriku|raamat (1) → *raamat*

kiriku|õppija* (11) 'kirikuõpetaja' → *õppija*

kirja|teadja (3) → *teadja*

kirjutaja (1) *s*

Kiriutaÿat (1)

Nüith omat nedt Tarckat Pagkana Ramato Kiriutaÿat suhre hole, ia Vßina murre kaas sest Inimeße Suggu heddast igka aÿal vlles|kiriutanuth, ninck ewat olle mitte tædnuth, mitto nÿmet næmat selle Inimeselle piddit andma. (24.3)

♦ targad pagana raamatu kirjutajad (1)

kirjutama (74) *v*

kiriututh (32), kiriutanuth (16), kiriutab (10), kiriuta (4), kiriutanut (4), kiriutama (2), kiriutawat (2), Kiriutakat (1), kiriutas (1), kiriutis (1), kiriutut (1)

Ninda paiatab se Pöha A. Paul$_{us}$, eth se meile (Minulle ninck Sinulle) ia meddÿ keickede Oppetußex kiriututh on. (20.8)

ette kirjutama (1)

Vnd Dauid sagt: Minu Hing otab sen Issanda pæle, ninck mina eb kiriuta mitte se aick tæma ette, mil aÿal, ninck mingk kombel, tæma mind tahab awittada, se tæb Iumal iße parrembasti, mil aÿal tæma mind tahab awitada, kui mina se keicke minu meele ninck motluße kaas woÿn moistada. (3.8)

üles kirjutama (5)

Hie möchte sich einer verwundern, Vnd sagen: Kust tulleb se Aßÿ, eth nedt|sarnset kaunit tarckat Inimeßet, ke se Inimeße moñe|sarnatze willetzuße nÿ vßinasti omat vlles|kiriutanuth, Sÿßkit eb olle næmat sedda mitte moistnuth, kust doch keick hedda ninck willetzus se Wayse Inimeße Suggu Kaila pæle tulleb, ninck eth meÿe waÿset Inimeßet, nÿ moñe|sarnatze hedda kaas same waiwatuth? (24.5)

♦ kirjutatud seisma (19), ♦ kirjutama ning teada andma (1), ♦ maalima ning kirjutama (1), ♦ seadma ehk kirjutama (1)

kisendama (20) *v*

kißendawat (4), kißendanut (3), kißenda (2), kissenda (1), kissendab (1), kißendab (1), kißendada (1), kissendama (1), kißendama (1), kißendanuth (1), kißendaßit (1), Kißendat (1), kißendate (1), kissendawat (1)

Issand kuÿ hedda aick sœl on, sÿß otziwat nœmat sindt, Kuy sina nœmat nuchtlet, sÿß kissendawat nœmat halledasty. (28.1)

♦ hüüdma ning kisendama (2): *kisendama ning hüüdma* (1), ♦ kisendama ning pajatama (1), ♦ määgima ning kisendama (1), ♦ paluma ning kisendama (1)

kisendamine (4) *s*

kißendamene (2), kißendameße (2)

Löhitelt opket ninck piddaket kaas melæs, lumal eb walata mitte sinu suhre hæle ninck kißendameße pæle, muito lumal walatab sinu Süddame pæle, kaas sina Süddamest laulat. (9.11)

♦ südamlik kisendamine (1), ♦ suur hääl ning kisendamine (1), ♦ suur häda ning kisendamine (1)

kiskja (1) *adj*

kisckiat (1)

eth nœmat, kuÿ nedt eikedt Nœliatzet nĩck kisckiat Soeth, öhd nĩck Peiwat se pæle paimendawat, kuÿ nœmat meidt woixsit erra|huckada, (22.1)

♦ näljane ning kiskja susi (1)

kiskuma (11) *v*

kisckuda (5), kiscknuth (2), kisckma (1), kiscknut (1), kisckututh (1), kißoxsit (1)

katki kiskuma (5)

Ach et sina sen Taiwa Katki kißoxsit, ninck tullexit maha. (1.5)

maha kiskuma (2)

ninck mea 100. Aasta sid: on vlles|techtuth, ninck hæsti ehituth, se|sama saab vche Peiwa siddes maha kisckututh, ninck tullẽ kz erra|polletuth. (24.9)

välja kiskuma (1)

Mina taha tædda welia kisckuda, ninck auwsax teha. (29.1)

ära kiskuma (2)

Ia moñy wagka Risti Inimene tütleb suhre röÿmu kz, Issandt Ihesu ~~Chre~~, sina ollet minu Oñis|tegkia, sina ollet kz paiatanuth: Kekit eb pidda minu Lambat minu Kæddest erra|kisckma. (14.7)

üles kiskuma (1)

sÿß omat nœmat oma Wilia io kauwa aika enne kandnut, ninck sawat nente Lechet sÿß eßimelt tuttuth, kuÿ nœmat omat erra|surnut, sÿß moistab igka mees, mea töh ninck murredt neil on olnut, ia nœmat neexsit ninck töwwelewat, kuy se woix sündida, et nœmat neet|samat oma Küside kaas sest Maast woixsit ielles vlles|kisckuda, ninck nente iures olla. (37.7)

kiskumine (6) *s*

kisckmene (4), kischkmene (1), kisckmeße (1)

südame|kiskumine* (6) 'südamevalu': *südame kiskumine* (6)

Nedt|samat tædwat sest paiatada, ninck moistwat kz, kust keick se hedda,

willetzus, Süddame kisckmene, ninck wimatelt se Surm meddÿ keickede Kaÿla pœle tulleb. (24.7)

♦ südamekiskumine ning viletsus (1). ♦ suur südamekiskumine ning valu (1)

kitsas (6) *adj*

kitsax (2). kitza (2). kitzas (1). kitzsax (1)

Kudt nüit nente Põhade Englille se suhr Taiwz suhrest roymust kitzsax saÿ, et nœmat Taiwast maha tullidt, nente Loÿa ninck Issanda, sen Weddichse Talli siddes walatama. (2.11)

♦ kitsaks saama (2). ♦ kitsas süda (1). ♦ kitsas veisesõim (1)

kiusama (19) *v*

kiuwsab (8). kiuwsatuth (7). kiuwsa (1). kiuwsada (1). kiuwsas (1). kiwsab (1)

Sel kombel on se Kochnret sen Naÿse Semœ Kaño sißе pistnuth, kudt tœma tœdda sen Korbe siddes kiuwsas? (5.15)

♦ vaene ning hästi kiusatud (2): *vaene ning hästi kiusatud ristiinimene* (1). *vaene ning hästi kiusatud Tallinna rahvas* (1). ♦ kiusama ning vaevama (1)

kiusatus (18) *s*

kiuwsatuße (12). kiuwsatußest (4). kiuwsatus (2)

Sem|p: A. R. pidda meÿe kz igka aÿal vßinat ollema, ninck Iumala palwuma, eth tœma meidt io sen Kochnretti Kiuwsatuße eddest tahax hoydta. (15.3)

♦ kiusatuse aeg (5): *häda ning kiusatuse aeg* (1). ♦ vaimulik kiusatus (2). ♦ kiusatus ning viletsus (1). ♦ kõhnreti kiusatus (1). ♦ põrgu kiusatus (1)

kivi (4) *s*

Kiwi (1). kiwit (1). Kiwwide (1). kiwÿ (1)

Keick se Ilm heitotab hend sen Surma eddest, ninck on kaas nente motlus, kuÿ vx Inimene erra|surreb, sÿß on tœma, kudt vx Pu|pack ninck Kiwi, tœma eb kule, eb nœ kaas tœma mitte, sÿß motlewat nœmat, et se|sama Inimeße kaas on erra, ninck keick aßi tühi, et tœma sest Surmast ielles peax vlles|toußma. (35.6)

♦ kivid ehk puupakud (1). ♦ puupakk ning kivi (1). ♦ suur lipp ning kivi (1). ♦ raske kivi (1)

klaas (2) *s*

Glaß (1). Glase (1)

Paliu Inimeßet motlewat, nœmat eb tohi enne Iumala Palgke ette mitte astuda, se olkut sÿß, eth nœmat ny puchtat omat, kuÿ nedt Englit, ninck ny selgket, kuÿ vx Iws Glaß|acken. (19.3)

• vt *aken* → *klaas|aken* (2)

klaas|aken (2) → *aken*

klenöödie* (3) *s* 'vara, aare'

Klenödÿe (2). Klenödie (1)

Minck|p: Ium: Sana A. R. on se eike nĩck keicke Korgkemb Ande nĩck Klenödÿe, kumba lebby meÿe vx|peines woÿme onsax sada. (14.1)

♦ õige ning kõige kõrgem and ning klenöödie (2). ♦ kallis klenöödie (1)

kloppima (1) *v*

Kloppe (1)

Also bete du auch fleissig, Kloppe wachwaste se Palwe Hamere kz, Iumala

tæma Ricka warra Kambre ette, ninck palwu tædda, tæma tahax heldesti sinu hæle kuldta, (33.6)

kneht* (2) *s* 'sulane'

knechtille (1), knehit (1)

lands*|kneht (2) 'palgasõdur'

Lands|knechtille (1), Lands|knehit (1)

Kuÿ eb teÿe mitte tahate hæl|melell, sÿß piddat teÿe vlle meldæ neile Lands|knechtille nente Kuw raha andma, ninck sate monda Gotts wunnith weel pælekit, Ia teÿe peate se nægkema, ninck vlle melde kañataña, eth nedt tiñaset wagknat, Katlat aus ewrẽ heusern werden ausgetragen. (24.9)

knüpikene* (1) *s* 'nips'

knüppikene (1)

Se|sarnse ninck muh enamba kurrati tæma sißе andmeße wasta, pea meÿe vx knüppikene tæma Nænna ette löhma, ninck ninda paiatama, Tutz sinulle, sina Pörgku Perse|pallæ. (19.7)

koda (2) *s*

Kodda (1), Koÿa (1)

ke lumala Sana heel melel kuleb, ninck piddab sen sama oma keicke suhremba Ande eddest, ninck se wasto, keick Ebbauschkuset Oppetus laitab, ninck ieeb ickex sen Issanda Kodda, se on, se Pöha Risti Kircko sißе, (36.2)

♦ issanda koda (1)

• vt *sulane* → *koja|sulane* (1)

kodakondne (3) *s*

Koddakundaset (1), Koddakundasex (1), Koddakundaßex (1)

Et tæma nüit kudt vx Wöras sen|sinatze Ilma sißе on tulnut, sÿß on tæma meidt se lebbÿ lumala Börrilix, Koddakundasex ninck Perrüx sest Igkeweßest Ellust technut. (4.11)

♦ jumala kodakondne (2): *jumala pürjel, kodakondne ning päru sest igavesest elust* (1), *taevane pürjel ning jumala kodakondne* (1), ♦ meie kodakondsed, kes meie juures elavad

kodu (24) *s*

koddo (24)

Sem|prast peaxime meÿe, ke meÿe Risti Inimeßet tahame olla, lumala Auwux, sen Kochnretti wainux ninck wihax, meddÿ henneßa Oppetußex ninck mainitußex, lumala Sanast hæl|melell opma, ninck ned kaunith Laulut hæl|melel Kirckus ninck Koddo Laulma. (11.5)

♦ kodu otsima 'nuhtlema' (20), ♦ kirik ning kodu (2), ♦ kodus istuma (1)

koer (25) *s*

koir (6), koÿrat (6), koirat (5), koira (2), Koÿr (2), koirade (1), koiralle (1), koÿrade (1), koÿralle (1)

Mitto tuhat Inimeßet omat küll nælgka surnuth, echk mitto Inimeset omat (bona Venia) Surnu hobbose Liha, Surnut Koirat, Kaßit, Seat etc: ia vx ellaw ninck nælgk Inimene, on vche Surnu||Inimeßest söhnut, nÿ kauwa, eth tæma kaas ißе on maha langnut ninck sel aßemel erra|surnuth. (9.3)

põrgu|koer (4) 'saatan': *põrgu|koer* (2), *põrgu koer* (2)
Pistis se Wana Maddo toesti tæma Kanna siße, et nüit se Pörgku|Koir sen Neutzikeße Maria Poya is mitte oßa, sÿß piddit kumateckit needt Kahe|aastaßet Lapsukeßet sen Bethlehemi Liñas, ninck nente Rayade peel, oma ilma Süita werre kaas sen|sama maxma, kumb se Kunningkas Herodes lasckis erra-huckadta. (5.15)
vere|koer (16): *vere|koer* (14), *vere koer* (2)
Minck|perrast, syn eh sa meile vx|peines vx kaunis röymu neutetuth, et meddy Ißanda Christuße keddede siddes, keicke Tyrañide ninck werry|koyrade meel ninck tegko on, kæ næmat küll woyb nuchtelda. (38.1)
♦ türann ning verekoer (5): *verekoer ning türann* (1), ♦ näljane verekoer (2), ♦ näljane koer (1), ♦ surnud hobuse liha, surnud koer, kass, siga (1), ♦ surnud kassid ehk koerad (1), ♦ verekoer Amachius (1), ♦ verekoer Heroodes (1), ♦ verekoerte mäss ning verevalamine (1)

kogemata (5) *adv*
kogkematta (5)
Nuit eb olle se (:A. r:) mitte ilma kogkematta sündinut, Sest|samast on se Prophet Esaias mitto satta Aastat enne kulutanut, ninck on syn nuit teutetuth, kus se Prophet ninda on paiatanu. (1.6)
♦ ilma kogemata (5) 'juhuslikult'

kogu (10) *s* 'kogudus: hulk'
kogko (9), Kogkon (1)
Eth nedt Pagkanat piddit opma tundma, eth nente Israelly Lapsede lumall weel ellab, ke oma kogko wegkewast, keickest kachiust ninck heddast woib awitada ninck erra|pæstada. (16.2)
Kuy omat neidt vx suhr Kogko. (30.8)
risti|kogu (6): *risti kogu* (6)
Sem|pr: laula meye kz vche toise kauni Saxa|Laulo siddes, nedt|sinatzet Sanat: Hoida Issandt se Pöha Risti kogko. Sinu abby igka ayal olgkut meil walmis, Awita meidt Issandt lumal keickest heddast, Sinu Pöha Wye Puñaße Reyade lebby. (21.5)
♦ püha ristikogu (6): *püha ristikirik ning -kogu* (2), ♦ suur kogu (1)

kogudus (4) *s*
Kogkodus (1), Kogkoduß (1), Kogkoduße (1), Kogkudussest (1)
risti|kogudus (4): *risti kogudus* (4)
Syßkit on lumall meye iures, ninck tæma Sana, Kuy kz se Pöha Risti Kogkoduß, nick peab se|sama kz ime|tabbasel kombel, wasto keicke Pörgku werrade, wasto keicke Kurratide Mæßu. (39.2)
♦ püha ristikogudus (4)

koguma (10) *v*
kogkoda (3), kogkodat (2), kogkob (1), kogkodanuth (1), kogkowat (1), kogkut (1), kooda (1)
Eth keickede kangke Kailall ninck Süddamelle (q die Busse verachten) lumala Nuchtlus öitzeb, ia næmat kogkowat oma wallatuma mele kaas lumala wiha

auff ihren hals, wie geschr: stehet, Sinu kangke Süddame kaas kogkodat sina sinulle se wiha. (33.1)

kokku koguma (1)

Syß tahab tæma meit emis igkewest erra|pæstada, keick wedde tilkat meye Silmast erra|püchkida, ninck meidt röymsa kaas ielles kogko kooda, mea meye meddy rysti ninck willetza siddes olleme syn maa peel welia kulwanut, ninck keick meddi kurbtus ielles röymux teha. (3.9)

ühte koguma (1)

Meye loehme, eth se Pöha Pawest zum Rohm, se Solama, kuy kz se Kuñingka Franckrike Maast, hend omat vchte kogkodanuth suhre nick hirmsa Wæe kz, eth næmat ned Lutteranit, nedt olle meye, ke meil se lumala S: selgkesti on, tachtsit erra|tap: Waidt seel on lumall toesti neuthnuth, dz er als ein Allmechtig' G. noch lebet, vnd hilffest gewaltig deinem Schar, die sich auff ihm verlaßen gahr. (22.7)

üles koguma* (1) 'kokku korjama'

Waidt wimatel tahab tæma meidt Auwo kz awita nick erra|pæsta, Keick meddy Weæ|tilckat Von vnsern Aug abwisschn, nick meidt röymu kz lascke vlleß-kogkoda, mea meye Risti nick willetzuße kaas olleme welia külwanuth, ia tæma tahab keick meddy kurbtus ielles röymux teha. (34.7)

kogunis* (24) *proadv* 'kõik, kogu'

kogkonis (23), kogkonas (1)

Kudt nüit Adam ninck Eua sen Pattu sisse ollit langnut, ninck sen Kochnretti Rickust kinni hackanuth, omat næmat, ninck kogkonis se Inimeße Suggu, sen igkewesse Surma ninck huckuduße alla, hiwo ninck henge kaas heitetuth. (5.13)

Kudt meddy Ißandt Chr„ Iherusalemi Liñas algkis vttelda, syß toisis kogkonis se Linn sen Ißanda Christuxe wasta. (7.14)

kohus (27) *s* 'kohustatud olek; juriidiline instants'

kohus (13), kochto (12), Kohto (1), Kohut (1)

Toesti, syß on kaas eike ninck Kohus, eth meye lumala igke|peiw piddame tæñama, Vnd diesen Gesangk singen: Es wolt vns Gott gnedig sein. (17.7)

Minu A. R. R. teye piddate neet sanat heesti meeles piddama, kuß se pöha Kunningkas Dauid ninda iütleb, Tæma ninck eb vxkit Inimene syn Ilma pæl eb woy mitte lumala Silmade eddest seista, kuy tæma oma kindla Eikeduße perrast tahax Kochto siße meña, ninck et Dauid vx|peines keickest süddamest lumala armu pæle lotab, paliu wehemb piddame meye oma Wayse Eikeduße pæle lothma, moito se|sama kuy vx waña Rye, ia kudt se Sit piddama: (3.7)

üle|kohus (3)

Nüith eb woy vxkit Inimene se pæle mitte kaibada kudt teex lumal meile paliu Lika echk vlle|kochto. (13.10)

♦ kohus olema (10): *õige ning kohus olema* (8), ♦ kohut pidama (5), ♦ ülekohut tegema (3), ♦ jumala kohtujärg (2), ♦ jumala kohus (2): *jumala silmad ning kohus* (1), ♦ kindel kohus (2), ♦ liig ning/ehk ülekohus (2), ♦ kange kohus (1), ♦ ristiinimese kohus (1)

koidu|täht (4) → *täht*

koit (7) *s*

koÿto (7)

Sen Kescku ninck Tunnistuße perrast peate teÿe paiatama, tahate teÿe moito sen Peiwa koÿto neha ninck piddada. (36.10)

♦ hommikupäeva koidutäht (3), ♦ päeva koit (3), ♦ hommikutaeva koidutäht (1)

• vt *täht* → *koidu|täht* (4)

koitma (2) *v*

koÿtada (1), koÿdta (1)

Se Nelias aick on, kuÿ se Peiw Homselt alleb koÿtada. (23.2)

koja|sulane (1) → *sulane*

kokku (5) *adv/afadv*

kogko (4), kocko (1)

Sest roimustawat keick neet Englidt kogko. (4.5)

Waidt eth teÿe nüith Iumala Sana nayradte ninck erra|polgkete, sÿß hellistab lumall ißе oma suhre Kella kaas kocko. (9.3)

ühte|kokku (1): *ühte kokku* (1)

Ninck mina kulutasin, kuÿ minulle saÿ kæstut, ninck katze, sÿß mürrisis sæl, kuÿ mina kulutasin, ninck katze, sÿß likutaßit hendas, ninck nedt Luhd tullit ielles vchte kogko, vx igka Luh oma assemelle. (31.1)

• vt *koguma* → *kokku koguma* (1), *otsima* → *kokku otsima* (1), *tulema* → *ühte|kokku tulema* (1)

kolm (49) *num*

kolmet (30), kolme (18), Kolmel (1)

Paulus eb parranda hend mitte vx|peines, moito tæma pallub Iumalalt armu keickest Süddamest, et eb tæma kaas mitte Kolmel Peiwal is söhnut echk iohnut, erranes ickex se Palwe siddes olli. (38.8)

Eth meÿe nüith N. amu seÿe sato, lebbÿ Iumala Armu ninck Wæe V'dixsa Iütluße sest Ristist olleme kulnuth, nick ollex meil weel pare, Kax, echk Kolmet Iütlust weel olnuth: Waidt eth nüith nedt Kallidt Aÿadt wæe kz meÿe ette tullewat, sÿß taha mina kz se|sinatze Iütluße sees, sest Ristist erra|loppeta, Nedt Sanat, mea teÿe ollete kuhlnuth maha lugkewa, minu ette wotta, vnd sest|sinatze vche Aino Oppetußest iüttelda. (30.2)

♦ kaks ehk kolm (2)

• vt *kordne* → *kolme|kordne* (1), *kümme* → *kolm|kümmend* (1), *sarnane* → *kolme|sarnane** (8) 'kolmesugune'

kolmas (57) *num*

Kolmandel (32), kolmas (14), kolmande (6), Kolmz (2), Kolmandest (1), Kolmendel (1), kolmet (1)

Kolmandel laulame ninck palwume meÿe, lumal tahax oma Palkæ meddÿ pæle lascke paistada, nente Sanade kz. (16.5)

pool|kolmat* (1) 'kaks ja pool'

Se|sama taha mina teile nüith parrahellis teddÿ oma Sanade kaas neutada,

kumb Sanat mina teddy hennesa Sust nente|sinatze Pohl|kolmet Aastadde siddes ollen vlles|kiriutanuth, (11.7)

♦ kolmas ehk seitsmes sõna (1)

kolme|kordne (1) → *kordne*

kolme|sarnane* (8) 'kolmesugune' → *sarnane*

kolm|kümmend (1) → *kümme*

kombel (164) *adp*

kombel (158), kombell (4), kõbel (2)

Kuy meye nüith se|sama olleme technuth, syß puistame meye oma Süddameliko Palwe Kolme|sarnsel kombell, Iumala eddes welia, ninck mœllestame kz se|sama aßia echk ned Ohrsakit, Minck|pr: meye Iumalalt se|sama aßia begehrime, ninck eth tœma meile omast rochkest Armust tahax kz andada, mea meye tœmalt laulo kombel palwume. (20.1)

♦ kui tao ehk mil kombel (2), ♦ hivulikul ehk vaimulikul kombel (1), ♦ mil ajal ehk mil kombel (1)

komistama (4) *v*

komistame (3), komistanuth (1)

Eemalle tahab Dauid meidt oppeta: Kuy meye lebby Liha ninck Werre Noddrußе komistame, exime ninck Pattu tehme, Syß eb taha Iumall meidt se|pr: heñesest mitte erra|lückada, Erranes, kuy vx Armuline Issandt, tahab tœma meidt keickest, ia keickest Pattust wallalis pœsta, olka nedt Pattut ny paliu ninck suhret, kuy nœmat eales tachtwat. (34.9)

♦ eksima (ehk) komistama (2): *komistama, eksima ning pattu tegema* (1)

komme (39) *s*

kombe (37), kombest (2)

Meye olleme kz kulnuth, eth se keicke wœgkewene Iumall iße, keick nedt|samat tahax tallitada, ke meidt kawala kombe, echk suhre hirmsa wœe kz, sest Iumala Sanast tachtwat erra|heitoda. (21.1)

♦ inimese komme (3): *ebauskuja inimese komme* (1), *vaga inimese komme* (1), *vaga inimese komme ning elu* (1), ♦ kaval komme (3): *kaval ning pettuse komme* (1), ♦ heris komme (2): *kaval meel ning heris komme* (1), ♦ komme ning elu (2): *kuri komme ning elu* (1), *vaga inimese komme ning elu* (1), ♦ kuri komme (2): *kuri komme ning elu* (1), ♦ õige usu komme (2), ♦ vaga inimese komme (2): *vaga inimese komme ning elu* (1), ♦ madal komme (1), ♦ pannise ilma komme (1), ♦ pettuse komme (1): *kaval ning pettuse komme* (1), ♦ sulase komme (1), ♦ võõras komme (1)

Komorra (2) *s* kohanimi

Gomorra (1), Gomorrha (1)

Eb kaas mitte sel kombel, kudt tœma Sodoma ninck Gomorra Liña peele, picke ninck tulle kaas taiwast maha tulli. (2.3)

♦ Soodom ning Komorra (2): *Soodoma ning Komorra linn* (1)

kool (18) *s*

Schoel (5), Schole (5), Scholi (4), Scholit (2), Scholide (1), Scholy (1)

Perrast pidda meye omat Lapset nick Perred, Iumala kartuße siddes vlles-

kaßwatama, Scholi nĩck Kirckode sisse leckitama, ninck neile lumala Sana opma moistma, (14.9)

risti|kool (1): *risti kool* (1)

Eike ninda minu N. ollet Sina, ninck Mina, sen keicke Korgkemba lumala A.B.C. Schole Poisit ninck Tütret, ke meÿe sÿn Ilma siddes, se eike Risti Schole sees keuwme, ninck piddame sÿn eikesti opma moistma, minck|pr: lumal selle vchelle enamb, kuÿ selle toiselle se Risti raßemax tæma pæle pañeb, sel kombel, eth mone wagka Inimene, ilma keicke Süÿta, saab wihastuth, ninck alla waiotuth, ia pea kogkonis tæma Pæ|toitußest (:ninda kudt Wæe k:) welia tungeduth, ninck erra|aÿetuth. (25.1)

♦ kirik ning kool (3): *kool ning kirik* (1), *rahvas, linn ning küla, kirik ning kool* (1), ♦ armas koolmeister (1), ♦ kirikisand ehk koolmeister (1), ♦ kõige kõrgema jumala A.B.C. kooli poisid ning tütred (1), ♦ koolipoiste hääl ning sõna (1), ♦ noor koolipoiss (1), ♦ õige ristikool (1)

• vt *meister* → *kool|meister* (5), *poiss* → *kooli|poiss* (5)

kooli|poiss (5) → *poiss*

kool|meister (5) → *meister*

koor, -i (6) *s* 'laulukoor; kiriku rõdu'

Chore (6)

Waidt ke sæl laulwat ninck mækawat kudt ned Lambat, ia næmat eb moista, ewat tæ kaas mitte, mea næmat laulwat, sedda eb kÿta mina mitte, moito paliu enamb nuchtle mina teÿdt, eth teÿe sest kuriast kombest piddate pra iethma, ninck ned Lauluth eikesti opma laulma, kudt teÿe kulete, kuÿ meÿe nente Schole Poÿside kaas Chore siddes laulame. (9.11)

Se|sama taha mina teile müith parrahellis teddÿ oma Sanade kaas neutada, kumb Sanat mina teddÿ hennesa Sust nente|sinatze Pohl|kolmet Aastadde siddes ollen vlles|kiriutanuth, kuß mina Chore siddes, echk se Altary ees ollen seißnuth, (11.7)

♦ kirik ehk koor (1), ♦ koori sees ehk altari ees (1)

koor, -e (1) *s*

Kohre (1)

pähkli|koor (1): *pähkli koor* (1)

Ny pißudt A: R. kuÿ sina echk mina, se suhre Merre vche Pißokeße Pechkla Kohre siße woime wallada, weel paliu wehemb woÿme meÿe se Oppetuße erra|moistada, Wie G: enig ist im Wesende, V'nd Dreÿfaltig in den Personen: (18.8)

♦ pisukene pähklikoor (1)

koorem (16) *s*

kohrma (6), koorma (4), koorm (3), Kohrmast (1), Koormast (1), Koormat (1)

Kui tæma nuit vche pißokeße koorma meÿe pæle panneb, sÿß awitab tæma kaas iße kandada. (3.9)

patu|koorem (2): *patu koorem* (2)

Waidt lasckem meÿe ned|sarnset Pattußet Inimeßet olla, nĩck igka aÿal lumala silmadde ette astuda, Kuÿ ne Pattu Koormat meidt waiwawat (19.3)

peni|koorem (3)
Peñi|kohrma (3)
Moñikat omat muhd|sarnast kecky mængku mottelnuth ninck sisse sædnuth, kuy sæl omat, se Ilenge Meß, ny monda Peñi|kohrma sest vchest Liñast se töyse Liña sisse, se Kurraty Afflate ninck Toiwutuße prast ioxnuth. (16.7)
risti|koorem (1): *risti koorem* (1)
Kuy meye wayset ninck hæsti kiuwsatuth Risti Inimeßet hend piddame piddama, ninck mea troste meil se|sinatze willetza Aya siddes piddab ollema, eth eb meye mitte kogkonis se Risti Kohrma alla erra|huppume ninck alla|wayome. (29.3)
♦ raske koorem (6): *raske patukoorem* (1), *suur ning raske pattude koorem* (1), ♦ lapse koorem (1), ♦ pattude koorem (1): *suur ning raske pattude koorem* (1), ♦ pisukene koorem (1)

Korah (2) *s* isikunimi
Korah (2)
Se on vx Palwe Laul, mea needt Korah Lapset omat ehl laulnuth . (16.1)
♦ Korahi lapsed (2)

kord (39) *s*
kordt (19), kord (10), korda (9), Korra (1)
Neliandel pidda meye se Sana, Meile, heesti opma moistma, Sem|prast et se Prophet sen|sama Sana kax kordt syn mœllestab ninck nymetab. (6.5)
♦ üks kord (19), ♦ mõnd korda (5), ♦ kaks korda (4): *kaks ehk enam korda* (1), ♦ teist korda (3), ♦ kolmet korda (1), ♦ korda pidama (1), ♦ mitu korda (1), ♦ neli korda (1), ♦ sada korda (1), ♦ sada tuhat korda (1), ♦ seitse korda (1), ♦ tuhat korda (1)

kordne (2) *adj*
kordset (1), korrane (1)
kolme|kordne (1)
Suhr hedda selle, ke vx|peines on, kuy tæma langeb, syß eb olle kekit sæl, ke tædda vlles awitab, vx Inim: saab pea vlle|woituth, waidt kax woiwat wasta seista, minck|pr: vx kolme|korrane pail eb leha mitte ny pea katki. (28.1)
tuhat|kordne (1): *tuhat kordne* (1)
Ia neet Pannitzet omat se pæle achket ninck paiatawat; Meye Kambrit omat tews hüydt, kumb vche wärra se toine toise prast woib welia anda: Et meddy lambat kandwat tuhat kordset wilia: Et meddi Heriadt paliu tödt tegkewat, ninck eb sünni vxkit kachio echk wigka meddy hultza pæl. (36.3)

koristama (2) *v*
koriustab (2)
ära koristama (2)
Nüith surrewat needt|samat hæl|melell erra, ke lumala pæle lothwat, vche auwsa Ello siddes ellawat, hæl|melell surrewat needt|samat erra, ke igka Tunny siddes hend sen Surma pohle walmistawat, nick igka ayal walmidt omat, kuy lumall nœmat lebby se Hiwoliko Surma sydt Ilma pælt erra-koriustab. (14.5)

kosimine (1) *s*

Koßimeße (1)

V'lle sedda say tæma kz se Koßimeße kz erra|peetuth, sest, eth tæmalle se Labañe wañemb Tüttar say antuth, nomine Lea, Ninck piddi vwesti 7. Iahr se toÿse Tüttre pra, (nomine Rahel) tehnima. (23.6)

kostma (5) *v* 'vastama'

Costa (2), kostis (2), kostame (1)

Iacob kostis Pharao wasta: Minu ello igka on Kolmet|küñe Aastat pæle Sadda, pissuth ninck kuriat on se Aick minust ellost, Ninck eb tulle mitte minu Wanambade Polwede wasta. (23.1)

kott (1) *s*

kottÿ (1)

ahne|kott (1)

Eb sÿß se Aÿck nüith parrahilles meddÿ kæes olle, kumb Inimene neutab oma Risti|welielle Armu, Se vx Kochnret achneb syn, se toÿne sæl, meñe sina sen Ricka Achne|kottÿ iure, ninck palwu tædda, eth tæma sind vche wacka Ruckÿ echk Oddra kaas tahax awitada, (9.5)

kreutz (1) *s* 'rist'

CREVTZ (1)

Algkmeses ninck eßimelt pidda meye keick hæsti opma, mea se Sana (:CREVTZ:) on. (26.2)

Kristus (561) *s* isikunimi

~~Chr~~$_{us}$ (141) *lüh*, ~~Chr~~m (67) *lüh*, ~~Chrse~~ (51) *lüh*, Chr̄$_{us}$ (36) *lüh*, ~~Ch~~rse (35) *lüh*, Christuße (30), ~~Chr~~xe (12) *lüh*, ~~Chrx~~e (11) *lüh*, Chrm̄ (10) *lüh*, Christuxe (9), Chr$_{us}$̄ (9) *lüh*, Chr̄$_{us}$̄ (8) *lüh*, Chr$_{us}$ (8) *lüh*, Chrx̄se (8) *lüh*, Chr~~sse~~ (7) *lüh*, ~~Chr~~$_{us}$ (7) *lüh*, Chrx̄e (7) *lüh*, Chr̄m (6) *lüh*, ~~Chr~~m (6) *lüh*, ~~Ch~~re (5) *lüh*, ~~Chrsel-le~~ (5) *lüh*, Christußelle (5), Christus (4), ~~Chrm~~ (4) *lüh*, ~~Chr~~se (4) *lüh*, ~~Chr~~$_{us}$ (4) *lüh*, C̄hr$_{us}$ (3) *lüh*, Chrm̄ (3) *lüh*, Chr̄xe (3) *lüh*, Christ$_{us}$ (3) *lüh*, ~~Chm~~ (2) *lüh*, ~~Chr~~ (2) *lüh*, Christ (2) *lüh*, Chr̄x̄e (2) *lüh*, ~~Chr~~e (2) *lüh*, Christum (2), Chrix̄e (2) *lüh*, ~~Chr~~m̄ (2) *lüh*, ~~Chr~~se (2) *lüh*, Chr̄īx̄se (1) *lüh*, ~~Chr~~$_{us}$ (1) *lüh*, Chr̄x̄se (1) *lüh*, Chr̄īxe (1) *lüh*, Christußele (1), Christußelt (1), Christußest (1), Christußet (1), Christuxselle (1), Christuxsest (1), ~~Ch~~rixel (1) *lüh*, Chro (1) *lüh*, ~~Ch~~ro (1) *lüh*, ~~Ch~~rs (1) *lüh*, ~~Chrsel~~ (1) *lüh*, ~~Ch~~rselle (1) *lüh*, ~~Chrsest~~ (1) *lüh*, ~~Chrs~~o (1) *lüh*, Chrsse (1) *lüh*, Chrs~~se~~ (1) *lüh*, Ch~~r~~$_{us}$ (1) *lüh*, Ch~~r~~$_{us}$ (1) *lüh*, Chr$_{us}$-se (1) *lüh*, Chrx̄ele (1) *lüh*, Chrx̄est (1) *lüh*, ~~Chrxe~~ (1) *lüh*, C~~hrx~~e (1) *lüh*, ~~Ch~~rxel (1) *lüh*, ~~Chrx~~est (1) *lüh*, ~~Chrx~~sest (1) *lüh*, Ch$_{us}$ (1) *lüh*

Syn sab se algkmene techt, sest eßimeßest toiwutußest, meddi Ißanda Christuße tullemesest, pea sen Eßimeße Inimeße, kuy Adami ninck Eua langmeße prast. (1.2)

♦ Jeesus Kristus (369): *issand Jeesus Kristus* (87), *Jeesus Kristus jumala poeg* (25), *Kristus Jeesus* (18), *Kristus Jeesus jumala poeg* (15), *armas poeg Jeesus Kristus* (14), *issanda Jeesuse Kristuse nimi* (6), *armas issand Jeesus Kristus* (4), *armas ainus poeg Jeesus Kristus* (3), *issanda Jeesuse Kristuse arm* (3), *issanda Jeesuse Kristuse au* (3), *issanda Jeesuse Kristuse isa* (3), *ara-*

päästja Jeesus Kristus (2), *issand ning õnnistegija Jeesus Kristus* (2), *issanda Jeesuse Kristuse kannatus* (2), *issanda Jeesuse Kristuse tulemine* (2), *issanda Jeesuse Kristuse vaenlane* (2), *issanda Jeesuse Kristuse veri* (2), *Jeesuse Kristuse arm* (2), *lapsukene Jeesus Kristus* (2), *õnnistegija Jeesus Kristus* (2), *poeg Jeesus Kristus* (2), *armas issand ning õnnistegija Jeesus Kristus* (1), *armas Jeesus Kristus* (1), *armuline issand Jeesus Kristus* (1), *hädaaitaja Jeesus Kristus* (1), *igavene isa ning tema armas poeg Jeesus Kristus* (1), *inimene Jeesus Kristus* (1), *issand Jeesus Kristus, taeva ning maa looja* (1), *issand Kristus Jeesus* (1), *issanda Jeesuse Kristuse alandus ning kannatus* (1), *issanda Jeesuse Kristuse ema* (1), *issanda Jeesuse Kristuse evangeelium* (1), *issanda Jeesuse Kristuse hivu ning veri* (1), *issanda Jeesuse Kristuse ilmale tulemine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse jutlus, imeasi, kannatus, surm, ülestõusmine ning taeva minemine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse kibe kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse reiad* (1), *issanda Jeesuse Kristuse rist* (1), *issanda Jeesuse Kristuse rist ning kannatus* (1), *issanda Jeesuse Kristuse ristikannatus ning surm* (1), *issanda Jeesuse Kristuse sõjamees* (1), *issanda Jeesuse Kristuse surm ning arm* (1), *issanda Jeesuse Kristuse surm, kannatus ning verevalamine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse vägi* (1), *issanda Jeesuse Kristuse verejooksmise reig* (1), *issanda Jeesuse Kristuse verereig* (1), *issanda Jeesuse Kristuse* vorteenistus (1), *Jeesus Kristus jumala poeg, taeva ning maa looja* (1), *Jeesus Kristus meie issand* (1), *Jeesuse Kristuse tulemine* (1), *Jeesuse Kristuse veri* (1), *jumala poeg Jeesus Kristus* (1), *jumal-isa, Jeesus Kristus, püha vaim* (1), *kõige ilma õnnistegija Jeesus Kristus* (1), *Kristuse Jeesuse arm* (1), *Kristuse Jeesuse nimi ning sõna* (1), *Kristuse Jeesuse tiivad* (1), *Kristuse Jeesuse vägi* (1), *messias Jeesus Kristus* (1), *messias Kristus Jeesus jumala poeg* (1), *neitsikese Maria poeg Kristus Jeesus* (1), *õige messias ning Jeesus Kristus* (1), *õige ning mage Jeesus Kristus* (1), *õige õnnistegija Jeesus Kristus* (1), *õnnistegija Kristus Jeesus* (1), *ristikandja Kristus Jeesus* (1), *rõõmulik õpetus meie issanda Jeesuse Kristuse verevalamisest* (1), *sõja peamees Jeesus Kristus* (1), *uussündinud lapsukene Jeesus Kristus* (1), *vaene alutu Jeesuse Kristuse sulane* (1). ♦ issand Kristus (268): *issand Jeesus Kristus* (87), *issanda Jeesuse Kristuse nimi* (6), *armas issand Jeesus Kristus* (4), *issanda Kristuse jalasamm* (4), *issanda Jeesuse Kristuse arm* (3), *issanda Jeesuse Kristuse au* (3), *issanda Jeesuse Kristuse isa* (3), *issanda Kristuse au* (3), *issanda Kristuse kand* (3), *issand ning õnnistegija Jeesus Kristus* (2), *issanda Jeesuse Kristuse kannatus* (2), *issanda Jeesuse Kristuse tulemine* (2), *issanda Jeesuse Kristuse vaenlane* (2), *issanda Jeesuse Kristuse veri* (2), *issanda Kristuse kannatus* (2), *issanda Kristuse rist* (2), *issanda Kristuse tulemine* (2), *armas issand ning õnnistegija Jeesus Kristus* (1), *armuline issand Jeesus Kristus* (1), *issand Jeesus Kristus, taeva ning maa looja* (1), *issand Kristus Jeesus* (1), *issand Kristus ristikandja* (1), *issanda Jeeseus Kristuse arm* (1), *issanda Jeesuse Kristuse alandus ning kannatus* (1), *issanda Jeesuse Kristuse ema* (1), *issanda Jeesuse Kristuse evangeelium* (1), *issanda Jeesuse Kristuse hivu ning veri* (1), *issanda Jeesuse Kristuse ilmale tulemine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse jutlus, imeasi,*

kannatus, surm, ülestõusmine ning taeva minemine (1), *issanda Jeesuse Kristuse kibe kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse reiad* (1), *issanda Jeesuse Kristuse rist* (1), *issanda Jeesuse Kristuse rist ning kannatus* (1), *issanda Jeesuse Kristuse ristikannatus ning surm* (1), *issanda Jeesuse Kristuse sõjamees* (1), *issanda Jeesuse Kristuse surm ning arm* (1), *issanda Jeesuse Kristuse surm, kannatus ning verevalamine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse vägi* (1), *issanda Jeesuse Kristuse verejooksmise reig* (1), *issanda Jeesuse Kristuse verereig* (1), *issanda Jeesuse Kristuse* vor*teenistus* (1), *issanda Kristuse hüüs ning riik* (1), *issanda Kristuse ilmale tulemine* (1), *issanda Kristuse inimese sündimine, jutlus, imeasi, surm, ülestõusmine* (1), *issanda Kristuse jutlus* (1), *issanda Kristuse kannatus ning imeasi* (1), *issanda Kristuse kannatus ning surm* (1), *issanda Kristuse kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), *issanda Kristuse kannatuse aeg* (1), *issanda Kristuse käsi* (1), *issanda Kristuse reig* (1), *issanda Kristuse rist ning kannatus* (1), *issanda Kristuse sündimine* (1), *issanda Kristuse vägi* (1), *issanda Kristuse verdeenst ning surm* (1), *Jeesus Kristus meie issand* (1), *kaunis mõistus sest issanda Kristuse riigist* (1), *õpetus sest issanda Kristuse sissesõitmisest* (1), *rõõmulik õpetus meie issanda Jeesuse Kristuse verevalamisest* (1). ♦ Jeesus Kristus jumala poeg (43): *Kristus Jeesus jumala poeg* (15), *Jeesus Kristus jumala poeg, taeva ning maa looja* (1), *jumala poeg Jeesus Kristus* (1), *messias Kristus Jeesus jumala poeg* (1). ♦ armas Jeesus Kristus (24): *armas poeg Jeesus Kristus* (14), *armas issand Jeesus Kristus* (4), *armas ainus poeg Jeesus Kristus* (3), *armas issand ning õnnistegija Jeesus Kristus* (1), *igavene isa ning tema armas poeg Jeesus Kristus* (1). ♦ poeg Jeesus Kristus (22): *armas poeg Jeesus Kristus* (14), *armas ainus poeg Jeesus Kristus* (3), *igavene isa ning tema armas poeg Jeesus Kristus* (1), *jumala poeg Jeesus Kristus* (1), *neitsikese Maarja poeg Kristus Jeesus* (1). ♦ issanda Kristuse kannatus (12): *issanda Jeesuse Kristuse kannatus* (2), *issanda Kristuse kannatus* (2), *issanda Jeesuse Kristuse alandus ning kannatus* (1), *issanda Jeesuse Kristuse jutlus, imeasi, kannatus, surm, ülestõusmine ning taeva minemine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse kibe kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse rist ning kannatus* (1), *issanda Jeesuse Kristuse surm, kannatus ning verevalamine* (1), *issanda Kristuse kannatus ning imeasi* (1), *issanda Kristuse kannatus ning surm* (1), *issanda Kristuse kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1). ♦ Kristuse surm (10): *issanda Jeesuse Kristuse jutlus, imeasi, kannatus, surm, ülestõusmine ning taeva minemine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse kibe kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse ristikannatus ning surm* (1), *issanda Jeesuse Kristuse surm ning arm* (1), *issanda Jeesuse Kristuse surm, kannatus ning vere valamine* (1), *issanda Kristuse inimese sündimine, jutlus, imeasi, surm, ülestõusmine* (1), *issanda Kristuse kannatus ning surm* (1), *issanda Kristuse kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), *issanda Kristuse verdeenst ning surm* (1). ♦ õnnistegija Jeesus Kristus (8): *issand ning õnnistegija Jeesus Kristus* (2), *armas issand ning õnnistegija Jeesus Kristus* (1), *kõige ilma õnnistegija Jeesus Kristus* (1), *õige õnnistegija Jeesus Kristus* (1), *õnnistegija Kris-*

tus Jeesus (1). ♦ Jeesuse Kristuse arm (7): *issanda Jeesuse Kristuse arm* (3), *issanda Jeesuse Kristuse surm ning arm* (1), *Kristuse Jeesuse arm* (1). ♦ Jeesuse Kristuse nimi (7): *issanda Jeesuse Kristuse nimi* (6), *Kristuse Jeesuse nimi ning sõna* (1). ♦ Kristuse au (6): *issanda Jeesuse Kristuse au* (3), *issanda Kristuse au* (3). ♦ Kristuse tulemine (6): *issanda Jeesuse Kristuse tulemine* (2), *issanda Kristuse tulemine* (2), *Jeesuse Kristuse tulemine* (1). ♦ Kristuse rist (5): *issanda Kristuse rist* (2), *issanda Jeesuse Kristuse rist* (1), *issanda Jeesuse Kristuse rist ning kannatus* (1), *issanda Kristuse rist ning kannatus* (1). ♦ Kristuse veri (4): *issanda Jeesuse Kristuse veri* (2), *issanda Jeesuse Kristuse hivu ning veri* (1), *Jeesuse Kristuse veri* (1). ♦ issanda Kristuse jutlus (3): *issanda Jeesuse Kristuse jutlus, imeasi, kannatus, surm, ülestõusmine ning taeva minemine* (1), *issanda Kristuse inimese sündimine, jutlus, imeasi, surm, ülestõusmine* (1), *issanda Kristuse jutlus* (1). ♦ Kristuse vägi (3): *issanda Jeesuse Kristuse vägi* (1), *issanda Kristuse vägi* (1), *Kristuse Jeesuse vägi* (1). ♦ lapsukene Jeesus Kristus (3): *lapsukene Jeesus Kristus* (2), *uussündinud lapsukene Jeesus Kristus* (1). ♦ messias Jeesus Kristus (3): *messias Kristus Jeesus jumala poeg* (1), *õige messias ning Jeesus Kristus* (1). ♦ issanda Kristuse ilmale tulemine (2): *issanda Jeesuse Kristuse ilmale tulemine* (1). ♦ issanda Kristuse imeasi (2): *issanda Kristuse inimese sündimine, jutlus, imeasi, surm, ülestõusmine* (1), *issanda Kristuse kannatus ning imeasi* (1). ♦ issanda Kristuse reig (2): *issanda Jeesuse Kristuse verejooksmise reig* (1). ♦ issanda Kristuse sündimine (2): *issanda Kristuse inimese sündimine, jutlus, imeasi, surm, ülestõusmine* (1), *issanda Kristuse sündimine* (1). ♦ Jeesus Kristus, taeva ning maa looja (2): *issand Jeesus Kristus, taeva ning maa looja* (1), *Jeesus Kristus jumala poeg, taeva ning maa looja* (1). ♦ Jeesuse Kristuse vere valamine (2): *issanda Jeesuse Kristuse surm, kannatus ning vere valamine* (1), *rõõmulik õpetus meie issanda Jeesuse Kristuse verevalamisest* (1). ♦ Kristuse sõna (2): *Kristuse Jeesuse nimi ning sõna* (1). ♦ ristikandja Kristus (2): *issand Kristus ristikandja* (1), *ristikandja Kristus Jeesus* (1). ♦ Jeesuse Kristuse alandus (1): *issanda Jeesuse Kristuse alandus ning kannatus* (1). ♦ Jeesuse Kristuse hivu (1): *issanda Jeesuse Kristuse hivu ning veri* (1). ♦ Jeesuse Kristuse taeva minemine (1): *issanda Jeesuse Kristuse jutlus, imeasi, kannatus, surm, ülestõusmine ning taeva minemine* (1). ♦ Kristus ehk maotallaja (1). ♦ Kristuse hääl (1). ♦ Kristuse jalg (1). ♦ Kristuse luudliikmised (1). ♦ Kristuse vaesus (1). ♦ mage Jeesus Kristus (1): *õige ning mage Jeesus Kristus* (1). ♦ õpetus sest issanda Kristuse sissesõitmisest (1). ♦ õpetus sest issandast Kristusest (1)

kroon (2) *s*

Cron (1), Kronith (1)

Ny hæstÿ nente iures, ke Sydit ninck Kronith kandwat, kuÿ nente iures, ke vche hally kuwe kaas keub. (24.1)

♦ köstlik kroon (1). ♦ siid ning kroon (1)

kroonima (1) *v*

krönituth (1)

Ninck waatket io hæsti se\pæle, eth teÿe hend se lumala S: kaas, Kuÿ vche

Lippo sisse mæchite, nĩck sæl sees ninda sterben, sÿß piddat teÿe Wÿmsel Peiwal, keicke Auwo kz krönituth nĩck auwustut sama. (34.6)

♦ kroonima ning austama (1)

kuhu (19) *proadv*

koo (7), koho (5), koh (3), kooh (3), ko (1)

Eth mina nüith küll erra|surre, sÿß tæn mina koho mina læhan, eth minu Hiwo nĩck Heng vche toine toÿsest erra|lachkuwat, nĩck se Hiwo saab se Maa|mulla sisse maetuth, waidt minu Heng on lumala Kedde sid: sæl eb likuta tædda vxkit hedda echk willetzus. (14.3)

kui (1439) *konj/proadv*

kuÿ (890), kudt (448), kui (101)

se|perrast piddi tæma kaas vchest puchtast Neutzikeßest ilmalle tullema. eb mitte sel kombel, kuÿ muhd Lapset. (1.8)

kuÿ tæma oma eßimeße Poÿa Cain Ilmale toÿ, ohn tæma suhrest röhmust kißendanut. (1.4)

♦ kui tai ehk mil kombel (1)

• vt *tao** → *kui|tao** (18) 'kuidas'

kui|tao* (18) 'kuidas' → *tao**

kuiv (6) *adj*

kuiwa (5), Kuiwade (1)

Kæ Taÿwa ninck Maa on lohnut, se læßib iße kuiwa holkidde pæl, kumast needt Heriadt ninck muhd Weddichset söid. (7.3)

♦ kuiv jalg (2), ♦ kuiv aeg (1), ♦ kuiv surnuluu (1), ♦ kuiv tükk liha (1), ♦ kuivad õled (1)

kuivama (7) *v*

kiuwab (1), kuiwa (1), kuiwab (1), kuiwatuth (2), kuÿwa (1), kuÿwis (1)

ära kuivama (7)

Se armuliku Hallick eb kuÿwa eales erra, ninck eb sa kaas mitte tüchiax, io enamb meÿe tæmast wottame, io enamb se armuliku weßi tæmast Paisub ninck tæmalle ieeb. (3.11)

♦ lõppema ning ära kuivama (1)

kuke|laulmine (1) → *laulmine*

kukk (2) *s*

Kuck (1), Kucku (1)

Se Kolmas aick on, kuÿ se Kuck kesck öhse laulab. (23.2)

• vt *laulmine* → *kuke|laulmine* (1)

kuld (8) *s*

Kulla (3), Kuld (3), Kuldt (2)

Eike ninda kuÿ vx Kulla|sep se Kulla nĩck hobbeda, lebbÿ se Tullæ puchtax teb. (26.3)

♦ kaunis kuldpenning (1), ♦ kõige kaunim kuld (1), ♦ kuld ning hõbe (1)

• vt *penning** → *kuld|penning** (4), *sepp* → *kullas|sepp* (2)

kuldama (4) *v*

Kulladuth (2), Kulladut (1), Kullatuth (1)

Waidt se Ouwna pœl seisab vx Kul|laduth Ristikene. (26.9)
♦ kullatud ehk hõberist (1)

kuldne (3) *adj*
Kullane (2), Kullase (1)
Ninck tahab se wana Simeon meit oma Exempli kaas oppeta ninck mainita, et se|sama se keicke parremb ninck kaunimb Kullane kunst on, ke Iumala kartuße siddes ellab, ninck hend oma wÿmbse otza pœle walmistab, et tœma rawo ninck roimu kaas woib erra|surra. (35.1)
♦ kuldne kunst (2): *kõige parem ning kaunim kuldne kunst* (1), *õige kuldne kunst* (1). ♦ kuldne kätki (1)

kuld|penning* (4) → *penning**

kull (1) *s*
Kulle (1)
põrgu|kull (1) 'saatan': *põrgu kull* (1)
Sel kombel, Kuÿ meÿe hend sen keicke wœgkewama Iumala Issa tœma Armuliko Mantele alla petame, nĩck ~~Chrse~~ ~~Ihse~~ Tÿwade alla pugkeme, ninda kuÿ nedt Nohret Kañadt, oma Eñ̃a Tiwade ninck Koho alla wariulle pugkewat, sÿß on meil se Põrgku Kulle, se on sen Kochnretti eddest wabba. (33.3)

kullane → *kuldne*

kullas|sepp (2) → *sepp*

kuluma (8) *v*
kullub (4), kulluma (1), kullunut (1), kullututh (1), kuluwat (1)
ära kuluma (8)
Sina laßet nœmat möda meña kuÿ vx Layne, ninck omat kuÿ vx Magkamene, eike ninda kuÿ se Rohi, kumb sœl pea erra|kullub. (23.1)

kumb (376) *pron* 'kes, mis'
kumb (215), kumba (115), kuñ̃ast (17), kumbast (8), kummast (4), kũb (3), kumbade (3), kuñ̃alle (2), kumbal (2), kumballe (2), kummat (2), kũmast (1), kuñ̃a (1), kuñ̃at (1)
tullewat ninck leutwat se Lapsukeße sen Talli ninck Seuma siddes lessiwa, kumba nœmat omax Issandax, Iumala ninck Loÿax tunnistawat, ninck palluwat tœdda. (4.6)
Ninck omat nüit meddÿ onsat Wanambat sel|sinatzel|aÿal se Aasta siddes, neet Euangeliumit, Epistlit, ninck muhd kaunit Tœnno|laulut sißе seednut ninck algknut laulma, kumba kaas, nœmat meit tachtwat mainita ninck vlles errata. (1.1)

kummardama (2) *v*
kuñ̃ardanuth (1), kummarduth (1)
Mina olle exinut, ninck minu Pattut omat enamb, kudt Liwa Merre œres, ninck mina ollen kummarduth sen|sinatze raßeda Raud|kedide siddes, ninck mi|nul eb olle mitte rawo, sem|prast et mina sinu wiha ollen erratanut, ninck paliu kuria sinu eddes technut: (3.3)
maha kummardama (1)
Kuÿ tœma nüith oma welie se Esau wasta tulli, sÿß on Iacob tœma wasta oma

Kescku Mehet, nīck Andet leckitanuth, nīck on hend iße prast 7. kordt, oma Werre|Koira Welie, se Esau ette maha kumardanuth. (23.6)

kummatigi (36) *modadv*

kumateckit (31), kumatekit (2), kummateckit (2), Kumateckit (1)

Sest, eth se Sündmene eb mitte Mehe Werrest echk Lihast, erranes vx|peines sest Pöhast Waimust on olnut, ieeb Maria kumateckit illus ninck pohas. (1.10)

kuningas (146) *s*

Kunningkas (27), Kuningka (25), Kunningka (14), Kuningkas (12), Kuningkz (12), Kuningkat (7), Kunningkz (5), Kun (4) *lüh*, Kuñ (4) *lüh*, Kuningkade (4), Kuningkax (4), Kunningkade (4), Kuningkalle (3), Kuningkas (3), Kunningkal (3), Kuningkade (2), Kunningkalle (2), Kunningkat (2), Kuningk (1), Kuningka (1), Kuningks (1) *lüh*, Kuningkz (1) *lüh*, Kuninkax (1), Kunninckal (1), Kunninckas (1), Kunningat (1), Kunningk (1)

Nüith eb olle ned Tæhe|nimedt, se Kuningka Dauide, kuÿ kaas nente toiste Laulude pæle mitte ilma|aikas sætuth echk kiriututh, erranis, se kz saab meile tædta antuth, mea kombe næmat se Kuningka Dauide, kuÿ kz nente toiste Israelli Kuningkade uÿall, se Pöha R: Kircko siddes omat piddanuth, Laulmeße ninck lugkemeße kz. (16.1)

rahu|kuningas (9): *rahu|kuningas* (1), *rahu kuningas* (8)

Waidt se|sinane Lapsukene on se eike Rawo|Kunningkz, kæ meddÿ Süddame Waino waikistab, ninck meile sen eike Rawo annab. (7.15)

♦ kuningas Taavet (49): *püha kuningas Taavet* (6), *kuningas Taaveti lauluraamat* (4), *püha prohvet ning kuningas Taavet* (4), *kuningas Taaveti laul* (2), *kuningas prohvet Taavet* (1), *kuningas Taaveti sugu* (1), *kuningas Taaveti vits* (1). ♦ püha kuningas (10): *püha kuningas Taavet* (6), *püha prohvet ning kuningas Taavet* (4). ♦ prohvet ning kuningas (8): *püha prohvet ning kuningas Taavet* (4), *kuningas ning prohvet* (2), *kuningas prohvet Taavet* (1), *prohvet ning kuningas* (1). ♦ kuningas Manasse (5). ♦ kuningas ning peapiiskop (5): *kõige suurem kuningas ning peapiiskop* (1), *veli, kuningas ning peapiiskop* (1). ♦ kuningas Heroodes (4): *väetu kuningas Heroodes* (1). ♦ ilmatalluse kuningas (3): *suur ilmatalluse kuningas* (1), *suurte ilmatalluse kuningate sõjavägi* (1). ♦ kuningas Saalomon (3): *tark kuningas Saalomon* (2). ♦ suur kuningas (3): *kõige suurem kuningas ning peapiiskop* (1), *suur ilmatalluse kuningas* (1). ♦ kuningas Nebukadnetsar (2). ♦ kuningas ning isand (2). ♦ kuningas Saulus (2). ♦ tark kuningas Saalomon (2). ♦ õige rahukuningas (2). ♦ Frankriigi kuningas (1). ♦ igavene kuningas (1). ♦ Iisraeli kuningas (1). ♦ kõige paremate kuningate majad (1). ♦ kuninga aujärg (1). ♦ kuninga valitsemine (1). ♦ kuningas Ahasveerus (1). ♦ kuningas Hiskija (1). ♦ kuningas Joosafat (1). ♦ kuningas ning vürst (1). ♦ peamees ning kuningas (1). ♦ Rootsi kuningas (1). ♦ suur ilmatalluse kuningate sõjavägi (1). ♦ taevane kuningas (1). ♦ truu kuningas ning karjane (1). ♦ uus kuningas (1). ♦ vaene alutu kuningas (1). ♦ vägev kuningas (1): *kõige vägevam kuningas* (1)

• vt *riik* → *kuning|riik* (8)

kuning|riik (8) → *riik*

kunst (10) *s* 'oskus, meisterlikkus'
kunst (5), kunsti (4), kunstide (1)
Se on nuit se eike Kunst, ke setta tunneb, se on keickest heddast awituth. (3.11)
nõia|kunst (1)
Se|sama Iumala keicke korgkemb Tarck„„ (:A. R:) eth Iumal meidt Sodda, Wayno, Kally Aya, echk muh Risti ninck willetzuße kaas koddo otzib, pidda meye hæl|melell ilma keicke nurrisematta wasta wothma, ninck eb mitte nente Laußiade echk muh Kochnretti Noya|kunstide iure ioxma, nente iures abby otzma, kuy meye sest|samast haykedusest woixime erra|pæstetuth sada. (10.5)
♦ kõige parem kunst (2): *kõige parem ning kaunim kuldne kunst* (1), *kõige suurem ning parem kunst* (1). ♦ kuldne kunst (2): *kõige parem ning kaunim kuldne kunst* (1), *õige kuldne kunst* (1). ♦ kõhnreti nõiakunst (1), ♦ töö, vägi ning kunst (1)

kunstlik* (2) *adj* 'osav'
Kunstlikimb (1), Künstlikimb (1)
Toesti A. R. mina tahan se tunnistada, ny paliu kudt Iumal minulle Tarckust andnuth on, ninck se|sama piddawat kaas keick Waadt Risti Inimeßet minu kaas tuñistama, eth Luther„„ se keicke parremb ninck Künstlikimb Meister vlle oma Laulode on, kudt eales vx Oppia aña nente Apostlide Ayal eb mitte olle olnuth, ninck peab kaas Luther„„ se keicke Kunstlikimb Meister vlle oma Ramatode ninck Laulude iæma, ned toyset Kiriutakat, mea nœmat tachtwat. (9.10)
♦ kõige kunstlikum meister (2): *kõige parem ning kunstlikum meister* (1)

kuntskop* (1) *s* 'teade'
Kundschop (1)
Kuy tæma nüith Te pœl olli, syß thodi tæmalle se Kundschop, dz ihm sein Brud' Esau 400. Mehe kz wasta tulli, kumb Esau se Iacobe 20. Iahr olli wihastanuth. (23.6)

kurat (55) *s*
kurrati (22), kurraty (12), Kurrat (9), kurratit (5), Kurratide (3), Kurratist (3), Kurratille (1)
Ohn nüit sen Kochnretti Rickus lebby sen Naise sen Ilma sisse tulnut: Syß piddab kaas ielles vmber sest Naisest tullema vx wegkewamb, kæ sen Kochnretti vlle|woytab, ninck sen Wayse erra|exituth Inimesse, kæ sen Pattu ninck sen Kurrati walla alla olli langnut, tachtis erra|peestada. (5.13)
põrgu|kurat (1)
Nœd minu N. kumb Inimeßet Iumall sel|kombel on õñistanuth, selle|samalle eb woy keick se Ilm, ia keick Põrgku|kurratit mitte kachio teha. (16.4)
♦ surm, kurat, põrguhaud (8): *surm, kurat ning põrguhaud* (2), *kurat, igavene surm, põrguhaud ning igavene hukutus* (1), *kurat, põrguhaud ning igavene surm* (1), *patt, surm, kurat ning põrguhaud* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud ning igavene nuhtlus* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud ning kõik häda* (1). ♦ kuradi vald (5): *patt ning kuradi vald* (1), *patt, surm ning kuradi vald* (1). ♦ patt, surm, kurat, põrguhaud (4):

patt, surm, kurat ning põrguhaud (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud ning igavene nuhtlus* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud ning kõik häda* (1), ♦ kuradi pettus (3), ♦ kuradi kurk (2), ♦ kuradi vägi (2): *kuradi viha ning suur vägi* (1), ♦ kuradi viha (2): *kuradi viha ning suur vägi* (1), ♦ kuradi aflaat ning tõotus (1), ♦ kuradi laps (1), ♦ kuradi luud-liikmised (1), ♦ kuradi pale (1), ♦ kuradi pea (1), ♦ kuradite mäss (1), ♦ kuradite tulised nooled (1), ♦ kurat ning kõik tema selskop (1)

kurb (21) *adj*

kurb (9), kurbat (6), kurbax (5), kurba (1)

Kuÿ nüith vx magkaw Inimene on vwinunuth magkama, sÿß eb tæ tæma vchestekit aßiast, eth tæma küll wahelt moñe|sarnast Vnnd næb: Monikat omat röÿmsat, moñikat kurbat, monikat tews Kartust ninck hirmo. (23.3)

♦ kurb süda (6): *kurb ning alandlik süda* (1), *kurb ning vaene süda* (1), *suur kurb süda* (1), ♦ kurvaks saama (3), ♦ kurb inimene (2), ♦ kurvaks tegema (2), ♦ kurb hing (1), ♦ kurb öö (1)

kurbus (27) *s/adj*

kurbtuße (15), kurbtus (7), kurbtußet (3), kurbtußest (2)

Eike ninda on meddÿ Ello kz, enamb suhre murre, Kurbtuße echk muh willetzuse, kuÿ suhre röÿmu kz ehituth ninck vmber|antuth. (23.3)

Nüit on Iumal kuñateckit kesck tæma wiha siddes oma Armu peele mottelnuth, Adame ninck Eua, kudt wayset kurbtußet süddamet, ielles vmber tröstnuth sen|sinatze toiwutuße kaes ninck paiatanuth: Ich wil Feindtschafft setzen zwisschen dir(: der Schlanglen:) vnd dem Weibe, zwischen deinem Samen vnd ihrem Samen. (5.6)

♦ kurbus süda (10): *vaene kurbus süda* (4), ♦ vaene kurbus (6): *vaene kurbus süda* (4), *vaene kurbus inimene* (2), ♦ kurbus ning/ehk viletsus (2): *suur mure, kurbus ehk muu viletsus* (1), *vaesus, kurbus, häda ning viletsus* (1), ♦ mure ning kurbus (2): *suur mure, kurbus ehk muu viletsus* (1), ♦ suur kurbus (2): *suur kurbus süda* (1), *suur mure, kurbus ehk muu viletsus* (1), ♦ kurbus ehk rõõm (1), ♦ kurbus ehk tõbi (1), ♦ südame kurbus (1)

kuri (138) *adj/s*

kuria (81), kurrÿ (18), kuriat (14), kuriast (13), kuriadt (3), kuriemb (3), kuriemba (3), kuriall (1), kurialle (1), kuriemax (1)

Erra|satack meÿdt kuria huckutuße siße, erranes erra|peesta meidt keickest Kuriast: (2.10)

Erra te enamb mitte Pattu , eth eb sinulle mitte paliu enamb kuriemb sünnÿ. (29.9)

ninck palwume eth se vx Ainus keicke Wægkiwene Iumall meidt keicke Kachio ninck kuria eddest tahax hoÿdta. (9.8)

♦ kuri töö (20): *endine kuri töö* (1), *kuri häbitu töö* (1), *kuri töö ning elu* (1), *kuri töö ning raske patt* (1), *kuri töö ning rüve elu* (1), *kuri töö ning üleastumine* (1), *patt ning kuri töö* (1), *sõgedus ning kuri töö* (1), *suur kuri töö* (1), ♦ kuri elu (11): *häbitu ning kuri elu* (1), *kuri komme ning elu* (1), *kuri töö ning elu* (1), *patt ning meie kuri elu* (1), *patt, kuri elu ning rüvedus* (1), ♦ kurja

tegema (9), ♦ kuri aeg (6): *hea ehk kuri aeg* (1), *kallis ning kuri aeg* (1), ♦ kuri mõtlus (4): *sala kuri mõtlus* (1), ♦ häbitu ning kuri (3): *häbitu ning kuri elu* (1), *häbitu ning kuri surm* (1), *kuri häbitu töö* (1), ♦ kuri vaenlane (3), ♦ hea ning/ehk kuri (2): *hea ehk kuri aeg* (1), *puu sest tundmisest heast ning kurjast* (1), ♦ kuri hukutus (2), ♦ kuri ilm (2): *tuisune ning kuri ilm* (1) *vihm ehk muu kuri ilm* (1), ♦ kuri inimene (2), ♦ kuri komme (2): *kuri komme ning elu* (1), ♦ kuri reig (2): *kuri reig ning verine paise* (1), ♦ kuri nõu ning meel (1), ♦ kuri süda (2): *kurja südame mõtlus* (2), ♦ kuri surm (2): *häbitu ning kuri surm* (1), ♦ kuri üleastumine (2): *kuri töö ning üleastumine* (1), ♦ kurjategija ning/ehk röövel (2), ♦ patt ning kuri elu (2): *patt ning meie kuri elu* (1), *patt, kuri elu ning rüvedus* (1), ♦ hirmus ning kuri peremees (1), ♦ kõige suurem kuri (1), ♦ kuri algus (1), ♦ kuri hädaaeg (1), ♦ kuri ning hädaaeg (1), ♦ kuri ning vihane lojus (1), ♦ kuri nuhtlus (1), ♦ kuri õpetus (1), ♦ kuri ots (1), ♦ kuri päev (1), ♦ kuri selts (1), ♦ kuri tee (1), ♦ kuri tõbi (1), ♦ kuri vaim (1), ♦ kuri viha (1): *mõõk, tuli ehk muu kuri viha* (1), ♦ kurja tegemine (1), ♦ kurjategijad ning vargad (1)

• vt *tegija* → *kurja|tegija* (5)

kurjasti (12) *adv*

kuriasti (9), kuriemasti (3)

lelles vmber, ke vx|kordt kuriasti on erra surnuth, se|sama lehab kz eñis igkewest hucka. (14.3)

Minck|pr: ke lumala Armu pæle Pattu teb, se|sama peab sẽ Igkeweße nuchtluße nĩck wiha kaas, sedda kuriemasti nuheldut sama. (33.9)

♦ hirmsasti ning kurjasti (1), ♦ hästi ehk kurjasti (1)

kurja|tegija (5) → *tegija*

kurk, -u (4) *s*

Kurckust (3), kurcku (1)

Se Pörgku|hauwd, kuÿ se eike Werre|neelÿa, awwab oma Laÿa kurcku Layalle awwa, kuÿ vx eike hirmus Mördre haud, ninck tahab meÿdt vpris erraneldta. (34.6)

♦ kuradi kurk (2), ♦ lai kurk (1), ♦ põrguhaua kurk (1)

kurt (4) *adj*

kurtax (2), Kurtat (1), kurta (1)

Waidt mina karta, eth meÿe nÿ laisckaste lumala Sana iure tulleme, meddÿ kurta korwade ninck vnniße Silmade kz nedt lütlußet kuleme, echk meÿe lehame nÿ heesti Kirckust welia, kuÿ meÿe olleme siße tulnuth, ninck nairame nedt Kircko|oppiat weel pælekit. (20.5)

♦ kurdiks jääma (1), ♦ kurdiks saama (1), ♦ kurdid kõrvad ning unised silmad (1)

kus (120) *proadv*

kuß (109), kus (7), kußa (3), kussa (1)

Tæma on sen Kochnretti keicke tæma wæe kaas wangkix wotnut, ninck næmat keick hebbedax technut, Et meÿe næmat woime pilckada, nairda ninck vttelda. Surm, kuß on sinu Odda, Pörgku|haud kuß on sinu woÿmus? (7.12)

kuski (7) *proadv* 'kuskil'

kußakit (7)

Toddest Israellil, se on, sel pöha Risti Kirckul, eb olle kußakit muhd abbÿ, kudt vx|peines lumala sen Issanda iures, minck|prast Iumala meddi Issanda iures on se abbÿ, ninck se Önne vlle sinu Rachwa. (3.4)

kust (24) *proadv*

kust (24)

Sÿn kulet sina minu A. Inimene, kuÿ sinul muito kax Korwat ninck meld sinu Pæ siddes on, kust needt|sinatzet Sanat (Gott, Hₙₛ Chrₙₛ, H: Geist) omat woetuth, eb toesti vchekit Inimeße Pæst echk melest, eb mitte, Muito needt Sanat omat woetuth, meddÿ Pöha Risti Vssust, da wir gleuben Vnd bekennen. (12.6)

kustuma (1) *v*

kustub (1)

ära kustuma (1)

Wie ein Liecht, weñ es angezündet, imer ieh mehr vnd mehr erra|loppeb, nĩck kuÿ eb sæl enamb raßwa echk mehe|waa olle, sÿß kustub tæma erra, also gehet es auch mit vns menschen. (23.9)

kustutama (26) *v*

kustuda (7), kustututh (7), kustutanut (6), kustutanuth (2), kustudäa (1), kustutab (1), kustutada (1), kustutama (1)

ära kustutama (26)

Se on: Chrₙₛ Hₙₛ Iumala P: tæma tahab keick meddÿ Pattut erra|kustuda: wie er vsprochen hat: Mina kustuda sinu Pattut erra minu heñese perrast, ninck mina eb motle sinu Pattude pæle mitte. (19.3)

♦ ära kustutama ning ära unustama (1), ♦ ära kustutama ning ära võtma (1)

kut → *kui*

kutsuma (23) *v*

kutznuth (6), kutzuda (6), kutzututh (4), kutznut (3), kutzub (3), kutzunut (1)

Imẽ|tabbasel kombel kutzub Iumal neet Inimeßet, oma ello Parrandußе pohle, sen vche sel kombel, sen toise vche muh|sarnatzel kombel. (38.6)

ära kutsuma (2)

Se|prast A. R. eth meÿe sÿn nüith kuleme, eth nente Risti vsckuliste Inimeste Surm vx, Vnnÿ saab nÿmetuth, Sÿß lasckem meidt io sem|pæle walatada, eth meÿe Süddamest needt|sinatzet Sanadt laulame, Vnd hilff vns selig sterben, nĩck eth meÿe igka aÿall piddame walmit ollema, kuÿ lumall meidt sÿdt ilma pælt tahab erra|kutzuda, nĩck eth meÿe, heel|melell erra|surreme, se|prast piddab se Igkewene Hiüß armamb meddÿ meles ollema, kudt se Hiwoliko Ello. (14.5)

ühte kutsuma (1)

Vlle nente sama Apostlide motlußet, on meddÿ Iss: ninck Oñis|tegkia, næmat keick vchte kutznuth, ninck neile kulutanuth, eth se Aßÿ (echk iergk) nente kaas ninda eb mitte pidda ollema, kuÿ nedt Apostlit luhlsit. (25.3)

♦ manitsema ning kutsuma (1)

kutsumine (7) *s*

kutzmeße (3), kutzmesest (2), kutzmene (1), kutzmeßest (1)

Ned Sanat (Kelle keick se Ilm se auwo annah) opwat meile kz, nente wayste ninck Sogkedade Pagkanade kutzmeßest, eth keick ilma Inimeßet piddawat, selle vche Aino lumalalle Auwo andma. (18.7)

♦ amet ning kutsumine (2), ♦ kutsumine ning töö (1), ♦ õpetus nende paganate kutsumisest (1)

kuu (8) *s* 'taevakeha; ajavahemik'

Ku (5), Kwes (2), Kuw (1)

Ia se Peiwlick ninck Ku eb tullewat mitte ny ligki meye iure, kudt ~~Ih~~$_{us}$ ~~Ghr~~$_{us}$ lumala Poick, meddi Liha ninck werre siddes, meye iure on tulnut. (4.8)

Kuy eb teye mitte tahate hæl|melell, syß piddat teye vlle meldæ neile Lands knechtille nente Kuw raha andma, ninck sate monda Gotts wunnith weel pælekit, (24.9)

♦ päevlik ning kuu (4): *päevlik ning kuu ning täht* (1), *päevlik, kuu ning täht* (1), ♦ päevlik ning kuuvalu (2): *armas päevlik, kuuvalu ning täht* (1), ♦ päevlik (ning) kuu ning täht (2)

• vt *valu* → *kuu|valu* (3) 'kuuvalgus'

kuub (2) *s*

kuwe (2)

Ny hæsty nente iures, ke Sydit ninck Kronith kandwat, kuy nente iures, ke vche hally kuwe kaas keub. (24.1)

risti|kuub (1)

Eb mitte N. Sina eb olle nicht se eßimene, echk se wymne, Muito keick se Pöha Risti Kogkodus, nick nedt Armat lumala Lapset, haben moñe|sarnatze Risti nick willetzuße kandnuth, eike ninda kuy sina nüith se Risti|kuwe, echk se Risti|mantle kañat, Waidt se|sama omat nedt Pöhadt Inimeßet keick Kañatuße kz kandnuth, lumala pæle lothnut, lumala abby hüidnuth, nick omat kz erra|pæstetuth. (28.6)

♦ hall kuub (1), ♦ ristikuub ehk ristimantel (1)

kuues (6) *num*

Kuwendel (3), Kuwende (2), Kuwes (1)

eb kaas mitte eßimelt se Bethlehemu Liña siddes, kuß Chr$_{us}$ ilmalle tulli, erranis sen eßimeße Aasta, ninck Neddala, ninck sen Kuwende Peiwa siddes, prast kudt Taiwas ninck Maa olli loduth, On lumall sen|sama Oppetus sen Paradyse siddes, meddy eßimeße wanambille kulutanuth. (5.4)

kuue|sarnane* (1) 'kuuesugune' → *sarnane*

kuulma (310) *v*

kulda (52), kulnuth (44), kuleme (32), kulet (32), kule (26), kulma (21), kulnut (21), kuleb (14), kuhlnuth (7), kuulma (6), kuldta (5), kulete (5), kuulda (4), kwlma (4), kwlnut (4), kuhlma (3), kulwat (3), kuulnut (3), kuelma (2), kuelnut (2), kulduth (2), kulket (2), kuulwat (2), kuelwat (1), kuhlda (1), kuld (1), kulexime (1), kulexite (1), kulis (1), kulsin (1), kulsit (1), kultuth (1), kuulka (1), kuulket (1), kwlda (1), kwlket (1), kwlwat (1)

Keick mea meye nüit se Pöha Apostle Pauluße ramatust lugkeme ninck tæmast kuleme, se|sama on se igkewene toßi ninck Suh, Ih$_{us}$ Chr$_{us}$ ißе. ninck on io ny paliu, kuy kuleximе meye sen Ißanda Ihm Chrm ißе iütlewa, (38.5)

♦ kuulma ning nägema (4): *nägema ning kuulma* (2), ♦ sõna kuulma (4), ♦ lugema ning kuulma (3): *kuulma ning lugema* (1), ♦ teadma ning/ehk kuulma (3), ♦ kuulma ning õppima (2), ♦ kuulma ning ütlema (2), ♦ kuulma ning mõistma (1), ♦ kuulma ning tunnistama (1), ♦ kuulma ning vastu võtma (1)

kuulmine (6) *s*

kulmene (2), Kuhlmene (1), kuhlmeße (1), kulmeße (1), kuulmeße (1)

syß touseb vx se|sarn waino nick Tapl$_{us}$ sen Inimeße nick sen Surma wahel, eth meddy nægkomene ninck kulmene erra|kawub. (14.6)

♦ nägemine ning kuulmine (2), ♦ armulik kuulmine (1), ♦ kuulmise kõrvad (1), ♦ nägu ning kuulmine (1), ♦ õppimise jutlus ning kuulmine (1)

kuulutama (75) *v*

kulutanut (21), kulututh (11), kulutama (9), kulutanuth (8), kuluta (7), kulutada (7), kulutab (4), kulutasin (3), kulutawat (3), Kulutaket (1), kulutame (1)

Nente Waystele saab se Euangelium kulututh. (2.6)

♦ nõu kuulutama (2), ♦ tõde kuulutama (2), ♦ ütlema ning kuulutama (2), ♦ helistama ning kuulutama (1), ♦ kuulutama ning välja lahutama (1), ♦ õppema ning kuulutama (1)

kuulutus (1) *s*

Kulutuße (1)

Nüit ollet teye A. R. enne söhma sest Euangeliumi Oppetußest, sen kauny Historia kulnut, kuy meddy armas Issandt ninck Onnis|t: Ih$_{us}$ Chr$_{us}$ sen Iherusalemi Linna sisse on soythnut, sen Propheti Zacharia Kulutuße prast, Wayne, allotho ninck Sant, vche Metz|hobbose peel, (5.2)

♦ prohvet Sakarja kuulutus (1)

kuum (4) *adj*

kuma (2), kumade (1), kumax (1)

Weel paliu wehemb pidda meye lothma, meddy heñesa Kañatuße pæle, mea sina ninck mina kañatame, Kuy meye se Iumala Sana prast, hend laßexime Tullise echk kumade Tangede kaas katki kisckuda, nick tuhax polleda, (25.9)

tule|kuum (1) *s* 'tulelõõm'

Ebenermaßen Vergleichet der Großmütiger Crucifer Petr$_{us}$, nente Iumala Lapsede Risti vchex pallawa Tullæ kumax, minck|pr: tæma teb suhre kibbe, nick polleb weikasti se wana Adame Liha siddes. (26.3)

♦ kuum tuli (1), ♦ palav ehk kuum ahi (1), ♦ tulised ehk kuumad tangid (1)

kuus (1) *num*

kws (1)

Sem|prast annab se Prophet Esaias tæmale kws|sarnast kaunidt nymedt, kuß tæma paiatab: Sen Vwe|sündinut Lapsukeße nymi on: Ime|tabbane, Iumala Nouw, Iumala Wegki, Wegkeff, Sodda Pee|mees, Igkewene Ißa, Rawo Kunningkas. (7.2)

• vt *sarnane* → *kuue|sarnane** (1) 'kuuesugune'

kuu|valu* (3) 'kuuvalgus' → *valu*

kõhnret* (94) *s* 'kurat, saatan'

Kochnretti (38), Kochnret (37), Kochnr (7) *lüh*, Kochnrettÿ (4), Kochnrettil (2), Kochnreti (1), Kochnrettille (1), Kochnrettist (1), Kochnrettit (1), Kochnrettite (1), Kohnretti (1)

Kuwendel palwume meÿe, eth Iumal meÿdt sen Kochnretti Kawaluße ninck Pettuße eddest tahax hoÿdta. (10.2)

Eike ninda kaas vx Iumala kartia Inimene, ke sẽsinatze Ilma siddes ellab kesck nente Pannitzede Ini|meste seas, ninck keicke nente Kochnrettite all. (37.2)

♦ kõhnreti vägi (6): *kõhnreti vägi ning riik* (1), ♦ kõhnreti kavalus (4): *kõhnreti kavalus ning pettus* (2), ♦ kõhnreti viha (3): *kõhnreti vaen ning viha* (2), *kõhnreti kade ning viha* (1), ♦ kõhnreti kade (2): *kõhnreti kade ning viha* (1), ♦ kõhnreti pettus (2): *kõhnreti kavalus ning pettus* (2), ♦ kõhnreti vaen (2): *kõhnreti vaen ning viha* (2), ♦ kõhnreti vald (2), ♦ kõhnret ning kõik tema selskop (1), ♦ kõhnret, surm ning põrguhaud (1), ♦ kõhnreti kiusatus (1), ♦ kõhnreti meel (1), ♦ kõhnreti ning pannise ilma süü (1), ♦ kõhnreti nõiakunst (1), ♦ kõhnreti pea (1), ♦ kõhnreti riik (1): *kõhnreti vägi ning riik* (1), ♦ kõhnreti sõel (1), ♦ kõhnreti südame lust ning rõõm (1), ♦ kõhnreti võrk (1), ♦ lausuja ehk muu kõhnret (1)

kõht (3) *s*

Kocho (1), Koho (1), Kohulle (1)

Kudt meil Exẽplit omat: Se Kunningkas Hiskia olli sen Surma hedda siddes, Se Prophet Daniel nente Louwe|hauwade siddes, Ionas sen suhre Merre kalla Kocho siddes. (7.10)

♦ näljane kõht (1), ♦ suure merekala kõht (1)

kõige (216) *adv*

keicke (212), keike (2), keick (1), keicko (1)

Minck|prast se keicke suhremb Iñe|aßÿ, mea eales sÿn Ilma|pæl on sündinuth, ninck weel peab sündima, on se, et Iumala Poick ohn Iñimeßex sanut. (1.7)

Eemalle laulame meÿe, kelle keick se Ilm se Auwo annab, tæma eddes hend keick enambest kartab. (18.6)

• vt *kõrge* → *kõige|kõrgem* (3) 'jumal'

kõige|kõrgem (3) 'jumal' → *kõrge*

kõige|sarnane* (9) 'kõiksugune' → *sarnane*

kõik (1211) *pron*

keick (480), keicke (423), keickest (150), keickede (104), keickelle (29), keickes (8), keickit (7), keickele (3), keickel (2), keickidt (2), keickille (2), keickilt (1)

Ninck se Pöha Euangelium sest Iumala Rickust, piddab lebbÿ keicke Ilma|talluße, keickede Inimeste sæas kulututh sama, vchex tuñistußex keickelle Rachwalle, ninck sÿß piddab se Ilma otz tullema. (9.5)

• vt *sarnane* → *kõige|sarnane** (9) 'kõiksugune', *sugu* → *kõik|sugu* (1), *suta** → *kõik|suta** (2) 'kõik koos, korraga'

kõik|sugu (1) → *sugu*

kõik|suta* (2) 'kõik koos, korraga' → *suta**

kõlb* (2) *s* 'kasu'
kolbo (2)
Et kül wahelt nente waade Inimeste iures laßeb tutta, et nente töh ninck tegko eb mitte kolba, sest et næmat keickes paikas sawat wihastuth, ia wahelt sesarna murre ninck kurbtuße echk tobbe siße langwat, et igka|mees motleb, tæma ieeb eñs igkewest vx Waine erra|poltuth Inimene, kuñast eb enamb mitte kolbo olle. (37.5)
♦ kõlbu olema (2)

kõlbama (6) *v*
kolba (3), kolbame (3)
Ninck Ieremias paiatis se Issandt wasta, Ach Issandt Issandt, mina eb kolba mitte iütlema, minck|prast mina olle noor. (37.8)

kõndima (1) *v*
kondima (1)
Erstlich, der Mensch seÿ ein Wanderende Gast in dieser Welt, ninck vx Wöiras, ke teña|peiw se Öh|Maÿa siddes on, Hoñe piddab tæma toise paika kondima, se Surm keub tæma pra Öhd ninck Peiwad, NB. Ia kuÿ vx eike Sallä|maddo etc: nïck lehab ickex eddes|peiti eñs se Surma Hauwa siße. (23.9)

kõne (3) *s*
konne (2), Koñest (1)
Ia vx tröstlik konne on se eike henge artzt. (28.3)
♦ ebausu kõne (1), ♦ tröostlik kõne (1), ♦ vana kõne (1)

kõrb (3) *s*
Korbe (3)
Iumal on kaas iße meddy iures, keicke meÿe hedda siddes, kuÿ tæma nente Israelli Lapsede iures, sen Korbe siddes olli. (3.9)

kõrge (119) *adj*
korgkemba (48), korgkemb (25), korgke (20), Korgkemalle (6), körgkemb (3), Körgke (2), Korgkembast (2), korkemb (2), korkemba (2), korgk (1) *lüh*, korgkemall (1), korgkemax (1), Körgkemba (1), korgkemballe (1), korgkembat (1), korgkeße (1), Korgkest (1), Korgko (1), Korkemalle (1)
Minck|prast nÿ korgke kudt se Taÿws sest Maast on, ninda laßeb Iumall oma Armu paistada vber die so ihn fürchten. (16.3)
Et küll neet Englit Taiwa siddes, kaunit waimudt, Pohadt, Eikedt ninck ilma Pattuda omat, ke ickex Iumala Palle Taiwa siddes negkewat, kuñateckit eb olle næmat mitte Iumala eddes korgkemall vllendut, kuÿ meÿe Innimeßet, seprast, et Iumalla Poick meÿe weliex on sanut. (4.4)
kõige|kõrgem (3) *s*: *kõige kõrgem* (3)
Se on vx kaunis aßÿ, sen Issanda kÿtada, nïck auwo tæñada sinu Nÿmelle, sina keicke körgkemb. (13.1)
♦ kõige kõrgem jumal (40): *kõige kõrgema jumala poeg* (4), *kõige kõrgema jumala vägi* (4), *kõige kõrgema jumala arm* (3), *kõige kõrgema jumala tarkus* (2), *kõige kõrgem jumal-isa* (1), *kõige kõrgema jumala A.B.C. koolipoisid*

ning tütred (1), *kõige kõrgema jumala abi* (1), *kõige kõrgema jumala isa tahtmine* (1), *kõige kõrgema jumala maja, paradiis ning taevariik* (1), *kõige kõrgema jumala nimi* (1), *kõige kõrgema jumala õnnistus* (1), *kõige kõrgema jumala silmatera* (1), *kõige kõrgema jumala sõna ning tõotus* (1), *kõige kõrgema jumala töö* (1), *kõige kõrgema jumala vaenlane* (1), ♦ kõrge ning suur (8): *kõige kõrgem ning suurem and* (1), *kõige kõrgem ning suurem mees* (1), *kõige kõrgem, parem ning suurem hüüs* (1), *kõrge ning suur and* (1), *suur ning kõrge meister* (1), *suur ning kõrge õppija* (1), *suur, kõrge ning püha nimi* (1), *suur, kõrge ning raske õpetus sest ülestõusmisest sest lihast* (1), ♦ kõrge and (6): *kõige kõrgem and* (2), *õige ning kõige kõrgem and ning klenöödie* (2), *kõige kõrgem ning suurem and* (1), *kõrge ning suur and* (1), ♦ kõige kõrgem tarkus (3): *kõige kõrgem õpetus ning tarkus* (1), ♦ kõige kõrgem isa (2): *kõige kõrgem jumal-isa* (1), ♦ kõige kõrgem klenöödie (2): *õige ning kõige kõrgem and ning klenöödie* (2), ♦ kõige kõrgem ning parem (2): *kõige kõrgem, parem ning suurem hüüs* (1), *kõige parem ning kõrgem rist* (1), ♦ kõrge ning raske (2): *kõrge ning raske jutlusamet* (1), *suur, kõrge ning raske õpetus sest ülestõusmisest sest lihast* (1), ♦ kõrge õpetus (2): *kõige kõrgem õpetus ning tarkus* (1), *suur, kõrge ning raske õpetus sest ülestõusmisest sest lihast* (1), ♦ kõrge õppija (2): *suur ning kõrge õppija* (1), ♦ õige kõrge kinnitaja kõigest hädast (2), ♦ aus ning kõrge lojus (1), ♦ kõige kõrgem aitaja ning äralunastaja Jeesus Kristus (1), ♦ kõige kõrgem hüüs (1): *kõige kõrgem, parem ning suurem hüüs* (1), ♦ kõige kõrgem isand (1): *kõige vägevam ning kõrgem isand* (1), ♦ kõige kõrgem issand (1), ♦ kõige kõrgem mees (1): *kõige kõrgem ning suurem mees* (1), ♦ kõige kõrgem peaoorsak (1): *õige ning kõige kõrgem peaoorsak* (1), ♦ kõige kõrgem riik (1), ♦ kõige kõrgem rist (1): *kõige parem ning kõrgem rist* (1), ♦ kõige kõrgem troost (1), ♦ kõige vägevam ning kõrgem (1): *kõige vägevam ning kõrgem isand* (1), ♦ kõigekõrgema tahtmine (1), ♦ kõrge altar (1), ♦ kõrge järg (1), ♦ kõrge meister (1): *suur ning kõrge meister* (1), ♦ kõrge nimi (1): *suur, kõrge ning püha nimi* (1), ♦ kõrge ning vägev troost (1), ♦ kõrge papp (1), ♦ kõrge prohvet Johannes (1), ♦ kõrge vandumine (1), ♦ kõrgemale ülendama (1)

kõrgesti (3) *adv*

korgkesti (2), korkesti (1)

O sina Sant, ninck wayne Inimenne, katze ninck tunne toch, kui <u>*korkesti*</u> *sina sinu Allandußest ollet vllentut. (6.6)*

kõrk (8) *adj*

korck (3), korckide (1), Körckide (1), Korckimba (1), Korckit (1), korckix (1)

Kuÿ nüith vx waine Trath tahax <u>*korckide*</u> *Ridede kz keüya, nĩck oma terwust kÿtada, sÿß eb sa tæmalle mittekit antuth: Eike ninda, kuÿ meÿe tahame oma Wagkaduße ninck Hæ Töh kytada, sÿß eb sa meÿe Iumalast mitte kulduth. (19.4)*

Minck <u>*p*</u>*: se Surm woib, nÿ pea sen keicke wægkewama Kuñingka, kudt sen keicke waÿsemba Trati, sen keicke* <u>*Korckimba*</u> *Inimeße, kudt sen keicke wæhemba Lapse erra|kækistada. (14.6)*

♦ kõige kõrgim inimene (1), ♦ kõrgid riided (1), ♦ kõrk rahvas (1), ♦ kõrk veis ning lojus (1), ♦ suur ning kõrk (1)

kõrkus (2) *s*

Korck$_{us}$ (1), Korckus (1)

Also stehet auch im Buch der Weyßheit 5. Cap: Mea thob meile se Rick$_{us}$ ninck Korck$_{us}$? (24.4)

♦ lust ning kõrkus (1), ♦ rikkus ning kõrkus (1)

kõrv (35) *s*

korwat (20), korwade (9), korwast (3), Korwadde (2), Korwadt (1)

Minck|pr: meddy lumalall omat nedt|sarnset Silmadt nĩck Korwat, ke ickex Layal awwa seißwat, kenne Silmadt terrawat omat nægkema, ninck tæma Korwat heldet nĩck nobbedat kulma, Kuy kz lumal iße on paiatanuth: V'lle Iherusalemĩ taha mina minu Silmad awwa piddada. (29.4)

♦ kõrvad ning silmad (3): *kurdid kõrvad ning unised silmad* (1), *silmad ning kõrvad* (1), *terved silmad, kõrvad, käed ning jalad* (1), ♦ ühest kõrvast sisse ning teisest välja (3), ♦ armulikud kõrvad (2), ♦ kõrvad ning meel (1), ♦ kuulmise kõrvad (1), ♦ vaese inimese kõrvad (1)

kõrval (2) *adp*

korwal (2)

Toisite eb woy minu Ar: Inimene mitte olla, erranes se Rist on meddy keickede Ialla|keüya, ke sinu nĩck minu korwal keub. (26.8)

kõva (3) *adj*

kouwat (1), kowa (1), kowade (1)

Echk kuy tæma vche Oh|maya siße tulleb, syß peab tæma kowa Benckide echk pißuth hölgkede pæl læßima, vnd dz vor lieb nehmen. (23.8)

♦ kõva pink (1), ♦ kõvad heinad (2): *kõvad heinad ning õled* (1)

kägistama (5) *v*

kækistab (2), kekistab (2), kækistada (1)

ära kägistama (5)

Minck|p: se Surm woib, ny pea sen keicke wægkewama Kuñingka, kudt sen keicke waysemba Trati, sen keicke Korckimba Inimeße, kudt sen keicke wæhemba Lapse erra|kækistada. (14.6)

♦ ära kägistama ning ära tapma (1)

käija (7) *s*

keüya (4), keuya (1), keuyat (1), keüyat (1)

eel|käija (1)

Chr$_{us}$ on se eike Pæ|mees nĩck eel|keuya, tæma on meile se eike Risti Te technut nĩck neuthnuth, tæma on kz se Risti õñistanuth ninck pühitzenuth, meile, vche Oppetuße iethnuth, dz wir in seine fußstapffen treten, V'nd ihm nachwandern sollen. (25.5)

jala|käija (4)

Im and'n Stücke sollen E: Liebe Hören, eth se Patriarch vnser Lebend, vche Wöyra, echk vche Wandre Mehe ninck Ialla|keüya sarnax on technuth, ke sest vchest Liñast se toyse Linna siße wandereh etc: (23.4)

tee|käija (2)
Sest, eth nüith vx Te|keüya ny paliu waiwa se Te pœl næb, syß eb woy tæma kz enne rahwul olla, se olkut syß, eth tæma vlle se Maa echk Merre, oma Issa maa sißе tulleb. (23.8)
♦ võõras ehk vandermees ning jalakäija (1), ♦ võõras mees ehk jalakäija (1)

käima (105) *v*
keub (24), keuma (21), keuwat (11), keuwma (11), keuwme (6), keuwnuth (6), keüya (5), keume (4), keunuth (4), keuka (3), kew (2), keudt (1), keuwa (1), keuwka (1), keuya (1), kewma (1), kewn (1), kewnut (1), kews (1)
Kuy nüith se Patriarche Iacobe Kæßy keuwnuth on, ninda piddab meddy Kæßy kaas keuma. (23.9)
läbi käima (1)
Vlle sedda tulleb kz se pœle, se Kibbe Hiwoliko kuy kz se Igkewene Surm, Nedt otziwat nīck keuwat lebby, keick meddy Sonet, ia keick meddy Werri|tilckat im gantzen Cörp, andwat meile vche Surma|hawa sen toyse pœle, eth meddy Nægko ninck Kuhlmene erra|kawub. (34.6)
mööda käima (1)
Minu Kæßy keub ny kuriasti, eth mina vchex eike erra|polgkmeße Inimeßex olle sanuth, Minu Weliet keuwat minu möda, kuy polkexit nœmat mind erra, Ninck kuy mina söhn, syß henga mina, nīck walä minu nuthmene welia, kuy se Weßy ninck pali kurbat Ohd on minul olnut. (25.2)
perra käima* (1) 'järel käima'
Nüit piddab meidt A. R. eßimelt mainitzema echk sundma, keicke nente Patriarchide ninck Prophetide Laulut, kumbade Psalmit ninck Laulut weel tæñakit|peiwa Iumala Kiria siddes sawat leuduth, nente|samade Ialla|samode sisse piddame meye kaas astma ninck perra keuma. (12.3)
ümber käima (18) 'kohtlema'
Se|sama wöira Maa siddes on tæma Kæßy kz kuriasti keunuth, tæma oma Suggu ninck Heimlane nyme kz Laban, on kz kuriasti tæma kz vmber|keunuth, suhre nīck raßeda töh tæma pœle pannuth, (23.5)
♦ käsi käib (20), ♦ sakramendil käima (3), ♦ käima ehk tantsima (1), ♦ seisma ning/ehk käima (2), ♦ ameti sees käima (1), ♦ eksempli pärast käima 'eeskuju järgima' (1), ♦ kaas astuma ning perra käima (1), ♦ nende meele pärast käima (2), ♦ otsima ning läbi käima (1)

käimine (1) *s*
keuwmene (1)
Se|pr: N. se hilia keuwmene eb pidda meye iures mitte ollema, muito vlle keicke aßiade peab syn maxma, eth eb meye oma Ello parrandus mitte emis sen Homse Peiwa wasta piddame othma, echk vchest Peiwast se toise iütlema, Morgen will ich mich beßern Nein. (28.5)

kära* (6) *s* 'hulk, rühm; nõupidamine'
Kerradt (2), kerras (2), Kerra (1), kærrad (1)
Hæ selle ke eb kew nente Ebbauschiade Kerras, echk astub nente Pattuste Te pœl, echk istub kussa ne Teotayat istuwat. (36.2)

Waid meye N. piddame se|sama Kiuwsatuße Ayal, eb mitte vx|peines ollema, weel paliu wehemb, meddy Liha ninck werre kz kærrad piddama. (28.1)

♦ kärasid pidama (3): *kärasid ning nõu pidama* (1), ♦ ebauskujate kära (3)

kärbes (2) *s*

Kerbsest (1), Kerpsede (1)

Neist Maokeßest, Kerbsest etc: nœmat olkat Maa pœl echk Merre sees, nœdt nedt|samat keick opwat sinulle, dz die Todtenbeine sollen wied' lebendig werden. (31.6)

kärn (1) *s*

Kerna (1)

Iumal lebby sen Moyse Su paiatanuth: Kuy eb sina mitte kule sen Issan: sinu Ium: hœle, syß tahab tœma sind nuchtelda se Egypty Reyade kaas, kudt suhre ninck hirmsa Paisede. Kerna ninck Piddaliko tobbe kaas, eth eb sina eales pea terwex sama. (13.6)

♦ suur ning hirmus paise, kärn ning pidaliku tõbi (1)

käsi (139) *s*

kæe (30), kæßy (21), keddede (12), keddel (10), keßi (10), kæddede (9), Kæel (9), kæes (6), kæddest (4), Kæet (4), Kedde (4), Kædde (3), Keddet (3), Kæest (2), Kæßi (2), keddest (2), Kæddel (1), Kæedt (1), Kæell (1), Kæeth (1), Kæß (1), kæssy (1), Keßy (1), kette (1)

Ninck sinu Keddede siddes on se Wægky ninck woimus, nīck kekit eb woy sinu wasta seista. (21.4)

abi|käsi (1): *abi käsi* (1)

Ia vx Süddameliko Palwe on se eike wotte, kumba kz meye lumala Abby Kæe woyme vlleß|awada. (28.5)

üle|käe* (8) 'võimust (võtma)': *üle|käe* (3), *üle käe* (5)

Ninck on kaas meddy Issandt Christus, eddes|peiti kulutanut eth se Eikedus keickede aßiade siddes piddab vlle|kæe wottma, se Rysti welly Arm piddab erra|kustututh ollema keickede Inimeste iures; (9.1)

♦ parem käsi (21): *pahem ning parem käsi* (1), *parem ehk pahem käsi* (1), *parem ning pahem käsi* (1), ♦ käsi käib (20), ♦ jumala käsi (13): *kõigevägivese jumala käsi ning vald* (1), ♦ käe alla alandama (7), ♦ käes olema (6), ♦ ülekäe võtma 'võimust võtma' (6), ♦ pahem käsi (5): *pahem ning parem käsi* (1), *parem ehk pahem käsi* (1), *parem ning pahem käsi* (1), ♦ käte töö (4), ♦ issanda käsi (3): *issanda Kristuse käsi* (1), ♦ kõigevägevama käsi (3): *kõige vägevama käsi ning hoidus* (1), ♦ pahem ning/ehk parem käsi (3): *parem ehk pahem käsi* (1), *parem ning pahem käsi* (1), ♦ jumala käsi ning vald (2): *kõigevägivese jumala käsi ning vald* (1), ♦ käed ning jalad (2): *terved silmad, kõrvad, käed ning jalad* (1), ♦ kätt pakkuma (2), ♦ ülekäe andma (2), ♦ vaenlase käsi (2), ♦ hirmus viha ning raske käsi (1), ♦ inimese käsi (1), ♦ jumala abikäsi (1), ♦ käe alla andma (1), ♦ käsi ning sulg (1), ♦ pannine käsi (1), ♦ püha käsi (1), ♦ puhas käsi (1), ♦ silmade ees ehk käte sees (1), ♦ taevase isa käsi (1), ♦ tühi käsi (1), ♦ vaarao käsi (1), ♦ vaga käsi (1), ♦ veripunased käed (1)

• vt *vars* → *käsi|vars* (1)

käsi|vars (1) → *vars*

käsk (58) *s*

Kescku (35), kesck (9), Kesckude (7), Kesckust (3), Kæscku (1), Kesckü (1), Kesckud (1), Kesckül (1)

Erra|netetuth olkut se Inimene, ke eb mitte keick neet sanat pidda, mea sen Kescku siddes kiriututh seisab: (2.9)

♦ jumala käsk (17), ♦ käsust üle astuma (8), ♦ issanda käsk (4), ♦ käsku andma (3), ♦ käsk ning sõna (2): *kindel sõna ning käsk* (1), ♦ hirmus käsk (1), ♦ kallis sõna ning kümme käsku (1), ♦ käsk ning nuhtlusjutlus (1), ♦ käsk ning tunnistus (1), ♦ käsku pidama (1), ♦ käsu ots (1), ♦ kindel käsk (1): *kindel sõna ning käsk* (1), ♦ raamat sest käsust (1), ♦ uus käsk (1)

• vt *mees* → *käsu|mees* (2), *needus* → *käsu|needus* (6)

käskima (25) *v*

kescknuth (11), keßib (3), kescknut (2), kessib (2), keßin (2), kæßib (1), kæstut (1), kesckida (1), kesckis (1), kesckütuth (1)

Eth meye nüith A. R. meddy Issandalle Ihesußelle Christußelle emis igkewest piddame Auwo andma, ninck lumall Issa meile kz kescknuth on, eth meye tæma Arma Poya igka|ayal|piddame kythma, se prast on lumall Issa meidt kaas lebby tæma Poya Ihm Christ erra|wallitzenuth. (21.7)

käsu|mees (2) → *mees*

käsu|needus (6) → *needus*

kätki (4) *s*

Ketku (4)

Se Prophet Esaias, laulab se Lapsukeße auwux vx Ketku|laulo tæma Sündmeßest, kudt ollex tæma se Ketku iures istnut, ninck sedda vwß|sündinut Lapsukest kikutanut: Kuß tæma ninda paiatab. (2.2)

♦ kuldne kätki (1), ♦ rõõmus ning kaunis lühikene kätkilaul (1)

• vt *laul* → *kätki|laul* (2)

kätki|laul (2) → *laul*

käänama (14) *v*

kæenda (2), kændket (2), keendka (2), kæendtuth (1), kæna (1), kændnuth (1), keenda (1), keendket (1), keendma (1), kena (1), kename (1)

Kennel nuit se|sarn hedda ninck waiw on, se keendka hend lumala pole. (3.3)

♦ käänama ning pöörama (1), ♦ selga meie poole käänama (1)

käärima (1) *v*

gehrib (1)

Se Armuliko Hallick eb loppe ninck eb kuiwa eales erra, ninck eb woy kz vxikit Inimene se|sama tüchix teha, echk tæma Pochia oyenda, erranes tæma paysub ninck gehrib igke|peiw rickasti, ia vlly rickasti vlle, Io enamb meye sest Armuliko Hallikast füllime ninck wottame, io enamb tæmalle ieeb. (34.8)

♦ paisuma ning käärima (1)

köidik (2) *s*

keuteko (1), Keutikodde (1)

Eike ninda, kuy vx waine Wangk Inimene suhre Ahilade nick Keutikodde kz

kinni keutetuth on, kz ninda, eth eb tæma hendz mitte woy likotada, weel paliu wehemb, eth tæma ißе heñesest woib wallalis sada, erranis tæma piddab othma, senni eth tæma vchest tæma tutwast saab wallalis pæstetuth. (26.5)

risti|köidik (1): *risti köidik* (1)

Eike ninda on se iergk sinu ninck minu kz, kuy meye se Risti keuteko kz olleme vmber|keutetuth, syß eb woy sina ninck mina, sest|samast Risti Achilast enne mitte erra|pæstetuth sada, muito meye piddame vx|peines Iumala Armu pæle wadtma, nïck vche kindla vssu kz tæma Armuliko erra|pæstmeße pæle othma, senny, eth tæma meidt awitab, ninck sest Risti lautast erra|pæstab. (26.5)

♦ suur ahel ning köidik (1)

köis (4) *s*

Keusis (2), keuwsist (1), Keuside (1)

Eßimelt ollet teye kulnut, kuy teye ned Sanat (Christ lag in Todes banden) piddate eikesti moistma, kuy meddy Issandt ~~Chr~~ns sen Surma Keusis on læßinuth, ninck meddy Pattude eddest sen Surma ißе antuth. (8.1)

♦ surma köied (3), ♦ hirmsad köied (1)

köitma (6) *v*

keutetuth (2), keuthnuth (2), keudta (1), keutnut (1)

kinni köitma (4)

Kudt meddy Issandt ~~Chr~~ns ißе tuñistab, eth se Kochnret 18. Aastat vche Nayse olli kinni keutnut ninck tædda moñe|sarnatze Haykeduße kaas waywanuth. (13.8)

ümber köitma* (2) 'kinni köitma'

Eike ninda on se iergk sinu ninck minu kz, kuy meye se Risti keuteko kz olleme vmber|keutetuth, syß eb woy sina ninck mina, sest|samast Risti Achilast enne mitte erra|pæstetuth sada, muito meye piddame vx|peines Iumala Armu pæle wadtma, nïck vche kindla vssu kz tæma Armuliko erra|pæstmeße pæle othma, senny, eth tæma meidt awitab, ninck sest Risti lautast erra|pæstab. (26.5)

köitmine (2) *s*

keuthmesest (1), keutmeßest (1)

kinni|köitmine (2): *kinni köitmine* (2)

Kuy meye sest Iumala wihast, Iumala Armu iure, sest Igkeweße Netußest, se Iumala Önne, sest Waimoliko Pörgku ninck hirmsa keuwsist, ninck kinni keutmeßest, se Taywa Wabbaduße sisse, Sest Surmast sen Ello ißе, sest Kurbtußest se igkeweße röymu, sest Pörgku|hauwast sen Taywa sisse, sest Igkeweße huckudußest, se Igkeweße Önne ninck Ello ißе piddame tullema. (33.3)

kört (1) *s* kehakate

Schörti (1)

Sem|prast solmsit næmat Fige|lecht vchte, ninck tegkisit heñesalle Schörti, mingk kaas næmat oma hebbü ninck willetzus tachtsit kinni kattada. (5.5)

köstlik* (3) *adj* 'kallis'

köstlick (2), köstlik (1)

Ia Iumal lßa on oma Poya wasta paiatanut, Se ayck on nüith syn Armu

heitada, menne nüith minu Suddame köstlick Cron, ninck olle nente wayste Öñe. (8.7)

♦ kaunis ning köstlik elu (1), ♦ köstlik asi (1), ♦ köstlik kroon (1)

kübar (1) *s*

Kübbara (1)

Ohn meil Inimeßel se|sarn kombe, eth meye oma Kübbara meye Peest maha|wottame ninck tœname, kœ meydt homselt, Lounadt ninck Echto ter-wetawat, (2.11)

küla (1) *s*

Külladt (1)

Pea tulleb meddy pœle vx œckilene Katku echk muh Tobby, se|sama kekistab nedt Inimeße Lapset erra, suhre hulcka kz. Pea tulleb meddy Maa pœle, Sodda ninck werre|wallamene, Syn ninck sœl sawat Maad et Rachwas, Linnad ninck Külladt, Kirckut ninck Scholit erra|rickututh, Raha ninck Hüyß sawat sest Waynlaßest erra|woetuth, (24.9)

♦ rahvas, linn ning küla, kirik ning kool (1)

külg (1) *s*

külie (1)

Syß paiataßit nœmat sen Werry|koira wasta: Amachi kui sina meddy küpzetuth Liha tahat maitzeda, syß kœna meydt sen toyse pohle se toyse külie pœle, eth eb meye mitte pohl küpzetuth same vlles|söduth. (10.7)

küll (117) *modadv*

küll (107), kül (10)

Se Surm tulka kül ninck vttelka: Sina ollet vx Pattune Inimene, se|prast piddat sina erra|surrema, Se wasto woib vx Inimene ielles paiatada: Ia mina olle vx Pattune Inimene, Waidt minul on vx hee kaßwo: Minul on vx, se on minu Pattude eddest kül technut, ninck on sen Surma vlle|woithnuth, Se|perrast eb olle sinul minust mittekit, et sina mind küll tobbe ninck haikeduße kaas se Wode pœle maha heitat. (36.2)

külm (11) *adj/s*

külma (6), küllma (1), Külm (1), Külmast (1), külmat (1), külmax (1)

Nedt|samat keick omat se Külma Talwe Ayall surnuth, Waidt Kewwade pohle, kuy se Maa hend vlles|awab, syß pugkewat nœmat vx igka Loyus oma Pæssast ette, ninck omat ellawat. (31.7)

Kuy nüith vx Inimene Te pœl on, syß on tœmal paliu waiwa, eth tœma paliu willetzust piddab nœgkema, suhrest tuischkußest Ilmast, suhrest Saost ninck wichmast, Pallawast ninck Külmast. (23.8)

jää|külm (1): *jää külm* (1)

Vx igka Inimene ellab (wie gesagt) oma hœ mele prast, NB. Niemand wil sich deñ Geist Gottes mehr straffen lassen, Se Kurry eb wotta vx|peines keickes paikas vlle Kœe, erranes tœma on kz keicke korgkemballe vlles|toußnuth, Iumala Kartus ninck se Risti wellÿ Arm, gegen Gott Vnd dem Nehesten, ist beÿ dem meisten theil d' Menschen erra|kustututh, ninck ieh külmax sanuth, Mea enne polwel vx hebbü on olnuth, se on meddy ayal vx suhr Auw. (24.8)

♦ külm talv (3): *külma talve aeg* (1), *suur külm talv* (1), ♦ suur külm (2): *suur külm talv* (1), ♦ külm higi (1), ♦ külm jää (1), ♦ külm süda (1), ♦ suur tuisune ilm, suur sadu ning vihm, palav ning külm (1)

külmuma (1) *v*

külmatuth (1)

Perrast on vx Inimene vche külmatuth Iæ tücki sarnañe, ny pea kuy se Armas Peiwlick pallawaste se 2. Gefrorne Eyß. Iæ tücki pæle paistab, syß sullab tæma erra nĩck saab ielles weex. (23.9)

külvama (2) *v*

kulwanut (1), külwanuth (1)

välja külvama (2)

nĩck meidt röymu kz lascke vlleß|kogkoda, mea meye Risti nĩck willetzuße kaas olleme welia külwanuth, ia tæma tahab keick meddy kurbtus ielles röymux teha. (34.7)

kümme (4) *num*

küme (2), kümme (1), kümment (1)

ninck wimatel sen Igkeweße Surma alla heitetuth, ninck exime weel igka Silma|pilckmeße ayal Iumala tæma Kally Sana ninck nente Küme Kesckude wasta. (8.3)

kolm|kümmend (1)

Iacob kostis Pharao wasta: Minu ello igka on Kolmet|küme Aastat pæle Sadda, pissuth ninck kuriat on se Aick minust ellost, Ninck eb tulle mitte minu Wanambade Polwede wasta. (23.1)

neli|kümmend (1): *neli kümmend* (1)

Kolmandel, kuy se|sinane Lapsukene Nelly kümment peiwa perrast tæma Sündmeße, say sen Kircko siße wytuth, (1.11)

üheksa|kümmend (1)

Ninda piddab kaas röymo ollema Taiwa siddes Iumala Englide eddest vlle vche Pattuße Inimeße, kæ oma Ello parrandab, enamb kudt vlle vdicksa pæle vdicksa|kümme eikedust, ke oma Ello eb mitte parranda. (4.6)

♦ kallis sõna ning kümme käsku (1)

kündja (1) *s*

kündiat (1)

põlln|kündja (1)

Se on: Kuy Iumall meile hæd nĩck vßinat Pöllu|kündiat leckitab, ned omat ned Kircko Oppiat, ke meile Iumala S: selgkesti opwat, meddy kurbtuße Süddamet, lebby se Taywase Semæ, kumb sæl on se Iumala Sana, tröstwat nĩck kiñitawat, ninck meidt ninda se Igkeweße Ello pohle iohatawat, syß on Iumala S: heesti keuwnuth. (18.6)

♦ hea ning usin põllukündja (1)

küps (2) *adj*

küpsest (1), küpsex (1)

Waidt needt Pannitzet ninck Ebbauschkußet Inimeßet, need|samat heitotawat hend, nĩck kartwat sen Surma eddes, vlle nente|samade on sel Surmal se

woÿmus, teb nœmat küpsex, eth nœmat hüidwat ninck kißendawat, kudt need hullud weddichset. (14.8)

♦ suur küps jumal (1)

küpsetama (2) *v*

küpzetuth (2)

Sÿß paiataßit nœmat sen Werry|koira wasta: Amachi kui sina meddÿ küpzetuth Liha tahat maitzeda, sÿß kœna meydt sen toyse pohle se toyse külie pœle, eth eb meÿe mitte pohl küpzetuth same vlles|söduth. (10.7)

küsima (8) *v*

küßida (2), küßib (1), küßidta (1), küßin (1), küßis (1), küßiwat (1), küßÿ (1)

Sÿn tahax kekit küßida ninck iüttelda, Minck|p ollet sina nÿ ahke ninck suhr? (2.8)

♦ küsima ning ütlema (1)

küsimine (1) *s*

küßimene (1)

Se|sama küßimene eb olle mitte weerdt, et meÿe se pœle kostame. (36.9)

kütja (1) *s*

küttaia (1)

sauna|kütja (1)

Kuÿ meÿe mõne|sarnatze hedda nĩck willetzuße siddes olleme wichtellnuth, kuÿ vche Pallawa sauna Löile siddes: sÿß eb pea se|sama iure mitte iœhma, Muito meil on weel vx toine Sauna|küttaia, se on se Surm, kuÿ tœma oma hirmsa Paßuna pœl pohub, Vnd añab tœdta, eth tœma ligkÿ lœhüt on, sÿß peame meÿe se keicke raßemba Woidtlemeße siße astma, kumba Woidlemeße siddes, keick meddÿ nœgkomene ninck kulmene erra|kawub. (18.4)

kütma (1) *v*

kuthnut (1)

sisse kütma* (1) 'soojaks kütma'

Tœma on suhre waisuße siddes ilmalle tulnut, tœma magko padiat omat needt kouwat heinat ninck holket olnut, ninck se kanke Söime eb olle tœma mele mitte pahastanut, ninck eb olle se Pannine Ilm tœmalle nÿ paliu hœd mitte neuthnut, et nœmat tœmalle vche Pißokesse Kambre echk tubba ollexit sisse|kuthnut, ninck tœdda sen sure Külma Talwe ninck pitka pinĩeda Och siddes pißut soÿendanut. (2.5)

küünal (16) *s*

Küinal (2), Küÿnal (2), Küÿnall (2), Küÿnla (2), Küÿnlat (2), Kuinal (1), Küinall (1), Küinlax (1), Kuÿnal (1), Küÿnlast (1), Küÿnlax (1)

Vx Kuÿnal kumb walgkustab neile Pagkanaile, ninck vhex kÿtus selle Israelli rachwalle. (1.11)

taeva|küünal (1) 'täht': *taeva küünal* (1)

Minck|prast eb peax tœmall sÿß se wœgki mitte ollema, eth tœma meddÿ erra|mœddanuth Hiwudt sest Maa|mullast woib vlles|errata, meddÿ Silmadt vlles|awada, sest, eth tœma nedt Taÿwa Küÿnlat keick meÿe hœx on lohnut, vlle

sedda, soll Himel vnd Erden Vergehen, aber wir sollen aufferwecket werden zum Ewigen Leben. (31.6)

♦ paganate küünal (3). ♦ igavene küünal (1). ♦ küünal nende paganate valguseks (1). ♦ suur meevaha küünal (1). ♦ tõene küünal (1). ♦ valgus ehk küünal (1)

küüs (3) *s*

Küside (2). Küset (1)

Mea on se luxse, kudt kz nente Küside ielles kaßwemene enamb. kuy vx tæcht, Von d' Aufferst: Vnsers Fleisches; Laßeb nüith lumal nedt|sarnset pissokeßet aßiat ielles kaßwada. So kan ers auch thuen mit dem verstorbenē Leibe, kumb enamb lumala kytux on loduth, als an den haren vnd Nägeln . (31.9)

kyrie eleison (1) *int* 'issand. halasta'

Kyrioleis (1)

Se sana Kyrioleis, kumb vche igka Versse iures saab lauletuth, on ny paliu, Issandt armata hend meddi pæl. (4.14)

L

Laaban (3) *s* isikunimi

Laban (2). Labañe (1)

Vlle sedda say tæma kz se Koßimeße kz erra|peetuth, sest, eth tæmalle se Labañe wañemb Tüttar say antuth, nomine Lea, Ninck piddi vwesti 7. lahr se toyse Tüttre pra, (nomine Rahel) tehnima. (23.6)

♦ hõimlane Laaban (1)

laev (14) *s*

Laiwa (6). Laywa (4). Laiw (1). Laiwad (1). Laiwat (1). Laywat (1)

Wir sollen nicht thuen wie ieñer Schiffman, da er auff dem Meer in großer gefahr war, nīck motlis, eth tæma oma Laiwa nīck keickede kz, ke Laywa siddes ollit, piddy hucka meñema, fiel nieder auff seine Knie, rieff S. Nicolaum an, nīck palwus, Ach sina lumal Nicolae, Kuy sina mind se|sinatze Laiwa, Hüide, ninck keick nedt samat, ke minu kz Laiwa sid: omat, hæsti ninck terwe vlle|awitat, Ny pea kudt mina Maa pæle tulle, syß taha mina sinu auwux vx se|sarn suhr Meche|waa Küynla lascke teha, kudt se|sinane Mast|puh on. (30.6)

purje|laev (7): *purjev laev* (1)

Vnser zeitliches Leben on vche Puriewa Laiwa sarnañe. (23.3)

♦ laev ning paat (1). ♦ laeva- ning kalamees (1). ♦ laeva puri (1). ♦ laeva rahvas (1). ♦ Saksa laev (1). ♦ suur laev (1)

• vt *mees* → *laeva|mees* (2)

laeva|mees (2) → *mees*

lagi (1) *s*

~~layest~~ (1)

pea|lagi (1): *pea lagi* (1)

~~*Syß on se meye trost ninck rohm, meddy Ißanda Ihesuße Christuße*~~

~~*Sündimeßest, et meye kül tews Pattu olleme, amma meye Pee lavest, amma meye lalla tallade alla, lumal tahab meit ny puehtax teha, ny puehas lavy se vws sündinut lapsukene on*~~ *(2.4)*

lahkuma (7) *v*

lachkuda (2), lachkuwat (2), lachkma (1), lachkmatta (1), lachkumatta (1)

ära lahkuma (7)

Minul ollex suhr himo erra|lachkuda. (14.5)

♦ ära lahkuma ning ära surema (1)

lahutama (11) *v*

lahutama (4), lahututh (2), lahutab (1), lahutame (1), lahutawat (1), Lahutis (1), lahutut (1)

välja lahutama* (6) 'laotama'

Moito, pea mina Issandt lumal sinu Auwo welia lahutama, syß anna minulle sinu Pöha Waym, ke mind sen Eike Te pæle iohatab, neuta sina minulle iße se Teh, kuy se Pöha Kuningkas Dauid on pallunut. (37.10)

ära lahutama (5)

Waidt et meye laulame, ke keick asiat vx|peines hoydab, se kaas eb lahutame meye lumala sen Issa, eb kaas mitte sen Pöha Waimo, vche toine toisest mitte erra. (4.9)

♦ kuulutama ning välja lahutama (1), ♦ õppima ning välja lahutama (1)

lai (10) *adj*

laya (7), layalle (2), Layal (1)

Nüith eb oppe meile sest vx|peines lumala Sana, erranes keicke|sarnast kaunidt Loyußet, mea lumal se suhre ninck Laya Taiwa alla on lohnut, eth nœmat se Taiwa oma selgke Paistuße kz ehitawat, meile kaas Öhd ninck Peiwa paistwat. (31.5)

♦ suur ning lai (6): *suur hirmus lai meri* (1), *suur lai taevas* (1), *suur ning lai meri* (1), *suur ning lai taevane ruum* (1), *suur ning lai taevas* (1), *suur ning lai väli* (1), ♦ lai meri (2): *suur hirmus lai meri* (1), *suur ning lai meri* (1), ♦ lai taevas (2): *suur lai taevas* (1), *suur ning lai taevas* (1), ♦ lai kurk (1)

laine (8) *s*

Lainet (2), Layne (2), Lainedt (1), Lainest (1), laineth (1), Lanet (1)

Sina laßet nœmat möda meña kuy vx Layne, ninck omat kuy vx Magkamene, eike ninda kuy se Rohi, kumb sœl pea erra|kullub. (23.1)

mere|laine (3): *mere|laine* (2), *mere laine* (1)

ninda kuy tœma vche Sana, echk tœma œffwarduße kz se Tuhle olli œffwardanuth, möde|warsy omat nedt Merre|laineth waid iehnuth, ninda piddawat kz keick nedt lumala nick meddy Wainl: se Pöha R: Kircko vlle nente melœ rahwul iethma, Minck|pr: meddy Iss: ~~Ih~~$_{us}$ ~~Chr~~$_{us}$, Taywa nick Maa Loya, tœma on ninck seisab meddy iures. (22.5)

vee|laine (3): *vee|laine* (2), *vee laine* (1)

Deñ so du durchs wasser gehest, wil ich bey dir sein, eth nedt Weœ|Lainet sind eb mitte pidda erra|hupputama, (29.5)

♦ mässav meri ehk veelaine (1)

laisasti (1) *adv*
laisckaste (1)
Waidt mina karta, eth meye ny laisckaste lumala Sana iure tulleme, meddy kurta korwade ninck vnniße Silmade kz nedt lütlußet kuleme. (20.5)

laisk (1) *adj*
laisckat (1)
Ia se Rist erratab meidt kz sest Vnnest vlles, eth meye sedda vßinamasti se Palwe siddes olleme, nĩck lumalalt abby palwume, muito olleme meye laisckat vnd vnniset se Põha Palwe pohle, eth eb meye eales se Palwe pœle motleme, weel paliu wehemb lumala abby hüyame. (29.2)

laiskus (2) *s*
Laisckuße (1), Laisckußest (1)
N. Se|sinañe Armuto ninck willetzus aick, peax meidt io sest suhre Vnne Laisckußest auffwecken, eth meye hend keickest Süddamest, lumala pohle keñame ninck põhrame. (32.1)
♦ suur laiskus (2), ♦ suur une laiskus (1)

laitma (7) *v*
laitwat (4), laitab (1), Laitap (1), laitis (1)
Waidt ke toisi|tao oppep, kudt lumala Sana oppep, se Laitap lumala nyme meyte seas, Sen eddest hoydtka sina mind armas lumal Taiwane Issa. (37.11)
♦ teotama ning laitma (1)

laitmine (1) *s*
Laitmeße (1)
Kolmandel kaibame meye kz selle keicke Korgkemba lumalalle, vlle se suhre nĩck hirmsa Laitmeße, ninck kz nedt lumala Sana Wainlaßet Vmber|keuwat, sœl siddes, eth ned Tyrañit nĩck Werri|koirat sen Iss: Ihm Clarm ißе, kuy kz tœma kallỹ S: nĩck nedt Põhadt Sacramentit, oma lallade kz tallawat. (20.4)
♦ suur ning hirmus laitmine (1)

laiutama → *laotama*

lakkuma (1) *v*
lackonuth (1)
ära lakkuma (1)
Consurge Ierusalem, quae bibisti de manu Domini Iere: 25. calicem irae eius usque ad fundum, ninck nedt Tilckat erra|lackonuth. (26.4)

lamba|poiss (1) → *poiss*

lambukene (2) *s*
Lambokene (2)
Iss: Ihesu Clare mina ollen sinu Lambokene, lebby sinu puñaße werre erra|ostetuth, Hoya sina mind sen igkew: Surma eddest, nĩck laße mind sinu kz ellada: Ninck vuinub nente Sanade kaas sen Surma Vnnœ sißе. (14.7)
♦ ilma süütä lambukene (1)

lamm (1) *s* 'mudamülgas'
Schlam (1)
Wie er am andern Orte betet: Gott hilff mir, deñ das Wasser Iœhab eñs minu

Henge siße, mina wayo vche sügkewa Schlam̃, kuß eb Pochia olle Ich bin im tieffen Waßer, ninck nedt Lanet tachtwat mind erra|hupputa. (33.5)

♦ sügav lamm (1)

lammas (17) *s*

lambat (9), Lam̃as (4), Lam̃aste (2), Lamba (2)

Olle meye meddy Pattude prast teuws rüwedust, syß on ~~Ih~~ ~~Chr~~ ielles vmber sen wasta se eike Puhas ninck ilma Süyta wagka lumala Lam̃as. (10.8)

♦ rumal lammas (4), ♦ äraeksitud lambad (2), ♦ vaga jumala lammas (1), ♦ äraeksinud lambad (1)

• vt *poiss* → *lamba|poiss* (1)

lands*|kneht (2) 'palgasõdur' → *kneht**

lang → *lõng*

langema (46) *v*

langnuth (9), langnut (8), langeda (7), langwat (4), lange (3), langeme (3), langete (2), langma (2), langeb (1), langedta (1), langenut (1), langis (1), langket (1), langkexit (1), langkis (1), langkma (1)

Kudt nüit se Inimeñe, lebby sen Kochnretti kawaluße, sen Pattu ninck igkewesse erra|rickmesse sisse langis. (7.6)

maha langema (12)

Eb syß se Ayck meddy kæes ninck Linna siddes olle, Mitto tuhat Inimeßet omat küll nælgka surnuth, echk mitto Inimeset omat (bona Venia) Surnu hobbose Liha, Surnut Koirat, Kaßit, Seat etc: ia vx ellaw ninck nælgk Inimene, on vche Surnu Inimeßest söhnut, ny kauwa, eth tæma kaas iße on maha langnut ninck sel aßemel erra|surnuth. (9.3)

sisse langema (1)

Iumal on meddy Kinnitus nick wegki, vx Abby se suhre hedda siddes, kumb meidt on tawutanuth, Sem|pr: eb karta meye hend mitte, peax kz se Ilm alla wayoma, Ninck nedt Mæet kesckes se Merre siße wayoma, Eth se Merry küll meßab, ninck tæma suhrest mæßust nedt Mæeth siße langkexit. (22.6)

ära langema (2) 'taganema'

Iumala Sana kelab meidt erra, eth eb vxikit Inim: vchekit Inimeße pæle mitte pidda lothma, minck|p: næmat eb woy meidt mitte awitada, Kuy meye nüith lumala S: wasta tehme, nick lumalast erra|langeme, syß pidda meye kz tædtma, eth Iumal meidt ielles heñesest tahab erra|lückada, kudt meye næme sest Kuñ: Saulust, Nüith olly Iumal sen Kuñ: Saulo iße vchex Kuñingkax lascknuth teha, nick olly keicke tæma töh ninck aßia iures, ny kauwa kudt Saul lumala Kescku perrast ellis nick kz tegky. (15.4)

♦ patu sisse langema (3), ♦ ebausu sisse langema (2), ♦ häda sisse langema (2), ♦ jumalast ära langema (2), ♦ patu alla langema (2), ♦ ära oksendama ning maha langema (2), ♦ eksima ning langema (1), ♦ maha langema ning ära surema (1), ♦ maha langema ning katki murdma (1)

langemine (17) *s*

langmeße (10), langmesse (4), langmene (2), langmeseße (1)

Ny hirmsasti kudt nüit se eßimene Adam lebby tæma langmeße ninck Pattu sen

Inimeße Suggu on erra|ricknuth: Ny paliu korgkemalle on meidt se Toine ninck Taywane Adam Ielles vllendanut, ninck paliu auwsamax technut. (6.3)

♦ Aadama langemine (3): *Aadama ning Eeva langemine* (1), ♦ inimese langemine (1), ♦ kahju ning langemine (1), ♦ langemine ning patt (1), ♦ pattu langemine (1)

langetama (1) *v*

langedab (1)

Minck|p: kuß nüith Iumal eb mitte ella, sœl ellab se Kochnr: Waidt se|sama on vx hirmus ninck kurry Perræ|mees, ke keicke kuria teb, ninck se Rachwa keicke hebbeduße siße huckudab, echk sest vchest Pattust sen toyse sisse langedab, wymbselt kaas enis sen Pörgku|hauwa sisse lückab. (13.2)

laotama (2) *v*

laotawat (1), Laÿotama (1)

välja laotama (2)

Ke meye enne keicke Ilma Lusti ninck Korckus olleme otznut, sÿß piddab keick meddy meel ninck motlus sinna seetuth ollema, et meye Iumala Nymi piddame kÿthma, auwustama ninck tænnama, tædda keicke hedda siddes abby hüidma, ninck tæma Auwo welia Layotama: (38.11)

♦ õppema ning välja laotama (1)

lappima (2) *v*

lappida (1), lappituth (1)

Se woime meye sest neha, Es sol dir nuhr ein Zaan wehe thuen, dz du nicht weis, wo aus od' ein, vnd mus ein Armer Mensch, sagkedasti, ia vlle tæma melæ bey den Artzten Rath suchen, hendz seest|peiti pohastada, et lasckc hendz lappida, kuy vx waña Rye saab lappituth, sÿßkit eb awita se mitte, sond'n es bleibet war: (24.2)

laps (209) *s*

lapset (74), lapse (34), Lapsede (32), Lapsex (23), laps (22), Lapß (5), Lapsest (4), Lapsille (4), L (2) *lüh*, Lapselle (2), Lapsist (2), Lapsel (1), Lapsell (1), Lapsi (1), Lapside (1), Lapsÿ (1)

Meddy eßimesse Enia Ena siddes, omat keick Nayß|pohlet erra|netuth, ninda, et næmat omat lapset Waywa kaas piddawat ilmale thoma. (2.5)

lapse|laps (1): *lapse laps* (1)

Et næmat kaas omal ayal, nente Aneti ninck kutzmeße siddes toist woiwat tenida ninck oppeta, heed ninck kaunist Exemplit andada, et Iumala Sana sel kombel meddi Lapsi Lapsede peele woib peetuth sada. (36.11)

♦ inimese laps (47): *inimese lapse kael* (1), *pannise inimese laps* (1), ♦ jumala laps (27): *jumala laps ning päru* (2), *armas jumala laps* (1), *jumala lapse rist* (1), *jumala lapse silmad* (1), *jumala laste nõu* (1), *õige jumala laps ristikandja* (1), ♦ Iisraeli lapsed (18), ♦ laps ning päru (9): *jumala laps ning päru* (2), *laps ning päru sest igavesest elust* (1), *päru ning laps sest igavesest elust* (1), ♦ noor laps (9), ♦ armas laps (7): *armas jumala laps* (1), *armas ning kaunis laps* (1), *armas veli, sõsar ning laps* (1), ♦ laps ning pere (7): *naine, lapsed ning pere* (1), ♦ kaunis laps (2): *armas ning kaunis laps* (1), *pisukene*

ning kaunis laps (1). ♦ Korahi lapsed (2). ♦ pisukene laps (2): *pisukene ning kaunis laps* (1). ♦ vaene laps (2): *vaene armutu laps* (1), *vaene äraeksitud Aadama laps* (1), ♦ valguse laps (2). ♦ abinaine ning laps (1), ♦ armutu laps (1): *vaene armutu laps* (1). ♦ haige laps (1): *haige lapse suu* (1), ♦ hea laps (1). ♦ ilmatalluse laps (1), ♦ isatu laps (1), ♦ kõige alutum katekismuse laps (1). ♦ kõige vähem laps (1). ♦ kuradi laps (1). ♦ laps ehk poiss (1), ♦ laps sest ilmast (1). ♦ lapse ema (1). ♦ lapse häda (1). ♦ lapse koorem (1). ♦ lapse suu (1): *haige lapse suu* (1). ♦ paljas laps (1). ♦ rõõmus laps (1). ♦ vaene äraeksitud Aadama laps (1). ♦ vaga laps (1)

• vt *mäng* → *lapse|mäng* (1)

lapse|laps (2) → *laps*

lapse|mäng (1) → *mäng*

lapsukene (163) *s*

lapsukene (62), lapsukeße (53), Lapsukeñe (17), Lapsukesse (10), Lapsukenne (7), Lapsukeßet (4), Lapsukeßelle (3), Lapsukeßest (3), Lapsukest (2), Lapsukeßex (1), Lapsukeßel (1)

Waidt se Lapsukeße Hm Andet walgkustab moñe|sarnatze ande kaas, et igke mees piddi tundma: eth se|sinane Lapsukene eb mitte vx palias Inimene, erranes kaas vx toßine Iumal piddi ollema. (1.10)

♦ uussündinud lapsukene (14): *uussündinud lapsukene Jeesus Kristus* (1). ♦ lapsukene Jeesus (12): *lapsukene Jeesus Kristus* (2). *uussündinud lapsukene Jeesus Kristus* (1). ♦ pisukene lapsukene (10): *armulikune ning helde pisukene lapsukene* (1). *ilma süüta pisukene lapsukene* (1). *pisukene hull lapsukene* (1). ♦ lapsukese ilmale tulemine (6). ♦ üks lapsukene armu täis (4). ♦ uussündimise lapsukene (4). ♦ armuline lapsukene (2). ♦ ilma süüta lapsukene (2): *ilma süüta pisukene lapsukene* (1). ♦ lapsukese nõu (2). ♦ neitsi lapsukene (2): *puhta neitsi lapsukene* (1). ♦ kõige kaunim ning ilusam lapsukene (1). ♦ lapsukese au (1). ♦ lapsukese ema (1). ♦ lapsukese jalasamm (1). ♦ lapsukese süü (1), ♦ noor lapsukene (1). ♦ peenikene lapsukene (1)

laskma (211) *v*

lasckem (51), laße (34), laßeb (30), lascke (28), lasckma (12), lascknuth (12), lasckнut (7), lasckeka (6), lasckis (5), lasckwat (5), lasseb (2), laßeme (2), laßin (2), lasck (1), lascka (1), lasckẽ (1), Lasckekat (1), Lascket (1), lasck-sit (1), laßet (1), lasseta (1), laßex (1), laßexime (1), laßexit (1), laßkekat (1), laßÿ (1), laßÿn (1), lastuth (1)

Mina leckidisin Katku teddÿ secka, eike ninda kudt Pestilentz vnd Schwerdt Egipty Maas, ninck laßvn teddÿ Nohret mehet lebbÿ sen Möÿka erra|tappada, ninck laßin teddÿ Hobboset wangi wotta, Mina laßin vche suhre haÿßu teddÿ secka ninck teddÿ Nænnade sisse tulla. (13.7)

läbi laskma (1)

Wie Cain, Saul, Iudas, Iulian$_{us}$ Apostata, ke oma Wainlaßest vche Surma Nole kz saÿ lebbÿ lastuth, ninck surrÿ kz ninda suhrest wihast oma Pattu sees erra, nick hüppas Hiwo ninck Henge kz, sen Kochnretti mele hæx, sen Pörgku|hauwa siße. (27.9)

maha laskma (1)
sÿß tulleb se Aick, eth meÿe ned Laiwa Puriedt piddame maha lasckma, se on, meÿe piddame toesti selle Illmale lumala kaas andma. (23.3)
vallali laskma (1) 'lahti laskma'
la meÿe eb pidda hend lumalast mitte lasckma erra|neuta, eb kz mitte tæma Kailast wallalis lasckma, enne kuÿ tæma meidt on oñistanuth. (33.7)
♦ tunda laskma (12)

latv (4) *s*
Ladwa (4)
Kuÿ nüith Kolmet iße|erranes Meeß|pohlet, sen Issanda Clrse Kañatuße ayall, se Risti Ladwa pæle said vlles|poohduth. (25.7)
♦ risti latv (4)

laud (1) *s*
Lauwa (1)
Eth se keicke Korgkemb lumal keick nr̃a peccata, oma heñese Sormede kz, tæma Mœllestuße Ramato sisse on kiriutanuth, ninck vche raudtse Pinna kz oma waßkise Lauwa siße kaiwnuth, Meÿe oma mothußet tuñistawat meddÿ pæle, se Kochnret kaibab kuÿ vx wallÿ et hirm$_{us}$ Wainlane meddÿ pæle. (19.1)
♦ vaskne laud (1)

laul (309) *s*
laulo (103), laulut (57), laull (44), laul (38), laulust (24), laulode (15), Lauluth (11), Laulude (7), Lauludt (2), Laulull (2), Lauwlo (2), Laullo (1), Laulud (1), Lauwl (1), Lauwlust (1)
Nüith piddat sina minu Ar: N. Lapse kombel opma nĩck meles piddama, eth se|sinatze Laulull 5. Versit omat. (20.1)
joodu|laul (1): *joodu laul* (1)
la neist palio omat vppris Epicuri Seax sanuth, eth nœmat se Inimeße Suggu hedda nĩck willetzus omat erra|unnutanuth, Suhrd Ilma|tallust Rickust et röimo, Ninck nente Liha Lusti hÿm̃o tagka nouwdnuth, Lya Sömbse nĩck lombse siddes ellanuth, Ninck on nente looto Laull se|sinane Luggu olnuth. (24.5)
kiriku|laul (1): *kiriku laul* (1)
Am̃a seÿe sato N. olleme meÿe kulnut ninck opnuth sest Kaunÿ Kircko Lauwlust, Gott d' V: wohn vns beÿ, vnd etc: ninck olleme meÿe A. R. nente sinatze Sanade iure tulnuth. (15.1)
kätki|laul (2): *kätki|laul* (1), *kätki laul* (1)
Se Prophet Esaias, laulab sẽ Lapsukeße auwux vx Ketku|laulo tæma Sündmeßest, kudt ollex tæma sẽ Ketku iures istnut, ninck sedda vwß|sündinut Lapsukest kikutanut: Kuß tæma ninda paiatab. (2.2)
laulu|laul* (1) 'eestlaul'
Ein PsalmLied vor zu singen auff Säitenspiel. vx Laulo|Laul, mea ehl sab lauletuth. (16.1)
palve|laul (9): *palve|laul* (2), *palve laul* (7)
Ninck piddat teÿe nüith sen|sinatze lütluße siddes, se|sama opma, eth se|sinane Laull (Gott der Vater etc:) saab nÿmetuth vx Palwe|Laul. (10.3)

pordu|laul (4)
Se\sama moistab se Kochnret küll, sem\prast erratab tæma paliu ninck mone\sarnast ilma heütümatta Portu|laulut vlles, eth nedt Inimeße Lapset, ned Portu|laulut enne ninck pigkemaste opwat, ninck ned\samat heel\melell laulwat, kudt Iumala Sana. (11.5)
rõõmu|laul (1): *rõõmu laul* (1)
Kuÿ Chr„s olli ilmalle tulnut, sÿß say se Taiwas nente Englille ny pißokheßex ninck kitsax, et nœmat nente Kariatze iure se welia pœle Taiwast maha tullit, ninck Iumala roihmsasti tæma Inimeße Sündimeße ninck Ilmalle tullemeße eddest, vche kauni roimu laulo kaas tænnasit, ninck neet Kariatzet mennit suhre roÿmo kaas, Bethlehemi Linna pohle setta aßiu walatama, mea neet Englit neile olli iüttelnut, tullewat ninck leutwat se Lapsukeße sen Talli ninck Seuma siddes lessiwa, kumba nœmat omax Issandax, Iumala ninck Loÿax tunnistawat, ninck palluwat tædda. (4.6)
tänu|laul (10): *tänu\laul* (6), *tänu laul* (4)
Opket ninck mainitzekat hend ißе, kauny Psalmide ninck Tæño|laulode, ninck waimoliko armsade Laulode kaas, nĩck tæñaket sen Issanda teddy Südda: siddes. (13.1)
♦ kaunis laul (42): *kaunis ning rõõmus laul* (6), *kaunis ning tröostlik laul* (4), *kaunis psalm ning tänulaul* (3), *kaunis tänulaul* (3), *kaunis laul ning psalm* (1), *kaunis laul ning tröostlik sõna* (1), *kaunis psalm ning laul* (1), *kaunis rõõmu-laul* (1), *kaunis saksa laul* (1), *kaunis tröostlik laul* (1), *rõõmus ning kaunis lühikene kätkilaul* (1), ♦ lühikene laul (12): *lühikene ning tröostlik laul* (1), *rõõmus ning kaunis lühikene kätkilaul* (1), ♦ rõõmus laul (7): *kaunis ning rõõ-mus laul* (6), *rõõmus ning kaunis lühikene kätkilaul* (1), ♦ psalm ning laul (6): *kaunis psalm ning tänulaul* (3), *kaunis laul ning psalm* (1), *kaunis psalm ning laul* (1), ♦ tröostlik laul (6): *kaunis ning tröostlik laul* (4), *kaunis tröostlik laul* (1), *lühikene ning tröostlik laul* (1), ♦ kuningas Taaveti lauluraamat (4), ♦ häbitu pordulaul (2), ♦ kuningas Taaveti laul (2), ♦ laul ning tröostlik sõna (2): *kaunis laul ning tröostlik sõna* (1), ♦ laulu algamine (2), ♦ armas laul (1), ♦ hale laul (1), ♦ laul ehk jutlus (1), ♦ laul ehk sõnad (1), ♦ laul ning palve (1), ♦ laul ning värss (1), ♦ laul sest palvest (1), ♦ laulu lõppemine (1), ♦ laulu nimi (1), ♦ õige palvelaul (1), ♦ õige sõnamõistus sestsinatsest lau-lust (1), ♦ õpetus sestsinatsest laulust (1), ♦ patriarhide ning prohvetite laul (1), ♦ raamat ning laul (1), ♦ rõõm ning tänulaul (1), ♦ vaimulikud laulud (1)
• vt *raamat* → *laulu|raamat* (4)

laulja (1) *s*
Lauliat (1)
Eth Dauid vche igka töh, ia sen keicke wœhemba Loiuße eddest, Iumala tæma Issanda kauny Laulode kaas on tæñanuth, ninck keickest Süddamest laulnut, ke tædda on lohnuth, la se Kunningkas Dauid on kaas Lauliat sen Altary iure sædtnuth, (9.9)

laulma (235) *v*
laulame (48), laulma (37), laulate (20), laula (19), laulnuth (19), laulwat (16),

laulab (14), laulda (14), lauletuth (10), laulat (8), laulket (8), lauwlame (6), laulnut (3), lauldta (2), lauletut (2), lauwla (2), Lauladte (1), lauleduth (1), laulis (1), laullnuth (1), laullwat (1), laulwa (1), lauwlab (1)

Sem|p: peaxime meye kz needt Laulut hæl|melel laulma, ninck kaas motlema, mea meye laulame. (13.2)

eel laulma (6)

Eike ninda on kz se|sarn kombe nente Iuda R: Kirckode siddes olnuth, eth ned Kircko Iss: nedt Laulut omat ehl laulnuth, (16.1)

perra laulma* (1) 'järele laulma'

Kuÿ vx Kircko Iss: echk vx Schoel|meister se Chore siddes nackab laulma, vche Laulo, mea se Rachwas eb mitte tunne laulda, sÿß sab se|sama Laull se|prast sedda sagkedamasti ehl lauletuth, eth se rachwas sedda parrembasti woiwat oppeda, pra laulma. (16.1)

♦ laulma ning paluma (11): *paluma ning laulma* (4), ♦ südamest laulma (7), ♦ tegema ning/ehk laulma (7): *laulma ning tegema* (1), ♦ laulma ning/ehk määgima (3), ♦ laulma ning mängima (2), ♦ laulma ning ütlema (2): *ütlema ning laulma* (1), ♦ laulma ning kinnitama (1), ♦ laulma ning õpetama (1), ♦ laulma ning õppima (1), ♦ pajatama ning laulma (1), ♦ rõõmustama ning laulma (1), ♦ sisse seadma ning laulma (1)

laulmine (3) *s*

laulmeße (2), Laulmene (1)

Ninda pidda meÿe kaas needt Laulut hæl|melell laulma, doch sel kombel, eth se|sama Süddame pochiast tulleb, muito eb maxa meddÿ Laulmene mittekit. (12.4)

kuke|laulmine (1)

Se Pöha Apostel Petrus saab lebbÿ sen Kucku|laulmeße vmber porduth, ninck et meddi Ißant ~~Chr~~ oma helde ninck Ißaliko Silmade kaas tæma pæle wallatis. (38.6)

♦ laulmine ning lugemine (1)

laulu|laul* (1) 'eestlaul' → *laul*

laulu|raamat (4) → *raamat*

lausuja (6) *s* 'nõid, ennustaja'

Laußiade (5), Laußiast (1)

Eb mitte minu A. Inimene, kuÿ sina abbÿ ninck Nouw nente Laußiade iures otzit, kumb toesti vx suhr hirm lumala meddÿ Arma Taywase Issa Silmade eddes on, sÿß wihastat sina lumala Weÿkasti, (10.5)

♦ nõid ning/ehk lausuja (3): *lausuja ning nõid* (1), nõid, lausuja ehk muu kurat (1), ♦ lausuja ehk muu kõhnret (1)

laut (7) *s*

Lauta (3), Lautast (2), Laut (1), Lautade (1)

Se|sama on Armamb lumala meles, kuÿ añaxit sina tæmalle keicke Ilma|talluße Hiÿs, Minck|pr: nædt|samat omat doch lumala pralt, Kuÿ kz lumall iße selgkesti paiatanuth on: Mina eb taha mitte sinu Mayast Hærgke wotta, eb kz mitte Sicko sinu Lautast. (30.1)

risti|laut (1): *risti laut* (1)
Eike ninda on se iergk sinu ninck minu kz, kuÿ meÿe se Risti keuteko kz olleme vmber|keutetuth, sÿß eb woÿ sina ninck mina, sest|samast Risti Achilast enne mitte erra|pæstetuth sada, muito meÿe piddame vx|peines Iumala Armu pæle wadtma, nīck vche kindla vssu kz tæma Armuliko erra|pæstmeße pæle othma, sennÿ, eth tæma meidt awitab, ninck sest Risti lautast erra|pæstab. (26.5)
sea|laut (1): *sea laut* (1)
Deñ gleich wie ein fröbling, kuÿ tæma wöÿra rachwa secka, nīck wöira aßemelle, iße|erranes nente Körckide rachwa secka tulleb, sÿß eb holi kekit tæma prast, tæma saab se Vxe taa, echk vche Sea lauta siße neutetuth. (23.8)
veise|laut (2): *veise laut* (2)
Ninck piddame meÿe meddÿ Ißanda Ihesuße Christuße Allandußest ninck kannadußest opma. On niit Ih$_{us}$ Chr$_{us}$ Iumala Poick, Taiwa ninck Maa Loÿa, nÿ sure waisuße ninck Weddichse Lauta siddes ilmalle tulnut, sÿß ollex se suhr hebbo, et mina tahaxin suhr ninck korck olla, ninck eb mitte kannata. (4.7)

Lea (1) *s* isikunimi
Lea (1)
Vlle sedda saÿ tæma kz se Koßimeße kz erra|peetuth, sest, eth tæmalle se Labañe wañemb Tüttar saÿ antuth, nomine Lea, Ninck piddi vwesti 7. Iahr se toÿse Tüttre pra, (nomine Rahel) tehnima. (23.6)

lebama (4) *v*
lebbawat (3), lebbab (1)
Paliu ke sæl Maa all lebbawat, piddawat vlles|errama, moñikat se igkeweße Ello sisse, moñikat sen igkeweße hebbeda sisse. (14.3)

leer (2) *s*
Leer (1), Leer (1)
Minck|prast se Sullane eb olle mitte parremb kui tæma Issant, eb kaas mitte se Leer Pois parremb kui tæma Meister. (38.6)
• vt *poiss* → *leeri|poiss* (2)

leeri|poiss (2) → *poiss*

Leevi (1) *s* isikunimi
Leui (1)
Perrast omat tæma Kax Poÿat, Simeon Vnd Leui nente Sicheme Rachwa sæas, paliu werd erra|wallanuth, ninck oma Issa Iacobe, nente Sicheme Rachwa ees hebbedax ninck haÿßmax technuth. (23.6)

leht (13) *s*
lehet (5), lecht (4), Lechet (1), lehe (1), Lehedt (1), Lehex (1)
Eike ninda kudt vx Wina echk Vige Puh, enne wilia, kudt needt lehet kañab. (37.6)
viigi|leht (2)
Sem|prast solmsit næmat Fige|lecht vchte, ninck tegkisit heñesalle Schörti, mingk kaas næmat oma hebbü ninck willetzus tachtsit kinni kattada. (5.5)
♦ lehed ilma viljata (1), ♦ vaga leht (1)

leib (11) *s*

leiwa (5), leiba (3), Leib (2), Leiwast (1)

Dauid keriab kudt vx Waine Sant vx pallokene leiba, nīck eb ietta mitte perra. (33.6)

nutu|leib (1)

Nein, Erranis tæma ehitab meidt moñe\sar: willetzuße kz, tæma sötab meidt se Nuttu|leiwa kz, ninck iotab meidt vche teuwe Mate, se on se Nuttu|weæ kz, ninck ripub vche kauny Kuld|Peñinge meddy keickede Kaila vmber. (26.7)

♦ igapäevane leib (5), ♦ elav leib (1), ♦ palukene leiba (1)

• vt *isand* → *leiva|isand* (1)

leidma (55) *v*

leututh (10), leudtuth (5), leudma (4), leüya (4), leüyame (4), leutaxe (3), leuda (2), leüdma (2), leudta (2), leuduth (2), leuta (2), leüti (2), leüyab (2), leudab (1), leüdnut (1), leudnuth (1), leudtma (1), leudtnut (1), leudtnuth (1), leüiab (1), leüiame (1), leutut (1), leutwat (1), leuyame (1)

Nüit on se Prophet Esaias ny vßinasti ninck selkesti kiriutanut, kudt ollex tæma vx neist Kariatzest olnut, kæ sen Bethlehm̃i pole omat mennuth, ninck seel sen vwe sündmeße Lapsukeße leudtnuth. (6.2)

♦ armu leidma (6): *abi ning armu leidma* (3), ♦ abi leidma (4): *abi ning armu leidma* (3), ♦ rõõmu leidma (2), ♦ elu leidma (1), ♦ nõu leidma (1), ♦ otsima ning leidma (1), ♦ tulema ning leidma (1)

leikija* (2) *s* 'mängija'

leickialle (1), leickiax (1)

vale|leikija* (2)

Nente Ebbauschkusille, ninck Erra|tappialle, nente Portu ninck Portu|sundialle, nente Noyalle ninck woyra Iumala piddayalle, ninck keicke Walle-leickialle, nente|samade ossa piddab ollema sen Hauwa siddes, kuß se Pörgku|Tully ninck Schweuel polleb. se|sama on nente pannitzede töyne Surm. (15.5)

leil (2) *s*

Leüle (1), Löile (1)

Weel paliu wehemb, omat nœmat se moistnut, kust se|sama aßy tulleb, ninck mea se Ohrsack on, eth se kaunis Loyus, se on se Inimene, enamb, kudt keick muhd loiußet, vche se\sarnse willetzuße siddes, piddab oyoma, ninck kuy vche Pallawa Sauwna Leüle sees wichtlema, ia wimatelt peab tæma se|sama oma nacha kz maxma, ninck selle Ilmalle Iumala kz andma. (24.4)

♦ palava sauna leil (2)

leiva|isand (1) → *isand*

Lemek (1) *s* isikunimi

Lamech (1)

Kudt kaas sen Patriarchi Mathusala Poick se Lamech keickest süddamest sen Mao|tallaia prast on igkewetzenut, et tæma hend vlle oma Poya, eike ninda kudt Eua on röymustanut, kudt ollex tæma Poick se mees echk sen Mao|tallaia

ißе: Ninck nymetis tedda Noah, ninck paiatis: Se|sinane piddab meidt tröstima keicke meddi murre ninck töh siddes sȳn Maa peel. (5.9)

lendama (1) *v*

lennaxime (1)

ära lendama (1)

Waidt harwasti motleme meȳe se Sana pœle, Was Moses hernach sagt, Kuȳ se keicke parremb on olnuth, sȳß on se murre ninck Töh olnut, minck|pr: tœma lehab eckitzelt möda, kuȳ lennaxime meȳe sȳdt erra. (23.1)

lepitaja (7) *s*

leppitaȳa (4), lep (1) *lüh*, leppita (1) *lüh*, leppitaȳax (1)

Leppitaȳa kum|mat ollit sœl erra|kaddonut, Sina waikistaȳa meddi rȳdast.

ära|lepitaja (6)

Ia ~~Chr~~ on se eike Erra|leppitaȳa meddȳ Pattude eddest, eh mitte ȳx|peines meddȳ, moito keickede Inimeste Pattude eddest. (8.10)

♦ äralepitaja ning õnnistegija (1)

lepitama (20) *v*

leppituth (9), leppitanuth (7), leppitada (1), leppitama (1), leppitut (1), lep (1) *lüh*

ära lepitama (20)

Se eßimene Orsak ninck roȳm, et Simeon heel|melel tahab erra|surra, on se: Et tœma Iumala kaas on erra|leppituth, ninck et tœmal keick tœma Pattut lebbȳ Ihm̄ Chr̄m on andex antuth, se|sama tuñistab tœma nente sanade kaas, Rawo ninck roimo kaas: et tœma Pattut omat kinni kattetuth ninck andex antuth. (35.6)

♦ viha vaigistama ning ära lepitama (1)

lepitamine (7) *s*

leppitamene (7)

ära|lepitamine (7)

Sem prast on meddȳ Iss: ~~Ihse Chrse~~ Kañatus ȳx|peines se erra|leppitamene keickede Inimeste Pattude eddest. (25.9)

lepitus (1) *s*

leppitus (1)

ära|lepitus (1)

ninck Iumal eb taha kaas ȳchtekit erra|leppitus nente Pattude eddest wasto wotta, kudt ȳx|peines tœma Arma Poȳa sen Ißanda Ihxse Chr̄se gehorsam ninck Surma, Wie die klare wort zeugen. (2.7)

lesima (38) *v*

læßinuth (6), læßime (5), læßib (4), læßiwat (3), leßib (3), leßis (3), læßima (2), læßis (2), leßima (2), leßinuth (2), læßinut (1), læßit (1), leßi (1), leßinut (1), lessis (1), lessiwa (1)

Et tœma sen Soȳme ninck Maria rüppes on leßinut, se lebbi piddame meȳe sen Taȳwa Ricku sißе tullema, ninck Iumala Taiwasest Ißast armastust sama. (4.2)

♦ lesima ning ära mädanema (1), ♦ lesima ning hingama (1), ♦ lesima ning magama (1), ♦ lesima ning seisma (1)

lesk (1) *s*
Leßet (1)
Erranis tæma awitab ned Leßet ninck Issatumata Lapset, ninck armastab ned wöyrat. (21.4)

libe (1) *adj*
Libbeda (1)
Nüith eb olle se Kochnret se|sama selle wayse Inimeße Suggule mitte günninuth, eth se Inimene Pöha, Eike ninck Iumala tæma heñesa Palgke prast olli loduth, Moito tæma on oma Libbeda kelæ kawala melæ nĩck herrise kombe kaas sen wayse Inimeße Suggu erra|petnut, (8.2)
♦ libe keel (1)

ligem → *ligi*

ligemale (1) *adv* 'lähemale'
ligkimelle (1)
Ia Iumala Poick eb olle vchekit lotuße iure ligkimelle tulnut, kui meddy waiste Inimeste kaas, ninck ielles vmber meye Innimeßet, eb olle vchekit Lotuße kaas Ligkimet Söbbrat sanut, kuy Iumala kaas. (1.9)

ligi (16) *adv/afadv/adj*
ligki (7), ligky (7), Ligkimet (1), lygki (1)
Meddy eßimenne Issa Adam on lygki Tuhat Aastat oma Kircko eddest murretzanuth. (7.13)
Sest et meddy Önne nüit lehemb on, kudt meye sedda vscksime: Se Oh on möda mennuth, waidt se Peiw on ligki tulnut. (6.2)
Ia Iumala Poick eb olle vchekit lotuße iure ligkimelle tulnut, kui meddy waiste Inimeste kaas, ninck ielles vmber meye Innimeßet, eb olle vchekit Lotuße kaas Ligkimet Söbbrat sanut, kuy Iumala kaas. (1.9)
♦ ligem sõber (1)
• vt *lähi** → *ligi|lähi** (6) 'lähedal', *tulema* → *ligi tulema* (3)

ligi|lähi* (6) 'lähedal' → *lähi**

ligimasti* (1) *adv* 'lähemale'
ligkimeste (1)
Syß eb pidda meye Iumalast se|pr: erra|ioxma, erranes meye piddame sedda ligkimeste Iumala iure ioxma totma, Se on: Meye piddame sest Pattust, nĩck sest kuria heutüma Töhst perra|iethma, oma Pattune Ello parran: nĩck sest kuriast erra|tagkenema. (28.4)

liha (78) *s*
liha (65), Lihast (10), Lihax (2), lehax (1)
Ninck on nüit meddy Ißant ~~Clr~~ns, se willi ninck Liha Mariast sündinut. (1.9)
♦ liha ning/ehk veri (42): *inimese liha ning veri* (4), *liha ning vere nõtrus* (3), *vaevaste liha ning veri* (2), *liha, veri ning luu* (1), *mehe veri ehk liha* (1), *vaeste liha ning veri* (1), *veri ehk liha* (1), ♦ inimese liha ning veri (4), ♦ liha nõtrus (4): *liha ning vere nõtrus* (3), ♦ luu ning liha (4): *liha, veri ning luu* (1), *liha, veri, rasv ning luu* (1), ♦ liha lust (2): *liha lusti himu* (1), ♦ õpetus sest ülestõusmisest sest lihast (2): *suur, kõrge ning raske õpetus sest ülestõusmisest*

sest lihast (1). ♦ härja liha (1). ♦ kuiv tükk liha (1). ♦ nõder liha (1). ♦ rõõmus lihavõttepüha (1). ♦ soon ning liha (1). ♦ surnud hobuse liha, surnud koer, kass, siga (1)

• vt *püha* → *liha|võtte|püha* (1)

iiha|võtte|püha (1) → *püha*

liig (7) *s*

Lÿka (3), Lia (2), Lika (1), Lÿa (1)

Se on, neet ke oma heñesa hee meele perrast ellawat, ninck ewat wotta Iumala Sana mitte wasto, moito ellawat keicke Pattu siddes, kui seel omat, Portu Ello, Abbirickmeße, Lia sömse, Lia iomse, kadde, wiha ninck muh heutü aßia siddes. (36.6)

Nüith eb woÿ vxkit Inimene se pæle mitte kaibada kudt teex Iumal meile paliu Lika echk vlle\kochto. (13.10)

♦ liiga tegema (4). ♦ liig ning/ehk ülekohus (2). ♦ liigsöömine ning -joomine (2): *porduelu, abirikkumine, liigsöömine, liigjoomine, kade, viha ning muu häbitu asi* (1)

• vt *joomine* → *liig|joomine* (2), *söömine* → *liig|söömine* (2)

liig|joomine (2) → *joomine*

liig|söömine (2) → *söomine*

liigutama (24) *v*

likuta (7), likutada (4), likutab (3), likutama (3), likota (1), likotada (1), likuda (1), Likudamatta (1), likutaka (1), likutamast (1), likutaßit (1)

Sündika meile, echk likutaka meidt, mea willetzus eales tahab, se|sama tulleb Iumala rochke Armust, ninck peab kz keick meddÿ hæx tullema. (30.4)

♦ liigutama ehk üles mügama (1). ♦ liigutama ning juhatama (1). ♦ südant liigutama (1)

liik|pajatus* (1) 'kõnekäänd, võrdlus' → *pajatus*

liikmine* (12) *s* 'liiges'

lieckmeßet (6), lieckmeße (3), lieckmene (1), lieckmeset (1), lieckmeßest (1)

luud-liikmised* (12)

Ninck et tæma keick asiat hoidab, sÿß tahab tæma meit paliu enamb hoidta, sest, et meye tæma Luh|lieckmeßet olleme. (4.9)

♦ Kristuse luud-liikmised (1). ♦ kuradi luud-liikmised (1). ♦ luud-liikmised ning luu (1). ♦ surnu luud-liikmised (1)

liiv (4) *s*

Liwa (4)

Peaxin mina næmat lugkema, sÿß ollex neidt enamb kudt Liwa, Waidt kuÿ mina vlles walwo, sÿß olle mina sinu iures (30.8)

♦ põrm ning liiv (2). ♦ liiv mere ääres (1)

lind (4) *s*

Lind (1), Linnode (1), Linnudt (1), Liñudt (1)

Mina tunne keick Linnudt nente Mæggede pæl, Ninck keicke Suggu Ellaÿat omat minu eddes. (30.1)

♦ imelik lind (1)

ling (1) *s*

Lingko (1)

Se wasta, piddawat neet Pannitzet ninck Ebbauschkuset Inimeßet, Iumalast erra|lückatuth ollema, nœmat eb pidda kaas Iumalast mitte onnistut sama, Nente Nÿmi eb pidda mitte se Ramatu siddes sest igkeweßest Ellust, kiriututh seisma, moito nente hing piddab se Lingko kaas sest Iumala Wihast, se igkeweße nuchtluße siße süistetuth sama, (37.1)

linn (67) *s*

Linna (29), Liña (11), Linn (7), Liñas (5), Linnas (5), Liñade (2), Liñast (2), Linnadt (2), Linas (1), Linnad (1), Linnalle (1), Linnast (1)

Iumala Poick on wöirax sanut, se|sinatze Ilma siddes, kuÿ tæma Bethlehemi Linnas ilmalle tulli, kumast se Prophet Micha kauwa enne olli kulutanut. (4.10)

♦ Jeruusalemma linn (13), ♦ Bethlehemi linn (11), ♦ kindel linn (4), ♦ linn ning maa (3): *maa ning linn* (1), ♦ Damaskuse linn (2), ♦ Babüloni linn (1), ♦ Früügia linn (1), ♦ jumala linn (1), ♦ Juuda linn (1), ♦ linn ning kirik (1), ♦ linn ning küla (1): *rahvas, linn ning küla, kirik ning kool* (1), ♦ linna sees ehk linna ümber (1), ♦ linna uulits (1), ♦ maa ehk linn (1), ♦ Ninive linn (1), ♦ püha linn (1), ♦ Soodoma ning Komorra linn (1), ♦ vägev linn (1)

linnukene (3) *s*

Liñokeße (1), Liñokest (1), Liñokeste (1)

Eb sÿß se|sama mitte olle, kæ eb vchtekit Liñokest laße nelka kannatada, ninck tæma kañatab iße nelgka (6.9)

suvi|linnukene (1)

Walata doch Inim: L: nente Maokeße, Kerpsede, Pæschklade, echk toiste Suwwÿ|Liñokeße pæle. (31.7)

♦ maokene ning linnukene (1)

lipp (6) *s*

Lippo (3), Lip (1), Lippu (1), Lipput (1)

Suña, dz Creutz eb pidda mitte vx|peines ouwes|peiti kuÿ vx Lip, meddi Pæ otza echk meddÿ Rinna eddes kañetuth sama, (26.10)

♦ punane lipp (3), ♦ suur lipp ning kivi (1)

Livland (5) *s* 'Liivimaa' kohanimi

Lÿfflande (3), Lÿfflandt (2)

Taha meÿe, eth Iumall vnserm Kriegß Volck hæd Önne ninck Woÿmust, sẽ Pola Wæe wasto peab andma, ninck selle sinatze Linnalle, kuÿ kz selle Waÿselle errarickututh Lÿfflande Maale oma Armu neuthma, sÿß lasckem meÿe heute, ia allezeit, oma Werri Puñaset Kæedt puchtax pesta, ninck puchtat Kæet Iumala wasto vlles|tosta. (32.3)

♦ *Livland*'i maa (3)

lobisema (3) *v*

lobbiseda (1), lobbisema (1), lobbisewat (1)

Vx se|sarn tæñomene N. eb pea meÿe vx|peines oma Suh kz lobbisema, erranes se|sama piddab Süddame Pochiast tullema, (30.4)

♦ paastuma ning lobisema (1)

lobisemine (1) *s*

Lobbisemeße (1)

Vnd eb hole se Suh echk Kelæ Lobbisemeße prast mittekit, weel paliu wehemb se Palwe prast, kuÿ eb tæma mitte Süddame Pochiast leha. (34.4)

♦ suu ehk keele lobisemine (1)

lojus (39) *s* 'olend, loom'

loiuße (10), loius (7), Loÿus (7), loiußet (5), Loÿuße (5), loÿußet (3), Loiußest (1), Loÿußest (1)

Se on kz se eike kindel Pohi, ke vx|peines Iumala, pæle ninck eb mitte nente Loiuße pæle lotab. (19.2)

metsa|lojus (1): *metsa lojus* (1)

eth tæma luhlis, eth nedt Metza Loiußet Ellayat tæma Arma Poya ollit katki kiscknuth, nīck ellawalt erra|söhnuth, ninda kuy nedt toiset weliet tæmast kawala kombel ollit iüttelnuth, kumba vlle tæma oma Ridet on katke kiscknuth, ninck eb olle hend mitte tachtnuth lascke tröstida. (23.7)

♦ kaunis lojus (3), ♦ ingel ehk (muu) lojus (2), ♦ inimene ning/ehk lojus (2), ♦ armutu ning viletsus lojus (1), ♦ aus ning kõrge lojus (1), ♦ kõige vähem lojus (1), ♦ kõrk veis ning lojus (1), ♦ kuri ning vihane lojus (1), ♦ lojus ehk madu (1), ♦ lojuse vägi (1), ♦ suur lojus (1), ♦ vaene ning vilets lojus (1)

loodus* (4) *s* 'loodu, lojus'

lotuße (3), Lotußelle (1)

Ia Iumala Poick eb olle vchekit lotuße iure ligkimelle tulnut, kui meddy waiste Inimeste kaas, ninck ielles vmber meye Innimeßet, eb olle vchekit Lotuße kaas Ligkimet Söbbrat sanut, kuÿ Iumala kaas. (1.9)

♦ rumalad loodused (1), ♦ inglid ning loodus (1)

looja (6) *s*

Loÿa (5), Loÿax (1)

On nüit Hn̄ us Chr̄ us Iumala Poick, Taiwa ninck Maa Loya, nÿ sure waisuße ninck Weddichse Lauta siddes ilmalle tulnut, sÿß ollex se suhr hebbo, et mina tahaxin suhr ninck korck olla, ninck eb mitte kannata. (4.7)

♦ issand ning looja (3): *issand, jumal ning looja* (1), *looja ning issand* (1), ♦ Jeesus Kristus, taeva ning maa looja (2): *issand Jeesus Kristus, taeva ning maa looja* (1), *Jeesus Kristus jumala poeg, taeva ning maa looja* (1), ♦ jumal ning looja (2): *issand, jumal ning looja* (1)

looma (49) *v*

lohnut (24), loduth (10), lohnuth (7), lotuth (4), Loda (1), Lodut (1), lõhnut (1), lotut (1)

Waidt sina waine rumall Inimene piddat tædtma, ninck meles piddama, Iumal eb olle sen Surma mitte lohnut, moito se Surm on lebby sen Pattu tulnut, (8.4)

loorber (1) *s*

Loerber (1)

Mina negkisin vche Ebbauschkuße Inimeße, se|sama olli achke, Lahutis hend welia ninck packatis kui vx Loerber|Puh. (37.14)

• vt *puu* → *loorberi|puu* (1)

loorberi|puu (1) → *puu*

lootma (137) *v*

lothma (42), lota (22), lotab (20), lotada (18), lothwat (11), lothnut (8), lotame (7), lothnuth (2), lotket (2), lotwat (2), lotadt (1), lothw (1) *lüh*, lotis (1)

Moista se eike vsck on se: Eth meÿe piddame Iumala sisse vsckma, ninck tæma pæle lothma. Kudt meÿe k= lauwlame: Pidda meidt sen kindla Vssu iures, sinu sisse laße meidt lotada, ia keickest Süddamest vsckuda etc: (15.7)

♦ uskuma ning lootma (3), ♦ lootma ning ootama (2), ♦ kinnitama ning lootma (1), ♦ lootma ehk kiitma (1), ♦ lootma ning igatsema (1), ♦ seisma ning lootma (1), ♦ teadma ning lootma (1)

lootmine (11) *s*

lothmene (8), Lodtmene (1), Lothmeße (1), lothmeßest (1)

Perrast on k= se eike Vsck vx kindel lothmene, se tullewa aßia pæle, eth meÿe se|sama pæle nÿ wißiste piddame lothma, nīck eb mitte kahe wahel ollema, kudt ollex tæma nüith parrahellis meddÿ silmade eddes, echk meddÿ kæddede siddes. (15.6)

♦ kindel lootmine (2): *kindel ning viss lootmine* (1), ♦ viss lootmine (2): *kindel ning viss lootmine* (1), ♦ usk ning lootmine (1), ♦ usuline lootmine ning ootamine (1)

lootus (20) *s*

lotuße (12), lotus (5), Lotust (2), Lotusse (1)

Abraham on vscknuth se Lothmeße pæle, kus is mitte Lotust olle, (15.6)

♦ usk ning lootus (7): *kindel usk ning lootus* (3), *lootus ning usk* (1), *usk ning suur lootus* (1), ♦ kindel lootus (6): *kindel usk ning lootus* (3), ♦ lootust panema (5), ♦ lootust olema (2), ♦ suur lootus (2): *usk ning suur lootus* (1), ♦ südame lootus (1)

Lott (1) *s* isikunimi

Loth (1)

Enne kudt Iumal Sodoma ninck Gomorrha tachtis erra|rickuda, sÿß piddÿ Loth neile se Ello Parrandus kulutama. (9.6)

lugema (41) *v*

loehme (20), lugkewa (5), lugkema (4), lugkeda (3), loetuth (2), Loeh (1), luggeda (1), luggema (1), lugkematta (1), lugkeme (1), lugkenuth (1), lugkewat (1)

Kudt nüith se Keÿser oma Pæ|mehe Ramato ollÿ lugkenuth, sÿß kiriutis se Keÿser iells, næmat piddit se Risti Rachwa rahwull iethma, ninck neile eb mitte kuria tegkema. (13.2)

maha lugema (2)

Waidt eth nüith nedt Kallidt Aÿadt wæe k= meÿe ette tullewat, sÿß taha mina k= se|sinatz= Iütluße sees, sest Ristist erra|loppeta, Nedt Sanat, mea teÿe ollete kuhlnuth maha lugkewa, minu ette wotta, (30.2)

ära lugema (2) 'loendama, üles lugema'

Minu Suh piddab kulutama sinu Eikedus, igke|peiw sinu Önne, kumb mina eb keick woÿ erra|lugkeda. (30.4)

♦ lugema ning kuulma (3): *kuulma ning lugema* (1)

lugemine (1) *s*
lugkemeße (1)
erranis, se kz saab meile tædta antuth, mea kombe nœmat se Kuñingka Dauide, kuy kz nente toiste Israelli Kuñingkade ayall, se Põha R: Kircko siddes omat piddanuth, Laulmeße ninck lugkemeße kz. (16.1)
♦ laulmine ning lugemine (1)

lugu (6) *s*
lugku (5), Luggu (1)
Laulket selle Issandalle vx Vws Lugku, tœma Auwo piddab ollema aṁu sen Ilma otza. (12.4)
♦ lugu pidama (2), ♦ uus lugu (1)

lumi (1) *s*
Lummi (1)
Se nelias Toiwutus nimetaxe: Mea tœma teeb, piddab hœsti sündima, Se on, tœma teeb keick aßiat heesti, ninck eb pidda tædda mitte, se welkii echk Rachke, se Wichm ninck Lummi erra|heitutama. (37.7)
♦ rahe, vihm ning lumi (1)

lunastaja (10) *s*
lunnastaya (8), luñastaya (2)
ära|lunastaja (10)
~~Chre~~ meddy Erra|luñastaya, Palwu meddy eddest sinu Armast Issa. (19.6)
♦ äralunastaja ning õnnistegija (1)

lunastama (3) *v*
luñastada (1), luñastanut (1), luñastanuth (1)
ära lunastama (3)
Mina eb olle mittekit, ninck eb tœ vxkit roymo, kudt vx|peines, et sina mind, O Issandt ~~Ih~~, ~~Chr~~, lebbi sinu Werre ninck Kañatuße ollet erra|luñastanut, minu heex: Mina ollen nuit sinu, ninck sina ollet minu. Sinu siddes piddab minu ello ollema. (36.12)
♦ ära lunastama ning ära päästma (1)

lunastus (9) *s*
luñastus (2), lunnastus (2), luñastuße (1), luñastußex (1), luñastust (1), lunnastuße (1), lunnastußex (1)
ära|lunastus (9)
Se|sinane Lapsukene on kaas se keicke Ilma Oñis|tegkia: Kœ hend ißе on andnuth vchex Erra|luñastußex meddy Pattude eddest. (7.9)

lusikas (1) *s*
Lußikade (1)
Kiria, nente Patriarchide Pitka ello pœle kiriuta: eth nœmat omast ellost omat tüddinuth, kuy ollexit nœmat se|sama Lußikade kz söhnuth, dz ist, sie sind entschlaffen, vnd zu seinen Vatern begraben worden. (23.2)

lust (17) *s*
lusti (12), Lust (3), Lüst (1), Lusty (1)
Taha meye nüith A. R. eth Iumall Issa, P. ninck P: Waim meddy iures piddawat

ellama, sÿß pidda meÿe suhre Lusti nĩck hÿmõ kaas Iumala Sana tagka nouwdma, (13.4)

♦ suur lust (4): *suur lust ning himu* (3), *suur lust ning rõõm* (1), ♦ lust ning rõõm (3): *kõhnreti südame lust ning rõõm* (1), *suur lust ning rõõm* (1), *südame rõõm ning lust* (1), ♦ kaunis lustaed (2): *kaunis lustaed ning paradiis* (1), ♦ liha lust (2): *liha lusti himu* (1), ♦ hea meele ning lusti pärast (1), ♦ lust ning kõrkus (1), ♦ lusti pidama (1)

• vt *aed* → *lust|aed* (2)

lust|aed (2) → *aed*

luteraan* (1) *s* 'luterlane'

Lutteranit (1)

Meÿe loehme, eth se Põha Pawest zum Rohm, se Solama, kuÿ kz se Kuñingka Franckrike Maast, hend omat vchte kogkodanuth suhre nĩck hirmsa Wœe kz, eth nœmat ned Lutteranit, nedt olle meÿe, ke meil se Iumala S: selgkesti on, tachtsit erra|tap: (22.7)

Luther (17) *s* isikunimi

Luth (10) *lüh*, Luther$_{us}$ (4), L (1) *lüh*, Luthrille (1), Lutherũ (1)

Toesti A. R. mina tahan se tunnistada, nÿ paliu kudt Iumal minulle Tarckust andnuth on, ninck sesama piddawat kaas keick Waadt Risti Inimeßet minu kaas tuñistama, eth Luther$_{us}$ se keicke parremb ninck Künstlikimb Meister vlle oma Laulode on, kudt eales vx Oppia amã nente Apostlide Ayal eb mitte olle olnuth, ninck peab kaas Luther$_{us}$ se keicke Kunstlikimb Meister vlle oma Ramatode ninck Laulude iœma, ned toÿset Kiriutakat, mea nœmat tachtwat. (9.10)

♦ Martin Luther (11)

luu (34) *s*

Luh (15), Luhd (12), Luide (4), Lu (1), Luhst (1), Luist (1)

Ninck mina kulutasin, kuÿ minulle saÿ kæstut, ninck katze, sÿß mürrisis sœl, kuÿ mina kulutasin, ninck katze, sÿß likutaßit hendas, ninck nedt Luhd tullit ielles vchte kogko, vx igka Luh oma assemelle. (31.1)

♦ luu ning liha (3): *liha, veri* ning *luu* (1), ♦ surnu luu (3): *kuiv surnu luu* (1), ♦ hobuse põse luu (1), ♦ Kristuse luud-liikmised (1), ♦ kuradi luud-liikmised (1), ♦ liha, veri, rasv ning luu, ♦ luud-liikmised ning luu (1), ♦ surnu luud-liikmised (1), ♦ surnud raipe luu (1)

• vt *liikmine* → *luud-liikmised** (12)

luud-liikmised* (12) → *liikmine**

luulma* (2) *v* 'arvama'

luhlis (1), luhlsit (1)

eth tœma luhlis, eth nedt Metza Loiußet Ellaÿat tœma Arma Poÿa ollit katki kiscknuth, nĩck ellawalt erra|söhnuth, ninda kuÿ nedt toiset weliet tœmast kawala kombel ollit iüttelnuth, (23.7)

lõhkuma (1) *v*

löchkeda (1)

Monikat omat hend Pitzade kaas lascknuth pexada, echk vche Noa kz, oma Liha löchkeda. (16.7)

lõikama (4) *v*

leickada (2), leickasit (1), leikatuth (1)

Waidt meddy Iss: ~~Chr~~us eb mællesta syn mitte, vchest Ristist, kumb sest Puhst on leikatuth, echk vchest malituth Ristist, ninda kuy moñikat valschit Oppiat, se Pannitze Pawesty iures, kuy kz toises paikz, se kombe piddawat, eth nœmat nente Kayla vmber, vche Kullatuth echk Hobbeda Risti kandwat, echk moñikat omat vche Pu\Risti nente Ollade, moñikat vche malituth Risti, nente Ryede pœl kandnuth, keick vchex Silma paistux, eth nœmat sen Issanda ~~Chrse~~ Risti kandiat ollit. (25.4)

üles lõikama* (1) 'lahti lõikama'

Syn saab erra\kelduth, eth eb vxikit Inimene iße heñeselle, vchtekit Risti, echk Süddame kischkmene mitte pidda erra\wallitzema, weel paliu wehemb, vche iße\erranes Puh otzma, kuñast tœma heñeselle vche Risti woib leickada, Wie die Baaliten ire haut mit messern vnd pfriemen, bis dz Bluth hernach gieng, vlles leickasit ninck Lebby pistsith. (25.4)

♦ üles lõikama ning läbi pistma (1)

lõng (1) *s*

Langk (1)

Ia ny pea, kuy se Langk, vche Kangkore Pola sees katke lehab, ehe er daran gedencket Vnd wie ein Blume auff dem felde bald, erra\kullub, echk kuy vx Warry ninck se Suitz erra\kawub, also ist vnser aller Leben. (24.1)

lõpetama (3) *v*

loppeta (2), loppetada (1)

ära lõpetama (3)

Ia nœmat eb woy keick aßiat erra\loppetada, ninda kuy nœmat hœl melell tahaxsit. (22.3)

lõppema (14) *v*

lopmatta (6), loppeb (3), loppe (2), loppenuth (2), lopma (1)

Et meddy iures omat paliu Süidt, Iumala iures on weel enamb armu, tœma keßi meit awittamas, eb loppe eb kaas weßi Christus ~~Hr~~us, Iumala Poick on vx\peines se Hee Kariane, Ke Israel erra\peesta woib, keickest tœmast Pattust. (3.12)

ära lõppema (12) *v*

Eth tœma wallitzemenne suhrex saab, ninck tœma Rahwo eb pidda eales erra\lopma, sen Dauidi Ierie pœl, ninck tœma Kunningka Ricku siddes: (6.3)

♦ algama ning ära lõppema (1), ♦ lõppema ning ära kuivama (1)

lõppemine (1) *s* 'lõpp'

Lopmeße (1)

Se Pöha Prophet ninck Kuñ: Dauid oppeb ninck neutab meile se\sinatze Laulo Lopmeße sees, Ke syß se\sama on, Ke meidt sest Pattust woib erra-pœsta. (34.2)

♦ laulu lõppemine (1)

lõuna (2) *s*

Louna (1), Lounadt (1)

Ohn meil Inimeßel se\sarn kombe, eth meye oma Kübbara meye Peest

maha|wottame ninck tæname, kæ meÿdt homselt, Lounadt ninck Echto terwetawat, kuÿ palio enamb piddame meÿe Iumalal tænno ninck auwo ilma iethmatta heele kaas, andma, tæma suhre ninck ilma erra|paiatamatta armu ninck heë tegkomeße eddest, eth tæma meile oma Aino Poÿa on andnuth. (2.11)

kesk|lõuna (1): *kesk lõuna* (1)

Iumal tahab sinu Eikedus ette tuwa, kui se Küinal, ninck kudt se Peiwlick mea kesck Louna aiko paistab. (37.5)

lõvi (2) *s*

Louwe (1), Louwit (1)

Kudt sœl omat olnut, Simson, Gideon, Se Kunningkz Dauid, ke Karrud ninck Louwit vlle|woitnut omat, Koo on se Tarck Kunningkz Salomon iæhnut, koo omat ned Prophetit, Apostlit, ninck ned toÿset Pöhad Inimeßet iænut, koo omat meddÿ Wanambat, ke enne 80. 90. 100. Aastat omat ellanut. (8.5)

• vt *haud* → *lõvi|haud* (1)

lõvi|haud (1) → *haud*

lõõsk (1) *s*

Lösscha (1)

põrgu|lõõsk (1): *põrgu lõõsk* (1)

Eth nüith wahelt se Pörgku Koir meile se|sarnse motluße sisse puhub, se Pörgku Lösscha kz, Kuÿ tohit sina, ke sina nÿ suhr Pattune Inim: ollet, Iumala Silmade ette astuda, ke sedda kuria eh mitte woÿ næha, Iumall eh taha kaas nedt Pattuset kuhlda. (33.7)

läbi (387) *afadv/adp*

lebbÿ (313), lebbi (74)

Sel|samal on se Wegki Kastet ninck magke sen Iurika siddes, seel tulka kül Risti, willetzus echk muh hedda, sÿß eh holi tæma se|prast mittekit, minck|prast tæmal on kastet, ninck tungkeh ickex lebbi, lebbi keicke hedda ninck willetzuße, ninck keick tæma Wainlaßet piddawat tæma eddes hebbedax sama. (37.6)

Sem|prast piddi Iumala Poÿa Sündmene lebbi sen Pöha Waimo, ninck sest Neutzikeßest Mariast sündima. (1.8)

Ia sen|sinatze Lapsukeße lebbi piddame meÿe keickest Pattust puhtax techtut ninck sẽ igkewene ello sama. (2.4)

• vt *käima* → *läbi käima* (1), *laskma* → *läbi laskma* (1), *pistma* → *läbi pistma* (3), *tungima* → *läbi tungima* (3), *ujuma* → *läbi ujuma* (1)

läheb → *minema*

lähem (4) *adv* 'lähemal, lähemale'

lehemb (4)

Tæma on kaas meddi keicke suhremb Kunningkas ninck Peë Pisup, et tæma vx pohas Inimene ilma Pattuda on sündinut, se lebbi tahab tæma meddÿ rüwwedus sündimene pohastada, et tæma hend meddÿ Liha ninck werre kaas on ehitanut, ninck ninda palio palio lehemb meddÿ Inimeste, kudt muh Loÿuße iure on tulnut. (4.2)

lähemine* (6) *s* 'ligimene'
Læhemeße (4), Læhemene (1), Lehemeße (1)
Syß lasckem meidt kaas heel|melel meddy Lehemeße thenida, ninck mottelda, et nüit Chr̃ns meddy heex on sündinuth, ninda olle meye ielles vmber meddy Læhemeße heex loduth, et meye neile keicke hee piddame neuthma. (6.13)
♦ naaber ehk muu lähemine (1)

lähidus* (3) *adv* 'lähedal, lähedale'
læhitus (2), Lehitus (1)
Vlle nente sinatze Sanat, Kiriutab D. Luth: (:Verbũ Caro factũ êst.) Iumala Poick ohn hend ny Lehitus meye iure andnut, et tæma eicke se|sama Liha, Werry, ninck Luhd, heñese pæle ohn wothnut, kuy meil on. (1.9)

lähi* (6) *adv* 'lähedal'
læhüt (4), læhüth (1), Lehut (1)
ligi|lähi* (6): *ligi lahüt* (6)
Sem|prast A. R. on se Katk ninck Kallis Aick (kumast meddy Ißandt Chr̃ns on kulutanut) vx Tæcht, eth se wymne Peiw, ligki læhüt meddy vxede eddes on. (9.4)

läkitama (52) *v*
leckitab (12), leckitanut (8), leckitanuth (7), leckita (6), leckituth (6), leckitis (4), leckitama (2), leckitat (2), leckidisin (1), leckitada (1), leckitata (1), leckitax (1), legkita (1)
Ninda on Iumal sen Essimeße Ilma siddes, enne sen weœ|tousmeße, sen Patriarche Noah leckitanut, se|sama piddis selle Pañitze Ilmalle nente erra-rickmeñe kulutama. (9.6)
maha läkitama (1)
Syn piddame meye oppema, et Iumal hend wahelt Taywast laßeb kuulda, echk tæma Engli Taywast maha leckitab, (38.3)
välja läkitama (1)
Se Pöha Waim ohn vche|sarnan igkew ninck keicke Wægkew, ke Iumala sest Issast ninck sest Poyast saab welia leckituth, keicke Risti vsckuliste Inimeste Süddame sißе, kogkob ninck wallitzeb se Pöha Risti Kircko syn Maa pæl. (12.9)
♦ kaela peale läkitama 'karistuseks saatma' (8), ♦ ilma sisse läkitama (7), ♦ läkitama ning omaks andma (1)

lämmatama (3) *v*
læmãda (1), læmãdada (1), læmmatada (1)
ära lämmatama (3)
Kuß on vx se|sarn Iumal, kuy sina ollet, ke nedt Pattut andex annab, Minck|pr: (sagt d' Prophet ferner) Tæma on Armuline, Tæma tahab hend meddy pæle hallastada, meddy kuriat vlle|astmeset erra|læmãda, V'nd alle V'nsere Sünde in die tieffe des Meeres werffen. (24.10)

lävi (1) *s*
læwwe (1)
Kuy nüith vx hedda erra|loppeb, syß tullewat küll 10. Willetzust ielles se vche

aßemel, ia nœmat öitzwat nĩck seißwat meddy̆ keickede Vxe <u>lœwwe</u> pœl. (25.5)
♦ ukse lävi (1)

lööma (29) *v*
löb (8), löhnut (6), löduth (5), löh (3), loy̆ (2), lödut (1), löhma (1), löhme (1), lööb (1), lüya (1)
Nedt hawat, mea tœma meidt <u>löb</u>, nedt eb olle mitte wihaset, muito Armu ninck Issaliko Hawadt, Tœma eb <u>löh</u> meidt mitte se Piritza Rosscha, muito se Issaliko witza kaas. (34.9)
kinni lööma (2)
Sondern heüte V̆nd mit großer ruttu kz, Kuy̆ eb meye sedda eikell ayal mitte tehme, sÿß tulle meye paliu hilia, ninck saab se vx meddy̆ Nœnna eest ninda <u>kinni</u> <u>löduth</u>, kuy̆ nente Wye Hullu Neutzide kz etc: (28.5)
maha lööma (10)
Se Patriarch Abraham on v̆chel hawal Nelli Kuñingkat <u>maha</u> <u>löhnut</u>. (7.11)
tagas|pidi lööma (1) 'tagasi lööma'
muito tœma tahab toesti v̆lleß|walwuda, wie er den woll ehe gethaen, Vnd Dauid dauon Zeugnis gibt: Se Iss: errab v̆lles kuy̆ v̆x Magkaw Inimene, Kuy̆ vx Iobnuth Inimene hoischkab, ke tews Wina on, nĩck <u>loy̆</u> omat Wainl: <u>taas|peiti</u>, ninck lasckis nœmat hebbedax sada. (22.2)
välja lööma (1)
Eth nedt Wainlaßet hendz küll lascksit tutta, eth nœmat ny̆ hirmsat ollit, kuy̆ tachtsit nœmat nedt Israelli Lapset, oma Hañaste kz russux salwada, ninck ellawalt erra|neldta, Sÿß on Iumal weel suhremb, ke nente Hambat Suwst <u>welia</u> <u>löb</u>, ninck röhub nente wœgki kogkonis maha, ninck awitab nedt omat, ke tœma pœle lothwat. (39.2)
ära lööma (1) 'tagasi lööma'
Der Prophet D: leret vns, dz wir mit dem H: ~~Chr~~o keicke Kurratide Tulliset Nohlet, meist woime kaukelt erra|ayada, ninck heñesest <u>erra|lüya</u>. (33.3)
♦ maha lööma (3): *maha lööma ning rusuks rõhuma* (1), *maha ning surnuks lööma* (1), *rõhuma ning maha lööma* (1). ♦ surnuks lööma (3): *maha ning surnuks lööma* (1), ♦ maha lööma ning rõhuma (2): *maha lööma ning rusuks rõhuma* (1), *rõhuma ning maha lööma* (1), ♦ lööma ning katki murdma (1), ♦ lööma ning peksma (1)

lühendama (3) *v*
löhenduth (3)
Se Seitzmes trost keicke meddy hedda, nĩck kz se|sinatze willetza Aya sid: on se: Iumala Kœßy̆ eb olle mitte <u>löhenduth</u>, muito tœma on pitkalle welia oyenduth, eth tœma meidt tahab nĩck woib awitada, se hedda olka ny̆ suhr kudt tœma eales tahab. (29.8)

lühi* (3) *adj*
löhide (3)
Se on nüit <u>Löhide</u> Sanade kaas v̆tteldut: Et Chr$_{ns}$, Iumala ninck sen Neutzikesse Maria P: sen eike Nyme kañab. (7.7)
♦ lühi sõna (3)

lühidalt (109) *adv*

löhitelt (107), löhitult (2)

Se on nüit löhitelt se Suma, sest sinatzest lütlußest ninck Sanast. (6.2)

♦ summa ning lühidalt (10)

lühikene (32) *adj*

löhikeße (7), löhikene (6), löhikeßet (6), löhikene (5), löhide (3), löhikeßex (2), löhikenne (1), Löhikesse (1), löhikest (1)

Se Kolmas Ohrsak, minck|prast mina nedt Laulut hennese ette olle wotnuth, on se: Eth nüith needt Laulut küll löhikeßet omat, ninck kaas paliu Rachwast sawat leudtuth, ke nedt Sanat Su kaas laulwat, waidt næmat eb tæ echk eb moista iße mitte, mea næmat laulwat. (12.2)

♦ lühikene laul (12): *lühikene ning tröostlik laul* (1), *rõõmus ning kaunis lühikene kätkilaul* (1). ♦ lühikene sõna (4). ♦ lühikene mainitus (2). ♦ lühikene elu (1). ♦ lühikene tükk (1)

lükkama (22) *v*

lückada (8), lücka (2), lückab (2), lückanuth (2), lückama (1), lückame (1), lückata (1) lückatuth (5)

Minck|p: kuß nüith Iumal eb mitte ella, sœl ellab se Kochnr: Waidt se|sama on vx hirmus ninck kurry Perræ|mees, ke keicke kuria teb, ninck se Rachwa keicke hebbedußе siße huckudab, echk sest vchest Pattust sen toyse sisse langedab, wymbselt kaas emis sen Porgku|hauwa sisse lückab. (13.3)

maha lükkama (1)

kuy ioxexit næmat sen Iss: ~~Ihse~~ ~~Chrse~~ wasta, ninck tahaxit tædda tæma Kuñingka Auwo leriu pælt maha lückada, (20.6)

välja lükkama (1)

Se Kuñingkas Dauid is woynuth mitte erra|keelda, muito se olly tæma heñesa Süy, eth tæma oma Kuningk|rickust say welia lückatuth, Deñ er hatte mit seines Nehesten Weib Ehebruch getrieben, deñ fromen Man Vriam tödten laßen, ninck ninda oma kuria Töh kz se nuchtlußе küll vordeninuth. (29.8)

ära lükkama (13)

Eemalle tahab Dauid meidt oppeta: Kuy meye lebby Liha ninck Werre Noddrußе komistame, exime ninck Pattu tehme, Syß eb taha Iumall meidt se|p: heñesest mitte erra|lückada, Erranes, kuy vx Armuline Issandt, tahab tæma meidt keickest, ia keickest Pattust wallalis pæsta, olka nedt Pattut ny paliu ninck suhret, kuy næmat eales tachtwat. (34.9)

♦ ära lükkama ehk alla vajutama (1)

lükkamine (2) *s*

lückmeße (2)

ära|lükkamine (2)

Kumba erra|lückmeße kz, meye Iumala tæma hirmsa wiha piddame opma moistma, ninck kaas tundma, kuy weikasti ninck hirmsasti Iumall vlle nente samade wihastab, ke tæma Sana erra|polgkwat, nedt|samat Iumala Sana erra|polgkiat, tahab Iumall nuchtelda, suhre Sogkedußе ninck se Igkeweße erra|lückmeße kaas, (17.5)

M

maa (201) *s*

mää (107), maa (73), Maast (8), määd (3), määst (3), Maale (2), Mä (1), Maad (1), Maalle (1), Maalt (1), Maas (1)

Teÿe, ke teÿe wanambat ollete, tædate parrembasti, kudt mina se teile woÿn iüttelda, eth Lÿfflandt vx se sarn kaunis Maa on olnut, eth tæma paliu Linnadt ninck Maad, Saxa echk muh woÿra Maa siddes on toithnut, waÿdt nüith lumal parrakut, eb woÿ Lÿfflandt oma heñesa Rachwa toÿtada, (9.4)

isa|maa (5): *isa maa* (5)

Sest, eth nüith vx Te|keüÿa nÿ paliu waiwa se Te pæl næb, sÿß eb woÿ tæma kz enne rahwul olla, se olkut sÿß, eth tæma vlle se Maa echk Merre, oma Issa maa sißе tulleb. (23.8)

♦ taevas ning/ehk maa (18): *jumal taevas ning maa peal* (2), *taeva sees ehk maa peal* (2), *issand Jeesus Kristus, taeva ning maa looja* (1), *Jeesus Kristus jumala poeg, taeva ning maa looja* (1). ♦ Egipti maa (11). ♦ võõras maa (5). ♦ linn ning maa (3): *maa ning linn* (1). ♦ *Livland*'i maa (3). ♦ rumal maarahvas (3): *vaene rumal maarahvas* (1), *vaese rumala maarahva ebausk* (1). ♦ suur maavärisemine (3): *suur ning hirmus maavärisemine* (1). ♦ hirmus maavärisemine (2): *hirmus tuul ning maavärisemine* (1), *suur ning hirmus maavärisemine* (1). ♦ maa ehk meri (2): *maa peal ehk mere sees* (1). ♦ maa-, saksa ning/ehk rootsi keel (2): *saksa, maa-, ehk rootsi keel* (1). ♦ Mesopotaamia maa (2). ♦ Frankriigi maa (1). ♦ Juuda maa (1). ♦ kaunis maa (1). ♦ maa ehk linn (1). ♦ maa ehk põrand (1), maa peal ehk õlgede peal (1). ♦ pime maa (1). ♦ saksa- ehk maainimene. ♦ Saksa ehk muu võõras maa (1). ♦ taeva all ehk maa peal (1). ♦ taeva sees ilma emata ning maa peal ilma isata (1). ♦ targad sest päeva tõusmise maast (1). ♦ vaene maa (1). ♦ viljane maa ehk puu (1)

• vt *inimene* → *maa|inimene* (2), *keel* → *maa|keel* (3) 'eesti keel', *muld* → *maa|muld* (6), *põhi* → *maa|põhi* (1), *rahvas* → *maa|rahvas* (4) 'eestlased', *värisemine* → *maa|värisemine* (4)

maa|inimene (2) → *inimene*

maa|keel (3) 'eesti keel' → *keel*

maaler (1) *s*

Malerit (1)

Meÿe næme monikade Kirckode siddes, eth nedt Malerit sen Iss: Glrm vche pissokeße ninck kauny Lapse sarnax, omat malinuth, vche Kulladut Vmarkuße Ouwna kz, kumb Ouwn vx igkewene Röÿmu tæhendab. (26.9)

maalima (10) *v*

malib (4), malituth (4), maliwat (1), malinuth (1)

Nente sinatze pißokeße Maddode ellaiade Aick, saab meddÿ Silmade ette malituth, meddÿ keickede hedda ninck willetzus, kumba alla meye olleme heitetuth, von vnser Geburths stunde an, bis an Vnsers Lebens Ende. (24.3)

♦ silmade ette maalima (4). ♦ maalima ning kirjutama (1)

maa|mukl (6) → *muld*

maa|põhi (1) → *põhi*

maa|rahvas (4) → *rahvas*

Maarja (55) *s* isikunimi

Maria (34), Mariast (17), Marialle (2), Mar (1) *lüh*, Mariame (1)

Et nüit se Kuningka Dauide Suggu keick ollit erra ninck erra huckatut, ninck vx|peines se Neützikene Maria, kuy vx Pißokene Oxokene vlle|iehnut oytzeb ninck kañab tæma sen kauni wilia, meddy Ißanda ~~Ihm Clrm~~. (1.9)

♦ neitsikene Maarja (33): *neitsikese Maarja poeg* (6), *neitsikese Maarja poeg Kristus Jeesus* (1), ♦ Maarja poeg (8): *neitsikese Maarja poeg* (6), *neitsikese Maarja poeg Kristus Jeesus* (1), ♦ Maarja rüpp (5), ♦ neitsi Maarja (4): *puhas neitsi Maarja* (3), ♦ Maarja Magdaleena (2): *elav eksempel sest avapatusest inimesest Maarja Magdaleenast* (1)

maat* (2) *s* 'mõõt'

mate (2)

Deñ der Herr, sagt Dauid, hat einen Becher in der Hand, ninck wægkewa Wina siña sißе wallanuth, ninck añab sest vchelle igka Inimeselle ioa, se on, Iumal annab ninck iaab vche igka Inimeselle oma mate, kuy paliu, ninck mea tæma peab kañatama. (27.7)

maa|värisemine (4) → *värisemine*

madal (1) *adj*

maddala (1)

Et nüit se Lapsukene vche maddala kombe siddes meddy iure tulleb, sünnib se prast, et igke|mees se sinatze Lapsukeße vche kindla vßu kaas piddab wasta wothma, ninck ninda tæma kaas vmber keuma, kudt tæma ißе tahab. (2.4)

♦ madal komme (1)

madu (59) *s*

Mao (36), maddo (16), Maddode (2), Maust (2), Mauth (2), Maux (1)

Eua neütis ielles sen Mao pæle, ninck paiatis: Se Maddo pettis mind ninda erra, et mina söyn. (5.5)

põrgu|madu (2)

Ißе|erranes kui kibbedasti on se Waña Põrgku|maddo sen Issanda Chrxse Kanno sisse pistnuth, lebby sen Herodem ninck Pilatum, lebbi nente Pee-pisopadde ninck Kiria|teedtiadte, lebbi nente valschi tunniß mehet, lebby nente Pagkanadte ninck Iuda rachwa Iherusalemi Linna siddes. (5.15)

sala|madu (1)

ninck vx Wöiras, ke teña|peiw se Öh|Maya siddes on, Home piddab tæma toise paika kondima, se Surm keub tæma pra Öhd ninck Peiwad, Ia kuy vx eike Sallä|maddo etc: nick lehab ickex eddes|peiti enüs se Surma Hauwa sißе. (23.9)

♦ mao pea (14): *mao pead tallama* (1), *mao pead katki tallama* (10), *mao pea tallaja* (2), *õige mao pea tallaja* (1), ♦ mao pead tallama (11): *mao pead katki tallama* (10), ♦ vana madu (7), ♦ mao pea tallaja (3): *õige mao pea tallaja* (1), ♦ õige maotallaja (2), ♦ hiired ehk maod (1), ♦ Kristus ehk maotallaja (1),

♦ lojus ehk madu (1), ♦ madupistja haavad (1), ♦ mao kavalus (1), ♦ mao suu (1), ♦ maotallaja ema (1), ♦ õige salamadu (1), ♦ vana põrgumadu (1)
• vt *tallaja* → *mao|tallaja* (14)

maga- (3) *s* 'magamis-'
Magka (2), magko (1)
Tæma on suhre waisuße siddes ilmalle tulnut, tæma magko padiat omat needt kouwat heinat ninck holket olnut, ninck se kanke Söime eb olle tæma mele mitte pahastanut, ninck eb olle se Pannine Ilm tæmalle ny paliu hæd mitte neuthnut, et næmat tæmalle vche Pißokesse Kambre echk tubba ollexit sisse|kuthnut, ninck tædda sen sure Külma Talwe ninck pitka pimeda Och siddes pißut soyendanut. (2.5)
♦ magamaja ehk hingmavoodi (1)
• vt *maja* → *maga|maja* (1), *padi* → *maga|padi* (1), *voodi* → *maga|abi|-voodi** (1) 'abieluvoodi'

maga|abi|voodi* (1) 'abieluvoodi' → *voodi*

magama (26) *v*
magkama (10), magkaw (6), magkawat (4), magka (2), magkab (1), magkada (1), magkanuth (1), magkawa (1)
Kuy nüith vx magkaw Inimene on vwinunuth magkama, syß eb tæ tæma vchestekit aßiast, eth tæma küll wahelt moñe|sarnast Vnnd næb: Monikat omat röymsat, moñikat kurbat, monikat tews Kartust ninck hirmo. (23.3)
♦ magama minema (7), ♦ magama uinuma (7), ♦ hingama ning magama (1), ♦ lesima ning magama (1), ♦ magama ehk valvama (1), ♦ magama heitma (1), ♦ magama ning norskama (1)

maga|maja (1) → *maja*

magamine (2) *s*
Magkamene (2)
Nuith eb olle se|sama vx|peines vx Silma Tæcht, erranes Iumala S: tuñistab kaas, eth se erra|surremene vx Vnny saab nimetuth, echk vx Magkamene. (31.9)

maga|padi (1) → *padi*

Magdaleena (2) *s* isikunimi
Magdal (1) *lüh*, Mag (1) *lüh*
Kumba halleda nuttmeße k=, Maria Mag: on tuñistanuth, eth tæma Süddamest, oma kuria Töh nick raßedat Pattut on kaddonuth. (32.6)
♦ Maarja Magdaleena (2): *elav eksempel sest avapatusest inimesest Maarja Magdaleenast* (1)

mage* (15) *adj* 'magus'
magke (8), magkesamb (3), magkeda (1), magkedat (1), magkesam (1), magkesamat (1)
Se vws|sündinut Lapsukene on se eike ninck magke ~~Ih~~$_{us}$ ~~Chr~~$_{us}$ ia se keicke kaunimb ninck illosamb Lapsukene, keicke Iñimeste Lapsede seas syn Ilma|peel. (2.8)

Tæma Sw siddes omat neet keicke magkesamat ninck röhmsat sanat, magkesam kuy se Meßi. (2.8)

♦ mage sõna (3): *helde ning mage sõna* (1), *kõige magedam ning rõõmsam sõna* (1), ♦ mage ning rõõmus (2): *kõige magedam ning rõõmsam sõna* (1), *mage ning rõõmus päev* (1), ♦ armuline ning mage sõõm (1), ♦ helde ning mage (1): *helde ning mage sõna* (1), ♦ mage suu ning hääl (1), ♦ mage uni (1), ♦ õige ning mage Jeesus Kristus (1)

magus (2) *adj*

magkus (2)

Maytzket ninck wallataket, kuy magkus ninck armuline se Ißant on. hee selle, ke tæma peele lotab. (2.8)

♦ magus ning armuline (1), ♦ õige magus sööt (1)

maha (64) *afadv*

maha (64)

Gideon on Sadda|tuhat meest, vche pißokeße hulcka rachwa kaas maha löhnut. (7.11)

Kudt nüüt nente Pöhade Englille se suhr Taiwz suhrest roymust kitzsax say, et næmat Taiwast maha tullidt, nente Loya ninck Issanda, sen Weddichse Talli siddes walatama, ninck seelt ielles nente waiste Kariatzede iure mennith. Kytsit ninck tennasit Iumala sen|sinatze Armuliko Ilmalle tullemeße eddest. (2.11)

• vt *heitma* → *maha heitma* (2), *hüüdma* → *maha hüüdma* (3), *jooksma* → *maha jooksma* (1), *jätma* → *maha jätma* (1), *kiskuma* → *maha kiskuma* (2), *kummardama* → *maha kummardama* (1), *langema* → *maha langema* (12), *laskma* → *maha laskma* (1), *lugema* → *maha lugema* (2), *läkitama* → *maha läkitama* (1), *lööma* → *maha lööma* (10), *lükkama* → *maha lükkama* (1), *matma* → *maha matma* (7), *matmine* → *maha|matmine* (1), *minema* → *maha minema* (1), *rõhuma* → *maha rõhuma* (1), *sadama* → *maha sadama* (1), *tulema* → *maha tulema* (12), *tõukama* → *maha tõukama* (2), *vajutama* → *maha vajutama* (1), *võtma* → *maha võtma* (1)

maha|matmine (1) → *matmine*

mainitama* (5) *v* 'manitsema'

mainita (3), mainitab (2)

Wymselt mainitab se Pöha Dauid Israelli, se on se pöha rysti Kirck, et tæma vx|peines Ihesuxe Christuxe Armu pæle piddab lothma. (3.11)

♦ mainitama ning üles ärätama (1), ♦ õppema ning mainitama (1)

mainitsema → *manitsema*

mainitsus → *manitsus*

mainitus* (7) *s* 'manitsus'

mainitus (5), mainitußex (2)

Se toine piddab vx lohikene Mainitus ollema meddy Ißanda Christuße Iñimeße Sündimesest, Iütlußest, Iñe|asyast, Surmast, vlles|toußmesest. (1.3)

♦ lühikene mainitus (2), ♦ õpetus ning mainitus (2), ♦ kaunis mainitus (1), ♦ usin mainitus (1)

maitsma (7) *v*

maitznuth (2), maitze (1), maitzeda (1), maitzma (1), maitznut (1), Maÿtzket (1)

Kudt se Werry|koir Amachius Phrygia Linna siddes monikat Risti Inimeßet vche Palawa Roste pœle panni, ninck lasckis nœmat ellawalt pradida, Sÿß paiataßit nœmat sen Werry|koira wasta: Amachi kui sina meddÿ küpzetuth Liha tahat maitzeda, sÿß kœna meÿdt sen toÿse pohle se toÿse külie pœle, eth eb meÿe mitte pohl küpzetuth same vlles|söduth. (10.7)

♦ maitsma ning vaatama (1)

maitsus* (1) *s* 'maitse'

maitzus (1)

Ke vx se|sarn Küÿnall nente nohre Rachwa Süddame sisse on süttitanuth, se|sama teb Iumal lebby tœma kalli Sana, ke se Sana meles peab, se eb nœ nĩck eb maitze kaas mitte sen Surma, minck|prast se maitzus sest Igkeweßest Ellost on nente Süddame pœle süttituth lebby Iumala Sana. (14.8)

maja (35) *s*

maÿa (21), Maÿade (6), Maÿast (3), maÿad (2), Maÿadt (2), maÿax (1)

Minck|prast mina sen|sinatze, ninck needt toiset Laulut heñese ette tahan wotta, on se: Eßimelt eth keick needt Laulut, mea meÿe Saxa, Maa, echk Rotze Kelell, meddÿ Kirckode ninck Maÿade siddes laulame, Iumala Sanast ninck Kiriast omat woetuth. (12.1)

maga|maja (1): *maga maja* (1)

Se|prast omat nedt Wanambat enne Polwe Keick Kircko Aÿat nimetanuth, vchex Magka maÿax echk vx Hengme wode, kumba sißе nedt Risti Inim wohdille meñewat, ninck tachtwat pißuth hengkada. (31.9)

nutu|maja (1)

Heute fur 14. tagen haben E: L: gehöret, Eth keickede Inimeste Ello, se|sinatze Pockehuse ninck Nuttu|maÿasid: eb enamb olle, kuÿ teuws murreth, moñe|sarnatze ilma|erra|paiatamatta hedda nĩck willetzuße kz raßendut nĩck vmber|antuth, (24.1)

surma|maja (1): *surma maja* (1)

mea nœhme meÿe enamb, kuÿ vx haißwa, erra|rickututh, ia vx eike Surma Maÿa? (23.4)

öö|maja (4)

Ia se|sama sünnib sagkedasti, eth vx Te|mees igka ayal se Öh wasta, se Öh|maÿa sißе eb mitte woÿ tulla, muito peab vlle meelde, se suhre Laÿa Taÿwa alla oma Öh|maÿa, wahelt wichma echk muhd kuriat Ilmad hœx wotma. (23.8)

♦ kirik ning maja (3), ♦ jumala maja (2): *kõige kõrgema jumala maja, paradiis ning taevariik* (1), ♦ hoone ning maja (1), ♦ hoov ning maja (1), ♦ igavene maja (1), ♦ kõige paremate kuningate majad (1), ♦ magamaja ehk hingmavoodi (1), ♦ maja ehk nursikas (1), ♦ maja ning aed (1), ♦ maja ning vald (1), ♦ maja perenaine (1), ♦ maju pidama (1), ♦ taevane majaema (1), ♦ õige surmamaja (1)

• vt *ema* → *maja|ema* (1), *rist* → *maja|rist* (1) 'nuhtlus majapidamise peal'

maja|ema (1) 'valitseja' → *ema*

maja|rist (1) 'nuhtlus majapidamise peal' → *rist*

maksma (45) *v*

maxma (12), maxa (11), maxada (6), maxnuth (5), maxnut (4), maxetuth (3), maxab (2), maxaxs (1), maxsada (1)

Kudt tæma nüit eb mitte vx toßine Inimeñe ollex, syß eb ollex tæma meddy eddest mitte woinut erra|surra, ninck meddy Pattude eddest maxsada. (6.11)

♦ võlga maksma (1)

maksmine (4) *s*

maxmene (3), maxmeßex (1)

Minck|pr: ~~Chrse~~ ~~Ihse~~ Rist ninck Kañatus (wie in der 3. Predigte gehöret:) on vx|peines se eike maxmene, et se keicke parremb erra|leppitamene Iumala sen Issa eddes. (26.6)

ära|maksmine (2)

Se Inimeße Poick añab oma Ello vchex erra|maxmeßex paliude eddes. (26.6)

♦ vahetelemine ning maksmine (1)

Malaki (1) *s* isikunimi

Malachias (1)

Se Prophet Zacharias kuy kz Malachias nimetawat se Risti, vchex puchtax peßemeßex, kumba Lieck|paiatuße næmat omat wottnuth, vchest Kullaseppast. (26.3)

Manasse (5) *s* isikunimi

Manaßes (3), Manaße (1), Manaßel (1)

Ninda on kz se Kuñingkz Manaßes palwnuth nick hend röymustanuth. (19.2)

♦ kuningas Manasse (5)

manitsema (22) *v*

mainitzeb (9), mainitzema (3), mainitzanut (2), mainitut (1), mainitzanuth (1), mainitzawat (1), mainitzekat (1), mainitzenuth (1), mainitzetut (1), mainitzetuth (1), mainitzewat (1)

Perrast mainitzeb meidt se Pöha A: Paul„, eth meye piddame Ium: kauny Psalmide nick tæño Laulode kaas tæñama, nick iße kesckes nente waimulikode Laulust paiatama, se|sama on Iumala melæ prast, nick se Kurraty erra|rickmene. (13.1)

lelles vmber sen wasta, on kaas lumal waadt ninck kaunidt Oppiat vlleß|erratanut, ninck sen Ilma siße leckitanuth, ke ned Inimeßet sen Ello Parranduße pohle omat mainitzanut ninck kutznut, eth eb næmat wymsel Peiwal mitte pidda iütlema, næmat ewat olle sest mitte tædtnut echk kulnuth. (9.5)

♦ manitsema ning/ehk/*et* sundima (3): *sundima ning manitsema* (1), ♦ manitsema ning kutsuma (1), ♦ õppima ning manitsema (1)

manitsus (11) *s*

mainitzuße (5), mainitzus (2), mainitzußest (1), mainitzußet (1), mainistußex (1), manitzußet (1)

Perrast A. R. piddab meidt sundma, eth meye Iumalalle meddy Issandalle

tæma auwux piddame laulma, nedt kaunidt manitzußet, kumb meidt mainitzewat, eth meye sen Issanda röÿmu kaas piddame kÿthma, (12.3)

♦ kaunis manitsus (1), ♦ manitsus ehk õpetus (1), ♦ ähvardus ning manitsus (1), ♦ püha vaimu manitsus (1), ♦ täht ning manitsus (1), ♦ truu manitsus (1), ♦ vana kirikisanda manitsus (1)

mantel (4) *s*

mantle (3), Mantele (1)

Sel kombel, Kuÿ meÿe hend sen keicke wægkewama Iumala Issa tæma Armuliko Mantele alla petame, nĩck ~~Chrse~~ ~~Ihse~~ Tywade alla pugkeme, ninda kuÿ nedt Nohret Kañadt, oma Eñ̃a Tiwade ninck Koho alla wariulle pugkewat, sÿß on meil se Pörgku Kulle, se on sen Kochnretti eddest wabba. (33.3)

risti|mantel (1)

Eb mitte N. Sina eb olle nicht se eßimene, echk se wÿmne, Muito keick se Pöha Risti Kogkodus, nĩck nedt Armat Iumala Lapset, haben moñe|sarnatze Risti nĩck willetzuße kandnuth, eike ninda kuÿ sina nüith se Risti|kuwe, echk se Risti|mantle kañat; (28.6)

♦ armulik mantel (3): *armulikud tiivad ning mantel* (1), ♦ ristikuub ehk risti-mantel (1)

maokene (3) *s*

Maokeße (1), Maokeßest (1), Maokeste (1)

Neist Maokeßest, Kerbsest etc: næmat olkat Maa pæl echk Merre sees, nædt nedt|samat keick opwat sinulle, dz die Todtenbeine sollen wied' lebendig werden. (31.6)

♦ maokene ning linnukene (1)

mao|tallaja (14) → *tallaja*

mari (1) *s*

Maria (1)

Mina nuchtlin teidt kuiwa aÿa kaas, ninck needt Mauth söid keick teddÿ Aÿa wiliadt vlles, ninck ricksith keick teddÿ Ouwna ninck Maria|puhd erra, mea teddÿ Aÿade siddes kaßwisith, Noch bekehret ir euch nicht zu mir, spricht der Herr. (13.6)

♦ õuna- ning marjapuud (1)

• vt *puu* → *marja|puu* (1)

marja|puu (1) → *puu*

Martin (11) *s* isikunimi

Mart (5) *lüh*, Mar (4) *lüh*, Martino (1), M (1) *lüh*

Waidt mina tahan sen Korgke ninck Iumalast erra|wallitzetuth Mehe Martino Luth: kaas ihastada ninck tæma kaas ninda paiatada: (5.11)

♦ Martin Luther (11)

mast (1) *s*

Mast (1)

Nÿ pea kudt mina Maa pæle tulle, sÿß taha mina sinu auwux vx se|sarn suhr Meche|waa Küÿnla lascke teha, kudt se|sinane Mast|puh on. (30.6)

• vt *puu* → *masti|puu* (1)

masti|puu (1) → *puu*

matma (10) *v*

mattetuth (5), maetuth (4), mattada (1)

Se on vx armutu ninck hallæ aßÿ, keickede Inimeste Ello kaas sest Eña Hywust, senni eth tæma se Maa siße saab maetuth, kumb meddÿ keickede Eña on. (24.1)

maha matma (7)

Moñikadt omat nente Mukade hæ Töh suhre Raha kz heñese pohle ostnuth: Moñikadt omat hend nente Mukade Kappide kz lascknuth maha mattada, se|sama on keick se|prast sündinuth, eth næmat omat mottelnuth, eth næmat se lebbÿ tachtsit Iumala iure tulla. (16.7)

♦ kaevama ning maha matma (1), ♦ kinni katma ning maha matma (1)

matmine (1) s

mattmene (1)

maha|matmine (1)

Sem prast on tæma kogkonis ello, tæma Pöha Kañatus ninck erra|surremene, tæma Maha|mattmene ninck vlles|toußmene, tæma Taywase vlleß|mennemene, ninck Istmene Iumala Parrembal Kæel, keick meddÿ oma pralt. (6.5)

mea → *mis*

meel (290) *s*

mele (72), meles (69), melell (42), melel (27), meel (15), meele (15), melæ (14), meeles (13), melest (8), melæs (4), meelde (3), m (1) *lüh*, meeldte (1), meelest (1), Mehl (1), melæst (1), meld (1), meldæ (1), melde (1)

Nüith on se vsck vx ilma erra|moistmatta aßÿ, kumb meÿe oma mele ninck motluße kaas eb mitte woÿme erra|moistada, sÿß peab meil A. R. vx kindel Pochÿ ollema, ninck needt kaunidt tuñistußet mollembadt sest Waña kudt kaas sest Vdest Testamentist meles piddama. (12.7)

♦ hea meel (82): *heal meelel* (62), *heal meelel ning usinasti* (4), *heal meelel ning hästi* (1), *heal meelel ning rõõmsasti* (1), *heal meelel ehk rõõmu kaas* (1), *usinasti ning heal meelel* (1), *hea meele ning lusti pärast* (1), *rõõm, rahu* ning *hea meel* (1), ♦ meeles pidama (62): *õppima ning meeles pidama* (13), *teadma ning meeles pidama* (1), ♦ meele pärast (36): *[kellegi] meele pärast olema* (17), *jumala meele ning tahtmise pärast* (5), *jumala meele ning tahtmise pärast elama* (3), *jumala meele ning tahtmise pärast olema* (3), *tema meele pärast elama* (3), *nende meele pärast käima* (2), *armsa jumala meele pärast* (1), *hea meele ning lusti pärast* (1), *sinu meele pärast sündima* (1), ♦ jumala meele pärast (28): *jumala meele pärast olema* (9), *jumala meele ning tahtmise pärast* (5), *jumala meele ning tahtmise pärast elama* (3), *jumala meele ning tahtmise pärast olema* (3), *armsa jumala meele pärast* (1), ♦ [kellegi] meele pärast olema (20): *jumala meele ning tahtmise pärast olema* (3), ♦ meel ning tahtmine (13): *jumala meele ning tahtmise pärast* (5), *jumala meele ning tahtmise pärast elama* (3), *jumala meele ning tahtmise pärast olema* (3), *hell meel ning kallis tahtmine* (1), *jumala tahtmine ning tema kallis meel* (1), ♦ meel ning mõtlus (9): *panniste meel ning mõtlus* (1), ♦ meel ning süda (7): *süda ning*

meel (2), *puhas süda ning meel* (1), *rõõmus süda ning meel* (1), *vallatu meel ning kuri süda* (1). ♦ [kellegi] meele pärast elama (6): *jumala meele ning tahtmise pärast elama* (3), *tema meele pärast elama* (3). ♦ heal meelel ning usinasti (5): *usinasti ning heal meelel* (1). ♦ vallatu meel (5): *vallatu meel ning kuri süda* (1). ♦ inimese meel (3): *pannise inimese meel* (1). ♦ meel ning tarkus (3). ♦ kuri meel (2): *kuri nõu ning meel* (1). ♦ meelde võtma (2). ♦ meele pärast käima (2). ♦ rõõm ning meel (2): *rõõm, rahu ning hea meel* (1), *suur rõõm ning meel* (1). ♦ hea meel ning lust (1): *hea meele ning lusti pärast* (1). ♦ hell meel (1): *hell meel ning kallis tahtmine* (1). ♦ heris meel (1). ♦ issanda meel (1). ♦ kallis meel (1): *jumala tahtmine ning tema kallis meel* (1). ♦ kaval meel (1): *kaval meel ning heris komme* (1). ♦ kõhnreti meel (1). ♦ kõrvad ning meel (1). ♦ meel ning silmad (1). ♦ meelde panema (1). ♦ meele pärast sündima (1). ♦ meelt pahastama (1). ♦ pannine meel (1): *pannine meel ning mõtlus* (1). ♦ rumal ning sõge meel (1). ♦ taevase isa meel (1). ♦ ühe meele sees olema (1). ♦ vihane ehk hea meele juures (1). ♦ vihane meel (1)

• vt *hea* → *meele|hea* (3), *vald* → *meele|vald* (14)

meele|hea (3) → *hea*

meele|vald (14) → *vald*

mees (111) *s*

mees (62), mehe (20), mehet (14), mehest (4), Meeß (3), meest (3), mehelle (2), Mæhe (1), mehel (1), mes (1)

Gideon on Sadda|tuhat meest, vche pißokeße hulcka rachwa kaas maha löhnut. (7.11)

abi|mees (1)

Laße se nüith A. R. vx suhr trost nīck röym olla, sest, eth meye nüith kuleme, eth ~~Ihse Chrse~~ Abby meddy iures seisab, syß lasckem meye kz achket ninck suhret olla, se|pr: eth meil se eike Abby|mees on, kenne Nimy on ~~Ih~~$_{ns}$, ~~Chr~~$_{ns}$, se Issandt Zebaoth, ninck eb olle töist Iumala, se Welia piddab tæma piddama. (21.5)

ameti|mees (2): *amet|mees* (2)

eth vx Amet|mees oma Werckstede pæl, (9.10)

iga|mees (19) 'igaüks': *iga|mees* (13), *iga mees* (6)

Kuy tæma oma Ameti siße astis, syß moistis ninck negky igka|mees, et eb tæma mitte vx palias Inimene olly, moito se toßine Iumal. (1.12)

jumala|mees (1): *jumala mees*

Nente sinatze Sanade sid: N. malib ninck kiriutab se Iumala Mees Moses, meddy keickede Silmade ette, mea doch sinu, Minu, ia vnser aller Leben, auff dieser Welt ist. (23.1)

jutluse|mees (1): *jutluse mees* (1)

Keicke sarna Haykedus, Sodda, Bluth|vergießung, Thewre zeit, Murre ninck muh willetzus, nedt|samat keick, omat nedt eikedt Iumala Iütluße mehet, ke meile kulutawat, eth meye sest Pattust piddame perra iethma, (32.10)

kala|mees (1)

needt Laywa ninck Kala|mehet oma Laywa ninck Patide siddes, se Merræ pæl,

vx Koya Sullane ninck Vmmerdaya, oma Leiwa Issanda ninck Emanda Weddichse Lautade siddes, (9.10)

käsu|mees (2): *käsu mees* (2)

Se|sama kaunis, suhr ninck rickas Oppetus saab meile kaas A. R. nente sanade siddes oppetuth, mea teye nüit ollet kulnut lugkewa, Kuß Iumal iße se Kescku Mees on olnut, ninck needt mollembadt kurbat Inimeßedt, kudt Adam ninck Eua prast sen langmesse sen Nayse Sæme kaas tröstnut, et se|sama piddi se eike Mao Pee tallaya ollema, kæ sen Wayse erra|exitut Inimeße Suggu piddi awitama, Pattust ninck kaas sest igkewesest Surmast, (5.3)

laeva|mees (2)

N. Vnser zeitliches Leben on vche Puriewa Laiwa N. Schiffarth. sarnane, eike ninda kuy nüith nedt Laiwa|mehet se suhre hirmsa Laya Merre pæl purietawat, (23.3)

nooda|mees (1): *nooda mees* (1)

Vlle sedda on ninck seisab sæl kaas se Pörgku Nota mees, se erra|netut Kochnret isse, ninck kaibab kz vlly weikasti meddy pæle, eth lumall oma kindla Kochto prast, meydt tahax muchtelda etc: (34.5)

pea|mees (18)

Ninda omat needt Risti Vsckulißet Inimeßet algkmeses sē Pöha R. Kircko siddes technut, nick nente kaunide tæño|laulust Plini$_{us}$ Secund$_{us}$. Keiser Traian$_{us}$. iße kesckes paiatanuth, ninck needt samat laulnuth, eth kaas vx Pagkana Pæ|mees omale Keyserille on kiriutanuth, ke selle Pæ|mehelle olly kiriutanuth, tæma piddy se Pöha R. Kircko erra|rickma, ninck needt Risti Inimeßet vchest toysest erra pillotama. (13.2)

pere|mees (3)

Ia vx Kaarmane Pois oma Perræ|mehe Hobbose pæl echk muhd Sullaset ninck Poysit oma Perræ|mehe töh iures, Tæma olka mea Anety siddes tæma eales on. (9.10)

põllu|mees (1)

vx Põllu|Mees oma Põllu pæl, 9.10)

sõja|mees (5): *sõja|mees* (4), *sõja mees* (1)

Eike ninda kuy vx Wacht, echk vx Achke Sodda|mees, kumb se Schilt|wahi peele on seetuth, sen pitka ninck Pineda Oh siddes ickex suhre röymo kaas otab, et se armas ninck röymus Peiwlick peax paistma, et tæma sest Pineda Oh wahist woix erra|pæstetuth sada: (3.10)

tee|mees (1) 'teekäija'

Ia se|sama sünnib sagkedasti, eth vx Te|mees igka ayal se Oh wasta, se Oh|maya siße eb mitte woy tulla, muito peab vlle meelde, se suhre Laya Taywa alla oma Oh|maya, wahelt wichma echk muhd kuriat Ilmad hæx wotma. (23.8)

tunnis|mees (1) 'tunnistaja'

tunniß|mehet (1)

Iße|erranes kui kibbedasti on se Waña Pörgku|maddo sen Issanda Chrse Kanno sisse pistnuth, lebby sen Herodem ninck Pilatum, lebbi nente Pee|pisopadde ninck Kiria|teedtiadte, lebbi nente valschi tunniß|mehet, lebby nente Pagkanadte ninck Iuda rachwa Iherusalemi Linna siddes. (5.15)

vahe|mees (6): *vahe|mees* (2), *vahe mees* (4)
On nüit se|sinane Lapsukeñe meddÿ wahe|mees, Iumala iures, sÿß on se Toßi, et meÿe Pattußet ninck erra|kaddomatta Inimeßet olleme, ninck eh woÿme omast wæest mitte eikex echk onsax sada, minck|prast vxkit Inimene eh woy Iumala wiha waikistada, kudt vx|peines se|sinane Lapsukeñe lebby tæma kalli Punnaße werre. (2.7)
vander|mees* (1) 'rännumees': *vandre mees* (1)
Im and'n Stücke sollen E: Liebe Hören, eth se Patriarch vnser Lebend, vche Wöÿra, echk vche Wandre Mehe ninck Ialla keüÿa sarnax on technuth, ke sest vchest Liñast se toÿse Linna siße wandereb etc: vnd kan ehe nicht zu frieden sein, ehe er in seinem Hause kompt, also ist vnser leben etc: (23.4)
♦ sõja peamees (5): *kõige vägevam sõja peamees* (2), *sõja peamees Jeesus Kristus* (1), *vägev sõja peamees* (1), *õige vägev sõja peamees* (1), ♦ võõras mees (4), ♦ mees- ning/ehk naispool (3), ♦ ainus vahemees (2), ♦ mehe seeme (2), ♦ noor mees (2), ♦ õige peamees (2): *õige peamees ning eelkäija* (1), *õige vägev sõja peamees* (1), ♦ õige vahemees (2), ♦ õnnis mees (2), ♦ ahke sõjamees (1), ♦ ainus mees (1), ♦ aus ametimees (1), ♦ hea mees (1), ♦ hirmus ning kuri peremees (1), ♦ issanda Jeesuse Kristuse sõjamees (1), ♦ jumalamees Mooses (1), ♦ kõige kõrgem ning suurem mees (1), ♦ laeva- ning kalamees (1), ♦ mehe veri ehk liha (1), ♦ õige abimees (1), ♦ õige kindel mees (1), ♦ peamees ning kuningas (1), ♦ peremehe hobune (1), ♦ peremehe töö (1), ♦ pidaliku mees (1), ♦ põrgu noodamees (1), ♦ püha mees Mooses (1), ♦ suur mees (1), ♦ tark mees (1), ♦ vaga ning jumalakartja mees (1), ♦ vägev sõjamees (1), ♦ valsk tunnismees (1), ♦ võõras ehk vandermees ning jalakäija (1), ♦ võõras mees ehk jalakäija (1)
• vt *pool* → *mees|pool* (3) 'mees'

Meesak (1) *s* isikunimi
Mesach (1)
Sadrach, Mesach, Abednego, sen Tullise Achio siddes: Kumateckit on sesinañe Lapsukene, kudt se eike Iumala Wegkÿ næmat hoidnut, (7.10)

mees|pool (3) 'mees' → *pool*

mee|vaha (2) → *vaha*

meie (3966) *pron*
meÿe (1658), meddÿ (1066), meile (450), meidt (432), meddi (104), meil (77), meit (70), meÿdt (39), meist (34), meidte (8), meite (8), meilt (6), meÿle (6), med (2) *lüh*, meie (2), meÿte (2), medda (1), meildt (1)
Ninck omat nüit meddÿ onsat Wanambat sel|sinatzel|aÿal se Aasta siddes, neet Euangeliumit, Epistlit, ninck muhd kaunit Tænno|laulut siße seednut ninck algknut laulma, kumba kaas, næmat meit tachtwat mainita ninck vlles errata, et meÿe meddÿ Ißanda Ihesuße Christuße tullemeße peele piddame motlema, kumb meddÿ Ißanda Christuße tullemene nelia sarnane ohn. (1.1)

meister (16) *s*
meister (11), meistri (2), Meistre (1), meistrit (1), meistrix (1)
N: Meddÿ Issanda ~~Ihse~~ ~~Chrse~~ Apostlit omat hend weikasti sen Risti eddest

kartnuth, ninck paliu enamb (wie wir lesen) se pæle mottelnuth, eth næmat suhre Ilma|talluse Auwo, nĩck hæ Peiwade sid: oma Arma Issanda ninck Meistre kz, syn Maa pæl tachtsit ellada, kaas ninda, eth eb vxikit hedda næmat piddi likutama, ia mea nente Südda eales motlis, se piddit næmat sama, (25.3)

kool|meister (5)

Ke Iumala sisse vssub, ninck tæma pæle lotab. ninck on eike se|sama Sana moist... kuß ned nohret Scholy|Poisit oma Arma Schoel|meistri wasta Scholi siddes vtlewat, Se vsck on vx kindel ninck wis lothmene, sen ellawa Iumala, ninck keicke tæma toiwutuße pæle. (15.6)

♦ kõige kunstlikum meister (2): *kõige parem ning kunstlikum meister* (1), ♦ armas issand ning meister (1), ♦ armas koolmeister (1), ♦ kirikisand ehk koolmeister (1), meister ehk sulane (1), ♦ suur ning kõrge meister (1)

Melanchthon (1) *s* isikunimi

Melan (1) *lüh*

Ilma Iumala Sanada, eb olleme meye mittekit; Kui Phil: Melan: on paiatanut. (36.12)

mensch (1) *s* 'inimene'

Mensch (1)

kuy næmat neist Mæssawa Merre eck Weæ|Lainest, sawat korgkesse tostetuth, bald in Himel bald in abgrund, eth se Rachwas in Naui hendz se vlle heitotawat, ninck tuigkuwat, kudt vx Iobnuth Mensch, eth eb næmat wahelt tæ, minck Nouwo kz, næmat sest Merre heddast piddaw: erra|pæstetuth sama. (33.4)

♦ joobnud *mensch* (1)

mere|häda (1) → *häda*

mere|kala (1) 'vaal' → *kala*

mere|laine (3) → *laine*

mere|põhi (1) → *põhi*

meri (29) *s*

Merre (25), Merræ (2), Merry (2)

Woib nüit se vsck needt Mæet vmber pörda, ninck sen Merre sisse heitada? (6.6)

♦ sügav meri (5): *kõige süvem meri* (3), *kõige sügavam meri* (2), ♦ suur meri (4): *suur hirmus lai meri* (1), *suur ning lai meri* (1), ♦ lai meri (2): *suur hirmus lai meri* (1), *suur ning lai meri* (1), ♦ maa ehk meri (2): *maa peal ehk mere sees* (1), ♦ hirmus meri (1): *suur hirmus lai meri* (1), ♦ ilmatallus ning meri (1), ♦ liiv mere ääres (1), ♦ mässav meri ehk veelaine (1), ♦ suure merekala kõht (1), ♦ Tallinna meri ning viik (1), ♦ tuul ning meri (1)

• vt *häda* → *mere|häda* (1), *kala* → *mere|kala* (1) 'vaal', *laine* → *mere|laine* (3), *põhi* → *mere|põhi* (1)

mesi (7) *s*

meßi (3), Meche (1), mehe (1), Meßy (1), Mett (1)

O Ißant sinu Sana on minu Sw siddes magkesamb, kudt meßi. (2.8)

♦ suur meevaha küünal (1), ♦ rasv ehk meevaha (1)

• vt *vaha* → *mee|vaha* (2)

mesilane (2) *s*

Meßilane (1), Meßilaßet (1)

Muito tæma pagkeneb neist|samast erra, ia kudt se Suitz ned Meßilaßet erra|ayab, ninda ayawat ned Pañitzet Inimeßet heñesest erra, sen Pöha W: ninck keick ned Pöhad Englit. (13.5)

Mesopotaamia (2) *s* kohanimi

Mesopotamia (2)

Kuy tæma nüith Mesopotamia Maast tachtis oma Issa Mäa siße ielles meña, syß on tæma vche Engle kz, se Te pæl woitellnuth, V'nd weis nicht, ob er mit Gott, mit eine Engel, od' mit eim Teuffel bei d' nacht ringet. (23.6)

♦ Mesopotaamia maa (2)

mess* (1) *s* 'missa'

Meßi (1)

Neet suhret Pöhad lesuwiterit ninck Mukat, tachtwat nente Sanade kaas (:Peiwa ninck Oh:) neutada oma Valsche ninck wöra Oppetus, et næmat kesck Öh siddes vlles|toußwat, luggema, laulma Meßi piddama. (36.8)

messias (23) *s* 'päästja, lunastaja'

Meßias (9), Meßiame (6), Messiam (2), Messias (2), Meß (1) *lüh*, Meßialle (1), Meßiam (1), Messiame (1)

Sel|samal tunnil tulleb kaas se wanna Hanna, ninck payatab kaas tæmast, eth tæma se|sama Meßias on, keicke nentele, kæ se Erra|lunnastuße peele Iherusalemis otasith. (1.11)

♦ tõotatud messias (11), ♦ õige messias (5): *õige messias ning Jeesus Kristus* (1), *õige tõotuse messias* (1), ♦ messias Jeesus Kristus (3): *messias Kristus Jeesus jumala poeg* (1), *õige messias ning Jeesus Kristus* (1), ♦ tõotuse messias (3): *õige tõotuse messias* (1), ♦ kõige ilma messias (2), ♦ messias ehk õnnistegija (2): *õnnistegija ehk messias* (1), ♦ tõsine messias (1): *tõsine messias ning kõige ilma õnnistegija* (1)

mets (8) *s*

Metz (6), Metza (1), Metzade (1)

Minck|prast keick Ellayat nente suhre Metzade siddes omat minu, ninck kz ned Weddichset nente Mæggede pæl, kuß|næmat tuhande hulkas keuwat. (30.1)

♦ pisukene metselajas (1), ♦ suur mets (1), ♦ võõras metshobune (1)

• vt *elajas* → *mets|elajas* (1), *hobune* → *mets|hobune* (4) 'eesel', *lojus* → *metsalojus* (1)

mets|elajas (1) → *elajas*

mets|hobune (4) 'eesel' → *hobune*

metsikus* (1) *s* 'tihnik ?'

Metzeküste (1)

Ia nedt eiket waadt vsckulißet Inimeßet, omat igka ayal se|pr: igkewetzenuth, nick lumala palwunuth, eth lum: næmat se Risti kz tachtis koddo otzida, Wie wir vonn einem Altuater lesen, dz er eine lange Zeit Vnableßig Gott angeruffen V'nd gebeten, er wolle ihn doch den Herrn Clrm sehen laßen, da sey ihm endlich erschienen ein Kindlein, vche Kibbo|witza Metzeküste sees erra-

petetuth; Möde|warsi on se lumala kartia Inim: moistnuth, eth is tæma se lapsukeße iure moito mitte woinuth tulla, kuÿ vx|peines lebbÿ palio kañatuße, (26.8)

♦ kibuvitsa metsikus (1)

Metuusala (1) *s* isikunimi

Mathusala (1)

Kudt kaas keick needt|samat, kæ prast Adame ninck Eua omat ellanut, needt|samat omat sen|sinatze Toiwutuße pæle sest Nayse Sæmest kindlasti Lothnut ninck igkewetzenut, Kudt kaas sen Patriarchi Mathusala Poick se Lamech keickest süddamest sen Mao|tallaia prast on igkewetzenut, (5.9)

♦ patriarh Metuusala poeg (1)

Mihkel (1) *s* isikunimi

Micheli (1)

Se|sama A. R. pidda meÿe io keick tunnistama, eth sesama suhr ninck hirmus Maa|werrisemene sÿn meddÿ Tallinna Merre ninck wÿki pæl, kudt kaas meddÿ Linna sees, ninck Linna vmber, hæsti (motle mina minust melæst) on mæßanut, Kudt eb sina mitte mællesta, sÿß motle, 1602. 8. tage nach Michaeli minck-sarn hirmus Tuhl ninck Maa|werrisemene mænnewall Aastal vx Næddal prast Micheli Peiwa ollÿ; (9.2)

• vt *päev* → *mihkli|päev* (1)

mihkli|päev (1) → *päev*

Miika (2) *s* isikunimi

Michael (1), Micha (1)

Ninda piddat sina Inimeße Laps kz kañatama, nick rahwull ollema, señi kuÿ se suhr Michael ~~*Ilh*~~*, Chr*~~*,*~~ *oma Paßuna pæl pohub, ninck tahab sind keicke auwo kz erra|pæsta, eth tæma küll vx vrrikene aick oma abbÿ kz wibixe etc: (28.7)*

♦ prohvet Miika (1), ♦ suur Miika (1)

mina (874) *pron*

mina (422), minu (337), mind (51), minulle (37), minul (12), minust (9), mindt (2), minull (2), Miña (1), minult (1)

Walata Pattu siddes olle mina sündinut, ninck Pattu siddes on minu Eña mind Ilmalle thonut. (1.8)

♦ sina ning/ehk mina (34)

minema (114) *v*

meñema (20), lehab (13), mennuth (11), meña (9), mennema (9), menna (8), leha (5), lehame (5), meñewat (4), menni (4), meñuth (4), læhab (2), Meñewal (2), menne (2), mennut (2), læha (1), læhan (1), lehat (1), lehan (1), lehax (1), lehaxime (1), mæñewat (1), mænnewall (1), mendi (1), meñe (1), menema (1), Menne (1), mennit (1), mennith (1)

Meñewal Pöha|peiwall ollet teÿe kulnut, eth se Pöha Risti Kirck laulab. (8.1)

Eike ninda on meddÿ Ello kuÿ vx wapper ioxia se wÿmse Surma otza pohle, igka stund ninck Silma|pilckmene, lehame meÿe sen Surma wasta. (23.3)

hukka minema (29)

Se teb Issandt sinu wiha, eth meÿe ny eckitzelt hucka lehame, ninck erra-

rickume, Minck|p: meddÿ kuriadt töhd sædat sina sinu ette, meddÿ ilma tædtmatta Pattut sinu Palgke walgkuduße ette. (13.8)

katki minema (2)

la nÿ pea, kuÿ se Langk, vche Kangkore Pola sees katke lehab, ehe er daran gedencket Vnd wie ein Blume auff dem felde bald, erra|kullub, echk kuÿ vx Warrÿ ninck se Suitz erra|kawub, also ist vnser aller Leben. (24.1)

maha minema (1)

Se|sama peat teye wayset rumalat Inim: tæña|p: opma, nÿ sagkedasti kuy sina nedt Tæhet sen Taiwa all, kuy kz se Peiwliko ninck Ku|wallo næd paistwa, echk se Peiwlicko næme maha menema, ninck ette tullewa, sollen wir daran dencken: Siehe, dz on vx Tæcht ninck tuñistus, sest tullewa vlles|toußmesest meddÿ Lihast. (31.6)

mööda minema (8)

Waidt kudt seelt moda mendi, katze, sÿß olli tæma erra, Mina küßin tæma perra, sÿß is leüti tæma mitte. (37.14)

sisse minema (2)

Nüith tæte teye Meeß|pohlet, minck|sarn kombe se Öh|wahi walwo peel saab peetuth, eth v che igka Inimeßelle vx eike aick saab antuth vnd auch sætuth, kuÿ kauwa tæma piddab wachti piddama, kuÿ tæma nüith oma Korra on piddanuth, sÿß lehab tæma sißе, ninck vx toine lehab ielles tæma aßemelle. (23.2)

välja minema (8)

Ninda on kaas se Pöha W: vx ißе|erranes waim, ke sest Ißast ninck sest Poiast welia lehab. (12.8)

ära minema (10)

einer gehet auff die wach, der and' gehet ab, Einer stirbt, der ander wird geboren, vx keub se toÿse perra, kuÿ tæma aick nīck stund tulleb, kumb Iumal meile sædnut on, nīck meye se wahi olleme piddanuth, sÿß lehame meye erra, ninck tullewat toiset Inimeßet meddÿ aßemelle. (23.2)

üles minema (4)

Waidt Iumala P: on Taÿwast maha tulnut, meddi eddest kannatanut ninck erra|surnuth, on kaas meddÿ hæx sest Surmast vlles|toußnuth, vlles|mennuth Taÿwaße, ninck keicke meddÿ waÿno Iumala tæma Taÿwaße Issa kaas erra|leppitanuth, eth meil nüith eddes|peiti piddÿ Rahwo ollema. (8.6)

♦ magama minema (7), ♦ hukka minema (2): *hukka minema ning põhja vajuma* (1), *ära kaduma ning hukka minema* (1), ♦ voodile minema (2), ♦ põhja minema (1), ♦ tühja minema (1), ♦ õue ehk sisse minema (1), ♦ üles tõusma ning üles minema (1)

minemine (10) *s*

meñemene (3), mennemene (3), meñemeße (1), meñemeßest (1), mennemesse (1), mennemeßest (1)

Sest|sinatze hedda Orrust, wyb meit meddÿ Issandt Chr„„ lebbi oma Inimeße Sündimeße, ninck Ilmalle tullemeße, Kannatuße, Surma, vlles|toußmeße, Taiwase meñemeße, ninck et tæma nüit istub Iumala tæma Taiwasen Issa parrembal keddel, ninck pallub meddi eddest. (4.11)

alla|minemine (1): *alla minemine* (1)
Ninck on nente Pañitze Kañatus eb enãb mitte, kuÿ se alla meñemene, nĩck erra|rickmeñe sen igkeweße Surma pohle. (27.8)
ära|minemine (2)
Tœme meÿe A. R. se|sama nÿ wißiste, sÿß peax io se Surm vx rahwoline nĩck röymus erra|meñemene meddÿ meles ollema. (14.3)
üles|minemine (3): *üles|minemine* (2), *üles minemine* (1)
Von der Himelfarth Meddÿ Issanda Chrxe tœma Taÿwase vlleß|meñemeßest laula meÿe kaas, meddÿ vßu kinnitußex, eth meddÿ Issandt Chr„ vlles on mennuth Taÿwasse, Sœlt piddab tœma ielles tullema, sundima nedt ellawat ninck ne Surnuth. etc: (9.7)
♦ taeva minemine (2): *issanda Jeesuse Kristuse jutlus, imeasi, kannatus, surm, ülestõusmine ning taeva minemine* (1), ♦ õue minemine (2)

mingi (4) *pron*
mingkit (4)
Neist|samast on se Pöha W: kulutanuth, eth nœmat io nÿ rumalat omat, kuÿ nedt hobboset, sest, eth eb nœmat mingkit sarna aßia lebbÿ sää tallituth, kudt vx|peines lebbÿ nente Waliade. (24.6)

mink → *mis*

mis (866) *pron*
mea (474), minck (348), mingk (22), mill (7), mil (6), mĩck (4), mix (3), mÿngk (2)
Minck|prast se keicke suhremb Iñe|aßÿ, mea eales sÿn Ilma|pœl on sündinuth, ninck weel peab sündima, on se, et Iumala Poick ohn Iñimeßex sanut. (1.7)
Meÿe woÿme Iumala Sanast tœdta, eth meÿe Iumala Rachwz olleme, kuß meÿe Iumala leuÿame, ninck mix|tarbex Iumal nedt mollembadt Sacramentit on sißе sœdnuth. (18.2)
Mina eb kiriuta se Aÿa mitte minu Iumala ette, mill aÿal ninck mingk kombel, tœma mind tahab awita, se tœb minu Iumall parrem: mill aÿal tœma mind tahab awita, kuÿ mina iße keicke minu Mele kz woÿn erra|moista. (34.3)
♦ mis tarbeks (4), ♦ kui tao ehk mil kombel (2), ♦ mil ajal ehk mil kombel (1)
• vt *pärast* → *mis|pärast* (302), *sarnane* → *mis|sarnane** (44)

miski (46) *pron*
mittekit (46)
Sina ollet vx Pattune Inimene, se|prast piddat sina erra|surrema, Se wasto woib vx Inimene ielles paiatada: Ia mina olle vx Pattune Inimene, Waidt minul on vx hee kaßwo: Minul on vx, se on minu Pattude eddest kül technut, ninck on sen Surma vlle|woithnuth, Se|perrast eb olle sinul minust mittekit, et sina mind küll tobbe ninck haikeduße kaas se Wode pœle maha heitat. (36.2)

mis|pärast (302) → *pärast*

mis|sarnane* (44) 'missugune' → *sarnane*

mitte (1008) *modadv*
mitte (1008)
Kuÿ se|sinane eb mitte Iumalast ollex, Tœma eb woÿx setta mitte teha. (1.12)

mitu (23) *pron*

mitto (23)

Mitto kordt on se Pannine Pawest nente Keyseride, kuÿ nente toiste suhre Ilma|talluße Issandite kz hendz vchte solminuth, nĩck nente suhre Wæe neuthnuth, (22.6)

• vt *sarnane* → *mitu|sarnane** (2) 'mitmesugune'

mitu|sarnane* (2) → *sarnane* 'mitmesugune'

moder* (2) *s* 'ema'

Mod' (1) *lüh.* mater (1)

Ia nœmat omat need wanambat tröstnut ninck paiatanuth: A: Vad' nĩck Mod' erra|murretzeke mitte minu prast, Mina eb surre mitte erra, muito mina lehan minu Issanda Ihxe Chrxe iure, mea on syn Ilma siddes (sagte Margreth Sücken von 19 Iahrn) Risti, hedda, willetzus etc: (14.8)

♦ vader ning/*et* moder (2)

Mooses (27) *s* isikunimi

Moses (16), Mose (5), Moises (2), Moisel (1), Mosem (1), Moÿse (1), Moÿselle (1)

Perrast nente Patriarchille, iße|erranes Noalle, Abrahamille, Isaacci ninck Iacobille, Moÿselle, Dauidelle, ninck paliu toiste Kuñingkalle ninck Prophetille: (7.7)

♦ püha Mooses (2). ♦ Moosese suu (1). ♦ jumalamees Mooses (1). ♦ püha mees Mooses (1). ♦ teine Moosese raamat (1). ♦ truu jumalasulane Mooses (1)

Mordekai (1) *s* isikunimi

Mardachaille (1)

Waidt mea sündi, se keicke wægk: Iu: ke hold ninck murredt oma Risti R: eddest igka aÿal on kandnuth, se|sama tallitis se Pañitze Haman wiha sel kombel, eth Haman iße se|sama wöllaße saÿ vlles|pohotuth, mea tæma selle waalle Mardachaille olli lascknuth teha. (22.5)

♦ vaga Mordekai (1)

muidu (276) *konj/modadv* 'vaid'

muito (152), moito (122), moÿto (2)

Eb mitte, et tæma ilma Pattuda ollex ellanut, moito et tæma lebbi sen Oñis|tegkia Chrm Ihm on sanut Pattuden andex andmene. (35.6)

Tosta moito vlles sinu heele, Silmadt, Keddet ninck Suddame Iumala pohle, kuÿ Dauid vches toises paikas paiatab: Mina tosta minu Silmadt vlles sinu pohle, ke sina Taiwas istudt. (3.4)

muld (13) *s*

mulla (7), mullast (4), mullax (2)

Minck|prast tæma Oppep, et meddi Hiwud eb mitte sen mulla siße pidda iæma, moito meddi Hing ninck Hiwo piddab toddest ielles vchte tullema. (35.7)

maa|muld (6): *maa|muld* (5), *maa muld* (1)

Minck|prast eb peax tæmall sÿß se wægki mitte ollema, eth tæma meddÿ erra|mæddanuth Hiwudt sest Maa|mullast woib vlles|errata, meddÿ Silmadt vlles|awada, sest, eth tæma nedt Taÿwa Küÿnlat keick meÿe hæx on lohnut, vlle

sedda, soll Himel vnd Erden Vergehen, aber wir sollen aufferwecket werden zum Ewigen Leben. (31.6)

♦ mullaks saama (2)

• vt *tükk* → *mulla|tükk* (1)

mulla|tükk (1) → *tükk*

muna (4) *s*

Muñadt (1), Munna (1), munnadt (1), Munnest (1)

Nüith wottab vx Maya Perre|nayne moñikat munnadt, es seÿ Gense, Enten, oder von Hüner, pañeb se|sama nente N. alla, seel istwat ninck haudwat næmat nedt Muñadt nÿ kauwa, eth sæl nohret Hañedt, Partit echk Kanadt ette tullewat. (31.7)

munk (5) *s*

Mukade (3), Mukadt (1), Mukat (1)

Moñikadt omat nente Mukade hæ Töh suhre Raha kz heñese pohle ostnuth; Moñikadt omat hend nente Mukade Kappide kz lascknuth maha mattada, se|sama on keick se|prast sündinuth, eth næmat omat mottelnuth, eth næmat se lebbÿ tachtsit lumala iure tulla. (16.7)

♦ munga kapp (1), ♦ Poola munk (1), ♦ suur püha jesuiit ning munk (1)

murdma (5) *v*

murda (1), murdtuth (1), murduth (1), Murra (1), murtuth (1)

katki murdma (4)

Se Issandt hoÿab tædda keicke tæma Luhd, eth eb vxikit neist sa katke murduth. (27.1)

ära murdma (1)

Sen Kurrati wiha ninck suhre wægki, Murra erra, tæma eddest sinu Kircko Hoÿda. (21.5)

♦ lööma ning katki murdma (1), ♦ maha langema ning katki murdma (1)

mure (22) *s*

murrest (5), murre (12), murredt (2), murreth (1), murret (1), murreda (1)

Eike ninda on meddÿ Ello kz, enamb suhre murre, Kurbtuße echk muh willetzuse, kuÿ suhre röÿmu kz ehituth ninck vmber|antuth. (23.3)

♦ mure ning töö (6): *töö ning mure* (2), *töö ning mure sest elust* (1), ♦ muret pidama (3), ♦ mure ning kurbus (2): *suur mure, kurbus ehk muu viletsus* (1), ♦ mure ning/ehk muu viletsus (2): *haigus, sõda, mure ning muu viletsus* (1), *suur mure, kurbus ehk muu viletsus* (1), ♦ suur mure (2): *suur mure, kurbus ehk muu viletsus* (1), ♦ hool ning mure (1), ♦ muret kandma (1), ♦ muret tegema (1), ♦ usin mure (1)

muretsema (15) *v*

murretzeb (4), murretzema (3), murresta (2), murretzeda (2), murretza (1), murretzanuth (1), murretzeke (1), murretzewat (1)

Syn kulet sina minu N. Kuÿ sina sinu hedda sen Iss: sinu lumala pæle heitat, sÿß tahab tæma kz sinu eddes murretzeda, ninck sind keickest willetzußest erra|pæsta. (29.7)

♦ surnuks muretsema (1), ♦ tegema ning muretsema (1)

must (2) *adj*

Must (1), musta (1)

ninck eth næmat oma Risti Kañatuße kz kandwat, vnd hend se tullewa Pattu eddest hoidwat, kumba siße se Pörgku Must Kaarne nedt Iumala Lapset pea woib lückada. (27.4)

♦ põrgu must kaaren (2)

muu (101) *pron*

muh (52), muhd (43), muhst (3), mud (1), muhs (1), muhß (1)

Toddest Israellil, se on, sel põha Risti Kirckul, eb olle kußakit muhd abby, kudt vx peines Iumala sen Issanda iures, minck\prast Iumala meddi Issanda iures on se abby, ninck se Önne vlle sinu Rachwa. (3.4)

• vt *sarnane* → *muu|sarnane** (3) 'teistsugune'

muuk → *munk*

muu|sarnane* (3) 'teistsugune' → *sarnane*

mõistma (153) *v*

moistket (34), moista (32), moistma (28), moistada (23), moistab (8), moistnuth (8), moistame (7), moistwat (4), moistat (2), moistetuth (2), moistmatta (2), moistnut (2), moistis (1)

Sÿß tæñame meÿe Iumala, eßimelt tæma Tarckuße perrast, sem\prast eth meddÿ Iumal keick aßiat moistab, tunneb ninck kaas wallitzeb, kaas ninda, eth eb vxkit aßÿ Iumala Silmadde eddes olle erra\petetuth, ninck kaas ilma Iumala tachtmeße vxkit hedda echk willetzus, eb pidda, eb kaas woÿ meidt likuta. (11.2)

ära mõistma (15)

Echk\kumb Inimene woib se erra\moistada, eth Iumal Taiwa ninck Maa tüchiast on lohnuth? (12.9)

♦ teadma ning/ehk mõistma (13): *mõistma ning teadma* (2), ♦ nägema ning mõistma (3): *mõistma ning nägema* (1), ♦ mõistma ning pidama (2), ♦ kuulma ning mõistma (1)

mõistnik* (1) *adj* 'mõistlik, arusaaja'

moistnikuth (1)

umb|mõistnik* (1) 'mõistmatu'

Muito næmat ollexit Aino Inimeße Oppetuß Vnd Sætuße, meddÿ Kirckode siße siße sædnuth, kumb nedt Kircko\Oppiat iße, kuÿ kz nedt Waÿset umbmoistnikuth Inimeßet se Igkeweße Huckuduße, se on, sen Pörgku\ha: siße, ollex huckutanuth. (22.1)

♦ vaene umbmõistnik inimene (1)

mõistus* (32) *s* 'mõistmine'

moistus (12), moist$_{us}$ (9), moistuße (9), Moistusse (1), moistußest (1)

Næmat opwat selgke kawala Pettiße, mea oma moist$_{us}$, leudab, nente Südda vche mele siddes eb olle, Iumala S: siddes kinnituth, se vx tahab sedda, se toine toist, næmat ahastawat meidt keickest pohlest, ninck paistwat kaunit weliast. (21.3)

♦ sõna mõistus (15): *õige sõna mõistus* (3), *õige sõna mõistus sestsinatsest*

laulust (2), *jumala sõna mõistus* (1), *teise värsi sõna mõistus* (1), *sõna mõistus sest kolmandast värsist* (1), *sõna mõistus sest teisest värsist* (1), *õige sõna mõistus nende sõnast* (1), *õige sõna mõistus sest esimesest palvest* (1), ♦ õige mõistus (10): *õige sõna mõistus* (3), *õige sõna mõistus sestsinatsest laulust* (2), *õige mõistus sest jumala palest* (1), *õige mõistus sellest kolmesarnasest kannatusest* (1), *õige sõna mõistus nende sõnast* (1), *õige sõna mõistus sest esimesest palvest* (1), ♦ kaunis mõistus (3): *kaunis mõistus ning õpetus* (1), *kaunis mõistus sest issanda Kristuse riigist* (1), ♦ üle mõistuse (2): *üle kõige mõistuse* (2), *üle kõikide inimeste mõistuse* (1), ♦ kõige parem mõistus neist sõnust (1), ♦ mõistus ning õpetus (1): *kaunis mõistus ning õpetus* (1), ♦ raamatu mõistus (1)

mõlemad (12) *pron*

mollembadt (5), mollembadde (3), mollembade (2), mollembast (1), mollembat (1)

Nente|sinatze mollembade Oppetuße siddes, saab meile se Summa sest Pöha Risti Oppetußest tædta antuth, Sem|perrast piddat teÿe se|sama hæl|melell kulma, ninck kaas meles piddama. (8.1)

mõne|sarnane* (82) 'mõnesugune' → *sarnane*

mõni (102) *pron*

moñe (77), monda (11), mond (5), monne (4), mone (2), moñÿ (2), mõne (1)

Eike ninda, kuÿ weel nüitkit nostro tempore, se wöllas, echk vlles|poohmene, vx heütü surm on, eth se Inimene, kumb sæl saab vlleß|poohdut, se|sama surreb ninck kækistab erra, oma heñese werre sees, ninck peab ninda monda Aastat, keickede Inimeste nairux sæl rypma, Taywa ninck Maa wahel, ninck nente Linnode rowax ninck sötux sama. (26.3)

• vt *sarnane* → *mõne|sarnane** (82) 'mõnesugune'

mõningad (33) *pron*

moñikat (13), monikat (12), monikade (3), moñikade (2), Moñikadt (2), monickat (1)

Monikat omat röÿmsat, moñikat kurbat, monikat tews Kartust ninck hirmo. (23.3)

mõrsja (1) *s*

Morssia (1)

Ioseph sina Dauide Poick, erra karta hend mitte, Mariame sinu Kichlatuth Morssia sinu pohle wotta. (4.4)

mõtlema (127) *v*

motlema (23), motle (16), mottelda (14), motleme (13), motleb (12), motlewat (12), mottelnuth (10), motlet (6), motlis (6), mõthleme (4), mottelnut (4), motl (1) *lüh.* mötleme (1), motlew (1), motlexime (1), mottelde (1), mottelduth (1), mottelke (1), mottelwat (1)

Ia tahax moñÿ waÿne rumal Inim: mottelda, sinull on küll hæ iüttelda, on sÿß Iumal igka aÿal oma abbÿ neuthnuth. (22.6)

perra mõtlema* (1) 'järele mõtlema'

Sÿß piddat teÿe se eike Sana moistus sest sinatzest Laulust opma moistma,

ninck io vßinasti perra|motlema, eth meddy Süddameliko motlußet, meddy Süddame, Su, Kele ninck Mele, ia keicke se|sama kz, mea meddy siddes on, piddawat vche toine toise kz vchte tullema, ny sagkedasti, kuy meye se|sinatze, echk toiset Lauludt laulame. (20.1)

tagas|pidi mõtlema (2) 'tagasi mõtlema'

Den Todt kan niemand zwingn. Kudt meye nüith A. R. pißuth taas|peiti motleme, kuy se Surm algkmesest sest Ilmast keickede Inimeste kaas vmber|kargknut on. (8.5)

♦ mõtlema ning õppima (2): *õppima ning mõtlema* (1), ♦ mõtlema ning ütlema (2), ♦ mõtlema ning sisse seadma (1), ♦ mõtlema ning tegema (1)

mõtlus* (55) *s* 'mõte'

motlußе (23), motlußet (20), motlus (8), motl$_{us}$ (1), motlußelle (1), motlusset (1), Mottlußе (1)

Eßimelt sest keicke korgkemba Iumala tarckußest, eth tæma vx se|sarn tarck Iumall on, keñe kæddede siddes keickede Inimeste Süddame Motlußet omat, kaas ninda, eth tæma nente Wainl: algkußet tahab hebbedax nīck tüchiax teha. (22.2)

♦ inimese mõtlus (10): *ilma inimese mõtlus* (1), *inimese mõtlus ning tarkus* (1), *inimese südame mõtlus* (1), ♦ meel ning mõtlus (9): *pannine meel ning mõtlus* (1), ♦ südame mõtlus (9): *kurja südame mõtlus* (2), *inimese südame mõtlus* (1), *südame mõtlused ning algused* (1), ♦ kuri mõtlus (4): *sala kuri mõtlus* (1), ♦ inimese mõtlus ning tarkus (1), ♦ mõtlus sest rahust ning ei mitte sest vihast (1), ♦ südame mõtlused ning algused (1), ♦ südamlik mõtlus (1)

mõttus* (2) *s* 'mõte'

mottus (2)

Minck|prast nente Ebbauschkuliste Inimeste Süddamet on tews aino hirmo ninck Ebbauschku, ninck nentel eb olle mitte vx kindel lotus, Iumala Poya Verdenste ninck Surma pæle, erranes se on vx palias mottus nente meeles, kumba lebbi næmat sen igkeweße huckuduße sißе sawat iohatuth. (36.4)

♦ inimese mõttus (1), ♦ paljas mõttus (1)

mõõk (7) *s*

Möyka (5), möick (1), Moyka (1)

Ke suhre ninck hirmsa wæe kz, Möyka, Tullæ echk muh kuria wiha kz Iumala S: wasta seißwat, nīck keick nedt|samat erra|tapwat, ke se Iumala S: armastawat. (20.5)

häda|mõõk (1): *häda mõõk* (1)

Minck|pr: N. se Palwe on se keicke parras hedda möick, minck kz meye wasto keicke willetzuße woyme seista. (28.5)

♦ kõige parem hädamõõk (1), ♦ mõõk, tuli ehk muu kuri viha (1), ♦ terav mõõk (1)

mõõtma (8) *v*

moitmatta (7), moitmata (1)

ära mõõtma (8)

Se on: Iumala Arm on ny suhr, eth eb tæma eales erra|wæßy, la Iumala Armull

eb olle vchtekit Otza, echk Pochia, sest tæma Arm on ilma erra|moitmata. (34.8)

♦ ilma äramõõtmata 'mõõtmatu' (8): *ilma äramõõtmata arm* (2), *ilma äramõõtmata vägi* (2), *ilma äramõõtmata rikkus* (1)

mäda (1) *adj*

medda (1)

la meddy Iumall woix nœmat keick vche Silma pilckmeße siddes russux katke wayodta, ninda kuy vx medda Ouwn, nente Inimeste keddede kz woib rußux wayotut ninck perrast erra|heitetuth saab. (22.3)

♦ mäda õun (1)

mädanema (3) *v*

mæddanuth (3)

ära mädanema (3)

Minck prast eb peax tæmall syß se wægki mitte ollema, eth tæma meddy erra|mæddanuth Hiwudt sest Maa|mullast woib vlles|errata, meddy Silmadt vlles awada, sest, eth tæma nedt Taywa Küynlat keick meye hæx on lohnut, vlle sedda, soll Himel vnd Erden Vergehen, aber wir sollen aufferwecket werden zum Ewigen Leben. (31.6)

♦ lesima ning ära mädanema (1), ♦ ära mädanenud hivud (2)

mägi (14) *s*

Mæet (4), Mæe (2), Mæggede (2), Megge (2), Mæedt (1), Mæeth (1), Mee (1), Meggest (1)

Eb kaas mitte suhre pickse Mürrisemeße kaas, kuy tæma nente Israelli Lapsede iure se Sinai Mee peel tulli, kußa ne Israelli Lapset is muhd mitte negkisit kudt sen Welkuh, Pitkse, ninck Paßuna heele, ninck se Sinai Megge suitzwa. (2.3)

♦ Siinai mägi (2), ♦ Juuda mägi (1), ♦ pisukene mägi (1), ♦ püha Siioni mägi (1), ♦ suur mägi (1)

mähe (2) *s*

Mechkede (1), mechke (1)

seel tulleb se Ainus Iumala Poick, vx Kunningkas vlle keicke Kunningkade, suhre waysuße kaas ilmalle, seel on tæma Mechkede siße mæhitut ninck Seuma siße pantuth. (4.7)

mähkima (4) *v*

mehituth (2), mæchite (1), mæhitut (1)

Tæmal eb olle ny paliu assendt, se Maya siddes, kuß tæma piddi ilmalle tullema, moito tæma say sen Weddichse Talli siße neutetuth, tæma saab wana rettikude siße mehituth, ninck vche weddise Seume siße pantuth. (4.11)

mälestama (31) *v* 'mäletama; meenutama'

mællestada (12), mællesta (4), mællestame (4), mællestab (2), mællestama (2), mellestada (2), mællestut (1), mællestuth (1), mellestab (1), mellestama (1), mellestuth (1)

Kudt eb sina mitte mœllesta, syß motle, mincksarn hirmus Tuhl ninck Maawerrisemene mœnnewall Aastal vx Nœddal prast Micheli Peiwa olly; (9.2) Waidt nente rumala, waiste (:kudt monikat vttelwat:) erra|unnututh Pee prast,

taha mina sen|sama Oppetuße löhide Sanade kaas mellestada, iße|erranes monikade ia paliu tarck|nennadde perrast, kæ hend lasckwat tutta, et se Pöha Catechismo lütlußet, nende sormede peel omat erra|kullunut, sest et næmat nÿ mitto Aastat sen Catechismo lütluße omat kulnut; (5.10)

mälestus (4) *s*

mællestuße (2), mellestus (1), mællest$_{us}$ (1)

Nuit on se|sama kaunis Laul, kumb teÿe ollete kulnut luggeda vx kaunis Palw sest Pöha Rysti Kirckust se Wana Testamenti siddes techt, eth se eike toiwututh Meßias se|sinatze llma siße tahax tulla, ninck on kaas vx kaunis mellestus tæma Inimeße Sündmeßest sest puchtast Neutzist Mariast, (1.2)

♦ kaunis mälestus (1), ♦ kaunis mälestuskiri (1)

• vt *kiri* → *mälestus|kiri* (1), *raamat* → *mälestus|raamat* (2)

mälestus|kiri (1) → *kiri*

mälestus|raamat (2) → *raamat*

mäng (6) *s*

mængku (4), mængk (1), mengk (1)

Eike ninda on kz se|sarn kombe nente Iuda R: Kirckode siddes olnuth, eth ned Kircko Iss: nedt Laulut omat ehl laulnuth, perrast on se Rachwas nedt|samat Sanadt pra Iaulnuth, Nüith eb olle næmat vx|peines laulnuth, muito næmat omat moñe|sarnse kauni mængku kz Iumala sen Issanda tæñanuth. (16.1)

keki|mäng* (3) 'narrimäng': *keki|mäng* (1), *keki mäng* (2)

Toesti se eb olle minul mitte vx Kecki|mængk, eb kz mitte vx hamba|hirwitamene, erranes se keub minu Süddame Pochiast, (34.4)

lapse|mäng (1): *lapse mäng* (1)

Waidt et se|sama Vnrecht ninck vx Lapse mengk on, tædtwat (Iumal olkut tænnatut:) meÿe Lapset, kæ needt Wÿß Pæ tückit oma Pöha Catechismo oppetußet tundtwat lugkeda. (36.8)

♦ kaunis mäng (1), ♦ mängu ase (1)

mängima (5) *v*

mængket (2), mængke (1), mængkeda (1), mengkib (1)

Laulket ninck mængket sen Issanda oma Süddame siddes ninck tæñaket igka aÿal keicke aßiade eddest Iumala sen Ißanda meddÿ Issanda ~~Ihxe~~ ~~Chrxe~~ Nÿme siddes. (9.8)

♦ laulma ning mängima (2), ♦ mängima ning naerma (1)

märk (4) *s*

merck (3), merckille (1)

Eßimelt piddat teÿe opma, mea merck echk tuñis|tæcht se on, eth meÿe woÿme tædta, eth Iumal meddÿ iures ellab. (13.2)

♦ märgile panema 'tähele panema' (2): *teadma ning märgile panema* (1), ♦ märk ehk tunnistäht (2): *õige märk ning tunnistäht* (1)

märkama (9) *v*

merekada (5), mærekab (1), mercka (1), merckab (1), merckame (1)

Suhrest heddast kißenda mina sindt, Issandt Iumal kule minu heele, Sinu armu Korwat kena minu pohle, ninck mercka minu Palwet. (3.3)

märter (2) *s*

Mertleril (1), Mertlerit (1)

Toesti A. R. on se keicke wægkiwene Iumal, lebby tæma Armu ninck sen Pöha W: wæe, keick ned onsat Pöhat Inimeßet, kudt sœl omat olnuth ned Mertlerit, nente Risti, ia kesck sẽ Surma hedda siddes kinnitanuth. (10.6)

mäss (8) *s*

mæßu (4), Mæssu (2), Mæß (1), mæßust (1)

Syßkit on Iumall meye iures, ninck tæma Sana, Kuy kz se Pöha Risti Kogkoduß, nĩck peab se|sama kz ĩnẽ|tabbasel kombel, wasto keicke Pörgku werrade, wasto keicke Kurratide Mæßu, (39.2)

♦ suur mäss (2): *suur taplus ning mäss* (1), ♦ kaval nõu ning mäss (1), ♦ kuradite mäss (1), ♦ mäss, häda ning viletsus (1), ♦ vaenlaste mäss (1), ♦ verekoerte mäss ning verevalamine (1)

mässama (18) *v*

mæßawat (4), mæßab (2), mæßakat (2), mæßama (2), mæssawa (2), mæßanut (1), mæßanuth (1), mæßat (1), meßab (1), meßakat (1), meßanut (1)

Syß oppeb meile nüith se Nelias Vers, ny pea kuy nedt Risti vscklißet Inimeßet Iumala Sana wasta wotwat, syß mæßawat nedt Pañitzet Inimeßet, ny weikasti, eth nœmat nedt Risti Inim: tachtwat ellawalt erra|nelda, minck|pr: se Kurrat eb woy sedda mitte saldida, muito tæma kihotab nedt suhret nĩck wægkewat Ilma|talluße Issandat vchte. (22.2)

♦ mässama ning raasima (2): *raasima ning mässama* (1), ♦ mässav meri ehk veelaine (1), ♦ tormama ning mässama (1)

mässamine (2) *s*

mæßamene (2)

se|sama piddab Iumala eddes ny paliu maxma, kuy texsit nœmat se|sama Iumala tæma Arma Poyalle Ihesußelle ~~Chrselle~~ iße, ninck nente mæßamene meidte wasta piddab io ny paliu ollema, kuy ioxexit nœmat sen Iss: ~~Ihse~~ ~~Chrse~~ wasta, ninck tahaxit tædda tæma Kuñingka Auwo leriu pœlt maha lückada, kumba Auwo leriu pœle se keicke korgkemb Issa oma Arma Poya meddy Iss: Ihesum ~~Chrm~~ on istutanuth. (20.6)

♦ vaenlase mässamine (1)

määgima (4) *v*

mækawat (3), mækadte (1)

Moñikat laulwat ninck mœkawat, kudt needt rumalat Lambat segkameße, ilma keicke Sana moistuße. (12.2)

♦ laulma ning/ehk määgima (3), ♦ määgima ning kisendama (1)

mörder* (4) *s* 'mõrtsukas'

Mördre (1), Mördridte (1), Mördrilt (1), Mördrit (1)

Se Pörgku|hauwd, kuy se eike Werre|neelya, awwab oma Laya kurcku Layalle awwa, kuy vx eike hirmus Mördre haud, ninck tahab meydt vpris erra|neldta. (34.6)

põrgu|mörder* (1): *põrgu mörder* (1)

Kuy vx ilma heütümatta Sant Inim: kumb oma narssade et katke Ridede sees

keub, nĩck istutab hend se keicke weliemba Te ære, pæstab oma Piddaliko Reyadt, suhret nĩck hirmsat Paiset vlles, nĩck neutab keickelle rachwalle. palwub kz heldesti, eth ned Inimeßet tæmalle tahaxit oma Armu neutada, nĩck tæmalle pißut andada etc: Eike ninda N. pidda meye Iumala P: meddy Issandalle Ihesußelle ~~Chr~~: kz neuthma, kuy allasti meye olleme, nĩck minck-sarn kuriat Reyat nĩck werriset Paiset, meye selt Pörkult Mördrilt, kumb sæl on se Kochnret, olleme sanuth, Ninck palwuma, eth ~~Ih~~ ~~Chr~~ meddy kuriat Reyat, oma Pöha Reyade kz tahax kinni kattada, ninck terwex teha. (19.4)

♦ hirmus mördri haud (1), ♦ hivulik mörder (1)

mööda (46) *afadv adp* 'möödas, mööda'

möde (26), möda (19), Mödi (1)

Sina laßet næmat möda meña kuy vx Layne, ninck omat kuy vx Magkamene, eike ninda kuy se Rohi, kumb sæl pea erra|kullub. (23.1)

On tæma wimatel süddamest hinganut, et kaas needt wedde tilckat tæma Palke möda omat maha iooxnut: ninck paiatanut: Eb taha se mitte wasto Pattu, Surma ninck Pörgku|hauda awitada, so helffe mir Miserere mei Deus propter ~~Ihm~~ ~~Chrm~~ crucifixum et resuscitatum. (2.7)

• vt *käima* → *mööda käima* (1), *minema* → *mööda minema* (8), *olema* → *mööda olema* 'möödas olema' (2), *varsti* → *mööda|varsti** 'varsti' (32)

mööda|varsti* (32) 'varsti' → *varsti*

mügama* (1) *v* 'tungima, trügima'

mückada (1)

üles mügama* (1)

Ia meddy Iumall on ny tarck, eth tæma keickede Inimeste Nouw moistab ninck tæb, ned|samat omat tæma Keddede siddes, eth eb næmat hend mitte woy likuda echk vlles mückada, se olkut syß, eth Iumall neile se Mele|walla annab. (10.5)

♦ liigutama ehk üles mügama (1)

mündrik* (1) *s* 'paadimees'

Mündriko (1)

eth is mitte vx|peines suhret Laiwat Wyki pæll, moito kaas Saddama siddes sayd erra|rickututh, Eb syß se Wachthuß Saddamast, kudt kaas kogkonis se Sild, ninck kaas ny monda Mündriko Patit, Herma Pollu, ninck Pirrida Ranna pole said ayetuth ninck katky pexetuth, (9.2)

♦ mündriku paat (1)

mürisema (3) *v*

murriseb (1), mürriseb (1), mürrisis (1)

Vx se|sarn magke Su ninck heel eb olle Moisel mitte, moito tæma paukus ninck mürriseb, offerdab kaas Iumala wiha ninck se igkeweße nuchtluße kaas, ninck eb tulle tæma Sust muhd mitte kudt neet sanat. (2.9)

♦ paukuma ning mürisema (1)

mürisemine (1) *s*

Mürrisemeße (1)

Eb kaas mitte suhre pickse Mürrisemeße kaas, kuy tæma nente Israelli Lapsede

iure sē Sinai Mee peel tulli, kußa ne Israelli Lapset is muhd mitte negkisit kudt sen Welküh, Pitkse, ninck Paßuna heele, ninck se Sinai Megge suitzwa. (2.3)

müüma (1) v
müÿtuth (1)
ära müüma (1)
Nemlich, dz er nicht ein zorniger ninck Wallÿ Sundi echk Racker olle, Erranes vx Erra|Lunnastaya, ninck se eike Armuline Awitaya, ke meidt (:ke meye se Pattu alla ollime erra|müytuth, sen Kurrati tæma Hiwoliko Sullaset, kuy kz tæma Ialgk|schemel se Pörgku|hauwa sid: piddisime ollema Vnd iæhma:) meidt (sage ich) on tæma oma Werre kaas kaas, Pattust, Surmast, sest Kurrati Kurckust nīck Pörgku|hauwa wallast, sest Kescku Netußest, ninck sest Igkeweße huckudußest erra|pæstnuth, (34.10)

müür (2) *s*
Mühr (2)
Vlle sedda peab kaas sinu Südda, kuÿ kaas sinu vsck, kuy nedt kax Weliexet ollema, se vx piddab selle toyselle oma Kæe packoma, ninck peab kaas sinu Vsck Iumala Sana pæl seißma ninck lothma, kuy vx kindel Mühr, Kuÿ eb sinu Vsck Iumala S: pæle seisa kinnituth, sÿß on keick Aßÿ tühi. (34.4)
♦ kindel müür (1), ♦ tuline müür (1)

N

N (145) *lüh* asendussümbol
N (145) *lüh*
Se on löhitelt se Iütlus, mea teye N. N. ollete kulnuth. (12.2)
Sÿß on kz N. weika tarwis, eth Sina ninck Mina, se happu ioomse oppeme maitzma, ninck kz hæsti opma, kuy meye hend se Risti all piddame piddama. etc: (25.6)
♦ armas N. (9), ♦ prohvet N. (2), ♦ N.N. (1)

naaber (1) *s*
naber (1)
Sem|prast nÿ pea kudt nüith meddy naber, echk muh Læhemene haikex saab, ninck erra|surreb, sÿß pidda meye möde|warsy motlema, eike se|sama, ia weel kuriemba nuchtluße, olleme meye meddy Pattude kaas, Iumalalt kaas vordehninuth, (13.9)
♦ naaber ehk muu lähemine (1)

Naatan (1) *s* isikunimi
Nathan (1)
Se Kuningkas Dauid saab lebbÿ sen Propheti Nathan, ninck kaas vche Nuchtlus Iütluße lebbÿ oma Ello Parranduße pohle kutzututh. (38.6)
♦ prohvet Naatan (1)

Naatsaret (1) *s* kohanimi
Nazarettis (1)
Waidt nuit teedame meye, Iumal olkut kÿtetut ninck tænnatuth, eth meddy

Ißandt Hₕₜₛ Chrₕₜₛ, kumb se Bethlehemi Linnas olin sündinut, Nazarettis vlleß|kaswatuth, ninck Iherusalēmis, kuÿ tæma kogkonis lebbi se Iuda Maa olli kewnut, ninck palio Imme|asyade kaas oma lütluße olli kinnitanut, Rysti peele poduth ninck erra|surnut, Waidt Kolmandel Peiwal Surmast ielles vllestoußnut ninck vlles mennut Taÿwase. (1.1)

naer (7) *s*

naÿrux (1), nairux (5), nairo (1)

Ninck mina wotsin (paiatab se Prophet ulterius) sen Karrika sest Iss: Kæddest, ninck andsin keickelle Rachwalle, kenne iure mind se Iss: leckitis, nemlich: Ierusalem, nente Iuda Liñade siße, nente Kuñingkade nīck Förstide iure, eth næmat tüchia nīck erra|rickotuth læßiwat, nīck vx nairo ninck netus piddawat ollema, kui se weel tennakit|peiw seisab. (26.4)

♦ naeruks pidama (3), ♦ inimeste naeruks (1), ♦ naer ning needus (1), ♦ naeruks jääma (1), ♦ võõra rahva naer (1)

naerma (20) *v*

nairetuth (4), nairame (3), nairda (2), nairma (2), nairnuth (2), nairwat (2), nairab (1), nairat (1), naÿrab (1), naÿradte (1), naÿrwat (1)

Waidt meye eb holime mittekit tæma armu prast, nairame ninck pilkame tæma Pöha Sana weel peelekit. (36.14)

♦ naerma ning/ehk ära põlgama (3), ♦ naerma ning pilkama (3): *pilkama ning naerma* (1), ♦ naerma ning teotama (1), ♦ mängima ning naerma (1), ♦ pajatama ning naerma (1)

nahk (4) *s*

Naha (2), nacha (1), nachk (1)

ninck kuÿ vche Pallawa Sauwna Leüle sees wichtlema, ia wimatelt peab tæma se|sama oma nacha kz maxma, ninck selle Ilmalle Iumala kz andma. (24.4)

♦ vana härja nahk (1)

naine (66) *s*

Naÿse (37), Naÿß (8), Naise (5), naÿne (5), Naÿsest (3), Naÿset (3), Naÿste (3), Naisest (1), Naÿst (1)

Sÿß on kaas eike, eth se Neutzikene Maria vlle keicke Nayste saab kytetuth, sem|prast eth se Neutzikene Maria vx puhas ninck illus Neutzikene, prast sen Lapsukesse ilmalle tullemesse on iehnut, kudt tæma enne on olnut. (2.6)

abi|naine* (2) 'abielunaine': *abi naine* (2)

Keick se Ilma hüÿs, mea meil eales on, eb awita mitte sen Surma wasta, moito næmat tegkewat meit enamb kurbax, kudt röimsax, minck|prast meddi süddamet lotwat sen|sinatze ilma tallußе huide peele ia meddi südda teeb haÿke, et tæma se|sinatze ello raha, hüÿs, abbÿ Naÿne, Lapset, Söbbrat ninck suhre auwo piddab perra ninck seye iethma. (35.4)

pere|naine (1)

Nüith wottab vx Maÿa Perre|naÿne moñikat munnadt, es sey Gense, Enten, oder von Hüner, pañeb se|sama nente N. alla, seel istwat ninck haudwat næmat nedt Muñadt nÿ kauwa, eth sæl nohret Hañedt, Partit echk Kanadt ette tullewat. (31.7)

♦ naise seeme (33). ♦ mees- ning/ehk naispool (3). ♦ abinaine ning laps (1). ♦ hull naine (1). ♦ maja perenaine (1). ♦ naine, lapsed ning pere (1). ♦ naispoole hivu (1). ♦ noor naine ning tüdruk (1). ♦ seeme sest naisest (1). ♦ vana elatanud naine (1)

• vt *pool* → *nais|pool* (8) 'naine'

nais|pool (8) 'naine' → *pool*

nakkama* (1) *v* 'hakkama'

nackab (1)

Kuy vx Kircko Iss: echk vx Schoel|meister se Chore siddes nackab laulma, vche Laulo, mea se Rachwas eb mitte tunne laulda, syß sab se|sama Laull se|prast sedda sagkedamasti ehl lauletuth, eth se rachwas sedda parrembasti woiwat oppeda, pra laulma. (16.1)

nali (2) *s*

nalia (1). Nally (1)

Sel kombel, eth Iumall vche suhre ninck hirmsa tuisskuße Ilma neile on vlleß|erratanuth, eth keick nente Sodda wegki say layalle ninck erra|pillatuth, nick vche Pißokeße Aya vlle say se Franckrike Kuñingkas se Mængku Aßeme pæl nalia kombel lebby tæma Pæ Surnux pistetuth, nick piddy ninda oma henge welia süllitama, enne kuy tæma Aick tully. (22.7)

♦ naljaasi olema (1)

• vt *asi* → *nalja|asi* (1)

nalja|asi (1) → *asi*

narr (1) *s*

Narrit (1)

Nüit tegkewat needt Türckit ninck Iudat vche suhre wahe ninck iütlewat, meye olleme ny|sarnset hulluth Narrit, eth meye vßume, eth vx Iumal on Kolmet, ninck Kolmet Waimuth on vx Iumal, (12.9)

♦ hull narr (1)

narrija (1) *s*

narya (1)

Minck|p: minu A: Ini: Iitle minulle, Kuy woidt sina se|sinatze eßimeße Verße Süddamest laulda, nick Iumala palwuda, se|pr: eth sina vx Iumala S: narya ollet, se|sama neutat ninck tuñistat sina se kz, eth eb sina mitte Süddamest Iumala S: kule ninck wasta wotta, (20.6)

♦ jumala sõna narrija (1)

narts (1) *s*

narssade (1)

Kuy vx ilma heütümatta Sant Inim: kumb oma narssade et katke Ridede sees keub, nick istutab hend se keicke weliemba Te ære, pæstab oma Piddaliko Reyadt, suhret nick hirmsat Paiset vlles, nick neutab keickelle rachwalle. (19.4)

navi (1) *s* 'laev'

Naui (1)

Ia se|sama Inimeße kz, kedda nedt Pattut nærrib ninck waiwab, on eike ninda

kudt nente Laÿwa Rachwa kz, ke se suhre ninck Laÿa mæssawa Merre pæl, se Purie all omat, kuÿ næmat neist suhrest Mæssawa Merre echk Weæ|Lainest, sawat korgkeße tostetuth, bald in Himel, bald in abgrund, eth se Rachwas in Naui hendz se vlle heitotawat, ninck tuigkuwat, kudt vx Iobnuth Mensch, eth eb næmat wahelt tæ, minck Nouwo kz, næmat sest Merre heddast piddaw: erra|pæstetuth sama. (33.4)

Nebukadnetsar (2) *s* isikunimi

Nebucadnezar (1), Nebucad (1) *lüh*

Waidt sesinane Laul, mea meÿe nüith tahame meddÿ ette wotta, eth tæma küll se Kuñingka Dauide Laulo Ramato siddes seisab, Sesama Laulo omat technuth ninck Laulnuth, ned kax Prophetit, Ieremias vnd EZechiel, sell ayal, kuÿ se Kuñingkz Nebucadnezar se Iherusalemi Linna sißе wottis, ninck erra rickis, ninck keicke se Iuda R: Babÿlone Linna sisse wangki wÿß, (16.1)

♦ kuningas Nebukadnetsar (2)

need (1386) *pron*

nente (409), nedt (380), needt (188), ned (155), neet (122), neist (52), neile (31), need (18), ne (14), neidt (5), nædt (3), nee (3), neil (2), nentele (2), nende (1), nendte (1)

Neet sanat Ar. R. ohn vx moistus nente endisede Sanade kaas, kuÿ teÿe se laulo algkmeseß ollete kuelnut. (1.10)

• vt *sama* → *need|samad* (167), *sarnane* → *need|sarnased** (17) 'seesugused', *sinane* → *need|sinatsed* (84)

needma (10) *v*

netetuth (4), netuth (3), neab (1), neteduth (1), netut (1)

Wait se Pöha Waÿm neab nœmat, ninck keick neet|samat, ke nente kaas vmber keuwat, ninck paiatab: et neet samat Inimeßet onsat omat, ke hend nente wöra Oppetuße eddest hoidwat, kuÿ seel omat, Ke eb mitte kew nente Ebbauschkiade kerras. (36.7)

ära needma (9)

Vx Ebbausckune Inimene on Iumalast erra|netuth, Tæma Onne on kaukelt Iumalast erra, ke armu vche Inimeße iures otzib, ninck eb mitte Iumala iures. (15.4)

needmine (5) *s*

nedmeße (3), nedmene (2)

Adame Patt ninck langmene, on meddÿ Patt vnd langmene, Adame Surm, nedmene nick erra|rickmene, on meddÿ Surm, nedmene nick erra|rickmene. (19.3)

ära|needmine (1)

Kiuwsab sind se Iumala hirmus Kesck, ninck tahab sind se Igkeweße erra|nedmeße alla heitada, nente Sanade kaas: Verfluchet seÿ, der nicht helt, wz im Gesetze geschr: stehet. (18.3)

♦ pannise inimese needmine (1), ♦ surm, needmine ning ärarikkumine (1)

need|samad (167) → *sama*

need|sarnased* (17) 'seesugused' → *sarnane*

need|sinatsed (84) → *sinane*

needus (10) *s*

netuße (5), Netußest (4), netus (1)

Kuÿ meÿe sest Iumala wihast, Iumala Armu iure, sest Igkeweße Netußest, se Iumala Onne, sest Waimoliko Pörgku ninck hirmsa keuwsist, ninck kinni keutmeßest, se Taÿwa Wabbaduße sisse, Sest Surmast sen Ello siße, sest Kurbtußest se igkeweße röÿmu, sest Pörgku|hauwast sen Taÿwa sisse, sest Igkeweße huckudußest, se Igkeweße Onne ninck Ello siße piddame tullema. (33.2)

käsu|needus (6): *käsu needus* (6)

Se teb nüit meddÿ Issandt Chr$_{us}$, se toiwutut Nayse Sæme, tæma on meddÿ Pattude eddest maxnut, sen Kescku Netuße meist erra wothnut, Iumala wiha waikistanut, sen Surma erra|neelnut, ninck sen Pörgku|hauwa erra|ricknuth. (5.13)

♦ igavene needus (2), ♦ naer ning needus (1)

neelaja (4) *s*

neelia (3), neelÿa (1)

vere|neelaja (1)

Se Pörgku|hauwd, kuÿ se eike Werre|neelÿa, awwab oma Laÿa kurcku Laÿalle awwa, kuÿ vx eike hirmus Mördre haud, ninck tahab meÿdt vpris erraneldta. (34.6)

ära|neelaja (3)

ninck kudt se|sama Inimeste erra|neelia ligkÿ meidt tulleb, sÿß touseb vx se|sarn waino nick Tapl$_{us}$ sen Inimeße nick sen Surma wahel, eth meddÿ nægkomene ninck kulmene erra|kawub. (14.6)

♦ õige vereneelaja (1)

neelama (23) *v*

nelda (5), neldta (3), neelda (2), neeldta (2), neelma (2), nelnuth (2), neelnut (1), neeltut (1), neeltuth (1), nelab (1), neldut (1), nelnut (1), neltuth (1)

ära neelama (23)

Waidt se|sama piddab se keicke wegkewene Iumal tegkema, Kæ needt Pattut erra|kustutab, sen Surma erra|nelab, nick sen igkewene Ello ielles toob. (7.10)

♦ ära neelama ning/ehk ära tapma (3)

nein (4) *int* 'ei'

Nein (4)

ninck kuÿ nedt Pagkanat, ilma keicke Iumala Sana moistuße, sest omat iombsnuth, Nein: Iumala Sana oppeb meile toisite, eth se|sama lebbÿ Adame langmeße, nick meddÿ heñese Pattude prast sünnib. (24.7)

neitsi (14) *s*

Neutzist (4), Neützist (2), Neutzÿ (2), Neutzi (1), Neutzide (1), Neutzit (1), Neuwtzist (1), Neüwtzit (1), Newtzit (1)

Nuit tulle nente Pagkanate Oñis|teckia, Se puchta Neutzÿ Lapsukene tuttuth etc. eth se keicke Ilma Oñis|teckia ~~Ih$_{us}$~~ ~~Chr$_{us}$~~ toddest lebbi sen Pöha Waÿmo, sest Puchtast Neutzist Mariast on sündinut. (1.10)

♦ neitsi Maarja (4): *puhas neitsi Maarja* (3), ♦ puhas neitsi (4): *puhas neitsi Maarja* (3), *puhta neitsi lapsukene* (1), ♦ neitsi lapsukene (2): *puhta neitsi lapsukene* (1), ♦ emandad ning neitsid (1), ♦ hull neitsi (1), ♦ neitsi hivu (1)

neitsikene (47) *s*

Neutzikeßest (11), Neutzikene (9), Neützikene (5), Neützikeße (5), Neutzikeße (4), Neützikeßest (4), Neutzikesse (2), Neützikene (1), Neützikenne (1), Neutzikessest (1), Neützykeße (1), Neuwtzikene (1), Neuwtzikesse (1), Neüwtzikeße (1)

Se|sinanne Lapsukene on ilma keicke waywadta sest Pöhast Waymust sündinut, ninck sest Neutzikeßest Mariast ilmalle tulnut. (6.8)

♦ neitsikene Maarja (33): *neitsikese Maarja poeg* (6), *neitsikese Maarja poeg Kristus Jeesus* (1), ♦ neitsikese poeg (10): *neitsikese Maarja poeg* (6), *neitsikese Maarja poeg Kristus Jeesus* (1), *neitsikese poeg Emmanuel* (1), ♦ puhas neitsikene (4): *ilus, kaunis ning puhas neitsikene* (1), *ilus, puhas ning kasin neitsikene* (1), *puhas ning ilus neitsikene* (1), ♦ ilus neitsikene (3): *ilus, kaunis ning puhas neitsikene* (1), *ilus, puhas ning kasin neitsikene* (1), *puhas ning ilus neitsikene* (1), ♦ kaunis neitsikene (3): *ilus, kaunis ning puhas neitsikene* (1), ♦ igavene neitsikene (1), ♦ kasin neitsikene (1): *ilus, puhas ning kasin neitsikene* (1)

neli (15) *num*

nelia (8), nellÿ (3), Nelli (2), neliax (1), Neliast (1)

Se Patriarch Abraham on vchel hawal Nelli Kuñingkat maha löhnut. (7.11)

• vt *kümme* → *neli|kümmend* (1), *sarnane* → *nelja|sarnane** (7) 'neljasugune'

neli|kümmend (1) → *kümme*

neljas (27) *num*

Neliandel (17), nelias (8), Neliande (2)

Se Nelias ninck Wymnes, ia se eike Pæ Orsaeck, mīck|prast mina nedt Laulut heñese ette olle wotnuth, on se: Eth eb vxkit Inimene, meddy Kichlakunda Rachwa sæas sa leudtuth, ke vche Aino Laulo eikesti tunneb lauldta. (12.2)

nelja|sarnane* (7) 'neljasugune' → *sarnane*

nemad (637) *pron*

næmat (449), nente (133), neile (24), neil (13), neist (6), nentel (6), nemat (2), nēte (1), Neille (1), neilt (1), nende (1)

Næmat opwat selgke kawala Pettiße, mea oma moist$_{ns}$ leudab, nente Südda vche mele siddes eb olle, Iumala S: siddes kinnituth, se vx tahab sedda, se toine toist, næmat ahastawat meidt keickest pohlest, (21.3)

nicht (1) *modadv* 'mitte'

nicht (1)

Eb mitte N. Sina eb olle nicht se eßimene, echk se wymne, Muito keick se Pöha Risti Kogkodus, nīck nedt Armat Iumala Lapset, haben moñe|sarnatze Risti nīck willetzuße kandnuth, (28.6)

nii (305) *proadv*

nÿ (304), ni (1)

Nuit tahame meye A. R. sen sinatze kauni Laulo meddy ette wotta, ninck

sest|samast ny palio paiatada, kuy lumal meile oma Põha Waimo Armo tahab andada. (2.3)

• vt *pea* → *nii|pea* (1), *sarnane* → *nii|sarnane** (1) 'niisugune'

nii|pea (31) → *pea*

nii|sarnane* (1) 'niisugune' → *sarnane*

Nikolaus (1) *s* isikunimi

Nicolae (1)

nĩck palwus, Ach sina lumal Nicolae, Kuy sina mind se|sinatze Laiwa, Hüide, ninck keick nedt|samat, ke minu kz Laiwa sid: omat, hæsti ninck terwe vlle|awitat, Ny pea kudt mina Maa pæle tulle, syß taha mina sinu auwux vx se|sarn suhr Meche|waa Küynla lascke teha, kudt se|sinane Mast|puh on. (30.6)

nimetama (95) *v*

nymetuth (32), nymetab (10), nimetab (9), nymetame (8), nimetanuth (7), nimetuth (7), nimetame (3), nymetaxet (3), nimetaxe (2), nymetama (2), nymetanut (2), nymetaxe (2), nimetab (1), nimetuth (1), nimetama (1), nimetawat (1), nymetada (1), nymetis (1), nymetut (1), nymetỹ (1)

Sawat needt Ilma|talluset Ißandat nymetuth: Armulikudt Issandat: Sen wasto nymetab Esaias sen Lapsukeße, vchex Igkeweßex Ißax ninck Rawo Kuñinkax. (7.2)

♦ nimega nimetama (7)

nimi (117) *s*

nyme (45), nymi (17), nimy (14), Nime (10), nymedt (10), nymest (8), nymel (4), nymet (3), nimedt (2), nimi (2), Nymede (1), Nymelle (1)

Ninda mainitzeb kaas se Kuñingkas Dauid: Teye Sullaset kytket sen Ißandat, kytket sen Ißanda Nyme. (2.9)

au|nimi (6): *au nimi* (6)

Kolmandel nimetame meye lumala P: tœma eike Auwo Nime kz, ~~Chrm~~, (21.3)

täht|nimi* (3) 'autor': *täht|nimi* (2), *täht nimi* (1)

Nüith loehme meye, se Kuñingka Dauide Psalmis, eth vche igka Laulull vx Tœcht|nymi on, se|sama seisab se Laulo pœl, ke se|sama Laulo on technuth ninck laulnuth. (16.1)

♦ issanda nimi (10): *issanda Jeesuse Kristuse nimi* (6), *issanda Jeesuse nimi* (1), ♦ jumala nimi (9): *kõige kõrgema jumala nimi* (1), ♦ nime kandma (9), ♦ Jeesuse nimi (8): *issanda Jeesuse Kristuse nimi* (6), *issanda Jeesuse nimi* (1), *Kristuse Jeesuse nimi ning sõna* (1), ♦ nime andma (8), ♦ nimega nimetama (7), ♦ kaunis nimi (4), ♦ nimi ning sõna (2): *kallis nimi ning sõna* (1), *Kristuse Jeesuse nimi ning sõna* (1), ♦ õige nimi (2), ♦ püha nimi (2): *suur, kõrge ning püha nimi* (1), ♦ inimese nimi (1), ♦ laulu nimi (1), ♦ nime saama (1), ♦ nimi Emmanuel (1), ♦ nimi ning amet (1), ♦ nimi ning au (1), ♦ vaenlase nimi (1), ♦ vilets nimi (1)

nina (6) *s*

nænna (4), Nænnade (1), nennadde (1)

Sondern heüte V'nd mit großer ruttu kz, Kuy eb meye sedda eikell ayal mitte

tehme, sÿß tulle meÿe paliu hilia, ninck saab se vx meddÿ Nœnna eest ninda kinni löduth, kuÿ nente Wye Hullu Neutzide kz etc: (28.5)

tark|nina (2): *tark|nina* (1), *tark nina* (1)

Waidt nente runñala, waiste (:kudt monikat vttelwat:) erra|unnututh Pee prast, taha mina sen|sama Oppetuße löhide Sanade kaas mellestada, ißе|erranes monikade ia paliu tarck|nennadde perrast, kœ hend lasckwat tutta, et se Pöha Catechismo Iütlußet, nende sormede peel omat erra|kullunut, sest et nœmat nÿ mitto Aastat sen Catechismo Iütlußе omat kulnut; (5.11)

• vt *tark* → *nina|tark* (1)

nina|tark (1) → *tark*

ning (4575) *konj*

ninck (3971), nĩck (604)

Eßimelt ninck Algkmeses A. R. pidda meÿe omat Korwat hæsti vlles awama, ninck hæsti kuhlma, mea meile se|sinatze Iütlußе siddes saab oppetuth, kumb sœl on se Oppetus, nente Pagkanade kutzmesest, ninck piddame meÿe nedt sinatzet Nelli|sarnast Oppetust opma nĩck meles pidama. (17.2)

Ninive (1) *s* kohanimi

Niniue (1)

eth se Niniue Linn vlle 40. Peiwa piddÿ hucka meñema ninck Pochia waÿoma etc: (17.3)

♦ Ninive linn (1)

Noa (6) *s* isikunimi

Noah (5), Noalle (1)

Ninda on Iumal sen Essimeßе Ilma siddes, enne sen weœ|tousmeßе, sen Patriarche Noah leckitanut, se|sama piddis selle Pañitze Ilmalle nente erra|rickmeñe kulutama. (9.6)

♦ patriarh Noa (1)

nobe (1) *adj*

nobbedat (1)

Minck|pr: meddÿ Iumalall omat nedt|sarnset Silmadt nĩck Korwat, ke ickex Layal awwa seißwat, kenne Silmadt terrawat omat nœgkema, ninck tœma Korwat heldet nĩck nobbedat kulma, Kuÿ kz Iumal ißе on paiatanuth: Vlle Iherusalemñ taha mina minu Silmad awwa piddada. (29.4)

nobedasti (5) *adv*

nobbedasti (3), nobbedast (1), nobbest (1)

Sÿß tulli se Surm nÿ nobbedast, ninck wottis meddÿ pœlt sen Woymußе, piddis meidt kinni oma Rick$_{m}$. (8.2)

nomine (9) *s* 'nimega'

nõĩe (5), nomine (3), noñie (1)

Perrast pißuth Aastat, on tœma oma keicke armãba ninck nohremba Poÿa (nõĩe loseph) erra|kawutanut, (23.6)

non (1) *adv* 'ei, mitte'

Non (1)

ihr sollet nicht dencken, eth mina vx|peines Ium: pœle lota, Non: Erranes

Israel, dz ist alle Christē, Kuÿ nedt eiket Israeliterit, ke lumala kz woytelwat, (34.8)

nooda|mees (1) → *mees*

nool (5) *s*

Nohlet (3), Nohle (1), Nole (1)

Der Prophet D: leret vns, dz wir mit dem H: Chro keicke Kurratide Tulliset Nohlet, meist woime kaukelt erra|aÿada, ninck heñesest erra|lüÿa. (33.3)

♦ surma nool (1), ♦ surnu nool 'surmanool' (1), ♦ kuradite tulised nooled (1)

noor (41) *adj*

nohret (12), Nohr (7), nohre (7), noor (3), nohremba (3), Nohrembat (3), noer (1), Nohred (1), nohredt (1), nohremb (1), nohrel (1), nohrelle (1)

Waidt nüith eb olle meÿe N. sÿn Maa pœl enamb mitte, kuÿ nedt eiket Nohret Lapset, ke eßimelt sawat Schole panduth, neile saab vx Ramat antuth, nõīe, A.B.C. sest|samast Ramato moistußest, opwat nœmat lumala eikeste tundma, nīck nedt toiset ramatuth moistma, kuÿ nœmat vlles kaßwawat nīck wanamax sawat. (25.1)

Sē|prast A: R. Wanambat ninck Nohrembat, on nüith weika tarwis, eth teÿe eddes|peiti pißuth parrembasti tahaxete oppeta moistma, mea teÿe laulate. (11.5)

♦ noor laps (9), ♦ noor rahvas (8), ♦ noor mees (2), ♦ noorel põlvel (2), ♦ noorem veli (2): *noorem veli Jaakob* (1), ♦ kõige armsam ning noorem poeg *nomine* Joosep (1), ♦ kõige noorem katekismuse poiss (1), ♦ noor hani (1), ♦ noor isand (1), ♦ noor kana (1), ♦ noor koolipoiss (1), ♦ noor lapsukene (1), ♦ noor naine ning tüdruk (1), ♦ noor pere (1), ♦ noore vasika kui ühe vana härja nahk (1), ♦ vanemad ning nooremad (1)

noot (1) *s*

Nota (1)

Vlle sedda on ninck seisab sœl kaas se Pörgku Nota mees, se erra|netut Kochnret isse, ninck kaibab kz vllÿ weikasti meddÿ pœle, eth lumall oma kindla Kochto prast, meÿdt tahax nuchtelda etc: (34.5)

♦ põrgu noodamees (1)

• vt *mees* → *nooda|mees* (1)

norskama (1) *v*

norscha (1)

Ach se Israelly Hoidia eb magka ninck eb norscha mitte. (29.4)

♦ magama ning norskama (1)

nuga (1) *s*

Noa (1)

Monikat omat hend Pitzade kaas lascknuth pexada, echk vche Noa kz, oma Liha löchkeda. (16.7)

nuhtlema (66) *v*

nuchtelda (16), nuchtleb (14), nuchtelnuth (5), nuheldut (5), nuchtlet (4), nuhelduth (4), nuchtle (3), nuchtlema (3), nuchtlematta (3), nuchtlewat (2), nuhelda (2), nüchteldut (1), nuchtlemata (1), nuchtlin (1), nuchtlis (1), nuheltuth (1)

Nente Sanade kz tuñistab meddÿ Iss: ninck Oñis|t: eth lumal nedt ilma tæñamatta Inimeßet eb mitte taha ilma nuchtlematta ietta, Muito lumal tahab næmat oma wiha siddes Koddo otzida, ninck næmat nuchtelda. (30.5)

♦ pattu nuhtlema (2), ♦ nuhtlema ehk ära tapma (1), ♦ nuhtlema ning ära rikkuma (1)

nuhtlus (71) *s*

nuchtluße (45), nuchtlus (15), nuchtl$_{us}$ (8), nuchtlußest (2), Nuchtluß (1)

Minck|prast ke lumala armu peele exib, se piddab lumala wiha ninck se igkeweße nuchtluße kaas nuchteldut sama. (3.7)

põrgu|nuhtlus (6): *põrgu nuhtlus* (6)

Se wasta olle meÿe wayset Inimeßet, ke meÿe se Igkeweße Pörku nuchtluße, meddÿ Pattude kaas olleme vordehninuth. (16.6)

torni|nuhtlus* (1) 'vangistus'

Se Kuñingkas Manaßes, is woinuth kz mitte erra|salgkeda, eth tæma se Torni|nuchtluße oma suhre vnd raßeda Pattude kaas hæsti olli vordehninuth. (29.9)

♦ igavene nuhtlus (12): *igavene nuhtlus ning viha* (1), *jumala viha ning igavene nuhtlus* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud ning igavene nuhtlus* (1), ♦ jumala nuhtlus (8): *jumala viha ning nuhtlus* (3), *jumala viha ning igavene nuhtlus* (1), ♦ viha ning nuhtlus (7): *jumala viha ning nuhtlus* (3), *igavene nuhtlus ning viha* (1), *jumala viha ning igavene nuhtlus* (1), *nuhtlus ning viha* (1), ♦ hirmus nuhtlus (4): *suur ning hirmus nuhtlus* (1), ♦ igavene põrgunuhtlus (4): *igavene surm ning põrgunuhtlus* (1), ♦ suur nuhtlus (4): *suur ning hirmus nuhtlus* (1), ♦ nuhtlus ehk ärarikkumine (3), ♦ rist ning/ehk nuhtlus (3), ♦ armulik vits ning/ehk nuhtlus (2), ♦ põrgutule nuhtlus (2): *igavene surm ning põrgutule nuhtlus* (1), *igavese põrgutule nuhtlus* (1), ♦ surm ning nuhtlus (2): *igavene surm ning põrgutule nuhtlus* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud ning igavene nuhtlus* (1), ♦ haigus, viletsus ning nuhtlus (1), ♦ hivulik nuhtlus (1), ♦ ilma nuhtlus (1), ♦ isalik nuhtlus (1), ♦ käsk ning nuhtlusjutlus (1), ♦ kuri nuhtlus (1)

• vt *jutlus* → *nuhtlus|jutlus* (1)

nuhtlus|jutlus (1) → *jutlus*

nurisema (4) *v*

nurrisewat (2), nurrisema (1), nurrisematta (1)

Ielles vmber piddab vx igka Risti Inimene se|sama Rist, mea lumal sinu pæle sinu Añeti siddes leckitab, ninck kz oma Sana siddes kescknuth, hæl|melell wasta wotma, ninck eb mitte lumala wasta nurrisema, eth se|sama sinu meles on tuttaw, kuÿ kañataxit sina enamb, kudt muh rachwas. (28.9)

nurk (5) *s*

nurcka (2), nurckast (2), Nurkade (1)

Minck|prast se|sama Kaunis ramat (die Bibel) eb pidda mitte se Pencke alla, maha, echk muh Nurkade sißе heitetuth sama, kuß needt Hÿret echk Mauth nerriwat, ninck erra|rickwat, Moito meÿe (Sina ninck Mina) piddame vßinaste lugkema, eth meÿe tæame, mea seel siddes kiriututh seisab. (20.8)

♦ kõige ilma nurk (1), ♦ pime nurk (2), ♦ paik ning nurk (1)

nursikas* (1) *s* 'hurtsik ?'

nurßikas (1)

Nedt Pagkanat (wie in d' ander Conc: gehöret:) omat kaibnuth, eth keick se Ilma|tallus ninck se Merry, on teuws hedda ninck willetzust, kuy meye se|sama kz piddame tuñistama, eth eb pea vxikit Maya, echk nurßikas olle, syn Linna sees, echk se Liña vmber, kuß eb mitte vche|sarnañe, moito moñe|sarnane Rist, nĩck willetzus on. (25.1)

♦ maja ehk nursikas (1)

nutma (3) *v*

nuthnuth (1), nuttis (1), nutma (1)

Kuy se Pöha Apostel Petr$_{us}$ se peele motlis, et tæma oma Issanda olli erra|salgknuth, menni tæma welia, ninck nuttis halledasti, ke eb tahax sedda vsckuda, et eb tæmal mitte paliu rahwo tæma Süddame siddes olle olnut, senni kudt se Issandt Chr$_{us}$ sest Surmast olli vlles toußnut. (38.9)

♦ nutma ning kaebama (1)

nutmine (2) *s*

nuthmene (1), nuttmeße (1)

Kumba halleda nuttmeße kz, Maria Mag: on tuñistanuth, eth tæma Süddamest, oma kuria Töh nĩck raßedat Pattut on kaddonuth. (32.6)

♦ hale nutmine (1)

nutt (3) *s*

Nuttu (3)

Nein, Erranis tæma ehitab meidt moñe|sar: willetzuße kz, tæma sötab meidt se Nuttu|leiwa kz, ninck iotab meidt vche teuwe Mate, se on se Nuttu|weœ kz, ninck ripub vche kauny Kuld|Peñinge meddy keickede Kaila vmber, darauff stehet geschrieben preget: Tribulatio et angustia inuenerunt nos. id ê: Hedda ninck willetzus on meidt tawutanuth. (26.7)

• vt *leib* → *nutu|leib* (1), *maja* → *nutu|maja* (1), *vesi* → *nutu|vesi* (1)

nutu|leib (1) → *leib*

nutu|maja (1) → *maja*

nutu|vesi (1) → *vesi*

nõder (20) *adj*

nöddra (7), nödder (5), nöddrat (5), nöddrax (1), nodder (1), noddrat (1)

Eth nüith meddy vsck nödder ninck pissokenne on, syß eb pidda meye se|sama Ande mitte erra|polgkma, minck|prast vx pißokeñe nödder vsck on kumat vx Vsck, kumba lebby sina lumala piddat abby hüidma: Herr stercke Vnd mehre vns den glauben, Ach Herr hilff meinem vnglauben. (10.9)

♦ nõder usk (7): *pisukene nõder usk* (1), ♦ vaene nõder (4): *vaene nõder inimene* (1), *vaene nõder ning pisukene uskuja* (1), *vaene nõder uskuja* (1), *vaene nõder usuline inimene* (1), ♦ pisukene ning nõder (2): *pisukene nõder usk* (1), *vaene nõder ning pisukene uskuja* (1), ♦ vaene nõder inimene (2): *vaene nõder usuline inimene* (1), ♦ vaene nõder uskuja (2): *vaene nõder ning pisukene us-*

kuja (1), ♦ nõder hivu (1), ♦ nõder liha (1), ♦ nõder pilliroog (1), ♦ nõder usuline süda (1)

nõia|kunst (1) → *kunst*

nõid (6) *s*

Noÿade (2), Noÿa (1), Nöÿade (1), Noÿalle (1), Noÿast (1)

Sÿn kulet teÿe A. R. lõhitelt, minck|sarn suhr ninck hirm$_{us}$ nuchtl$_{us}$, vlle keicke nente|samade piddab tullema, ke lumalast erra|tagkenewat, ninck se Ebbaussu sisse langwat, abbÿ ninck Armu nente Laußiade nĩck Nöÿade iures otzwat, need|samat omat erra|neteduth. Kudt kz lumal æchffwardanuth on. (15.5)

♦ kõhnreti nõiakunst (1), ♦ nõid ning/ehk lausuja (3): *lausuja ning nõid* (1), nõid, lausuja ehk muu kurat (1)

• vt *kunst* → *nõia|kunst* (1)

nõnda (358) *proadv*

ninda (358)

Sen|sama Wÿmse peiwa ninck tullemeße wasta, mainitzeb meidt meddÿ Ißandt ~~Ih~~$_{us}$ ~~Chr~~$_{us}$ iße, et meÿe vßinat pid|dame ollema, kuß tæma ninda on paiatanut: (1.6)

nõtrus (19) *s*

nöddruße (12), noddruße (5), nöddr$_{us}$ (1), nöddruß (1)

Perrast tæñame meÿe lumala tæma suhre Hæ|tegkomeße ninck heldæ Armu eddest, eth tæma meidt iße, meddÿ nöddruße echk hedda aÿa siddes tröstib ninck kinnitab, lebbÿ tæma Kallÿ Sana ninck Sacramentide. (11.2)

♦ liha nõtrus (4): *liha ning vere nõtrus* (3), ♦ nõtrus ning viletsus (3), ♦ inimese soo nõtrus (1), ♦ nõtrus ehk häda (1), ♦ nõtrus ning rüvedus (1), ♦ nõtrus ning viga (1), ♦ suur nõtrus (1)

nõu (74) *s*

nouw (52), nouwo (21), Nouwut (1)

On tæma sen|sama Nouw sedda vßinamasti kulutanut, sen Pöha Euangeliumi Oppetuße iße oppenut, ninck omalle Apostlille kescknut, et næmat sen|sama Nouw keickelle rachwalle piddit kulutama ninck welia lahutama. (7.7)

sala|nõu (1): *sala nõu* (1)

Nente Kunningkade ninck Ilma|talluße Issandite Salla Nouw piddab waidt peetut, waidt lumala töh piddab auwsasti kÿtetuth ninck tæta antuth sama. (2.11)

♦ nõu andma (19), ♦ hea nõu (12), ♦ nõu otsima (5), ♦ tark nõu (5): *kaunis tark nõu* (1), *kõige targem nõu ning tahtmine* (1), ♦ abi ning nõu (4), ♦ jumala nõu (4): *jumala nõu ning kõik tema heategemine* (1), ♦ nõu pidama (3): *karasid ning nõu pidama* (1), ♦ inimese nõu (2), ♦ kaval nõu (2): *kaval nõu ning mäss* (1), *vägi ning kaval nõu* (1), ♦ lapsukese nõu (2), ♦ nõu kuulutama (2), ♦ jumala laste nõu (1), ♦ jumala nõuandja (1), ♦ jumala poja nõuandja (1), ♦ kuri nõu ning meel (1), ♦ nõu leidma (1), ♦ nõu ning tarkus (1), ♦ õige nõuandja (1), ♦ parem nõu (1), ♦ sala jumala nõuandja (1)

• vt *andja* → *nõu|andja* (8)

nõu|andja (8) → *andja*

nõudma (9) *v*

nouwame (3), nouwdma (2), noudnuth (1), noudwat (1), nouwdnuth (1), nouwdwat (1)

taga nõudma (9)

Nüith omat ned Pöhadt Patriarchit ninck Prophetit suhre hole kz, Iumala Palgke tagka noudnuth, Se on: Næmat omat Iumala Toywutußest ninck Sanast kindlasti kinni piddanuth, ninck vx|peines Iumala iures abby otznuth. (16.5)

nädal (5) *s*

Næddal (1), Næddala (1), Næddalat (1), Neddala (1), neddalat (1)

Nüith eb pidda meye se Risti vx, echk kax neddalat, echk vx, echk 2. Aastat kandma, Erranes meye piddame se|sama igka|peiw ninck igka Aasta kandma, ia ny sagkedasti kuy Iumal meile se Risti, meye Maya sißе leckitab. (25.5)

nägema (145) *v*

næme (31), neha (14), nægkema (13), negkema (9), næb (8), næd (8), nechnut (8), næhme (5), næ (4), næha (4), neeb (4), nechnuth (3), negkewat (3), nægkewat (2), næhnut (2), næte (2), næx (2), nechtut (2), neex (2), negkisit (2), negky (2), næchnut (1), næchtuth (1), nædte (1), nægk (1) *lüh*, nægkisin (1), nægkisit (1), næxime (1), nechtaxe (1), nechtuth (1), neexsit (1), neggema (1), negki (1), negkisime (1), negkisin (1), negkisith (1)

Meddy Ißant Chr̄$_{us}$ paiatab ißе sest Abrahañist, eth Abraham se|prast on igkewetzanut, et tæma sen Peiwa, (:moista, et Iumala Poick piddi Inimeßex sama:) tacht neha, ninck tæma on kaas nechnut, ninck hend röhmustanut. (2.1)

♦ kuulma ning nägema (4): *nägema ning kuulma* (2), ♦ nägema ning mõistma (3): *mõistma ning nägema* (1), ♦ nägema ning tundma (3), ♦ vaeva nägema (2), ♦ nägema ning paistma (1), ♦ nägema ning tõvelema (1), ♦ surma nägema (1)

nägemine (5) *s*

nægkomene (2), nægkemene (1), nægkomeße (1), negkomeße (1)

kuy meye syn Maa pæl moñe|sarnatze willetzuße olleme kañatanuth, syß on meddy wymne Waynlane se Surm, kumba eddest meye hend keicke enambist kartame, ninck kudt se|sama Inimeste erra|neelia ligky meidt tulleb, syß touseb vx se|sarn waino nick Tapl$_{us}$ sen Inimeße nick sen Surma wahel, eth meddy nægkomene ninck kulmene erra|kawub. (14.6)

♦ nägemine ning kuulmine (2), ♦ silmade nägemine (2)

nägu* (1) *s* 'nägemine'

Nægko (1)

Vlle sedda tulleb kz se pæle, se Kibbe Hiwoliko kuy kz se Igkewene Surm, Nedt otziwat nick keuwat lebby, keick meddy Sonet, ia keick meddy Werri|tilckat im gantzen Cörp, andwat meile vche Surma|hawa sen toyse pæle, eth meddy Nægko ninck Kuhlmene erra|kawub. (34.6)

♦ nägu ning kuulmine (1)

näitama (145) *v*

neutab (23), neutada (23), neuthnut (23), neuthnuth (22), neuta (11), neutetuth (10), neuthma (9), neuthwat (6), neütab (3), neütada (2), neüta (1),

neutade (1), neutat (1), neutax (1), neuteduth (1), neütetuth (1), neüthma (1), neüthnut (1), neütis (1), neutnut (1), neütuth (1), neutwat (1), neuwta (1)
Mea nœmat omat oppnut, se|sama kaas meeles piddama, ninck nente ello siddes oma töh kaas neuthma, nÿ paliu kui nœmat woÿwat. (36.11)
välja näitama (1)
Sÿßkit on lumal neile oma Armu neuthnuth, ninck neile se Ello Parrandus lebbÿ sẽ Prophete lonam lasckuth kulutada, ninck nente Pattut andex andnuth, eb mitte nente Hœ Töh perrast, erranis vx|peines omast rochkest heldest Armust: Kuÿ meile lumala Sana, ninck nente wana Kircko|oppiade Kirrÿ welia neuthwat. (17.3)
ära näitama (1) 'kõrvale juhatama ?'
Ia meye eb pidda hend lumalast mitte lasckma erra|neuta, eb kz mitte tœma Kailast wallalis lasckma, enne kuÿ tœma meidt on oñistanuth. (33.7)
♦ armu näitama (13), ♦ abi näitama (5), ♦ õppema ning näitama (4), ♦ juhatama ning näitama (2), ♦ näitama ning teada andma (2), ♦ näitama ning tegema (2): *tegema ning näitama* (1), ♦ näitama ning andma (1), ♦ näitama ning tunnistama (1), ♦ tulema ning näitama (1)

nälg (12) *s/adj*
nælgk (6), nelgka (4), nælgka (1), nelka (1)
Minck|prast kui nœmat vche toise teh hennese ette tachtwat wotta, ninck waasti ellada, sÿß sawat nœmat erra|poltuth, hedda ninck nelgka kannata, sest, et eb se Ilm vchest muhst Teest eb mitte tœ, kui se|sama, kumb se wœra Teh on, ninck iohatab nœmat wÿmselt sen Sutte|hauwa siße, se on, keicke Pörgkuweliede iure. (36.6)
Eb sÿß se Ayck meddÿ kœes ninck Linna siddes olle, Mitto tuhat Inimeßet omat küll nœlgka surnuth, echk mitto Inimeset omat (bona Venia) Surnu hobbose Liha, Surnut Koirat, Kaßit, Seat etc: ia vx ellaw ninck nœlgk Inimene, on vche Surnu|Inimeßest söhnut, nÿ kauwa, eth tœma kaas iße on maha langnut ninck sel aßemel erra|surnuth. (9.3)
♦ nälga kannatama (4), ♦ nälga surema (2), ♦ elav ning nälg inimene (1), ♦ häda ning nälg (1), ♦ suur nälg (1)

näljane (9) *adj*
Næliatzet (3), neliane (2), næliane (1), Næliatze (1), Neliatze (1), Neliatzet (1)
Needt Neliatzet teutab tœma hüide kaas, ninck iettab needt Rickat tuchiax. (2.6)
♦ näljane susi (2): *näljane ning kiskja susi* (1), ♦ näljane verekoer (2), ♦ näljane hing (1), ♦ näljane koer (1), ♦ näljane kõht (1), ♦ näljane põrgukaru (1)

nämlich (1) *modadv* 'nimelt'
nemlich (1)
Ninck mina wotsin (paiatab se Prophet ulterius) sen Karrika sest Iss: Kœeddest, ninck andsin keickelle Rachwalle, kenne iure mind se Iss: leckitis, nemlich: Ierusalem, nente luda Liñade siße, nente Kuñingkade nĩck Förstide iure, eth nœmat tüchia nĩck erra|rickotuth læßiwat, nĩck vx nairo ninck netus piddawat ollema, kui se weel tennakit|peiw seisab. (26.4)

närima (9) *v*

nerriwat (4), nerrib (2), nærrib (1), nærrime (1), nerrinuth (1)

Eb syß teye ollete næhnut, kuy næmat keickes paykas se Linna vmber omat istnuth, ninck ne Surnu Raipe Luhd, kudt ne Koyrat, nerrinuth ninck söhnut. etc: (9.4)

♦ närima ning sööma (3): *üles sööma ning närima* (1), ♦ närima ning vaevama (1)

nöör (1) *s*

schnor (1)

riht|nöör* (1) *s* 'juhtnöör'

Richt|schnor (1)

Minck|p: se Ainus Sana, Sinu Sana se Roogk ninck Söte on: oppeb meile keick, mea meddy Hiwoliko Ello, nick se Henge Onne tarbex tulleb, Iumala Sana on se eike Richt|schnor seu Te|iohataia; kumbast meye keick aßiat woyme tædta sada. (18.1)

♦ õige rihtnöör (1)

nüüd (674) *adv*

nüith (398), nüit (215), nuit (48), nuith (12), nüidt (1)

Kennel nuit se|sarn hedda ninck waiw on, se keendka hend lumala pole. (3.3)

♦ nüüd ning igal ajal (4), ♦ nüüd ning edaspidi (1)

nüüdki (17) *adv*

nüitkit (16), nüithkit (1)

Ninck se Pola wægki eb anna weel nüitkit vchelekit Inimeselle armu, Tæma rayub, löb maha ninck Surnux, ke eales tæma ette tullewat, olkat Saxsa echk Maa Inimene. etc: (9.2)

O

oda (6) *s*

Odda (5), Oddo (1)

Tæma on sen Kochnretti keicke tæma wæe kaas wangkix wotnut, ninck næmat keick hebbedax technut, Et meye næmat woime pilckada, nairda ninck vttelda. Surm, kuß on sinu Odda, Pörgku|haud kuß on sinu woymus? (7.12)

♦ vägi ning oda (1)

oder (2) *konj* 'või'

od' (2) *lüh*

Kuy næmat se lütluße Ameti, nedt Pöhadt Sacramentit, lumala S: ninck mea tæma meile oma Sana siddes kescknuth on, woixit kogkonis erra|læñadada od' vmber pörda, ninck Aino Inimeße Oppetuße siße sædta. (21.2)

oder (1) *s*

Oddra (1)

Eb syß se Ayck nüith parrahilles meddy kees olle, kumb Inimene neutab oma Risti|welielle Armu. Se vx Kochnret achneb syn, se toyne sæl, meñe sina sen

Ricka Achne|kottÿ iure, ninck palwu tædda, eth tæma sind vche wacka Rucky echk Oddra kaas tahax awitada. (9.5)

♦ rukis ehk oder (1)

oh (1) *int*

Och (1)

Och sina armas ~~Ih~~ ~~Chr~~ et sina Inimene sündinut ollet, hoÿda meit sen Pörgku|hawda eddest. (2.8)

ohoo (1) *int*

Oho (1)

Oho, se Surm on erra|neeltut meddi Ißanda Ihesuße Christuße woÿmuße siddes, O Surm kuß on sinu Odda? (2.10)

ohver (4) *s*

Offer (2), Offere (1), Offrit (1)

Se on: Nœmat omat keick erra|pæstetuth sest Pattust, ninck lebbÿ se aino Offere, meddÿ Iss: ~~Ihse~~ ~~Chrse~~ werre puchtax pestuth. (18.7)

♦ õige ohver (2), ♦ ainus ohver (1)

ohverdama (6) *v*

offertuth (3), Offere (2), offerdab (1)

Offere Iumalalle Auwo, ninck maxa selle keicke Korgkemalle sinu Toiwutus. (30.1)

üles ohverdama (3) 'ohverdama'

Sest, et ~~Chr~~ vx|kordt on vlles offertuth, keicke Inimeste Pattude eddest. (35.2)

♦ ohverdama ning ära tapma (1)

oinas (1) *s*

Oÿnas (1)

Kuy meil Iumala Sana on, sÿß pidda meÿe kz se pæle lothma, kuy vx Wægkeff Oÿnas oma suhre Sarwede pæle, ninck kindlasti tædma, dz wir nicht werden zuschanden werden. (34.4)

♦ vägev oinas (1)

oja (6) *s*

Oÿa (6)

vee|oja (6): *vee oja* (6)

Se piddab ollema, nÿ kudt vx Puh istututh sen Wedde Oÿa iure. (37.2)

♦ värske veeoja (1)

ojendama* (8) *v* 'ulatama; sirutama'

oÿenda (4), oÿendab (1), oÿendanut (1), oÿenduth (1), oÿndma (1)

Ninck on nüith meddÿ Issandt ~~Ih~~ ~~Chr~~ se eike Reddelme, mea se Patriarch Iacob Vnnæ siddes on nœhnut, kumba Reddelme otz Taiwast ama se Maa pæle on oÿendanut, kumba möda ned Englit allaße Ninck vlles|peiti astzit. (8.7)

Erranis keick Inimeßet, mea Suggust nœmat eales omat, piddawat oma Kaila oÿndma, ninck se Risti alla pugkema; (25.1)

välja ojendama* (3)

Suma ninck löhitelt A. R. sÿß palwu meÿe se|sinatze toise Verse siddes, eth ~~Ih~~ ~~Chr~~ meddÿ Oñis|tegkia, oma Kæe vlle meidt tahax welia oÿenda, meidt keicke

kuria eddest hoidta, se|pr: eth tæma meddy keickede Awitaya ninck Oñis|tegkia on, Ke sen Surma, Kurrati nīck Pörgku|hauwda vlle|woithnuth on. (21.5)

♦ kaela ojendama (1)

oksakene (2) *s*

Oxokene (1), Oxukenne (1)

Et nüit se Kuningka Dauide Suggu keick ollit erra|ninck erra huckatut, ninck vx|peines se Neützikene Maria, kuy vx Pißokene Oxokene vlle|iehnut oytzeb ninck kañab tæma sen kauni wilia, meddy Ißanda ~~Ihm Chrm~~. (1.9)

♦ pisukene oksakene (1)

oksendama (2) *v*

oxendate (1), oxetate (1)

ära oksendama (2)

Ioket eth teye iobnux sate, erra|oxendate ninck maha langete, ninck eth eb teye enamb vlles|touße se Möyka eest, dz ich vnter euch schicken will. (27.7)

♦ ära oksendama ning maha langema (2)

olema (4074) *v*

on (2226), omat (433), olle (363), olleme (195), ollema (171), ollet (100), olla (88), olli (84), ollex (60), olnuth (55), olnut (51), ollen (42), olkut (37), ohn (25), ollete (24), ollit (22), ollÿ (22), olka (19), ollime (15), olkat (7), ollexit (7), ollexime (5), olgkut (4), olket (4), olkuth (3), olgka (2), olko (2), olkudt (2), ollexin (2), olen (1), olkem (1), ollē (1), ollemæ (1)

Se Seitzmes trost keicke meddy hedda, nīck kz se|sinatze willetza Aya sid: on se: Iumala Kæßy eb olle mitte löhenduth, muito tæma on pitkalle welia oyenduth, eth tæma meidt tahab nīck woib awitada, se hedda olka ny suhr kudt tæma eales tahab. (29.8)

kahe|vahel olema (10)

Perrast on kz se eike Vsck vx kindel lothmene, se tullewa aßia pæle, eth meye se|sama pæle ny wißiste piddame lothma, nīck eb mitte kahe wahel ollema, kudt ollex tæma nüith parrahellis meddy silmade eddes, echk meddy kæddede siddes. (15.6)

mööda olema (2) 'möödas olema'

Darnach wenn er erkennet, dz er ein Narr ist, syß on tæma Ello möda. (24.4)

tarvis olema (22)

Kennel nüith abby ninck trosti tarwis on, se|sama otzka Iumala iures, lebby vche kindla Vßu ninck se Pöha Palwe, syß peat sina toesti abby ninck Armu leudma, eth sina kaas röymsasti woid paiatada, Ach Issandt Iumal, kuy heldesti awitat sina ned|samat, ke sinu pæle lothwat. (10.6)

vaja olema (5)

Minck|prast tæma tæb küll mea meil waya on. (7.12)

ära olema (9)

Waidt kudt seelt möda mendi, katze, syß olli tæma erra. Mina küßin tæma perra, syß is leüti tæma mitte. (37.14)

ühes olema (2) 'koos olema'

Nüith on N. vx Inimene se Kiuwsatuße ayal, sen Kochnretti wasto paliu

wœetüh ninck ramõtho, eth tœma sest Kochnr: pea saab vlle|woituth, waidt kuß nüith Risti vsckulißet Inimeßet lumala kartuße siddes, vches omat, syß kinnitawat nœmat vx toine toist, lumala S: kaas. (28.2)

♦ [kellegi] meele pärast olema (20): *jumala meele ning tahtmise pärast olema* (3). ♦ armuline olema (20). ♦ tõsi olema (19): *viss ning tõsi olema* (4). ♦ õige olema (15): *õige ning kohus olema* (8). ♦ tuttav olema (11). ♦ kohus olema (10): *õige ning kohus olema* (8). ♦ rahu olema (10). ♦ see olgu siis (9). ♦ vahet olema (9). ♦ rahul olema (8). ♦ vaba olema (8). ♦ valmis olema (8). ♦ väärt olema (8). ♦ ilma süüta olema (6). ♦ käes olema (6). ♦ olema ning jääma (6). ♦ abi olema (5). ♦ tühi olema 'ilmaasjata olema' (5). ♦ olema ning seisma (4): *seisma ning olema* (1). ♦ tunda olema (4). ♦ vait olema (4). ♦ õnne olema (3). ♦ endas olema 'rase olema' (2). ♦ hädas olema (2). ♦ kasu olema (2). ♦ kindel olema (2). ♦ kõlbu olema (2). ♦ lootust olema (2). ♦ tegemist olema (2). ♦ üle kõige mõistuse olema (2). ♦ aega olema (1). ♦ naljaasi olema (1). ♦ rõõmustama ning rõõmus olema (1). ♦ ruumi olema (1). ♦ tarbeks olema (1). ♦ tervitatud olema (1). ♦ ühe meele sees olema (1). ♦ ükskõik olema (1). ♦ vihane olema (1). ♦ võlgu olema (1)

olemine (16) *s*

ollemeße (11), ollemesest (3), ollemeßest (2)

Nüit on se|sinane meddy Poick oma henneßa Ollemesest, lumala tœma Issa, ninck sen Põha W: kaas, vx Toßine lumal. (6.7)

oma (761) *pron*

oma (630), omat (38), omast (32), omax (27), omal (15), oma (6), omale (5), omalle (4), omall (3), omalt (1)

Sina ollet kœ sina eales tahat, vx igke|mees oma Ameti siddes, kuy sina oma Töh ninck tegko lumala kartuße ninck Nime siddes alled, lumal tahab sinulle Onne anda, et sina heed wilia piddat kandma, omall aval, kumb eddest sina lumala piddat kytma ninck tœnnama. (37.4)

♦ omaks andma (19)

oo (18) *int*

O (18)

O Issandt sina armuline lumal, heita armu minu wayse Pattuse Inimeße pœle, lebbi Ihesum Christum sinu arma Poya. (3.8)

oorsak* (42) *s* 'põhjus'

Orsak (9), Ohrsake (5), Ohrsaeck (4), Orsake (4), Ohrsack (3), Ohrsakit (3), Orsaeck (3), Orsakit (3), Ohrsak (2), Ohrsakist (2), Orsack (2), Ohrsäck (1), Orsakist (1)

Sen Eßimeße Opp: sid: ollet teye kulnuth, eth meye sen Lauwlo siddes lauwlame nick palw: eth lumal Issa, P: ninck Põha W: tahax meddy iures ellada, Ninck meye nymetame k= se Ohrsake, minck|prast lumal meddy iures tahax ellada. (14.1)

pea|oorsak* (2): *pea oorsak* (2)

Se Nelias ninck Wymnes, ia se eike Pœ Orsaeck, mick|prast mina nedt Laulut heñese ette olle wotnuth, on se: (12.2)

♦ asi ehk oorsak (2). ♦ õige peaoorsak (2): *õige ning kõige kõrgem peaoorsak* (1). ♦ ainus oorsak (1). ♦ kõige kõrgem peaoorsak (1): *õige ning kõige kõrgem peaoorsak* (1). ♦ kõige suurem oorsak (1). ♦ viimne oorsak (1)

ootama (37) *v*

ota (13). othma (11). otab (6). otame (3). othnut (2). otama (1). otasith (1)

Lota ninck Ota sen Issanda pæle. (34.7)

♦ jääma ning ootama (2). ♦ lootma ning ootama (2). ♦ abi peale ootama (1). ♦ igatsema ning ootama (1). ♦ otsima ning ootama (1)

ootamine (1) *s*

othmene (1)

Vx se|sarn vsckuline lothmene ninck othmene lumala abby pæle, tahab lumall meilt. (28.6)

♦ usuline lootmine ning ootamine (1)

ootus (1) *s*

~~Otuße~~ (1)

eth nüith küll se keicke suhremb hulck neist Inimeßest sedda erra|polgkwat, ke oma Lotuße muh tüchia ~~Otuße~~ aßia, nĩck eb mitte sen Issanda Ihx̌e Chrx̌e pæle panne. (15.1)

org (5) *s*

orrust (4). Orgk (1)

Nüit eb olle se|sinane Ilm muhd mitte, kudt vx sugkaw Orgk, tews willetzus ninck hedda. (4.11)

häda|org (4): *häda org* (4)

Syß peab nuit se meye röym ollema, et Chr„„ meit sest sinatze hedda Orrust satab, se igkeweße Taywa Ricku röimu siße. (4.11)

♦ sügav org (1)

ori (2) *s*

Oriat (2)

Syn oppep meit Chr„„ et tæma oma Apostlit, ia keick truwit Kircko Ißandat ninck Oriat, eb mitte suhre auwo, echk hee Peiwade siße on kutznut. (38.6)

♦ truu ning vaga kirikisand ning ori (1)

osa (12) *s*

ossa (6). oßa (5). ossax (1)

Enne Polwe omat ned Wanambat se Öh neliax ossax welia iagkanuth: Se eßimene Aick saab nimetuth, et on, se Öchto kuy ned Küynlat Sügkise echk Talwe ayall saab süttituth. (23.2)

♦ osa saama (9)

osama* (1) *v* 'tabama'

oßa (1)

Kudt sen Neützikeße Maria P: Bethlehemus Ilmalle tulli, Pistis se Wana Maddo toesti tæma Kanna siße, et nüit se Pörgku|Koir sen Neutzikeße Maria Poya is mitte oßa, syß piddit kumuteckit needt Kahe|aastaßet Lapsukeßet sen Bethlehemi Liñas, ninck nente Rayade peel, oma ilma Süita werre kaas sen|sama maxma, kumb se Kunningkas Herodes lasckis erra|huckadta. (5.15)

ostma (3) *v*

ostnuth (2), ostetuth (1)

Moñikadt omat nente Mukade hœ Töh suhre Raha kz heñese pohle ostnuth: (16.7)

ära ostma (1) *v*

Iss: Ihesu ~~Chre~~ mina ollen sinu Lambokene, lebby sinu puñaße werre erra|ostetuth, Hoya sina mind sen igkew: Surma eddest, nĩck laße mind sinu kz ellada: Ninck vuĩnub nente Sanade kaas sen Surma Vnnœ siße. (14.7)

ots (40) *s*

otza (25), otz (13), otzas (1), otzatta (1)

Moista sel kombel, kui meye omat suhret ninck Hirmsat Pattuth tunnistame, ninck kaddome, ninck keickest süddamest Iumala suhre Armu pœle lotame, ninck se|sama iure, aña meddy wymbse Otza, lebby vche kindla vßu kindlaste iœme ninck otame. (3.2)

♦ viimne ots (14): *viimne surma ots* (5), *viimne ilma ots* (2), ♦ ilma ots (10): *viimne ilma ots* (2), ♦ surma ots (6): *viimne surma ots* (5), ♦ käsu ots (1), ♦ kuri ots (1), ♦ otsa olema 'lõppu olema' (1), ♦ otsa tegema (1), ♦ redeli ots (1), ♦ viletsuse ots (1)

otsima (77) *v*

otzib (19), otzida (13), otzma (10), otznuth (8), otzime (5), otziwat (5), otzima (3), otzituth (3), otzwat (3), otze (2), otzy (2), otzi (1), otzit (1), otzka (1), otznut (1)

Issand kuy hedda aick sœl on, syß otztwat nœmat sindt, Kuy sina nœmat nuchtlet, syß kissendawat nœmat halledasty. (28.1)

kokku otsima (1)

Ninck mea meile lebby Iumala Armu, enamb saab tœdta antuth, Kuy vx Meßilane kogko otznuth. (25.3)

♦ kodu otsima 'nuhtlema' (20), ♦ armu otsima (13): *abi ning armu otsima* (6), ♦ abi otsima (12): *abi ning armu otsima* (6), ♦ nõu otsima (5), ♦ otsima ning läbi käima (1), ♦ otsima ning leidma (1), ♦ otsima ning ootama (1)

P

paar (1) *pron*

pare (1)

Eth meye nüith N. aña seye sato, lebby Iumala Armu ninck Wœe Vdixsa Iütluße sest Ristist olleme kulnuth, nĩck ollex meil weel pare, Kax, echk Kolmet Iütlust weel olnuth: (30.2)

paas* (4) *s* 'põhi, alus'

Pasæ (2), Pase (2)

Minck|p: se keicke wægkiwene Iumal on oma Pöha R. Kircko, se|sama Pasœ, se on: sen Issanda Ihesuxe Chrxe pœle kinnitanuth, sem|prast piddab se Pöha R: Kirck kz seisma, wasto keicke hedda ninck willetzuße, (15.9)

♦ kindel ning taevane paas (1), ♦ kindel paas ning põhi (1)

paast (1) *s*

Pastu (1)

Sen Pastu vlle, laulame meye meddy Issanda ~~Ihxe~~ ~~Chrxe~~ tæma Kibbeda Kañatußest ninck Surmast. (9.7)

paastuma (4) *v*

Paastis (1), Paastma (1), paastnuth (1), paastwat (1)

Se Türck keicke tæma Selschoppe kaas, paastwat ninck lobbisewat paliu oma Suh kaas, negkewat paliu Waywa, eth næmat woixsit lumala iure tulla. (16.7)

♦ paastuma ning lobisema (1), ♦ paastuma ning paluma (1)

paastumine (1) *s*

Paastmeße (1)

Iße|erranes se Paweste all, omat ned Inimeße Lapset moñe|sarnatze kombe ninck Teh otznuth, kuy sæl omat olnuth ned Mukadt, ned|samat omat ny kindlasti oma Sædtuße pæl piddanuth, næmat omat Öhd ninck Peiwadt se Maa (:echk Põrmande:) pæl læßinuth, paliu Paastmeße vnd Palwmeße kz hend ißе surnux waiwanuth. (16.7)

paat (2) *s*

Patide (1), Patit (1)

Eb syß se Wachthuß Saddamast, kudt kaas kogkonis se Sild, ninck kaas ny monda Mündriko Patit, Herma Pöllu, ninck Pirrida Ranna pole said ayetuth ninck katky pexetuth, (9.2)

♦ laev ning paat (1), ♦ mündriku paat (1)

paater* (1) *s* 'palve, meieisapalve'

Patre (1)

Wymselt pallub se pöha rysti Kirck, et se vws|sündinut Lapsukene ~~Ih~~$_{us}$ ~~Chr~~$_{us}$ tedda sen Porgku|hauwa eddest tahax hoyta, Kudt meye sel kombel meddy Pöha Patre siddes kaas tehme, kuß meye ninda pallume. (2.9)

♦ püha paater (1)

paavst (25) *s*

Pawest (10), Pawesti (9), Paweste (3), Pawesty (2), Pawestist (1)

Se Kochnret ninck se Pannine Ilm, kudt kaas se erra|netetuth Kurrati Laps, se Pannine Pawest, iohatawat kaas ned Inimeßet vche te pæle, Waidt A. Inimene, se eb olle mitte se eike Teh, kumb se Kochnret, Pañine Ilm ninck se Pawest sinulle neutab, se|sama te iohatab sind sen igkeweße Pörgku|hauwa sisse, (8.8)

♦ pannine paavst (10): *pannine paavst ning kõik tema selskop* (2), ♦ paavsti selskop (3): *pannine paavst ning kõik tema selskop* (2), ♦ püha paavst (3): *püha paavst ning tema pannine hulk* (2), ♦ paavst ning türk (2), ♦ paavsti aflaat (1)

padi (3) *s*

Padiade (2), padiat (1)

Kolmandel pidda meye opma, eth meddy Risti kandia ~~Chr~~$_{us}$, ~~Ih~~$_{us}$, meddy hæx oma Risti kandnuth on, nick meile vche Oppetuße pra iethnuth, eth meye, kuy tæma Sullaset, syn Maa pæl, eb mitte tüma Padiade, echk Roside pæl piddame keuwma, echk tantzma, nick suhre Auwo sid: syn ellama. (26.7)

maga|padi (1): *maga padi* (1)
Tæma on suhre waisuße siddes ilmalle tulnut, tæma magko padiat omat needt kouwat heinat ninck holket olnut, ninck se kanke Söime eb olle tæma mele mitte pahastanut, (2.5)
♦ tüma padi (2): *kaunis ning tüma padi* (1)

pael (3) *s*
pailast (2), pail (1)
Suhr hedda selle, ke vx|peines on, kuÿ tæma langeb, sÿß eb olle kekit sæl, ke tædda vlles awitab, vx Inim: saab pea vlle|woituth, waidt kax woiwat wasta seista, minck|pr: vx kolme|korrane pail eb leha mitte nÿ pea katki. (28.1)
♦ hirmus pael (1)

pagan (77) *s*
Pagkanat (37), Pagkanade (14), Pagkanalle (8), Pagkana (6), Pagkanate (4), Pagka (2) *lüh*, Pagkan (1), Pagkanadt (1), Pagkanadte (1), Pagkanaile (1), Pagkanas (1), Pagkanast (1)
Minck|prast meddy Ißandt Chr$_{us}$ tunnistab ße Taywast: Se|sinane on minu vx erra|wallitzuth Apostel, tæma piddab minu Nyme kandma nente Pagkanate, Kuningkade, ninck kaas nente Israelli Lapside ette. (38.5)
♦ vaene pagan (5): *vaene ning sõge pagan* (1), *vaene rumal pagan* (1), *vaene sõge pagan* (1), ♦ paganate küünal (4): *küünal nende paganate valguseks* (1), ♦ tark pagan (4), ♦ pagana sugu (2): *Juuda ning pagana sugu* (1), *pagana, türgi ehk juudi sugu* (1), ♦ paganate jumal (2), ♦ paganate õnnistegija (2): *paganate õnnistegija ning äralunastaja* (1), ♦ vaene ning sõge (2): *vaene ning sõge pagan* (1), *vaene sõge pagan* (1), ♦ juut ning pagan (1), ♦ õpetus nende paganate kutsumisest (1), ♦ pagan ning türk (1), ♦ pagana silmad (1), ♦ paganate kiri (1), ♦ targa pagana kaebamine (1), ♦ targad pagana raamatu kirjutajad (1)

pagenema → *põgenema*

pahastama* (1) *v* 'pahandama'
pahastanut (1)
Tæma on suhre waisuße siddes ilmalle tulnut, tæma magko padiat omat needt kouwat heinat ninck holket olnut, ninck se kanke Söime eb olle tæma mele mitte pahastanut, ninck eb olle se Pannine Ilm tæmalle nÿ paliu hæd mitte neuthnut, et næmat tæmalle vche Pißokesse Kambre echk tubba ollexit sisse|kuthnut, (2.5)
♦ meelt pahastama (1)

pahastus* (1) *s* 'segadus'
pahastuße (1)
Ia se|sama sisse soÿdtmene, eb sa mitte vx|peines erra|poltuth, et tæma keicke Ilma Inimeste Mottluße wasto on, erranis tæma teeb kaas vche suhre pahastuße, kumb eb mitte paliu kÿtust weert olle. (5.3)
♦ suur pahastus (1)

pahem (5) *adj* 'vasak'
pahemba (3), Pahema (1), Pahemal (1)
Eßimelt ollete teye kwlnut, kumb se eike ninck toßine Iumala Kirck sÿn Maa

pæl on, on se, ke Iumala Sana kuulwat, oma mele siddes piddawat, Peiwa ninck Öh sest paiatawat, ninck ewat kalda hennes mitte, weel parremba echk pahemba keddel, moito iewat kindlaste Iumala Sana iure. (37.1)

♦ pahem käsi (5): *pahem ning parem käsi* (1), *parem ehk pahem käsi* (1), *parem ning pahem käsi* (1), ♦ pahem ning/ehk parem käsi (3): *parem ehk pahem käsi* (1), *parem ning pahem käsi* (1)

paik (21) *s*

paikas (13), paykas (3), paikz (2) *lüh*, paika (1), paikaße (1), Paikast (1)

Erranis se|sinane Lapsukene piddab waykeduße ninck Rahwo siddes ellama ninck wallitzema, keickes paikas Rahwo tegkema, ninck oma Wainlaßelle kaas Rahwo andma. (7.14)

♦ paik ning nurk (1)

paimendama* (3) *v* 'hoidma, kaitsma; valvama'

paimendab (1), paimendanuth (1), paimendawat (1)

Ke oma Pöha R: Kircko, kuy kz nedt vsckulißet Inimeßet, sen Kurrati, keicke tæma Selschoppy, kuy kz keicke nente Wainlaste Kadde nīck Wiha eddest hoidnuth nīck paimendanuth 1605. on. (22.1)

eth næmat, kuy nedt eikedt Næliatzet nīck kisckiat Soeth, öhd nīck Peiwat se pæle paimendawat, kuy næmat meidt woixsit errahuckada, ia nende Südda ketab nente siddes. (22.1)

♦ hoidma ning paimendama (1), ♦ seisma ning paimendama (1)

paise (4) *s*

Paiset (2), Paise (1), Paisede (1)

Kuy vx ilma heütümatta Sant Inim: kumb oma narssade et katke Ridede sees keub, nīck istutab hend se keicke weliemba Te ære, pæstab oma Piddaliko Reyadt, suhret nīck hirmsat Paiset vlles, nīck neutab keickelle rachwalle. (19.4)

veri|paise (1): *veri paise* (1)

Kuy nüith N. vx werry Paise, vche Inimeße waywab, polleb ninck Kibbe on, enne kuy tæma saab vlles echk lebby pistetuth. (28.3)

♦ suur ning hirmus paise (2): *suur ning hirmus paise, kärn ning pidaliku tõbi* (1), ♦ kuri reig ning verine paise (1)

paistma (29) *v*

paistada (11), paistab (9), paistma (3), paistwat (2), paista (1), paistis (1), paistka (1), paistwa (1)

Ninck katze, Pimedus kattab kinni se Mää, ninck se Huddußе rachwa, Waidt vlle sinu lehab se Issandt, ninck tæma Auwo paistab sinu pæl. (4.10)

♦ nägema ning paistma (1)

paistmine (1) *s*

paistmeße (1)

Ninck eth tæma oma Palgke meddy pæle tahax lascke paistada, kumba Iumaliko paistmeße lebby, meye Iumala eikesti oppeme tundma, ninck se Te pæl keuwme, kumb meidt iohatab ninck neutab, se Igkeweße Ello sißе. (17.1)

♦ jumalik paistmine (1)

paistus* (7) *s* 'paiste, paistmine'

paistuße (6), paistux (1)

Nedt Pagkanat piddawat sinu Walgkuße siddes keuwma, ninck se Rachwz sinu paistuße siddes. (17.1)

silma|paistus* (1) 'silmakiri': *silma paistus* (1)

Waidt meddy Iss: ~~Chr~~ns eb mœllesta syn mitte, vchest Ristist, kumb sest Puhst on leikatuth, echk vchest malituth Ristist, ninda kuy moñikat valschit Oppiat, se Pannitze Pawesty iures, kuy kz toises paikz, se kombe piddawat, eth nœmat nente Kayla vmber, vche Kullatuth echk Hobbeda Risti kandwat, echk moñikat omat vche Pu|Risti nente Ollade, moñikat vche malituth Risti, nente Ryede pœl kandnuth, keick vchex Silma paistux, eth nœmat sen Issanda ~~Chrse~~ Risti kandiat ollit. (25.4)

♦ selge paistus (2), ♦ evangeeliumi paistus (1), ♦ vägi ning paistus (1)

paisuma (2) *v*

Paisub (1), paysub (1)

Se armuliku Hallick eb kuywa eales erra, ninck eb sa kaas mitte tüchiax, io enamb meye tœmast wottame, io enamb se armuliku weßi tœmast Paisub ninck tœmalle ieeb. (3.11)

♦ paisuma ning käärima (1)

pajatama (218) *v*

paiatab (56), paiatada (30), paiatanuth (26), paiatanut (23), paiatis (23), paiatama (11), paiatamatta (9), paiata (8), paiatawat (7), paiataßit (5), paiatame (2), paiatat (2), paÿatab (2), paÿatada (2), paÿatamata (2), paÿatamatta (2), paiatadta (1), paiataianuth (1), paiataket (1), paiatanu (1), paÿatame (1), paÿataßit (1), paÿatawat (1), paÿatis (1)

Waidt kudt nœmat setta negkisith, pagkeneßith nœmat sest Meggest ninck astsit kaukelt erra, ninck paiataßit Mose wasta, Paiata sina Meddi kaas, meye tahame kulda, ninck erra laße lumal mitte meddy kaas paiatada et eb meye mitte erra|surreme. (2.3)

vallali pajatama (1)

Minckprast et Ananias omat Keddet tœma pœle panneb, on ny paliu, et tœma tædda keickest Pattust wallales paiatab. (38.10)

välja pajatama (5)

Ke woib keick se willetzuße welia paiatada, mea Iacob keicke tœma ello siddes on kañatanuth. (23.7)

ära pajatama (23)

Kœ woib Inimeße Kelede kaas erra|paiatadta sen Kanno Pistmeße, mea se Pörgkumaddo igka aial, ny kauwa kudt meddi Issandt Chr̄ns syn Maa peel on olnut sen Issanda Chrx̄se Kanno sisse on pistnut , (5.15)

♦ ilma ärapajatamata (13) 'kirjeldamatu': *ilma ärapajatamata arm ning heategemine* (3), *ilma äramõistamata ning ilma ärapajatamata asi* (1), *ilma ärapajatamata häda* (1), *ilma ärapajatamata heategemine ning au* (1), *ilma ärapajatamata hüüs ning and* (1), *ilma ärapajatamata jumala arm* (1), *ilma ärapajatamata sada tuhat korda* (1), *ilma ärapajatamata vähem* (1), ♦ kisendama

ning pajatama (1). ♦ pajatama ning laulma (1). ♦ pajatama ning naerma (1). ♦ tröötima ning pajatama (1). ♦ ütlema ning pajatama (1)

pajatamine (1) *s*

paÿatamene (1)

ära|pajatamine (1)

Se on nüit toddest vx ilma erra|paÿatamene röhmu, eth Chr$_{us}$ ~~H~~$_{us}$ sel kombel meddi lumal ninck Emanuel, se on, lumal meddÿ kaas. (1.7)

pajatus (1) *s*

paiatuße (1)

liik|pajatus* (1) 'kõnekäänd, võrdlus'

Lieck|paiatuße (1)

Se Prophet Zacharias kuÿ kz Malachias, nimetawat se Risti, vchex puchtax peßemeßex, kumba Lieck|paiatuße nœmat omat wottnuth, vchest Kulla-seppast. (26.3)

pakatama (2) *v*

packatis (1), packatuth (1)

Mina negkisin vche Ebbauschkuße Inimeße, se|sama olli achke, Lahutis hend welia ninck packatis kui vx Loerber|Puh. (37.14)

välja pakatama* (1) 'puhkema'

Et kül vx pallaw peiwlick paistab, sÿß eb karta tœma hend mitte, erranes tœma Lecht iœwat ickex welia packatuth, Ninck eb murresta mitte, kui vx kallis Aasta tulleb, moito tœma kañab wilia igka aÿal. (37.3)

pakk (2) *s*

packudde (1), pack (1)

puu|pakk (2)

Se|sama pidda meÿe kz vx|peines lumala iures otzma, sest, eth eb meÿe vchtekit Abbÿ ninck Armu vchekit Loiuße iures mitte leüÿame, weel paliu wehemb nente Kiwwide echk Puh|packudde iures, ob sie woll Ohren haben, so hören sie nicht. (16.3)

♦ puupakk ning kivi (1). ♦ kivid ehk puupakud (1)

pakkama* (1) *v* 'pakatama'

~~packawat~~ (1)

ära pakkama* (1)

nedt|samat piddawat sagkedasti sest|samast Karrikast iohma, eth nente Silmadt ~~pœst erra|packawat~~ suhrest wihawa iombsest tilckwat, (27.7)

pakkuma (2) *v*

packub (1), packoma (1)

Vlle sedda peab kaas sinu Südda, kuÿ kaas sinu vsck, kuÿ nedt kax Weliexet ollema, se vx piddab selle toÿselle oma Kœe packoma, ninck peab kaas sinu Vsck lumala Sana pœl seißma ninck lothma, kuÿ vx kindel Mühr, (34.4)

♦ kätt pakkuma (2). ♦ pakkuma ning andma (1)

paks (3) *adj*

paxux (1), paxu (1), paxuma (1)

Sem|pr: N. lasckem meidt ninda kz teha, minck|pr: meÿe olleme sen keicke

Korgkemba Iumala kz wihastanuth, meddÿ kuria Töh ninck Ello kz, Wie geschr: stehet: Katze se Issanda Kæßÿ eb olle mitte löhenduth, eth eb tæma peax awitama, nīck tæma Korwat eb olle mitte paxux sanuth, eth eb tæma peax kulma, (19.7)

Meÿe eb pea mitte, kuÿ meÿe pißuth olleme wabba sanuth, ielles vmber se waña ninck endse Roÿa sees hend woÿrotama, ninda kuÿ nedt puchtax pestuth Seadt tegkewat, prast weretawadt næmat hendz ielles se keicke paxuma Roÿaste Reñeste sees, Sel kombel erra|techkem meÿe mitte, Kuÿ meÿe ielles se endse rüweduße, se on se waña Pattu sisse astume, (30.8)

♦ kõige paksem roojane rentsel (1)

palav (12) *adj/s*

pallawa (6), pallaw (3), pallawast (2), Palawa (1)

Weel paliu wehemb, omat næmat se moistnut, kust se|sama aßÿ tulleb, ninck mea se Ohrsack on, eth se kaunis Loÿus, se on se Inimene, enamb, kudt keick muhd loiußet, vche se|sarnse willetzuße siddes, piddab oÿoma, ninck kuÿ vche Pallawa Sauwna Leüle sees wichtlema, ia wimatelt peab tæma se|sama oma nacha kz maxma, ninck selle Ilmalle Iumala kz andma. (24.4)

Kuÿ nüith vx Inimene Te pæl on, sÿß on tæmal paliu waiwa, eth tæma paliu willetzust piddab nægkema, suhrest tuischkußest Ilmast, suhrest Saost ninck wichmast, Pallawast ninck Külmast. (23.8)

♦ palav päevlik (3), ♦ palav tuli (2), ♦ palava sauna leil (2), ♦ palav ehk kuum ahi (1), ♦ palav ning külm (1): *suur tuisune ilm, suur sadu ning vihm, palav ning külm* (1), ♦ palav rost (1), ♦ suur palav arm (1)

palavasti (2) *adv*

pallawaste (1), pallawasti (1)

Perrast on vx Inimene vche külmatuth Iæ tücki sarnañe, nÿ pea kuÿ se Armas Peiwlick pallawaste se Iæ tücki pæle paistab, sÿß sullab tæma erra nīck saab ielles weex. (23.9)

pale (61) *s*

Palgke (41), pallæ (10), Palle (4), Pallæst (2), Palke (1), Palkæ (1), Pallest (1), Pāllēst (1)

Tæma annab meile sen Nouw, kuÿ meÿe eikesti piddame vsckma, heelmelell kañatama, onsasti errasurrema, röÿmsasti wÿmsel Peiwal vllestoußma, ninck iulkesti Iumala Kochto Ieriu ninck tæma Palle eddest seisma, tæma kaas ellama ninck wallitzema emīs igkewest. (7.8)

perse|pale (1)

Se|sarnse ninck muh enamba kurrati tæma sißе andmeße wasta, pea meÿe vx knüppikene tæma Nænna ette löhma, ninck ninda paiatama, Tutz sinulle, sina Pörgku Perse|pallæ. (19.7)

♦ jumala pale (16): *armulise jumala pale* (1), *jumala pale taeva sees* (1), *õige mõistus sest jumala palest* (1), ♦ armulik pale (4), ♦ higi pale (2), ♦ püha pale (2), ♦ Aadama pale (1), ♦ hirmus pale (1), ♦ isalik pale (1), ♦ kuradi pale (1), ♦ pale ehk silmad (1), ♦ pale valgus (1), ♦ palest palge nägema (1), ♦ põrgu persepale (1)

paljas (9) *adj*

palias (4), palia (3), paliadt (1), paliax (1)

Kuÿ tæma oma Aṁeti siße astis, sÿß moistis ninck negky igka|mees, et eb tæma mitte vx palias Inimene ollÿ, moito se toßine lumal. (1.12)

♦ paljas inimene (2), ♦ paljas asi (1), ♦ paljas laps (1), ♦ paljas mõttus (1), ♦ paljas ning alasti sant (1)

palju (268) *adv/pron*

paliu (252), palio (15), paliude (1)

Ohn meil Inimeßel se|sarn kombe, eth meye oma Kübbara meye Peest mahawottame ninck tæname, kæ meydt homselt, Lounadt ninck Echto terwetawat, kuÿ palio enamb piddame meye Iumalal tænno ninck auwo ilma iethmatta heele kaas, andma, tæma suhre ninck ilma erra|paiatamatta armu ninck hee tegkomeße eddest, eth tæma meile oma Aino Poya on andnuth. (2.11)

Se Inimeße Poick añab oma Ello vchex erra|maxmeßex paliude eddes. (26.6)

palk (10) *s*

palck (8), palcka (2)

Se igkewene Surm ninck Pörgku Nuchtlus, on teddÿ palck. (8.3)

♦ suur palk (2), ♦ õppija palk (1)

palukene (1) *s*

pallokene (1)

Dauid keriab kudt vx Waine Sant vx pallokene leiba, nīck eb ietta mitte perra. (33.6)

♦ palukene leiba (1)

paluma (188) *v*

palwume (77), palwuma (26), palwu (21), palwuda (10), palwunuth (10), pallub (8), palluma (6), pallume (4), palwub (4), pallunut (3), pallu (2), palluwat (2), palwuket (2), palwuwat (2), pallud (1), palluda (1), palludt (1), pallus (1), palw (1) *lüh*, palwket (1), palwnuth (1), palwun (1), palwus (1), palwut (1), palwututh (1)

Eßimelt olleme meye Iumalalt palwunuth; se Pattuden andex Andmeße prast, et tæma meile oma Onne, ninck keick meddÿ Pattut tahax andex andada. (17.1)

♦ südamest paluma (12), ♦ laulma ning paluma (11): *paluma ning laulma* (4), ♦ hüüdma ning paluma (4): *appi hüüdma ning paluma* (2), *paluma ning appi hüüdma* (1), *paluma ning hüüdma* (1), ♦ armu paluma (3), ♦ abi paluma (2), ♦ ette astuma ning paluma (1), ♦ hingama ning paluma (1), ♦ paastuma ning paluma (1), ♦ paluma ning kannatama (1), ♦ paluma ning kisendama (1), ♦ paluma ning rõõmustama (1), ♦ valvama ning paluma (1), ♦ õppema ehk paluma (1)

palumine (1) *s*

Palwmeße (1)

kuÿ sæl omat olnuth ned Mukadt, ned|samat omat nÿ kindlasti oma Sædtuße pæl piddanuth, næmat omat Öhd ninck Peiwadt se Maa (:echk Pörmande:) pæl læßinuth, paliu Paastmeße vnd Palwmeße kz hend ißе surnux waiwanuth. (16.7)

palve (99) *s*

palwe (85), Palwet (7), Palwest (5), Palw (1), palwedt (1)

Suhrest heddast kißenda mina sindt, Issandt Iumal kule minu heele, Sinu armu Korwat kena minu pohle, ninck mercka minu Palwet. (3.3)

♦ püha palve (6), ♦ südamlik palve (4), ♦ tänamine ning palve (4): *palve ning tänamine* (1), ♦ palve ning igatsemine (2): *inimese palve ning igatsemine* (1), *pikk igatsemine ning palve* (1), ♦ alanduse palve (1), ♦ inimese palve (1): *inimese palve ning igatsemine* (1), ♦ kaunis palve (1), ♦ laul ning palve (1), ♦ laul sest palvest (1), ♦ õige palvelaul (1), ♦ palve ning usk (1), ♦ palve sest pattude andeksandmisest (1), ♦ palvehaamer (1)

• vt *haamer* → *palve|haamer* (1), *laul* → *palve|laul* (9)

palve|haamer (1) → *haamer*

palve|laul (9) → *laul*

Pandora (2) *s* isikunimi

Pandoræ (1), Pandora (1)

Hie hörestu Menschen Kind, eth se Surm ninck keick willetzus, tæmal olka Nÿmi kuÿ tæmal eales tahab, minck|kaas meÿe Inimeßet same waiwatuth, se|sama eb tulle mitte nente Pagkanade Iumalast, sest Pandoræ Püßikeße, echk se Iouis Kahe Vatist (:wie im ersten Stück gehöret:) ninck kuÿ nedt Pagkanat, ilma keicke Iumala Sana moistuße, sest omat iombsnuth. (24.7)

♦ Pandora püssikene (1)

panema (60) *v*

pañema (7), pantuth (7), pañeb (6), panna (6), pannema (6), pannuth (5), panneb (4), paña (3), panne (3), panni (3), pannudt (2), panduth (1), pañe (1), pañewat (1), pañexime (1), pañexit (1), pangket (1), pānne (1), Pannÿ (1)

Kui tæma nuit vche pißokeße koorma meÿe pæle panneb, sÿß awitab tæma kaas iße kandada. (3.9)

hukka panema* (1) 'hukka saatma'

Iumal on sÿn ke eikex teb, ke tahab hucka panna? (15.9)

juurde panema (1)

Ninck sina eb pidda sest mittekit erra|wothma, eb kaas mittekit sinna iure pannema. (36.10)

välja panema (1)

Se|sinañe Laull N. eth tæma küll Sanast ninck Versist lohikeñe on, sÿß eb tæ mina toesti mitte, kust meÿe nÿ paliu aika peaxime wottma, eth mina se|sama woixin welia pañe, se|prast, eth meile se|sinatze breui cantione, moñe|sarnast kaunist Oppetust, ia vche igka Sanast, saab tædta antuth. (19.1)

♦ lootust panema (5), ♦ sõnu suu sisse panema (3), ♦ kaela peale panema (2), ♦ märgile panema 'tähele panema' (2): *teadma ning märgile panema* (1), ♦ meelde panema (1), ♦ õppima ning tähele panema (1)

pannine* (96) *adj* 'patune'

Pañitzet (21), Pañitze (19), Pannitze (17), Pannine (11), Pannitzet (9), pannitzede (6), Pañine (4), Pañitzede (3), Pañitzelle (2), Pañisex (1), Pañitzel (1), Pannitzelle (1), Pannitzemat (1)

Löhitelt, nente Pannitze meel ninck motlus seisab vx|peines se|sinatze Ello hüyde ninck Pæ|toytuße pæle. (36.3)
Erranes syn sawat kaas neet|samat Ebbauschkuset Inimeßet nymetuth, ke lumala rachwa seas omat, nentel on ninck kwlwat kaas lumala Sana, tædtwat lumala ollemeße ninck tachtmesest, ninck omat kumateckit neet keicke Pannitzemat Inimeßet. (36.4)
♦ pannine inimene (27): *pannine ning ebausune inimene* (4), *pannise inimese kannatus* (2), *jumalakartjate ning panniste inimeste rist* (1), *pannine ning üleannetu inimene* (1), *pannise inimese laps* (1), *pannise inimese meel* (1), *pannise inimese needmine* (1), *panniste inimeste rist* (1), *panniste inimeste rist ning kannatus* (1), *vaene pannine inimene* (1), *vaenlane ning pannine inimene* (1). ♦ pannine ilm (20): *kõhnreti ning pannise ilma süü* (1), *pannise ilma komme* (1). ♦ pannine paavst (10): *pannine paavst ning kõik tema selskop* (2). ♦ pannised ning ebausused (8): *pannised ning ebausused inimesed* (4), *ebausused ning pannised* (1). ♦ panniste surm (2). ♦ pannine käsi (1). ♦ pannine patt (1). ♦ pannine vaim (1). ♦ pannise Haamani viha (1). ♦ panniste kannatus (1). ♦ panniste meel ning mõtlus (1). ♦ panniste rist (1). ♦ panniste töö (1). ♦ püha paavst ning tema pannine hulk (2)

papp (1) *s*
Pappide (1)
Nüüth eb olle se aßy Saulo mele eales tulnuth, eth tæma piddy sen keicke korgkemba lumala wasta mæßama, muito tæma on nedt vsckulißet Inimeßet (omast melest) wihastanuth, næmat rautze Ahiladde kaas kinni keuthnuth, ninck næmat ninda nente Korgke Pappide kette ylle andnuth, Se|sama keick on tæma ~~Chrselle~~ ~~Ihselle~~ ißе technuth. (20.7)
♦ kõrge papp (1)

paradiis (7) *s*
Paradyse (3), Paradise (2), Paradys (1), Paradyß (1)
Keicke sarna Suggu Oppetuß, mea meil eales lumala Kiria sid: on, Mea lumall Issa ißе se Paradise sid: on toywutanuth. (31.10)
♦ kõige kõrgema jumala maja, paradiis ning taevariik (1)

parahilles* (9) *adv* 'praegu'
parrahilles (5), parrahellis (3), Parrahelles (1)
Ninck on se|sama weel nüütkit parrahilles, sen keicke korgkemba lumala Issa Tachtmene, lebby ~~Chrm~~ ~~Ihm~~ meddy Issanda, eth mina, kudt vx waine Allotho ~~Ihse~~ ~~Chrse~~ Sullane, teile pidda kulutama, eth weel nüütkit, ia nüüth parrahilles lumala tachtmene on, eth teye hend piddate parrandama, ninck hend lumala pohle keendma. (17.4)
♦ nüüd parahilles (8). ♦ veel nüüdki parahilles (1)

paraku (8) *modadv*
parrakut (5), parrakudt (1), parraküt (1), parrakuth (1)
Ia sæl leutaxe lumal parrakut paliu lheütüth Inimeßet, needt|samat motlewat, eth meye teile needt Laulut ninda olleme opnuth. (11.9)
♦ jumal paraku (8)

parandama (45) *v*

parranda (11), parrandama (11), parrandame (7), parrandab (5), parrandada (5), parrandawat (2), par (1) *lüh*, parran (1) *lüh*, Parrandaket (1), parrandate (1)

Mina võlen, eh mitte, Muito kuy eh teye hend mitte parrandate, syß piddat teye ninda keick erra|huckaduth sama. (13.9)

♦ elu parandama (8)

parandus (34) *s*

parranduße (14), parrandus (9), Parr (4) *lüh*, parrandußest (3), parran (1) *lüh*, Par (1) *lüh*, Parrandusest (1), Parrandußex (1)

Se on nüit vx eike algkmene sest Ello Parrandusest ninck võmber pördmeßest Iumala pohle olnut. (38.8)

♦ elu parandus 'patust pöördumine' (34)

paras (4) *adj*

parras (4)

Ke nüith selle keicke Korgkemalle Iumalalle tænno añab, se on se keicke parras Toiwutus, mea Iumala mele prast on. (30.5)

♦ kõige paras 'kõige parem' (4)

Parbla (1) *s* kohanimi

Parblalle (1)

Sesama Aÿck (A. R.) on io nüith parrahellis meddy kæes, mitto tuhat Inimeßet, motlet sina minu A. Inimene, omat küll nente sinatze 2 1/2 Iahren Parblalle, S. Hannuxselle ninck Kallamaya Kirck Aÿiade pæle ilma Kirck|Issandate ninck Scholi Poysidte kaas maha mattetuth. (9.3)

parem (56) *adj*

parremb (21), parrembal (14), parremba (13), parrembat (5), parrem (1), Parremax (1), parrembas (1)

Mea on nüith vx se|sarn ilma tæñamatta Inimene parremb, kudt vx Sõtesigka? (30.5)

♦ parem käsi (21): *pahem ning parem käsi* (1), *parem ehk pahem käsi* (1), *parem ning pahem käsi* (1), ♦ parem kunst (5): *kõige parem ning kaunim kuldne kunst* (1), *kõige suurem ning parem kunst* (1), ♦ kõige parem hüüs (3): *kõige kõrgem, parem ning suurem hüüs* (1), *kõige parem ning suurem hüüs* (1), *kõige suurem ning parem hüüs* (1), ♦ pahem ning/ehk parem käsi (3): *parem ehk pahem käsi* (1), *parem ning pahem käsi* (1), ♦ kõige parem and (2), ♦ kõige parem kunst (2): *kõige parem ning kaunim kuldne kunst* (1), *kõige suurem ning parem kunst* (1), ♦ kõige parem abi (1), ♦ kõige parem hädamõõk (1), ♦ kõige parem mõistus (1), ♦ kõige parem ning kõrgem rist (1), ♦ kõige parem ning kunstlikum meister (1), ♦ kõige parem sõber (1), ♦ kõige parem troost ning rõõm (1), ♦ kõige paremate kuningate majad (1), ♦ parem elu (1), ♦ parem nõu (1), ♦ parem plaaster (1), ♦ parem töö (1)

paremasti (25) *adv*

parrembasti (24), parrembastÿ (1)

Sē|prast A: R. Wanambat ninck Nohrembat, on nüith weika tarwis, eth teye eddes|peiti pißuth parrembasti tahaxete oppeta moistma, mea teye laulate. (11.5)

part (2) *s*

Partide (1). Partit (1)

Menne sina Inim: Laps sinu Maya kuÿ kz se Weddichs Lauta sisse, walata nente Hañide, Partide ninck nente Kañade pæle, Eb sÿß nedt|samat vche Surnu Aßiast tulle? (31.7)

♦ hani, part ning kana (1)

passioon (1) *s* 'kannatus'

Paßione (1)

Sest|samast Oppetußest A. R. kulet teye igka Aasta, sen Issanda Ihexe Chrixe tæma Paßione, Kañatuße ninck Surma siddes, ninck se aick eb woÿ mitte saldida, et mina sen Oppetuße sÿn woÿn mellestada, sest Issanda Chrxse Kañatußest ninck Surmast. (5.16)

♦ passioon, kannatus ning surm (1)

pasun (4) *s*

Paßuna (3), Paßunadde (1)

Kÿtket sen Issanda Paßunadde kaas, Kÿtket tædda kaunÿ Kandlede kaas, Kÿtket tædda kaunÿ Kandle Kelede ninck Pypide kaas. (12.3)

♦ hirmus pasun (1). ♦ issanda pasun (1). ♦ pasuna hääl (1)

patriarh (41) *s*

Patriarchit (12), Patriarch (10), Patriarchide (5), Patriarche (4), Patriar (3) *lüh*, Patriarchi (2), Patri (1) *lüh*, Patriachide (1), Patriarchæ (1), Patriarchil (1), Patriarchille (1)

Nüüth omat ned Pöhadt Patriarchit ninck Prophetit suhre hole kz, Iumala Palgke tagka noudnuth, Se on: Næmat omat Iumala Toywutußest ninck Sanast kindlasti kinni piddanuth, ninck vx|peines Iumala iures abby otznuth. (16.5)

♦ patriarh Jaakob (11): *vana patriarh Jaakob* (1). ♦ patriarh ning prohvet (7): *õnnis patriarh ning prohvet* (2), *püha patriarh ning prohvet* (2), *patriarhide ning prohvetite laul* (1). ♦ õnnis patriarh (4): *õnnis patriarh ning prohvet* (2). ♦ patriarh Aabraham (3): *kaunis eksempel sest patriarh Aabrahamist* (1). ♦ püha patriarh (3): *püha patriarh ning prohvet* (2). ♦ patriarh Eenok (1). ♦ patriarhide ning prohvetite laul (1). ♦ patriarh Metuusala poeg (1). ♦ patriarh Noa (1). ♦ vana patriarh Jaakob (1). ♦ vanem ning patriarh (1)

patt (444) *s*

Pattu (137), Pattut (126), Pattude (60), pattust (54), Pattuden (33), pattuda (17), Pattuth (9), Patt (4), Pattudē (2), Pattud (1), Pattulle (1)

Walata Pattu siddes olle mina sündinut, ninck Pattu siddes on minu Emā mind Ilmalle thonut. (1.8)

♦ pattude andeksandmine (25). ♦ patt (ning) surm (13): *patt, surm ning põrguhaud* (3), *patt, surm ning igavene ärahukutus* (1), *patt, surm ning jumala viha* (1), *patt, surm ning kuradi vald* (1), *patt, surm, kurat ning põrguhaud* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud ning igavene nuhtlus* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud ning kõik hada* (1), *riik sest patust, sest surmast ning sest igavesest hukutusest* (1). ♦ suur patt (10): *suur ning raske patt* (3), *suur ning hirmus patt* (1). ♦ pattu tunnistama (8). ♦ patt, surm,

põrguhaud (7): *patt, surm ning põrguhaud* (3), *patt, surm, kurat ning põrguhaud* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud ning igavene nuhtlus* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud ning kõik häda* (1), ♦ patt ning viletsus (5): *häda, viletsus ning patt* (1), ♦ endine patt (4): *endine ning vana patt* (1), *endine vana patt* (1), ♦ pattu tegema (4): *eksima ning pattu tegema* (1), ♦ raske patt (4): *suur ning raske patt* (3), *kuri töö ning raske patt* (1), ♦ häda ning patt (3): *häda, viletsus ning patt* (1), *patt, rist ning häda* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud ning kõik häda* (1), ♦ patt ning rüvesus (3), ♦ patu sisse langema (3), ♦ vana patt (3): *endine ning vana patt* (1), *endine vana patt* (1), ♦ kuri töö ning patt (2): *kuri töö ning raske patt* (1), *patt ning kuri töö* (1), ♦ patt ning kuradi vald (2): *patt, surm ning kuradi vald* (1), ♦ patt ning kuri elu (2): *patt, kuri elu ning rüvedus* (1), *patt ning meie kuri elu* (1), ♦ pattu nuhtlema (2), ♦ patu alla langema (2), ♦ patu vaenlane (2), ♦ suur patuhäda (2): *sügav suur patuhäda* (1), ♦ veripunane patt (2), ♦ andeksandmine sest patust (1), ♦ ava patuelu (1), ♦ igapäevane patt (1), ♦ langemine ning patt (1), ♦ palve sest pattude andeksandmisest (1), ♦ pannine patt (1), ♦ patt ehk muu viletsus (1), ♦ patt ning rüve elu (1), ♦ patt ning üleastumine (1), ♦ pattu kandma (1), ♦ pattu langemine (1), ♦ pattude kandja (1), ♦ patu rüvedus (1), ♦ patu vägi (1), ♦ raske patukoorem (1), ♦ suur häda ning patuvalu (1), ♦ suur heitus ning kaebus sest patust (1), ♦ suur ning raske pattude koorem (1), ♦ vaga ehk ilma patuta (1)

• vt *elu* → *patu|elu* (1), *häda* → *patu|häda* (2), *koorem* → *patu|koorem* (2), *uni* → *patu|uni* (1), *valu* → *patu|valu* (1)

patu|elu (1) → *elu*

patu|häda (2) → *häda*

patukene (2) *s*

Pattukeßet (2)

Pattut seind sie, vnd nicht Pattukeßet etc: Erranis meÿe piddame keickest Süddamest hend se eddest heitotama nĩck kaddoma, eth meÿe sen keicke korgkemba lumala weikasti olleme wihastanuth, Minck|pr: tæma eb olle mitte vx se|sarn lumall, kenne mele|prast se kurrÿ Ello on. (19.3)

patu|koorem (2) → *koorem*

patune (64) *adj*

pattune (27), Pattuset (8), Pattuste (8), Pattuse (6), Pattußet (6), Pattuße (4), Pattußest (2), Pattune (1), Pattuselle (1), Patt (1) *lüh*

Meÿe waiset Pattuset Inimeßet olleme exinut, sÿß piddi kaas vx Inimeñe meddÿ eddest maxma, ninck sen kuria vlle|astmeße erra|taßoma. (6.11)

ava|patune* (6) 'avalik patune': *ava|patune* (2), *ava patune* (4)

Sen|sinatze kauni ninck röimsa Laulo siddes, A. R. R. hüiab se Kunningkas Dauid, lumala pole, tæma suhre hedda ninck Pörcku|wallo siddes, kumb seel on se Pattu, et lumal tæmalle neet|samat tahax andex andada, ninck tunnistab kaas iulkeste, et tæma vx Awa|pattune Inimene on, ninck eb woÿ mitte lumala Silmade ninck kochto eddes seista, moito vx|peines lumala Armust ellama. (3.1)

♦ patune inimene (28): *vaene patune inimene* (12), *suur patune inimene* (2), *õige patune inimene* (1), *vaene ning suur patune inimene* (1), *vaese patuse inimese ilmale tulemine* (1), *vaese patuse inimese surm* (1). ♦ vaene patune (19): *vaene patune inimene* (12), *vaene ning suur patune inimene* (1), *vaese patuse inimese ilmale tulemine* (1), *vaese patuse inimese surm* (1). ♦ patune elu (12): *endine ning vana patune elu* (1). ♦ avapatune inimene (5): *vaene avapatune inimene* (2), *elav eksempel sest avapatusest inimesest Maarja Magdaleenast* (1). ♦ patuste tee (3). ♦ patune rahvas (1)

patu|uni (1) → *uni*

patu|valu (1) → *valu*

paukuma (1) *v*

paukus (1)

Vx se|sarn magke Su ninck heel eh olle Moisel mitte, moito tæma paukus ninck mürriseh, offerdah kaas lumala wiha ninck se igkeweße nuchtluße kaas, ninck eh tulle tæma Sust muhd mitte kudt neet sanat. (2.9)

♦ paukuma ning mürisema (1)

Paulus (49) *s* isikunimi

Paul$_{us}$ (23), Pauluße (16), Paulus (7), Pauluselle (1), Paulußel (1), Paulußelle (1)

Se Ißandt Chr̄$_{us}$ annab Paulußelle kaas tunnist$_{us}$: Et tæma paliu tæma Nÿme perrast piddab kañatama: (38.6)

♦ püha apostel Paulus (35): *püha apostel Pauluse histooria* (1), *püha apostel Pauluse usk* (1), *püha apostli Pauluse raamat* (1). ♦ *S.* Paulus *et* Peetrus (1)

pea (44) *s*

pee (18), Pæ (18), Pæst (6), Pee (1), Peest (1)

Ia keick meddÿ iuxse karwat omat meddÿ Pæ pæl loetuth, ninck vxkit neist, eh lange meddÿ Pæ pælt maha, se olkut sÿß lumala meddÿ Issanda tæma keicke tarckemb nouw ninck tachtmene. (11.2)

♦ mao pea (14): *mao pead tallama* (1), *mao pead katki tallama* (10), *mao pea tallaja* (2), *õige mao pea tallaja* (1). ♦ [kellegi] pead tallama (14): *mao pead katki tallama* (10), *kuradi pead katki tallama* (1), *kõhnreti pead katki tallama* (1), *mao pead tallama* (1), *sinu pead katki tallama* (1). ♦ mao pea tallaja (3): *õige mao pea tallaja* (1). ♦ üle pea käima (1)

• vt *lagi* → *pea|lagi* (1), *tükk* → *pea|tükk* (5)

pea (68) *adv* 'varsti, peatselt; peaaegu'

pea (68)

kumb toiwutus lumala Poick ißе, oma Taiwase Ißa rüppest ette on thonut, ninck pea perrast se langmeße Adamille ninck Eualle teeta andnut. (2.1)

Eth eh pea vxikit Inimene meddÿ Kichlakunda Rachwa sæas sa leudtuth, ke vche Aino Laulo tundtwat eikesti Laulda. (11.6)

nii|pea (31): *nii pea* (31)

Perrast, pidda meÿe sÿn opma, nÿ pea kudt Chr$_{us}$ olli Ilmalle tulnut, on tæma meddÿ eddest algknut kañatada, sÿß lasckem meidt ielles vmber sen Issanda Chrse Ialla samode sißе astuda, ninck tæma Nÿme perrast heel|melell kannatada. (6.13)

pea (33) *adj* 'peamine'

Pæ (26). Pee (7)

Se Nelias ninck wymses, Ia se eike ninck keicke korgkemb Pæ Orsaeck, minck|prast mina ned Laulut henneße ette olle wotnuth, on se: (11.6)

♦ kuningas ning peapiiskop (5): *kõige suurem kuningas ning peapiiskop* (1), *veli, kuningas ning peapiiskop* (1). ♦ sõja peamees (5): *kõige vägevam sõja peamees* (2), *sõja peamees Jeesus Kristus* (1), *vägev sõja peamees* (1), *õige vägev sõja peamees* (1). ♦ õige peamees (2): *õige peamees ning eelkäija* (1), *õige vägev sõja peamees* (1). ♦ õige peaoorsak (2): *õige ning kõige kõrgem peaoorsak* (1). ♦ elu hüüs ning peatoidus (1). ♦ hivulik peatoidus (1). ♦ õige peaallikas (1). ♦ peamees ning kuningas (1). ♦ peapiiskopid ning kirjateadjad (1). ♦ vanem ning peaisand (1)

• vt *allikas* → *pea|allikas* (1), *isand* → *pea|isand* (2), *mees* → *pea|mees* (18), *oorsak* → *pea|oorsak** (2), *piiskop* → *pea|piiskop* (5), *toidus* → *pea|toidus* (5)

pea|allikas (1) → *allikas*

pea|isand (2) → *isand*

peakond* (2) *s* 'rühm'

Peekund (1). Pee kunda (1)

Perrast kuÿ nuit se Lapsukeñe ollÿ Ilmalle tulnut, neutwat heñes neet andet Imme|sarnatzel kombel, Kulutawat neet Englit nente Kariatzelle se Sündmus, ninck sen|sinatze Engli iures olli kaas pea vx Peekund neist Englist Taÿwast, neet Kÿtsith lumala ninck paÿataßit Auwo olkut lumalall vllewel etc. (1.11)

Sen|sama Ande ninck hee tegkomeße eddest, lasckem meÿe nüit ninck igka aÿal, nente Taÿwaße Pee kunda kaas laulda: (6.12)

♦ taevane peakond (1). ♦ peakond neist ingleist (1)

peal (185) *adp*

pæl (141). peel (42). pæll (1). p (1) *lüh*

Vnd Esaias, Kui nüit vx Eña oma Lapse tröstib oma Sülle pæl, eike ninda tahan mina teidt kaas tröstida Israel. (7.13)

pea|lagi (1) → *lagi*

peale (517) *adp*

pæle (479). peele (35). Pæelle (1). pæla (1). pehle (1)

Neet|sarnat sanat A. rachw: saab meile se|perrast teeta antuth, eth meÿe suhre himo ninck röhmu kaas, se|sama peele kindlaste piddame lothma, ke nüit ammokit sē|sinatze Ilma sißе tulnut on. (1.5)

pealegi (12) *modadv*

pælekit (11). peelekit (1)

Kuÿ nüith nedt lumala Lapset se Risti all læßiwat, se|sama kañatawat næmat hæl|melell, kÿthwat lumala weel pælekit, ninck hüidwat tædda nente hedda sid: abbÿ, allandawat hendz lumala Kæe alla, nīck omat kesck sen Surma sid: röymsat. (27.5)

pealt (19) *adp*

pælt (17). peelt (2)

Kuÿ nedt Inimeße Lapset lumala Poÿa, tæma leriu pælt maha touckwat. (20.7)

pea|mees (18) → *mees*

pea|oorsak* (2) → *oorsak**

pea|piiskop (5) → *piiskop*

pea|toidus (5) → *toidus*

pea|tükk (5) → *tükk*

peegel (1) *s*

SPegel (1)

Meÿe olleme N. ama seÿe sato, meddÿ Palwe Laulust kulnuth et kz opnuth lapse kombel, meddÿ Wainlaße kaddest nĭck wihast, ia kuy vx SPegel, sab meddÿ Silmade ette malituth, meddÿ Wainlaste kawala nouw ninck mæßu, kuÿ kz nente Süddame mothußet, nente Risti vsckuliste Inimeste wasta, (22.1)

peenikene (1) *adj* 'väike'

penikene (1)

tæma on vx penikene Lapsukene sundinut, kæ keick asiat vx|peines hoÿdab. (4.9)

♦ peenikene lapsukene (1)

Peetrus (9) *s* isikunimi

Petr$_{us}$ (6), Petrus (3)

Sest|samast on kaas se Pöha Petrus vx kaunis tunnistus keicke Ilma eddest andnut, kuÿ Chr̄$_{us}$ oma Postlilt küßis: Mea vĭlewat neet Inimeßet, ke se Inimeße Poick on? (37.11)

♦ apostel Peetrus (5): *püha apostel Peetrus* (4). ♦ püha Peetrus (5): *püha apostel Peetrus* (4). ♦ *S.* Paulus *et* Peetrus (1)

peitma (18) *v*

petetuth (6), peta (2), petada (2), pethnuth (2), peethma (1), peethwat (1), Peetsit (1), peetuth (1), petame (1), pethma (1)

Peta keick sinu Pattut sen Iss: ~~Ihse~~ ~~Chrse~~ Armuliko Tiwade alla. (33.8)

ära peitma (14)

Mina ollen minu Palgke vĕche Silma|pilckmeße aÿal suhrest wihast sinu eddest erra|pethnuth. Waidt sen igkeweße Armu kaas taha mina hend sinu pæle hallastada, paiatab se Issandt, sinu Erra|lunnastaÿa. (10.9)

♦ ära põgenema ning ära peitma (1)

peksma (9) *v*

pexa (2), pexab (2), pexada (2), pexetuth (2), pexwat (1)

Monikat omat hend Pitzade kaas lascknuth pexada, echk vche Noa kz, oma Liha löchkeda. (16.7)

katki peksma (1)

eth is mitte vx|peines suhret Laiwat Wÿki pæll, moito kaas Saddama siddes saÿd erra|rickututh, Eb sÿß se Wachthuß Saddamast, kudt kaas kogkonis se Sild, ninck kaas nÿ monda Mündriko Patit, Herma Pöllu, ninck Pirrida Ranna pole said aÿetuth ninck katkÿ pexetuth, (9.2)

♦ lööma ning peksma (1)

peni|koorem (3) → *koorem*

penning* (4) *s* 'penn'
Penningkit (2), Peñinge (1), Pen (1) *lüh*
kuld|penning* (4): *kuld penning* (1), *kuld penning* (3)
Neïn, Erranis tæma ehitab meidt moñe\sar: willetzuße kz, tæma sötab meidt se Nuttu|leiwa kz, ninck iotab meidt vche teuwe Mate, se on se Nuttu|weæ kz, ninck ripub vche kauny Kuld|Peñinge meddy keickede Kaila vmber, (26.7)
♦ kaunis kuldpenning (1), ♦ taaler ehk kuldpenning (1)

pentsik (2) *adj*
petsick (1), petzikade (1)
Waidt minu armas Inimene, ny petsick, kudt nüit se|sinane sisse soidtmene nente Inimeste motluße eddest on, ny Oñis, tröstlick ninck röymus on tæma et se|sinañe Oppetus sest Issanda Chrīxe sißе soidtmesest vßinasti, igka Aasta sen Pöha risti Kircko ninck Kogko siddes saab oppetuth, (5.3)
♦ pentsik sõna (1)

pentsikesti* (1) *adv* 'veidrasti, rumalasti'
Petzikeste (1)
Teÿe Rachwas laulwat vppris Petzikeste ninck hullust, eth eb meÿe mitte pea moistame, mea næmat laulwat, tulleb se Iumala Sana kaas vchte, echk eb mitte. (11.6)

peo (1) *s*
peo (1)
Mödi\warsy peat sina kulma, eth tæma hend paliu wayÿsemax teb, kudt sina ollet, Sina palwut tæma peab sind vche wacka kaas awitama, sÿß paiatab se Rickas, Mina pea sind vche wacka kaas ruckit awitama, minul eb olle ißе vxikit peo teuws. (9.5)
• vt *täis* → *peo\täis* (1)

peo|täis (1) → *täis*

pere (13) *s*
Perræ (5), Perred (3), Perrede (3), Perre (2)
la tæma wana ea sid: on se suhr nælgk tædda sundnuth, eth tæma se Egÿptÿ Maa sißе, keicke tæma Lapse ninck Perrede kz, piddi mennema. (23.7)
♦ lapsed ning pere (7): *naine, lapsed ning pere* (1), ♦ hirmus ning kuri peremees (1), ♦ maja perenaine (1), ♦ noor pere (1), ♦ peremehe hobune (1), ♦ peremehe töö (1)
• vt *mees* → *pere\mees* (3), *naine* → *pere\naine* (1)

pere|mees (3) → *mees*

pere|naine (1) → *naine*

perra* (55) *a/adv/adp* 'järele, järel'
pra (30) *lüh*, perra (22), pra (3) *lüh*
Kuñingkas Dauid keriab kudt vx wayne Sant, vx tück leiba, ninck eb ietta mitte perra. (3.4)
Ihesus Hüidis se Rachwa, ninck omat Apostlit heñese iure, ninck paiatis nente wasta: Ke minu perra tahab keüya, se salgkeka hend isse erra, ninck wotka minu Risti heñese pæle, ninck keuka minu pra. (25.1)

• vt *jätma* → *perra jätma** (37), *jääma* → *perra jääma** (1), *käima* → *perra käima** (1), *laulma* → *perra laulma** (1), *mõtlema* → *perra mõtlema** (1), *tulemine* → *perra|tulemine** (3) 'järgnemine'

perra|tulemine* (3) 'järgnemine' → *tulemine*

perse (1) *s*

Perse (1)

Se|sarnse ninck muh enamba kurrati tæma sißе andmeße wasta, pea meye vx knüppikene tæma Nænna ette löhma, ninck ninda paiatama, Tutz sinulle, sina Pörgku Perse|pallæ. (19.7)

♦ põrgu persepale (1)

• vt *pale* → *perse|pale* (1)

perse|pale (1) → *pale*

persoon (8) *s*

Personist (4), Person (2), Persohn (1), Persone (1)

Perrast on sen Lapsukeße Person imẽ|tahhane, minck|prast se igkeweñe keicke Wegkewene lumal on lnimeßex sanut. (7.3)

pesa (1) *s*

Pæssast (1)

Nedt|samat keick omat se Külma Talwe Ayall surnuth, Waidt Kewwade pohle, kuÿ se Maa hend vlles|awah, sÿß pugkewat næmat vx igka Loÿus oma Pæssast ette, ninck omat ellawat. (31.7)

pesema (5) *v*

pestuth (2), peßnut (1), peßÿ (1), pesta (1)

Se on: Næmat omat keick erra|pæstetuth sest Pattust, ninck lebbÿ se aino Offere, meddÿ lss: ~~Ihse~~ ~~Chrse~~ werre puchtax pestuth. (18.7)

♦ puhtaks pesema (5): *puhtaks pestud siga* (1)

pesemine (1) *s*

peßemeßex (1)

Se Prophet Zacharias kuÿ kz Malachias, nimetawat se Risti, vchex puchtax peßemeßex, kumba Lieck|paiatuße næmat omat wottnuth, vchest Kullaseppast. (26.3)

petja (1) *s*

petia (1)

ära|petja (1)

Sÿß eb pidda meye N. hend se eddest mitte heitotama, eb kz mitte meddÿ Liha nick werre kz Nouw piddama, muito motleb se Kochnret, eth tæmal se Woimus on, kuÿ tæma meidt kz pea woib erra|pettada, ninda kuÿ tæma meddÿ keickede eßimeße Ema, se Euam on erra|petnuth, sest, eth Eua se Erra|petia kz Kerradt ninck nouw piddis. (28.1)

Petlemm → *Bethlehem*

petma (8) *v*

pettada (2), peetuth (1), petnut (1), petnuth (1), pettetuth (1), pettis (1), petwat (1)

ära petma (8)
Eua neütis ielles sen Mao pœle, ninck paiatis: Se Maddo pettis mind ninda erra, et mina söyn. (5.5)

pettus (11) *s*
Pettuße (7), Pettuß (1), Pettiße (1), Pettiß (1), Pettüs (1)
Kuwendel palwume meÿe, eth Iumal meÿdt sen Kochnretti Kawaluße ninck Pettuße eddest tahax hoÿdta. (10.2)
♦ kaval pettus (3): *kaval ning vana pettus* (1), *valsk ning kaval pettus* (1), ♦ kavalus ning pettus (3): *kõhnreti kavalus ning pettus* (2), *vale, pettus ning kavalus* (1), ♦ kuradi pettus (3), ♦ kaval ning pettuse komme (1)

pidaja (3) *s*
piddaiat (1), piddaÿa (1), piddaÿalle (1)
Eth meÿe nüith A. R. lapse kombel nĩck löhitelt olleme kulnut, mea se Ebbausck on. Moistket keick se|sama, ke Iumalast erra|tagkeneb, abby nĩck Armu muh Loÿuße iures otzib, se|sama Inim: on vx wöÿra Iumala piddaÿa. (15.4)
♦ võõra jumala pidaja (3)

pidalik* (6) *s* 'pidalitõbi'
Piddaliko (5), Piddilako (1)
Sÿß pidda meÿe nedt Pattut Süddamest kaddoma, ninck se Körgke Altare, se on: sen Iss: ~~Hse~~ ~~Chrse~~ pœle pañema, nĩck nedt Piddaliko Reyat tœmalle neuthma, sest, kuÿ meÿe im and'n V'ers hören werden, tœma on se eike Arst, ke nedt|samat suhret ninck hirmsat Reyat woib terwex teha. (19.3)
♦ pidaliku reig (3), ♦ pidaliku tõbi (2), *suur ning hirmus paise, kärn ning pidaliku tõbi* (1), ♦ pidaliku mees (1)

pidama (1607) *v*
piddab (318), piddame (312), pidda (222), piddawat (131), peab (87), piddat (74), piddama (63), piddi (63), peax (48), piddada (36), pea (33), peaxime (28), piddate (23), piddit (23), piddÿ (21), piddanuth (19), peame (17), peat (14), piddisime (13), peetuth (11), piddaket (11), peaxin (6), piddanut (6), pid (5) *lüh.* peate (4), peadt (3), piddis (3), peaxit (2), piddaw (2) *lüh.* piddax (2), pean (1), peaxite (1), peetut (1), pidama (1), pidd (1) *lüh.* piddaxime (1), piddime (1)
Minck|prast ke nüit sen|sinatze Lapsukeße oma röhmux tahab piddada, se piddab wayne ollema, ninck eb mittekit iße heñesest piddama. (2.6)
Erra|netetuth olkut se Inimene, ke eb mitte keick neet sanat pidda, mea sen Kescku siddes kiriututh seisab: (2.9)
kinni pidama (9)
Ned|sarnset Sanat A: Inimeßet, andwat meile suhre troste, Röymu ninck Ello, se keicke suhremba hedda siddes, minck|sarn hedda meidt eales woib likutada, kuÿ meÿe aikz Iumala S: kuleme, sest|samast kinni peame, sÿß on meil vx kindel trost, eth meÿe keick Kañatuße kz woÿme kandada, keick willetzuß Iumala siddes erra|polgkeda, nĩck lebbÿ sen V'ssu V'lle|woÿtada. (18.3)
üles pidama* (1) 'üleval pidama'
Sem|p: eb vorschone Iumall mitte sen Pañitze Ilma, eth tœma ilma Süÿdta on,

Muito eth Kirckut ninck Scholit, ninck keick muh aßy syn Maa|pæl sawat vlleß|peetuth, ninck lehby tæma helde Armu ned Inimeßet sen Ello Parrandußе pohle iohatuth. (13.9)

♦ meeles pidama (62): *õppima ning meeles pidama* (13), *teadma ning meeles pidama* (1). ♦ au sees pidama (6). ♦ kohut pidama (5). ♦ kärasid pidama (3): *karasid ning nõu pidama* (1). ♦ muret pidama (3). ♦ naeruks pidama (3). ♦ nõu pidama (3): *karasid ning nõu pidama* (1). ♦ pidama ning valitsema (3). ♦ vait pidama 'vait olema' (3). ♦ kindla usu juures pidama (2). ♦ lugu pidama (2). ♦ mõistma ning pidama (2). ♦ sõna peal pidama (2). ♦ vahti pidama (2). ♦ kandma ning pidama (1). ♦ käsku pidama (1). ♦ lusti pidama (1). ♦ maju pidama (1). ♦ pidama ning arvama (1). ♦ pidama ning õppema (1). ♦ seaduse peal pidama (1). ♦ sõna pidama (1). ♦ tõotusest ning sõnast kinni pidama (1). ♦ tõotust pidama (1)

pidi (72) *adv*

peiti (59), peite (9), peity (2), peit (1) *lüh*, p (1) *lüh*

alas|pidi (1)

allaße ... peiti (1)

Ninck on nüith meddy Issandt Hn, Chr, se eike Reddelme, mea se Patriarch Iacob Vnnæ siddes on nœhnut, kumba Reddelme otz Taiwast añu se Maa pæle on oyendanut, kumba möda ned Englit allaße Ninck vlles|peiti astzit. (8.7)

edas|pidi (49)

eddes|peiti (37), eddes|peite (7), eddes|peity (2), eddes|peit (1), eddes|p (1) *lüh*, eddeß|peiti (1)

Vx Rysti Inimene peab küll Armu ninck Pattuden andex andmene lumala iures katzuma, erranes tæma piddab hend kaas Pattu ninck kuria töh eddest hoidma, ninck eddes peite lumala meele ninck tachtmeße perrast ellama. (3.7)

juukseid|pidi (1)

Sest, eth nüith se Armuline lumall, tæma keicke korgkemba Tachtmeße prast, mind se sinatze Korgke ninck raßeda lütluße Añeti siße on kutznuth, ia ilma keicke minu tædmatta, ninda kuy iuxse|peiti tommetuth, ninck nüith vlle 4 1/2 lare se sinatze Kircko, vche Kircko Oppia eddest tehninuth, Se|sama Ande kz, ny paliu, kui lumall minulle omast Armust andnuth on, doch truwiste, nĩck hæ Süddame mele kz. (25.2)

kaela|pidi (1)

Se olkut syß, eth se Surm, nœmat Kayla|peiti kinni hackab, ninck kekistab nœmat möde|warsy erra, syß eb tæ nœmat mitte, koh nœmat piddaeat iæma. (24.6)

kaksi|pidi (2)

Eb syß teye oma Silmade kaas weel igka|peiw nœte, kuy nedt wayset Ini|meßet ellawat ninck Surnut Kaßit echk Koyrat kaxi|peiti vlle Liña Hultzade kandwat ninck söwat. (9.3)

seest|pidi (4)

Se on: Eth eb meve Issandt keick meddy hedda ninck willetzus echk needt seest|peiti Pattut eb mitte moistame, syß tuñedt sina Issandt lumall

needt|samat parrembasti, ninck nuchtlet meidt sinu kindla Kochto prast, Sem|prast mœñewat keick needt Peiwadt ny eckitzelt erra lebby sinu wiha, keick meddy Ello ninck Aastat wottab vx otz, kudt vx tuhi aßy. (13.8)

tagas|pidi (8)

taas|peiti (5), taas|peite (1), tàás|peiti (1), taaß|peiti (1)

Teye ollete kaas Löhitelt kwlnut, et meye vx|peines lumala pole suhrest heddast piddame hüidma, ninck tæma abby pæle othma, ninck eb mitte taas|peite tagkanama, moito kindlasti tæma Sana pæle lothma, tæma woib ninck tahab meit awitada. (3.13)

õues|pidi* (8) *adv adj* 'välispidi: väline'

Löhitelt pidda meye sest Eßimest Oppet: meles piddama, meddy Rist ninck willetzus, tæma olka seest echk ouwes|peiti, hiwoliko echk Waimoliko kombel, ny suhr, echk ny raßæ kuy tæma tahab. (26.6)

Nedt|samat ouwes|peiti Tæhet tuñistawat, eth vche eike Pattuße Inimeße Südda hayke vnd hallæ ohn. (32.8)

üles|pidi (1)

Ninck on nüith meddy Issandt ~~Ih~~ ~~Chr~~ se eike Red|delme, mea se Patriarch Iacob Vnnæ siddes on næhnut, kumba Reddelme otz Taiwast amma se Maa pæle on oyenda|nut, kumba möda ned Englit allaße Ninck vlles|peiti astzit. (8.7)

pidu (1) *s*

piddo (1)

Ia tahax vx Inimene paiatada: Meil olli enne küll waysus, Kurbtus, hedda ninck willetzus, ollex meil sen eddes Rickus, Röymo, echk muhd hæd piddo ninck Ello? (6.10)

♦ pidu ning elu (1)

pigemasti* (5) *adv* 'ennemini'

pigkemasti (2), pigkedamasti (1), pigkemaste (1), pigkemeste (1)

Se|sama moistab se Kochnret küll, sem|prast erratab tæma paliu ninck moñe|sarnast ilma heutümatta Portu|laulut vlles, eth needt Inimeße Lapset, needt Portu|laulut enne ninck pigkemasti opwat, ninck nedt|samat hæl|melel lauhwat, kudt Iumala Sana. (12.2)

Eike ninda tahab lumala Poick, needt|samat ke Maa siddes læßiwat niek magkawat, oma hæle kz vlleß|erratada, ia weel paliu pigkedamasti, kuy vx magkaw Inimene sest Vnnest saab vlleß erratuth, Ninda kudt ~~Chr~~ se Iairy Tüttar vche Sana kz vlleß|erratis. (14.4)

♦ enne ning pigemasti (2)

pigi (1) *s*

Picky (1)

põrgu|pigi (1): *põrgu pigi* (1)

Sest, eth nüith se Ilma otz ligky læhüth on, syß rasib ninck mæßab se Kurrat, weel paliu hirmsamasti, kuy enne, Minck|pr: tæma tæb, eth tæma Aick löhikeñe on, ninck eth tæma nüith pea se Igkeweße Pörgku Picky ninck Tulle siße. (27.1)

♦ igavene põrgupigi ning -tuli (1)

piht, -i (2) *s*
Bicht (2)
Muito meye piddame meddy Süddame motluße, vche meile hæ Söbbralle, echk selle Bicht|uaderille kaibma, ninck ninda nente iures abby otzma. (28.2)
• vt *vader** → *piht|vader** (2) 'pihiisa'

piht|vader* (2) 'pihiisa' → vader*

piibel (2) *s*
Bibel (2)
Sumā ninck löhitelt, se Pöha Bibel on teuws sest mainitzußest, eth meye sen Iss: meddy Iumala keicke tæma Hæ|tegkomeße eddest piddame tæñama, (30.2)
♦ püha piibel (2)

piim (1) *s*
Pym (1)
Eb syß tæma se|sama olle kæ keick sötab ninck toytab, ninck laßeb vx pißudt Pym oma Rook olla? (6.9)

piip* (2) *s* 'vilepill'
Pipide (1), Pypide (1)
Kuy næmat vche pißokeße Risti kaas sawat kinni hackatut, Iumall peab nente Pipide seu Pilli prast vlles kargkma, iæwat se pr: Iumala S: iurest erra, als auch Vom Sacra: des Altars, istwat koddo ninck nerriwat hend iße, nurrisewat kz suhrest wihast Iumala wasta. (27.2)

piir (5) *s*
pyr (5)
ilma|piir* (5) 'maailm' : *ilma piir* (5)
Iumall kessib keickelle Inimeselle keickede paikas, eth næmat hend piddawat parrandama, semprast, eth tæma vche Peiwa on siße sædtnuth, kumba siddes tæma tahab sundida, keicke se Ilma Pyr, Eikeduße kaas. (17.4)

piirits* (2) *s* 'kohtuteener, timukas'
Piritza (2)
Nedt hawat, mea tæma meidt löb, nedt eb olle mitte wihaset, muito Armu ninck Issaliko Hawadt, Tæma eb löh meidt mitte se Piritza Rosscha, muito se Issaliko witza kaas. (34.9)
♦ piiritsa piits (1), ♦ piiritsa roosk (1)

piiskop (7) *s*
Bisschop (2), pisopadde (1), pisopax (1), Pisopit (1), Pisub (1), Pisup (1)
Sest eb olle mitte wigka, se Kircku Ißandt olka suhr echk pißukene, vx Apostel echk Bisschop, tæmal olkut suhret echk pißokeßet andet, kui tæma moito Iumala Sana selgkeste oppep ninck neet Sacramentit eikeste welia iagkab, lebbi sen sama tahab Iumal wegkew olla. (38.5)
pea|piiskop (5): *pea|piiskop* (4), *pea piiskop* (1)
Ißе|erranes kui kibbedasti on se Waña Pörgku|maddo sen Issanda Chrxse Kanno sisse pistnuth, lebby sen Herodem ninck Pilatum, lebbi nente Pee|pisopadde ninck Kiria|teedtiadte, lebbi nente valschi tunniß|mehet, lebby nente Pagkanadte ninck Iuda rachwa Iherusalemi Linna siddes. (5.15)

♦ kuningas ning peapiiskop (4): *veli, kuningas ning peapiiskop* (1). ♦ apostel ehk piiskop (1). ♦ peapiiskop ning kirjateadja (1)

piits (4) *s*

Pitza (2). Pitzade (2)

Monikat omat hend Pitzade kaas lascknuth pexada, echk vche Noa kz, oma Liha löchkeda. (16.7)

risti|piits (1): *risti piits* (1)

Eth se Armuline De$_{us}$ næmat oma Issaliko Risti Pitza kz pexab, sÿß eb lücka lumal næmat se|pr: heñesest mitte erra. (27.4)

♦ isalik ristipiits (1). ♦ piiritsa piits (1)

pikk (10) *adj*

pitka (8). pitk (1). pitkalle (1)

Mina taha tæmale vche pitka Ello anda, Ninck tahan tæmale neuwta minu Onne. (29.1)

♦ pikk elu (3): *vana põly ning pikk elu* (1). ♦ pikk (ning) pime öö (3): *pikk pime öö* (1). ♦ pikk igatsemine ning palve (1). ♦ pikk päev (1)

pikkus (1) *s*

Pitk$_{us}$ (1)

On kekit Haÿkeduße ks Vmber|antuth, sÿß neutab meile lumala S: vche kaunÿ Troste nīck röÿmu, ds ~~Hh~~$_{us}$ ~~Chr~~$_{us}$ Vnser Artzt ist, ia Vnser Leben, ninck se Pitk$_{us}$ meddÿ Peiwast, der vns vom Todt erretten vnd gesundt machen kan. (18.3)

pikne (4) *s*

picke (1). pickse (1). pitkne (1). Pitkse (1)

Eb kaas mitte suhre pickse Mürrisemeße kaas, kuÿ tæma nente Israelli Lapsede iure sē Sinai Meē peel tulli, kußa ne Israelli Lapset is muhd mitte negkisit kudt sen Welkith, Pitkse, ninck Paßuna heele, ninck se Sinai Megge suitzwa. (2.3)

♦ pikne ning tuli (1). ♦ suur pikne (1)

pilama (2) *v*

pillab (1). pillanut (1)

ära pilama (2)

Kuß nüith lumal eb mitte ella, sæl ellab se Kochnret, Se|sama rüwwe Waÿm eb te muhd mitte, moito eth tæma erra|rickub ninck erra|pillab. (10.9)

Pilatus (1) *s* isikunimi

Pilatum (1)

Iße|erranes kui kibbedasti on se Waña Pörgku|maddo sen Issanda Chrx̄se Kanno sisse pistnuth, lebbÿ sen Herodem ninck Pilatum, lebbi nente Pee|pisopadde ninck Kiria|teedtiadte, lebbi nente valschi tunniß|mehet, lebbÿ nente Pagkanadte ninck luda rachwa Iherusalemi Linna siddes. (5.15)

pilkaja (1) *s*

pilckiat (1)

Kolmandel, omat neet Teotaÿat ninck pilckiat, ke lumala Sana Laitwat, ninck keuwat oma heñesa heē meele ninck lusti prast, ninck Vtlewat: Kuß on se toiwutus Christuße tullemeßest? (36.6)

♦ teotaja ning pilkaja (1)

pilkama (4) *v*

pilckada (1), pilckame (1), pilckwat (1), pilkame (1)

Waidt meye eh holime mittekit tæma armu prast, nairame ninck pilkame tæma Pöha Sana weel peelekit. (36.14)

♦ naerma ning pilkama (3): *pilkama ning naerma* (1)

pilkumine (15) *s*

pilckmeße (14), pilckmene (1)

silma|pilkumine (15) 'silmapilk': *silma|pilkumine* (10), *silma pilkumine* (5)

Eike ninda on meddy Ello kuy vx wapper ioxia se wymse Surma otza pohle, igka stund ninck Silma|pilckmene, lehame meye sen Surma wasta. (23.3)

♦ silmapilkumise aeg (3), *pisukene silmapilkumise aeg* (1), ♦ iga tund ning silmapilkumine (1)

pill (2) *s*

Pilli (2)

Echk sæl leutaxe kaas paliu toise Inimeße, ke kaas wallatumat ninck vlle|antuth Su Risti Inimeßet sein, ninck motlewat, Kuy næmat vche pißokeße Risti kaas sawat kinni hackatut, lumall peab nente Pipide seu Pilli prast vlles kargkma, iæwat se|pr: lumala S: iurest erra. (27.2)

• vt *roog* → *pilli|roog* (1)

pillama (6) *v* 'pillutama'

pillatuth (6)

ära pillama (6) 'laiali pillutama'

Se wasto sawat nüit neet Ebbauschkußet effertuth, et neet, ke lumala Sana erra polgkwat, neilt piddab kaas lumala Sana erra|woetuth, ninck næmat piddawat erra|pillatuth sama, kudt se Twl neet hakanat erra|puhup . (37.11)

pilli|roog (1) → *roog*

pillutama (1) *v*

pillotama (1)

ära pillutama (1)

ke selle Pæ|mehelle olly kiriutanuth, tæma piddy se Pöha R. Kircko erra-rickma, ninck needt Risti Inimeßet vchest toysest erra pillotama. (13.2)

pilv (3) *s*

Pilwe (1), Pilwede (1), Pilwet (1)

Eh syß se|sinane Lapsukene se|sama Ißandt olle, kæ nente Pilwede sees murriseh? (6.9)

pime (12) *adj*

pimeda (9), Pimedax (2), Pymeda (1)

Als die Liebe Soñe gehet des Abends lumala walla alla, Vnd verschwindet fur vnsern Augen, kuy eh tullex tæma eales ette, ninck saab keick aßy Pimedax. (31.5)

♦ pime öö (5): *pikk ning pime öö* (2), *pikk pime öö* (1), *pime õhtu ning öö* (1), ♦ pikk (ning) pime öö (3): *pikk pime öö* (1), ♦ pime nurk (2), ♦ pimeda öövaht (2), ♦ pime maa (1)

pimedus (13) *s*

Pimeduße (8), Pimedus (2), Pimedußest (1), Pimeduße (1), Pÿmeduße (1)

Se Rachwas, ke seel Pÿmeduße siddes ellawat, negkewat vche suhre walgkus, ninck ke seel ellawat sen Pimeda maa siddes, seel paistab se peiw selgkesti. (4.10)

♦ igavene pimedus (3), ♦ pimedus ning surma vari (2): *kõige suurem pimedus ning surma vari* (1), ♦ hukutus ehk pimedus (1)

pink (2) *s*

Benckide (1), Pencke (1)

Echk kuy tæma vche Öh|maÿa sißе tulleb, sÿß peab tæma kowa Benckide echk pißuth hölgkede pæl læßima, vnd dz vor lieb nehmen. (23.8)

♦ kõva pink (1)

pinn* (1) *s* 'nael, (raud)pulk'

Pinna (1)

Eth se keicke Korgkemb Sensus primi uersus. Iumal keick nÿa peccata, oma heñese Sormede kz, tæma Mællestuße Ramato sisse on kiriutanuth, ninck vche raudtse Pinna kz oma waßkise Lauwa sißе kaiwnuth, Meye oma motlußet tuñistawat meddÿ pæle, se Kochnret kaibab kuy vx wally et hirm$_{us}$ Wainlane meddÿ pæle. (19.1)

♦ raudne pinn (1)

Pirita (1) *s* kohanimi

Pirrida (1)

Eb sÿß se Wacht|huß Saddamast, kudt kaas kogkonis se Sild, ninck kaas nÿ monda Mündriko Patit, Herma Pöllu, ninck Pirrida Ranna pole said aÿetuth ninck katky pexetuth, (9.2)

♦ Pirita rand (1)

pistja (1) *s* bestia ?

pestia (1)

Et küll needt Onsat Inimeßet sen Naÿse Sæme perrast, paliu hedda ninck Maddo|pestia hawat sen|sinatze Ilma siddes kañatawat, sÿß sawat næmat vx|peines sen Kanno sißе pistetuth. (5.7)

♦ madupistja haavad (1)

pistma (18) *v*

pistetuth (3), pistab (2), pistada (2), pistma (2), pistnut (2), pistnuth (2), pistwat (2), Pista (1), Pistis (1), pistsith (1)

Sel kombel on se Kochnret sen Naÿse Semæ Kaño sißе pistnuth, kudt tæma tædda sen Korbe siddes kiuwsas? (5.15)

läbi pistma (3)

Tæma pistab meddÿ keickede Süddamet oma Surnu Nohle kz lebbÿ. (14.6)

üles pistma (1) 'läbi pistma'

Kuy nüith N. vx werry Paise, vche Inimeße waÿwab, polleb ninck Kibbe on, enne kuy tæma saab vlles echk lebby pistetuth. (28.3)

♦ lõikama ning läbi pistma (1), ♦ surnuks pistma (1)

pistmine (1) *s*

Pistmeße (1)

Kæ woib Inimeße Kelede kaas erra|paiatadta sen Kanno Pistmeße, mea se Pörgku|maddo igka aial, ny kauwa kudt meddi Issandt Chr̄ᵢₛ syn Maa peel on olnut sen Issanda Chrx̄se Kanno sisse on pistnut. (5.15)

pisukene (50) *adj*

pißokeße (19), pißokene (9), pißokeßex (4), pissokeße (3), pißokeßet (3), pissokene̅ (2), pißokene̅ (2), pissokene (1), pissokenne (1), pißokenne (1), Pißokesse (1), pissokeßet (1), pißokeste (1), pißokheßex (1), pißukene (1)

Sel kombel eb tulle se vws sündinut Lapsukene mitte, erranes tæma tulleb v̄che armulikuße ninck helde pißokeße Lapsukeße kombel meddy̆ iure, ke tahab hend nuit sē|sinatze Lapsukeße eddest kartada, echk tæma Waynlane olla, eb se ninda olle, et igke iñimene hee|melel nente pißokeße Lapsede kaas mengkib ninck nayrab. (2.4)

♦ pisukene lapsukene (10): *armulikune ning helde pisukene lapsukene* (1), *ilma süüta pisukene lapsukene* (1), *pisukene hull lapsukene* (1), ♦ pisukene kamber (3): *pisukene soe kamber* (1), ♦ pisukene rist (3), ♦ pisukene aeg (2): *pisukene silmapilkumise aeg* (1), ♦ pisukene and (2): *suur ehk pisukene and* (1), ♦ pisukene hulk (2), ♦ pisukene laps (2): *pisukene ning kaunis laps* (1), ♦ pisukene (ning) nõder (2): *pisukene nõder usk* (1), *vaene nõder ning pisukene uskuja* (1), ♦ pisukene uskuja (2): *vaene nõder ning pisukene uskuja* (1), ♦ suur ehk pisukene (2), ♦ pisukene asi (1), ♦ pisukene heategemine (1), ♦ pisukene kahju (1), ♦ pisukene koorem (1), ♦ pisukene mägi (1), ♦ pisukene metselajas (1), ♦ pisukene oksakene (1), ♦ pisukene pähklikoor (1), ♦ pisukene sõrm (1), ♦ pisukene suits (1), ♦ pisukene taht (1)

pisut (35) *adv*

pißuth (17), pißudt (8), pissuth (7), pißut (3)

Sē|prast A: R. Wanambat ninck Nohrembat, on nüith weika tarwis, eth teye eddes|peiti pißuth parrembasti tahaxete oppeta moistma, mea teye laulate. (11.5)

plaaster (5) *s*

Plastre (3), Plaster (1), Plasterit (1)

Meye nœme wahelt, kuy̆ nedt Inimeßet ißē|kesckes taplewat, syß sawat nœmat suhret hawat, echk Reyat. On nüith se Reick suhr, syß pañeb se Artzt kz v̄che suhre Plastre, se Reya pœle. (19.1)

♦ õige taevane plaaster (1), ♦ parem plaaster (1), ♦ suur plaaster (1)

plicht*|ankur (1) ˙peaankur˙ → *ankur*

poeg (283) *s*

Poÿa (118), Poick (107), P (44) *lüh.* Poÿast (5), Poÿalle (3), p̲ (1) *lüh.* Poialle (1), Poiast (1), Poÿal (1), Poÿale (1), Poÿat (1)

Minck|prast se keicke suhremb Iñe|aßy̆, mea eales syn Ilma|pœl on sündinuth, ninck weel peab sündima, on se, et Iumala Poick ohn Iñimeßex sanut. (1.7)

kana|poeg (1)

Kuy̆ paliu enamb eb peax syß meddy̆ Taywane Maya|Emā, se on se keicke

wægkiwene lumall, meidt ke meye io enne olleme ellanuth, sest Surmast vlleß|erratama, ninck meidt ielles ellawax tegkema, paliu pigkemasti, ia kebiamasti, kudt vx Kanna vche Kaña|Poya neist Munnest hauwub. (31.7)

♦ jumala poeg (128): *Jeesus Kristus jumala poeg* (25), *Kristus Jeesus jumala poeg* (15), *igavese jumala poeg* (4), *kõige kõrgema jumala poeg* (4), *ainus jumala poeg* (3), *elava jumala poeg* (2), *Jeesus Kristus jumala poeg, taeva ning maa looja* (1), *jumala poeg Jeesus Kristus* (1), *jumala poeg ristikandja* (1), *jumala poja nõuandja* (1), *jumala poja sündimine* (1), *jumala poja tulemine* (1), *jumala poja verdeenst ning surm* (1), *messias Kristus Jeesus jumala poeg* (1), *õige jumala poeg* (1), *tõsine igavene jumala poeg* (1), *tõsine jumala poeg* (1), *usk jumala poja sisse* (1), ♦ armas poeg (50): *armas poeg Jeesus Kristus* (14), *armas ainus poeg* (7), *armas ainus poeg Jeesus Kristus* (3), *ainus ning armas poeg* (2), *armas ning ainus poeg* (1), *igavene isa ning tema armas poeg Jeesus Kristus* (1), *kõige armsam ning noorem poeg* nomine *Joosep* (1), ♦ ainus poeg (30): *armas ainus poeg* (7), *ainus jumala poeg* (3), *armas ainus poeg Jeesus Kristus* (3), *ainus ning armas poeg* (2), *ainus poeg sest isast* (1), *armas ning ainus poeg* (1), *igavese isa ainus poeg* (1), ♦ isa, poeg ning püha vaim (14): *jumal-isa, poeg ning püha vaim* (9), *isa ning poeg ning püha vaim* (2), ♦ neitsikese poeg (10): *neitsikese Maarja poeg* (6), *neitsikese Maarja poeg Kristus Jeesus* (1), *neitsikese poeg Emmanuel* (1), ♦ isa ning poeg (8): *isa, poeg ning püha vaim* (3), *isa ning poeg ning püha vaim* (2), *igavene isa ning tema armas poeg Jeesus Kristus* (1), ♦ Maarja poeg (8): *neitsikese Maarja poeg* (6), *neitsikese Maarja poeg Kristus Jeesus* (1), ♦ Taaveti poeg (4), ♦ inimese poeg (3), ♦ ainusündinud poeg (2), ♦ esimene poeg Kain (2), ♦ ainsa poja ilmale tulemine (1), ♦ igavese isa ainus poeg (1), ♦ jumala poja tulemine (1), ♦ kõige armsam ning noorem poeg *nomine* Joosep (1), ♦ patriarh Metuusala poeg (1), ♦ uus poeg (1), ♦ vanem poeg (1)

poenitentia (2) *s* 'kahetsus'

poenitentiæ (1), poenitẽtiæ (1)

se Oppetuß sest poenitentiæ on ielles ette thodut, lebby se suhre ninck Korgke Oppia, nõie Mar: Luther[...] wasto sen Pañitze Paweste oppia, nõie Iohañes Tetzel, (32.2)

♦ õpetus sest *poenitentia*'st (1)

poiss (14) *s*

pois (3), Poisit (2), Poisix (2), Poÿside (2), Poÿsit (2), Poÿs (1), Poÿsidte (1), Poÿß (1)

Ach Armas Issandt ninck lumal, anna sinu Pöha W: Armu ninck weggÿ, et mina se keicke allothumb Catechismo Laps echk Poÿß woixsin olla ninck ieeda, (5.11)

kooli|poiss (5): *kooli|poiss* (2), *kooli poiss* (3)

Ke lumala sisse vssub, ninck tæma pæle lotab, ninck on eike se|sama Sana moist[...], kuß ned nohret Scholÿ|Poisit oma Arma Schoel|meistri wasta Scholi siddes vtlewat, Se vsck on vx kindel ninck wis lothmene, sen ellawa lumala, ninck keicke tæma toiwutuße pæle. (15.6)

lamba|poiss (1)
vx Pöllu|Mees oma Pöllu pœl, vx Lamba Povs oma Lañaste iures, needt Laywa ninck Kala|mehet oma Laywa ninck Patide siddes, (9.10)
leeri|poiss (2): *leer|poiss* (1), *leeri poiss* (1)
Minck|perrast se Leer|pois eb olle mitte vlle tæma Meistri, echk vx Sullane vlle tæma Issanda. (4.8)
♦ katekismuse poiss (3): *katekismuse laps ehk poiss* (1), *kõige noorem katekismuse poiss* (1). ♦ kaarmanni poiss (1). ♦ kõige kõrgema jumala A.B.C. kooli poisid ning tütred (1). ♦ koolipoiste hääl ning sõna (1). ♦ laps ehk poiss (1). ♦ noor koolipoiss (1). ♦ sulane ning poiss (1)

pokihus* (1) *s* 'rõugehaigla'
Pockehuse (1)
Heute fur 14. tagen haben E: L: gehöret, Eth keickede Inimeste Ello, se|sinatze Pockehuse ninck Nuttu|maÿa sid: eb enamb olle, kuÿ teuws murreth, moñe|sarnatze ilma|erra|paiatamatta hedda nïck willetzuße kz raßendut nïck vmber|antuth, (24.1)

pool, -e (14) *s*
pohlest (6), pohlet (4), pohle (2), poel (1), Pola (1)
Næmat opwat selgke kawala Pettiße, mea oma moist$_{m}$ leudab, nente Südda vche mele siddes eb olle, Iumala S: siddes kinnituth, se vx tahab sedda, se toine toist, næmat ahastawat meidt keickest pohlest, ninck paistwat kaunit weliast. (21.3)
mees|pool (3) 'mees': *mees|pool* (2), *mees pool* (1)
Kuÿ nüüth Kolmet iße|erranes Meeß|pohlet, sen Issanda Ehrse Kañatuße aÿall, se Risti Ladwa pœle said vlles|poohduth. (25.7)
nais|pool (8) 'naine'
Meddÿ eßimesse Eña Ena siddes, omat keick Naÿß|pohlet erra|netuth, ninda, et næmat omat lapset Waywa kaas piddawat ilmale thoma. (2.5)
♦ mees- ning/ehk naispool (3). ♦ hivulik pool (2): *hivuliku poole kade ning viha* (1). ♦ naispoole hivu (1)

pool (3) *num*
pohle (2), Pohl (1)
Sem|prast tahame meÿe nüit sen sinatze pohle Tunni siddes, se Pöha Apostle Pauluße Historia meÿe ette wotta, ninck sest nÿ paliu paiatada, kuÿ Iuñal meile Pöha Waimu armu ninck wegky tahab andada. (38.1)
• vt *kolmas* → *pool|kolmat** (1)

pool (5) *adv* 'poolenisti'
pohl (5)
Sem|prast peab vx waÿne Inimene hend pohl surnux hebbedama, kuÿ meÿe se|sama nendte wöÿra Rachwa sust piddame kulma. (11.9)
• vt *surema* → *pool|surnud* (4)

pool, -i (1) *s*
Pola (1)
meddÿ Ello thurib vx vrrikene aick, ninck lehab pea möda, Ia nÿ pea, kuÿ se

Langk, vche Kangkore Pola sees katke lehab, ehe er daran gedencket Vnd wie ein Blume auff dem felde bald, erra|kullub, echk kuÿ vx Warry ninck se Suitz erra|kawub, also ist vnser aller Leben. (24.1)

♦ kangru pool (1)

Poola (5) *s* kohanimi

Pola (5)

Ninck se Pola wægki eb anna weel nuitkit vchelekit Inimeselle armu, Tæma rayub, lõb maha ninck Surnux, ke eales tæma ette tullewat, olkat Saxsa echk Mäa Inimene. etc: (9.2)

♦ Poola vägi (2), ♦ Poola munk (1), ♦ Poola sõja aeg (1), ♦ Rootsi ning Poola sõja aeg (1)

poole (106) *adp/adv*

pohle (91), pole (15)

Tosta moito vlles sinu heele, Silmadt, Keddet ninck Suddame lumala pohle, kuÿ Dauid vches toises paikas paiatab: Mina tosta minu Silmadt vlles sinu pohle, ke sina Taiwas istudt. (3.4)

Sen toÿse Oppetuße siddes, taha mina iüttelda, koh pohle meÿe hend piddame pördma, echk mingk kz meÿe hend piddame kiñitama, kuÿ meÿe sen wÿmse Surma hedda siddes læßime. (14.2)

poolest (3) *adv*

pohlest (3)

tõe|poolest (3)

Ia toesti, mina ollen hend sagkedasti pohl surnux hebbedanuth, kuy sæl wahelt woÿrad Kirck|Issandat meddÿ Kircko echk Chore siddes omat olnuth, ke teddÿ Kelæ ninck Laulo omat moistnuth, Toeh|pohlest næmat omat seisnuth, ninck ißе henneßa meles nairnuth, ninck prast minu Silmadde wasta paiatanuth. (11.6)

pool|kolmat* (1) → *kolmas*

pool|surnud (1) → *surema*

pooma (13) *v*

poduth (2), pooduth (2), poohdut (2), poohduth (2), podi (1), pohma (1), pohoduth (1), pohotuth (1), pootuth (1)

Se vx Herris kumb meddi Issanda Christuße kaas rysti pæle podi, saab se Rysti pæl oma Ello parranduße pole kutzututh, kus tæma sen Surma oma Silmade kaas negki. (38.7)

üles pooma (9)

Se Sana Rist, A: Inimeñe, on se Nyme sanuth, vchest Puh|tückist, kumba Risti pæl, meddÿ Issandt ninck Õñis|tegkia ~~Ih~~$_{HS}$ ~~Chr~~$_{HS}$, se ellawa lum: Poick, meddÿ Pattude eddest on vlleß|pooduth, ninck kaas kañatanuth. (26.2)

poomine (2) *s*

poohmene (1), Poohomene (1)

üles|poomine (2)

Moñikat waña Kircko oppiat, wie wir in ali`as, Crux, ihren scriptis lesen, saab se Rist kz nimetuth vchex wöllax, kumba wöllase sÿße, nedt Kuria|tegkiat ninck

nedt warkat omat vlles|pooduth, nīck on se|sama vlleß|Poohomene nente Römere Rachwa iures, vx heutüh ninck kurrÿ Surm olnuth, sest, eth nœmat nedt|samat Inimeßet, ke sœl saidt vlles|pohoduth, ne keicke kuriemba kuria|tegkiade eddes omat piddanuth. (26.2)

♦ võllas ehk ülespoomine (1)

pordu|elu (1) → *elu*

pordu|laul (4) → *laul*

pordu|sundija* (1) 'sutenöör' → *sundija*

port* (7) *s* 'hoor'

Portu (7)

Nente Ebbauschkusille, ninck Erra tappialle, nente Portu ninck Portu|sundialle, nente Noÿalle ninck woÿra Iumala piddaÿalle, ninck keicke Walle|leickialle, nente|samade ossa piddab ollema sen Hauwa siddes, kuß se Pörgku Tullÿ ninck Schweuel polleb, se|sama on nente pannitzede töÿne Surm. (15.5)

♦ häbitu pordulaul (2), ♦ porduelu, abirikkumine, liigsöömine, liigjoomine, kade, viha ning muu häbitu asi (1)

• vt *elu* → *pordu|elu* (1), *laul* → *pordu|laul* (4), *sundija* → *pordu|sundija** (1) 'sutenöör'

potis|sepp (2) → *sepp*

pott (3) *s*

Potti (2), Potte (1)

ia nente Südda ketab nente siddes, kuÿ vx kewa weßÿ vche katla echk Potte siddes ketab se tulle œres, (22.1)

♦ katel ehk pott (1)

• vt *sepp* → *potis|sepp* (2)

praadima (1) *v*

pradida (1)

Kudt se Werrÿ|koir Amachius. Amachius Phrÿgia Linna siddes monikat Risti Inimeßet vche Palawa Roste pœle panni, ninck lasckis nœmat ellawalt pradida, (10.7)

predig|tool* (1) 'kantsel' → *tool*

prii (1) *adj*

frÿ (1)

Sÿn kule meÿe A. R. kuÿ se Kesck meidt erra|huckutab sen igkeweße Surma sisse, meddÿ Pattude perrast, eth meÿe sen Pörgku|hauwa sißе emis igkewest piddisime waÿoma, se eddest is piddÿ vxkit Inimene frÿ echk wabba ollema, minck|prast meÿe ollime keick sen Surma alla heitetuth, kudt meÿe laulame. (8.4)

♦ prii ehk vaba (1)

prohvet (99) *s*

Prophet (54), Prophetit (17), Prophetide (7), Prophete (6), Propheti (4), Proph (2) *luh*, Prophetidt (2), Pro (1) *lüh*, Prophetill (1), Prophetille (1), Prophetist (1), Prophetite (1), Prophetix (1), Prophetÿ (1)

Eemalle loehme meÿe nente Prophetide Kiria siddes, eth nedt Prophetit sen Risti vchex Karrikax omat nimetanuth. (26.3)

♦ prohvet Taavet (9): *püha prohvet ning kuningas Taavet* (4), *kuningas prohvet Taavet* (1). ♦ prohvet ning kuningas (8): *püha prohvet ning kuningas Taavet* (4), *kuningas ning prohvet* (2), *kuningas prohvet Taavet* (1). ♦ patriarh ning prohvet (6): *püha patriarh ning prohvet* (2), *õnnis patriarh ning prohvet* (2). ♦ püha prohvet (6): *püha prohvet ning kuningas Taavet* (4), *püha patriarh ning prohvet* (2). ♦ prohvet Jeremija (3). ♦ prohvet Saamuel (2). ♦ prohvet Sakarja (2): *prohvet Sakarja kuulutus* (1). ♦ prohvetite kiri (2): *prohvetite ning apostlite kiri* (1). ♦ patriarhide ning prohvetite laul (1). ♦ prohvet Eelija (1). ♦ prohvet Hoosea (1). ♦ prohvet Joona (1). ♦ prohvet Miika (1). ♦ prohvet Naatan (1). ♦ prohvet Taaniel (1). ♦ prohveti suu (1)

pruukima (1) *v*

brukima (1)

Eßimelt A. R. Nüith eb olle se mitte küll, eth meÿe vx|peines neist Laulust kuleme iütteldawa, ninck needt\samat oppeme, Muito lumal tahab kaas, eth meÿe needt piddame brukima, ninck sagkedasti laulma: Sÿß taha meie kulda, mea meidt piddab sundma, eth meÿe piddame laulma. (12.3)

pruut (1) *s*

Brudt (1)

Mina nægkisin se Pöha Liña, se vws Iherusalem, lumalast Taywast maha tullewa, kauniste ehituth kudt vx Brudt. (13.5)

psalm (8) *s*

Psalmide (3), Psalmit (3), Psal (1) *lüh*, Psalmis (1)

Saket teuwde sen Waymo siddes, nĩck piddaket iße|kesckes kaunidt Psalmit ninck Lauluth. (9.8)

♦ laul ning psalm (6): *kaunis psalm ning tänulaul* (3), *kaunis laul ning psalm* (1), *kaunis psalm ning laul* (1), *psalm ning laul* (1). ♦ kaunis psalm (5): *kaunis psalm ning tänulaul* (3), *kaunis laul ning psalm* (1), *kaunis psalm ning laul* (1)

pugema (6) *v*

pugkewat (2), poehma (1), poehnuth (1), pugkema (1), pugkeme (1)

Sel kombel, Kuÿ meÿe hend sen keicke wægkewama lumala Issa tæma Armuliko Mantele alla petame, nĩck ~~Chrse~~ ~~Ihse~~ Tywade alla pugkeme, ninda kuÿ nedt Nohret Kañadt, oma Emã Tiwade ninck Koho alla wariulle pugkewat, sÿß on meil se Pörgku Kulle, se on sen Kochnretti eddest erra-poehnuth (28.8)

ära pugema (1)

Ninda on se Patriarch Iacob oma wihaße welie se Esau eddest erra-poehnuth (28.8)

♦ varjule pugema (1)

puhas (33) *adj*

puhas (10), puchtax (9), puchta (4), puchtast (4), pohas (3), puchtat (2), puhtax (1)

Nuit tulle nente Pagkanate Oñis|teckia, Se puchta Neutzÿ Lapsukene tuttuth

etc. eth se keicke Ilma Oñis|teckia Hn, Chr, toddest lebbi sen Pöha Waymo, sest Puchtast Neutzist Mariast on sündinut. (1.10)

♦ puhtaks tegema (6). ♦ ilus ning puhas (4): *ilus, kaunis ning puhas neitsikene* (1). *ilus, puhas ning kasin neitsikene* (1). *puhas ning ilus neitsikene* (1). *puhas, ilus ning aus elu* (1). ♦ puhas neitsi (4): *puhas neitsi Maarja* (3). *puhta neitsi lapsukene* (1). ♦ puhas neitsikene (4): *ilus, kaunis ning puhas neitsikene* (1). *ilus, puhas ning kasin neitsikene* (1). *puhas ning ilus neitsikene* (1). ♦ puhtaks pesema (4): *puhtaks pestud siga* (1). ♦ puhas süda (2): *puhas süda ning meel* (1). ♦ puhas inimene (1). ♦ puhas käsi (1). ♦ puhas, õige ning püha (1). ♦ puhtad silmad (1). ♦ puhtaks pühkima (1)

puhastama (5) *v*

pohastada (3). puhastab (2)

Waidt Iumala Sana on vx|peines selgke, puhas nĩck wegkew, kumb keickede Inimeste Süddamet puhastab, eikex ninck onsax teb, ke se|sama vsckwat. (20.5)

puhastus (1) *s*

Puhastuße (1)

A. R. R. Iumal on sen Inimeße Algkmesest oma Palgke prast lohnut, sen igkewesse Eikeduße ninck Puhastuße sisse. (5.4)

♦ igavene õigus ning puhastus (1)

puhtasti (3) *adv*

puchtasti (3)

Kæ sina Algkmesest, se Pöha risti Kircko siße igka ayal, truwit ninck waat Kircko Issandat ninck Oriat ollet leckitanut, ninck weel tænnakit peiwa leckitat, ke sinu Sana selkesti ninck puchtasti selle Pannitzelle Ilmalle piddawat kulutama. (37.8)

♦ selgesti ning puhtasti (2)

puhuma (10) *v*

puhup (4). puhub (3). pohub (2). poho (1)

Ninck se Iss: paiatis minu wasta: Kuluta selle Thulelle, kuluta sina Inimesse laps, ninck paiata se Thule wasta: Ninda paiatab se Issandt Issandt: Thul, tulle seye iure neist Neliast Thulest, ninck poho nente sinatze Surnude pœle, eth nœmat ielles ellawax sawat. (31.1)

ära puhuma (4)

Se wasto sawat nüit neet Ebbauschkußet effertuth, et neet, ke Iumala Sana erra|polgkwat, neilt piddab kaas Iumala Sana erra|woetuth, ninck nœmat piddawat erra|pillatuth sama, kudt se Twl neet hakanat erra|puhup. (37.12)

puistama (5) *v*

puistetuth (3). puistame (1). puistnuth (1)

välja puistama (3)

Sest (:ütle mina weel vx|kordt:) eth Iumal oma wiha weel nüitkit vlle meidt on welia puistnuth. ninck keickede Inimeste Abby ninck Nouw kaas erra|loppenuth, vlle sedda olle meye keick sügkawasti Iumala wiha alla wayonuth, eth eb meye mitte woy tæda, kuy meye piddame ouwe echk siße meñema. (29.3)

üle puistama (2)
Eth nüith se Waine Inimeße Suggu royane, ninck se eike Surma roho, se on se Pattu kz, vlle|puistetuth on, ninck vpris erra|rickututh, syß on se keicke Wægk: lumal se Pattu Wainlane, eth tæma se Pattu prast, meidt Inimeßet nuchtleb, moñe|sarnatze Maya|risti, kogkonis Linna ninck Maa erra|rickmeße kaas, Vnd gehet wie Augustin$_{us}$ sagt: (24.8)

punane (15) *adj*
puñaße (7), punnaße (2), Punnase (2), punnaset (2), Puñaset (1), Puñase (1)
Sem|pr: laula meye kz vche toise kauni Saxa|Laulo siddes, nedt|sinatzet Sanat: Hoida Issandt se Pöha Risti kogko, Sinu abby igka ayal olgkut meil walmis, Awita meidt Issandt lumal keickest heddast, Sinu Pöha Wye Puñaße Reyade lebby. (21.5)
veri|punane (4): *veri|punane* (2), *veri punane* (2)
Kui sina minu kaas tahaxit Kochto siße menna, minulle minu Werri|punnaset Pattut arwata, syß eb woy mina, eb kaas vxkit Inimene sinu eddes seista, moito mina peaxin sen Pörcku|hauwa siße wayoma, ninck sinu wiha all hucka mennema. (3.6)
♦ punane veri (7): *kallis punane veri* (2), *punase vere valamine* (1), ♦ punane lipp (3), ♦ veripunane patt (2), ♦ punane reig (1), ♦ veripunased käed (1)

Punane meri (5) *s* kohanimi
Punnaße Merre (3), Puñaße Merre (1), Puñase Merre (1)
Sen toyse Mose Ramato siddes loehme meye, eth se Pöha Mees Moses sen Eßimeße Laulo sen Waña Testa: siddes on laulnuth, ninck lumala tæma Hæ|tegkomeße eddest tænnanuth, et lumall næmat Egypti Maast olli erra|pæstnuth, ninck lebby se Punnaße Merre kuiwa lalla kaas lebby awitanuth. (12.3)

purelema (3) *v*
purrelda (1), purrelema (1), purrelewat (1)
Minck|pr: taha meye lumala wasta purrelda? (28.9)

puri (2) *s*
Purie (1), Puriedt (1)
Ia se|sama Inimeße kz, kedda nedt Pattut nærrib ninck waiwab, on eike ninda kudt nente Laywa Rachwa kz, ke se suhre ninck Laya mæssawa Merre pæl, se Purie all omat, kuy næmat neist suhrest Mæssawa Merre echk Weæ|Lainest, sawat korgkeße tostetuth, (33.4)
♦ laeva puri (1)

purje|laev (1) → *laev*

purjetama (3) *v*
Puriewa (1), purietab (1), purietawat (1)
N. Vnser zeitliches Leben on vche Puriewa Laiwa N. Schiffarth, sarnañe, eike ninda kuy nüith nedt Laiwa|mehet se suhre hirmsa Laya Merre pæl purietawat, tæma seisab echk keub, magkab echk walwub, syß purietab tæma (dz Schipff) ickex, senni kuy tæma se|sama Aßemelle: Saddama tulleb, (23.3)
• vt *laev* → *purje|laev* (1)

puu (35) *s*

puh (14), Puhst (8), Pu (7), puhd (1), Puhw (1), Puide (1), Puihst (1), Puist (1), Puÿde (1)

Æsthonice: Se Ilma Onne ninck Ello surry se Puh pæl, Sina truw Rist keickede Puide sæas, Sina ainus ninck kaunis Puh, vxikit Metz eb olle vche se|sarnse Puh kandnuth, ke nÿ kauniste oitzeb ninck hæd wilia kannab. (26.7)

loorberi|puu (1)

Mina negkisin vche Ebbauschkuße Inimeße, se|sama olli achke, Lahutis hend welia ninck packatis kui vx Loerber|Puh. (37.14)

marja|puu (1)

Mina nuchtlin teidt kuiwa aÿa kaas, ninck needt Mauth söid keick teddÿ Aÿa wiliadt vlles, ninck ricksith keick teddÿ Ouwna ninck Maria|puhd erra, mea teddÿ Aÿade siddes kaßwisith, Noch bekehret ir euch nicht zu mir, spricht der Herr. (13.6)

masti|puu (1): *mast|puu* (1)

Nÿ pea kudt mina Maa pæle tulle, sÿß taha mina sinu auwux vx se|sarn suhr Meche|waa Küÿnla lascke teha, kudt se|sinane Mast|puh on. (30.6)

viigi|puu (1): *viigi puu* (1)

Eike ninda kudt vx Wina echk Vige Puh, enne wilia, kudt needt lehet kañab. (37.6)

viina|puu (1): *viina puu* (1)

Eike ninda kudt vx Wina echk Vige Puh, enne wilia, kudt needt lehet kañab. (37.6)

õuna|puu (1): *õuna puu* (1)

Mina nuchtlin teidt kuiwa aÿa kaas, ninck needt Mauth söid keick teddÿ Aÿa wiliadt vlles, ninck ricksith keick teddÿ Ouwna ninck Maria|puhd erra, mea teddÿ Aÿade siddes kaßwisith, Noch bekehret ir euch nicht zu mir, spricht der Herr. (13.6)

♦ ainus ning kaunis puu (1), ♦ elav puu (1), ♦ kivid ehk puupakud (1), ♦ puupakk ning kivi (1), ♦ puu sest tundmisest heast ning kurjast (1), ♦ viljane maa ehk puu (1), ♦ õuna- ning marjapuud (1)

• vt *pakk* → *puu|pakk* (2), *rist* → *puu|rist* (1), *tükk* → *puu|tükk* (1)

puu|pakk (2) → *pakk*

puu|rist (1) → *rist*

puutuma (1) *v*

putuda (1)

Toesti N. meddÿ Iumall on vx Toddine Iumall, Tæma eb olle weel vchtekit sest mitte lascknuth putuda, mea tæma on toiwutanuth, se|sama on tæma kz piddanuth, vnd kuÿ vx todtelick Iumall teudtnuth. (29.7)

puu|tükk (1) → *tükk*

põgenema (9) *v*

pagkenama (2), pagkenema (2), pagkenda (1), Pagkene (1), pagkeneb (1), pagkenesit (1), pagkenuth (1), pagkeneßith (1)

Eb sÿß se|sinane Lapsukene se|sama olle, kedda keick Kochnrettit ninck

waÿnlaßet piddawat kartma, ninck tæma eest erra|pagkenama: Ninck tæma on isse sen wæetü Kunningka Herodisse eest, sen Ægÿpti Maa sisse pagkenuth. (6.9)

ära põgenema (6)

Minck|prast nÿ pea kudt næmat lumala sen Issanda heele kulsit, pagkenesit ninck Peetsit næmat hend sen Issanda eddest erra nente Puÿde alla sen Aÿa siddes, nüit tachtsit Adam ninck Eua hend lumala eddest erra|petada, kumba eest vxkit Inimeñe hend eh mitte woÿ erra|petada. (5.5)

♦ ära põgenema ning ära peitma (1)

põhi (33) *s*

pochia (13), pochiast (12), Pochi (2), Pochÿ (2), Pohi (2), Pochiaße (1), Pohÿ (1)

Ninda tegkÿ se Kuñingkas Pharao, Kuÿ se vx nuchtl„ möda ollÿ, prast ollÿ tæma io nÿ wallÿ ninck Kangk Südda, kuÿ eñekit, ninck is taha kz Pharao hendz eñe mitte parranda, eñe kudt tæma wimatelt se Puñase Merre sißе erra|huppus, ninck Pochia waÿuß, kuÿ vx tiña tuck Pochia lehab. (30.9)

maa|põhi (1)

Kuÿ minul nælgk ollex, Sÿß eh tahaxe mina sinulle sest mitte iüttelda, Minck|pr: se Maa|Pochi on minu, vnd alles wz dariñen ist. (30.1)

mere|põhi (1): *mere põhi* (1)

Mitto Laÿwat omat sel aÿal Merre Pochiaße Mæhe ninck hüÿde kaas erra|huppunut, ninck alla waÿonut, eth se Laiw ninck hüÿs eh eales enamb pidda ette tullema. (9.2)

♦ südame põhi (12), ♦ kindel põhi (6): *kindel paas ning põhi* (1), *kindel põhi sest usust* (1), ♦ hukka minema ning põhja vajuma (1), ♦ karika põhi (1), ♦ paas ning põhi (1): *kindel paas ning põhi* (1), ♦ põhja minema (1)

põis (2) *s*

Poÿix (1), Poÿx (1)

Se prast omat ned Wanambat se Inimeße nimetanuth, Vchex Weæ Poÿx, dz bald kömpt, vnd bald Vergehet, etc: (23.9)

♦ vee põis (2)

põld (9) *s*

Pöllu (7), Pöllud (1), Pölludt (1)

Se vche Pöllu pæle tullÿ se wichm, nïck sen toÿse Pöllu pæle is tulle mitte wichma, muito tæma kuÿwis erra, etc: (13.6)

♦ hea ning usin põllukündja (1), ♦ jumala põld (1), ♦ rukki ehk põllu kasvamine (1)

• vt *kündja* → *põllu|kündja* (1), *mees* → *põllu|mees* (1)

põlema (6) *v*

polleb (3), pollema (1), pollew (1), pollewa (1)

Nente Ebbauschkusille, ninck Erra|tappialle, nente Portu ninck Portu|sundialle, nente Noÿalle ninck woÿra lumala piddaÿalle, ninck keicke Walle|leickialle, nentesamade ossa piddab ollema sen Hauwa siddes, kuß se Pörgku|Tullÿ ninck Schweuel polleb, se|sama on nente pannitzede töÿne Surm. (15.5)

põletama (3) *v*

polleda (1), polleta (1), polletuth (1)

lumala wiha paistab kz sell Aval ny pallawasti meddy pæle, eth meye motleme, kuy tahax lumall meydt vpris tuhax ninck Pörmux polleta. (34.5)

ära põletama (1)

se\sama saab vche Peiwa siddes maha kisckututh, ninck tullē kz erra-polletuth. (24.9)

♦ tuhaks põletama (2): *tuhaks ning põrmuks põletama* (1)

põlgaja (1) *s*

polgkiat (1)

ära|põlgaja (1)

nedt samat lumala Sana erra\polgkiat, tahab lumall nuchtelda, suhre Sogkeduße ninck se Igkeweße erra\lückmeße kaas, eth nœmat eñs igkewest lumala Armust piddawat erra\lückatuth sama. (17.5)

põlgama (50) *v*

polgkwat (12), poltuth (9), polgknuth (6), polgkeb (4), polgkeda (4), polgkma (3), polgkeme (2), polgknut (2), polgket (1), polgketa (1), polgkete (1), polgketuth (1), polke (1), polkeb (1), polkexit (1), poltut (1)

ära põlgama (50)

Waidt ke lumala Sana erra\polgkeb, se\sama piddab lumala wiha ninck nuchtluße alla iœma. (36.14)

O kui Onnis ninck röimus on meddy Issanda Ihxse Chrxse Ilmalle tullemene, et tœma Bethlehmi Linas küll wayne ninck erra\poltuth on. (6.11)

♦ naerma ning/ehk ära põlgama (3), ♦ vaene ärapõlatud inimene (1), ♦ vaeneära põlatud sulane (1)

põlgamine (2) *s*

polgkmene (1), polgkmeße (1)

ära|põlgamine (2)

Ilma se\sinatze Onne echk Oñis\tegkia, on keick Pattu, Aino wöyra lumala Thenistuße ninck lumala Sana erra\polgkmene, mea nedt Inimeßet iße\heñesest ette wotwat, mottelwat ninck tegkewat, Se\prast kañab kz meddy Iss: Ihs Chrs toesti se Nime, eth tœma saab nymetuth lumala Onne. (17.2)

põllu|kündja (1) → *kündja*

põllu|mees (1) → *mees*

põlv (10) *s* 'kehaosa; iga'

Polwe (5), polwel (3), Polwede (2)

Eb syß tœma se\sama olle kæ keick aßiat kañab ninck peab, Ninck laßeb hend Inimeste Polwede peel piddada? (6.9)

Ninck meye piddame kaas needt Nohret Lapset nohrel Polwel opma, eth nœmat meddy Wannambidde kaas, needt Laulut opwat süddamest laulma, Kuy eb meye mitte Süddamest laulame, syß saab meist teudetuth, wie Amos sagt: Thue weg von mir das geplerre deiner Lieder. (12.4)

♦ noorel põlvel (2), ♦ vana põlv ning elu (2): *vana põlv ning pikk elu* (1), ♦ aeg ning põlv (1), ♦ inimese põlv (1), ♦ vanem põlv (1)

põrand (1) *s*

Pörmande (1)

nœmat omat Öhd ninck Peiwadt se Maa (:echk Pörmande:) pœl læßinuth, paliu Paastmeße vnd Palwmeße kz hend ißе surnux waiwanuth. (16.7)

♦ maa ehk põrand (1)

põrgu (108) *s*

Pörgku (98), Porgku (4), Pörcku (3), Pörku (2), Pörkult (1)

Moyto tœma on Kolmandel Peiwal sest Surmast ielles vlles|toußnuth, ned Pattut on tœma erra|kustutanut, Sen Surma erra|nelnut, Sen Kochnretti keicke tœma Selschoppi kaas wangky wotnuth, ninck meydt sest Pörgku Selschoppist welia wihnut, (8.8)

♦ surm ning põrguhaud (13): *patt. surm ning põrguhaud* (3), *surm. kurat ning põrguhaud* (2), *kõhnret. surm ning põrguhaud* (1), *kurat. igavene surm. põrguhaud ning igavene hukutus* (1), *kurat. põrguhaud ning igavene surm* (1), *patt. surm. kurat. põrguhaud* (1), *patt. surm. kurat. põrguhaud ning igavene nuhtlus* (1), *patt. surm. kurat. põrguhaud ning kõik häda* (1). ♦ surm. kurat. põrguhaud (8): *surm. kurat ning põrguhaud* (2), *kurat. igavene surm. põrguhaud ning igavene hukutus* (1), *kurat. põrguhaud ning igavene surm* (1), *patt. surm. kurat (ning) põrguhaud* (2), *patt. surm. kurat. põrguhaud ning igavene nuhtlus* (1), *patt. surm. kurat. põrguhaud ning kõik häda* (1). ♦ patt. surm. põrguhaud (7): *patt. surm ning põrguhaud* (3), *patt. surm. kurat ning põrguhaud* (1), *patt. surm. kurat. põrguhaud* (1), *patt. surm. kurat. põrguhaud ning igavene nuhtlus* (1), *patt. surm. kurat. põrguhaud ning kõik häda* (1). ♦ igavene põrgutuli (6): *igavese põrgutule nuhtlus* (1), *igavene põrgupigi ning -tuli* (1), ♦ igavene põrgunuhtlus (4): *igavene surm ning põrgunuhtlus* (1), ♦ patt. surm. kurat. põrguhaud (4): *patt. surm. kurat ning põrguhaud* (1), *patt. surm. kurat. põrguhaud ning igavene nuhtlus* (1), *patt. surm. kurat. põrguhaud ning kõik häda* (1). ♦ põrgutule nuhtlus (2): *igavene surm ning põrgutule nuhtlus* (1), *igavese põrgutule nuhtlus* (1). ♦ sügav ning suur põrguhäda (2). ♦ igavene põrguhaud (1). ♦ igavene põrgupigi ning -tuli (1). ♦ igavene põrguvald (1). ♦ näljane põrgukaru (1). ♦ põrgu kiusatus (1). ♦ põrgu noodamees (1). ♦ põrgu persepale (1). ♦ põrgu selskop (1). ♦ põrgu söötesiga (1). ♦ põrguhaua kurk (1). ♦ põrguhaua vald (1). ♦ põrgutuli ning väävel (1). ♦ surmahäda ning põrguhaud (1). ♦ suur häda ning põrguvalu (1). ♦ vaimulik põrgu (1). ♦ vana põrgumadu (1)

• vt *haud* → *põrgu|haud* (51), *häda* → *põrgu|häda* (2), *karu* → *põrgu|karu* (1) 'kurat', *koer* → *põrgu|koer* (4) 'saatan', *kull* → *põrgu|kull* (1) 'saatan', *kurat* → *põrgukurat* (1), *lõõsk* → *põrgu|lõõsk* (1), *madu* → *põrgu|madu* (2), *mörder** → *põrgu|mörder** (1) 'põrgumõrtsukas', *nuhtlus* → *põrgu|nuhtlus* (6), *pigi* → *põrgupigi* (1), *tuli* → *põrgu|tuli* (13), *tungal* → *põrgu|tungal* (1), *vald* → *põrgu|vald* (1), *valu* → *põrgu|valu* (2), *veli* → *põrgu|veli* (1), *värav* → *põrgu värav* (7), *õppija* → *põrgu|õppija** 'kõige halva õpetaja' (1)

põrgu|haud (51) → *haud*

põrgu|häda (2) → *häda*

põrgu|karu (1) 'kurat' → *karu*
põrgu|koer (4) 'saatan' → *koer*
põrgu|kull (1) 'saatan' → *kull*
põrgu|kurat (1) → *kurat*
põrgu|lõõsk (1) → *lõõsk*
põrgu|madu (2) → *madu*
põrgu|mörder* (1) 'põrgumõrtsukas' → *mörder**
põrgu|nuhtlus (6) → *nuhtlus*
põrgu|pigi (1) → *pigi*
põrgu|tuli (13) → *tuli*
põrgu|tungal (1) → *tungal*
põrgu|vald (1) → *vald*
põrgu|valu (2) → *valu*
põrgu|veli (1) → *veli*
põrgu|värav (7) → *värav*
põrgu|õppija* (1) 'kõige halva õpetaja' → *õppija*
põrm (6) *s*
Pörm (4), Pörmo (1), Pörmux (1)
Se on iütteltut keicke Inimeste Oppetußest kennel eh mitte Iumala Sana olle, Erranes næmat piddawat erra|pillatuth, ninck hucka mennema, Kudt se Pörm, echk ne hakanat, mea se Twl erra|puhup. (37.2)
♦ põrm ning liiv (2), ♦ põrmuks põletama (2): *tuhaks ning põrmuks põletama* (1), ♦ tuhk ning põrm (2): *tuhaks ning põrmuks põletama* (1)
põsk (1) *s*
Poschke (1)
Simson on vche Hobbose Poschke Luh kaas tuhat Meest surnux löhnut. (7.11)
♦ hobuse põse luu (1)
päev (203) *s*
peiwa (95), peiw (58), peiwal (17), Peiwade (6), peiwadt (6), p (5) *lüh.* peiwast (5), peiwall (4), Peiwat (3), pæÿw (1), Peiwad (1), Peiwadte (1), Peiwe (1)
Se on: Eth eh meÿe Issandt keick meddÿ hedda ninck willetzus echk needt seest peiti Pattut eh mitte moistame, sÿß tuñedt sina Issandt Iumall needtsamat parrembasti, ninck nuchtlet meidt sinu kindla Kochto prast, Sem|prast mæñewat keick needt Peiwadt nÿ eckitzelt erra lebbÿ sinu wiha, keick meddÿ Ello ninck Aastat wottab vx otz, kudt vx tuhi aßÿ. (13.8)
elu|päev (1): *elu päev* (1)
Se|sama sæab meit kaas sen Schilt|wahi pæle, seel piddame meÿe toest walwuma, ninck se|sinatze Pimeduße siddes sest Ilmast, sen roÿmsa ninck igkeweße Ello Peiwa peele otama, (3.10)
hommiku|päev* (4) 'hommik': *hommiku päev* (4)
Ninda olleme meÿe kaas meddÿ Iss: Ihse Chrse Sodda|mehet, ke meÿe tæma Puñaße Lippo alla olleme tæhendut, nick kz wañunuth, Sÿß sæab meddÿ Sodda

Pæ|mees Ihus Chrus meidt k= se Wahi pæle, sæl pidda meye toesti walwma, nĩck heesti meddy Aßia pæle waathma, Se eike Tunnis|tæche, se on se Iumala S: hæsti meles piddama, nĩck sinatze Pimeduße sid: sest Ilmast, se röymsa nĩck Igkeweße Ello Peiwa Koyto pæle othma, kumb se eike Armas Peiwlick, nĩck se Hommicko Peiwa Koyto Tæcht on, Ihus Chrus Iumala P: Ke meile oma Sana k= paistab, ninck meidt sen Igkeweße Ello sisse iohatab. (34.5)

mihkli|päev (1): *mihkli päev* (1)

Se|sama A. R. pidda meye io keick tunnistama, eth sesama suhr ninck hirmus Maa|werrisemene syn meddy Tallinna Merre ninck wyki pæl, kudt kaas meddy Linna sees, ninck Linna vmber, hæsti (motle mina minust melæst) on mæßanut, Kudt eb sina mitte mællesta, syß motle, 1602. 8. tage nach Michaeli minck|sarn hirmus Tuhl ninck Maa|werrisemene mænnewall Aastal vx Næddal prast Micheli Peiwa olly; (9.2)

püha|päev (5): *püha|päev* (3), *püha päev* (2)

Meñewal Pöha|Peiwall olle meye algknut, sest kauni ninck röymsa Liha|wotme Laulust lüttelda, ninck ollet teye sen|sama lutluße siddes nente sinatze Kolme Oppetußest kulnut. (8.1)

täna|päev (21)

Eb mitte: Moito lumal se Pöha Waym paiatab ninda: Tenna|peiw kui teye Tæma heele kulete, Syß errasulcket oma süddame mitte kinni. (38.7)

viimne|päev (30): *viimne|päev* (1), *viimne päev* (29)

Neidt|sinatzet Sanat A. R. opwat meile, minck|sarn suhr wegky ninck woymus sel Surmal on, sel Surmal on vx se|sarn wegky olnut, eth eb vxkit Inimene olle tædda woinut tallita, ia vxkit Inimene, kæ Adamist omat sündinut ninck ellanut, ninck ke weel nüitkit ellawat, ninck añ sen Wymsen Peiwa piddawat ellama, needt|samat on se Surm keick erra|tapnuth, ninck tappab weel tennakit|peiwa, ia añ sen Wymsen|peiwa, vxkit Inimene eb woy sen Surma wasta mitte seista. (8.5)

♦ tänagi päev (30), ♦ öö ning päev (20): *päev ning öö* (8), ♦ päeva koidutäht (5): *hommikupäeva koidutäht* (3), ♦ hea päev (3), ♦ rõõmus päev (3): *mage ning rõõmus päev* (1), *rõõmsa ning igavese elupäeva koit* (1), *õnnis ning rõõmus päev* (1), ♦ homne päev (2), ♦ päevast päeva (2), ♦ armas päev (1), ♦ eile ning tänapäev (1), ♦ iga päev ning iga aasta (1), ♦ igavene elupäev (1): *rõõmsa ning igavese elupäeva koit* (1), ♦ issanda päev (1), ♦ kuri päev (1), ♦ mage päev (1): *mage ning rõõmus päev* (1), ♦ õnnis päev (1): *õnnis ning rõõmus päev* (1), ♦ päev, tund ning aeg (1), ♦ päeva koit (1): *rõõmsa ning igavese elupäeva koit* (1), ♦ päeva valgus (1), ♦ pikk päev (1), ♦ püha ning päev (1), ♦ targad sest päeva tõusmise maast (1), ♦ viimse päeva tulemine (1)

päevane (13) *adj*

peiwase (10), peiwane (1), peiwasest (1), peiwaset (1)

iga|päevane (11)

Sest minu Armat ninck erra|wall: N. eth nüith se Pöha Rist meddy keickede Henge hæx, nĩck kaas ny tarbex tulleb, kuy meddy Hiwole, ninck k= selle Næliatze Kohulle se Igke|peiwane Leib, syß erra|lasckem meidt mitte Pißokeße

Vsckiax sada, sondern mit Dauid sprechen: Hæ selle, kedda sina Issandt nuchtlet. (29.2)

tänа|päevane (2)

D. August: schreibt: SPrich nicht, morgẽ wil ich mich bekeren, Homẽ taha mina lumala mele|prast ellada, syß tahab tæma minulle, minu Eileße ninck tæña|peiwase Pattut andex anda. (28.5)

♦ igapäevane leib (5), ♦ igapäevane võõras (2), ♦ eilne ning tänapäevane (1), ♦ igapäevane patt (1), ♦ igapäevane vaevamine (1)

päevlik* (16) *s* 'päike'

peiwlick (11), Peiwlikus (2), Peiwlicko (1), Peiwliko (1), Peiwlikust (1)

Se|sama peat teye wayset rumalat Inim: tæña p: opma, ny sagkedasti kuy sina nedt Tæhet sen Taiwa all, kuy kz se Peiwliko ninck Ku|wallo næd paistwa, echk se Peiwlicko næme maha menema, ninck ette tullewa. (31.6)

♦ armas päevlik (6): *armas ning rõõmus päevlik* (1), *armas päevlik, kuuvalu ning täht* (1), *armas soe päevlik* (1), ♦ päevlik ning kuu (4): *päevlik ning kuu ning täht* (1), *päevlik, kuu ning täht* (1), ♦ palav päevlik (3), ♦ päevlik ning kuuvalu (2): *armas päevlik, kuuvalu ning täht* (1)

pähkel (1) *s*

Pechkla (1)

Ny pißudt A: R. kuy sina echk mina, se suhre Merre vche Pißokeße Pechkla Kohre siße woime wallada, weel paliu wehemb woyme meye se Oppetuße erra|moistada, Wie G: enig ist im Wesende, Vnd Dreyfaltig in den Personen: Wie die Historia vom Augustino außweiset (18.6)

♦ pisukene pähklikoor (1)

• vt *koor* → *pähkli|koor* (1)

pähkli|koor (1) → *koor*

päinis* (201) *modadv*

peines (198), p (3) *lüh*

üks|päinis* (201) 'üksnes'

lumal eb wallitze mitte vx|peines vlle meit, eb ella kaas mitte vx|peines meye seas, erranes tæma on kaas Inimeßex sanut. etc. (1.9)

päitsed (1) *s*

Peitzet (1)

NB. æsthonice' zaum vnd gebiß, heist, waliat, kan auch vom halter verstanden werden. heist æsthonice' Peitzet. (24.6)

päralt (15) *adp*

pralt (8) *lüh*, perralt (7)

Waidt sẽ peele olle mina suhr, et se Oñis|teckia, kuñast se Engel on nentele Kariatzelle kulutanut, minu perralt on, minulle sündinut ninck kaas antuth etc. (2.8)

♦ [kellegi] päralt olema (15)

pärast (940) *adv adp*

prast (546) *lüh*, perrast (172), pr (157) *lüh*, p (52) *lüh*, pr (6) *lüh*, prast (5) *lüh*, p (2) *lüh*

Perrast kuÿ nuit se Lapsukeñe ollÿ Ilmalle tulnut, neutwat heñes neet andet Imme|sarnatzel kombel. (1.11)
Neet Offrit mea Iumala meele ninck tachtmeße perrast on, ohn vx kurb ninck waiwatuth Südda, kumb Iumal eb mitte taha erra|polgketa. (38.8)
mis|pärast (302)
Minck|prast se keicke suhremb Imẽ|aßÿ, mea eales syn Ilma|pœl on sündinuth, ninck weel peab sündima, on se, et Iumala Poick ohn Iñimeßex sanut. (1.7)
see|pärast (289)
Se|pr: olle mina kz se Oppetuße sest Ristist minu ette wotnuth, keickede Risti kandiade trostix nĩck röÿmux. (25.6)

pärm (2) *s*
Perme (2)
Ninck kuÿ nedt Iumala kartia Inimeßet, oma Seme|Karrika omat iohnuth, sÿß piddawat nedt Pannitzet keicke wimatel se Pochia ninck se Perme vlles|rüpma, ninck annab Iumall neile Pañitzelle wimatel oma Palcka kaas. (27.7)

päru* (18) *s* 'pärija'
perrux (10), Perruth (3), Perrüx (3), Perru (1), Perrudt (1)
Kuÿ kaas se Pöha Apostel Paulus paiatab: Olleme meÿe Lapset, sÿß olleme meÿe kaas Perrudt, moista, Iumala Perrux ninck Christuße perralt. (4.11)
♦ laps ning päru (9): *jumala laps ning päru* (2), *laps ning päru sest igavesest elust* (1), *päru ning laps sest igavesest elust* (1). ♦ jumala päru (4): *jumala laps ning päru* (2)

pääsklane* (1) *s* 'pääsuke'
Pæschklade (1)
Walata doch Inim: L: nente Maokeße, Kerpsede, Pæschklade, echk toiste Suwwÿ|Liñokeße pœle. (31.7)

päästja (4) *s*
pæstaia (1), pæstaÿa (1), pæstia (1), pæst (1) *lüh*
ära|päästja (4)
Se Kolmas Vers oppeb meile, eth meÿe se Palwe kz Iumalast piddame kinni piddama, ninck ickex se Armuliko kulmeße prast palwuma, eth meddÿ Erra|pæstaÿa Hn Chr meddÿ Palwet tahax kulda, ninck oma Armast Issa meddÿ eddest palwuda. (19.2)
♦ ärapäästja Jeesus Kristus (2)

päästma (114) *v*
pæsta (22), pæstetuth (21), pæstada (17), pæstnuth (13), peestetuth (7), pæstab (6), peesta (6), pæstma (5), peestada (5), peestma (4), pæst (2) *lüh*, pæstetut (2), pæstis (2), pæstax (1), peesta (1)
Hn Chr pæstab et awitab vns allein von vnsern Sünden, Tœma on meddÿ Pattude kandaÿa, der alle vnsere Sünde getragen, dafur gnung gethœn, vnd auch gebüßet. (34.1)
vallali päästma (3) 'lahti päästma'
Eemalle tahab Dauid meidt oppeta: Kuÿ meÿe lebbÿ Liha ninck Werre Noddruße komistame, exime ninck Pattu tehme, Sÿß eb taha Iumall meidt

se pr: heñesest mitte erra|lückada, Erranes, kuy vx Armuline Issandt, tahab tæma meidt keickest, ia keickest Pattust wallalis pæsta, olka nedt Pattut ny paliu ninck suhret, kuy næmat eales tachtwat. (34.9)

ära päästma (109)

Syß piddi kaas Iumala Poick sen Wayse Inimesse Suggu keickest heddast ninck waywast erra|peestma. (7.6)

üles päästma* (2) 'ära, lahti päästma'

Se on io toesti sen Mao Pee katki tallatuth, sen Kurrati Rick$_{us}$ erra|rickututh, ninck tæma Töh wallalis vlles peestetuth. (5.13)

♦ päästma ning aitama (12): *aitama ning ära päästma* (7), *ära päästma ning aitama* (4)

päästmine (9) *s*

pæstmene (4), pæstmeße (3), peestmene (1), pæst (1) *lüh*

ära|päästmine (9)

Eike ninda on se iergk sinu ninck minu kz, kuy meye se Risti keuteko kz olleme vmber keutetuth, syß eb woy sina ninck mina, sest|samast Risti Achilast enne mitte erra|pæstetuth sada, muito meye piddame vx|peines Iumala Armu pæle wadtma, nīck vche kindla vssu kz tæma Armuliko erra|pæstmeße pæle othma, senny, eth tæma meidt awitab, ninck sest Risti lautast erra|pæstab. (26.5)

♦ armulik ärapäästmine (2). ♦ abi ning ärapäästmine (1)

pöörama (66) *v*

pörda (17), pördma (10), pöhrame (7), pördnuth (7), pördnut (5), pördwat (4), pöhra (3), pöra (3), pörab (2), pörax (2), pöhrab (1), pöhrdis (1), pöhrdma (1), pörame (1), porduth (1), pörduth (1)

Ke sina eñe ayall keicke sinu wiha ollet vlles|tostnuth, ninck hend pördnuth sest suhrest hirmust sinust Wihast. (32.3)

ära pöörama (3)

Syß piddame meye keickest meddi Eikedußest ninck hæ töst, mea meye olleme technut, kudt kaas meddi Abby Naysest ninck Lapsist, Söhbrast, rahast ninck hüydest, ninck keick sest samast, mea syn Ilma pæl eales woib olla, keick meddi meel ninck motlus, erra|pörda, ninck hend Iumala sen Issanda pohle keenda. (35.4)

ümber pöörama (20)

Se on, ke ewat mitte iæ oma Pattude siße, et næmat küll nente Pattuste Te pæl omat astnuth, kuy neet onsat ninck Pöhad Inimeßet omat exinut ninck langnut, et næmat ielles sel eikel ayal hend vmber pördwat, omat Pattut ninck vlle astmeßet tunnistawat, armu ninck Pattuden andex andmene lebby Ihm̄ Chrm̄ palluwat, ninck oma ello parrandawat. (36.7)

♦ käänama ning pöörama (1). ♦ selga meie poole pöörama (4)

pööramine (4) *s*

pördmeßest (2), pördmene (1), Pördmesest (1)

Eth se Ello Parr: ninck Iumala pohle pördmene, sæl siddes eikesti seisab, Kuy vx waine Pattune Inim: omat Pattut keickest Südda: Iumala vnd seinē Beicht Vater kaddub ninck tunnistab. (34.1)

ümber|pööramine (3): *ümber\pööramine* (1), *ümber pööramine* (2)
Se on nüit vx eike algkmene sest Ello Parrandusest ninck vmber pördmeßest Iumala pohle olnut. (38.8)

püha (397) *s/adj*
pöha (322), Pöhade (17), Pöhadt (14), Pöhast (14), Pöhad (11), P (9) *lüh*, Pöhat (2), pöhax (2), Pö (1) *lüh*, Pohadt (1), Pöhal (1), Pöhale (1), Pöhalle (1), Pohast (1)
Et nœmat keicke Pöhade kaas Taywas sẽ Ioulo Pöha pühitzawat, ninck röhmsa heele kaas, Iumala suhre Imẽ asya kytwat, et Ih„, Chr„, Iumala Poick meddy Liha ninck werre heñese pœle on wothnut, meddy weliex, ia meddy sarnax (:ilma Pattuda:) on sanut. (2.2)
Et neet Pöhadt Englit vlle meddi Issanda Ihesuße Christuße ilmalle tullemeße hend omat roimustanut. (4.5)
jõulu|püha (8): *jõulu püha* (8)
On eike se\sama Laul, kumb meye sen\sinatze röhmsa Ioulo Pöha siddes laulame. (2.2)
liha|võtte|püha (1): *liha\võtte püha*
Nente röymsa Liha\wotme Pöhade vlle, röymustame meye hend toesti Österliche Lieder, ninck laulame meye sen Issanda Chrxe auwux, tœma röymsa vlles\tousmeßest, eth tœma meddy hœx sen Pattu, Surma ninck kaas sen Kochnretti vlle\woythnuth on. (9.7)
♦ püha vaim (99): *isa ning püha vaim* (4), *jumal püha vaim* (4), *isa, poeg ning püha vaim* (3), *püha vaimu arm ning vägi* (3), *püha vaimu vägi* (3), *jumal-isa, Jeesus Kristus, püha vaim* (1), *püha vaimu and ning heategemine* (1), *püha vaimu arm* (1), *püha vaimu manitsus* (1), *taevane isa ning püha vaim* (1), ♦ püha ristikirik (78): *püha ristikirik ning kogu* (2), *õige püha ristikirik* (1), *püha ristikiriku vaenlane* (1), ♦ püha apostel (38): *püha apostel Paulus* (30), *püha apostel Peetrus* (4), *püha apostel Pauluse histooria* (1), *püha apostel Pauluse usk* (1), ♦ püha Paulus (35): *püha apostel Paulus* (30), *püha apostel Pauluse histooria* (1), *püha apostel Pauluse usk* (1), *püha apostli Pauluse raamat* (1), ♦ isa ning püha vaim (20): *jumal-isa, poeg ning püha vaim* (9), *isa, poeg ning püha vaim* (3), *isa ning poeg ning püha vaim* (2), *jumal-isa, Jeesus Kristus, püha vaim* (1), *taevane isa ning püha vaim* (1), ♦ isa, poeg ning püha vaim (14): *jumal-isa, poeg ning püha vaim* (9), *isa ning poeg ning püha vaim* (2), ♦ püha inimene (14): *õnnis püha inimene* (4), *jumalakartja ning püha inimene* (1), *kõige suurem püha inimene* (1), *õnnis ning püha inimene* (1), *püha inimese kannatus ning vordeenst* (1), ♦ püha õpetus (12): *püha katekismuse õpetus* (8), *püha evangeeliumi õpetus* (4), ♦ püha ingel (11), ♦ püha Taavet (11): *püha kuningas Taavet* (6), *püha prohvet ning kuningas Taavet* (4), ♦ püha kuningas (10): *püha kuningas Taavet* (6), *püha prohvet ning kuningas Taavet* (4), ♦ püha katekismus (9): *püha katekismuse õpetus* (8), *püha katekismuse jutlus* (1), ♦ püha ristiusk (8), ♦ püha Johannes (6): *püha Johannese vanemad* (1), ♦ püha palve (6), ♦ püha prohvet (6): *püha prohvet ning kuningas Taavet* (4), *püha patriarh ning prohvet* (2), ♦ püha sakrament (6): *jumala sõna ning need pühad sakramendid* (1), *kallis sõna ning pühad sakramendid* (1),

püha sakrament sest ristimisest (1). ♦ õnnis (ning) püha (5): *õnnis puha inimene* (4). *õnnis ning püha inimene* (1). ♦ püha Peetrus (5): *püha apostel Peetrus* (4). ♦ püha ristikogu (4). ♦ püha ristikogudus (4). ♦ rõõmus jõulupüha (4): *suur ning rõõmus jõulupüha* (1). ♦ õige (ning) püha (3): *õige püha ristikirik* (1). *puhas. õige ning püha* (1). ♦ püha evangeelium (3): *püha evangeelium sest jumalast* (1). ♦ püha Mooses (3): *püha mees Mooses* (1). ♦ püha paavst (3): *püha paavst ning tema pannine hulk* (2). ♦ püha patriarh (3): *püha patriarh ning prohvet* (2). ♦ püha Bernard (2). ♦ püha jutlusamet (2). ♦ püha nimi (2): *suur. kõrge ning püha nimi* (1). ♦ püha pale (2). ♦ püha piibel (2). ♦ püha reig (2). ♦ püha rist (2). ♦ suur (ning) püha (2): *suur püha jesuiit ning munk* (1). *suur. kõrge ning püha nimi* (1). ♦ issanda püha (1). ♦ püha Augustinus (1). ♦ püha hoone (1). ♦ püha isa (1). ♦ püha kannatus (1). ♦ püha käsi (1). ♦ püha linn (1). ♦ püha mees (1): *püha mees Mooses* (1). ♦ püha ning päev (1). ♦ püha paater (1). ♦ püha riid (1). ♦ püha ristiõpetus (1). ♦ püha Siioni mägi (1). ♦ püha sõna (1). ♦ püha viga (1). ♦ rõõmus lihavõttepüha (1). ♦ surnute püha (1)

• vt *kiri* → *püha|kiri* (3). *päev* → *püha|päev* (5)

püha|kiri (3) → *kiri*

püha|päev (5) → *päev*

pühastus* (5) *s* 'pühadus'

pöhastus (2). Pöhastuße (2). Pöhastusse (1)

Sen kaas tahab se Pöha W: meidt oppeta. et meÿe nüit meddÿ suhre Pattu. ninck rüwwesuße Ilmalle tullemeße lebbÿ. suhre hedda sees seisame: Ninck on meil kaas waÿa se Eikedus ninck Pöhastus. kumba sisse se Inimenne Algkmesest olli loduth, olleme tews Pattu hebbedus ninck Waysus. (6.5)

♦ pühastus ning õigus (5): *õigus ning pühastus* (2)

pühitsema (11) *v*

pohitzanut (1). Pöhitzeda (1). pohitzenut (1). pöhitzenut (1). pühitzawat (1). pühitze (1). pühitzeda (1). pühitzeme (1). pühitzenuth (1). pühitzetuth (1). pühitzut (1)

Et se Pöha Rÿsti Kirck alckmesest sest Ilmast. sē suhre ninck röhmsa Iowlo Pöha on pöhitzenut. on sest tuttaw et meddÿ eßimeßele wanambille on toiwutut. sē Naÿse Sæme. kæ sen Mao Pee piddi katki tallama. (2.1)

♦ õnnistama ning pühitsema (1)

pühkima (2) *v*

pühituth (1). püchkida (1)

Se Palwe. spricht Basilius, on se eike suhr Tuhl, kumba Basilius. lebbÿ keicke sarnast Hiwoliko nick Henge Waimoliko willetzus meddÿ vxe eest saab puchtax pühituth. (28.5)

ära pühkima (1)

Syß tahab tæma meit emis igkewest erra|pæstada. keick wedde tilkat meÿe Silmast erra|püchkida. ninck meidt röÿmsa kaas ielles kogko kooda, mea meÿe meddÿ rÿsti ninck willetza siddes olleme sÿn maa peel welia kulwanut. (3.9)

♦ puhtaks pühkima (1)

pürjel (3) *s* 'linnakodanik'

Burgerix (1), Borrelix (1), Börrilix (1)

Et tæma nüit kudt vx Wöras sen|sinatze Ilma siße on tulnut, sÿß on tæma meidt se lebby Iumala Börrilix, Koddakundasex ninck Perrüx sest Igkeweßest Ellust technut. (4.11)

♦ jumala kodakondne (2): *jumala pürjel, kodakondne ning päru sest igavesest elust* (1), *taevane pürjel ning jumala kodakondne* (1)

püss (2) *s*

Püßide (1), püßith (1)

Toesti A: Inim: sinu echk minu Wæe kz eb woÿme meÿe se hirmsa Wainlaße, ouwes|peiti Sodda|Rista, suhre Püßide echk muh aßia kz mitte kaukelle heñesest erra|aÿada. (20.1)

♦ suur püss (2): *suur hirmus raudriist ning püss* (1)

püssikene* (3) *s* 'laegas'

Püßikeße (3)

Hesiodus æthnic$_{us}$ gibt fur, eth sæl vx neist Pagkana lumalast nõñie Pandora, vche Püßikeße Kasæ on vlles awanuth, nick kuÿ se|sama Püßikeße Kasæ on vlleß|awatuth, möde|warsÿ on keick se willetzus vlle keicke Ilma Inimeste welia puistetuth. (24.4)

♦ püssikese kaas (2), ♦ Pandora püssike (1)

püsti (1) *afadv*

püsti (1)

Meÿe næme ninck kuleme kz, kuÿ hirmsasti nedt Pañitzet ninck Ebbauschkußet Inimeßet, sen keicke Körgkemba Iumala Nimÿ ilma aÿkas heñese Su siße wotwat, nedmeße, Wanmeße, echk muh kuria Ello kz Iumala wihastawat, nÿ hirmsasti, eth kz vche Maa Inimeße, keick tæma iuxse karwat püsti touwßwat, vlle nente Pañitze Inimeste nedmeße, ninck kuria Ello, (21.3)

• vt *tõusma* → *püsti tõusma* (1)

püüt* (1) *s* 'saak'

Pütÿ (1)

Se|sinañe Lapsukene on se eike wegkeff Sodda Pæ|mees, kæ sen Kochnretti keicke tæma Wæe ninck Raud rista kaas on maha löhnut, ninck iaab sen Pütÿ welia: Sem|prast on tæma kaas iße paiatanut, Confidite in me ego Vici mundum: Olket röÿmsat, mina ollen sen Ilma vllewoidtnuth. (7.11)

R

Raahel (1) *s* isikunimi

Rahel (1)

Vlle sedda saÿ tæma kz se Koßimeße kz erra|peetuth, sest, eth tæmalle se Labañe wañemb Tüttar saÿ antuth, nomine Lea, Ninck piddi vwesti 7. Iahr se toÿse Tüttre pra, (nomine Rahel) tehnima. (23.6)

raamat (33) *s*

ramato (16), ramat (6), ramatust (4), ramatuth (3), Ramatode (2), Ramatu (1), ramatußest (1)

Ninda kiriutab meile se Pöha Prophet Esaias, oma Ramato siddes, ninck oma vdixsa Capitli siddes. (6.3)

kiriku|raamat (1): *kiriku raamat* (1)

Vx|peines lumalall vllewel olkut Auwo, ninck tænno tæma eddest, ninda laula meye Chore siddes, ninck seiswat kaas needt|samat Sanat (ninck tæño tæma Armu eddest) meddy Kircko Ramato siddes kiriututh. (11.7)

laulu|raamat (4): *laulu raamat* (4)

Waidt se|sinane Laul, mea meye nüth tahame meddy ette wotta, eth tæma küll se Kuñingka Dauide Laulo Ramato siddes seisab, (16.1)

mälestus|raamat (2): *mälestus raamat* (1), *mälestuse raamat* (1)

Kolmandel peab meidt kz se tæñomeße pohle sundma, se Rist, kumba siddes meye olleme olnuth, se|sama hedda peab igka ayall meddy mællest$_{us}$ Ramat ollema, eth meye hend eddes|peiti keicke meddy ellades, se Pattu eddes piddame hoidma. (30.8)

sala|raamat (1): *sala raamat* (1)

Ninda tahab lumal vche igka Risti vsckuliße Inimeße iures ellada, kudt se Pöha Iohan: se Euangelist sest tuñistab oma Sala Ramato siddes kuß tæma ninda paiatab: Mina nægkisin se Pöha Liña, se vws Iherusalem, lumalast Taywast maha tullewa, kauniste ehituth kudt vx Brudt. (13.5)

võla|raamat (1): *võlg raamat* (1)

Se lumala Kesck, kuy meddy Wölgk Ramat, kumba siddes meddy Wölgk kiriututh on, kaibab weykasti meddy pæle. (34.5)

♦ kuningas Taaveti lauluraamat (4), ♦ kaunis raamat (2): *suur ning kaunis tröostlik raamat* (1), ♦ suur raamat (2): *suur ning kaunis tröostlik raamat* (1), ♦ Heebrea raamat (1), ♦ kiri ehk raamat (1), ♦ püha apostli Pauluse raamat (1), ♦ raamat ning laul (1), ♦ raamat sest käsust (1), ♦ raamatu mõistus (1), ♦ targad pagana raamatu kirjutajad (1), ♦ teine Moosese raamat (1), ♦ tröostlik raamat (1): *suur ning kaunis tröostlik raamat* (1), ♦ õige raamat ehk silmatäht (1)

raasima* (2) *v* 'märatsema'

rasib (1), rasikat (1)

Sest, eth müth se Ilma otz ligky læhüth on, syß rasib ninck mæßab se Kurrat, weel paliu hirmsamasti, kuy enne, Minck|pr: tæma tæb, eth tæma Aick löhikeñe on, ninck eth tæma müth pea se Igkeweße Pörgku Picky ninck Tulle siße, piddab heitetuth sama; (27.1)

♦ mässama ning raasima (2): *raasima ning mässama* (1)

raatus (1) *s*

Rathhusit (1)

Kuy næmat woixit sen keicke Korkemba lumala, Vnd die Engele todtschlagen, ninck se Taywa süttida pollema, Kirckut ninck Rathhusit erra|rickoda, ia keick illõ ninck auwo oma lallade allä tallada, se|sama texsit næmat Süddame röymo kz ninck hæl|melel. (24.8)

raha (8) *s*

raha (7), rahast (1)

Ollex meil raha lugkeda, senni kui se Wymne Peiw tulleb. (36.7)

♦ kuu raha (1), ♦ raha andmine (1), ♦ raha ning hüüs (1), ♦ suur raha (1)

rahe (1) *s*

Rachke (1)

Se nelias Toiwutus nimetaxe: Mea tæma teeb, piddab hæsti sündima. Se on, tæma teeb keick aßiat heesti, ninck eb pidda tædda mitte, se welkü echk Rachke, se Wichm ninck Lummi erra|heitutama. (37.7)

♦ välk ehk rahe (1)

rahu (69) *s*

rawo (24), rahwo (23), rahwul (13), rahwull (6), Rahwust (2), rawull (1)

Erranis se|sinañe Lapsukeñe piddab waÿkeduße ninck Rahwo siddes ellama ninck wallitzema, keickes paikas Rahwo tegkema, ninck oma Wainlaßelle kaas Rahwo andma. (7.14)

♦ rahu ning rõõm (11): *rõõm ning rahu* (3), *rõõm, rahu* ning *hea meel* (1), *suur rõõm ning rahu* (1), *usulise inimese rahu ning rõõm* (1), ♦ rahu olema (10), ♦ rahul olema (8), ♦ rahule jätma (8), ♦ rahu andma (4), ♦ igavene rahu (2): *vaimulik ning igavene rahu* (1), ♦ õige rahukuningas (2), ♦ hivulik rahu (1), ♦ mõtlus sest rahust ning ei mitte sest vihast (1), ♦ õige rahu (1), ♦ õnn ning rahu (1), ♦ rahu saama (1), ♦ rahu tegema (1), ♦ vaikus ning rahu (1), ♦ vaimulik rahu (1): *vaimulik ning igavene rahu* (1)

• vt *kuningas* → *rahu|kuningas* (9)

rahu|kuningas (9) → *kuningas*

rahuline* (1) *adj* 'rahulik'

rahwoline (1)

Tæme meÿe A. R. se|sama nÿ wißiste, sÿß peax io se Surm vx rahwoline nĩck röÿmus erra|meñemene meddÿ meles ollema. (14.3)

♦ rahuline ning rõõmus (1)

rahvas (367) *s*

r (244) *lüh*, rachwa (53), rachwas (29), rachwalle (25), Rachwz (6) *lüh*, rachwast (5), Rach (1) *lüh*, rachw (1) *lüh*, rachwal (1), Rachwall (1), Rachws (1) *lüh*

Se Issandt tahab oma Rachwa önnistada Rahwo kaas. (16.5)

maa|rahvas (4): *maa|rahvas* (2), *maa rahvas* (2)

Eßimelt taha mina teÿe waÿste Ruñala Maa Rachwa Ebbaussu wasto neutada, monikade Loiußest se Taÿwa all, ke teidt peab opma, eth keick Inimeßedt toesti piddawat vlles|towsma, ia nedt samat Schoel|meistrit omat ninck seißwat, Taÿwa all, Taÿwa ninck Maa wahel, kuÿ kz Maa pæl etc: (31.3)

risti|rahvas (25): *risti rahvas* (25)

Waidt nüith on se|sama wiß ninck Toßÿ, eth keick se|sama mea nedt Pañitzet Inimeßet, ninck nedt Nœliatzet Werrÿ|koirat, meile Risti Rachwalle, ißeerranes neile Kircko Oppialle tegkewat, se|sama tegkewat nœmat ~~Chrselle Ihselle~~ ißc. Vnd on se|sama vx kindel Sana, dz ~~Chr~~ zu seinen Jüngern sagt: Wer euch verachtet, der verachtet mich. (20.6)

♦ armas rahvas (213). ♦ armas ristirahvas (19). ♦ Juuda rahvas (10): *Juuda rahva kirik* (1). *Juuda rahva sugu* (1). ♦ noor rahvas (8). ♦ jumala rahvas (6). ♦ Iisraeli rahvas (5). ♦ võõras rahvas (5): *hea ning võõras rahvas* (1). *võõra rahva naer* (1). *võõra rahva suu* (1). ♦ kihelkonna rahvas (4). ♦ vaene rahvas (4): *vaene ning hästi kiusatud Tallinna rahvas* (1). *vaene Tallinna rahvas* (1). *vaese rumala maarahva ebausk* (1). ♦ vaene ristirahvas (4). ♦ rumal maarahvas (3): *vaene rumal maarahvas* (1). *vaese rumala maarahva ebausk* (1). ♦ Tallinna rahvas (3): *vaene ning hästi kiusatud Tallinna rahvas* (1). *vaene Tallinna rahvas* (1). ♦ Sekemi rahvas (2). ♦ Efesose rahvas (1). ♦ kõrk rahvas (1). ♦ laeva rahvas (1). ♦ patune rahvas (1). ♦ rahva viletsus (1). ♦ rahvas ning linn (1). ♦ rahvas. linn ning küla. kirik ning kool (1). ♦ Rooma rahvas (1). ♦ Türgi rahvas (1). ♦ udune rahvas (1). ♦ vaese rumala maarahva ebausk (1)

raibe (2) *s*

raipe (2)

Sem p: on Chr̃ms. S Paulms et Petrms meidt vßinasti mainitzanuth, eth meÿe hend sen Kochnr: kawalusse eddest piddame hoidma, minck p: tæma eh wæßÿ eales erra, muito keub vmber meidt, eike ninda, kudt vx neliane Koÿr vche raipe vber, nĩck otzib kuÿ tæma meidt woib erra neelda. (15.3)

♦ surnud raipe luu (1)

raiuma (6) *v*

Raÿo (1). raÿoda (1). raÿonut (1). raÿonuth (1). raÿowat (1). raÿub (1)

Wir sind Vnter die Mörder gefallen, die haben vns jeden nacket außgezogen, keick Hüÿß ninck Andet meilt erra risonuth, meidt pohl surnux raÿonut, ninck se Te pæle maha iethnuth. (19.2)

ära raiuma (2)

Die alten Lehrer, omat sen Kochnr: vche musta Kaarne Der Teuffel thuet wie die Raben, sarnax techuuth, sest, eth nedt Kaarnet nente Inimeste Silmat (die in dem Galgen heng) Pæst erra rayowat. (27.5)

♦ poolsurnuks raiuma (1)

raja (1) *s* 'piir'

Raÿade (1)

Kudt sen Neützikeße Maria P: Bethlehemus Ilmalle tulli, Pistis se Wana Maddo toesti tæma Kanna sißе, et nüit se Porgku Kour sen Neutzikeße Maria Poÿa is mitte oßa, syß piddit kuñateckit needt Kahe aastaßet Lapsukeßet sen Bethlehemi Liñas, ninck nente Raÿade peel, oma ilma Süita werre kaas sen sama maxma, kumb se Kunningkas Herodes lasckis erra huckadta. (5.15)

rakker* (1) *s* 'timukas'

Racker (1)

Nemlich, dz er nicht ein zörniger ninck Wally Sundi echk Racker olle, Erranes vx Erra Lunnastaÿa, ninck se eike Armuline Awitaÿa, ke meidt (:ke meÿe se Pattu alla ollime erra muÿtuth, sen Kurrati tæma Hiwoliko Sullaset, kuÿ kz tæma Ialgk schemel se Pörgku hauwa sid: piddisime ollema Vnd iæhma:) (34.10)

♦ vali sundija ehk rakker (1)

ramb (1) *adj* 'nõrk, jõuetu'
Ramb (1)
Sen Ramb|tobbine Inimeße pörab meddi Ißandt Chr̄ns vber, oma Wode pæl. (38.6)
• vt *tõbine* → *ramb|tõbine** (1) 'halvatud'

ramb|tõbine* (1) 'halvatud' → *tõbine*

ramm (2) *s*
rammo (1), ramo (1)
Toesti neil eb olle mitte ny paliu ramõ, se|sama on kaukell neist erra, næmat olkat ny wægkewat nick hirmsat, kuy næmat tachtwat, (22.3)
♦ ramm ning vägi (1)

rammutu (6) *adj*
ramotumat (2), ramotumat (2), ramotumax (1), ramotho (1)
Nüith on N. vx Inimene se Kiuwsatuße ayal, sen Kochnretti wasto paliu wæetüh ninck ramotho, eth tæma sest Kochnr: pea saab vlle|woituth, waidt kuß nüith Risti vsckulißet Inimeßet Iumala kartuße siddes, vches omat, syß kinnitawat næmat vx toine toist, Iumala S: kaas. (28.2)
♦ väetu ning rammutu (1)

rand (1) *s*
Ranna (1)
Eb syß se Wachthuß Saddamast, kudt kaas kogkonis se Sild, ninck kaas ny monda Mündriko Patit, Herma Pöllu, ninck Pirrida Ranna pole said ayetuth ninck katky pexetuth, Mitto mayad ninck Ayiadt, kudt kaas suhret Lipput ninck kiwit loy tæma sen sama Oh siddes ny hæsti werra tagka kudt Linna siddes maha, Se|sama piddat sina minu A. Inimene io ißе tunnistama, eth se|sama Aßy meddy iures sündinut on. (9.2)
♦ Pirita rand (1)

raokene (1) *s*
raokenne (1)
vitsa|raokene (1)
Ia se|sama Prophet, kæ suhremb piddi ollema, kudt Moses, on vlles erratuth: Sen Kunningka Dauide witza seu witza|raokenne Oxukenne, ninck igkewene Kuñingkz, ia keickede Prophetite igkewetzemenne ninck otz, meddy armz Ißandt Ihns Chr̄yes on ligki Læhüt. (6.1)

raske (42) *adj*
raße (14), raßeda (6), raßæ (5), raßedat (5), raßemb (3), raschke (2), raßemba (2), raßedax (2), raßemax (1), raßeta (1), Raßke (1)
Sest, eth nüith se Armuline Iumall, tæma keicke korgkemba Tachtmeße prast, mind se|sinatze Korgke ninck raßeda lütluße Añeti siße on kutznuth, ia ilma keicke minu tædmatta, ninda kuy iuxse|peiti tommetuth, (25.2)
Vx se|sarn happu iohmene Ar: Inim: mea nedt Ebbausckiat ninck Pañitzet piddawat ioma, on vpris hirmus, nick paliu raßemb, kuy keickede vsckuliste Inimeste Rist echk willetzus eales woib olla, (27.7)
♦ suur ning raske (7): *suur ning raske patt* (3), *suur ning raske amet* (1), *suur*

ning raske pattude koorem (1), *suur ning raske töö* (1), *suur, kõrge ning raske õpetus sest ülestõusmisest sest lihast* (1). ♦ raske koorem (6): *suur ning raske pattude koorem* (1), *raske patukoorem* (1). ♦ raske patt (4): *suur ning raske patt* (3), *kuri töö ning raske patt* (1). ♦ kõrge ning raske (2): *kõrge ning raske jutlusamet* (1), *suur, kõrge ning raske õpetus sest ülestõusmisest sest lihast* (1). ♦ hirmus viha ning raske käsi (1). ♦ kõige raskem võitlemine (1). ♦ raske asi (1). ♦ raske jutlusamet (1): *kõrge ning raske jutlusamet* (1). ♦ raske kivi (1). ♦ raske õpetus (1): *suur, kõrge ning raske õpetus sest ülestõusmisest sest lihast* (1). ♦ raske patukoorem (1). ♦ raske amet (1). ♦ raske raudkeed (1). ♦ raske rist (1). ♦ raske töö (1): *suur ning raske töö* (1)

raskesti (1) *adv*

raßedasti (1)

Se|sama keick N. tulleb sest, eth nedt Inim: nÿ raßedasti vsckwat von vnsere Auffer: eth se Inim: kumb nÿ imẽ|tabbasel kombel on hucka sanuth, peax ielles ellawax sama. (31.4)

raskendama (4) *v*

raßenduth (2), raßendab (1), raßendut (1)

Eb ninda N. Muito keicke sinu Risti ninck willetzuße sid: etc: Eth nüith lumall meidt Risti kaas raßendab ninck koddo otzib, se|prast eb wotta tæma oma Issaliko Abbÿ ninck Armo meist mitte erra. (30.4)

rasv (2) *s*

rasw (1), raßwa (1)

Sumu ninck löhitelt, Perrast sen langmeße on se waine Inimeße Suggu sel|kombel erra|rickututh, eth kaas keick mea eales meddÿ siddes on, kudt meddÿ Südda, Meel, Motlus ninck tarckus, meddÿ Liha, Werrÿ, rasw ninck Luh, ia keick se sama mea meÿe eales woÿme mottelda, se on keick sest Kochnrettist Lebbÿ sen Pattu erra|rickututh Alle Menschñ ꝑdampt., eth eb sæl mittekit hæd olle vlle|iehnuth. (8.3)

♦ liha, veri, rasv ning luu (1). ♦ rasv ehk meevaha (1)

ratas (1) *s*

Ratta (1)

Eth nüith ned Werri|koÿrat ninck Tÿrannit meidt se Tullæ, Wedde, Ratta, kaas erra|tapwat, eÿ lumal tahab meddÿ Awitaÿa olla, neil eb pidda se Kaßwo mitte ollema, eth næmat meilt erra|wotwat, sen Hiwo, Naÿse, Lapset ninck keick meddÿ Hüÿß. (10.7)

raud (5) *s*

Raud (3), Raudt (2)

Sem|prast et eb tæma sen Ilma siddes mitte pea mæßama: suhre ilma tallüße Kunningkade Sodda Wæe echk Raud|ristade kaas, ninck paliu werræ erra-wallama, kudt Alexander, echk muhd enamb Kuñingkat omat technut. (7.13)

♦ raske raudkeed (1). ♦ raudriist sest usust (1). ♦ suur hirmus raudriist ning püss (1). ♦ sõjavägi ehk raudriist (1)

• vt *keed** → *raud|keed** (1), *riist* → *raud|riist* (4)

raud|keed* (1) → *keed**

raudne (2) *adj*

raudtse (1), rautze (1)

Nüith eb olle se aßÿ Saulo mele eales tulnuth, eth tæma piddÿ sen keicke korgkemba Iumala wasta mæßama, muito tæma on nedt vsckulißet Inimeßet (omast melest) wihastanuth, næmat rautze Ahiladde kaas kinni keuthnuth, ninck næmat ninda nente Korgke Pappide kette vlle|andnuth, Se|sama keick on tæma ~~Chrselle~~ ~~Ihselle~~ iße technuth. (20.7)

♦ raudne ahel (1), ♦ raudne pinn (1)

raud|riist (4) → *riist*

redel (2) *s*

Reddelme (2)

Ninck on nüith meddÿ Issandt ~~Ih~~$_{us}$ ~~Chr~~$_{us}$ se eike Reddelme, mea se Patriarch Iacob Vnnæ siddes on næhnut, kumba Reddelme otz Taiwast ama se Maa pæle on oÿendanut, kumba möda ned Englit allaße Ninck vlles|peiti astzit. (8.7)

♦ redeli ots (1)

reig* (29) *s* 'haav'

Reÿat (10), Reÿade (7), Reick (4), Reÿa (4), Reÿadt (4)

Meye næme wahelt, kuÿ nedt Inimeßet iße|kesckes taplewat, sÿß sawat næmat suhret hawat, echk Reÿat, On nüith se Reick suhr, sÿß pañeb se Artzt kz vche suhre Plastre, se Reÿa pæle. (19.1)

vere|reig* (1)

August: sagt: Keicke minu hedda siddes, eb katzo mina parrembat Plasterit mitte, Kuÿ minu Iss: ~~Ihse~~ ~~Chrse~~ Werre|Reÿat, sæl siddes magka mina Rahwull, vnd fürchte mich nicht. (19.2)

♦ pidaliku reig (3), ♦ suur reig (3): *suur ning hirmus reig* (2), ♦ hirmus reig (2): *suur ning hirmus reig* (2), ♦ issanda Kristuse reig (2): *issanda Jeesuse Kristuse verejooksmise reig* (1), ♦ kuri reig (2): *kuri reig ning verine paise* (1), ♦ püha reig (2), ♦ Egiptuse reig (1), ♦ haigus ning reig (1), ♦ punane reig (1), ♦ reig ning valu (1), ♦ verejooksmise reig (1): *issanda Jeesuse Kristuse verejooksmise reig* (1)

reis, -i (1) *s*

Reise (1)

Da er von seines mördlichen Brud's hand sai erra|pæstetuth, Stirbt ihm sein allerliebste Rahel in Kindesnöthen, se|sama piddÿ tæma kz taas|peiti se Te echk Reise pæle iethma. (23.6)

♦ tee ehk reis (1)

rentsel (1) *s*

Reñeste (1)

Meye eb pea mitte, kuÿ meye pißuth olleme wabba sanuth, ielles vmber se waña ninck endse Roÿa sees hend woÿrotama, ninda kuÿ nedt puchtax pestuth Seadt tegkewat, prast weretawadt næmat hendz ielles se keicke paxuma Roÿaste Reñeste sees, (30.8)

♦ kõige paksem roojane rentsel (1)

respōnsio (1) *s* 'vastus'
Resp (1) *lüh*
Mea thob meile se Rickus ninck Korckus? Resp: Ned omat keick möda meñuth, kuÿ vx Warrÿ: (24.4)

rex (2) *s* 'kuningas'
Rex (2)
Waidt nÿ pea kudt Rex Saul, Iumalast erra|tagkenis, tæma Kescku vlle|astis, ninck Ebbaussu sisse langkis, möde|warsÿ tagkenis Iumal tæmast ielles erra. (15.4)
♦ *rex* Saulus (1). ♦ *rex* Taavet (1)

riht (1) *s*
Richt (1)
Minck|p: se Ainus Sana, Sinu Sana se Roogk ninck Söte on: oppeb meile keick, mea meddÿ Hiwoliko Ello, nīck se Henge Önne tarbex tulleb, Iumala Sana on se eike Richt|schnor seu Te|iohataia; kumbast meÿe keick aßiat woÿme tædta sada, (18.1)
♦ õige rihtnöör (1)
• vt *nöör* → *riht|nöör** (1)

riht|nöör* (1) 'juhtnöör' → *nöör*

riid (2) *s*
rÿdast (1), rÿdat (1)
Sina ollet meddÿ Pattut erra|leppitanuth, Sina waikistaÿa meddÿ Pöha rÿdat. (11.8)
♦ püha riid (1)

riie (7) *s*
Ridede (2), Rÿe (2), Ridet (1), Rÿdet (1), Rÿede (1)
eth tæma luhlis, eth nedt Metza Loiußet Ellaÿat tæma Arma Poÿa ollit katki kiscknuth, nīck ellawalt erra|söhnuth, ninda kuÿ nedt toiset weliet tæmast kawala kombel ollit iüttelnuth, kumba vlle tæma oma Ridet on katke kiscknuth, ninck eb olle hend mitte tachtnuth lascke tröstida. (23.7)
♦ vana riie (2). ♦ kõrgid riided (1)

riik (68) *s*
Rick$_{us}$ (19), Ricku (17), rickus (17), rickust (6), Rickuße (4), ricko (3), Rickußest (2)
Se kaas tahab tæma meit oppeta, et tæma Rickus eb mitte olle sest Ilmast, moito et tæma Mein Reich ist nit Kunningka Rickus vx toine Rick$_{us}$, ninck ello on. (4.7)
jumala|riik (7): *jumala|riik* (1), *jumala riik* (6)
neil eb pidda se Kaßwo mitte ollema, eth næmat meilt erra|wotwat, sen Hiwo, Naÿse, Lapset ninck keick meddÿ Hüÿß, sest eb olle mitte wigka, laße menna eddes|peiti, eb olle neist kaßwo, se Iumala|Rick$_{us}$ piddab meile iæma, Sæl pidda meÿe paliu enamb, ia ilma|erra|paiatamatta paliu enamb hüÿdt ielles vmber sama, kui meÿe syn Maa|pæl olleme erra|kawutanut, Wie ~~Chr~~$_{us}$ auch verheischen hatt. (10.7)

kuning|riik (8): *kuning|riik* (2), *kuning riik* (6)
Se Kuñingkas Dauid is woÿnuth mitte erra|keelda, mui|to se olly tæma heñesa Süv, eth tæma oma Kuningk|rickust say welia lückatuth. (29.8)
taeva|riik (11): *taeva riik* (11)
Et tæma sen Soÿme ninck Maria rüppes on leßinut, se lebbi piddame meÿe sen Taÿwa Ricku siße tullema, ninck Iumala Taiwasest Ißast armastust sama. (4.2)
♦ taevariigi rõõm (3): *igavese taevariigi rõõm* (2), ♦ igavene riik (2): *igavene riik ning elu* (1), ♦ vägi ning riik (2): *kõhnreti vägi ning riik* (1), ♦ evangeeliumi õpetus sest jumalariigist (1), ♦ igavene taevariigi hüüs (1), ♦ kaunis mõistus sest issanda Kristuse riigist (1), ♦ kõige kõrgem riik (1), ♦ kõige kõrgema jumala maja, paradiis ning taevariik (1), ♦ riik sest jumala armust (1), ♦ riik sest patust, sest surmast ning sest igavesest hukutusest (1), ♦ tema riigi ning sõna vaenlane (1), ♦ valla all ehk riigi sees (1)

riist (5) *s*
rista (2), rist (1), ristade (1), ristat (1)
raud|riist (4)
Se|sinañe Lapsukene on se eike wegkeff Sodda Pæ|mees, kæ sen Kochnretti keicke tæma Wæe ninck Raud|rista kaas on maha löhnut, ninck iaab sen Püty welia: (7.11)
sõja|riist (1)
Toesti A: Inim: sinu echk minu Wæe kz eb woÿme meÿe se hirmsa Wainlaße, ouwes|peiti Sodda|Rista, suhre Püßide echk muh aßia kz mitte kaukelle heñesest erra|aÿada. (20.5)
♦ raudriist sest usust (1), ♦ suur hirmus raudriist ning püss (1), ♦ sõjavägi ehk raudriist (1), ♦ vägi ning raudriist (1)

riisuma (2) *v*
risonuth (1), risotuth (1)
ära riisuma (2)
Ia wahelt sattob tæma vche se|sarnse kuria Selße siße, eth tæma paliax saab erra|risotuth, vnd entlich erwürget. (23.8)

rikas (21) *adj's*
rickax (9), rickas (7), rickat (3), Ricka (2)
Also bete du auch fleissig, Kloppe wachwaste se Palwe Hañere kz, Iumala tæma Ricka warra Kambre ette, ninck palwu tædda, tæma tahax heldesti sinu hæle kuldta, (33.6)
Mödi|warsy peat sina kulma, eth tæma hend paliu waÿsemax teb, kudt sina ollet, Sina palwut tæma peab sind vche wacka kaas awitama, sÿß paiatab se Rickas, Mina pea sind vche wacka kaas ruckit awitama, minul eb olle iße vxikit peo teuws. (9.5)
♦ rikkaks saama (7), ♦ rikkaks tegema (7), ♦ rikas olema (3), ♦ kaunis, suur ning rikas õpetus (1), ♦ rikas varakamber (1), ♦ tark ning rikas (1)

rikkasti (11) *adv*
rickasti (10), rickamasti (1)
Hengka nick palwu kz keickest Süddamest Iumala pohle, tæma tahax iße

se|sama minu Töh iures, se eike Istotaya vnd welia|wallaya olla, minu Mele nĩck motlußе, kuy kz Kæe ninck Sullĕ, likota nĩck iohata, ninck kaas oma Onne rickasti meile keickelle anda, Vche kindla vßu ninck Lotußе kz, (25.6)

Se on nüit kaas Löhitelt vtteldut, sest Ißanda Chrxse Personist, kuma Oppetußest teye A. R meddi Pöha Catechis: Oppetußе siddes rickamasti ollete kulnut, ninck eddes|peiti (:annab Iumal terwedt:) parrembasti peate kulma. (5.12)

üli|rikkasti (1): *üli rikkasti* (1)

Se Armuliko Hallick eh loppe ninck eh kuiwa eales erra, ninck eh woÿ kz vxikit Inimene se|sama tuchix teha, echk tæma Pochia oÿenda, erranes tæma paÿsub ninck gehrib igke|peiw rickasti, ia vlly rickasti vlle, Io enamb meÿe sest Armuliko Hallikast füllime ninck wottame, io enamb tæmalle ieeb. (34.8)

♦ heldesti ning rikkasti (1). ♦ rikkasti ning selgesti (1)

rikkuja (1) *s*

rickia (1)

ära|rikkuja (1)

Nüith on toestÿ se Kochnret se erra|rickia, ke keick haikedußе, echk muhd willetzust meddy Kaila pœle panneh, ninck meidt wimatel erra|huckah. (13.8)

rikkuma (61) *v*

rickuda (15), rickututh (15), rickma (10), rickub (4), ricknuth (3), rickotuth (2), ricku (2), rickwat (2), rick (1) *lüh*, rickis (1), ricknut (1), rickoda (1), ricksith (1), rickudta (1), rickuma (1), rickume (1)

ära rikkuma (61)

Nÿ hirmsasti kudt nüit se eßimene Adam lebbÿ tæma langmeße ninck Pattu sen Inimeße Suggu on erra|ricknuth: Nÿ paliu korgkemalle on meidt se Toine ninck Taywane Adam Ielles vllendanut, ninck paliu auwsamax technut. (6.3)

♦ ära rikkuma ning ära keelama (4). ♦ ära rikkuma ning ära uppuma (1). ♦ nuhtlema ning ära rikkuma (1)

rikkumine (22) *s*

rickmeße (9), rickmene (7), rickmeñe (2), rickmenne (1), rickmesest (1), rickmesse (1), rickmeßest (1)

abi|rikkumine* (1) 'abielurikkumine'

Se on. neet ke oma heñesa heë meele perrast ellawat, ninck ewat wotta Iumala Sana mitte wasto, moito ellawat keicke Pattu siddes, kui seel omat, Portu Ello, Abbirickmeße, Lia sömse, Lia iomse, kadde, wiha ninck muh heutü aßia siddes. (36.6)

ära|rikkumine (21)

Kudt nüit se Inimeñe, lebbÿ sen Kochnretti kawaluße, sen Pattu ninck igkewesse erra|rickmesse sisse langis. (7.6)

♦ nuhtlus ehk ärarikkumine (3). ♦ porduelu, abirikkumine, liigsöömine, liigjoomine, kade, viha ning muu häbitu asi (1)

rikkus (11) *s*

Rick$_{us}$ (5), rickust (4), Rickus (1), Rickußе (1)

Ia minu Armas Inimene, tahat sina suhrd Rickust sada: Sÿß piddat sina

sen|sama lebby̆ Chr~~sse~~ waisuße sama: Tahat sina sen Ello leuda: Syß piddat sina sen|sama lebbi Chr~~sse~~ Surma otzima. (6.10)

♦ ilmatalluse rikkus (3): *hivulik ning tühi ilmatalluse rikkus* (1), *ilmatalluse rikkus ning hüüs* (1), *suur ilmatalluse rikkus* (1), ♦ suur rikkus (3): *suur ilmatalluse rikkus* (1), ♦ rikkus ning arm (1), ♦ rikkus ning kõrkus (1), ♦ vaesus ehk rikkus (1)

rind (1) *s*

Rinna (1)

Sumã, dz Creutz eb pidda mitte vx|peines ouwes|peiti kuy̆ vx Lip, meddi Pœ otza echk meddy̆ Rinna eddes kañetuth sama, Moito tœma piddab kz meddy̆ Süddame siddes ollema, nĩck ninda vche kindla Vßu kz kandma. (26.10)

rippuma (3) *v* 'rippuma; riputama'

ripub (2), ry̆pma (1)

ninck peab ninda monda Aastat, keickede Inimeste nairux sœl rypma, Taywa ninck Maa wahel, ninck nente Linnode rowax ninck sötux sama. (26.3)

Nein. Erranis tœma ehitab meidt moñe|sar: willetzuße kz, tœma sötab meidt se Nuttu|leiwa kz, ninck iotab meidt vche teuwe Mate, se on se Nuttu|weœ kz, ninck ripub vche kauny̆ Kuld|Peñinge meddy̆ keickede Kaila vmber, darauff stehet geschrieben preget: (26.7)

♦ kaela peale rippuma (1) 'kaelas rippuma'

rist (448) *s* 'märk, kujund; vaev, nuhtlus'

risti (300), Rist (50), R (42) *lüh*, ry̆sti (35), Ristist (17), Ristў (2), ry̆stida (1), ry̆stist (1)

Waidt meddy̆ Iss: ~~Chr~~$_{us}$ eb mœllesta syn mitte, vchest Ristist, kumb sest Puhst on leikatuth. (25.4)

Vxkit wagka Inim: eb olle mitte ilma Ristida. (26.8)

hõbe|rist (1): *hõbe rist* (1)

Waidt meddy̆ Iss: Chrus eb mœllesta syn mitte, vchest Ristist, kumb sest Puhst on leikatuth, echk vchest malituth Ristist, ninda kuy̆ moñikat valschit Oppiat, se Pannitze Pawesty̆ iures, kuy̆ kz toises paikz, se kombe piddawat, eth nœmat nente Kayla vmber, vche Kullatuth echk Hobbeda Risti kandwat, echk moñikat omat vche Pu\Risti nente Ollade, moñikat vche malituth Risti, nente Ryede pœl kandnuth, keick vchex Silma paistux, eth nœmat sen Issanda Chrse Risti kandiat ollit. (25.4)

maja|rist (1) 'nuhtlus majapidamise peal'

Eth nüth se Waine Inimeße Suggu royane, ninck se eike Surma roho, se on se Pattu kz, vlle|puistetuth on, ninck vpris erra|rickututh, syß on se keicke Wœgk: lumal se Pattu Wainlane, eth tœma se Pattu prast, meidt Inimeßet nuchtleb, moñe|sarnatze Maya\risti, kogkonis Linna ninck Maa erra|rickmeße kaas, Vnd gehet wie Augustin$_{us}$ sagt: (24.8)

puu|rist (1)

vche Kullatuth echk Hobbeda Risti kandwat, echk moñikat omat vche Pu\Risti nente Ollade, moñikat vche malituth Risti, nente Ryede pœl kandnuth, keick vchex Silma paistux, eth nœmat sen Issanda ~~Chrse~~ Risti kandiat ollit. (25.4)

♦ püha ristikirik (78): *püha ristikirik ning -kogu* (2), *püha ristikiriku vaenlane* (1), *õige püha ristikirik* (1), ♦ ristiusuline inimene (38): *jumalakartja ehk ristiusuline inimene* (1), *ristiusulise inimese elu* (1), *ristiusulise inimese kannatus* (1), *ristiusulise inimese rist* (1), *ristiusulise inimese rõõm ning troost* (1), *ristiusulise inimese süda* (1), *ristiusulise inimese surm* (1), *vaga ristiusuline inimene* (1), ♦ rist (ning) viletsus (38): *häda, rist ning viletsus* (2), *rist, häda ning viletsus* (2), *risti ning viletsuse aeg* (2), *viletsus ning rist* (2), *hivulik rist ning viletsus* (1), *rist, viletsus ja viimne surmahäda* (1), *vaese inimese rist ning viletsus* (1), *vaese inimese soo rist ning viletsus* (1), ♦ armas ristirahvas (19), ♦ rist ning/ehk kannatus (13): *issanda Jeesuse Kristuse rist ning kannatus* (1), *issanda Kristuse rist ning kannatus* (1), *kannatus ehk rist* (1), *panniste inimeste rist ning kannatus* (1), ♦ inimese rist (8): *jumalakartja inimese rist* (1), *jumalakartjate ning panniste inimeste rist* (1), *panniste inimeste rist ning kannatus* (1), *ristiusulise inimese rist* (1), *usulise inimese rist* (1), *vaese inimese rist ning viletsus* (1), ♦ püha ristiusk (8), ♦ risti kandma (7), ♦ häda ning rist (6): *häda, rist ning viletsus* (2), *rist, häda ning viletsus* (2), *patt, rist ning häda* (1), *rist, vilets ning häda* (1), ♦ vaga ristiinimene (6): *vaga ning ristiinimene* (1), ♦ issanda Kristuse rist (5): *issanda Jeesuse Kristuse rist* (1), *issanda Jeesuse Kristuse rist ning kannatus* (1), *issanda Kristuse rist ning kannatus* (1), ♦ ristivelje arm (5), ♦ häda, rist ning viletsus (4): *rist, häda ning viletsus* (2), ♦ õige ristikandja (4): *õige jumala laps ristikandja* (1), *õige ristikandja inimene* (1), ♦ püha ristikogu (4), ♦ püha ristikogudus (4), ♦ risti latv (4), ♦ vaene ristirahvas (4), ♦ hivulik rist (3): *hivulik rist ning viletsus* (1), ♦ rist ning/ehk nuhtlus (3), ♦ õige ristiinimene (3): *õige ristiinimese amet* (1), ♦ pisukene rist (3), ♦ õpetus sest ristist (2), ♦ püha rist (2), ♦ rist ning vilets (2): *rist, vilets ning häda* (1), ♦ ristikandja Kristus (2): *issand Kristus ristikandja* (1), *ristikandja Kristus Jeesus* (1), ♦ armas ristiinimene (1), ♦ hapu rist (1), ♦ hirmus rist (1), ♦ ilma risti alt ära päästma (1), ♦ isalik ristipiits (1), ♦ jumala laps ristikandja (1), ♦ jumala lapse rist (1), ♦ jumala poeg ristikandja (1), ♦ jutlus sest ristist (1), ♦ kullatud ehk hõberist (1), ♦ kõige parem ning kõrgem rist (1), ♦ õige ristiinimese amet (1), ♦ õige ristikool (1), ♦ õige ristisulane (1), ♦ õige ristitee (1), ♦ panniste rist (1), ♦ püha ristiõpetus (1), ♦ raske rist (1), ♦ rist ehk jumala vits (1), ♦ rist ning surm (1), ♦ ristiinimese kohus (1), ♦ ristiinimese rist (1), ♦ ristiinimese rõõm (1), ♦ ristiinimese voodi (1), ♦ ristikandja troost ning rõõm (1), ♦ ristikuub ehk ristimantel (1), ♦ ristiuskuja inimene (1), ♦ ristiveli ning ristisõsar (1), ♦ suur rist (1), ♦ vaene ning hästi kiusatud ristiinimene (1)

• vt *ahel* → *risti|ahel* (1), *inimene* → *risti|inimene* (47), *jutlus* → *risti|jutlus* (2), *kandja* → *risti|kandja* (11), *kannatus* → *risti|kannatus* (2), *kirik* → *risti|kirik* (78), *kogu* → *risti|kogu* (6), *kogudus* → *risti|kogudus* (4), *kool* → *risti|kool* (1), *koorem* → *risti|koorem* (1), *kuub* → *risti|kuub* (1), *köidik* → *risti|köidik* (1), *laut* → *risti|laut* (1), *mantel* → *risti|mantel* (1), *piits* → *ristipiits* (1), *rahvas* → *ristirahvas* (25), *sulane* → *risti|sulane* (1), *surm* → *risti|surm* (2), *sõsar* → *ristisõsar* (1), *tee* → *risti|tee* (1), *usk* → *risti|usk* (8),

uskuja → *risti|uskuja* (1), *usuline* → *risti|usuline* (41), *veli* → *risti|veli* (7), *vits* → *risti|vits* (1), *õpetus* → *risti|õpetus* (1)

risti|ahel (1) → *ahel*

risti|inimene (47) → *inimene*

ristija (5) *s*

Ristia (4), Rÿstia (1)

Omat nüit sen Pöha Iohañeße wanambat, kudt Zachar: ninck Elisabet, keicke tæma Suggu ninck wößa kaas hend roimustanut, kudt Iohañes se Ristia Ilmalle tulli. (6.12)

♦ Johannes see ristija (5)

risti|jutlus (2) → *jutlus*

risti|kandja (11) → *kandja*

risti|kannatus (2) → *kannatus*

ristikene (1) *s*

Ristikene (1)

Waidt se Ouwna pæl seisab vx Kulladuth Ristikene. (26.9)

risti|kirik (78) → *kirik*

risti|kogu (6) → *kogu*

risti|kogudus (4) → *kogudus*

risti|kool (1) → *kool*

risti|koorem (1) → *koorem*

risti|kuub (1) → *kuub*

risti|köidik (1) → *köidik*

risti|laut (1) → *laut*

ristima (4) *v*

rÿstida (2), rÿstma (2)

Kuÿ nuit Saul$_{us}$ se Damasco Linnas olli, Paastis ninck pallus, sÿß is paiata meddÿ Ißandt Chr̄$_{us}$ mitte tæma kaas sest Taÿwast, is leckita kaas vxkit Englÿ tæma iure, erranes se Ißandt Chr̄$_{us}$ keßib oma Sullase Anania, et tæma piddab tæma iure meñema, kuÿßa Saul$_{us}$ olli, ninck piddi tædda rÿstma, ninck oma Kæe tæma pæle pannema. (38.2)

risti|mantel (1) → *mantel*

ristimine (5) *s*

Ristmeße (3), Ristmeßest (1), Rÿstmeßest (1)

Tæma on meidt keickest meddÿ Pattust sen Ristmeße siddes puchtax peßnu. (8.7)

♦ sakrament sest ristimisest (2): *püha sakrament sest ristimisest* (1)

risti|piits (1) → *piits*

risti|rahvas (25) → *rahvas*

risti|sulane (1) → *sulane*

risti|surm (2) → *surm*

risti|sõsar (1) → *sõsar*

risti|tee (1) → *tee*
risti|usk (8) → *usk*
risti|uskuja (1) → *uskuja*
risti|usuline (41) → *usuline*
risti|veli (7) → *veli*
risti|vits (1) → *vits*
risti|õpetus (1) → *õpetus*
roe (1) *s*
Roÿa (1)
Meye eb pea mitte, kuÿ meye pißuth olleme wabba sanuth, ielles vmber se waña ninck endse Roÿa sees hend woÿrotama, ninda kuÿ nedt puchtax pestuth Seadt tegkewat. (30.8)
♦ vana ning endine roe (1)
rohi (8) *s*
rohi (3), roho (3), Rochto (1), Rohost (1)
Kust pea mina Ar: N. ayka wotma, eth mina se|sama teile Rumala Maa R: hæx teddÿ nöddra vssu kiñitußex, tahaxin mællestada, neist Puist, Rohost, Blömikeßest, sest rucki echk Pöllu kaßwmesest. (31.6)
surma|rohi (1): *surma rohi* (1)
Eth nüith se Waine Inimeße Suggu roÿane, ninck se eike Surma roho, se on se Pattu kz. vlle|puistetuth on, (24.8)
♦ hein ehk rohi (2)
rohke (32) *adj*
rochkest (20), rochke (12)
Auwo olkut lumalalle selle Ißalle vllewelle: Kœ meile oma Arma Aino Poÿa omast suhrest rochkest Armust on andnut ninck schenckenut. (6.13)
♦ rohke arm (32): *rohke helde arm* (13), *suur rohke arm* (3), *suur ning rohke arm* (2), *suur ning rohke helde arm* (2), *rohke jumala arm ning and* (1)
roog: roa (14) *s*
Roogk (6), Rogk (3), Roa (2), Rook (1), rowa (1), rowax (1)
Ia tœma on hend lascknut sen Soime sisse paña, kumast needt Weddichset oma Söte otzwat, Sen kaas tahab tœma meddÿ hengelle sen Taÿwase Söte ninck rowa thoa. (6.9)
♦ roog ning sööt (7): *taevane sööt ning roog* (1), ♦ taevane roog (3): *taevane sööt ning roog* (1), *õige taevane roog* (1), ♦ õige roog (2): *õige taevane roog* (1)
roog: roo (1) *s*
roh (1)
pilli|roog (1)
Pilli|roh (1)
Meye piddame kaas lumala se eddest tœnnama, eth meddÿ vsck küll pißokeñe on, Sem|)rast eb taha ~~Th~~ ~~Chr~~ lumala Poick meydt heñesest mitte erra|lückada. Tœma eb taha kaas mitte se nöddra Pilli|roh katki murda, echk

sen pißokeße pollewa tachti erra|kustuda, Muito tæma tahab omast rochkest heldest Armust hend meddy pœle hallastada, ninck meile oma Armu neutada, Wie er vns zugesagt hat: Mina ollen sind vche pißokeße Silma|pilckmeße ayal vlle|kæe andnuth, waidt suhre Armu kaas tahan mina sind ielles kogkoda.

♦ nõder pilliroog (1)

roojane (2) *adj*

roÿane (1), Roÿaste (1)

Eth nüith se Waine Inimeße Suggu roÿane, ninck se eike Surma roho, se on se Pattu kz, vlle|puistetuth on, ninck vpris erra|rickututh, syß on se keicke Wægk: Iumal se Pattu Wainlane, eth tæma se Pattu prast, meidt Inimeßet nuchtleb, moñe|sarnatze Maya|risti, kogkonis Linna ninck Maa erra|rickmeße kaas, (24.8)

♦ kõige paksem roojane rentsel (1)

Rooma (3) *s* kohanimi

Rohm (1), Römere (1), Römerÿ (1)

nĩck on se|sama vlleß|Poohomene nente Römere Rachwa iures, vx heutüh ninck kurrÿ Surm olnuth, sest, eth nœmat nedt|samat Inimeßet, ke sœl saidt vlles|pohoduth, ne keicke kuriemba kuria|tegkiade eddes omat piddanuth. (26.2)

♦ Rooma keiser (1), ♦ Rooma rahvas (1)

roos (1) *s*

Roside (1)

Kolmandel pidda meye opma, eth meddy Risti kandia 3. doctrina. ~~Chr.~~ ~~Th.~~ meddy hæx oma Risti kandnuth on, nĩck meile vche Oppetuße pra iethnuth, eth meye, kuy tæma Sullaset, syn Maa pœl, eb mitte tũma Padiade, echk Roside pœl piddame keuwma, echk tantzma, nĩck suhre Auwo sid: syn ellama. (26.7)

roosk (1) *s* 'piits'

Rosscha (1)

Nedt hawat, mea tæma meidt löb, nedt eb olle mitte wihaset, muito Armu ninck Issaliko Hawadt, Tæma eb löh meidt mitte se Piritza Rosscha, muito se Issaliko witza kaas. (34.9)

♦ piiritsa roosk (1)

Rootsi (5) *s* kohanimi

Rothze (2), Rõtze (1), Rotße (1), Rotze (1)

Minck|prast mina sen|sinatze, ninck needt toiset Laulut heñese ette tahan wotta, on se: Eßimelt eth keick needt Laulut, mea meye Saxa, Maa, echk Rotze Kelell, meddy Kirckode ninck Mayade siddes laulame, Iumala Sanast ninck Kiriast omat woetuth. (12.1)

♦ rootsi keel (4): *maa-, saksa ning rootsi keel* (1), *saksa, maa- ehk rootsi keel* (1), *saksa, rootsi ning maakeel* (1), ♦ Rootsi kuningas (1), ♦ Rootsi ning Poola sõja aeg (1)

rost* (1) *s* 'rest'

Roste (1)

Kudt se Werry|koir Amachius Phrygia Linna siddes monikat Risti Inimeßet

vche Palawa Roste pæle panni, ninck lasckis næmat ellawalt pradida, (10.6)
♦ palav rost (1)

rukis (3) *s*
rucki (1), ruckit (1), Rucky (1)
Se vx Kochnret achneb syn, se toyne sæl, meñe sina sen Ricka Achne|kotty iure, ninck palwu tædda, eth tæma sind vche wacka Rucky echk Oddra kaas tahax awitada, Mödi|warsy peat sina kulma, eth tæma hend paliu waysemax teb, kudt sina ollet, Sina palwut tæma peab sind vche wacka kaas awitama, syß paiatab se Rickas, Mina pea sind vche wacka kaas ruckit awitama, minul eb olle iße vxikit peo teuws. (9.5)
♦ rukis ehk oder (1), ♦ rukki ehk põllu kasvamine (1)

rumal (33) *adj*
rumalat (13), rumala (8), rumalat (3), rummalat (3), rumall (2), rumal (1), rumalamat (1), rumalax (1), rummalille (1)
D' Todt ist nit geschaffen. Syn piddat teye rumalat Inimeßet kaas moistma, ninck sest Ebbaußu Koñest pra iethma, ke sæl paiatawat, Iumal on sen Surma ninda vche Inimeselle lohnut. (8.4)
Minu N. sagkedasti ninck mond|korda kuleme meye Iumala Sanast, mingk|sarnse suhre hedda sisse, meye Wayset Inim: lebby sen Pattu olleme langnuth, ia meye ollime vche se|sarnse Pimeduße siße sattonuth, eth meye paliu rumalamat olleme olnuth, kuy nedt Weddichset. (18.1)
♦ rumal inimene (12): *vaene rumal inimene* (5), ♦ vaene rumal (8): *vaene rumal inimene* (5), *vaene rumal maarahvas* (1), *vaene rumal pagan* (1), *vaese rumala maarahva ebausk* (1), ♦ rumal lammas (4), ♦ rumal maarahvas (3): *vaene rumal maarahvas* (1), *vaese rumala maarahva ebausk* (1), ♦ rumalad loodused (1), ♦ rumal ning sõge meel (1), ♦ rumal pagan (1): *vaene rumal pagan* (1)

rusu (4) *s*
rußux (2), russux (2)
Eth nedt Wainlaßet hendz küll lascksit tutta, eth næmat ny hirmsat ollit, kuy tachtsit næmat nedt Israelli Lapset, oma Hamaste kz russux salwada, ninck ellawalt erra neldta. (39.2)
♦ rusuks rõhuma 'katki vajutama' (2): *maha looma ning rusuks rõhuma* (1), ♦ rusuks salvama 'katki hammustama' (1), ♦ rusuks vajutama (2)

rutt (1) *s*
ruttu (1)
Sondern heüte Vnd mit großer ruttu kz, Kuy eb meye sedda eikell ayal mitte tehme, syß tulle meye paliu hilia, ninck saab se vx meddy Nænna eest ninda kinni löduth, kuy nente Wye Hullu Neutzide kz etc: (28.5)

Ruuben (1) *s* isikunimi
Ruben (1)
Nüith eb olle se|sama iure mitte iehnuth, muito tæma Wanemb Poick (nõie Ruben) on oma wöira Eña hebbedax technuth, ninck ninda oma Issa Iacobe Magka Abby wohde nairnuth. (23.7)

ruum (2) *s*

rhumi (1), ruhmi (1)

Eh sÿß tæma mitte vx Issandt olle vlle Taiwa ninck Maa, ninck tæmal eh olle heñesall iße ny paliu ruhmi Bethlehemi Liñas, koo tæma oma Pee piddab Pañema, Kumb keicke Taywade Taywad eh mitte woy piddada, se|sama laßeh hend vche Kitza Weddichse Soime siße panna, et tæma meidt sen suhre ninck laya Taywase rhumi sisse tachtis wia. (6.9)

♦ ruumi olema (1), ♦ suur ning lai taevane ruum (1)

rõhuma (3) *v*

röhub (3)

Eth nedt Wainlaßet hendz kull lascksit tutta, eth næmat ny hirmsat ollit, kuy tachtsit næmat nedt Israelli Lapset, oma Hañaste kz russux salwada, ninck ellawalt erra|neldta, Sÿß on lumal weel suhremb, ke nente Hambat Suwst welia löb, ninck röhub nente wægki kogkonis maha, ninck awitab nedt omat, ke tæma pæle lothwat. (39.2)

maha rõhuma (1)

Sÿß on lumal weel suhremb, ke nente Hambat Suwst welia löb, ninck röhub nente wægki kogkonis maha, ninck awitab nedt omat, ke tæma pæle lothwat. (39.2)

♦ maha lööma ning rõhuma (2): *maha lööma ning rusuks rõhuma* (1), *rõhuma ning maha lööma* (1)

rõõm (148) *s*

röÿmu (52), röÿm (16), röhmu (15), röÿmo (9), roÿmu (7), roimo (6), roimu (6), roÿmo (6), roÿm (5), roim (3), röim (3), röimu (3), röÿmux (3), röhmust (2), röhmux (2), röimo (2), röÿmust (2), röhm (1), röhmo (1), roimust (1), röimux (1), röÿmuh (1), roÿmust (1)

Sÿß peab nuit se meye röym ollema, et Chr$_{us}$ meit sest sinatze hedda Orrust satab, se igkeweße Taywa Ricku röimu siße. (4.11)

♦ suur rõõm (42): *suur himu ning rõõm* (1), *suur lust ning rõõm* (1), *suur rõõm ning au* (1), *suur rõõm ning meel* (1), *suur rõõm ning rahu* (1), *suur troost ning rõõm* (1), *suur troost, rõõm ning elu* (1), ♦ troost ning/ehk rõõm (20): *kaunis troost ning rõõm* (2), *kõige parem troost ning rõõm* (1), *õnnis rõõm ning troost* (1), *ristikandja troost ning rõõm* (1), *ristiusulise inimese rõõm ning troost* (1), *südame troost ning rõõm* (1), *suur troost ning rõõm* (1), *suur troost, rõõm ning elu, see kõige suurem häda* (1), ♦ rahu ning rõõm (11): *rõõm ning rahu* (3), *rõõm, rahu* ning *hea meel* (1), *suur rõõm ning rahu* (1), *usulise inimese rahu ning rõõm* (1), ♦ igavene rõõm (7): *igavene au ning rõõm* (1), *igavene elu ning rõõm* (1), ♦ südame rõõm (6): *kõhnreti südame lust ning rõõm* (1), *südame rõõm ning lust* (1), *südame troost ning rõõm* (1), ♦ kaunis rõõm (3): *kaunis troost ning rõõm* (2), ♦ südamlik rõõm (3), ♦ taevariigi rõõm (3): *igavese taevariigi rõõm* (2), ♦ arm ning rõõm (2): *rõõm ning arm* (1), ♦ au ning rõõm (2): *igavene au ning rõõm* (1), *suur rõõm ning au* (1), ♦ elav rõõm (2): *kinnitus ning elav rõõm* (1), ♦ elu ning rõõm (2): *igavene elu ning rõõm* (1), *suur troost, rõõm ning elu* (1), ♦ rõõm ning lust (2): *suur lust ning*

rõõm (1), *südame rõõm ning lust* (1). ♦ rõõm ning meel (2): *rõõm, rahu ning hea meel* (1), *suur rõõm ning meel* (1). ♦ rõõmu leidma (2). ♦ ainus rõõm (1). ♦ heal meelel ehk rõõmu kaas (1). ♦ ilma ärapajatamata rõõm (1). ♦ ilmatalluse rõõm (1). ♦ issanda rõõm (1). ♦ jumala rõõm (1). ♦ kannatus ning rõõm (1). ♦ kaunis rõõmulaul (1). ♦ kurbus ehk rõõm (1). ♦ kõige suurem rõõm (1). ♦ ristiinimese rõõm (1). ♦ rõõm ning tänulaul (1). ♦ rõõmu saama (1). ♦ rõõmust hüppama (1). ♦ taevane rõõm (1). ♦ tunnistus ning rõõm (1)

• vt *laul* → *rõõmu|laul* (1)

rõõmsasti (11) *adv*

röÿmsasti (4), röhmsaste (1), roihmsasti (1), roimsasti (1), röimsasti (1), roÿmsamasti (1), röÿmsamasti (1), roÿmsasti (1)

Ke nüit sen Issanda Chrm̄ sel kombel næb ninck tunneb, se|sama woib roimsasti erra|surra. (35.2)

Minck|p: eb peaxime meÿe sÿß se|sama mitte parrembasti ninck röÿmsamasti kuhlma? (18.4)

♦ heal meelel ning rõõmsasti (1). ♦ paremasti ming rõõmsamasti (1)

rõõmu|laul (1) → *laul*

rõõmulik* (2) *adj* 'rõõmus'

röÿmuliko (2)

Nüith taha mina lebbÿ lumala Armu, se Toÿse Verse, meddÿ Laulust, minu ette wotta, kuß meÿe same kuldta, vchest kauny ninck röÿmuliko Oppetußest, (17.1)

♦ rõõmulik õpetus (2): *kaunis ning rõõmulik õpetus* (1), *rõõmulik õpetus meie issanda Jeesuse Kristuse verevalamisest* (1)

rõõmus (77) *adj*

röÿmsa (26), röÿmus (15), röÿmsat (6), röÿmsax (5), röhmsa (4), röhmus (4), roÿmsa (4), röhmsat (2), röimus (2), roÿmsat (2), roimsa (1), röimsa (1), röimsax (1), roimus (1), röim$_{us}$ (1), röÿmsamax (1), roÿmus (1)

se Surm piddab minu meeles armas ollema, ia mina taha röÿmsa süddame ninck meele kaas, taßasti ninck waikesti erra|surra. (35.5)

Erranes tæma saab io kangkemax, io röÿmsamax. (26.9)

♦ kaunis (ning) rõõmus (14): *kaunis ning rõõmus laul* (6), *kaunis ning rõõmus õpetus* (2), *kaunis ning rõõmus evangeeliumi tõotus* (1), *kaunis ning rõõmus sõna* (1), *kaunis rõõmus tõotus ning jutlus* (1), *rõõmus ning kaunis elu* (1), *rõõmus ning kaunis lühikene kätkilaul* (1), *rõõmus ning kaunis õpetus* (1). ♦ rõõmus laul (7): *kaunis ning rõõmus laul* (6), *rõõmus ning kaunis lühikene kätkilaul* (1). ♦ rõõmus õpetus (7): *kaunis ning rõõmus õpetus* (2), *rõõmus evangeeliumi õpetus* (2), *rõõmus ning kaunis õpetus* (1). ♦ õnnis ning rõõmus (5): *õnnis ning rõõmus tund* (2), *õnnis ning rõõmus päev* (1), *õnnis ning rõõmus viimne tund* (1), *õnnis, tröostlik ning rõõmus* (1). ♦ rõõmus jõulupüha (4): *suur ning rõõmus jõulupüha* (1). ♦ rõõmus päev (3): *mage ning rõõmus päev* (1), *õnnis ning rõõmus päev* (1), *rõõmsa ning igavese elupäeva koit* (1). ♦ rõõmus tund (3): *õnnis ning rõõmus tund* (2), *õnnis ning rõõmus viimne tund* (1). ♦ rõõmus ülestõusmine (3): *issanda Jeesuse Kristuse kibe kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), *issanda Kristuse kannatus, surm*

ning rõõmus ülestõusmine (1). ♦ mage ning rõõmus (2): *kõige magedam ning rõõmsam sõna* (1), *mage ning rõõmus päev* (1). ♦ rõõmus elu (2): *rõõmus ning igavene elu* (1), *rõõmus ning kaunis elu* (1). ♦ rõõmus hääl (2). ♦ rõõmus ning igavene (2): *rõõmus ning igavene elu* (1), *rõõmus ning igavene elupäev* (1). ♦ rõõmus sõna (2): *kaunis ning rõõmus sõna* (1), *kõige magedam ning rõõmsam sõna* (1). ♦ rõõmus süda (2): *rõõmus süda ning meel* (1). ♦ rõõmus tõotus (2): *kaunis ning rõõmus evangeeliumi tõotus* (1), *kaunis rõõmus tõotus ning jutlus* (1). ♦ suur ning rõõmus (2): *suur ning armulik rõõmus aeg* (1), *suur ning rõõmus jõulupüha* (1). ♦ tröostlik ning rõõmus (2): *õnnis, tröostlik ning rõõmus* (1). ♦ armas ning rõõmus päevlik (1). ♦ end rõõmustama ning rõõmus olema (1). ♦ rahuline ning rõõmus (1). ♦ rõõmus elupäev (1): *rõõmus ning igavene elupäev* (1). ♦ rõõmus hommik (1). ♦ rõõmus kevad (1). ♦ rõõmus laps (1). ♦ rõõmus lihavõttepüha (1)

rõõmustaja (1) *s*

Röÿmustaÿa (1)

Wie der H: ~~Chr~~ klãr sagt: Ninck mina tahan sen Iβa palwuda, ninck tæma piddab teile se Röÿmustaÿa andma, eth tæma teddy iure iæb igkewest, se Waim sest Toddest. (12.8)

rõõmustama (89) *v*

röÿmustama (14), röÿmustab (9), röÿmustada (7), röimustama (6), roÿmustama (6), röÿmustanuth (5), röimustanut (4), röÿmusta (4), röimustada (3), röimustawat (3), röÿmustanut (3), röimustab (2), roimustanut (2), roimustawat (2), Röÿmustakat (2), röÿmustawat (2), röÿmustuth (2), röhmustada (1), röhmustaka (1), röhmustanut (1), röimustãã (1), roimustada (1), roimustama (1), röimustame (1), Röimustut (1), röimustuth (1), roÿmüstada (1), röÿmustame (1), röÿmustat (1), roÿmustawat (1)

Neet|samat eb olle toesti mitte Tarckat, ke hend vlle se|sinatze hee tegkomeβe eb mitte röimustawat. (4.14)

♦ südamest rõõmustama (6). ♦ rõõmustama ning kinnitama (5): *kinnitama ning rõõmustama* (3). ♦ end rõõmustama ning rõõmus olema (1). ♦ paluma ning rõõmustama (1). ♦ rõõmustama ning laulma (1)

rätik (1) *s*

rettikude (1)

Tæmal eb olle ny paliu assendt, se Maÿa siddes, kuβ tæma piddi ilmalle tullema, moito tæma saÿ sen Weddichse Talli siβe neutetuth, tæma saab wana rettikude siβe mehituth, ninck vche weddise Seume siβe pantuth. (4.11)

♦ vana rätik (1)

rääkima (5) *v*

ræckma (1), ræcknuth (1), ræckwat (1), rækida (1), rækit (1)

Iob sprach zu ihr: Sina rækit, kuÿ nedt Hulludt Nayset ræckwat. (27.6)

rääkimine (1) *s*

ræckmene (1)

Wie Salom: spricht: Vche hæ Söbbra ræckmene on kudt se Meβÿ, röimustab se Henge, ninck teb ned Luhd ielles röymsax. (28.3)

rääkskop* (2) *s* 'aruanne'

reeckschoppe (2)

Minck|prast tæma tahab pea tulla, oma Wymse Peiwa kz. eth teye tæmalle piddate reeckschoppe andma, Von einem ieden vnnützen wort, Vnd bösen Werck. (17.4)

♦ rääkskoppi andma (2) 'aru andma'

röövel (3) *s*

Röwęr (3)

Se toine kurry tegkia ninck Rower, sen Issanda ~~Chrse~~ Pahema Kæel, on vx tæcht, keickede Pannitze Inimeste Kañatußest, eike ninda kuy nüith se Herris, sen Issanda ~~Chrse~~ Pahemal Kæel, tæma kuria töh prast kz on kañatanuth, (25.7)

♦ kurjategija ning/ehk röövel (2). ♦ röövel ehk epikuuri ebausune inimene (1)

rüpp (10) *s*

rüppes (4). rüppest (4). Rüppe (2)

Syn kule meye A. R. kuy wißist vx igka Risti Inimene woib tædta, kuy tæma erra|surreb, kooh tæma ieeb, moistket, eth ned Pöhad Englit nente Onsade Henget Abrahamw Rüppe, se on, lumala Palgke ette wiwat. (14.3)

♦ Maarja rüpp (5). ♦ taevase isa rüpp (3). ♦ Aabrahami rüpp (1). ♦ isalik rüpp (1)

rüve (9) *adj* 'räpane, roojane'

rüwwe (6). rüwweda (2). rüweda (1)

Se on: Eth se keicke korgkemb lumall weikasti wihastab, vlle nente samade, ke keicke Pattu nick rüwweda Ello siddes ellawat, nick wimatel se Pörgku Tulle kz nuchtleb, so sie sich nicht bekeren, vnd buße thuen. (19.5)

♦ rüve vaim (6). ♦ rüve elu (3): *kuri töö ning rüve elu* (1). *patt ning rüve elu* (1)

rüvedus (14) *s adj* 'räpasus, roojasus; räpane, roojane'

rüwwedus (4). rüwweduße (3). rüwwedußest (3). rüweduße (2). rüwedußest (1). rüwedust (1)

Kuy hirmsasti meye wayset Inimeßet lebby sen Pattu olleme erra|rickututh, ninck eth meye suhrest willetzußest amma meddy Korwade sato, keicke rüwweduße sees Iæßime. (29.1)

et tæma vx pohas Inimene ilma Pattuda on sündinut, se lebbi tahab tæma meddy rüwwedus sündimene pohastada, et tæma hend meddy Liha ninck werre kaas on ehitanut, ninck ninda palio palio lehemb meddy Inimeste, kudt muh Loyuße iure on tulnut. (4.2)

♦ endine rüvedus (1). ♦ nõtrus ning rüvedus (1). ♦ patu rüvedus (1). ♦ rüvedus sündimine 'rüve sündimine' (1)

rüvesus* (3) *s* 'roojasus'

rüwwesuße (2). rüwwesuß (1)

Minck|prast meye piddame keick tuñistama, et meye sen Pattu ninck Rüwwesuße perrast hend lumala eest kartame, ninck eh olle meil Öhd ninck Peiwa rahwo. (7.14)

♦ patt ning rüvesus (3)

rüüpama (1) *v*
rüpma (1)
üles rüüpama* (1) 'ära rüüpama'
Ninck kuÿ nedt lumala kartia Inimeßet, oma Seme|Karrika omat iohnuth, syß piddawat nedt Pannitzet keicke wimatel se Pochia ninck se Perme vlles|rüpma, ninck annab lumall neile Pañitzelle wimatel oma Palcka kaas. (27.7)

S

S (2) *lüh* 'püha'
S (2) *lüh*
Sem|p: on Chr$_{us}$. S Paul$_{us}$ et Petr$_{us}$ meidt vßinasti mainitzanuth, eth meÿe hend sen Kochnr: kawalusse eddest piddame hoidma, minck|p: tæma eb wæßÿ eales erra, muito keub vmber meidt, eike ninda, kudt vx neliane Koÿr vche raipe vmber, nīck otzib kuÿ tæma meidt woib erra|neelda. (15.3)
Saalomon (3) *s* isikunimi
Salomon (2), Salo (1) *lüh*
Kudt sæl omat olnut, Simson, Gideon, Se Kunningkz Dauid, ke Karrud ninck Louwit vlle|woitnut omat, Koo on se Tarck Kunningkz Salomon iæhnut, koo omat ned Prophetit, Apostlit, ninck ned toÿset Pöhad Inimeßet iænut, koo omat meddÿ Wanambat, ke enne 80. 90. 100. Aastat omat ellanut. (8.5)
♦ kuningas Saalomon (3): *tark kuningas Saalomon* (2)
saama (670) *v*
saab (162), sama (138), sada (72), sawat (59), sanut (46), saÿ (46), same (42), sanuth (36), sa (18), sab (11), sate (7), sàà (4), said (4), sako (4), saa (3), saax (3), saidt (3), sai (2), Saket (2), saxime (2), sàb (1), saadt (1), saan (1), saime (1), saite (1), saÿd (1)
Ninck se Sana saÿ Lihax ninck ellas meddÿ seas; se on Löhitelt iütteltut, lumala Poick on Iñimeßex sanut. (1.9)
hukka saama (4)
Ninck tahab kz lumal nedt|samat se willetzuße siße lascke hucka sada, ke oma wallatuña melæ kz hendz se huckutuße siße huckutawat. (28.8)
vallali saama (2)
Tæma añab meile sen Nouw sen Pöha Euangeliuñi siddes, kuÿ meÿe meddÿ Pattußest Ilmalle tullemesest piddame wallales sama. (7.8)
ümber saama (1) 'lõppema'
eb olle neist kaßwo, se lumala Rick$_{us}$ piddab meile iæma, Sæl pidda meÿe paliu enamb, ia ilma|erra|paiatamatta paliu enamb hüÿdt ielles vmber sama, kui meÿe syn Maa|pæl olleme erra|kawutanut, Wie ~~Chr~~$_{us}$ auch verheischen hatt. (10.7)
♦ õndsaks saama (26), ♦ häbiks saama 'häbistatud saama' (11), ♦ osa saama (9), ♦ tuntuks saama (9), ♦ veljeks saama (8), ♦ elavaks saama (7): *üles tõusma ning elavaks saama* (1), ♦ rikkaks saama (7), ♦ õigeks saama (6), ♦ terveks saama (6), ♦ endaks saama 'rasestuma' (4), ♦ täide saama (4),

♦ kurvaks saama (3), ♦ suureks saama (3), ♦ tuttavaks saama (3), ♦ armu saama (2), ♦ kitsaks saama (2), ♦ mullaks saama (2), ♦ heaks saama (1), ♦ kurdiks saama (1), ♦ nime saama (1), ♦ rahu saama (1), ♦ rõõmu saama (1), ♦ tõeks saama ning täitma (1), ♦ tühjaks saama (1), ♦ vabaks saama (1)

Saamuel (2) *s* isikunimi

Samuel (1), Samuelist (1)

Kudt kz se Prophet Samuel tæma wasta paiatis. (15.5)

♦ prohvet Saamuel (2)

saatan (1) *s*

Sathan (1)

kumba sißе se Pörgku Must Kaarne nedt Iumala Lapset pea woib lückada, Minck|pr: se|sama kurry Waim, d' Sathan, tæma on meddy keicke suhremb Wainlane, (27.5)

saati (13) *adp* 'saadik'

sato (13)

Kuy nüith se Tuha siddes tuldt saab otzituth, ninda pidda meye se Palwe kz, Iumala iures abby ninck armu otzma, keicke enambist pidda meye Iumala heldesti palwuma, eth tæma meidt Armu kz tahax kulda, meddy Süddameliko kißendamene tæma Korwade sißе lascke tulla, nick meidt sest heddast erra|pæstada, kumba siddes meye ama meddy korwade sato Oiume. (19.6)

♦ amma siia saati (8), ♦ emmis siia saati (2)

saatma (14) *v*

satab (3), satnuth (3), saathnuth (1), sædat (1), sata (1), satack (1), satada (1), sathnut (1), satis (1), satnut (1)

Syß peab nuit se meye röym ollema, et Chr$_{us}$ meit sest sinatze hedda Orrust satab, se igkeweße Taywa Ricku röimu sißе. (4.11)

♦ juhatama ning saatma (2), ♦ armu saatma (1)

sada (9) *num*

Sadda (8), satta (1)

Iacob kostis Pharao wasta: Minu ello igka on Kolmet küme Aastat pæle Sadda, pissuth ninck kuriat on se Aick minust ellost, Ninck eb tulle mitte minu Wanam|bade Polwede wasta. (23.1)

sadam (3) *s*

Saddama (2), Saddamast (1)

N. Vnser zeitliches Leben on vche Puriewa Laiwa N. Schiffarth. sarnane, eike ninda kuy nüith nedt Laiwa|mehet se suhre hirmsa Laya Merre pæl purietawat, tæma seisab echk keub, magkab echk walwub, syß purietab tæma (dz Schipff) ickex, senni kuy tæma se|sama Aßemelle: Saddama tulleb, kuß tæma tahab hæl|melell olla: (23.3)

sadama (6) *v*

saddada (2), saab (1), saddab (1), saddanut (1), satta (1)

Adams Fall. Adam meddy keickede Eßimene Ißa, on lebby tæma Vngehorsame (wie ihr im ersten Theil gehöret) sen Pattu, Surma ninck Iumala wiha meddy pæle thonut, sel|kombel, kudt vx suhr wichma saddo wahelt saab, ninda on se

Pattu vchel hawal meddy pæle saddanut, ninck olle meye ninda vche suhre hedda siße sattonut, ninck sen Surma Keusis Læßinuth, Kumbast Gottes Barmhertzigkeit, meye eb mitte olleme woynut erra|pæstetuth sada. (8.7)

maha sadama (1)

Eth nüit neet onsat Patriar: ninck Prophetit omat igkewetzenut, tehendawat neet sanat: Teye Taywat tilkokete, et neet Pilwet laßexit maha satta sen Eike (1.5)

Sadrak (1) *s* isikunimi

Sadrach (1)

Sadrach, Mesach, Abednego, sen Tullise Achio siddes: Kumateckit on se sinane Lapsukene, kudt se eike lumala Wegky næmat hoidnut, Minck|prast tæma on keicke Wegkew. (7.10)

sadu (3) *s*

saddo (1), Sao (1), Saost (1)

Kuy nüith vx Inimene Te pæl on, syß on tæmal paliu waiwa, eth tæma paliu willetzust piddab nægkema, suhrest tuischkußest Ilmast, suhrest Saost ninck wichmast, Pallawast ninck Külmast. (23.8)

vee|sadu (1) 'vihm': *vee sadu* (1)

Neliandel, kuy meye nüith næme, eth ny hæsti se Hiwoliko, kuy kz se Waimoliko Kiuwsatus, kuy suhre weæ Sao kz meddy pæle saddab, Se wasto pidda meye möde|warsy sest Pöhast Palwest kinni hackama, halleda hæle ninck Süddame kaas (.Wie im abgelesenen Worten gehöret) kißendama, nick paiatama, (28.5)

vihma|sadu (1): *vihma sadu* (1)

Adam meddy keickede Eßimene Ißa, on lebby tæma Vngehorsame (wie ihr im ersten Theil gehöret) sen Pattu, Surma ninck lumala wiha meddy pæle thonut, sel|kombel, kudt vx suhr wichma saddo wahelt saab, ninda on se Pattu vchel hawal meddy pæle saddanut, ninck olle meye ninda vche suhre hedda siße sattonut, ninck sen Surma Keusis Læßinuth, Kumbast meye eb mitte olleme woynut erra|pæstetuth sada. (8.7)

♦ suur tuisune ilm, suur sadu ning vihm, palav ning külm (1), ♦ suur vee-sadu (1), ♦ suur vihmasadu (1)

sagedasti (25) *adv*

sagkedasti (22), sagkedamasti (1), sagkedaste (1), sagkedasty (1)

Ia se sama sünnib sagkedasti, eth vx Te|mees igka ayal se Oh wasta, se Öh|maya siße eb mitte woy tulla, muito peab vlle meelde, se suhre Laya Taywa alla oma Öh|maya, wahelt wichma echk muhd kuriat Ilmad hæx wotma. (23.8)

Kuy vx Kircko Iss: echk vx Schoel|meister se Chore siddes nackab laulma, vche Laulo, mea se Rachwas eb mitte tunne laulda, syß sab se|sama Laull se|prast sedda sagkedamasti ehl lauletuth, eth se rachwas sedda parrembasti woiwat oppeda, pra laulma. (16.1)

Sakarja (4) *s* isikunimi

Zacharias (2), Zachar (1) *lüh*, Zacharia (1)

Sel|samal kombel omat kaas needt Onsat Pöhat Inimeßet sen Vde Testamenti

siddes, kaunidt Laulut lumala Auwux laulnuth, kudt sœl omat olnut, se Wañа ellatuth Zacharias Iohañes se Ristia Ißa, se Wana Simeon. (12.4)

♦ prohvet Sakarja (2): *prohvet Sakarja kuulutus* (1), ♦ vana elatanud Sakarja (1)

sakrament (20) *s*

Sacramentit (8), Sacramentide (4), Sacramenti (2), Sacramentill (2), Sacra (1) *lüh.* Sacramendt (1), Sacramentidt (1), Sacramentil (1)

Meye woÿme lumala Sanast tædta, eth meye lumala Rachwz olleme, kuß meye lumala leuÿame, ninck mix|tarbex lumal nedt mollembadt Sacramentit on sißе sædnuth. (18.2)

♦ püha sakrament (6): *jumala sõna ning need pühad sakramendid* (1), *kallis sõna ning pühad sakramendid* (1), *püha sakrament sest ristimisest* (1), ♦ sõna ning sakrament (5): *kallis sõna ning sakrament* (3), *jumala sõna ning need pühad sakramendid* (1), *kallis sõna ning pühad sakramendid* (1), ♦ sakramendil käima (3), ♦ sakrament sest ristimisest (2): *püha sakrament sest ristimisest* (1), ♦ sakrament sest altarist (1)

Saksa (9) *s* kohanimi

Saxa (8), Saxsa (1)

Ninck se Pola wægki eh anna weel nüütkit vchelekit Inimeselle armu, Tæma rayub, löb maha ninck Surnux, ke eales tæma ette tullewat, olkat Saxsa echk Maa Inimene, etc: (9.2)

♦ saksa keel (4): *maa-, saksa ning rootsi keel* (1), *saksa, maa-, ehk rootsi keel* (1), *saksa, rootsi ning maakeel* (1), ♦ kaunis saksa laul (1), ♦ saksa- ehk maainimene (1), ♦ Saksa ehk muu võõras maa (1), ♦ Saksa laev (1)

sala (8) *adj* 'salajane, salalik'

salla (5), Sala (1), Sallä (1), Sällä (1)

Waidt lumala suhr ninck helde Arm eh woÿ mitte saldida, et tæma sen waÿse Inimesse Suggu heñesest emis igkewest peax erra|touckma: Sÿß on lumala Poick, sen Salla lumala Nouw|andia siddes, sen|sinatze tarck Nouw andnut, ninck paiatanut: lust$_m$ moriatur pro Iniusto. (7.6)

♦ õige salamadu (1), ♦ sala kuri mõtlus (1), ♦ sala jumala nõuandja (1)

• vt *asi* → *sala|asi* (1), *madu* → *sala|madu* (1), *nõu* → *sala|nõu* (1), *raamat* → *sala|raamat* (1)

sala|asi (1) → *asi*

sala|madu (1) → *madu*

sala|nõu (1) → *nõu*

sala|raamat (1) → *raamat*

saldima → *sallima*

salgama (7) *v*

salgkeda (2), salgknuth (2), salgkwat (2), salgkeka (1)

ära salgama (7)

Se Kuñingkas Manaßes, is woinuth kz mitte erra|salgkeda, Orat: Man: eth tæma se Torni|nuchtluße oma suhre vnd raßeda Pattude kaas hæsti olli vordehninuth. (29.9)

sallima (17) *v*

saldida (15), saldima (2)

Minck|prast lumal eb woÿ mitte saldida, et tæma Sana piddab erra|poltuth sama. (36.14)

salvama (3) *v*

sallwama (1), salwab (1), salwada (1)

Waid nÿ pea kui vx pißokene Suitz nente Silmi siße salwab, (Se on, kuÿ næmat Risti etc: sattowat:) Sÿß algkwat næmat lumalast erra|tagkenda, ninck pördwat hend se|sama pohle, der da saget: Diß alles will ich dir geben, so du nieder fellest, vnd mich anbetest, Ninck sawat ninda Pañisex ninck vlle|antuth Inimeßex. (27.2)

♦ rusuks salvama 'katki hammustama' (1)

salvamine (1) *s* 'hammustamine'

salwmene (1)

Se Ouwna|salwmene eb olle mitte vx Nallÿ aßÿ olnut, Erranis Adam on se kz lumala S: erra|polgknuth, ninck hend iße, kuÿ kz sen waÿse Inimeße Suggu, sen igkeweße erra|rickmeße siße huckutanuth. (19.2)

♦ õuna salvamine (1)

salvima (2) *v* 'võidma'

salwinuth (1), salwituth (1)

Kolmandel nimetame 3. Christus. meÿe lumala P: tæma eike Auwo Nime kz. Chrm, se on nÿ paliu, kuÿ vx salwituth Kunningkz nick Pæ|Bisschop, kumb lumall Issa iße vchex Oppiax on sisse sædnuth, eth tæma vlle keicke aßiade piddab wallitzema, ninck meidt keicke kuria eddest hoidma. (21.3)

sama (808) *pron*

sama (589), samat (127), samast (41), samade (17), samal (13), samalle (11), samall (7), s (1) *lüh*, samadt (1), ßama (1)

see|sama (641): *see|sama* (633), *see sama* (8)

Nuit tahame meÿe A. R. sen sinatze kauni Laulo meddÿ ette wotta, ninck sest|samast nÿ palio paiatada, kuÿ lumal meile oma Pöha Waimo Armo tahab andada. (2.3)

need|samad (167): *need|samad* (142), *need samad* (25)

Neet|samat omat sen sinatze ilmatalluse Lapset, ellawat ninck keuwat ilma keicke lumala Kartuße siddes, ninck motlewat, se on vx keick, kuitao næmat syn ilma pœl ellawat. (36.6)

samm (9) *s*

samode (7), samodte (1), Sammude (1)

jala|samm (9): *jala|samm* (7), *jala samm* (2)

Perrast, pidda meÿe syn opma, nÿ pea kudt Chr$_{ns}$ olli llmalle tulnut, on tæma meddÿ eddest algknut kañatada, sÿß lasckem meidt ielles vmber sen Issanda Chrse lalla samode siße astuda, ninck tæma Nÿme perrast heel|melell kannatada. (6.13)

♦ issanda Kristuse jalasamm (4), ♦ lapsukese jalasamm (1)

sammas (1) *s*

Samaste (1)

Waidt nüüth eh olle se|sama kz mitte hæ, eth sina kz vpris paliu se Rachwa kz vmber keudt, V'nd wer es thuen kan, se ieka tæma Nelia Samaste, dz ist, in seinem Hause allein, weil glauben V'nd trawen klein worden ist. etc: (28.3)

sana → *sõna*

sant (10) *s adj*

Sant (7), Santi (1), Santist (1), Santit (1)

Nente Sanade kz piddame meye ~~Chr~~: Ih: iure kuy nedt paliadt nick Allaste Santit tullema, nedt Reyadt tæmalle neuthma, eth tæma nedt|samat tahax terwex teha, oma Reyade kz, mea tæma meddy waiste Inimeste Pattude eddest, kañata: on, sintemall er gesprochen: Meine Seele ist betrübet bis in den Tod. (19.4)

Kuy vx ilma heütümatta Sant Inim: kumb oma narssade et katke Ridede sees keub. (19.4)

♦ vaene sant (4): *kõige vaesem sant* (1), ♦ vaene ning sant (3): *sant ning vaene inimene* (1), *vaene, alutu ning sant* (1), ♦ sant inimene (2): *hábitu sant inimene* (1), *sant ning vaene inimene* (1), ♦ paljas ning alasti sant (1), ♦ tratt ning sant (1)

sapp (1) *s*

Sappe (1)

Erranes tæma peab hendz se Pattu eddest hoidma, Kuy se eike Pörgku wihawa Kalla Sappe eddest ißе, Sinu Arma lumala keicke Pöhastusse ninck Eykeduße siddes tehnima, ninck kz sinu Küynla nente Inimeste eddes lascke paistada, dz sie deine gute Wercke sehen, V'nd den Himlischen V'ater preisen. (33.9)

♦ vihav kala sapp (1)

sarnane (308) *adj*

sarn (75) *lüh.* sarnatze (50), sarnse (45), sarnast (35), sarnax (22), sarnset (15), sarnane (12), sarnatzel (12), sarna (9), sarnañe (9), sar (4) *lüh.* sarnan (4) *lüh.* sarnanne (4), sarnatzet (3), sarnasel (2), sarnat (2), sarnsel (2), sarntzel (2), sarnasest (1)

Ninck eh olle kekit sen|sinatze Lapsukesse sarnañe olnut. (7.11)

Nüith saab meddy Inimeste Ello se|prast vche Wöira mehe sarnax techtut, Dieweil es vns auff Erden gehet, wie denn Wandersleuten. (23.8)

ime|sarnane (10) 'imeline'

Se Ande A. R. on suhr ninck ime|sarnanne: Tæma annab meile kaas ime|sarnasel kombel. (6.8)

kahe|sarnane* (8) 'kahesugune': *kahe|sarnane* (7), *kahe sarnane* (1)

Ninck piddat teye A. R. löhitelt opma, Kudt nüith kahe|sarnast V'scku omat, se vx on se Eike, se töyne on se Ebbausck. (15.1)

kolme|sarnane* (8) 'kolmesugune': *kolme|sarnane* (6), *kolme sarnane* (2)

Nüith sawat syn Maa|pœl Kolmet|sarnast hulcka Rachwast leututh. (24.6)

kuue|sarnane* (1) 'kuuesugune'

Sem|prast annab se Prophet Esaias tæmale kws|sarnast kaunidt nymedt, kuß

tœma paiatab: Sen Vwe|sündinut Lapsukeße nÿmi on: Ilñe|tabbane, Iumala Nouw, Iumala Wegki, Wegkeff; Sodda Pee|mees, Igkeweñe Ißa, Rawo Kunningkas. (7.2)

kõige|sarnane* (9) 'kõiksugune': *kõige|sarnane* (3), *kõige sarnane* (6)

Nüith eb oppe meile sest vx|peines Iumala Sana, erranes keicke|sarnast kaunidt Loÿußet, mea Iumal se suhre ninck Laÿa Taiwa alla on lohnut, eth nœmat se Taiwa oma selgke Paistuße kz ehitawat, meile kaas Öhd ninck Peiwa paistwat. (31.5)

mis|sarnane* (44) 'missugune'

Minck|sarntzel kombel on tœma oma Kircko igka Aÿal wallitzenuth? (7.4)

mitu|sarnane* (2) 'mitmesugune': *mitu|sarnane* (1), *mitu sarnane* (1)

Mea, ninck mitto|sarnañe nente Risti Inimeste Rist on: (25.2)

muu|sarnane* (3) 'teistsugune'

Moñikat omat muhd|sarnast kecky mœngku mottelnuth ninck sisse sœdnuth, kuÿ sœl omat, se Henge Meß, nÿ monda Peñi|kohrma sest vchest Liñast se töyse Liña sisse, se Kurraty Afflate ninck Toiwutuße prast ioxnuth. (16.7)

mõne|sarnane* (82) 'mõnesugune'

Se on nÿ paliu iütteldüth O Armas Iss: Ihesu, meddy hedda on ny paliu nĩck moñe|sarnan, nĩck meddÿ nöddr$_{us}$ on nÿ suhr, Vnd meddÿ Vsck nÿ nödder, eth eb meÿe ißе heñeßest mitte woÿme wasta seista, Kuÿ sina Armz Iss: Ihesu Chre meidt eb mitte taha awitada, sÿß eb woÿ meÿe mitte seista. (21.2)

need|sarnased* (17) 'seesugused': *need|sarnased* (15), *need sarnased* (2)

Nente|sarnse motluße ninck Inimeste keckide Sœdtuße wasta, oppeb meile meddÿ Laull paliu toisite. (16.7)

nelja|sarnane* (7) 'neljasugune': *nelja|sarnane* (6), *nelja sarnane* (1)

Nente Pañitze Rist, on Kahe, Kolme, ia Nelia|sarnañe, minck|pr: keick aßÿ on nente wasta. (27.8)

nii|sarnane* (1) 'niisugune'

Nüit tegkewat needt Türckit ninck Iudat vche suhre wahe ninck iütlewat, meÿe olleme nÿ|sarnset hulluth Narrit, eth meÿe vßume, eth vx Iumal on Kolmet, ninck Kolmet Waimuth on vx Iumal, (12.9)

see|sarnane* (75) 'seesugune': *see|sarnane* (74), *see sarnane* (1)

Vche se|sarnse kindla vßu ninck ilma erra|moitmatta Wœe kaas, omat needt onsat Patriarchit ninck keick Pöhad, sen Kochnretti wasto woÿtelnut, ninck tœdda oma lallade alla tallanut. (5.14)

ühe|sarnane* (10) 'ühesugune'

Ninck omat needt|sinatzet Kolmet waimudt vche|sarnset, keicke Auwo ninck wœe siddes. etc: (12.9)

sarv (2) *s*

Sarwede (1), Sarwet (1)

Kuÿ meil Iumala Sana on, sÿß pidda meÿe kz se pœle lothma, kuÿ vx Wœgkeff Oynas oma suhre Sarwede pœle, ninck kindlasti tœdma, dz wir nicht werden zuschanden werden. (34.4)

♦ sarv ning sõrg (1), ♦ suur sarv (1)

sattuma (13) *v*

sattonut (3), sattonuth (3), sattub (2), sattnuth (1), sattob (1), sattoda (1), sattoma (1), sattowat (1)

Se on nüith A. R. lohitelt iütteldut sest Eßimeße Oppetußest, kuy meye waÿset lnimeßet, sen Surma walla alä olleme sattonuth, ninck kuy se Surm sen Woymuße vlle meidt on sanuth. (8.6)

♦ häda sisse sattuma (3)

sau (1) *s*

Sauw (1)

Ilma'talluße röymu kz, eb woy meye se Süddame kurbtuße meist mitte erra|ayada, muito vx|peines Iumala S: kaas, se|sama on se eike Sauw, kumb meidt kiñitab, keicke meddy willetzuße siddes. (28.4)

Saulus (13) *s* isikunimi

Saul (7), Saulo (3), $Saul_{us}$ (2), Saulust (1)

Kuy nuit $Saul_{us}$ se Damasco Linnas olli, Paastis ninck pallus, sÿß is paiata meddÿ lßandt $Chr\bar{i}_{ns}$ mitte tæma kaas sest Taywast, is leckita kaas vxkit Engly tæma iure, erranes se lßandt $Chr\bar{i}_{ns}$ keßib oma Sullase Anania, et tæma piddab tæma iure meñema, kußa $Saul_{us}$ olli, ninck piddi tædda rystma, ninck oma Kæe tæma pæle pannema. (38.2)

♦ kuningas Saulus (2). ♦ armas veli Saulus (1)

saun (3) *s*

sauna (2), Sauwna (1)

Kuy meye mõne|sarnatze hedda ninck willetzuße siddes olleme wichtellnuth, kuy vche Pallawa sauna Löile siddes: sÿß eb pea se|sama iure mitte iæhma, Muito meil on weel vx toine Sauna|küttaia, se on se Surm, kuy tæma oma hirmsa Paßuna pæl pohub. (18.4)

♦ palava sauna leil (2)

• vt *kütja* → *sauna|kütja* (1)

sauna|kütja (1) → *kütja*

savi (2) *s*

Sauwo (2)

Eb sÿß sel Potti|seppal melæ|wald olle vchest Sauwo tückist teha vx wakan tæma auwux, ninck se toine tæma hebbedax. (28.9)

• vt *tükk* → *savi|tükk* (2)

savi|tükk (2) → *tükk*

schllt|vaht* (3) 'vahisõdur, tunnimees' → *vaht*

scilicet (1) *adv* 'ja nimelt'

scilicet (1)

Mina tæn küll, mea motlußet minull vlle teidt on, scilicet, motlußet sest Rahwust, ninck eb mitte sest wihast ; (27.4)

seadma (39) *v*

sædtnuth (7), sædnuth (6), sætuth (4), sæab (3), sædta (3), seednut (3), sædtnut (2), sædtuth (2), seedtnut (2), seetuth (2), sædis (1), sædma (1), sædnut (1), sæta (1), seedsin (1)

Mina tundsin sind, enne kui sina sinu Emã Hiwo siddes ollit walmistut, ninck erra wallitzisin sind, enne kudt sina sinu Emã Hiwust Ilmalle tullid, ninck seedsin sind vchex Prophetix vlle minu rachwa. (37.8)

sisse seadma (18)

Meye woyme lumala Sanast tædta, eth meye lumala Rachwz olleme, kuß meye lumala leuyame, ninck mix|tarbex lumal nedt mollembadt Sacramentit on sißе sædnuth. (18.2)

♦ inimeste seadust sisse seadma (1). ♦ mõtlema ning sisse seadma (1). ♦ seadma ehk kirjutama (1). ♦ sisse seadma ning laulma (1). ♦ tegema ning sisse seadma (1)

seadmine (2) *s*

seedmeße (1), sædmeße (1)

sisse|seadmine (2): *sisse seadmine* (2)

Ninck on se, se eike Pöha risti Kirck, kuß lumala Sana selgkesti saab oppetuth, ninck neet Sacramentit meddy Issanda Ihesuße Christuße sißе seedmeße prast, eikeste sawat welia iaetuth. (37.1)

seadus (7) *s*

Sædtuße (4), Sætuße (2), sætußest (1)

Nüith motleb se keicke suhremb hulck neist Inimeßest, eth næmat lebby nente hæ Töh tachtwat eikex ninck onsax sada, kuy sæl omat olmuth nedt Pharis: ninck keick se Iuda R: ned omat hend lascknut leickada, paliu paastnuth, ninck Inimeße Sædtuße piddanuth. (16.7)

♦ inimeste seadus (6): *inimeste kekid seadused* (1), *inimeste seadust sisse seadma* (1), *inimese õpetus* und *seadus* (1), *inimese seadust pidama* (1). ♦ õpetus *und* seadus (1): *inimese õpetus* und *seadus* (1). ♦ seaduse peal pidama (1)

seal (244) *proadv*

sæl (175), seel (68), Sæll (1)

seel tulleb se Ainus lumala Poick, vx Kunningkas vlle keicke Kunningkade, suhre wayßuße kaas ilmalle, seel on tæma Mechkede sißе mæhitut ninck Seuma sißе pantuth. (4.7)

♦ siin ning seal (4)

sea|laut (1) → *laut*

sealt (5) *proadv*

sælt (3), seelt (2)

Waidt kudt seelt möda mendi, katze, syß olli tæma erra, Mina küßin tæma perra, syß is leüti tæma mitte. (37.14)

seas (32) *adp*

seas (16), sæas (16)

lumal eb wallitze mitte vx|peines vlle meit, eb ella kaas mitte vx|peines meye seas, erranes tæma on kaas Inimeßex sanut. etc. (1.9)

secundo (1) *adv* 'teiseks'

Secundô (1)

Ielles vmber se wasta, nente waade Inimeste kombe saab nymetuth: Kæ nente

Ebbauschkiade wöira Oppetuß ninck kuria ello erra|polgkwat: Secundô, Kæ oma Lusti piddawat sen Issanda Kesckude siddes: Tertiô Ninck oma Su kaas se|sama iulkeste tunnistawat, Ninck sest|samast Öhd ninck Peiwa paiatawat. (36.1)

see (6664) *pron*

se (4098), sen (1371), sest (588), sem (179), sel (135), sedda (102), selle (97), sē (59), setta (20), sell (9), selt (5), sēst (1)

Vx Palwe sen eike Meßiame ninck Ihesuße Christuße pohle, kumb lumala Taÿwa sen Ißa sarnane on, eth tæma sen Woimus tæma ninck meddÿ Waÿnlaße wasta woix piddada, kumb seel on, vlle sē Surma, Kurrati ninck Porgku|hauwda, sel kombel, et se Igkewe lumala wegki, meÿe siddes se nöddra Liha kiñitab: etc. (1.3)

♦ see ning seegi (1), ♦ see ehk see (1)

• vt *pärast* → *see|pärast* (289), *sama* → *see|sama* (641), *sarnane* → *see|sarnane** (75) 'seesugune', *sinane* → *see|sinane* (418)

Seebaot (2) *s* isikunimi

Zebaoth (2)

Se Lapsukeñe lh$_{ns}$ on meddÿ eike Kindel Linn, la se Iß̃ãdt Zebaoth on meddÿ kaas. (7.12)

♦ isand Seebaot (2)

seegi (1) *pron*

sekit (1)

Nüith teb N. se|sinane Verß, se Pañitze Paweste keicke tæma Luh|lieckmeße kz hebbedax, ke nedt Waÿset Inimeßet nente Erra|surnude Pöhade, echk se ninck sekit Pöha Inimeße Hæ Töh, Eikeduße vnd wagkaduße pæle neuthwat, nĩck opwat ilma heutümatta, (33.10)

♦ see ning seegi (1)

seeme (46) *s*

Sæme (26), Semæ (12), Sæmest (5), Seemest (1), Semæst (1), Semellæ (1)

Et sina rüwwe Waÿm, sinu suhre Wiha nĩck Wæe kaas, sen Naÿse Sæme wasto piddat seißma, syß eb pea se|sama sinu mele prast mitte sündima, kui sinul sen Eua kaas on sündinut: Minck|prast se Naÿse Sæme piddab sind vlle woÿma, ninck sinu Pee katki tallama. (5.6)

♦ naise seeme (33), ♦ Aabrahami seeme (4), ♦ mehe seeme (2), ♦ seeme sest naisest (1), ♦ taevane seeme (1)

seemit → *sõõm*

see|pärast (289) → *pärast*

sees (886) *adp*

siddes (766), sid (70) *lüh*, sees (50)

Ia lumal ellab kaas meddÿ iures, kuÿ meÿe lumala kartuße siddes vx Igka Inimene oma Añetÿ sees, oma Kædde töh tagka nouwame, ninck ninda meddÿ higke Palgke siddes, meddÿ igke|peiwase Leiwa otzime, nĩck hoÿame se|sama Añetÿ, kumba sisse lumall meidt sædtnut ninck kaas tæma melæ prast on. (13.4)

see|sama (441) → *sama*

see|sarnane* (75) 'seesugune' → *sarnane*

see|sinane (418) → *sinane*

seest (4) *adv*

seest (4)

Löhitelt pidda meye sest Eßimest Oppet: meles piddama, meddy Rist ninck willetzus, tæma olka seest echk ouwes|peiti, hiwoliko echk Waimoliko kombel, ny suhr, echk ny raßæ kuy tæma tahab, syß eb vordehnime meye se|kaas mitte Pattuden andex andmene, Minck|pr: ~~Chrse Ihse~~ Rist ninck Kañatus (wie in der 3. Predigte gehöret:) on vx|peines se eike maxmene, et se keicke parremb erra|leppitamene lumala sen Issa eddes. (26.6)

♦ seest- ning/ehk õuespidi (2)

• vt *pidi* → *seest|pidi* (4)

seest|pidi (4) → *pidi*

segama (1) *v*

segkaduth (1)

Syßkit on se|sama vx armuline ninck magke Semyth; Se wasto saab neile Pañitzelle ninck Ebbausckialle, vx paxu Karrika Pohi, aino Perme kz segkaduth, ioa antuth, waidt se|sama on neil vx happu semith. (27.7)

segamisi* (2) *adv* 'segamini'

segkameße (2)

Moñikat laulwat ninck mækawat, kudt needt rumalat Lambat segkameße, ilma keicke Sana moistuße. (12.2)

sein (2) *v* 'olema'

sein (1), gewest (1)

la wir müßen V'on hertzen aus dem Ps: beten: Issandt, Ke sina eñe sinu Maalle ollet Armuline gewest, nick ollet nedt Iacobe Wangkit erra|pæstnuth. (32.3)

seisma (129) *v*

seisab (55), seista (36), seißma (7), seisa (6), seisma (6), seißwat (5), seißnuth (3), seiswat (3), seisame (2), seyßka (2), seisax (1), seiska (1), seisnuth (1), Seißat (1)

Erra|netetuth olkut se Inimene, ke eb mitte keick neet sanat pidda, mea sen Kescku siddes kiriututh seisab: (2.9)

vastu seisma (3)

Se|sama tegkewat ned lumala S: nick meddy Wainlaßet ny eckitzelt ninck kawala kombe kz, eth meye keicke meddy ouwes|peiti wæe kz nente wæe ninck kawwala Nouwo wasta eb mitte woime wasta seista. (20.3)

♦ kirjutatud seisma (19), ♦ olema ning seisma (4): *seisma ning olema* (1), ♦ ava seisma 'lahti seisma' (2), ♦ seisma ning/ehk käima (2), ♦ lesima ning seisma (1), ♦ seisma ning lootma (1), ♦ seisma ning paimendama (1)

seitse (4) *num*

Seitzmel (2), Seitze (1), Seitzme (1)

Sem|perrast palwume meye nüith sen|sinatze Laulo siddes, nedt|sinatzet Seitze Tückit. (10.4)

seitsmes (3) *num*

Seitzmes (3)

Muito kuy vx tarck Inimene pißudt teddy Laulo pœle kuleb, ninck merckab nedt Sanat, syß piddab tœma tunnistama, eth teye enamb lumala Sana wasta laulate, Ninck se Seitzmes Sana eb olle mitte eike, mea teye laulate. etc: (12.2)

Sekem (2) *s* kohanimi

Sicheme (2)

Perrast omat tœma Kax Poyat, Simeon Vnd Leui nente Sicheme Rachwa sœas, paliu werd erra|wallanuth, ninck oma Issa Iacobe, nente Sicheme Rachwa ees hebbedax ninck hayßmax technuth. (23.6)

♦ Sekemi rahvas (2)

sekka (10) *adp*

secka (10)

Mina leckidisin Katku teddy secka, eike ninda kudt Pestilentz vnd Schwerdt Egipty Maas, ninck laßyn teddy Nohret mehet lebby sen Möyka erra|tappada, ninck laßin teddy Hobboset wangi wotta, Mina laßin vche suhre hayßu teddy secka ninck teddy Nœnnade sisse tulla. (13.7)

sela (1) *int* paus, seisak

Sela (1)

Ke sina se Kuria töh enne ayall Vergeben hast deinem Volck, ninck keick nente Pattut kinni katnuth, Sela. (32.3)

selg (7) *s*

Selia (7)

Meddy Liha ninck werry motleb, lumall on meidt erra|unnutanuth meddy willetzuße siddes, tœma on oma Selia meddy pohle pördnuth, ninck on meist kaukelt erra, ninck on meidt vpris vlle kœe andnuth. (29.4)

(29.5)

♦ selga meie poole pöörama (4), ♦ armulik õlg ning selg (1), ♦ selga meie poole käänama (1)

selge (17) *adj*

selgke (10), selgkedax (3), selgket (3), selgkes (1)

Waidt lumala Sana on vx|peines selgke, puhas nick wegkew, kumb keickede Inimeste Süddamet puhastab, eikex ninck onsax teb, ke se|sama vsckwat. (20.5)

♦ kaunis (ning) selge (4): *kaunis selge sõna* (2), *kaunis ning selge sõna* (1), *kaunis selge täht* (1), ♦ selge sõna (4): *kaunis selge sõna* (2), *kaunis ning selge sõna* (1), ♦ selge paistus (2), ♦ selge täht (2): *kaunis selge täht* (1), *selge hommikupäeva koidutäht* (1), ♦ selge valgus (1)

selgesti (30) *adv*

selgkesti (24), selkesti (3), selgkemasti (1), selgkeste (1), selgkesty (1)

Syn kulet sina eth se Pöha W: selgkesti tunnistab, eth sœl ißе|erranes Waimuth omat sen vche Aino lumala Ollemeße siddes. (12.8)

Mea woib nüith A. R. selgkemasti lumala Sanast iütteldutb sada, kudt eike needt|sinatzet Sanat, et exempla minck|kaas Ium: needt Israelly Lapset on

nuchtelnuth, ninck nœmat lebby moñe|sarnatze kombe, sen Ello Parrandußе pohle kutznuth. (13.7)

♦ selgesti ning puhtasti (2). ♦ rikkasti ning selgesti (1)

selskop* (15) *s* 'selts, seltskond'

Selschoppÿ (5), Selschoppe (3), Sellschoppist (1), Selschoppi (1), Selschoppide (1), Selschoppist (1), Selschoppit (2), Selschoppite (1)

Weel paliu wehemb piddab se Pattu echk muh willetzus meile kuria tegkema, muito se Kochnret ninck keick tœma Selschoppit piddawat enñs igkewest hucka meñema, ninck hebbedax sama. (15.7)

♦ paavsti selskop (3): *pannine paavst ning kõik tema selskop* (2), ♦ kõhnret ning kõik tema selskop (1). ♦ kurat ning kõik tema selskop (1), ♦ põrgu selskop (1)

selts (4) *s*

Selsist (1), Selsix (1), Selße (1), Selsÿ (1)

Ia wahelt sattob tœma vche se|sarnse kuria Selße sißе, eth tœma paliax saab erra|risotuth, vnd entlich erwürget. (23.8)

♦ kuri selts (1)

• vt *veli* → *seltsi|veli* (1)

seltsi|veli (1) → *veli*

seni (11) *proadv*

senni (9), señi (1), sennÿ (1)

Kuÿ se Pöha Apostel Petr$_{us}$ se peele motlis, et tœma oma Issanda olli erra|salgknuth, menni tœma welia, ninck nuttis halledasti, ke eb tahax sedda vsckuda, et eb tœmal mitte paliu rahwo tœma Süddame siddes olle olnut, senni kudt se Issandt Chr$_{us}$ sest Surmast olli vlles toußnut. (38.9)

♦ seni kui (6)

Sennaherib (1) *s* isikunimi

Señacheribbe (1)

Kudt nüit needt Tÿrannidt, sen Sodda siddes hend vlles|tostwat, ninck tachtwat sen Pöha Risti Kircko erra|neeldta, sÿß on toesti tœma kaas wegkew ninck walmistuth, kui tœma sen|sama, sen Kunningka Pharao, Señacheribbe, ninck paliu toiste enambille neuthnut on. (7.12)

sepp (4) *s*

sep (1), seppa (1), seppal (1), seppast (1)

kullas|sepp (2)

Eike ninda kuÿ vx Kulla|sep se Kulla nick hobbeda, lebby se Tullæ puchtax teb. (26.3)

potis|sepp (2)

Eb sÿß sel Potti|seppal melœ|wald olle vchest Sauwo tückist teha vx wakan tœma auwux, ninck se toine tœma hebbedax. (28.9)

sest (71) *konj*

sest (71)

Minck|prast se|sama Auwo eb olle mitte nente Englille, moito meile Inimeselle sündinuth, Et nüit neet Englid auwsamat ninck korgkembat Loÿußet omat kudt

meÿe, kuñateckit on Iumal meit enamb ninck korgkemax auwustanut kuÿ neet Englit, Sest, eth Ih$_{us}$ Chr$_{us}$ Iumala Poick eb mitte Englix, moito Inimeßeks on sanut. (2.9)

♦ sest et (59)

setu* (1) *pron* 'nii mitu, nii palju'

sitto (1)

Sedda eb woÿ toesti vxikit Inimene hendz kÿtada, erranes se on toßÿ, ninck ieeb kz toex, Mitto Inimest, sitto Risti, vche igka Inimesell on oma willetzus ninck Rist, ein ied' fühlet am besten, wo ihm d' Schuch am hertesten drücket. (23.7)

♦ mitu ... setu (1)

seu (4) *konj* 'või, ehk'

seu (4)

Ia se|sama Prophet, kæ suhremb piddi ollema, kudt Moses, on vlles erratuth: Sen Kunningka Dauide witza seu witza|raokenne Oxukenne, ninck igkewene Kuñingkz, ia keickede Prophetite igkewetzemenne ninck otz, meddÿ armz Ißandt Ih$_{us}$ Chr$_{us}$, on ligki Læhüt. (6.1)

siga (9) *s*

seat (3), sigka (3), Sea (1), Seadt (1), Seax (1)

Meÿe eb pea mitte, kuÿ meÿe pißuth olleme wabba sanuth, ielles vmber se waña ninck endse Roÿa sees hend woÿrotama, ninda kuÿ nedt puchtax pestuth Seadt tegkewat. (30.8)

sööte|siga* (3) 'nuumsiga': *sööte|siga* (2), *sööte siga* (1)

Mea on nüith vx se|sarn ilma tæñamatta Inimene parremb, kudt vx Söte|sigka? (30.5)

♦ epikuuri siga (3): *epikuuri joodu- ning söötesiga* (1), ♦ epikuuri joodu- ning söötesiga (1), ♦ röövel ehk epikuuri ebausune inimene ehk üks joobnud siga ehk muu häbitu inimene (1), ♦ põrgu söötesiga (1), ♦ puhtaks pestud siga (1), ♦ surnud hobuse liha, surnud koer, kass, siga (1)

• vt *laut* → *sea|laut* (1)

sigimine (1) *s*

Sigkimeße (1)

Vche kindla Vßu, ninck Lotuße kaas, se|sama Oppetus (:sest Ristist:) paistka nÿ pißuth, nente Inimeste meles, kuÿ tæma tahab, Sÿß vßu mina, eth Iumal oma Onne ninck Sigkimeße se|sama Töh iure tahab anda, (25.3)

♦ õnn ning sigimine (1)

siia (21) *proadv*

seÿe (21)

Tæma tulleb waine seÿe Maa pæle, lebbÿ tæma wayse Ilmalle tullemeße, kuÿ tæma saÿ se Soima siße pantuth, ninck mechke siße mehituth, ia tæmal eb olle añia sen Surma siße mittekit olnut, mea tæma oma perralt on olnuth. (4.12)

siid (2) *s*

Sÿdit (1), Sit (1)

paliu wehemb piddame meÿe oma Wayse Eikeduße pæle lothma, moito se|sama kuÿ vx waña Rye, ia kudt se Sti piddama: Erranes et meÿe tædame

ninck vßume, Christus on se Kescku otz, ke tæma sißе vßub, se on Eike. (3.7)
♦ siid ning kroon (1)

Siilo (3) *s* isikunimi
Siloh (3)
Se witz eb pidda sest Iuda suggust mitte erra|woetuth sama, echk vx Meister tæma Iallast, enne kudt Siloh, se on se Neützykeße Poick piddab tullema. (2.2)

Siimeon (21) *s* isikunimi
Simeon (20), Sÿmeon (1)
Ninck on kaas Abraham sen|sama Issanda Peiwa lebby sen vßu küll nechnut, ninck hend weikasti röymustanut, eike ninda kudt Simeon, kudt tæma sen Lapsukeße oma Kaynla peel kandis, ninck laulis: Meine Augen haben deinen Heiland gesehen. (6.5)
♦ vana Siimeon (3), ♦ jumalakartja Siimeon (1)

siin (251) *proadv*
sÿn (251)
Minck|prast se keicke suhremb Iñe aßy, mea eales sÿn Ilma|pœl on sündinuth, ninck weel peab sündima, on se, et Iumala Poick ohn Iñimeßex sanut. (1.7)
♦ siin ning seal (4)

Siinai (2) *s* kohanimi
Sinai (2)
Eb kaas mitte suhre pickse Mürrisemeße kaas, kuy tæma nente Israelli Lapsede iure sẽ Sinai Mee peel tulli, kußa ne Israelli Lapset is muhd mitte negkisit kudt sen Welküh, Pitkse, ninck Paßuna heele, ninck se Sinai Megge suitzwa. (2.3)
♦ Siinai mägi (2)

Siion (3) *s* kohanimi
Sioni (1), Sionis (1), Zioni (1)
Ke piddab Israelle selle Wayselle, Sionis se Onne andma, Iumal piddab hend oma Rachwa pœle hallastama, ninck erra|pœstma ne Wangkit. (21.4)
♦ püha Siioni mägi (1)

siis (661) *proadv*
sÿß (661)
Sen Issanda iures piddame meye abby ninck armu otzma, sÿß same meye keickest Pattust erra|peestetuth. (3.2)

siiski (42) *modadv*
sÿßkit (42)
Ned|sinatzet Sanat opwat meile, eth sœl Kolmet erra|iaetuth Waymudt omat, Sÿßkit on sœl vx Ainus Iumall. (18.6)

siit (12) *proadv*
sÿdt (12)
Se wana ninck Iumala kartia Simeon tahab ni paliu iüttelda: Iumal olkut eñis igkewest kytetut ninck tænatuth, et mina sen peiwa ollen ellanut, sem|prast taha mina kaas nüit heel|melel erra|surra, roimo ninck rawo kaas sÿdt erra|meña. (35.3)

sikk (2) *s*

Sicka (1), Sicko (1)

Mina eb taha mitte sinu Mayast Hærgke wotta, eb kz mitte Sicko sinu Lautast. (30.1)

• vt *veri* → *siku|veri* (1)

siku|veri (1) → *veri*

sild (2) *s*

Sild (2)

Nüith eb olle meddy Issandt Chr„ mitte vx|peines vx Wahe\mees lumala tæma Taiwase Ißa ninck sen Wayse Inimeße Suggu wahel, Moito tæma on kaas ißse se eike Teh ninck Sild, kumba vlle lumal (lebby sen lütluße Ameti) meddy iure tulleb (8.7)

♦ õige tee ning sild (1)

silm (109) *s*

silmade (51), silma (23), Silmadt (12), silmadde (11), silmat (7), Silmi (3), Silmad (1), Silmast (1)

Waidt meye piddame sel kombel kaas tegkema, kui Simeon meit oppep, et meye omat Silmat ninck Suddamet, ny sagkedasti kudt meye oma wymse otza peele mothleme, piddame sen Issanda pohle pördma. (35.4)

♦ jumala silmad (16): *jumala silmad ning kohus* (1), ♦ inimese silmad (4): *sõgeda inimese silmad* (1), ♦ silmade ette maalima (4), ♦ kõrvad ning silmad (3): *kurdid kõrvad ning unised silmad* (1), *silmad ning kõrvad* (1), *terved silmad, kõrvad, käed ning jalad* (1), ♦ silmapilkumise aeg (3): *pisukene silmapilkumise aeg* (1), ♦ armulikud silmad (2), ♦ silmade nägemine (2), ♦ taevase isa silmad (2): *armsa taevase isa silmad* (1), ♦ armulikused silmad (1), ♦ helded ning isalikud silmad (1), ♦ iga tund ning silmapilkumine (1), ♦ jumala lapse silmad (1), ♦ kõige kõrgema jumala silmatera (1), ♦ meel ning silmad (1), ♦ õige silmatäht ning tunnistus (1), ♦ pagana silmad (1), ♦ pale ehk silmad (1), ♦ puhtad silmad (1), ♦ silmad ning süda (1), ♦ silmade ees ehk käte sees (1), ♦ silmade vesi (1), ♦ teravad silmad (1), ♦ vaimulikused silmad (1)

• vt *paistus** → *silma|paistus** (1) 'silmakiri', *pilkumine* → *silma|pilkumine* (15) 'silmapilk', *tera* → *silma|tera* (4), *täht* → *silma|täht* (3) 'näide'

silma|paistus* (1) 'silmakiri' → *paistus**

silma|pilkumine (15) 'silmapilk' → *pilkumine*

silma|tera (4) → *tera*

silma|täht (3) 'näide' → *täht*

Simson (2) *s* isikunimi

Simson (2)

Simson on vche Hobbose Poschke Luh kaas tuhat Meest surnux löhnut. (7.11)

sina (783) *pron*

sina (356), sinu (304), sind (62), sinulle (27), sindt (12), sinul (11), sinull (4), sinust (3), sÿnu (2), Sinult (1), sinuße (1)

Toesti N: Sinu Armuline lumall eb olle sind se|pr: se sügkawa hedda sißе mitte heitlnuth, eth er sind sæl sid: tahab lascke erra|rick: Nein, Muito tæma teeb

sinulle paliu enamb lallad, eth sina tæma iure solt lauffen. Gott helt stets diese weyse: Kedda er wil erhöhen, sen|sama allandab tæma eßimelt. (33.6)

♦ sina ning/ehk mina (34)

sinane (503) *pron*

sinatze (312), sinane (97), sinatzet (41), sinañe (29), sinatzest (7), sinatzel (5), sinanne (3), sinatzell (2), sinatzelle (2), siñane (1), sinatse (1), siñatze (1), sinatzt (1), sÿnse (1)

Se eike Tunnis|tæche, se on se Iumala S: hæsti meles piddama, nīck sinatze Piñeduße sid: sest Ilmast, se röymsa nīck Igkeweße Ello Peiwa Koyto pæle othma, (34.5)

see|sinane (418): *see|sinane* (395), *see sinane* (23)

Taha meye, eth Iumall vnserm Kriegß Volck hæd Önne ninck Woymust, sē Pola Wæe wasto peab andma, ninck selle sinatze Linnalle, kuy kz selle Wayselle erra|rickututh Lyff|lande Maale oma Armu neuthma, sÿß lasckem meye heute, ia allezeit, oma Werri Puñaset Kæedt puchtax pesta, ninck puchtat Kæet Iumala wasto vlles|tosta. (32.3)

need|sinatsed (84): *need|sinatsed* (47), *need sinatsed* (37)

Eike sÿß ninck sell|samall ayall tullewat nedt|sinatzet Sanat meyle weykasti tarbex, eth meye sen Iss: pæle piddame Iothma. (34.6)

sinna (10) *proadv*

sinna (9), siña (1)

Ioseph wÿß kaas oma Issa Iacobe sinna sisse, ninck sædis tædda Pharao ette. (23.1)

sisse (441) *afadv adp*

sißе (291), sisse (149), sÿße (1)

Ninck omat nüit meddy onsat Wanambat sel|sinatzel|ayal se Aasta siddes, neet Euangeliumit, Epistlit, ninck nuhd kaunit Tænno|laulut sißе seednut ninck algknut laulma, kumba kaas, næmat meit tachtwat mainita ninck vlles errata, et meye meddy Ißanda Ihesuße Christuße tullemeße peele piddame motlema, kumb meddy Ißanda Christuße tullemene nelia sarnane ohn. (1.1)

Minck p: kuß nüith Iumal eb mitte ella, sæl ellab se Kochnr: Waidt se|sama on vx hirmus ninck kurry Perræ mees, ke keicke kuria teb, ninck se Rachwa keicke hebbeduße sißе huckudab, echk sest vchest Pattust sen toyse sisse langedab, wymbselt kaas eñis sen Pörgku|hauwa sisse lückab. (13.3)

• vt *andmine* → *sisse andmine* (5), *kütma* → *sisse kütma** (1) 'soojaks kütma', *langema* → *sisse langema* (1), *minema* → *sisse minema* (2), *seadma* → *sisse seadma* (18), *seadmine* → *sisse|seadmine* (2), *sõitmine* → *sisse|sõitmine* (7)

sisse|andmine (5) → *andmine*

sisse|seadmine (2) → *seadmine*

sisse|sõitmine (7) → *sõitmine*

sitke* (2) *adj* 'ihne'

sitket (2)

Sem|perrast eb pidda se mitte vx Imme meddy melæs ollema, eth ned Inimeßet nüith meddy ayal ny waliuth, Sitket ninck kangket oma Risti welie echk Seßara

wasta omat, waidt meddy Issandt ~~Chr~~ on sest samast kuriast ayast kulutanuth, eth se|sama piddab vx Tæcht toyselle, enne sen wymse Peiwa ollema, eth se vx Inimene selle oma Risti welie Armu eb mitte pidda neuthma. (9.5)

soe (4) *adj*

Soia (1), soiax (1), Soya (1), Soyh (1)

Se on toddest vx waine ninck armutu Ilmalle tullemene, et sel Kunningkal keickel Kunninckal eb mitte ny paliu armu saab neütuth, et næmat tæmalle vche pißokeße Soia Kambre ollexit andnut. (4.7)

♦ pisukene soe kamber (1), ♦ armas soe päevlik (1)

Soodom (2) *s* kohanimi

Sodoma (2)

Enne kudt Iumal Sodoma ninck Gomorrha tachtis errarickuda, syß piddy Loth neile se Ello Parrandus kulutama. (9.6)

♦ Soodom ning Komorra (2): *Soodoma ning Komorra linn* (1)

soojendama (1) *v*

soyendanut (1)

Tæma on suhre waisuße siddes ilmalle tulnut, tæma magko padiat omat needt kouwat heinat ninck holket olnut, ninck se kanke Söime eb olle tæma mele mitte pahastanut, ninck eb olle se Pannine Ilm tæmalle ny paliu hæd mitte neuthnut, et næmat tæmalle vche Pißokesse Kambre echk tubba ollexit sisse|kuthnut, ninck tædda sen sure Külma Talwe ninck pitka pimeda Och siddes pißut soyendanut. (2.5)

Soolamaa (1) *s* kohanimi 'Poola ?'

Solama (1)

Meye loehme, eth se Pöha Pawest zum Rohm, se Solama, kuy kz se Kuñingka Franckrike Maast, hend omat vchte kogkodanuth suhre nick hirmsa Wæe kz, eth næmat ned Lutteranit, nedt olle meye, ke meil se Iumala S: selgkesti on, tachtsit erra|tap: (22.7)

soon (3) *s*

Sonet (2), Sonæ (1)

Nedt otziwat nick keuwat lebby, keick meddy Sonet, ia keick meddy Werri tilckat im gantzen Corp. (34.5)

♦ kõige vähem soon (1), ♦ soon ning liha (1)

sterben (1) *v* 'surema'

sterben (1)

Ninck waatket io hæsti se|pæle, eth teye hend se Iumala S: kaas, Kuy vche Lippo sisse mæchite, nick sæl sees ninda sterben, syß piddat teye Wymsel Peiwal, keicke Auwo kz krönituth nick auwustut sama. (34.6)

sugu (70) *s*

suggu (56), suggust (8), Suggule (2), Suggulle (2), Sug (1) *lüh*, Suggudt (1)

Moista tæma on vche waise erra|poltuth Sullase kombel, Iumala tæma taiwasest Issast, sen Ilma sisse leckituth, et tæma sen wayse Inimeße Suggu piddi erra|pæstma. (2.5)

kõik|sugu (1)
Mina tunne keick Linnudt nente Mæggede pæl, Ninck keicke Suggu Ellayat omat minu eddes. (30.1)
♦ inimese sugu (47): *vaene inimese sugu* (28), *vaese inimese soo elu* (2), *Aadam ning kõik see inimese sugu* (1), *inimese soo häda ning viletsus* (1), *inimese soo nõtrus* (1), *õpetus sest inimese soost* (1), *vaene ning armutu inimese soo elu* (1), *vaese inimese soo rist ning viletsus* (1), *vaese inimese soo viletsus* (1), ♦ Juuda sugu (5): *Juuda ning pagana sugu* (1), *Juuda rahva sugu* (1), *pagana, türgi ehk Juuda sugu* (1), ♦ pagana sugu (2): *Juuda ning pagana sugu* (1), *pagana, türgi ehk Juuda sugu* (1), ♦ taevase isa sugu (2), ♦ türgi sugu (2): *pagana, türgi ehk Juuda sugu* (1), ♦ jumala sugu (1), ♦ kõiksugu elajad (1), ♦ kuningas Taaveti sugu (1), ♦ sugu ning hõimlane (1), ♦ sugu ning võsa 'suguvõsa' (1)

suits (3) *s*
Suitz (3)
Muito tæma pagkeneb neist|samast erra, ia kudt se Suitz ned Meßilaßet erra|ayab, ninda ayawat ned Pañitzet Inimeßet heñesest erra, sen Pöha W: ninck keick ned Pöhad Englit. (13.5)
♦ pisukene suits (1)

suitsema (1) *v*
suitzwa (1)
Eb kaas mitte suhre pickse Mürrisemeße kaas, kuy tæma nente Israelli Lapsede iure se Sinai Mee peel tulli, kußa ne Israelli Lapset is muhd mitte negkisit kudt sen Welküh, Pitkse, ninck Paßuna heele, ninck se Sinai Megge suitzwa. (2.3)

sulama (2) *v*
sullab (2)
ära sulama (2)
Kuy tahax lumall iüttelda: Se Ilm on teuws suhre Issandit, nedt|samat omat wægkewat nīck suhret, ninck lasckwat hend paliu tutta oma toiwutuße|kaas, Waidt næmat langwat wahelt suhre hebbeda sisse, kudt vx Iæ|tück se Pallawa Peiwlikust erra|sullab, ninda on keickede Inimeste Toiwutus, Minck|p: næmat omat Inimeßet, ninck ewat woy mitte awita in d' noth. (29.8)

sulane (19) *s*
Sullane (7), Sullaset (5), Sullase (4), Sullasille (1), Sullaße (1), Sullaste (1)
Ninda mainitzeb kaas se Kuñingkas Dauid: Teye Sullaset kytket sen Ißandat, kytket sen Ißanda Nyme. (2.9)
jumala|sulane (2): *jumala sulane* (2)
Nemlich, dz wir anfahen Hm Carm V'on Grund vnsers hertzen zu belieben, dz wir seine Heilige Füße wasschen, truckenen V'nd küßen, dz ist, Meye piddame se Pöha lütluße Ameti, kumba sid: meile se Taywane röymu, wasto meddy suhre Pattude saab kulututh, die Sünde vergeben, suhre Auwo sees piddama ninck armastama, lumala Sullasille keicke hæ neuthma ninck tegkema, ihre Solarium tempore oportuno geben, damit sie ihre Ampt gaudio thuen, vnd damit ewrē gleuben beweisen. (32.9)

koja|sulane (1): *koja sulane* (1)
Wimatel ninck löhitelt pidda meÿe opma ninck meles piddama sest|sinatzest lütlußest, eth needt|samat Lauluth, mea meÿe meddÿ Kircko siddes laulame, omat ny kebiat oppeta, eth vx Amet|mees oma Werckstede pœl, vx Pöllu|Mees oma Pöllu pœl, vx Lamba|Poÿs oma Lamaste iures, needt Laywa ninck Kala|mehet oma Laÿwa ninck Patide siddes, se Merrœ pœl, vx Koya Sullane ninck Vmmerdaÿa, oma Leiwa Issanda ninck Emanda Weddichse Lautade siddes, Ia vx Kaarmañe Pois oma Perrœ|mehe Hobbose pœl echk muhd Sullaset ninck Poÿsit oma Perrœ|mehe töh iures, Tœma olka mea Ametÿ siddes tœma eales on. (9.10)
risti|sulane (1): *risti sulane* (1)
Nedt|sinatzt Verba, piddawat keick Inimeße Lapset, hœsti mele wotma, ißeerranes nedt Risti vsckulißet Inimeßet, ke lebbÿ sen Vßu in Chro Ihsu, tachtwat onsax sada, vxikit neist eb pidda mitte wabba ollema, Erranes keick vsckulißet, Ke vx eike Risti Sullane sein will nœmat olkat Meeß echk Nayß|pohlet, er seÿ gleich Reich od' Arm, lung oder Alt, echk mea Suggu nœmat eales tachtwat olla nedt|samat (:iütle mina) piddawat kz se Risti Lands|knehit, ninck nedt eiket Risti|kandiat ollema. (25.4)
♦ vaene sulane (3): *vaene alutu Jeesuse Kristuse sulane* (1), *vaene alutu sulane* (1), *vaene ara põlatud sulane* (1). ♦ alutu sulane (2): *vaene alutu Jeesuse Kristuse sulane* (1), *vaene alutu sulane* (1). ♦ apostel ning sulane (1). ♦ ära põlatud sulane (1): *vaene ara põlatud sulane* (1). ♦ hivulik sulane (1). ♦ kojasulane ning ümmardaja (1). ♦ meister ehk sulane (1). ♦ sulane Ananias (1). ♦ sulane ning poiss (1). ♦ sulase komme (1). ♦ truu jumalasulane Mooses (1). ♦ õige ristisulane (1)

sulatama (2) *v*
sullatab (1), sullatuth (1)
Kuÿ nüith keickede Patriachide, Prophetide Vnd Apostle Creutz vnd leiden vche hulcka pœle ollex sullatuth, sÿß eb woix nœmat se keicke wehemba iuxse karwa Pattu eddest mitte maxada. (25.9)
ära sulatama (1)
Ia ninda kuÿ se Armas Soÿh Peiwlick, se Külma Iœ ninck erra|sullatab. Also etc: (34.9)

sulg (1) *s*
Sullē (1)
Hengka nick palwu kz keickest Süddamest Iumala pohle, tœma tahax iße se|sama minu Töh iures, se eike Istotaÿa vnd welia|wallaÿa olla, minu Mele nick motlußе, kuÿ kz Kœe ninck Sullē, likota nick iohata, ninck kaas oma Önne rickasti meile keickelle anda, Vche kindla vßu ninck Lotuße kz. (25.6)
♦ käsi ning sulg (1)

sulgema (3) *v*
sulcket (1), sulgkma (1), sultuth (1)
Eb mitte: Moito Iumal se Pöha Waÿm paiatab ninda: Tenna|peiw kui teÿe Tœma heele kulete, Sÿß erra|sulcket oma süddame mitte kinni. (38.7)

kinni sulgema (2)

Sem|prast piddat sina sen Ißanda Chrsse hee tegkomene lebby sen vßu wasto wotma, ninck sinu Süddame sisse kinni sulgkma, et sina lebby sen|sinatze Lapse waysuße sen igkeweße Rickus woixsit sada. (6.10)

summa (18) *s* 'kokkuvõte'

Summa (4), Sum̃a (14)

Nente|sinatze mollembade Oppetuße siddes, saab meile se Summa sest Pöha Risti Oppetußest tædta antuth, Sem|perrast piddat teye se|sama hæl|melell kulma, ninck kaas meles piddama. (8.1)

♦ summa ning lühidalt (10), ♦ summa ehk õpetus (2)

sundija* (3) *s* 'kohtumõistja'

Sundi (2), sundialle (1)

Nemlich, dz er nicht ein zörniger ninck Wally Sundi echk Racker olle, Erranes vx Erra|Lunnastaya. (34.9)

pordu|sundija* (1) 'sutenöör'

Nente Ebbauschkusille, ninck Erra tappialle, nente Portu ninck Portusundialle, nente Noyalle ninck woÿra lumala piddayalle, ninck keicke Walle|leickialle, nente|samade ossa piddab ollema sen Hauwa siddes, kuß se Pörgku|Tully ninck Schweuel polleb, se|sama on nente pannitzede töyne Surm. (15.5)

♦ õige sundija (1), ♦ vali sundija ehk rakker (1)

sundima (23) *v* 'kohut mõistma; sundima'

sundma (13), sundima (5), sundnuth (2), sundida (1), sunnib (1), sunnituth (1)

Syß on io tarwis, et meye vßinaste piddame palluma ninck hüidma, eth se Ißandt Hn̄ Christ̄ om̃a Wymbse peiwa kaas tahax totta, ninck oma auwo siddes tulla, sundima nee ellawat, ninck neet surnut. (1.6)

Eßimelt taha meÿe kulda, mea meidt piddab mainitzema ninck sundma, eth meye nedt Laulut piddame laulma. (12.2)

♦ sundima need elavad ning need surnud (4), ♦ manitsema ning/ehk/*et* sundima (3): *sundima ning manitsema* (1), ♦ sundima ning ajama (1)

sundimine* (3) *s* 'kohtumõistmine'

Sundmeße (2), Sundmeßest (1)

Minckp: ke lumala Poÿa sisse vßub, se eb tulle mitte se Sundmeße siße, Muito tæmal on se Igkewene Ello, ninck on ninda lebby sen Surma sen Ello sisse tungnuth. (15.2)

♦ viimse päeva sundimine (1)

sundimus* (2) *s* 'kohtumõistmine'

Sundimuße (2)

Sem|prast piddawat næmat erra|pillatuth sama sest Tuhlest, kudt neet hakanat, ninck ewat pidda mitte iæma sen Sundimuße siße, Se on: nente nimÿ eb pidda mitte se Pöha Risti Kircko ninck lumala rachwa seas ollema, ia næmat ewat pidda oma Ameti ninck töh siddes mitte lumalast onistuth sama, ninck næmat piddawat hend iße erra|tulutama, kudt se Pörm, sest, et næmat hend iße se eike Teh ninck Oppetußest erra|lahutawat. (37.12)

surema (132) *v*

surra (21), surrema (16), surrewat (15), surnuth (14), surreb (12), surnut (11), surnux (9), surreme (7), surre (6), sur (5) *lüh.* Surnu (5), surnude (4), surrew (2) *lüh.* surrewa (2), surrÿ (2), suhrrewat (1)

Se Eike piddab surrema sen Pañitze eddest. (7.6)

pool|surnud (4) *s* : *pool surnud* (4)

Sem|prast peab vx waÿne Inimene hend pohl surnux hebbedama, kuÿ meÿe se|sama nendte wöÿra Rachwa sust piddame kulma. (11.9)

ära surema (103)

Lebby Pattu ninck Pattu siddes surreme meÿe kaas keick erra. (3.5)

♦ kannatama ning/ehk ära surema (4). ♦ surnud inimene (3): *ära surnud inimene* (2). ♦ surnuks lööma (3): *maha ning surnuks lööma* (1), ♦ nälga surema (2). ♦ surnuks häbetama (2). ♦ elama ning ära surema (1). ♦ surnud hobuse liha, surnud koer, kass, siga (1). ♦ surnud kassid ehk koerad (1). ♦ surnud raipe luu (1). ♦ surnuks muretsema (1). ♦ surnuks pistma (1). ♦ surnuks raiuma (1). ♦ surnuks vaevama (1). ♦ ära surema ning ära kägistama (1). ♦ ära surema ning ära rikkuma (1)

suremine (3) *s*

surremene (2), surremeße (1)

ära|suremine (3)

Sem|prast on tæma kogkonis ello, tæma Pöha Kañatus ninck erra|surremene, tæma Maha|mattmene ninck vlles|toußmene, tæma Taÿwase vlleß|mennemene, ninck Istmene lumala Parrembal Kæel, keick meddÿ oma pralt. (6.5)

surm (333) *s*

Surma (183), surm (103), Surmast (37), surmal (5), Surmalle (2), Sur (1) *lüh.* Surmall (1), Surmalt (1)

Minck prast Christus on needt Pattut erra|kustutanut, ninck kaas selt Surmalt erra|wotnut, keick tæma Kohus ninck tæma wegkÿ, sinna is iæ muhd kudt Surma warrÿ, sen Oddo on tæma erra|kawutanut. (8.10)

risti|surm (2): *risti surm* (2)

Se igkewene hüis, lumala Poick, kumb lumal, tæma Taiwase Issa kaas eñs igkewest on, se|sama ehitab hend meddi waÿste Liha ninck werre siddes, sel kombel, et tæma vche Sullaße kombe heñese pæle on wothnut, ninck sanut kudt vx muh Inimene, keicke töh siddes leututh, allandis hend iße, ninck olli gehorsam amma risti surma siße. (4.8)

♦ igavene surm (22): *igavene hukutus ning surm* (1), *igavene surm ning hukutus* (1), *igavene surm ning põrgunuhtlus* (1), *igavene surm ning põrgutule nuhtlus* (1), *kurat, igavene surm, põrguhaud ning igavene hukutus* (1). ♦ kannatus ning surm (13): *kibe kannatus ning surm* (3), *issanda Jeesuse Kristuse jutlus, imeasi, kannatus, surm, ülestõusmine ning taeva minemine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse kibe kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse surm, kannatus ning vere valamine* (1), *issanda Kristuse kannatus ning surm* (1), *issanda Kristuse kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), *kannatus, surm ning ülestõusmine* (1), *kibe kannatus, surm*

ning rõõmus ülestõusmine (1), *passioon, kannatus ning surm* (1), ♦ patt ning surm (13): *patt, surm ning põrguhaud* (3), *patt, surm ning igavene ärahukutus* (1), *patt, surm ning jumala viha* (1), *patt, surm ning kuradi vald* (1), *patt, surm, kurat ning põrguhaud* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud ning igavene nuhtlus* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud ning kõik häda* (1), *riik sest patust, sest surmast ning sest igavesest hukutusest* (1), ♦ surm ning põrguhaud (13): *patt, surm ning põrguhaud* (3), *surm, kurat ning põrguhaud* (2), *kõhnret, surm ning põrguhaud* (1), *kurat, igavene surm, põrguhaud ning igavene hukutus* (1), *patt, surm, kurat ning põrguhaud* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud ning igavene nuhtlus* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud ning kõik häda* (1), ♦ Kristuse surm (10): *issanda Jeesuse Kristuse jutlus, imeasi, kannatus, surm, ülestõusmine ning taeva minemine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse kibe kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse ristikannatus ning surm* (1), *issanda Jeesuse Kristuse surm ning arm* (1), *issanda Jeesuse Kristuse surm, kannatus ning vere valamine* (1), *issanda Kristuse inimese sündimine, jutlus, imeasi, surm, ülestõusmine* (1), *issanda Kristuse kannatus ning surm* (1), *issanda Kristuse kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), *issanda Kristuse verdeenst ning surm* (1), ♦ kibe surm (8): *kibe kannatus ning surm* (3), *issanda Jeesuse Kristuse kibe kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), *kibe kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), ♦ surm, kurat, põrguhaud (8): *surm, kurat ning põrguhaud* (2), *kurat, igavene surm, põrguhaud ning igavene hukutus* (1), *kurat, põrguhaud ning igavene surm* (1), *patt, surm, kurat ning põrguhaud* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud ning igavene nuhtlus* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud ning kõik häda* (1), ♦ patt, surm, põrguhaud (7): *patt, surm ning põrguhaud* (3), *patt, surm, kurat ning põrguhaud* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud ning igavene nuhtlus* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud ning kõik häda* (1), ♦ surm ning ülestõusmine (6): *issanda Jeesuse Kristuse kibe kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), *issanda Kristuse inimese sündimine, jutlus, imeasi, surm, ülestõusmine* (1), *issanda Kristuse kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), *jutlus, imeasi, surm, ülestõusmine* (1), *kannatus, surm ning ülestõusmine* (1), *kibe kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), ♦ surma ots (6): *viimne surma ots* (5), ♦ igavene hukutus ning surm (5): *igavene surm ning hukutus* (1), *kurat, igavene surm, põrguhaud ning igavene hukutus* (1), *patt, surm ning igavene ärahukutus* (1), *surm, jumala viha ning see igavene hukutus* (1), ♦ surmavald (5), ♦ häbitu surm (4): *häbitu ning kuri surm* (1), ♦ hivulik surm (4), ♦ patt, surm, kurat (ning) põrguhaud (4): *patt, surm, kurat, põrguhaud ning igavene nuhtlus* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud ning kõik häda* (1), ♦ surma alla heitma (4), ♦ surmahaud (4), ♦ viimne surmatund (4): *viimne surmatund ehk häda* (1), ♦ inimese surm (2): *ristiusulise inimese surm* (1), *vaese patuse inimese surm* (1), ♦ surma köied (3), ♦ viimne surmahäda (3), ♦ häda ning surm (2): *patt, surm, kurat, põrguhaud ning kõik häda* (1), ♦ kuri surm (2): *häbitu ning kuri surm* (1), ♦ õige surm (2), ♦ panniste surm (2), ♦ surm ning/ehk elu (2), ♦ surm ning jumala viha (2): *patt, surm ning*

jumala viha (1), *surm, jumala viha ning see igavene hukutus* (1), ♦ surm ning nuhtlus (2): *igavene surm ning põrgutule nuhtlus* (1), *patt, surm, kurat, põrguhaud ning igavene nuhtlus* (1). ♦ surma kartus (2). ♦ surma vari (2): *pimedus ning surma vari* (1). ♦ vaesus ning surm (2). ♦ äkiline surm (1), ♦ ilmale tulemine ning surm (1). ♦ kõige häbitum surm (1). ♦ õige surmamaja (1). ♦ riik sest patust, sest surmast ning sest igavesest hukutusest (1). ♦ rist ning surm (1). ♦ surm ning viletsus (1). ♦ surm, needmine ning ärarikkumine (1). ♦ surma kannatama (1). ♦ surma nägema (1). ♦ surma nool (1). ♦ surma üle võitma (1). ♦ surma vägi (1). ♦ surmahäda ning põrguhaud (1). ♦ suur häda ning surmavald (1). ♦ tõsine surm (1)

• vt *haav* → *surma|haav* (1), *haud* → *surma|haud* (2), *häda* → *surmahäda* (10), *maja* → *surma|maja* (10), *rohi* → *surma|rohi* (1), *tund* → *surmatund* (4), *uni* → *surma|uni* (1), *vald* → *surma|vald* (6), *valu* → *surma|valu* (1)

surma|haav (1) → *haav*

surma|haud (2) → *haud*

surma|häda (10) → *häda*

surma|maja (1) → *maja*

surma|rohi (1) → *rohi*

surma|tund (4) → *tund*

surma|uni (1) → *uni*

surma|vald (6) → *vald*

surma|valu (1) → *valu*

surnu (19) *s*

Surnu (8), surnuth (5), surnude (2), surnut (3), Sürnuth (1)

Onsat omat ned Sürnuth, ke sen Issanda siddes erra|surrewat, minck|prast nœmat hingwat omast tõhst. (14.3)

♦ elavad ning surnud (4), ♦ surnu luu (3): *kuiv surnu luu* (1), ♦ surnu luudliikmised (1), ♦ surnu nool 'surmanool' (1), ♦ surnu suu (1), ♦ surnute püha (1)

• vt *haud* → *surnu|haud* (1), *voodi* → *surnu|voodi* (1) 'surivoodi'

surnu|haud (1) → *haud*

surnu|voodi (1) 'surivoodi' → *voodi*

susi (3) *s*

Soest (1), Soeth (1), Sußȳ (1)

Nüith teb se Kurrat eike ninda kuȳ vx nœliane Sußȳ, kuȳ tœma vche Lamba, nente toiste Lamaste hulckast on erra|hirmutanuth, ninck kuȳ se erra|exitut Lamas oma Kariatzest taas|peiti iœb, (28.2)

♦ näljane susi (2): *näljane ning kiskja susi* (1), ♦ kiskja susi (1): *näljane ning kiskja susi* (1)

suta* (2) *adv* 'kõik koos, korraga'

suta (2)

kõik|suta* (2) 'kõik koos korraga': *kõik|suta* (1), *kõik suta* (1)

Minck|prast sœl eb olle vchtekit wahe, muito sœl seisab kiriututh, Meye olleme keick|suta teuws Pattu. (13.10)

suu (56) *s*

Su (29), suh (16), Suhst (3), sust (3), Sw (2), Suust (1), Suwst (1), Swst (1)

Vx se|sarn magke Su ninck heel eb olle Moisel mitte, moito tæma paukus ninck mürriseb, offerdab kaas Iumala wiha ninck se igkeweße nuchtluße kaas, ninck eb tulle tæma Sust muhd mitte kudt neet sanat. (2.9)

♦ sõnad suu sees (6): *sõnu suu sisse panema* (3), ♦ keel ning/ehk suu (4): *suu ehk keele lobisemine* (1), *suu ning keel* (1), *suu, huul ning keel* (1), ♦ suu ning süda (4): *süda ning suu* (1), ♦ haige lapse suu (1), ♦ mage suu ning hääl (1), ♦ mao suu (1), ♦ Moosese suu (1), ♦ prohveti suu (1), ♦ surnu suu (1), ♦ suu ehk keele lobisemine (1), ♦ võõra rahva suu (1)

suur (493) *adj*

suhre (222), suhr (116), suhremb (45), suhrest (37), suhret (33), suhremba (17), suhrd (5), suhrex (3), suhredt (2), suhremat (2), suhrembat (2), suhres (2), sure (2), suhred (1), suhrel (1), suhremax (1), suhrembax (1), suremb (1)

Kuÿ nüith vx Inimene Te pœl on, sÿß on tæmal paliu waiwa, eth tæma paliu willetzust piddab nægkema, suhrest tuischkußest Ilmast, suhrest Saost ninck wichmast, Pallawast ninck Külmast. (23.8)

Muito se Hæ|tegkomene, mea meÿe igke|peiw Iumalalt same, omat 10. ia 100. kordt suhrembat, kudt se Rist, mea Iumal meddÿ Kaila pæle leckitab. (30.4)

♦ suur häda (43): *kõige suurem häda* (6), *suur häda ning kartus* (1), *suur häda ning kisendamine* (1), *suur häda ning patuvalu* (1), *suur häda ning põrguvalu* (1), *suur häda ning surmavald* (1), *suur häda ning vaev* (1), *suur häda ning viletsus* (1), *suur troost, rõõm ning elu, see kõige suurem häda* (1), *viimne ning kõige suurem häda* (1), ♦ suur rõõm (42): *suur himu ning rõõm* (1), *suur lust ning rõõm* (1), *suur rõõm ning au* (1), *suur rõõm ning meel* (1), *suur rõõm ning rahu* (1), *suur troost ning rõõm* (1), *suur troost, rõõm ning elu* (1), ♦ suur arm (32): *suur rohke arm* (3), *suur ning rohke arm* (2), *suur ning rohke helde arm* (2), *kannatus ning suur arm* (1), *kõige suurem and ning arm* (1), *kõige suurem arm* (1), *suur arm ning and* (1), *suur arm ning heategemine* (1), *suur heategemine ning arm* (1), *suur himu ning arm* (1), *suur ilma ärapajatamata arm ning heategemine* (1), *suur ilma ärapajatamata jumala arm* (1), *suur ning helde arm* (1), *suur palav arm* (1), ♦ suur ning hirmus (26): *suur ning hirmus vaenlane* (3), *suur ning hirmus vägi* (3), *suur ning hirmus imetäht* (2), *suur ning hirmus reig* (2), *hirmus ning suur vägi* (1), *suur hirmus lai meri* (1), *suur hirmus raudriist ning püss* (1), *suur hirmus vaat* (1), *suur hirmus vägi* (1), *suur jumal, vägev ning hirmus* (1), *suur ning hirmus ähvardus* (1), *suur ning hirmus laitmine* (1), *suur ning hirmus maavärisemine* (1), *suur ning hirmus nuhtlus* (1), *suur ning hirmus paise* (1), *suur ning hirmus paise, kärn ning pidaliku tõbi* (1), *suur ning hirmus patt* (1), *suur ning hirmus sügav hädahaud* (1), *suur ning hirmus tuisune ilm* (1), *suur ning hirmus viha* (1), ♦ suur and (15): *kõige suurem and* (4), *hea ning suur and* (1), *kaunis ning suur and* (1), *kõige kõrgem ning suurem and* (1), *kõige suurem and ning arm* (1), *kõige suurem ning kallim and* (1), *kõrge ning suur and* (1), *suur arm ning and* (1), *suur ehk pisukene and* (1), *suur jumala and* (1), ♦ suur au (14): *suur ilmatalluse au* (1), *suur rõõm*

ning au (1). ♦ suur heategemine (13): *suur heategemine ning helde arm* (2), *suur arm ning heategemine* (1), *suur heategemine ning arm* (1), *suur ilma ärapajatamata arm ning heategemine* (1). ♦ suur vägi (11): *suur ning hirmus vägi* (3), *hirmus ning suur vägi* (1), *kuradi viha ning suur vägi* (1), *suur hirmus vägi* (1), *suur vägi ning võimus* (1). ♦ suur patt (10): *suur ning raske patt* (3), *suur ning hirmus patt* (1). ♦ kõrge ning suur (8): *kõige kõrgem ning suurem and* (1), *kõige kõrgem ning suurem mees* (1), *kõige kõrgem, parem ning suurem hüüs* (1), *kõrge ning suur and* (1), *suur ning kõrge meister* (1), *suur ning kõrge õppija* (1), *suur, kõrge ning püha nimi* (1), *suur, kõrge ning raske õpetus sest ülestõusmisest sest lihast* (1). ♦ suur himu (8): *suur lust ning himu* (3), *suur himu ning arm* (1), *suur himu ning igatsemine* (1), *suur himu ning rõõm* (1). ♦ suur imeasi (8): *kõige suurem imeasi* (1). ♦ suur hirm (7): *suur hirm ning viha* (2), *suur heitus ning hirm* (1). ♦ suur ning raske (7): *suur ning raske patt* (3), *suur ning raske amet* (1), *suur ning raske pattude koorem* (1), *suur ning raske töö* (1), *suur, kõrge ning raske õpetus sest ülestõusmisest sest lihast* (1). ♦ suur ning rohke (7): *suur rohke arm* (3), *suur ning rohke arm* (2), *suur ning rohke helde arm* (2). ♦ suur vaesus (7): *kõige suurem vaesus* (1). ♦ suur vihava joomine (7). ♦ ahke ning suur (6): *suur ning ahke* (1). ♦ suur hulk (6). ♦ suur ning lai (6): *suur hirmus lai meri* (1), *suur lai taevas* (1), *suur ning lai meri* (1), *suur ning lai taevane ruum* (1), *suur ning lai taevas* (1), *suur ning lai väli* (1). ♦ suur isand (5): *suur ilmatalluse isand* (1), *suur ning vägev ilmatalluse isand* (1), *suurte ilmatalluse isandate vägi* (1). ♦ kõige suurem hüüs (4): *kõige parem ning suurem hüüs* (1), *kõige suurem ning parem hüüs* (1). ♦ sügav ning suur (4): *sügav ning suur põrguhäda* (2), *sügav suur patuhäda* (1), *suur ning hirmus sügav hädahaud* (1). ♦ suur asi (4): *suur imelik asi* (1), *suur ning aus asi* (1). ♦ suur hääl (4): *suur hääl ning hingamine* (1), *suur hääl ning kisendamine* (1). ♦ suur hool (4). ♦ suur lust (4): *suur lust ning himu* (3), *suur lust ning rõõm* (1). ♦ suur meri (4): *suur hirmus lai meri* (1), *suur ning lai meri* (1). ♦ suur ning vägev (4): *suur ning vägev sõda* (2), *suur ning vägev ilmatalluse isand* (1), *vägev ning suur* (1). ♦ suur nuhtlus (4): *suur ning hirmus nuhtlus* (1). ♦ suur töö (4): *suur kurt töö* (1), *suur ning raske töö* (1). ♦ suur viha (4): *suur hirm ning viha* (2), *suur ning hirmus viha* (1). ♦ suur viletsus (4): *kõige suurem viletsus* (1), *suur häda ning viletsus* (1), *suur mure, kurbus ehk muu viletsus* (1). ♦ kaunis ning suur (3): *kaunis ning suur and* (1), *kaunis, suur ning rikas õpetus* (1), *suur ning kaunis tröostlik raamat* (1). ♦ kõige parem ning suurem (3): *kõige parem ning suurem hüüs* (1), *kõige suurem ning parem hüüs* (1), *kõige suurem ning parem kunst* (1). ♦ suur ime (3). ♦ suur jumal (3): *suur jumal, vägev ning hirmus* (1), *suur küps jumal* (1). ♦ suur kuningas (3): *kõige suurem kuningas ning peapiiskop* (1), *suur ilmatalluse kuningas* (1). ♦ suur maavärisemine (3): *suur ning hirmus maavärisemine* (1). ♦ suur ning helde arm (3): *suur ning rohke helde arm* (2). ♦ suur patune inimene (3): *vaene ning suur patune inimene* (1). ♦ suur reig (3): *suur ning hirmus reig* (2). ♦ suur rikkus (3): *suur ilmatalluse rikkus* (1). ♦ suur taevas (3): *suur lai taevas* (1), *suur ning lai taevas* (1). ♦ suur tuul (3): *õige suur tuul* (1). ♦ suur valu (3): *suur südamekiskumine ning valu* (1). ♦ suureks

saama (3), ♦ kõige suurem vaenlane (2), ♦ sügav ning suur põrguhäda (2), ♦ suur alandus (2), ♦ suur ehk pisukene (2), ♦ suur heitus (2): *suur heitus ning hirm* (1), *suur heitus ning kaebus sest patust* (1), ♦ suur hingamine (2): *suur hääl ning hingamine* (1), ♦ suur häbi (2): *kõige suurem häbi* (1), ♦ suur ilma ärapajatamata arm (2): *suur ilma ärapajatamata arm ning heategemine* (1), *suur ilma ärapajatamata jumala arm* (1), ♦ suur kisendamine (2): *suur häda ning kisendamine* (1), *suur hääl ning kisendamine* (1), ♦ suur külm (2): *suur külm talv* (1), ♦ suur kurbus (2): *suur kurbus süda* (1), *suur mure, kurbus ehk muu viletsus* (1), ♦ suur laiskus (2): *suur une laiskus* (1), ♦ suur lootus (2): *usk ning suur lootus* (1), ♦ suur mäss (2): *suur taplus ning mäss* (1), ♦ suur mees (2): *kõige kõrgem ning suurem mees* (1), ♦ suur mure (2): *suur mure, kurbus ehk muu viletsus* (1), ♦ suur ning hirmus imetäht (2), ♦ suur ning hirmus paise (2): *suur ning hirmus paise, kärn ning pidaliku tõbi* (1), ♦ suur ning lai meri (2): *suur hirmus lai meri* (1), ♦ suur ning püha (2): *suur, kõrge ning püha nimi* (1), *suur püha jesuiit ning munk* (1), ♦ suur ning rõõmus (2): *suur ning armulik rõõmus aeg* (1), *suur ning rõõmus jõulupüha* (1), ♦ suur ning tuisune ilm (2): *suur ning hirmus tuisune ilm* (1), *suur tuisune ilm, suur sadu ning vihm, palav ning külm* (1), ♦ suur palav ilm (2), ♦ suur palk (2), ♦ suur patuhäda (2): *sügav suur patuhäda* (1), ♦ suur püss (2): *suur hirmus raudriist ning püss* (1), ♦ suur raamat (2): *suur ning kaunis tröostlik raamat* (1), ♦ suur sõgedus (2), ♦ suur troost (2): *suur troost ning rõõm* (1), *suur troost, rõõm ning elu, see kõige suurem häda* (1), ♦ suur vaen (2), ♦ suur valgus (2), ♦ suur võimus (2): *suur vägi ning võimus* (1), ♦ suur õpetus (2): *kaunis, suur ning rikas õpetus* (1), *suur, kõrge ning raske õpetus sest ülestõusmisest sest lihast* (1), ♦ kõige suurem kunst (1): *kõige suurem ning parem kunst* (1), ♦ kõige suurem kuri (1), ♦ kõige suurem oorsak (1), ♦ kõige suurem peapiiskop (1): *kõige suurem kuningas ning peapiiskop* (1), ♦ kõige suurem pimedus ning surma vari (1), ♦ kõige suurem püha inimene (1), ♦ suur lipp ning kivi (1), ♦ suur ahel ning köidik (1), ♦ suur ahnus (1), ♦ suur apostel (1), ♦ suur haav (1), ♦ suur hais (1), ♦ suur hirmus raudriist ning püss (1), ♦ suur hirmus vaat (1), ♦ suur ilm (1), ♦ suur ilmatalluse kuningate sõjavägi (1), ♦ suur issand (1), ♦ suur kahju (1), ♦ suur kavalus (1), ♦ suur kibe (1), ♦ suur kogu (1), ♦ suur laev (1), ♦ suur lojus (1), ♦ suur mägi (1), ♦ suur meevaha küünal (1), ♦ suur mets (1), ♦ suur Miika (1), ♦ suur nälg (1), ♦ suur ning hirmus ähvardus (1), ♦ suur ning hirmus laitmine (1), ♦ suur ning hirmus sügav hädahaud (1), ♦ suur ning kõrge meister (1), ♦ suur ning kõrge õppija (1), ♦ suur ning kõrk (1), ♦ suur nõtrus (1), ♦ suur pahastus (1), ♦ suur pikne (1), ♦ suur plaaster (1), ♦ suur raha (1), ♦ suur rist (1), ♦ suur sarv (1), ♦ suur süü (1), ♦ suur taplus ning mäss (1), ♦ suur vabisemine (1), ♦ suur valitsus (1), ♦ suur veesadu (1), ♦ suur vihmasadu (1), ♦ suur võlg (1), ♦ suure merekala kõht (1), ♦ suur õnn (1)

suutma (1) *v*

suÿta (1)

Meye Wayset Inimeßet eb <u>*suÿta*</u> *lumala nÿ paliu mitte tæñada, kuÿ lumal keicke tæma Hæ|tegkomeße kz küll weerdt on. (30.8)*

suvi (4) *s*

Suwwe (2), Suwwæ (1), Suwwÿ (1)

Se on: V'x se|sarn Pu, kæ ickex kaswab, Öitzeb, wiliane ninck versch iæb, ninck eb eales mitte erra|ricku, moito sen Suwwe ninck sen küllma Talwe vlle oma kaswus ninck magke peab. (37.2)

♦ suvi ning talv (1)

• vt *linnukene* → *suvi|linnukene* (1)

suvi|linnukene (1) → *linnukene*

sõber (13) *s*

Söbbrat (4), Söbbra (2), Söbbralle (2), Söbber (1), Söbbrast (1), Söbrade (1), Söbrat (1), Söbrax (1)

Syß piddame meye keickest meddi Eikedußest ninck hæ tost, mea meye olleme technut, kudt kaas meddi Abby Naÿsest ninck Lapsist, Söbbrast, rahast ninck hüydest, ninck keick sest samast, mea syn Ilma pæl eales woib olla, keick meddi meel ninck motlus, erra|pörda, ninck hend Iumala sen Issanda pohle keenda. (35.4)

♦ hea sõber (4), ♦ sõber ehk pihtvader (2), ♦ armas isa ning sõber (1), ♦ hõimud ning sõbrad (1), ♦ jumala sõber (1), ♦ kõige parem sõber (1), ♦ ligem sõber (1), ♦ sõbrad ning tuttavad (1), ♦ sõber ning veli (1)

sõda (35) *s*

Sodda (34), Sodä (1)

Laße meil se vx kindel, ia se keicke wegkewamb Sodda Pee|mees olla. (7.12)

♦ sõja peamees (5): *kõige vägevam sõja peamees* (2), *sõja peamees Jeesus Kristus* (1), *vägev sõja peamees* (1), *õige vägev sõja peamees* (1), ♦ sõda ning vaen (3): *sõda, vaen ning vere äravalamine* (1), *sõda, vaen, kallis aeg* (1), *vaen ning sõda* (1), ♦ sõja aeg (2): *Poola sõja aeg* (1), *Rootsi ning Poola sõja ajal* (1), ♦ vägev sõda (3): *suur ning vägev sõda* (2), ♦ sõda ning verevalamine (2), ♦ ahke sõjamees (1), ♦ haigus, sõda, mure ning muu viletsus (1), ♦ issanda Jeesuse Kristuse sõjamees (1), ♦ sõda ning taplus (1), ♦ suur ilmatalluse kuningate sõjavägi (1), ♦ sõjavägi ehk raudriist (1), ♦ vägev sõjamees (1)

• vt *aeg* → *sõja|aeg* (1), *mees* → *sõja|mees* (5), *riist* → *sõja|riist* (1), *vägi* → *sõja|vägi* (3)

sõel (1) *s*

Seÿla (1)

Sem|p: on se A: Petr$_{us}$, meile vche kauny Oppetuße andnuth, kudt vx Mees, ke sen Kochnretti Seyla siddes hæsti on seÿlotuth. (15.7)

♦ kõhnreti sõel (1)

sõeluma (1) *v*

seÿlotuth (1)

Sem|p: on se A: Petr$_{us}$, meile vche kauny Oppetuße andnuth, kudt vx Mees, ke sen Kochnretti Seyla siddes hæsti on seylotuth. (15.7)

sõge (13) *adj* 'pime'

sogkeda (4), sogkedat (3), Soggeda (2), Soggedat (1), sogke (1), Sogkedade (1), sogkedax (1)

Ninck kuy meddy Ißandt Chr$_{ius}$, sen Soggeda Innimeße , ke oma Ema Hiwust olly sogke ilmalle tulnut, negkema tegki, paiatis, Algkemesest sest Ilmast eb olle mitte kuld, et kekit vche ilmale tulnut Sogkeda Inimeße silmat ohn vlles awanut. (1.12)

♦ vaene ning sõge (5): *vaene ning sõge pagan* (1), *vaene sõge inimene* (1), *vaene sõge pagan* (1), *vaene, sõge ning hull inimene* (1). ♦ sõge inimene (4): *sõgeda inimese silmad* (1), *vaene sõge inimene* (1), *vaene, sõge ning hull inimene* (1). ♦ sõge pagan (2): *vaene ning sõge pagan* (1), *vaene sõge pagan* (1). ♦ rumal ning sõge meel (1)

sõgedus (6) *s* 'pimedus'

Sogkeduße (3), Soggeduße (2), Sögkeduße (1)

nedt|samat lumala Sana erra|polgkiat, tahab lumall nuchtelda, suhre Sogkeduße ninck se Igkeweße erra|lückmeße kaas. (17.5)

♦ suur sõgedus (2). ♦ sõgedus ning kuri töö (1)

sõim, -e (14) *s*

Seuma (3), Soima (2), Soime (2), Söime (2), Soÿme (2), Seume (1), Seüme (1), Soÿma (1)

Mea woib se Lapsukene sen wasto teha, kudt tæma sen Soyme siddes læßis, eth se Werry Koir Herodes, needt Ilma Süita Lapsukeßet on lascknut erratappada. (7.15)

veise|sõim (3): *veise sõim* (3)

Tæmal eb olle ny paliu assendt, se Maya siddes, kuß tæma piddi ilmalle tullema, moito tæma say sen Weddichse Talli siße neutetuth, tæma saab wana rettikude siße mehituth, ninck vche weddise Seume siße pantuth. (4.11)

♦ tall ning sõim (2): *veisetall ning -sõim* (1). ♦ kange sõim (1). ♦ kitsas veisesõim (1)

sõitlema (1) *v*

soitleb (1)

Wehe dem sagt Esaias, Ke oma Loiuße kz soitleb. (28.9)

sõitma (5) *v*

soithnut (2), soitis (2), soÿthnut (1)

Kui tæma Ierusalenü Linna siße soitis, syß is olle tæmal mitte oma moito, vx wöras Metz|hobbone. (4.11)

♦ Jeruusalemma linna sisse sõitma (5)

sõitmine (7) *s*

soidtmene (2), soidtmesest (2), soitmene (1), soitmeße (1), soÿdtmene (1)

sisse|sõitmine (7): *sisse sõitmine* (7)

Nüit on A. R. R. se|sinane siße soidtmene vx Ime|sarnane aßy, sen Ilma eddes ninck keicke Inimeste meles, ninck imetelewat hend kaas paliu rumalat Inimeßet sen vlle, et vche se|sarnse allotho ninck wayse siße soidtmesest keicke Kirckode siddes, ninck Iütlus|Stole peel selle rachwalle saab kulututh. (5.3)

♦ alutu ning vaene sissesõitmine (1). ♦ õpetus sest issanda Kristuse sissesõitmisest (1)

sõja|aeg (1) → *aeg*

sõja|mees (5) → *mees*
sõja|riist (1) → *riist*
sõja|vägi (3) → *vägi*
sõlmima (3) *v*
solminuth (2), solmsit (1)
ühte sõlmima (3)
O keicke Wægkiwene, igkew Iumall, Issandt Ihesu Christe, Iumala ninck Maria Poick, meye tæñame sind süddamest, eth sina meddy waiste Liha ninck werry heñese pæle ollet wotnuth, ninck hend eñs igkewest meddy kz vchte solminuth, ninck ollet ninda meddy Weliex, Kuñingkax ninck Pæ|pisopax sanuth, kogkut ninck peat sinulle vx igkewene Kirck sen Inimeße Suggu siddes, wasta keicke Pörgku|werrade. (22.8)
sõna (668) *s*
sana (359), sanat (85), S (84) *lüh.* sanade (77), Sanast (46), Sanadt (9), Sanada (3), Saña (2), Sanadta (1), Sanall (1), Sanata (1)
Ilma Iumala Sanada, eb olleme meye mittekit; Kui Phil: Melan: on paiatanut. (36.12)
troosti|sõna (1): *troosti sõna* (1)
Sæl tullewat syß moñe|sarnset motlußet meddy melæ, eb vx|peines keick nedt kuriat Töhd, mea meye keicke meddy Ellades gethæn haben, muito kz nedt keicke wehembat kuriat motlußet, mea meye olleme mottelnuth, nedt samat kißendawat meddy Korwat teuwde, sen Wymbse Tunne sees, eth eb meye vchtekit troste Sana woyme kuldta. (34.5)
täht|sõna* (1) 'tähendamissõna' : *täht sõna* (1)
Se|sama meddy Palve ninck vssu pæle, sab meile nüith vx kaunis Tæcht Sana meddy Laulo siddes antuth, vchex kiñitußex, eth keick, mea meye se|sinatze Laulo siddes laulame ninck palwume, se piddab Amen, Ia, se on: Wyß ninck toßy ollema, Wie es D. Luther im Catechismo gegeben hat, Amen. (18.7)
♦ jumala sõna (267): *jumala sõna ehk jumal ise* (1), *jumala sõna ning kiri* (5), *jumala sõna vaenlane* (3), *armuliku jumala sõna ning vägi* (1), *jumala hääl ning sõna* (1), *jumala sõna mõistus* (1), *jumala sõna narrija* (1), *jumala sõna ning kartus* (1), *jumala sõna ning need pühad sakramendid* (1), *jumala sõna ning tõotus* (1), *jumala tõotus ning sõna* (1), *kindel jumala sõna* (1), *kõige kõrgema jumala sõna ning tõotus* (1), *õige vili sest jumala sõnast* (1), ♦ kallis sõna (30): *kallis sõna ning sakrament* (3), *kallis nimi ning sõna* (1), *kallis sõna ning kümme käsku* (1), *kallis sõna ning muu heategemine* (1), *kallis sõna ning pühad sakramendid* (1), *kallis sõna ning tahtmine* (1), ♦ sõna mõistus (15): *õige sõna mõistus* (3), *õige sõna mõistus sestsinatsest laulust* (2), *jumala sõna mõistus* (1), *teise värsi sõna mõistus* (1), *sõna mõistus sest kolmandast värsist* (1), *sõna mõistus sest teisest värsist* (1), *õige sõna mõistus nende sõnast* (1), *õige sõna mõistus sest esimesest palvest* (1), ♦ kaunis sõna (9): *kaunis selge sõna* (2), *kaunis tröstlik sõna* (2), *kaunis laul ning tröstlik sõna* (1), *kaunis ning rõõmus sõna* (1), *kaunis ning selge sõna* (1), *kaunis ning tröstlik sõna* (1), *kaunis tröstlik sõna ning jumala tõotus* (1), ♦ tröstlik sõna (9):

kaunis tröostlik sõna (2). *kaunis laul ning tröostlik sõna* (1). *kaunis ning tröostlik sõna* (1). *kaunis tröostlik sõna ning jumala tõotus* (1). *laul ning tröostlik sõna* (1). ♦ sõna ning tõotus (8): *jumala sõna ning tõotus* (1). *jumala tõotus ning sõna* (1). *kaunis tröostlik sõna ning jumala tõotus* (1). *kõige kõrgema jumala sõna ning tõotus* (1). ♦ sõnad suu sees (6): *sõnu suu sisse panema* (3). ♦ jumala sõna ning kiri (5). ♦ sõna vaenlane (5): *jumala sõna vaenlane* (3). *tema riigi ning sõna vaenlane* (1). ♦ lühikene sõna (4). ♦ selge sõna (4): *kaunis selge sõna* (2). *kaunis ning selge sõna* (1). ♦ sõna kuulma (4). ♦ inimese sõna (3): *jumalakartja inimese sõna* (1). ♦ issanda sõna (3). ♦ kindel sõna (3): *kindel jumala sõna* (1). *kindel sõna ning käsk* (1). ♦ lühi sõna (3). ♦ mage sõna (3): *helde ning mage sõna* (1). *kõige magedam ning rõõmsam sõna* (1). ♦ hea sõna (2). ♦ käsk ning sõna (2): *kindel sõna ning käsk* (1). ♦ Kristuse sõna (2): *Kristuse Jeesuse nimi ning sõna* (1). ♦ laul ning tröostlik sõna (2): *kaunis laul ning tröostlik sõna* (1). ♦ sõna ning/ehk töö (2). ♦ sõna ning/ehk õpetus (2): *sõna ehk õige õpetus* (1). ♦ sõna ning pühad sakramendid (2): *jumala sõna ning need pühad sakramendid* (1). *kallis sõna ning pühad sakramendid* (1). ♦ sõna ning värss (2). ♦ sõna peal pidama (2). ♦ ahke sõna (1). ♦ ainus sõna (1). ♦ endised sõnad (1). ♦ hääl ning sõna (1): *jumala hääl ning sõna* (1). ♦ hirmus sõna (1). ♦ jutlus ning sõna (1). ♦ kaunis tähtsõna (1). ♦ kolmas ehk seitsmes sõna (1). ♦ kõige magedam ning rõõmsam sõna (1). ♦ laul ehk sõnad (1). ♦ pentsik sõna (1). ♦ püha sõna (1). ♦ sõna algamine (1). ♦ sõna ning tundmine (1). ♦ sõna ning usk (1). ♦ sõna ning vägi (1): *armuliku jumala sõna ning vägi* (1). ♦ sõna pidama (1). ♦ sõna sest valgusest ning sest ristist, sest tõest ning sest kiusatusest (1). ♦ sõna sest viimsest värsist (1). ♦ sõnad jumala kirjast (1). ♦ taevase isa sõna (1). ♦ vägev sõna (1). ♦ vali sõna (1)

sõrg (1) *s*

Sërredt (1)

Ich will den Namen Gottes loben mit meinem Lied, ninck tahan tædda korgkesti auwusta tæñomeße kz, se piddab sen Iss: meles parremb ollema, kudt vx Hergk kennel Sarwet ninck Sërredt omat. (30.2)

♦ sarved ning sõrad (1)

sõrm (4) *s*

sormede (3). Sorme (1)

Eemalle næme meye meddy heñese hiwust, sest vlles|t: sest Surmast, Kuy sinu iuxset sinu Pæ|peel, ninck kz nedt Küset sinu Sormede, kuy kz sinu warwaste pæl kaswawat, ob du deine Haren, vnd die Nägeln abschneiden leßest, deñoch wachsen sie iñer wieder. (31.9)

♦ pisukene sõrm (1)

sõsar (5) *s*

Seßara (1). Seßarade (1). Sessarat (1). Seßarat (1). Seßarax (1)

Iumall Poick oñistab meidt sæl sid: eth tæma meidt oma lßa|kaas erra|leppitanuth on, nïck meidt omax Weliex ninck Seßarax se Taywa Ricko sisse vlles ninck wasta wottnuth. (18.6)

risti|sõsar (1): *risti sõsar* (1)
V'che kindla V'ßu, ninck Lotuße kaas, se|sama Oppetus (:sest Ristist:) paistka ny pißuth, nente Inimeste meles, kuy tæma tahab, Syß vßu mina, eth lumal oma Onne ninck Sigkimeße se|sama Töh iure tahab anda, eth keick lumala kartiat Inimeßet, ia nedt eiket Risti|weliet nïck Risti Seßarat, ke ~~Chrse~~ ~~Ihse~~, tæma Puñase Lippo alla omat tæhenduth, ninck moñe|sarnatze Willetzuße kz syn Maa|pæl, taplewat, nedt|samat, iütle mina, piddawat röimustuth ninck kiñituth sama. (25.3)
♦ veli ning/ehk sõsar (5): *armas veli, sõsar ning laps* (1), *ristiveli ning ristisõsar* (1), *ristiveli ehk -sõsar* (1)

sõõm (3) *s*
Seme (1), semith (1), Semÿth (1)
Syßkit on se|sama vx armuline ninck magke Semyth; Se wasto saab neile Pañitzelle ninck Ebbausckialle, vx paxu Karrika Pohi, aino Perme kz segkaduth, ioa antuth, waidt se|sama on neil vx happu semith. (27.7)
Ninck kuy nedt lumala kartia Inimeßet, oma Seme|Karrika omat iohnuth, syß piddawat nedt Pannitzet keicke wimatel se Pochia ninck se Perme vlles rüpma, ninck annab lumall neile Pañitzelle wimatel oma Palcka kaas.(27.7)
♦ armuline ning mage sõõm (1). ♦ hapu sõõm (1)
• vt *karikas* → *sõõmu|karikas* (1) 'joogikarikas'

sõõmu|karikas (1) 'joogikarikas' → *karikas*

säge* (2) *s* 'säde, kübe'
Segko (1), Sægkemet (1)
Syß errame meye vlles, syß nœhme meye syn ninck sœl Ayno Pimedus, ninck on meddy meles, kuy eb nœxime meye sedda Peiwa walgkust, meye eb woy vchtekit Sægkemet Troste oma Süddame sisse tackista, Sœll allemœ meye Külma Higki higkida, ninck eb tæme mitte, koho meye Surma wallust bleiben sollen. (34.6)
tule|säge* (1): *tule säge* (1)
Syn saab se Poha Apostle Pauluße V'sck, kumb enne kuy vx Tulle Segko on olnut, ny suhrex, et tæma nuit sen Taywa awwa neeb, ninck vßub, et lumal tæmale keick Pattut tahab andex andada. (38.1)

sääär (1) *s*
Sære (1)
Kolmandel ninck Wimatel, Nüit on vx Maddo vx Kurry ninck wihane Loius, sattub tæma ilma kogkematta Inimesse Ialla alla, ninck saab talletuth, syß pistab tæma sen Inimeße tæma Sære echk Kaño sisse. (5.15)
♦ sääär ehk kand (1)

sööm (2) *s*
söhma (1), söman (1)
Nüit ollet teye A.R. enne söhma sest Euangeliumi Oppetußest, sen kauny Historia kulnut, (5.2)
♦ viimne õhtusöömaaeg (1)
• vt *aeg* → *õhtu|sööma|aeg* (1)

sööma (30) *v*

söhma (3), söhnut (4), söb (3), söma (3), söhnuth (2), söid (2), söwat (2), soÿ (2), söda (1), söduth (1), söhme (1), söhn (1), söhwat (1), söte (1), söÿ (1), söÿn (1), süÿa (1)

Minu Kæßÿ keub nÿ kuriasti, eth mina vchex eike erra|polgkmeße Inimeßex olle sanuth, Minu Weliet keuwat minu möda, kuÿ polkexit næmat mind erra, Ninck kuÿ mina söhn, sÿß henga mina, nīck walä minu nuthmene welia, kuÿ se Weßÿ, ninck paliu kurbat Öhd on minul olnut. (25.2)

ära sööma (1)

eth tæma luhlis, eth nedt Metza Loiußet Ellaÿat tæma Arma Poÿa ollit katki kiscknuth, nīck ellawalt erra|söhnuth, ninda kuÿ nedt toiset weliet tæmast kawala kombel ollit iüttelnuth, kumba vlle tæma oma Ridet on katke kiscknuth, ninck eb olle hend mitte tachtnuth lascke tröstida. (23.7)

üles sööma (6) 'ära sööma'

Eike ninda söb se Neliane Pörku Karro sē|sama Inimeße pea vīles, ke kiuwsatuße aÿal vx|peines ellawat, ninck se Pimeda nurcka sees hend iße nerriwat, ninck vlles|söhwat. (28.2)

♦ sööma ning/ehk jooma (3): *sööma, jooma, magama ning muud tööd tegema* (1), ♦ sööma ning närima (3): *närima ning sööma* (1), *üles sööma ning närima* (1), ♦ kandma ning sööma (1)

sööma|aeg (1) → *aeg*

söömine (3) *s*

Sömbse (1), Sömne (1), sömse (1)

Meÿe piddame kz lumala tæñama, eth tæma meddÿ Palwe kuleb, Tæma añab meile kz oma Kallÿ Sana, nīck nedt Pöhadt Sacramentidt, Kuÿ sæl omat, se Pöha Sacramendt sest Ristmeßest, Vnd vom Sacrament des Altars, das ist vom Waren Leib vnd Bluth vnsers H: Vnd Heÿlandes Ihesu ~~Chri~~, kumba Ande ninck kindla Tæche lebbÿ meÿe same kinnituth, eth se keicke wægkiwene lumall, meddÿ Iss: ~~Ihse Chrse~~ Issa, meidt eb mitte vx|peines oma Palgke prast olle lohnuth, echk vx|peines se|sama toÿwutanuth, mea meddÿ Hiwoliko Ello tarbex tulleb, kuÿ sæl on, Sömne, lomne, Rÿdet, Vnd derogleichen. (17.6)

liig|söömine (2): *liig söömine* (2)

Ia neist palio omat vppris Epicuri Seax sanuth, eth næmat se Inimeße Suggu hedda nīck willetzus omat erra|unnutanuth, Suhrd Ilma|tallust Rickust et röimo, Ninck nente Liha Lusti hÿmo tagka nouwdnuth, Lÿa Sömbse nīck Iombse siddes ellanuth, Ninck on nente Iooto Laull se|sinane Luggu olnuth. (24.5)

♦ liigsöömine ning -joomine (2): *porduelu, abirikkumine, liigsöömine, liigjoomine, kade, viha ning muu häbitu asi* (1)

sööt (15) *s*

Söte (13), Sötæ (1), sötux (1)

Sinu Sana se Roogk ninck Sötæ on, kumb keicke Rachwa ellatab, Eÿken Te pæle keuwma. (17.7)

♦ roog ning sööt (7): *taevane sööt ning roog* (1), ♦ magus sööt (2): *õige magus*

sööt (1). ♦ õige sööt (2): *õige magus sööt* (1). ♦ epikuuri joodu ning sööte-siga (1). ♦ põrgu söötesiga (1)

• vt *siga* → *sööte|siga** (3) 'nuumsiga'

sööte|siga* (3) 'nuumsiga' → *siga*

söötma (8) *v*

sötab (4). sötada (3). söta (1)

Eb syß tæma se|sama olle kæ keick sötab ninck toytab, ninck laßeb vx pißudt Pym oma Rook olla? (6.9)

♦ söötma ning toitma (3). ♦ söötma ning jootma (1)

süda (270) *s*

süddamest (106). süddame (96). südda (43). süddamet (19). Süd (1) *lüh.* süddamast (1). Suddame (1). Süddamede (1). Süddamelle (1). Süddames (1)

Muito meye piddame se|sama meddy Süddame sisse tackistama, se|prast kaas ellama, oma Pattune Ello parrandama, Süddamest vsckma, hæl|melell Sacramentill keuwma, (13.4)

♦ kõigest südamest (35). ♦ südame põhi (12). ♦ südamest paluma (12). ♦ kurbus süda (10): *vaene kurbus süda* (4). ♦ südame mõtlus (9): *inimese südame mõtlus* (1). *kurja südame mõtlus* (2). ♦ kange süda (8): *kange kael ning süda* (1). *vali ning kange süda* (1). ♦ inimese süda (7): *ristiusulise inimese süda* (1). ♦ meel ning süda (7): *süda ning meel* (2). *puhas süda ning meel* (1). *rõõmus süda ning meel* (1). *vallatu meel ning kuri süda* (1). ♦ südamest laulma (7). ♦ südamest uskuma (7). ♦ kurb süda (6): *kurb ning alandlik süda* (1). *kurb ning vaene süda* (1). *suur kurb süda* (1). ♦ südame rõõm (6): *kõhnreti südame lust ning rõõm* (1). *südame rõõm ning lust* (1). *südame troost ning rõõm* (1). ♦ südamest rõõmustama (6). ♦ südamest tänama (6). ♦ südame sisse takistama (5). ♦ vaene süda (5): *vaene kurbus süda* (4). *kurb ning vaene süda* (1). ♦ suu ning süda (4): *süda ning suu* (1). ♦ südamest igatsema (3). ♦ südant kinnitama 'tröostima' (3). ♦ puhas süda (2): *puhas süda ning meel* (1). ♦ rõõmus süda (2): *rõõmus süda ning meel* (1). ♦ südame lust ning rõõm (2): *kõhnreti südame lust ning rõõm* (1). *südame rõõm ning lust* (1). ♦ südamest tunnistama (2). ♦ Eesavi süda (1). ♦ hale süda (1). ♦ julge süda (1). ♦ kitsas süda (1). ♦ külm süda (1). ♦ nõder usuline süda (1). ♦ silmad ning süda (1). ♦ südame kurbus (1). ♦ südame lootus (1). ♦ südame troost (1): *südame troost ning rõõm* (1). ♦ südame vaen (1). ♦ südameid valgustama (1). ♦ südamekiskumine ning viletsus (1). ♦ südamest armastama (1). ♦ südamest ihastama. ♦ südamest ütlema (1). ♦ südamest vaevama (1). ♦ südamest vihastama 'südamest vihkama' (1). ♦ südant liigutama (1). ♦ suur südamekiskumine ning valu (1). ♦ vaenlase süda (1)

• vt *kiskumine* → *südame|kiskumine** (6) 'südamevalu'

südame|kiskumine* (6) 'südamevalu' → *kiskumine*

südamlik (15) *adj*

Süddameliko (14). Süddamelick (1)

Ia vx Süddameliko Palwe on se eike wotte, kumba kz meye lumala Abby Kæe woyme vlleß|awada. (28.5)

♦ südamlik palve (4), ♦ südamlik aitjumal (3), ♦ südamlik rõõm (3), ♦ südamlik arm (1), ♦ südamlik kasu (1), ♦ südamlik kisendamine (1), ♦ südamlik mõtlus (1)

sügav (10) *adj*

sügkawa (4), sügkawama (2), sügkawast (2), sugkaw (1), sügkewa (1)

Iumal se Issandt eb olle sindt mitte se|prast se sügkawa hedda siße heitnut, et tæma sindt seel siddes tahab lascka erra|rickuda ninck erra|hupputa, Moito tæma teeb sinulle enamb Iallad, et sina tæma iure piddat ioxma. (3.4)

Ninck se wasto saab ielles sædtuth, se suhr ninck ilma erra|moitmatta Iumala Arm, Kumba Lebby keick meddy Pattut sawat erra|woetuth, ninck sen keicke Sügkawama Merre sisse heitetuth etc: (34.9)

♦ sügav ning suur (4): *sügav ning suur põrguhäda* (2), *sügav suur patuhäda* (1), *suur ning hirmus sügav hädahaud* (1), ♦ kõige sügavam meri (2), ♦ sügav häda (2), ♦ sügav ning suur põrguhäda (2), ♦ sügav org (1), ♦ sügav lamm (1), ♦ sügav suur patuhäda (1), ♦ suur ning hirmus sügav hädahaud (1)

sügavasti (1) *adv*

sügkawasti (1)

Sest (:iütle mina weel vx|kordt:) eth Iumal oma wiha weel nüitkit vlle meidt on welia puistnuth, ninck keickede Inimeste Abby ninck Nouw kaas erraloppenuth, vlle sedda olle meye keick sügkawasti Iumala wiha alla wayonuth, eth eb meye mitte woy tæda, kuy meye piddame ouwe echk siße meñema. (29.3)

sügis (1) *s*

Sügkise (1)

Perrast teb Moses meddy Ello vche Oh|wahi walwo sarnax, Enne Polwe omat ned Wanambat se Oh neliax ossax welia iagkanuth: Se eßimene Aick saab nimetuth, et on, se Ochto kuy ned Küynlat Sügkise echk Talwe ayall saab süttituth. (23.2)

♦ sügise ehk talve aeg (1)

süli (4) *s*

Sülle (3), Süllæ (1)

Vnd Esaias, Kui nüit vx Eña oma Lapse tröstib oma Sülle pæl, eike ninda tahan mina teidt kaas tröstida Israel. (7.13)

sülitama (2) *v*

süllitama (1), süllitanuth (1)

välja sülitama (1)

nick vche Pißokeße Aya vlle say se Franckrike Kuñingkas se Mængku Aßeme pæl nalia kombel lebby tæma Pæ Surnux pistetuth, nick piddy ninda oma henge welia süllitama, enne kuy tæma Aick tully. (22.7)

ära sülitama (1)

mitto Sadda tuhat Inimeßet omat sen|sama Sodda Aya siddes erra|tappetuth, echk mea motlet sina küll, mea sen|sinatze Kolme Aasta siddes on sündinuth, mitto Inimeßet omat sen Rõtze ninck Pola Sodda Ayall, oma henge erra|süllitanuth, enne kudt nente ayck on tulnut. (9.2)

♦ hinge välja sülitama 'hinge heitma' (1)

sündima (171) *v*

sündinut (73), sündima (31), sündinuth (26), sünnib (12), sündida (8), sünib (5), sünni (3), sündi (2), sünny (2), sundima (1), sundinuth (1), Sündika (1), sündis (1), sündiwat (1), sündkut (1), sündma (1), sündtku (1), sündtkut (1)

Minck|prast tæma eb olle mitte sündinut, ninck Ilmalle tulnut, kudt muhd Inimeßet, kæ Ißast ninck Emast ilmalle tullewat, Waidt Chr̄m̄ on Taÿwa siddes ilma Ematta, ninck Maa|peel ilma Issadta, vx|peines sest Pöhast Waimust sündinut, ninck sest Neutzikeßest Mariast ilmalle tulnut, kumb vlle keicke Moistusse on, (7.3)

ainu|sündinud (2): *ainu sündinud* (2)

Meye tahame A. R. seye iure ietta, ninck lumala sen Pöha w: kaas sen Taÿwasen Ißa, se eddest tænada, et tæma omast suhrest rochkest armust meÿle oma Aino sündinut Poÿa on andnut, kuÿ meye weel tæma Waÿnlaßet ollime, se|sama hee tegkomeße eddest, olkut lh̄al kÿtetut emüs igkewest. (1.12)

uus|sündinud* (15) 'vastsündinud': *uus|sündinud* (7), *uus sündinud* (5), *uuesündinud* (3)

Syn pallume meye nüit, et meidt lumal meddÿ armas Taÿwane Issa, lebbÿ Ihesum Chr̄m, Tæma Ivwe|sündinut Poÿa, meÿdt tahax keickest kuriast erra|peestada, Se on, sest Kurratist, Pörgku|hauwast ninck igkeweße Surmast, Keickest heddast Hiwust ninck Hengest. (2.10)

♦ uussündinud lapsukene (14): *uussündinud lapsukene Jeesus Kristus* (1), ♦ sündima ning/ehk ilmale tulema (4), ♦ kahju sündima (3), ♦ ainusündinud poeg (2), ♦ sündima ning andma (2), ♦ ilmale sündima (1), ♦ sinu meele pärast sündima (1), ♦ sündima ning elama (1), ♦ täitma ning sündima (1), ♦ uussündinud poeg (1)

sündimine (27) *s*

sündimeße (7), sündmeße (7), sündmene (6), Sündimesest (2), Sündmeßest (2), sündimene (1), Sündimeßest (1), Sündmesse (1)

Syn kuleme meye, eth meddi Ißanda Ihesuße Christuße Sündmene, eb mitte vche Mehe werrest echk Lihast, erranes sest Pöhast waimust on olnut. (1.8)

uus|sündimine* (4) 'vastsündimine': *uue|sündimine* (3), *uue sündimine* (1)

Sem|prast eb pidda syn kekit motlema, et tæma lebbÿ oma hee töh lumala ette tahab astuda, ninck armu sada, ilma sen sinatze vwe|sündmeße Lapsukeße. (2.7)

♦ inimese sündimine (6): *inimese sündimine ning ilmale tulemine* (1), *inimese sündimine, ilmale tulemine ning heategemine* (1), *issanda Kristuse inimese sündimine* (1), ♦ uussündimise lapsukene (4), ♦ sündimine ning ilmale tulemine (3): *inimese sündimine ning ilmale tulemine* (1), *inimese sündimine, ilmale tulemine ning heategemine* (1), ♦ Kristuse sündimine (2): *issanda Kristuse inimese sündimine* (1), *issanda Kristuse sündimine* (1), *Kristuse sündimise aeg* (1), ♦ jumala poja sündimine (1), ♦ rüvedus sündimine (1)

sündmus* (3) *s* 'sündimine'

Sündmus (2), Sündmuße (1)

Nente sanade iures (:Se Neutzi Hiwo hendax saÿ:) piddame meye kindlaste

vsckma, eth se Neutzikene Maria, enne, siddes, ninck prast se Sündmuße, on vx Illus, puhas ninck kaßinas Neutzikene iehnut. (1.10)

süsi (1) *s*

Sutte (1)

Minck|prast kui nœmat vche toise teh hennese ette tachtwat wotta, ninck waasti ellada, syß sawat nœmat erra|poltuth, hedda ninck nelgka kannata, sest, et eb se Ilm vchest muhst Teest eb mitte tœ, kui se|sama, kumb se wœra Teh on, ninck iohatab nœmat wymselt sen Sutte|hauwa siße, se on, keicke Pörgkuweliede jure. (36.6)

• vt *haud* → *süte|haud** (1) 'põrgu'

süstma* (7) *v* 'heitma, paiskama'

süstket (2), süista (1), süistab (1), süistetuth (1), süstetuth (1), süstnuth (1)

Keicke tœma Vsckuliste kaas on tœma imẽ|tabbane, kedda tœma tahab ellawax teha, needt|samat tappab tœma erra. Kedda tœma tahab vllendada, needtsamadt süistab tœma sen Hauwa sisse. (7.4)

ära süstma* (2) 'laiali paiskama'

Erra|süstket teye Lotus mitte erra, kumalle vx suhr palck saab añetuth, Waidt Kannatus on teil tarwis, eth teye lumala Tachtmeße prast tetœ, ninck se toywutus sate. (34.7)

süte|haud* (1) 'põrgu' → *haud*

sütitama (8) *v*

süttituth (3), süttida (2), süttitama (2), süttitanuth (1)

Waidt lumal tahab ninck on kaas seednut, et meye tœma Sana piddame kwlma, Sacramentil keuma, sel kombel tahab tœma sen Vßu meye siddes süttida, Pattust ninck Surmast erra|peesta, keicke hedda siddes meit roimustada, (38.3)

üles sütitama (1) 'süttima'

kuÿ sina se ted, toesti, syß piddab se eike lumaliko walgk$_{us}$ echk Küÿnall sinu Süddame siddes vlles|süttitama, nĩck sina peadt paliu tarckemax sama, kuÿ eb sina eales enne olle olnuth. (18.1)

süva (3) *adj* 'sügav'

süwwemba (3)

Kudt vx|peines se|sinane Lapsukene, on se keicke wegkewamb Sodda Pœ|mees, kœ keick tœma Wainlaßet on maha löhnut, lumala wiha waikistanut, sen Kochnretti wœe ninck Rickus erra|ricknut, needt Pattut sen keicke süwwemba Merre siße süstnuth. (7.11)

♦ kõige süvem meri (3)

süü (34) *s*

süÿ (17), süÿta (11), süita (3), Süidt (1), Suÿ (1), Süÿdta (1)

Kudt nüit lumall se Issandt sen Inimeße hüidis, ninck tœma vngehorsame prast nuchtlis, syß tachtis se Inimene ilma süÿta olla. (5.5)

♦ ilma süüta lapsukene (2): *ilma süüta pisukene lapsukene* (1), ♦ ilma süüta lambukene (1), ♦ ilma süüta ning vaga (1), ♦ kõhnreti ning pannise ilma süü (1), ♦ lapsukese süü (1), ♦ süüd kandma (1), ♦ suur süü (1), ♦ süüta veri (1), ♦ vanemate Aadama ning Eeva süü (1), ♦ vagadus ehk süü (1)

Z

zum (1) *adpos* '-st'
zum (1)
Meÿe loehme, eth se Pöha Pawest zum Rohm, se Solama, kuÿ kz se Kuñingka Franckrike Maast, hend omat v̈chte kogkodanuth suhre n̈ck hirmsa Wæe kz, eth næmat ned Lutteranit, nedt olle meÿe, ke meil se Iumala S: selgkesti on, tachtsit erra|tap: (22.7)

T

taaler (1) *s*
Talerit (1)
Kuÿ peax hend v̈x Inimene röymustama, kuÿ tæmalle mitto tuhat Talerit echk Kuldpenningkit saab antuth? (4.14)
♦ taaler ehk kuldpenning (1)

Taaniel (1) *s* isikunimi
Daniel (1)
Se Kunningkas Hiskia olli sen Surma hedda siddes. Se Prophet Daniel nente Louwe|hauwade siddes, Ionas sen suhre Merre kalla Kocho siddes. (7.10)

Taavet (85) *s* isikunimi
Dauid (55), Dauide (19), Dauida (5), Da (2) *lüh.* Dauidelle (1), Dauidi (1), Dauidil (1), Dauidille (1)
Et nüit se Kuningka Dauide Suggu keick ollit erra ninck erra huckatut, ninck v̈xpeines se Neützikene Maria, kuÿ v̈x Pißokene Oxokene v̈lle|iehnut oÿtzeb ninck kañab tæma sen kauni wilia, meddÿ Ißanda ~~Ihm Chrm~~. (1.9)
♦ kuningas Taavet (49): *püha kuningas Taavet* (6), *kuningas Taaveti lauluraamat* (4), *püha prohvet ning kuningas Taavet* (4), *kuningas Taaveti laul* (2), *kuningas prohvet Taavet* (1), *kuningas Taaveti sugu* (1), *kuningas Taaveti vits* (1), ♦ püha Taavet (11): *püha kuningas Taavet* (6), *püha prohvet ning kuningas Taavet* (4), ♦ prohvet Taavet (9): *püha prohvet ning kuningas Taavet* (4), *kuningas prohvet Taavet* (1), ♦ Taaveti poeg (4), ♦ Taaveti järg (1)

tabama (4) *v.*
tabbas (4)
Kumba keick Ilma Pÿr is tabbas, se leßis Maria Rüppes: Tæma on v̈x pißokene Lapsukene sanut, kæ keick aßiat v̈x|peines hoÿdab. (6.8)

tabane (33)
tabbasel (24), tabbane (8), tabbasell (1)
ime|tabane (33)
Perrast on sen Lapsukeße Person ime|tabbane, minck|prast se igkeweñe keicke Wegkewene Iumal on Inimeßex sanut. (7.3)
♦ imetabasel kombel (25)

taeva|küünal (1) 'täht' → *küünal*

taevane (78) *adj*

Taÿwase (30), Taÿwane (14), Taiwase (10), Taÿwasest (9), Taÿwaße (4), Taiwane (3), taiwasest (2), Taÿwasen (2), Taiwasen (1), Taiwaße (1), Taÿw (1) *lüh*, Taÿwaset (1)

Ninck on nüit se|sinane keicke kallimb Taÿwane Ande, Iumala P: meddÿ omax sanut: Keick mea tæmal on, se on Meddÿ. (6.5)

♦ taevane isa (52): *taevase isa rüpp* (3), *armas taevane isa* (2), *armsa taevase isa arm* (2), *taevase isa sugu* (2), *armsa taevase isa silmad* (1), *armuline taevane isa* (1), *jumal, taevane isa* (1), *taevane isa ning püha vaim* (1), *taevase isa armastus* (1), *taevase isa käsi* (1), *taevase isa meel* (1), *taevase isa silmad* (1), *taevase isa sõna* (1), ♦ taevane hüüs (6): *igavene taevane hüüs* (1), ♦ taevane and (4): *hüüs ning taevane and* (1), *kõige kallim taevane and* (1), ♦ taevane roog (3): *taevane sööt ning roog* (1), *õige taevane roog* (1), ♦ kindel ning taevane paas (1), ♦ õige taevane plaaster (1), ♦ suur ning lai taevane ruum (1), ♦ taevane kuningas (1), ♦ taevane majaema (1), ♦ taevane õnn (1), ♦ taevane peakond (1), ♦ taevane pürjel ning jumala kodakondne (1), ♦ taevane rõõm (1), ♦ taevane seeme (1), ♦ taevane sööt (1): *taevane sööt ning roog* (1), ♦ taevane töö (1), ♦ teine ning taevane Aadam (1)

taeva|riik (11) → *riik*

taevas (137) *s*

Taÿwa (51), Taiwa (28), Taÿwast (16), taiwast (10), Taÿwas (8), Taiwas (5), Taÿwase (5), Taÿwaße (5), Taiwase (2), Taiwz (1) *lüh*, Taÿwad (1), Taÿwade (1), Taÿwasse (1), Taÿwat (1), Taÿws (1) *lüh*, Taÿwz (1) *lüh*

eth meddÿ Issandt ~~Chr~~$_{us}$ vlles on mennuth Taÿwasse, Sælt piddab tæma ielles tullema, sundima nedt ellawat ninck ne Surnuth, etc: (9.7)

hommiku|taevas (1): *hommiku taevas* (1)

Minck|prast eb peaxime meÿe sÿß hend mitte röimustama, sen vlle, et se eike Homniko Taÿwa Koyto Tæcht, ~~Ih~~$_{us}$ ~~Chr~~$_{us}$ Iumala P: oma Sana kaas meddÿ süddame siddes walgkustab. (6.12)

♦ taevas ning/ehk maa (18): *jumal taevas ning maa peal* (2), *taeva sees ehk maa peal* (2), *issand Jeesus Kristus, taeva ning maa looja* (1), *Jeesus Kristus jumala poeg, taeva ning maa looja* (1), ♦ ingel taevas (6), ♦ jumal taevas (6): *jumal taevas ning maa peal* (2), *armuline jumal ning isa taevas* (1), *armuline jumal taevas* (1), ♦ igavene taevariik (4): *igavese taevariigi rõõm* (2), *igavene taevariigi hüüs* (1), ♦ suur taevas (3): *suur lai taevas* (1), *suur ning lai taevas* (1), ♦ taevariigi rõõm (3): *igavese taevariigi rõõm* (2), ♦ Jeesus Kristus, taeva ning maa looja (2): *issand Jeesus Kristus, taeva ning maa looja* (1), *Jeesus Kristus jumala poeg, taeva ning maa looja* (1), ♦ suur (ning) lai taevas (2), ♦ taeva vabadus (2), ♦ hommikutaeva koidutäht (1), ♦ igavene taevariigi hüüs (1), ♦ issanda Jeesuse Kristuse jutlus, imeasi, kannatus, surm, ülestõusmine ning taeva minemine (1), ♦ jumala pale taeva sees (1), ♦ kõige kõrgema jumala maja, paradiis ning taevariik (1), ♦ taevasse minemine (1), ♦ taeva all ehk maa peal (1), ♦ taeva sees ilma emata ning maa peal ilma isata (1)

• vt *küünal* → *taeva|küünal* (1) 'täht', *riik* → *taeva|riik* (11), *tuba* → *taeva|tuba* (1)

taeva|tuba (1) → *tuba*

taga (11) *afadv/adp*

tagka (9), tacka (2)

Se merck nīck tuñis|tæcht A. R. eth lumal Issa, P: nīck P: w. meddy iures tachtwat ellada, on se: Kuÿ meÿe suhre Lustÿ nīck Hymo kz lumala S: tagka nouwame. (14.1)

Nüith eb pañe vx Issa oma Nohre Lapsukeße pæle enamb mitte, kudt tæma harrendab kanda, waidt sÿßkit keub se Issa oma Lapse korwal, echk tæma Selia tacka, hoÿab, echk awitab kz kanda, eth eb se Laps vchtekit kachio pidda sama. (29.5)

• vt *nõudma* → *taga nõudma* (9)

taganema (33) *v*

tagkenda (8), tagkenama (4), tagkenema (4), tagk (3) *lüh*, tagkanama (3), tagkene (2), tagkeneb (2), tagkenewat (2), tagkenis (2), tagkanut (1), tagkanuth (1), tagkenawat (1)

Teÿe ollete kaas Löhitelt kwlnut, et meÿe vx|peines lumala pole suhrest heddast piddame hüidma, ninck tæma abbÿ pæle othma, ninck eb mitte taas|peite tagkanama, moito kindlasti tæma Sana pæle lothma, tæma woib ninck tahab meit awitada. (3.13)

ära taganema (30)

Nedt Inimeße Lapset touckwat kz lumala Poÿa tæma leriu pælt maha, kuÿ næmat se Auwo, mea lumala pralt on, neile Pöhade echk erra|surnude Inimeßelle andwat, nedt|samat oma hedda siddes abbÿ hüidwat, ninck sest keicke Korgkemba lumalast erra|tagkenawat. (20.7)

♦ tagaspidi taganema (2), ♦ kartma ning ära taganema (1)

tagas|pidi (8) → *pidi*

taha (1) *adp*

tää (1)

Deñ gleich wie ein frõbling, kuÿ tæma wöÿra rachwa secka, nīck wöira aßemelle, iße|erranes nente Körckide rachwa secka tulleb, sÿß eb holi kekit tæma prast, tæma saab se Vxe tää, echk vche Sea lauta siße neutetuth. (23.8)

taht (1) *s*

tachti (1)

Sem|prast eb taha ~~Ih~~ ~~Chr~~ lumala Poick meÿdt heñesest mitte erra|lückada, Tæma eb taha kaas mitte se nöddra Pilli|roh katki murda, echk sen pißokeße pollewa tachti erra|kustuda. (10.9)

♦ pisukene taht (1)

tahtma (828) *v*

tahab (257), taha (191), tahax (143), tahame (51), tachtis (38), tachtwat (38), tahan (33), tahat (27), tahaxit (10), tachtnut (8), tachtsit (8), tahaxin (4), tachtnuth (3), tahate (3), tahaxite (3), tahaxsit (3), tahä (2), tahaxime (2), tacht (1) *lüh*, tachtes (1), tahaxe (1), tahaxete (1)

Se Arm ninck wegkÿ tahax lumall meile anda, etc: (8.11)

♦ võima ning tahtma (8): *tahtma ning võima* (2)

tahtma* (2) *s* 'tahtmine'
Tachtmas (2)
pea süñib mea sinu Tachtmas on mottelnuth, hæ meile sest armast Issandast. (11.8)

tahtmine (54) *s*
tachtmeße (28), tachtmene (19), tachtmeßest (4), tachtmesest (3)
Mina anna minu tachtmene łumala tachtmeße siße, ninck tahan heel|melel łumala tachtmeße prast, sydt Ilmast, sen igkeweße Taiwa Ricku roymu siße menna. (35.5)
♦ jumala tahtmine (30): *jumala töö ning tahtmine* (2), *jumala õnnistus ning tahtmine* (1), *jumala tahtmine ning tema kallis meel* (1), *kõige kõrgema jumala isa tahtmine* (1). ♦ meel ning tahtmine (13): *jumala meele ning tahtmise pärast* (5), *jumala meele ning tahtmise pärast elama* (3), *jumala meele ning tahtmise pärast olema* (3), *hell meel ning kallis tahtmine* (1), *jumala tahtmine ning tema kallis meel* (1). ♦ kallis tahtmine (5): *hell meel ning kallis tahtmine* (1), *kallis sõna ning tahtmine* (1). ♦ jumala töö ning tahtmine (2). ♦ kõigekõrgema tahtmine (1)

taimema* (2) *v* 'istutama'
taimenuth (1), taÿmenuth (1)
Vlle sedda N. syß on kz łumal se Tæñomeße meddy Süddame siße istutanuth, echk taymenuth, eth meye piddame opma tundma, ninck łumala tæma Hæ|tegkomeße eddest tæñama. (30.7)
♦ ilma sisse taimema (1). ♦ istutama ehk taimema (1)

takistama* (5) *v* 'kinnitama, talletama'
tackistab (2), tackistama (2), tackista (1)
syß næhme meye syn ninck sæl Ayno Pimedus, ninck on meddy meles, kuy eb næxime meye sedda Peiwa walgkust, meye eb woy vchtekit Sægkemet Troste oma Süddame sisse tackista, Sæll allemæ meye Külma Higki higkida, ninck eb tæme mitte, koho meye Surma wallust bleiben sollen. (34.6)
♦ südame sisse takistama (5)

tald (1) s
~~tallade~~ (1)
jala|tald (1): *jala tald* (1)
~~*et meye kul-tews Pattu olleme; amma meye Pee-layest, amma meye Ialla tallade alla, łumal tahab mett ny puchtax teha, ny puchas kuy se vws sündinut łapsukene on*~~ *(2.4)*

talitama* (19) *v* 'talitsema'
tallitada (12), tallita (4), tallidta (1), tallitis (1), tallituth (1)
Waidt enne sedda, ninck kaas perrast, omat ny paliu ilma erra|paiatamatta Sadda tuhat korda Inimeßet, ke Adamist omat sündinut, kekit eb olle sen Surma woynut tallidta. (8.5)

tall, -i (9) *s*
Talli (9)
Ninck on se nüit meye röym, et ~~Chr~~ meddi eddest sen Talli siddes on Ilmalle

tulnut, ninck sen Seuma siße pantuth, et tæma meit, et is meil mitte mäad olle Taÿwas, se Pattu perrast, ielles ÿmber tachtis Taÿwa siße wia. (4.7)

veise|tall (6): *veise tall* (6)

Kudt nüit nente Pöhade Englille se suhr Taiwz suhrest roÿmust kitzsax saÿ, et nœmat Taiwast maha tullidt, nente Loÿa ninck Issanda, sen Weddichse Talli siddes walatama, (2.11)

♦ tall ning sõim (2): *veisetall ning sõim* (1)

tallaja (17) *s*

tallaia (10), tallaÿa (5), tallaiat (1), tallaÿast (1)

Eßimelt A. R. pidda meÿe sÿn lõhitelt teedtma ninck meles piddama, sest sinatze Mao Pœ tallaÿast, se on sest Issanda Chrīxse tæma Personist, (5.11)

mao|tallaja (14): *mao|tallaja* (13), *mao tallaja* (1)

Sem|prast piddab sen Mao tallaÿa Ema ÿx Neützikene ollema, ninck lebbi sen Pöha Waimo tegko hendax sama. (1.9)

♦ mao pea tallaja (3): *õige mao pea tallaja* (1), ♦ õige maotallaja (2), ♦ Kristus ehk maotallaja (1), ♦ maotallaja ema (1)

tallama (20) *v*

tallama (9), tallada (5), tallanut (3), tallatuth (1), tallawat (1), talletuth (1)

Vche se|sarnse kindla vßu ninck ilma erra|moitmatta Wœe kaas, omat needt onsat Patriarchit ninck keick Pöhad, sen Kochnretti wasto woÿtelnut, ninck tædda oma Iallade alla tallanut. (5.14)

katki tallama (13)

Et se Pöha Rÿsti Kirck alckmesest sest Ilmast, sē suhre ninck röhmsa Iowlo Pöha on pöhitzenut, on sest tuttaw et meddÿ eßimeßele wanambille on toiwutut, sē Naÿse Sœme, kœ sen Mao Peë piddi katki tallama. (2.1)

♦ [kellegi] pead tallama (14): *mao pead katki tallama* (10), *kõhnreti pead katki tallama* (1), *kuradi pead katki tallama* (1), *mao pead tallama* (1), *sinu pead katki tallama* (1), ♦ jalgade alla tallama (4), ♦ jalgade kaas tallama (1)

Tallinn (8) *s* kohanimi

Tallinna (7), Talliña (1)

Ia mina tahan küll vsckuda, kudt sesinane kallis ninck kurrÿ Aÿck peax kauwa thurima; sÿß eb pea vxkit Inimene Tallinna sees kauwa ellama. (9.4)

♦ Tallinna rahvas (3): *vaene ning hästi kiusatud Tallinna rahvas* (1), *vaene Tallinna rahvas* (1), ♦ Tallinna meri ning viik (1)

tallus* (27) *s* 'maa'

talluße (16), talluse (3), tallus (2), talluset (2), tallußet (2), talluside (1), tallust (1)

ilma|tallus* (27) 'maa': *ilma|tallus* (23), *ilma tallus* (4)

Ninck sawat nente Ilma|talluside Ißandille moñe|sarnast Nÿmedt antuth: Minck|prast eb peax sÿß selle|sinatzelle Ißandalle vlle keicke Issandite, ninck Kuñingkalle vlle keicke Kuningkade, moñe|sarnast Nÿmedt antuth sama. (7.2)

Se|prast A. R. peaxime meÿe nedt Sanat (Sinu Sana se Roogk etc:) auwsamb ninck korgkemb piddama, kuÿ keicke Ilma|tallus Rick„, ninck Hüÿß. (18.3)

♦ ilmatalluse isand (8): *suur ilmatalluse isand* (1), *suur ning vägev ilmatalluse*

isand (1), *suurte ilmatalluse isandate vägi* (1). ♦ ilmatalluse hüüs (4): *ilmatalluse rikkus ning hüüs* (1). ♦ ilmatalluse kuningas (3): *suur ilmatalluse kuningas* (1), *suurte ilmatalluse kuningate sõjavägi* (1). ♦ ilmatalluse rikkus (3): *hivulik ning tühi ilmatalluse rikkus* (1), *ilmatalluse rikkus ning hüüs* (1), *suur ilmatalluse rikkus* (1). ♦ ilmatallus ning meri (1). ♦ ilmatalluse laps (1), ♦ ilmatalluse rõõm (1). ♦ suur ilmatalluse au (1)

talv (6) *s*

Talwe (6)

Nedt|samat keick omat se Külma Talwe Ayall surnuth, Waidt Kewwade pohle, kuy se Maa hend vlles|awab, syß pugkewat næmat vx igka Loyus oma Pæssast ette, ninck omat ellawat. (31.7)

♦ külm talv (3): *külma talve aeg* (1), *suur külm talv* (1). ♦ talve aeg (2): *külma talve aeg* (1). ♦ suvi ning talv (1). ♦ sügise ehk talve aeg (1)

tangid (1) *s*

Tangede (1)

Weel paliu wehemb pidda meye lothma, meddy heñesa Kañatuße pæle, mea sina ninck mina kañatame, Kuy meye se Iumala Sana prast, hend laßexime Tullise echk kumade Tangede kaas katki kisckuda, nick tuhax polleda, syß eh woy meye vxikit iuxse karwa mitte maxada. (25.9)

♦ tulised ehk kuumad tangid (1)

tantsima (1) *v*

tantzma (1)

Kolmandel pidda meye opma, eth meddy Risti kandia 3. doctrina. ~~Chr.~~, ~~Ih.~~, meddy hæx oma Risti kandnuth on, nick meile vche Oppetuße pra iethnuth, eth meye, kuy tæma Sullaset, syn Maa pæl, eh mitte tüma Padiade, echk Roside pæl piddame keuwma, echk tantzma, nick suhre Auwo sid: syn ellama. (26.7)

♦ käima ehk tantsima (1)

tao* (19) *adv* 'taval'

tao (19)

kui|tao* (18) 'kuidas': *kui tao* (18)

Perrast taha meye kaas kulda, kuy tao ninck mingk kombel meye sest Surma wallast olleme erra|pæstetuth. (8.1)

teisi|tao* (1) 'teisiti'

Waidt ke toisi|tao oppep, kudt Iumala Sana oppep, se Laitap Iumala nyme meyte seas, Sen eddest hoydtka sina mind armas Iumal Taiwane Issa. (37.11)

♦ kui tao ehk mil kombel (2)

taotama* (3) *v* 'tabama'

tawutanuth (3)

Vx Kindel Linn on meddy Iumal, vx hæ Asso ninck Kinnitus, Tæma awitab meidt iulkest keickest heddast, kumb meidt nüth on tawutanuth. (21.5)

tapja (1) *s*

tappialle (1)

ära|tapja (1)

Nente Ebbauschkusille, ninck Erra|tappialle, nente Portu ninck Portu-

sundialle, nente Noÿalle ninck woÿra lumala piddaÿalle, ninck keicke Walleleickialle, nente|samade ossa piddab ollema sen Hauwa siddes, kuß se Pörgku|Tullÿ ninck Schweuel polleb, se|sama on nente pannitzede töÿne Surm. (15.5)

taplema (4) *v*

taplewat (3), tapleb (1)

Meÿe næme wahelt, kuÿ nedt Inimeßet iße|kesckes taplewat, sÿß sawat næmat suhret hawat, echk Reÿat, On nüth se Reick suhr, sÿß pañeb se Artzt kz vche suhre Plastre, se Reÿa pæle. (19.1)

taplus (3) *s*

Tapluße (1), $Tapl_{us}$ (1), taplus (1)

Sæl piddab vx Rachwas vche töÿne toÿse, ninck vx Kunningk|$Rick_{us}$, vche töÿne toÿse wasta, suhre Tapluße ninck Mæssu kaas vlles|toußma. (9.2)

♦ sõda ning taplus (1), ♦ suur taplus ning mäss (1), ♦ vaen ning taplus (1)

tapma (35) *v*

tappetuth (8), tappada (7), tapma (4), tappab (3), tapwat (3), tap (2) *lüh*, tapnuth (2), tapnut (1), tappa (1), tappadta (1), tappanuth (1), tappata (1), tappax (1)

needt|samat on se Surm keick erra|tapnuth, ninck tappab weel tennakit|peiwa, ia aña sen Wÿmsen|peiwa, vxkit Inimene eb woÿ sen Surma wasta mitte seista. (8.5)

ära tapma (34) *v*

Ke suhre ninck hirmsa wæe kz, Möÿka, Tullæ echk muh kuria wiha kz lumala S: wasta seißwat, nĩck keick nedt|samat erra|tapwat, ke se lumala S: armastawat. (20.5)

♦ ära neelama ning/ehk ära tapma (3), ♦ ära tapma ning alla vajutama (1), ♦ nuhtlema ehk ära tapma (1), ♦ ohverdama ning ära tapma (1)

targasti (4) *adv*

tarckasti (4)

Se|sinañe Wÿmne vers A. R. añab meile moñe|sarnast kaunidt nĩck tröstlikut Oppetust, kuÿ sæl on, peab nĩck wallitzeb se keicke wægk: lumall nÿ tarckasti Taÿwa nĩck Maa, kumb doch Wÿmsel Peiwall lebbÿ se tullæ piddawat erra|kaddoma. (22.5)

tark (38) *adj/s*

tarek (16), tarckat (11), tarcka (4), tarckemb (2), tarckade (1), Tarckalle (1), tarckax (1), tarckemax (1), tarckemba (1)

Toestÿ A. R. on se keicke Wægkiwene lumal, lebbÿ tæma tarcka Nouw, sen Taÿwa ninck Maa, ninck kaas keick aßiat iñe|tabbasel|kombel lohnut. (11.3)

Sÿß on sen keicke tarckemba lumala salla Nouw|andia siddes, se Nouw antuth, et lumala P: piddi Inimesse liha nĩck werre hennesa pæle wothma, sen Surma kañatama, ninck sen waÿse Inimesse Suggu erra|peestma. (7.6)

Omat toch needt Tarckat sest Peiwa Toußmeße Maast hend röimustanut, ninck saidt kaas weikasti röÿmustuth, kudt næmat sen Tæche negkisit, kumb næmat sen|sinatze Lapsukeße iure wÿß: (6.12)

nina|tark (1): *nina tark* (1)
Perrast saab kaas vx toine hulck neist Inimeße Lapsest leututh, ned|samat omat vpris Nœnna tarckat, kuÿ nœmat nœgkewat, eth sœl vx Maa, ninck syn se toyne Maa, Sodda, erra|rickmeße, Katku, Kallÿ Aÿa, echk muh willetzuße kz, saab nuheltuth, (24.6)
♦ tark nõu (5): *kaunis tark nõu* (1), *kõige targem nõu ning tahtmine* (1), ♦ tark pagan (4), ♦ tark inimene (3): *kaunis tark inimene* (1), ♦ tark jumal (3): *kõige targem jumal* (2), ♦ kaunis tark (2): *kaunis tark inimene* (1), *kaunis tark nõu* (1), ♦ tark kuningas Saalomon (2), ♦ targa pagana kaebamine (1), ♦ targad pagana raamatu kirjutajad (1), ♦ targad sest päeva tõusmise maast (1), ♦ tark mees (1), ♦ tark ning õige (1), ♦ tark ning rikas (1)
• vt *nina* → *tark|nina* (2)

tark|nina (2) → *nina*

tarkus (26) *s*
tarckuße (13), tarckus (7), Tarck$_{us}$ (2), tarckußest (2), Tarckust (2)
Eßimelt tœñame meÿe lumala tœma keicke korgkemba Tarckuße, perrast tœma keicke heldema Armu, Kolmandel tœma keicke wœgkewama wœe eddest. (10.4)
♦ kõige kõrgem tarkus (3): *kõige kõrgem õpetus ning tarkus* (1), ♦ meel ning tarkus (3), ♦ inimese tarkus (2): *inimese keel ning tarkus* (1), *inimese mõtlus ning tarkus* (1), ♦ kõige kõrgema jumala tarkus (2), ♦ keel ning tarkus (1): *inimese keel ning tarkus* (1), ♦ mõtlus ning tarkus (1): *inimese mõtlus ning tarkus* (1), ♦ nõu ning tarkus (1), ♦ õpetus ning tarkus (1): *kõige kõrgem õpetus ning tarkus* (1), ♦ tarkus ning töö (1), ♦ vägi ning tarkus (1)

tarve (27) *s*
tarbex (27)
Vxkit Issa eb murretza ninda oma Lapsede eddest, ninck eb olle kaas mitte nÿ helde andma, mea tœma Lapse tarbex tulleb, kudt Ih$_{us}$ Chr$_{ist}$ meddÿ eddest murretzeb, ninck on helde andma, mea meddy tarbex tulleb. (7.13)
♦ tarbeks tulema (22), ♦ mis tarbeks (4), ♦ tarbeks olema (1)

tarvis (22) *afadv*
tarwis (21), tarwist (1)
Kennel nüith abbÿ ninck trosti tarwis on, se|sama otzka lumala iures, lebbÿ vche kindla Vßu ninck se Põha Palwe, sÿß peat sina toesti abbÿ ninck Armu leudma, eth sina kaas röymsasti woid paiatada, (10.6)
• vt *olema* → *tarvis olema* (22)

tasasti* (2) *adv* 'tasakesi'
tassast (1), taßasti (1)
Röimustut on minu südda ninck meel, tassast ninck waikesti (35.5)
♦ tasasti ning vaiksesti (2)

tasuma (2) *v*
taßoma (1), taßonut (1)
ära tasuma (2)
Meÿe waiset Pattuset Inimeßet olleme exinut, sÿß piddi kaas vx Inimeñe meddÿ eddest maxma, ninck sen kuria vlle|astmeße erra|taßoma. (6.11)

tatar* (1) *s* 'tatarlane'

Tatrat (1)

Minck|prast meÿe olleme se Kolmande lütl: sid: kulnuth, kein Volck auff Erden, kein Mensch vnter d' Soñen ist freÿ fur dem Creutz, Iudat, Türckit, Tatrat, Pagkanat, Vsckulißet et Ebbausckulißet, Waadt ninck Kuriat, nedtsamat keick omat se Risti ninck Surma alla heitetuth, Es gehet eim̃ wie dem andern, spricht Salomon. (27.3)

tava → *tao**

teadja (3) *s*

teediat (1), teedtiadte (1), teediade (1)

kirja|teadja (3)

Paul$_{ms}$ on toddest vx Tarck Mees olnut, ninck nente Phariseiride ninck Kiria|teediade Kiria siddes heesti oppetut, ninck lumal tachtis tedda v̈chex suhrembax Apostelix teha, (38.4)

♦ peapiiskopid ning kirjateadjad (1), ♦ variseride ning kirjateadjate kiri (1)

teadma (200) v

tædta (38), tæ (24), tæb (22), tædma (14), tædtma (13), tæta (11), tæme (8), tædame (6), tædtwat (6), tæte (6), tædwat (5), tæn (5), teedta (5), tæda (4), tædtnuth (4), tædnuth (3), tædtmatta (3), tædtnut (3), teedtma (3), teeta (3), teëta (2), tæa (2), tæ (1), tæame (1), tæd (1), tædate (1), tædis (1), tædmatta (1), tædtmata (1), teë (1), teedame (1), teedwat (1)

Wasto nente|sarnse motluße ninck Kiuwsatuße, pidda meÿe toesti tædma ninck kz vsckma, eth meddÿ Armas lumal tæb nĩck moistab keicke meddÿ willetzuße. (29.4)

♦ teadma ning/ehk mõistma (13): *mõistma ning teadma* (2), ♦ teadma ning uskuma (8): *uskuma ning teadma* (2), ♦ teada andma (7): *näitama ning teada andma* (2), *kirjutama ning teada andma* (1), *õppema ning teada andma* (1), ♦ teadma ning/ehk kuulma (3), ♦ tundma ning/ehk teadma (3), ♦ kartma ning teadma (1), ♦ teadma ning lootma (1), ♦ teadma ning märgile panema (1), ♦ teadma ning meeles pidama (1), ♦ teadma ning õppima (1)

teadmine (2) *s*

tædtmene (1), tædtmeße (1)

Nœmat vttelket kül, meÿe vßume, sÿß on nente Vsck ninck tædtmene valsch, neet Kurratit vsckwat kaas, ninck kartwat hendassa. (36.4)

♦ usk ning teadmine (1)

tee (67) *s*

te (37), teh (26), teel (1), Teest (1), tehl (1), tæ (1)

Se Kochnret ninck se Pannine Ilm, kudt kaas se erra|netetuth Kurrati Laps, se Pannine Pawest, iohatawat kaas ned Inimeßet v̈che te pœle, Waidt A. Inimene, se eb olle mitte se eike Teh, kumb se Kochnret, Pañine Ilm ninck se Pawest sinulle neutab, se|sama te iohatab sind sen igkeweße Pörgku|hauwa sisse, (8.8)

risti|tee (1): *risti tee* (1)

~~Chr~~$_{ms}$ on se eike Pœ|mees nĩck eel|keuÿa, tæma on meile se eike Risti Te

technut nīck neuthnuth, tæma on kz se Risti õñistanuth ninck pühitzenuth, meile, vche Oppetuße iethnuth, dz wir in seine fußstapffen treten, Vnd ihm nachwandern sollen. (25.5)

♦ õige tee (16): *õige ristitee* (1), *õige tee ning õpetus* (1), *õige tee ning sild* (1), *õige tee, tõde ning elu* (1). ♦ patuste tee (3). ♦ ainus tee (1). ♦ inimese tee (1). ♦ kuri tee (1). ♦ tee ehk reis (1). ♦ tee sest õigusest (1). ♦ väär tee (1). ♦ võõras tee (1)

• vt *juhataja* → *tee|juhataja* (1), *käija* → *tee|käija* (2), *mees* → *tee|mees* (1) 'teekäija'

tee|juhataja (1) → *juhataja*

tee|käija (2) → *käija*

tee|mees (1) 'teekäija' → *mees*

teenima (10) *v*

tehnima (3), tenima (2), tehninuth (1), tehniwat (1), tenida (1), tenidt (1), thenida (1)

Ia õñista Iumala, nīck surre erra, se on: Sina ted weel heestÿ, kÿtat nīck tenidt Iumala, ninck lehat se vlle hucka. (27.6)

♦ kiitma ning teenima (1). ♦ teenima ning austama (1). ♦ teenima ning õppema (1). ♦ teenima ning tänama (1)

• vt ver*teenima*, vor*teenima*

teenistus (4) *s*

Thenistuße (2), Tehnist$_{us}$ (1), Tehnistuße (1)

neil eb olle Iumala Kescku mitte olnuth, erranes næmat omat keicke woÿra Iumala Tehnistuße, ia keicke Sogkeduße siddes ellanuth. (17.3)

jumala|teenistus (1): *jumala teenistus* (1)

Kuÿ kaas se Pöha rysti Kÿrcko siddes se kombe on, et tæma keick Iumala Thenistuße vche Palwe, Laulo ninck kaas Tæño|laulode kaas algkwat ninck iethwat. (2.9)

♦ võõra jumala teenistus (3)

• vt ver*teenistus*, vor*teenistus*

tegema (360) *v*

teha (67), teb (58), tegkema (43), technut (34), teeb (26), technuth (22), tehme (21), techtuth (15), tegkewat (14), te (11), techtut (7), ted (6), teh (6), techt (3), tehn (3), tetæ (3), teeb (2), teed (2), tegki (2), tegkis (2), tegkÿ (2), teme (2), texsit (2), techkem (1), techket (1), teete (1), teex (1), teexit (1), tegkisit (1), temeh (1)

Kuÿ nüth se keicke wægk: Iumal Issandt se|sama piddab tegkema, nīck tahab kz teha, se|sama oppeb meile se|sinane toine Verß, Palwe kombel. (21.1)

üles tegema (3) 'korda seadma'

Meÿe Loehme, nÿ pea kuÿ se Neutzikene Maria selt Englilt olli kuelnut, eth tæma piddi sen Ißanda Hn$_{us}$se Christuße Eñax sama, on tæma hend vlles technut, ninck oma Waña Æÿa, se Elisabette iure, vlle se Iuda Megge eckitzelt mennut. (1.10)

♦ õndsaks tegema (12). ♦ kahju tegema (11). ♦ kurja tegema (9). ♦ häbiks te-

gema 'häbistama' (8). ♦ rikkaks tegema (7). ♦ tegema ning/ehk laulma (7): *laulma ning tegema* (1). ♦ elavaks tegema (6). ♦ puhtaks tegema (6). ♦ terveks tegema (6). ♦ tööd tegema (6). ♦ liiga tegema (4). ♦ pattu tegema (4): *eksima ning pattu tegema* (1). ♦ jalgu tegema 'jalgu alla tegema' (3). ♦ õigeks tegema (3). ♦ ülekohut tegema (3). ♦ vabaks tegema (3). ♦ vahet tegema (3). ♦ algama ning tegema (2). ♦ haiget tegema (2). ♦ kurvaks tegema (2). ♦ näitama ning tegema (2): *tegema ning näitama* (1). ♦ tühjaks tegema (2). ♦ uueks tegema (2). ♦ heaks tegema (1). ♦ häbi tegema (1). ♦ kindlaks tegema 'kinnitama' (1). ♦ mõtlema ning tegema (1). ♦ muret tegema (1). ♦ õppema ning tegema (1). ♦ otsa tegema (1). ♦ rahu tegema (1). ♦ tegema ning ette võtma (1). ♦ tegema ning muretsema (1). ♦ tegema ning sisse seadma (1). ♦ võlga tegema (1)

tegemine (79) *s*

tegkomeße (50), tegkomene (13), tegkomeßest (5), tegkomesest (3), tegkimist (2), tegkemist (2), tegkomest (2), tegkom (1) *lüh.* tegkomeßet (1)

Minck|pr: keick tæma tegkomene on toßÿ, ninck tæma Te omat eiket, nĩck ke korck on, sen woib tæma allanda. (30.9)

hea|tegemine (66): *hea|tegemine* (38), *hea tegemine* (28)

Meÿe Onsat Wanambat (:A. R:) omat se Põha rÿsti Kircko siddes, keick asÿat heesti ninck kauniste siße seedtnut, kumba Põha ninck Peiwade vlle meddÿ arma ellawa lumala heë tegkomesest keickele lnimeßelle piddab kulututh sama, ninck et meÿe kaas lumala keicke tæma hee tegkomeße eddest keickest süddamest kauni Ninck röhmsa Laulode kaas piddame kÿtma ninck tænama. (1.1)

♦ suur heategemine (13): *suur heategemine ning helde arm* (2), *suur arm ning heategemine* (1), *suur heategemine ning arm* (1), *suur ilma ärapajatamata arm ning heategemine* (1). ♦ heategemine ning arm (7): *suur heategemine ning helde arm* (2), *ilma ärapajatamata arm ning heategemine* (1), *suur arm ning heategemine* (1), *suur heategemine ning arm* (1), *suur ilma ärapajatamata arm ning heategemine* (1). ♦ jumala heategemine (3): *jumala nõu ning kõik tema heategemine* (1), *jumala õnn ning heategemine* (1), *jumala tõotus ning heategemine* (1). ♦ tegemist olema (2). ♦ and ning heategemine (1). ♦ inimese sündimine, ilmale tulemine ning heategemine (1). ♦ kallis sõna ning muu heategemine (1). ♦ kurja tegemine (1). ♦ pisukene heategemine (1)

tegija (74) *s*

tegkia (40), teckia (14), t (11) *lüh.* tegkiax (4), teg (2) *lüh.* tegkiade (2), tegkiat (1)

kurja|tegija (5): *kurja|tegija* (3), *kurja tegija* (2)

Moñikat waña Kircko oppiat, wie wir in ihren scriptis lesen, saab se Rist kz nimetuth vchex wöllax, kumba wöllase sÿße, nedt Kuria|tegkiat ninck nedt warkat omat vlles|pooduth, nĩck on se sama vlleß|Pooho|mene nente Römere Rachwa iures, vx heutüh ninck kurrÿ Surm olnuth, sest, eth næmat nedt|samat lnimeßet, ke sæl saidt vlles|pohoduth, ne keicke kuriemba kuria|tegkiade eddes omat piddanuth. (26.2)

õnnis|tegija (69)

Se|sinane Lapsukene on kaas se keicke Ilma Oñis|tegkia: Kœ hend iße on andnuth vchex Erra|luñastußex meddÿ Pattude eddest. (7.9)

♦ issand ning õnnistegija (16): *armas issand ning õnnistegija* (2), *issand ning õnnistegija Jeesus Kristus* (2), *armas issand ning õnnistegija Jeesus Kristus* (1). ♦ õnnistegija Jeesus Kristus (8): *issand ning õnnistegija Jeesus Kristus* (2), *armas issand ning õnnistegija Jeesus Kristus* (1), *kõige ilma õnnistegija Jeesus Kristus* (1), *õige õnnistegija Jeesus Kristus* (1), *õnnistegija Kristus Jeesus* (1). ♦ kõige ilma õnnistegija (6): *kõige ilma õnnistegija Jeesus Kristus* (1), *tõsine messias ning kõige ilma õnnistegija* (1). ♦ armas õnnistegija (4): *armas issand ning õnnistegija* (2), *armas issand ning õnnistegija Jeesus Kristus* (1), *armas õnnistegija ning aitaja* (1). ♦ õnnistegija ning aitaja (4): *aitaja ning õnnistegija* (1), *armas õnnistegija ning aitaja* (1). ♦ messias ning/ehk õnnistegija (3): *tõsine messias ning kõige ilma õnnistegija* (1). ♦ äralunastaja ning õnnistegija (3): *õnnistegija ning äralunastaja* (1), *paganate õnnistegija ning äralunastaja* (1). ♦ kurjategija ning/ehk röövel (2). ♦ paganate õnnistegija (2): *paganate õnnistegija ning äralunastaja* (1). ♦ õige õnnistegija (2): *õige õnnistegija Jeesus Kristus* (1). ♦ ainus õnnistegija (1). ♦ äralepitaja ning õnnistegija (1). ♦ kurjategijad ning vargad (1). ♦ õnnistegija ehk hädaaitaja (1). ♦ õnnistegija ning ärapäästja (1)

tegu (17) *s*

tegko (13), teuhs (2), Teust (1), Theus (1)

Minck|prast meddÿ Ello ninck tegko, eh woÿ Iumala mele|prast mitte olla, se olkut sÿß, eth meÿe Iumala kartußе siddes, tœdda kauny Laulude kaas tœñame, ninck meddÿ Emã Kele kaas abbÿ hüÿame. (12.6)

Sÿß tœñawat Iumala ninck kÿthwat sind, se Rachwas hæs teuhs, Se Maa kañab wilia ninck Parrandab hend, sinu Sana on hæstÿ keuwnuth. (17.5)

♦ töö ning tegu (9): *hea töö ning tegu* (2), *heris töö ning tegu* (1), *tegu ning töö* (1). ♦ hea tegu (5): *hea töö ning tegu* (2). ♦ elu ning tegu (1)

teie (359) *pron*

teÿe (244), teddÿ (58), teile (26), teidt (20), teÿdt (3), teil (2), teÿl (2), tæddÿ (1), teddi (1), teist (1), teÿle (1)

Se on teddÿ Murre, (:tahab se Prophet vttelda:) eth teÿe mottelde, Iumal on vx wihaw Iumal, ninck wihastab teddÿ kaas, Tahab teidt sen Pattu prast sen Pörgku|hauwa sisse lückada, kudt teÿe sen|sama kaas ollet vordehninuth. (7.12)

teine (220) *num/pron*

toine (60), toÿse (50), toise (32), toiset (13), toisest (9), toÿne (9), toiste (8), toist (6), toÿset (6), toiselle (5), toises (5), toÿsest (5), toÿselle (4), töine (2), töÿne (2), toised (1), toisi (1), töist (1), töÿse (1)

Se toine Palwe on nuith se, kuß meÿe laulame. (16.4)

Minck|prast vxkit Inimene eh woÿ vche toÿse Inimeße heex mitte ilmalle tulla, kudt kaas kekit vche toise heex eh mitte erra|surre: Erranis vx igka Inimene saab sen Ello tœma iße hennese heex, kudt kaas sen Hiwo ninck Henge. (6.5)

teine|teise (23): *teine teise* (23)
Minck|prast A. R. meye wayset Inimeßet istzime keick vche toine toyse kaas, sen keicke suhremba Pimeduße ninck Surma wariu siddes, (8.6)
♦ teineteise järges (2)
• vt *tao** → *teisi|tao** (1) 'teisiti'

teine|teise (23) → *teine*

teisi|tao* (1) 'teisiti' → *tao**

teisiti (12) *adv*
toisite (11), toysite (1)
Nente|sarnse motluße ninck Inimeste keckide Sædtuße wasta, oppeb meile meddy Laull paliu toisite. (16.7)

tema (2049) *pron*
tæma (1819), tædda (107), tæmal (39), tæmalle (37), tæmast (20), tæmall (7), tæmale (6), tedda (6), tæmalt (5), tæa (1), tæma (1), tema (1)
Waidt nüith on Iumal meile toywutanuth, eth tæma nente|samade Inimeste iures tahab ellada, ke tæma Sana kulwat ninck tædda armastawat. (13.3)

tempel (1) *s* 'pühakoda'
Templi (1)
Minck|prast katze, se Engel sest Toiwutußest on oma Templi sisse tulnut: Se|sama Nouw ninck Nouwo|andia on toddest tulnut, ninck eb olle meile vx|peines sen Iumala Tachtmeße tædta andnut. (7.8)

teotaja (6) *s*
Teotayat (5), Teotayast (1)
Hæ selle ke eb kew nente Ebbauschiade Kerras, echk astub nente Pattuste Te pæl, echk istub kussa ne Teotayat istuwat. (36.2)
♦ teotaja ning pilkaja (1)

teotama (4) *v*
teotame (1), Teotas (1), teotawat (1), theoduth (1)
Minck|prast eb tahame meye syß mitte tæma meele prast ellada, moito meye wihastame tædda, ninck teotame tæma kallis nymi ninck Sana? (36.14)
♦ naerma ning teotama (1), ♦ teotama ning laitma (1)

tera (4) *s*
terraße (3), terras (1)
silma|tera (4): *silma|tera* (3), *silma tera* (1)
Ninck mina taha, spricht der Herr, vx Tulline Mühr vmber teidt olla, nick tahan seel siddes olla, ninck tahan hend auwsasti sæl sid: neuta, Ke teidt kinni hackab, se hackab minu Silma terraße kinni. (22.6)
♦ kõige kõrgema jumala silmatera (1)

terav (2) *adj*
terrawa (1), terrawat (1)
Minck|pr: meddy Iumalall omat nedt|sarnset Silmadt nick Korwat, ke ickex Layal awwa seißwat, kenne Silmadt terrawat omat nægkema, ninck tæma Korwat heldet nick nobbedat kulma, (29.4)
♦ terav mõõk (1), ♦ teravad silmad (1)

tere (1) *int*
Terræ (1)
Terræ tullemast A. Inimene, iütle mina ielles vmber. (11.7)
♦ tere tulemast (1)

tertio (1) *adv* 'kolmandaks'
Tertiô (1)
lelles vmber se wasta, nente waade Inimeste kombe saab nymetuth: Kæ nente Ebbauschkiade wöira Oppetuß ninck kuria ello erra|polgkwat: Secundô, Kæ oma Lusti piddawat sen Issanda Kesckude siddes: Tertiô Ninck oma Su kaas se|sama iulkeste tunnistawat, Ninck sest|samast Öhd ninck Peiwa paiatawat. (36.1)

terve (30) *adj/s*
terwex (13), terwet (12), terwe (2), terwæ (1), terwedt (1), terwelle (1)
Ninck et meye keick wayset, Haiket ninck heddalißet olleme, ninck Iumal tahab meit Rickax, terwex, ia onsax teha, minck|prast eb tahame meye sÿß mitte tæma iure ioosta, ninck tæma Sana wasta wotta? (36.13)
Ninck et eb nente terwelle vchtekit Arste waya olle, moito neile Haykelle. (2.7)
Kuy meye, annab Iumal terwet, se tullewa Iütluße siddes, Iumala toiwutußest ninck hæ tegkomeßest, piddame kwlma. (36.15)
♦ tervet andma 'tervist andma' (10), ♦ terveks saama (6), ♦ terveks tegema (6), ♦ hästi ning terve (1) 'hästi ning tervena', ♦ terved silmad, kôrvad, käed ning jalad (1)

tervis (3) *s*
terwust (2), Terwus (1)
Kuy nüith vx waine Trath tahax korckide Ridede kz keüya, nick oma terwust kytada, sÿß eb sa tæmalle mittekit antuth: Eike ninda, kuy meye tahame oma Wagkaduße ninck Hæ Töh kytada, sÿß eb sa meye Iumalast mitte kulduth. (19.4)

tervitama (2) *v*
terwetawat (1), Terwetut (1)
Se Neützikene Maria on vx|peines sē Netuße wasta onnistuth, kui se Engel Maria wasta paiatis: Terwetut ollet sina onnis, se Ißant on sinu kaas, onnistut ollet sina nente Nayste seas. (2.6)
♦ tervitatud olema (1)

tervitus (1) *s*
terwetust (1)
Katze, kuy mina sen heele sest terwetust kulsin, hüppis se Laps röhmu kaas minu Hiwo siddes. (1.11)
♦ hääl sest tervitusest (1)

testament (5) *s*
Testamenti (2), Testa (1) *lüh.* Testamentist (1), Testamentÿ (1)
Sel|samal kombel omat kaas needt Onsat Pöhat Inimeßet sen Vde Testamenti siddes, kaunidt Laulut Iumala Auwux laulnuth, (12.4)
♦ Uus Testament (2), ♦ Vana Testament (3)

teufel (1) *s* 'kurat'

Teuffel (1)

vlle sedda on kz se Pörgku rüwwe Waym der Teuffel, weikasti tæma pæle ayanuth, eth tæma tædda woiß huckutada in die Helle. (33.5)

tibakene (1) *s* 'tilgake'

tibbakene (1)

vere|tibakene (1)

Meddy Pattut omat toesti suhret, se wasta on Iumala Arm weel paliu suhremb, Ia meddy Iss: ~~Ihse~~ ~~Chrse~~ Ain„ werri|tibbakene vlle|waob keicke Inimeste Pattuth, Kuy kz nedt Iumala kartiat Inimeßet hend igka ayall se kz omat royymustanuth. (19.1)

tiib (5) *s*

Tiwade (4), Tywade (1)

Ninck kattat hend ninda, sinu Iss: ~~Ihse~~ ~~Chrse~~ Armuliko Tiwade ninck Mantle alla, Syß peat sina toesti vsckma nick tædma, eth Iumall Issa, sinu Pattut lebby tæma Arma Poya ~~Ihm~~ ~~Chrm~~ tahab andex anda. (32.8)

♦ armulikud tiivad (3): *armulikud tiivad ning mantel* (1), ♦ Kristuse Jeesuse tiivad (1)

tike* (1) *adj* 'tihe, paks'

~~tieke~~ (1)

paliu wehemb piddame meye oma Wayse Eikeduße pæle lothma, moito se|sama kuy vx waña ~~tieke~~ Rye, ia kudt se Sit piddama: Erranes et meye tædame ninck vßume, Christus on se Kescku otz, ke tæma siße vßub, se on Eike, (3.7)

tilk (5) *s*

tilckat (4), tilkat (1)

ninck nedt Tilckat erra|lackonuth. (26.3)

vee|tilk (3): *vee|tilk* (1), *vee tilk* (2)

Syß tahab tæma meit emüs igkewest erra|pæstada, keick wedde tilkat meye Silmast erra|püchkida, ninck meidt röymsa kaas ielles kogko kooda, mea meye meddy rysti ninck willetza siddes olleme syn maa peel welia kulwanut, (3.9)

vere|tilk (1)

Vlle sedda tulleb kz se pæle, se Kibbe Hiwoliko kuy kz se Igkewene Surm, Nedt otziwat nick keuwat lebby, keick meddy Sonet, ia keick meddy Werri|tilckat im gantzen Corp, andwat meile vche Surma|hawa sen toyse pæle, eth meddy Nægko ninck Kuhlmene erra|kawub. (34.5)

tilkuma (2) *v*

tilkokete (1), tilckwat (1)

Eth nüit neet onsat Patriar: ninck Prophetit omat igkewetzenut, tehendawat neet sanat: Teye Taywat tilkokete, et neet Pilwet laßexit maha satta sen Eike apiatur terra et germinet Saluatore. (1.5)

tina (1) *s*

tiña (1)

Ninda tegky se Kuñingkas Pharao, Kuy se vx nuchtl„ möda olly, prast olly

tæma io ny wally ninck Kangk Südda, kuy eñekit, ninck is taha kz Pharao hendz eñe mitte parranda, eñe kudt tæma wimatelt se Puñase Merre sißе erra|huppus, ninck Pochia wayuß, kuy vx tiña tück Pochia lehab. (30.9)

• vt *tükk* → *tina|tükk* (1)

tinane (1) *adj*

tiñaset (1)

Kuy eb teye mitte tahate hæl|melell, syß piddat teye vlle meldæ neile Lands|knechtille nente Kuw raha andma, ninck sate monda Gotts wunnith weel pælekit, la teye peate se nægkema, ninck vlle melde kañatañu, eth nedt tiñaset wagknat, Katlat aus ewrē heusern werden ausgetragen. (24.9)

♦ tinane vaagen (1)

tina|tükk (1) → *tükk*

Titus (1) *s* isikunimi

Titum (1)

Perrast on meddy Issandt Chr$_{us}$ ißе, oma Apostlide ninck Sullaste kaas, Iherusalemū Linna erra|rickmeße kulutanut, eth tæma lebby Titum Vespasianum sel kombel piddy errarickututh sama, eth keick se Iuda rachwa Suggu, ny kauwa kudt næmat syn Maa|pæl ellasit, piddit sem|pæle motlema. (9.6)

♦ Titus Vespasianus (1)

tohtima (7) *v*

tohi (2), tohit (2), tochtnut (1), tohidt (1), tohy (1)

Et nuit wahell se Pörgku|Koir meile se|sarn motlußet sißе puhub, kuy tohidt sina, ke sina ny suhr Pattune Inimene ollet, Iumala Silmade ette astuda, ke setta kuria eb mitte woy neha, eb kaas mitte saldida, Syß pallub Dauid eemalle. (3.5)

toidus (5) *s* 'toit'

toitußest (2), toituße (1), toitust (1), toytuße (1)

pea|toidus (5)

Löhitelt, nente Pannitze meel ninck motlus seisab vx|peines se|sinatze Ello hüyde ninck Pæ|toytuße pæle. (36.3)

♦ elu hüüs ning peatoidus (1), ♦ hivulik peatoidus (1)

toitma (7) *v*

toitab (2), toytab (2), toytada (2), toithnut (1)

Kæ nüit keick aßiat sötab ninck toytab, se laßeb hend ißе sötada ninck toytada. (6.8)

♦ söötma ning toitma (3), ♦ toitma ning kinni katma (1)

toivutama → *tõotama*

toivutus → *tõotus*

tool (3) *s*

stole (2), Stoel (1)

jutlus|tool (2) 'kantsel': *jutlus|tool* (1), *jutlus tool* (1)

Nüit on A. R. R. se|sinane ißе soidtmene vx lñe|sarnane aßy, sen Ilma eddes ninck keicke Inimeste meles, ninck iñetelewat hend kaas paliu rumalat Inimeßet

sen vlle, et vche se|sarnse allotho ninck wayse siße soidtmesest keicke Kirckode siddes, ninck Iütlus|Stole peel selle rachwalle saab kulututh. (5.2)

predig|tool* (1) 'kantsel'

Predig|stole (1)

Neet|samat, vtle mina, omat kaas minu motlusset olnut, ninck eb kaas eales minu meele siße mitte olle tulnut, et mina minu lallade kaas sen|sinatze Predig|stole pæle piddi seißma, ninck Iütlema, minck|prast se on keick minu meele ninck motluße wasta olnut. etc: (37.9)

tooma (48) *v*

thonut (15), thonuth (8), thob (6), thoma (6), thodut (4), toy (3), thoa (1), thodi (1), thome (1), toob (1), towat (1), tuwa (1)

Minck|prast lebby Chrsse waisuße ninck Surma, on meddy Pattude eddest maxetuth, ninck meile sen lebby se igkeweñe Rick$_{us}$ ninck ello ielles thodut. (6.10)

ette tooma (4)

Sæl thob se Kochnret keick ette, mea meye aõokit olleme erra|unnutanuth, syß kiuwsab tæma moñe|sarnatzel kombel, eth tæma meidt woib Iumalast erra-huckutada. (18.5)

♦ ilmale tooma (23), ♦ elu tooma 'elu andma' (5), ♦ ilma sisse tooma (1), ♦ silmade ette tooma (1)

tormama (5) *v*

stormiwat (4), stormikat (1)

eth keick Inimeßet meddy Wainlaßet omat, mea suhr, korgke, tarck ninck wægkew on, nedt|samat seißwat meddy wasta, ninck stormiwat keickest Pai-kast nõck nurckast meddy pæle, eth eb meil vchtekit Silma|pilckmeße ayall nente eddest Rahwo olle. (21.1)

♦ tormama ning mässama (1)

torn (3) *s* 'vangitorn'

Torni (3)

Vx se|sarn hedda olli sel Kunningkal Manaßel kui tæma se Torni siddes olli, tunnistis tæma omat Pattut, ninck tws lumala wiha, et is tæmal mitte rawo olli, ninck kartis hend Iumala igkeweße nuchtluße eddest. (38.9)

• vt *nuhtlus* → *torni|nuhtlus** (1) 'vangistus'

torni|nuhtlus* (1) 'vangistus' → *nuhtlus*

tratt* (3) *s* 'joodik, hulkur'

Trath (1), Trati (1), tratist (1)

ke vche Aino Laulo tundtwat tunneb eikesti Laulda, kuy teye rumalat Inimeßet teddy Nohre Pohwel neist tratist ninck Santist nende vxede eddes ollete kulnut laulwa, ninda laulate teye weel tæñakit|peiwa, eth vche wayse Inimeße Korwat kurtax iæwat kulma, kuy teye Laulate. (11.6)

♦ vaene tratt (2): *kõige vaesem tratt* (1), ♦ tratt ning sant (1)

troost (47) *s*

trost (28), troste (12), trosti (3), trostix (2), Trostist (1), trosty (1)

Moistket A. R. nõck piddaket meles, se keicke korgkemb Oppet$_{us}$ ninck Tarck$_{us}$

saab meile Iumala Sana siddes antuth, kuÿ kz se keicke parremb Trost nĩck röÿmu, keicke meddÿ hedda, Risti ninck willetzuße siddes, olgka sœl mea Risti, hedda ninck willetzus eales tahab syn Maa pœl, mingk kaas meÿe Inimeßet same waÿwatuth. (18.2)

♦ troost ning/ehk rõõm (20): *kaunis troost ning rõõm* (2), *kõige parem troost ning rõõm* (1), *õnnis rõõm ning troost* (1), *ristikandja troost ning rõõm* (1), *ristiusulise inimese rõõm ning troost* (1), *südame troost ning rõõm* (1), *suur troost ning rõõm* (1), *suur troost, rõõm ning elu, see kõige suurem häda* (1), ♦ kaunis troost (3): *kaunis troost ning rõõm* (2), *hea ning kaunis troost* (1), ♦ ahi ning troost (2), ♦ suur troost (2): *suur troost ning rõõm* (1), *suur troost, rõõm ning elu* (1), ♦ hea ning kaunis troost (1), ♦ kindel troost (1), ♦ kõige kõrgem troost (1), ♦ kõige parem troost ning rõõm (1), ♦ kõrge ning vägev troost (1), ♦ õnnis rõõm ning troost (1), ♦ ristikandja troost ning rõõm (1), ♦ ristiusulise inimese rõõm ning troost (1), ♦ südame troost ning rõõm (1), ♦ tröõstlik troost (1), ♦ viimne troost (1)

• vt *sõna* → *troosti|sõna* (1)

troosti|sõna (1) → *troost*

trotz (1) *adp* 'vaatamata'

Trotz (1)

Trotz keickelle, ke meidt tœma keddest tahab erra|kisckuda, Nœmat piddawat setta küll perra ietma, ninck keicke oma töh, wœe, ninck kunsti kaas hucka mennema. (37.13)

trumm* (1) *s* 'toru'

trum (1)

vee|trumm* (1): *vee trumm* (1)

Ia se Palwe on kz (spricht Aug:) se eike Weœ trum, kumb meddÿ Süddame August: siße ioxeb, nĩck teb meddÿ kurbtuße Süddame röÿmsax. (28.5)

♦ õige veetrumm (1)

truu (10) *adj*

truw (5), truwit (3), Truwÿ (2)

Se|sama on se truw Iumala Sullane Moises kz tuñistanuth, ninck Iumala Poÿalle se Auwo Nimÿ kz andnuth, kuß tœma ninda on paiatanuth: Tœma on ÿx suhr Iumall, Wœgkew ninck hirmus, ke ÿchestekit eb mitte Lugku pea, ninck eb wotta mitte Andet, Erranis tœma awitab ned Leßet ninck Issatumata Lapset, ninck armastab ned wöÿrat. (21.4)

♦ truu kirikisand (3): *truu kirikisand ning ori* (1), *truu ning vaga kirikisand ning ori* (1), ♦ kirikisand ning ori (2): *truu kirikisand ning ori* (1), *truu ning vaga kirikisand ning ori* (1), ♦ truu jumalasulane Mooses (1), ♦ truu kiriku-õppija (1), ♦ truu kuningas ning karjane (1), ♦ truu manitsus (1), ♦ truu õppija ning vaga jumalainimene (1)

truusti (1) *adv*

truwiste (1)

Sest, eth nüith se Armuline Iumall, tœma keicke korgkemba Tachtmeße prast, mind se|sinatze Korgke ninck raßeda lütluße Anneti siße on kutznuth, ia ilma

keicke minu tædmatta, ninda kuy iuxse|peiti tommetuth, ninck nüith vlle 4 1/2 lare se|sinatze Kircko, vche Kircko Oppia eddest tehninuth, Se|sama Ande kz, ny paliu, kui lumall minulle omast Armust andnuth on, doch truwiste, nick hæ Süddame mele kz. (25.2)

trööstima (19) *v*

tröstwat (5), tröstib (4), tröstida (3), tröstnut (3), tröste (1), tröstima (1), tröstituth (1), tröstnuth (1)

V'nd Esaias, Kui nüit vx Emã oma Lapse tröstib oma Sülle pæl, eike ninda tahan mina teidt kaas tröstida Israel. (7.13)

♦ trööstima ning kinnitama (5): *kinnitama ning trööstima* (1). ♦ trööstima ning pajatama (1)

trööstlik (27) *adj* 'lohutav'

tröstlick (7), tröstlikut (7), tröstliko (4), tröstlike (2), Tröstlich (1), tröstlik (1), tröstlikit (1), tröstlikudde (1), trostlikude (1), tröstlikudt (1), tröstlikuth (1)

Muito tæma on kaas moñe|sarnatzet ninck kaunidt tröstlikut Laulut technut, kumba Laulut weel tæñakit|peiwa meddy Linna ninck Kirckode siddes, Saxa, Rothze ninck Maá|kelell sawat lauletuth, eb mitte vx|peines sel|sinatzell ayal, muito kaas vlle keicke se Aasta siddes; Laulame meye kaunith ninck tröstlikut Laulut. (9.7)

♦ kaunis (ning) trööstlik (12): *kaunis ning trööstlik laul* (4), *kaunis trööstlik sõna* (2), *kaunis ning trööstlik õpetus* (1), *kaunis ning trööstlik sõna* (1), *kaunis trööstlik laul* (1), *kaunis trööstlik sõna ning jumala tõotus* (1), *kaunis trööstlik tõotus* (1), *suur ning kaunis trööstlik raamat* (1). ♦ trööstlik sõna (9): *kaunis trööstlik sõna* (2), *kaunis laul ning trööstlik sõna* (1), *kaunis ning trööstlik sõna* (1), *kaunis trööstlik sõna ning jumala tõotus* (1), *laul ning trööstlik sõna* (1). ♦ trööstlik laul (6): *kaunis ning trööstlik laul* (4), *kaunis trööstlik laul* (1), *lühikene ning trööstlik laul* (1). ♦ trööstlik ning rõõmus (2): *õnnis, trööstlik ning rõõmus* (1). ♦ kaunis trööstlik tõotus (1). ♦ trööstlik kõne (1). ♦ trööstlik troost (1). ♦ trööstlik vandumine (1)

tuba (3) *s*

tubba (3)

Ninck satis meidt sest hedda orrust, Tæma teeb meidt perrux oma Tubba siddes. (4.11)

taeva|tuba (1): *taeva tuba* (1)

vche wöra kombe siddes seye maa pæle on tulnut, se lebbi on tæma meidt keicke Englide, Taywase Börrelix ninck lumala Koddakundaßex tachtnut teha. et tæma meidt sest sinatze hedda orrust on sathnut, se lebbi tahab tæma meidt omax Perrux se Taywa tubba siddes teha, et tæma Maa peele on wayne tulnut, se kaas on tæma hend meddi pæle hallastanut, ninck tahab meydt Taywa siddes rickax ninck kaas oma Pohade Englide sarnax teha. (4.2)

♦ kamber ehk tuba (1)

tuhat (17) *num*

tuhat (14), tuhande (3)

N. Se korgke Prophet et Gottes Man Moises, on se Wayse ninck armutuma

Inimeße Suggu Ellost im 90. Psalmo also beschreiben: Herr Gott, Tuhat Aastat omat sinu eddes kuÿ vx Peiw, mea eile on möda mennuth, (23.1)

♦ mitu tuhat (3), ♦ mõni tuhat (1), ♦ tuhat korda (1), ♦ ilma äralugemata tuhat (1)

• vt *kordne* → *tuhat|kordne* (1)

tuhat|kordne (1) → *kordne*

tuhk (7) *s*

tuha (3), tuhax (2), tuchk (2)

Iumala wiha paistab kz sell Aÿal nÿ pallawasti meddÿ pæle, eth meÿe motleme, kuÿ tahax Iumall meÿdt vpris tuhax ninck Pörmux polleta. (34.5)

♦ tuhk ning põrm (2): *tuhaks ning põrmuks põletama* (1)

tuikuma (1) *v*

tuigkuwat (1)

eth se Rachwas in Naui hendz se vlle heitotawat, ninck tuigkuwat, kudt vx Iobnuth Mensch, eth eb næmat wahelt tæ, minck Nouwo kz, næmat sest Merre heddast piddaw: erra|pæstetuth sama. (33.4)

tuisune (3) *adj*

tuischkußest (1), Tuiskuße (1), tuisskuße (1)

Minck|prast neet Lehet omat, se Sana, echk eike Oppetus, kumba kaas meÿe lebbÿ sen Tuiskuße ninck kuria ilma, sen|sinatze Ello siddes, piddame lebbi tungma. (37.6)

♦ tuisune ilm (3): *suur ning hirmus tuisune ilm* (1), *suur tuisune ilm, suur sadu ning vihm, palav ning külm* (1), *tuisune ning kuri ilm* (1)

tule|kahju (1) → *kahju*

tule|kuum (1) 'tulelõõm' → *kuum*

tulema (388) *v*

tulleb (112), tulnut (74), tullema (58), tulla (32), tullewat (26), tulnuth (20), tulle (18), tullewa (13), tulli (12), tullÿ (5), tulleme (3), tullex (3), tulka (2), tullit (2), tullede (1), tullemast (1), tullen (1), tullete (1), tullexit (1), tullid (1), tullidt (1), tullnuth (1)

Kuÿ nuit vx pißokene Rist tulleb, kuÿ seel on, Waÿsus, haÿkedus, echk muhd tobbe ninck willetzus, sÿß motleb igke|mees, Iumal wihab meite kaas, ninck eb pidda meit mitte armasti. (36.3)

ette tulema (6)

Keick meddÿ Pattut omat kinni kattetuth, næmat eb pidda enamb mitte maxma, nedt Pattut omat erra|kustututh, ninck sen keicke sügkawama Merre siße süstetuth, sælt eb pidda næmat emist igkewest mitte ette tullema, moito koo nedt Pattut vx|kordt lebbÿ sen Issanda Ihm Chrm omat heitetuth, ninck alla|waÿotuth, sinna piddawat næmat kaas iæma. (8.9)

ligi tulema (3)

Ia se Peiwlick ninck Ku eb tullewat mitte nÿ ligki meÿe iure, kudt Ih$_{us}$ Chr$_{us}$ Iumala Poick, meddi Liha ninck werre siddes, meÿe iure on tulnut. (4.8)

maha tulema (12)

Ach et sina sen Taiwa Katki kißoxsit, ninck tullexit maha. (1.5)

vastu tulema (1)
ibidem Kuÿ tæma nüith Te pæl olli, sÿß thodi tæmalle se Kundschop, dz ihm sein Brud' Esau 400. Mehe kz wasta tulli, kumb Esau se Iacobe 20. Iahr olli wihastanuth. (23.6)
ära tulema (2)
Erra laße se|sinane Ramat sest Kesckust sinu Suhst mitte erra tulla, moito motle Ôhd ninck Peiwa, eth sina se keick peat ninck teed, mea seel siddes kiriututh seisab. (20.9)
ühte tulema (13) 'ühte langema: kokku tulema'
Teÿe Rachwas laulwat vppris Petzikeste ninck hullust, eth eb meÿe mitte pea moistame, mea nœmat laulwat, tulleb se Iumala Sana kaas vchte, echk eb mitte. (11.6)
Sÿß kiriutas se Pœ|mees selle Keÿserille ielles ninda, Mina eb kule nick eb nœ vchtekit kuria neist Risti Inimeßest, Muito se on nente töh, eth nœmat igka|p: homselt warra vchte tullewat, palwuwat nick laulwat, oma Iumala sen Iss: Chrze auwux. (13.2)
ühtekokku tulema (1)
Ninck mina kulutasin, kuÿ minulle saÿ kæstut, ninck katze, sÿß mürrisis sœl, kuÿ mina kulutasin, ninck katze, sÿß likutaßit hendas, ninck nedt Luhd tullit ielles vchte kogko, vx igka Luh oma assemelle. (31.1)
♦ ilmale tulema (62): *sündima ehk ilmale tulema* (1), *sündima ning ilmale tulema* (3), ♦ tarbeks tulema (22), ♦ ilma sisse tulema (14), ♦ kaela peale tulema (3), ♦ elu sisse tulema 'sündima' (2), ♦ appi tulema (1), ♦ ligemale tulema (1), ♦ tere tulemast (1), ♦ tulema ning aitama (1), ♦ tulema ning leidma (1), ♦ tulema ning näitama (1)

tulemine (52) *s*
tullemeße (27), tullemesest (10), tullemene (7), tullemeßest (4), tullemesse (3), tullemese (1)
Tæma añab meile sen Nouw sen Pöha Euangeliumi siddes, kuÿ meÿe meddÿ Pattußest Ilmalle tullemesest piddame wallales sama. (7.7)
perra|tulemine* (3) 'järgnemine': *perra tulemine* (3)
Eth meÿe A. R. ned Sanat meddÿ Laulust parrembasti woÿme moistada, Sÿß taha mina nente sinatze Kahe pra|tullemeße Oppetußest iüttelda. (15.2)
♦ ilmale tulemine (23): *lapsukese ilmale tulemine* (6), *ainsa poja ilmale tulemine* (1), *armulik ilmale tulemine* (1), *ilmale tulemine ning surm* (1), *inimese sündimine ning ilmale tulemine* (1), *inimese sündimine, ilmale tulemine ning heategemine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse ilmale tulemine* (1), *issanda Kristuse ilmale tulemine* (1), *sündimine ning ilmale tulemine* (1), *vaene ilmale tulemine* (1), *vaene ning armutu ilmale tulemine* (1), *vaese patuse inimese ilmale tulemine* (1), ♦ Kristuse tulemine (6): *issanda Jeesuse Kristuse tulemine* (2), *issanda Kristuse tulemine* (2), *Jeesuse Kristuse tulemine* (1), ♦ issanda tulemine (5): *issanda Jeesuse Kristuse tulemine* (2), *issanda Kristuse tulemine* (2), ♦ sündimine ning ilmale tulemine (3): *inimese sündimine ning ilmale tulemine* (1), *inimese sündimine, ilmale tulemine ning heategemine* (1), ♦ jumala poja tulemine (1), ♦ viimse päeva tulemine (1)

tule|säge* → *säge**

tuli (32) *s*

tulle (15), tullæ̃ (4), tullȳ (4), tullæ (3), tuld (2), tulli (2), tuldt (1), tullẽ (1)

Eb kaas mitte sel kombel, kudt tæma Sodoma ninck Gomorra Liña peele, picke ninck tulle kaas taiwast maha tulli. (2.3)

põrgu|tuli (13): *põrgu|tuli* (5), *põrgu tuli* (8)

Waidt neet Ebbauschkiat, kæ lumala Sana erra|polgkwat, efferdab tæma keicke ilma nuchtluße, ia sen igkewe Pörgku Tulle kaas nuchtelda. (36.2)

♦ igavene põrgutuli (6): *igavene põrgupigi ning -tuli* (1), *igavese põrgutule nuhtlus* (1), ♦ palav tuli (2), ♦ põrgutule nuhtlus (2): *igavene surm ning põrgutule nuhtlus* (1), *igavese põrgutule nuhtlus* (1), ♦ kuum tuli (1), ♦ mõõk, tuli ehk muu kuri viha (1), ♦ pikne ning tuli (1), ♦ põrgutuli ning väävel (1), ♦ tuli ning vaen (1), ♦ vaesus, hivulik haigus, katk, häda, tulekahju (1)

• vt *kahju* → *tule|kahju* (1), *kuum* → *tule|kuum* (1) 'tulelõõm', *säge** → *tule|säge**

tuline (4) *adj*

Tullise (2), Tulline (1), Tulliset (1)

Ninck mina taha, spricht der Herr, vx Tulline Mühr vmber teidt olla, nĩck tahan seel siddes olla, ninck tahan hend auwsasti sœl sid: neuta, Ke teidt kinni hackab, se hackab minu Silma terraße kinni. (22.6)

♦ kuradite tulised nooled (1), ♦ tuline ahi (1), ♦ tuline müür (1), ♦ tulised ehk kuumad tangid (1)

tund (24) *s*

stund (6), stunni (5), tunni (4), Stunnȳ (2), Tunnȳ (2), Stunde (1), Tund (1), tuñi (1), Tunne (1), tunnil (1)

Wiendel palwume meye, vche onsa Aya ninck Stunni perrast, eth lumal meile tahax vche onsa ninck röymus Stund anda, eth meye onsasti woyme erra|surra. (10.2)

surma|tund (4): *surma tund* (4)

Paliu Exemplit A. R. ninck tuñistust on meil lumala Sana sid: minck|sarn Imẽ|aßiat lumala Sana nente Risti vsckuliste Inimeste iures teb, sen wymse Surma Stunni siddes. (14.7)

♦ õnnis tund (8): *õnnis ning rõõmus tund* (2), *õnnis aeg ning tund* (1), *õnnis ning rõõmus viimne tund* (1), ♦ viimne tund (5): *õnnis ning rõõmus viimne tund* (1), ♦ viimne surmatund (4): *viimne surmatund ehk häda* (1), ♦ aeg ning tund (3): *õnnis aeg ning tund* (1), *päev, tund ning aeg* (1), ♦ rõõmus tund (3): *õnnis ning rõõmus tund* (2), *õnnis ning rõõmus viimne tund* (1), ♦ iga tund ning silmapilkumine (1)

tundma (95) *v*

tundma (25), tutta (17), tunneb (14), tuttuth (10), tunne (6), tuñeme (5), tuñeb (4), tundtwat (2), tunneme (2), tundnuth (1), tundsin (1), tundtnut (1), tundwat (1), tuñedt (1), tunnæ (1), tunnedt (1), tunnexime (1), tuttut (1), tws (1)

Ke nüit sen Issanda Chrñ sel kombel nœb ninck tunneb, se|sama woib roimsasti erra|surra. (35.2)

♦ tundma õppima (19), ♦ tunda laskma (12), ♦ tuntuks saama (9), ♦ tunda olema (4), ♦ tundma ning valitsema (4): *tundma ning ära valitsema* (1), ♦ nägema ning tundma (3), ♦ tundma ning/ehk teadma (3), ♦ katsuma ning tundma (1), ♦ tundma ning austama (1), ♦ tundma ning hoidma (1), ♦ tundma ning vastu võtma (1)

tundmine (14) *s*

tundmeße (9), tundmene (3), tundmeßest (1), tundtmeße (1)

Se Kolmz hulck omat nüith nedt Risti vsckulißet Inimeßet, ke keicke sarnse Oppetuße, ninck lumala tundmeße siddes omat rickax techtuth. (24.7)

♦ jumala tundmine (9): *õige jumala tundmine* (3), *õige jumala tundmine ning tänamine* (1), ♦ arm, õnn ning õige tundmine (1), ♦ puu sest tundmisest heast ning kurjast (1), ♦ sõna ning tundmine (1)

tungal (1) *s*

tunglit (1)

põrgu|tungal (1)

Se eddest piddame meye wayset Inimeßet lumala keicke enambist tænnama, eth tæma meydt wayset erra|exituth Inimeset, ke meye ned eikedt Põrgu-tunglit ollime, ninda on armastanuth, eth tæma oma Arma Aino Poya, kudt sen keicke suhremba ninck kallimba Ande, meddy eddest andnut on. (10.8)

tungima (7) *v*

tungma (2), tungeduth (1), tungkeb (1), tungkeme (1), tungnut (1), tungnuth (1)

Minck prast lebbi sen hiwolikuße Surma, tungkeme meye se igkeweße ello siße. (36.2)

läbi tungima (3)

Sel|samal on se Wegki Kastet ninck magke sen lurika siddes, seel tulka kül Risti, willetzus echk muh hedda, syß eb holi tæma se|prast mittekit, minck prast tæmal on kastet, ninck tungkeb ickex lebbi, lebbi keicke hedda ninck willetzuße, ninck keick tæma Wainlaßet piddawat tæma eddes hebbedax sama. (37.6)

välja tungima* (1) 'välja tõrjuma'

sel kombel, eth moñe wagka Inimene, ilma keicke Süyta, saab wihastuth, ninck alla waiotuth, ia pea kogkonis tæma Pæ|toitußest (:ninda kudt Wæe kz:) welia tungeduth, ninck erra|ayetuth. (25.2)

tunnikene (1) *s*

tunnikene (1)

Waidt meye piddame sel kombel kaas tegkema, kui Simeon meit oppep, et meye omat Silmat ninck Süddamet, ny sagkedasti kudt meye oma wymse otza peele mothleme, piddame sen Issanda pohle pordma. iße|erranes sel Aial, kudt se wymne tunnikene ligki læhitus on, kuy se Hiwo ninck hingk vchest toisest tachtwat erra|lachkuda. (35.4)

♦ viimne tunnikene (1)

tunnis|mees (1) 'tunnistaja' → *mees*

tunnistama (117) *v*

tuñistab (19), tuñistama (18), tunnistama (15), tunnistab (14), tuñistame (11),

tuñistanuth (8), tuñistawat (7), tunnistawat (4), tuñista (2), tuñistanut (2), tunnistame (2), tunnistanuth (2), tunnistate (2), tunnistis (2), tunistab (1), tuñistada (1), tuñistasit (1), tuñistat (1), tuñistuth (1), tunnista (1), tunnistada (1), tunnistanut (1), tunnistas (1)

Nente Sanade kz tuñistab meddÿ Iss: ninck Oñis|t: eth lumal nedt ilma tæñamatta Inimeßet eh mitte taha ilma nuchtlematta ietta, Muito lumal tahab næmat oma wiha siddes Koddo otzida, ninck næmat nuchtelda. (30.5)

♦ pattu tunnistama (8), ♦ kaduma ning tunnistama (5), ♦ südamest tunnistama (2), ♦ kuulma ning tunnistama (1), ♦ näitama ning tunnistama (1), ♦ tunnistama ning kiitma (1), ♦ tunnistama ning ütlema (1)

tunnistus (25) *s*

tunnistus (5), tunnistußex (4), tuñistuße (3), tuñistust (3), tunnistuße (3), tuñistus (2), tuñistußest (1), tuñistußet (1), tuñistußex (1), tunnist$_{us}$ (1), Tunnistußest (1)

Syn kulet sina minu A. Inimene, eth lumala Sana, enne sen wÿmse Peiwa, lebbÿ keicke Ilma|talluße piddab keickelle Rachwalle kulututh sama, vchex tunnistußex, eth eh vxkit Inime Wÿmsel Peiwal mitte pidda iütlema, tæma eh olle sest lumala Rickußest mittekit tædtnut. (9.5)

♦ tunnistust andma (6), ♦ kaunis tunnistus (3), ♦ käsk ning tunnistus (1), ♦ kindel tunnistus (1), ♦ tunnistus ning rõõm (1), ♦ täht ning tunnistus (1), ♦ usk ning tunnistus (1)

tunnis|täht* (5) 'tunnusmärk' → *täht*

turg (1) *s*

Turro (1)

Seel tullen nÿ pea vche nohre waßika, kudt vche wana Heria nachk se Turro peele: Se on, neet Nohret Lapset surrewat io nÿ eckitzelt erra, kudt neet wanat Inimeßet. (35.3)

tuts* (1) *int* sõimusõna

Tutz (1)

Se|sarnse ninck muh enamba kurrati tæma siße andmeße wasta, pea meÿe vx knüppikene tæma Nænna ette löhma, ninck ninda paiatama, Tutz sinulle, sina Pörgku Perse|pallæ. (19.7)

tuttav (16) *s/adj*

tuttaw (13), tuttwade (1), tutwast (1), tutwax (1)

Weel paliu wehemb, eth sina hendz ße sinu willetzuße sid: tahaxit erra|huckada, wie Saul vnd Simri, auch wie Iudz der Ver: Erra|lota sina kz mitte sinu Söbrade ninck tuttwade pæle, die stehen auch ferne. (28.7)

Ned|sinatzet Sanat omat toesti sel Kuñingka Dauidil tuttaw olnut, Sem|prast on tæma iulke Süddame kz lumala palwu: ninck paiatanuth. (15.8)

♦ tuttav olema (12), ♦ tuttavaks saama (3), ♦ sõbrad ning tuttavad (1)

tuul (16) *s*

Tuhl (4), Tuhle (3), Thul (2), Twl (2), Thule (1), Thulelle (1), Thulest (1), Tuhlest (1), tule (1)

Ninck se Iss: paiatis minu wasta: Kuluta selle Thulelle, kuluta sina Inimesse

laps, ninck paiata se Thule wasta: Ninda paiatab se Issandt Issandt: Thul, tulle seye iure neist Neliast Thulest, ninck poho nente sinatze Surnude pœle, eth nœmat ielles ellawax sawat. (31.1)

♦ suur tuul (3): *õige suur tuul* (1). ♦ hirmus tuul ning maavärisemine (1). ♦ tuul ning meri (1)

tuulama (1) *v* 'tuulde pilduma'

Tulatama (1)

ära tuulama (1)

Se kolmas toiwutus on, et vche lumala kartia Inimeße Lehet eh pidda mitte erra Tulatama. Se on: Tœma piddab oma Aṁeti ninck kutzmeße siße ieema, ninck lumala Sana iure. (37.5)

tuulutama (1) *v*

tulutama (1)

ära tuulutama (1)

ia nœmat ewat pidda oma Aṁeti ninck tõh siddes mitte lumalast oñistuth sama, ninck nœmat piddawat hend iße erra|tulutama, kudt se Pörm, sest, et nœmat hend iße se eike Teh ninck Oppetußest erra|lahutawat. (37.12)

tuurima (6) *v* 'kestma'

thurÿ (3), thurib (1), thurima (1), turiwat (1)

Ia mina tahan küll vsckuda, kudt se|sinane kallis ninck kurrÿ Aÿck peax kauwa thurima; sÿß eh pea vxkit Inimene Tallinna sees kauwa ellama. (9.4)

tõbi (10) *s*

tobbe (9), Tobbÿ (1)

Seine Geselschafft sind Nœlgk et Ianno, Külm vnd Pallaw, Kurbtus, Murre, Tobbe, vnd Haÿkus, Vnd zuletzt der gewiße Todt. (23.9)

♦ pidaliku tõbi (2): *suur ning hirmus paise, kärn ning pidaliku tõbi* (1). ♦ katk ehk muu tõbi (1), kurbus ehk tõbi (1). ♦ kuri tõbi (1). ♦ tõbi ning haigus (1). ♦ tõbi ning viletsus (1)

tõbine (1) *adj*

tobbine (1)

ramb|tõbine* (1) 'halvatud'

Sen Ramb|tobbine Inimeße pörah meddi Ißandt Chr̄ᵢₛ vmber, oma Wode pœl. (38.6)

♦ rambtõbine inimene (1)

tõde (19) *s*

todde (10), toddest (6), toeh (3)

Wie Dauid sagt: Mina tahan laulda lumala Armust ninck Heldust igkewest, ninck tœma Todde kulutada minu Su kaas sest vchest Aÿast toise. (12.5)

♦ tõde kuulutama (2). ♦ vaim sest tõest (2). ♦ au ning tõde (1). ♦ tõeks jääma (1). ♦ tõotus ning tõde (1). ♦ õige tee, tõde ning elu (1)

• vt *poolest* → *tõe|poolest* (3)

tõelik* (4) *adj* 'tõeline, õige'

toddelick (1), todtelick (1), Tödtelick (1), tottelick (1)

Se Kuwes trost, keicke meddÿ willetzuße siddes, piddab se ollema, Nüüth on

meddy lumall vx toddelick lumall, nĩck eh woy mitte walleda, Tæma Sanat omat Ia nĩck Amen. (29.7)

♦ tõelik jumal (3). ♦ õige tõelik õpetus (1)

tõene* (3) *adj* 'tõeline, õige'

toddine (3)

Tæma on se toddine Küynal, kumb keick Inimeßet piddab walgkustama, ke sen Ilma sisse tullewat. (17.3)

♦ tõene jumal (1). ♦ tõene küünal (1)

tõe|poolest (3) → *poolest*

tõesti (172) *modadv*

toesti (138), toddest (21), toesty (10), toest (3)

Eßimelt A. R. R. lasckem meye needt kaunidt ninck roymsat Sanat syn oppeta moistma: Toesti seel eh olle vxkit Sana, ny löhikenne kudt tæma kaas on, kumb meidt eh mitte peax röymustama. (6.3)

♦ vissisti ning tõesti (2)

tõmbama (2) *v*

tombis (1), tommetuth (1)

Sest, eth nüith se Armuline lumall, tæma keicke korgkemba Tachtmeße prast, mind se|sinatze Korgke ninck raßeda lütluße Amẽti siße on kutznuth, ia ilma keicke minu tædmatta, ninda kuy iuxse|peiti tommetuth, ninck nüith vlle 4 1/2 Iare se|sinatze Kircko, vche Kircko Oppia eddest tehninuth. (25.2)

üle tõmbama (1)

Ninck mina wallataßy, ninck katze, syß kaßwsit Sonet ninck Liha nente Luide pæle, ninck se Iss: vlle|tombis næmat se Naha kz. (31.1)

tõotama (65) *v*

toiwutanuth (17), toiwutut (9), toywutanuth (9), toiwutanut (8), toiwututh (8), toiwutab (4), toywututh (3), toiwutama (2), toywutut (2), toiw (1) *lüh*, toywutama (1), toywutaxit (1)

Waidt nüith on lumal meile toywutanuth, eth tæma nente|samade Inimeste iures tahab ellada, ke tæma Sana kulwat ninck tædda armastawat. (13.3)

♦ tõotatud messias (11). ♦ abi tõotama (4). ♦ õnne tõotama 'õnne soovima' (1)

tõotus (55) *s*

toiwutuße (21), toiwutus (15), toywutuße (9), toiwutußest (5), toywutus (2), Toiwutuß (1), toiwutußet (1), Toywutußest (1)

Kuy meye, annab lumal terwet, se tullewa lütluße siddes, lumala toiwutußest ninck hæ tegkomeßest, piddame kwlma. (36.15)

♦ sõna ning tõotus (8): *jumala sõna ning tõotus* (1), *jumala tõotus ning sõna* (1), *kaunis tröostlik sõna ning jumala tõotus* (1), *kõige kõrgema jumala sõna ning tõotus* (1), *tõotusest ning sõnast kinni pidama* (1). ♦ jumala tõotus (7): *jumala sõna ning tõotus* (1), *jumala tõotus ning ähvardus* (1), *jumala tõotus ning heategemine* (1), *jumala tõotus ning sõna* (1), *kõige kõrgema jumala sõna ning tõotus* (1). ♦ evangeeliumi tõotus (3): *kaunis ning rõõmus evangeeliumi tõotus* (1). ♦ kaunis tõotus (3): *kaunis ning rõõmus evangeeliumi tõotus* (1), *kaunis rõõmus tõotus ning jutlus* (1), *kaunis tröostlik tõotus* (1),

♦ tõotuse messias (3): *õige tõotuse messias* (1). ♦ armulik tõotus (2). ♦ rõõmus tõotus (2): *kaunis ning rõõmus evangeeliumi tõotus* (1), *kaunis rõõmus tõotus ning jutlus* (1). ♦ inimese tõotus (1). ♦ kuradi aflaat ning tõotus (1). ♦ tõotus ning tõde (1). ♦ tõotusest ning sõnast kinni pidama (1). ♦ tõotust pidama (1)

tõsi (35) *s/adj*

toßÿ (16), toex (10), toßi (7), tossi (1), toehmb (1)

Keick mea meye nüit se Pöha Apostle Pauluße ramatust lugkeme ninck tæmast kuleme, se|sama on se igkewene toßi ninck Suh, ~~Ihs~~ Chrs iße. ninck on io ny paliu, kuÿ kulexime meÿe sen Iβanda Ihm̃ Chrm̃ iße iütlewa. (38.5)

Et kül wahelt Pörmo ninck Liwa se pæle saab pantuth, ninck on tutta, kui peax tæma alla wayotuth, kinni kattetuth ninck maha mattetuth iæma, sÿβ tulleb lumal omal aÿal, ninck puhup oma tule kaas keick se Pörm ninck Liwa erra, et igka mees piddab negkema, mea toßi ninck eike on: (37.5)

Kuÿ meÿe nüith sen Pattu sisse iæme, lumala erra|polgkeme, nīck eddes|peiti kuriemax same, ninck eh taha hend mitte parrandada, sÿβ eh olle sæl mitte wißimb ninck toehmb, kudt se Igkewene Pörgku nuchtlus. (13.10)

♦ tõsi olema (15): *viss ning tõsi olema* (4). ♦ viss ning tõsi (4): *viss ning tõsi olema* (4). ♦ tõeks saama ning täitma (1). ♦ tõsi ning õige (1)

• vt *poolest* → *tõe|poolest* (3)

tõsine (36) *adj* 'tõeline'

toßine (36)

Sem|peele seisab nüit meddÿ vsck. Et meil vx se|sarn Erra|leppitaÿa ninck Oñis tegkia on, kæ vx toßine lumal ninck Inimene on. (6.11)

♦ tõsine jumal (23): *tõsine jumal ning inimene* (9), *kõigevägivene ning tõsine jumal* (2), *õige Jehoova ning tõsine jumal* (1), *tõsine igavene jumal* (1). ♦ tõsine inimene (15): *tõsine jumal ning inimene* (9). ♦ kõigevägivene ning tõsine jumal (2). ♦ tõsine jumala poeg (2): *tõsine igavene jumala poeg* (1). ♦ tõsine igavene jumal (2): *tõsine igavene jumala poeg* (1). ♦ õige ning tõsine jumala kirik (1). ♦ õige ning tõsine usk (1). ♦ tõsine messias (1): *tõsine messias ning kõige ilma õnnistegija* (1). ♦ tõsine surm (1)

tõstma (10) *v*

tosta (4), tostab (1), tostetuth (1), tostkut (1), tostma (1), tostnuth (1), tostwat (1)

Se Iss: tostkut oma Palgke sinu pæle, ninck andkut meile oma Rawo. (16.5)

üles tõstma (8)

Lasckem meidt meddÿ Süddame ninck meddÿ Kæet vlles|tosta lumala pohle Taÿwaße, meÿe olleme exinuth, ninck wallatumat olnuth. (28.4)

tõttama (4) *v*

totma (1), totta (1), tottada (1), tottat (1)

Waidt kule ielles vmber, kuÿ sina se Armuliko Aÿa sees sinu Arma Iss: ~~Ihse~~ ~~Chrse~~ iure tottat nīck iooxet, ninck lebbÿ vche kindla Vssu, lumala Issa keickest Südda: palludt, Tæma tahax sinulle Armuline olla, dir deine Sünde Vergeben. etc: (32.8)

♦ tõttama ning jooksma (1)

tõukama (6) *v*

touckwat (2), touckada (1), touckma (1), toukab (1), toukame (1)

se kz toukame meye Ilm Chrm Iumala Poya von seinm Thron. (20.7)

maha tõukama (2)

Nedt Inimeße Lapset touckwat kz Iumala Poya tæma Ieriu pælt maha, (20.7)

ära tõukama (2)

Erranis se Ilm toukab tædda heñesast erra, sen weddichse Talli sisse, kumb parremb ollex olnut, et nœmat tædda vche Kullase Ketku, sen keicke tümema ninck kaunimba wohdide pœle ollexit pannudt, ia sen keicke parremba Kuñingkade Mayade sißе winut ninck tædda hæsti hoitnut. (2.5)

♦ järje pealt maha tõukama (2)

tõusma (34) *v*

toußma (11), toußnuth (5), touseb (3), toußnut (2), to (1) *lüh*, toisis (1), tous (1) *lüh*, Touse (1), tousete (1), tousma (1), tousnut (1), touße (1), toußwat (1), touwsit (1), touwßwat (1), towsma (1), towßma (1)

Kudt meddy Ißandt Chr„ Iherusalemü Liñas algkis vttelda, syß toisis kogkonis se Linn sen Ißanda Christuxe wasta. (7.14)

püsti tõusma (1)

Meye nœme ninck kuleme kz, kuy hirmsasti nedt Pañitzet ninck Ebbauschkußet Inimeßet, sen keicke Körgkemba Iumala Nimy ilma aykas heñese Su sißе wotwat, nedmeße, Wanmeße, echk muh kuria Ello kz Iumala wihastawat, ny hirmsasti, eth kz vche Maa Inimeße, keick tæma iuxse karwat püsti touwßwat, vlle nente Pañitze Inimeste nedmeße, ninck kuria Ello, (21.3)

üles tõusma (31)

Perrast ollet teye kulnut, kuy meddy Issandt Chr„, kudt se eike Sodda Pœ|mees vlle Pattu, Surma ninck sen Porgku|hauwa, sest Surmast on vlles|toußnuth, ninck meile sen Ello ielles thonut. (8.1)

♦ üles tõusma ning elavaks saama (1), ♦ üles tõusma ning üles minema (1)

tõusmine (22) *s*

t (3) *lüh*, toußmesest (3), touß (1) *lüh*, toußmeßest (1), towsmeßest (1) tousmeßest (5), tousmeße (3), toußmene (1), toußmeße (4)

Omat toch needt Tarckat sest Peiwa Toußmeße Maast hend röimustanut, ninck saidt kaas weikasti röymustuth, kudt nœmat sen Tœche negkisit, kumb nœmat sen|sinatze Lapsukeße iure wyß: (6.12)

vee|tõusmine (1) 'veeuputus'

Ninda on Iumal sen Essimeße Ilma siddes, enne sen weœ|tousmeße, sen Patriarche Noah leckitanut, se|sama piddis selle Pañitze Ilmalle nente erra|rickmeñe kulutama. (9.6)

üles|tõusmine (20)

Se toine piddab vx Iohikene Mainitus ollema meddy Ißanda Christuße Inimeße Sündimesest, Iütlußest, Inne|asyast, Surmast, vlles|toußmesest. (1.3)

♦ kannatus, surm (ning) ülestõusmine (4): *issanda Jeesuse Kristuse jutlus, imeasi, kannatus, surm, ülestõusmine ning taeva minemine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse kibe kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), *issanda Kristuse*

kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine (1). ♦ Kristuse ülestõusmine (4): *issanda Jeesuse Kristuse jutlus, imeasi, kannatus, surm, ülestõusmine ning taeva minemine* (1), *issanda Jeesuse Kristuse kibe kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), *issanda Kristuse inimese sündimine, jutlus, imeasi, surm, ülestõusmine* (1), *issanda Kristuse kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1). ♦ rõõmus ülestõusmine (3): *issanda Jeesuse Kristuse kibe kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1), *issanda Kristuse kannatus, surm ning rõõmus ülestõusmine* (1). ♦ õpetus sest ülestõusmisest sest lihast (2): *suur, kõrge ning raske õpetus sest ülestõusmisest sest lihast* (1). ♦ targad sest päeva tõusmise maast (1). ♦ ülestõusmine ning taeva minemine (1): *issanda Jeesuse Kristuse jutlus, imeasi, kannatus, surm, ülestõusmine ning taeva minemine* (1)

tõvelema* (1) *v* 'soovima'

töwwelewat (1)

Waidt enne kudt nente wagkade Lehet nechtaxe, sÿß omat næmat oma Wilia io kauwa aika enne kandnut, ninck sawat nente Lechet sÿß eßimelt tuttuth, kuÿ næmat omat erra|surnut, sÿß moistab igka mees, mea töh ninck murredt neil on olnut, ia næmat neexsit ninck töwwelewat, kuÿ se woix sündida, et næmat neet|samat oma Küside kaas sest Maast woixsit ielles vlles|kisckuda, ninck nente iures olla. (37.7)

♦ nägema ning tõvelema (1)

tähendama (8) *v*

tehendawat (2), tæhendab (1), tæhendanut (1), tæhendawat (1), tæhendut (1), tæhenduth (1), tehendut (1)

NB. Meÿe næme monikade Kirckode siddes, eth nedt Notabile. Malerit sen Iss: ~~Chr~~m vche pissokeße ninck kauny Lapse sarnax, omat malinuth, vche Kulladut V̄markuße Ouwna kz, kumb Ouwn vx igkewene Röymu tæhendab. (26.9)

täht (44) *s* 'taevatäht; märk, tunnistus'

tæcht (25), tæhet (6), tæche (4), Tæchet (2), Tæhes (2), tæchele (1), Tæchte (1), Tæhe (1), Tæhest (1), techt (1)

Ke lumala Sana kaas heel|melel ninck vßinasti vmber keub, se piddab lumala meeles armas ollema, ninck piddab se Igkeweße Ello siddes, kudt needt Tæchet paistma. (36.14)

Waidt ke nüith lumala auwux eb mitte laula, se on vx Tæcht, eth eb tæma mitte vßu, ninck eb moista kaas mitte lumala hæ|tegkomeßest. (12.5)

ime|täht (2)

Ninck sæl piddawat suhret ninck hirm|sat Imẽ|tæhet sündima, sen Peiwlikus, ninck Kwes ninck Tæhes, se on se hedda Algkmene, waidt sem|pæle piddab pea se hedda algkma. (9.1)

koidu|täht (4): *koidu täht* (4)

Minck|prast eb peaxime meye sÿß hend mitte röimustama, sen vlle, et se eike Homniko Taywa Kovto Tæcht, ~~Ih~~ ~~Chr~~ lumala P: oma Sana kaas meddÿ süddame siddes walgkustab. (6.12)

silma|täht (3) 'näide' : *silma täht* (3)

Perrast on se Eßimene kurrÿ tegkia echk Röwer, ke sen Issanda ~~Chrse~~

Parremba Kæel say vlles|poohdut, se|sama on vx eike Ramat echk Silma tæcht, nente Iumala Lapsede, echk nente Risti vsckuliste Inimeste Kañatußest, eth nüith küll se eßimene Herris zur Rechten, suhre hedda sees on olnuth, sÿßkit on tæma vscknuth, eth tæmall vx Armuline Iumall on, ke hend tæma pæle tachtis hallastada, ninck on kz se|sama Vßu pæle, se röymsa hæle kuhlnuth: Heüte wirstu mit mir im Paradÿß sein. (25.7)

tunnis|täht* (5) 'tunnusmärk'

tuñis|tæcht (3), Tunnis|Tæcht (1), Tunnis|tæche (1)

Eßimelt piddat teÿe opma, mea merck echk tuñis|tæcht se on, eth meÿe woÿme tædta, eth Iumal meddÿ iures ellab. (13.2)

♦ päeva koidutäht (5): *hommikupäeva koidutäht* (3), ♦ märk ning/ehk tunnistäht (3): *õige märk ning tunnistäht* (1), ♦ õige tunnistäht (3): *õige märk ning tunnistäht* (1), ♦ kaunis täht (2): *kaunis selge täht* (1), ♦ päevlik, kuu(valu) ning täht (2): *armas päevlik, kuuvalu ning täht* (1), *päevlik, kuu ning täht* (1), ♦ suur ning hirmus imetäht (2), ♦ and ning kindel täht (1), ♦ armulik täht (1), ♦ hommikutaeva koidutäht (1), ♦ kaunis tähtsõna (1), ♦ täht ning algamine sest igavesest viletsusest ning hukutusest (1), ♦ täht ning manitsus (1), ♦ täht ning tunnistus (1), ♦ õige raamat ehk silmatäht (1), ♦ õige silmatäht ning tunnistus (1), ♦ õppima ning tähele panema (1)

• vt *nimi* → *täht|nimi** (3) 'autor', *sõna* → *täht|sõna** (1) 'tähendamissõna'

täht|nimi* (3) 'autor' → *nimi*

täht|sõna* (1) 'tähendamissõna' → *sõna*

täis (44) *adj/adv*

tews (22), teuws (16), teuwde (4), teude (1) teuwe (1)

Nein, Erranis tæma ehitab meidt moñe|sar: willetzuße kz, tæma sötab meidt se Nuttu|leiwa kz, ninck iotab meidt vche teuwe Mate, se on se Nuttu|weæ kz, ninck ripub vche kauny Kuld|Peñinge meddÿ keickede Kaila vmber, darauff stehet geschrieben preget: et angustia inuenerunt nos. id ē: Hedda ninck willetzus on meidt tawutanuth.(26.7)

Sÿß on se meddÿ röhm et meile vx Lapsukene on sündinut, kumb on Ihs Chrs puhas ninck ilma pattuda: tews onne ninck armu, (2.4)

peo|täis (1) *s*: *peo täis* (1)

Mödi|warsÿ peat sina kulma, eth tæma hend paliu waÿsemax teb, kudt sina ollet, Sina palwut tæma peab sind vche wacka kaas awitama, sÿß paiatab se Rickas, Mina pea sind vche wacka kaas ruckit awitama, minul eb olle iße vxikit peo teuws. (9.5)

♦ täis olema (6), ♦ üks lapsukene armu täis (4), ♦ täide saama (4)

täitma (29) *v*

teutetuth (8), teuteduth (6), teudetuth (4), teudteduth (2), teutame (2), teuthnut (2), teudtnuth (1), teuta (1), teutab (1), teutada (1), teuwteduth (1)

Kuÿ nüit Ananias tæma iure tulli, ninck oma Kæe tæma pæle panni, Sÿß say Paulus negkema, ninck sen Pöha Waÿmu kaas teutetuth, tous tæma vlles, lasck hend rystida, soÿ ninck ioÿ, ninck kinnitas hend. (38.3)

♦ tõeks saama ning täitma (1), ♦ täitma ning sündima (1)

täna (21) *adv*

tæña (4), tena (4), tæna (3), teña (3), Tenna (3), tænna (2)

Eh mitte: Moito lumal se Pöha Waym paiatab ninda: Tenna|peiw kui teye Tæma heele kulete, Syß erra|sulcket oma süddame mitte kinni. (38.7)

♦ eile ning tänapäev (1), ♦ eilne ning tänapäevane (1)

• vt *päev* → *täna|päev* (21), *päevane* → *täna|päevane* (2)

tänagi (30) *adv*

tæñakit (18), tennakit (6), teñakit (3), tænakit (2), tænnakit (1)

Eyke ninda teeh lumal weel tennakit peiwa, kuß tæma Sana on, seel iagkab tæma oma Andet welia, monne|sarnatze andede kaas, nente samalle, ke tæma sißе vsckuwat. (38.4)

♦ tänagi päev (30)

tänama (151) *v*

tænnama (27), tæñama (26), tæñada (11), tæñame (11), tæñaket (8), tæñamatta (8), tænnanuth (7), tænnatuth (7), tæñawat (6), tænnada (6), tæñanuth (5), tænname (5), tæña (3), tænama (3), tænnawat (3), tæñatuth (2), tænnatut (2), tænada (1), tæñadta (1), tæname (1), tænatuth (1), tænna (1), tænnadta (1), tænnasit (1), tennab (1), tennada (1), tennasit (1), Tennatut (1)

Sest, N. eth nüith se keicke suhremb hulck nente Inimeste sæas, Ilma tæñamatta omat, ninck saab harwasti monda 100. ia vnter 1000. vx Ainus Inimene leututh, ke lumala tæa Hæ|tegkomeße eddest peax tæñama. (30.2)

♦ jumalat tänama (51), ♦ kiitma ning tänama (31): *tänama ning kiitma* (7), ♦ südamest tänama (6), ♦ jumal tänatud (1), ♦ maha võtma ning tänama (1), ♦ teenima ning tänama (1), ♦ ütlema ning tänama (1)

tänamine (25) *s*

tæñomeße (8), tæñomene (7), tæñameße (2), tænnomeßest (2), tæñomeßet (2), tænnomene (1), tænnomeñe (1), tænomene (1), Tæñomeßest (1)

Sest samast tænnomeßest paiatab se Prophet Esaias Es: 51 Et sen Pöha rysti Kircko siddes piddab röhmu ninck tænno Laulud ollema. (2.9)

♦ tänamine ning palve (3), ♦ õige jumala tänamine (1), ♦ palve ning tänamine (1)

täna|päev (21) → *päev*

täna|päevane (2) → *päevane*

tänis* (2) *adv* 'praegune'

tennis (2)

Minu Issa walitzeb aiu tennis aika, ninck mina wallitze kaas. (4.9)

♦ amma tänisaega (2)

• vt *aeg* → *tänis|aeg** (2) 'nüüdisaeg'

tänis|aeg* (2) 'nüüdisaeg' → *aeg*

tänu (26) *s*

tænno (14), tæño (9), tænnux (3)

Se eßimene piddab ollema, se Tænno, mea meye meddi Issanda Ihesuxe Christußelle, tæma Hæ tegkomeße eddest piddame andma. (4.3)

♦ kaunis tänulaul (6): *kaunis psalm ning tänulaul* (3), ♦ au ning tänu (5):

jumala au ning tänu (1), *tänu ning au* (1), ♦ psalm ning tänulaul (3): *kaunis psalm ning tänulaul* (3), ♦ kiitus ning tänu (2), ♦ rõõm ning tänulaul (1)

• vt *laul* → *tänu|laul* (10)

tänu|laul (10) → *laul*

tölner* (1) *s* 'maksurentnik'

Tölner (1)

Se Kunningkas Manaßes olli suhre hedda siddes, kui tæma omat Pattut tunnistis, ninck paiatis: Mina olle exinut, ninck minu Pattut omat enamb, kudt Liwa Merre æres, ninck mina ollen kummarduth sen\sinatze raßeda Raud\kedide siddes, ninck minul eb olle mitte rawo, sem\prast et mina sinu wiha ollen erratanut, ninck paliu kuria sinu eddes technut: Se Waine Tölner on suhres heddas olnut, kuß tæma ninda paiatis: (3.3)

♦ vaene tölner (1)

töö (132) *s*

töh (102), töhst (11), töhd (9), tö (3), tödt (2), töta (2), thö (1), töhle (1), töst (1)

Laulket armsasti, ninck kytket sen Issanda, keicke tæma Töh eddes, kytket tæma Nymi auwsasti ninck tæñaket tædda. (12.4)

♦ hea töö (38): *hea töö ning tegu* (2), *hea töö ning verdeenst* (2), *õigus ning hea töö* (2), *vagadus ning hea töö* (2), *hea töö ning vagadus* (1), *hea töö ning vili* (1), *hea töö ning* vor*teenistus* (1), ♦ kuri töö (20): *endine kuri töö* (1), *kuri häbitu töö* (1), *kuri töö ning elu* (1), *kuri töö ning raske patt* (1), *kuri töö ning rüve elu* (1), *kuri töö ning üleastumine* (1), *patt ning kuri töö* (1), *sõgedus ning kuri töö* (1), *suur kuri töö* (1), ♦ töö ning tegu (9): *hea töö ning tegu* (2), *heris töö ning tegu* (1), *tegu ning töö* (1), ♦ mure ning töö (6): *töö ning mure* (2), *töö ning mure sest elust* (1), ♦ tööd tegema (6), ♦ jumala töö (5): *jumala töö ning tahtmine* (2), *kõige kõrgema jumala töö* (1), ♦ käte töö (4), ♦ suur töö (4): *suur kuri töö* (1), *suur ning raske töö* (1), ♦ vagadus ning hea töö (3): *hea töö ning vagadus* (1), ♦ amet ning töö (2), ♦ häbitu töö (2): *kuri häbitu töö* (1), ♦ hea töö ning verdeenst (2), ♦ kuri töö ning elu (2): *kuri töö ning rüve elu* (1), ♦ kuri töö ning patt (2): *kuri töö ning raske patt* (1), *patt ning kuri töö* (1), ♦ sõna ning/ehk töö (2), ♦ töö ning tahtmine (2): *jumala töö ning tahtmine* (2), ♦ hea töö ning vili (1), ♦ hea töö ning *vor*teenistus (1), ♦ heris töö ning tegu (1), ♦ issanda töö (1), ♦ kuri töö ning üleastumine (1), ♦ kutsumine ning töö (1), ♦ panniste töö (1), ♦ parem töö (1), ♦ peremehe töö (1), ♦ raske töö (1): *suur ning raske töö* (1), ♦ sõgedus ning kuri töö (1), ♦ taevane töö (1), ♦ tarkus ning töö (1), ♦ töö, vägi ning kunst (1)

tüdima (3) *v*

tüddimatta (1), tüddime (1), tüddinuth (1)

Se\pr: on Moses vche kauni mællestuße Kiria, nente Patriarchide Pitka ello pæle kiriuta: eth næmat omast ellost omat tüddinuth, kuy ollexit næmat se\sama Lußikade kz söhnuth, (23.2)

ära tüdima (1)

Waidt lebby sen Risti, erratab meidt Gott sel kombel vlles, eth meye sest

sinatze Hiwoliko Ellost erra|tüddime, ninck keickest Süddamest sen Igkeweße Maÿa prast igkewetzeme, etc: (29.2)

tüdruk (1) *s*

Tüttrikuth (1)

Raha ninck Hüÿß sawat sest Waÿnlaßest erra|woetuth, nedt Weddichset sawat erra|ayetuth, Emandat ninck Neüwtzit, kuÿ kz nohret Nayset ninck Tüttrikuth sawat nairetuth ninck hebbedax techtuth. (24.9)

♦ noor naine ning tüdruk (1)

tühi (31) *adj*

tühi (11), tüchia (10), tüchiax (4), tüchiast (1), tüchiemb (1), tuhi (1), tühÿ (1), tuchiax (1), tüchix (1)

Nüith tæte ninck moistat teÿe, vx Warrÿ on io vx tühi aßy, Waidt se Vnnÿ sest wariust on weel kuriemb tüchiemb. (24.1)

♦ tühi olema 'ilmaasjata olema' (5), ♦ tühi asi (4), ♦ tühjaks tegema (2), ♦ hivulik ning tühi ilmatalluse rikkus (1), ♦ tühi inimene (1), ♦ tühi käsi (1), ♦ tühja minema (1), ♦ tühjaks jätma (1), ♦ tühjaks jääma (1), ♦ tühjaks saama (1)

tühjasti (1) *adv*

tüchiasti (1)

Minck pr: lumall on meidt io tüchiasti oma Palgke prast lohnut, eth meÿe emis igkewest tæma kz piddame ellama. Ninck on kz keick ellawat Ellaÿat meddÿ hæx lohnut. (30.3)

tükk (33) *s*

tücki (11), tück (6), tückit (6), tückist (5), tückÿ (2), stückide (1), tückide (1), tückix (1)

Meÿe tahame A. R. se laulo meÿe ette wotta, ninck sest needt sinatzet kax lohikest tücki paÿatada. (1.3)

jää|tükk (3)

Perrast on vx Inimene vche külmatuth Iæ tücki sarnane, nÿ pea kuÿ se Armas Peiwlick pallawaste se Iæ tücki pæle paistab, sÿß sullab tæma erra nick saab ielles weex. (23.9)

mulla|tükk (1)

Se Kuningkas sest Ilmast, kuÿ kz sest Pinedußest, se on se Kochnret, kuÿ kz meddÿ heñesa Liha ninck werrÿ, heitotawat meidt igka ayal, nick tachtwat lumala sogkedax teha, Kuÿ eb næx lumall meddÿ Risti nick willetzuße mitte, lumalall on enamb teg|kimist, kuÿ aikas se, eth tæma meddÿ Mulla|tückide pæle peax wathma. (29.4)

pea|tükk (5): *pea|tükk* (4), *pea tükk* (1)

Vlle sedda A. R. on Mart: Luth: paliu muhd kaunith Lauluth laulnuth ninck kaas technut, Kudt sæl omat nedt Wÿß|Pæ|tückit meddÿ Pöha Catechismi Oppetußest, on tæma keick kaunÿ Laulode ninck tröstlike Sanade kaas ninda ehitanut, eth eb vxkit Sana keicke Laulode siddes olle, kum|mast eb mitte vx ißeerranes lütlus peax iütteldutb sama. (9.8)

puu|tükk (1)

Se Sana Rist, A: Inimene, on se Nÿme sanuth, vchest Puh|tückist, kumba Risti

pœl, meddy Issandt ninck Õñis|tegkia ~~Ih~~, ~~Chr~~, se ellawa lum: Poick, meddy Pattude eddest on vlleß|pooduth, ninck kaas kañatanuth. (26.2)

savi|tükk (2): *savi tükk* (2)

Eb syß sel Potti|seppal melæ|wald olle vchest Sauwo tückist teha vx wakan tæma auwux, ninck se toine tæma hebbedax. (28.9)

tina|tükk (1): *tina tükk* (1)

Ninda tegky se Kuñingkas Pharao, Kuy se vx nuchtl, möda olly, prast olly tæma io ny wally ninck Kangk Südda, kuy eñekit, ninck is taha kz Pharao hendz eñe mitte parranda, eñe kudt tæma wimatelt se Puñase Merre siße erra|huppus, ninck Pochia wayuß, kuy vx tiña tück Pochia lehab. (30.9)

♦ tükk ehk õpetus (2). ♦ hea tükk aega (1). ♦ kuiv tükk liha (1). ♦ lühikene tükk (1)

tüma (5) *adj* 'pehme'

tüma (1), tümade (1), tümadt (1), tümema (1), tümma (1)

Mina waine Pattune eb olle mitte weert, et mina se Maa peel, echk hölke peel peaxin leßima, waidt kuñateckit leßi mina minu Kambride siddes, kauni ninck tümade Padiade peel. (4.7)

Erranis se Ilm toukab tædda heñesast erra, sen weddichse Talli sisse, kumb parremb ollex olnut, et nœmat tædda vche Kullase Ketku, sen keicke tümema ninck kaunimba wohdide pæle ollexit pannudt, ia sen keicke parremba Kuñingkade Mayade siße winut ninck tædda hæsti hoitnut. (2.5)

♦ tüma padi (2): *kaunis ning tüma padi* (1). ♦ kõige tümam ning kaunim voodi (1)

türann (9) *s*

Tyrañide (3), Tyrañit (3), Tyran (1), Tyrannidt (1), Tyrannit (1)

Syn kule meye A. R. kuy imme|tabbasel kombel lumal igka ayal oma Pöha R: Kircko iures on ellanuth, nick oma Risti R: nente Tyrañide Echffarduße eddest hoidnuth. (13.2)

♦ türann ning verekoer (5): *verekoer ning türann* (1). ♦ türanni ähvardus (1)

Türgi (1) *s* kohanimi

Türcke (1)

Sel kombel A. R. oppeb meile lumala Sana, kuy meye needt Kolmet waymudt, vche Aino lumala Ollemeße siddes piddame opma tundma, ninda pidda meye kaas vsckma, taha meye muito eikedt Risti vscklißet Inimeßet olla, ninck eb mitte

luda echk Türcke Rachwa æst peetuth sama. (12.8)

♦ Türgi rahvas (1)

türk (15) *s* 'türklane'

Türckit (6), Türck (3), Türcki (2), Turck (1), Türcke (1), Turckit (1), Türcky (1)

Nüith eb oppe meye mitte, eth sœl kolmet lumalat omat: kuy needt Türckit ninck ludat vtlewat, ke sen Aino lumala Laitwat. (12.8)

♦ juut ning/ehk türk (6): *türk ning juut* (3), *juut, türk ning ebausune inimene* (1). ♦ paavst ning türk (2). ♦ pagan ning türk (1). ♦ pagana, türgi ehk juuda sugu (1)

tütar (6) *s*
Tüttar (4). Tütret (1). Tüttre (1)
Olle röim$_{us}$ minu Tüttar, sinu V'sck on sind awitanuth. (7.13)
♦ ainus tütar (1). ♦ Jairuse tütar (1). ♦ kõige kõrgema jumala A.B.C. kooli poisid ning tütred (1). ♦ vanem tütar (1)

U

udu (1) *s*
vddõ (1)
Da der Sohne Gottes spricht: Mina kustuda sinu kuriat vlle|astmeßet erra, kuÿ se Pilwe, ninck sinu Pattut kuÿ se vddõ. (24.10)

udune (1) *adj*
Hudduße (1)
Ninck katze, Pimedus kattab kinni se Maa, ninck se Hudduße rachwa, Waidt vlle sinu lehab se Issandt, ninck tæma Auwo paistab sinu pæl. (4.10)

uinuma (8) *v*
vuinub (1). Vuinume (1). vuinuxit (1). Vuwinuth (1). Vwinume (1). vwinunuth (1). Vwnuxit (1). Vwÿnume (1)
Iss: Ihesu ~~Chre~~ mina ollen sinu Lambokene, lebbÿ sinu puñaße werre erra ostetuth, Hoya sina mind sen igkew: Surma eddest, nick laße mind sinu kz ellada: Ninck vuinub nente Sanade kaas sen Surma V'nnæ siße. (14.7)
♦ magama uinuma (7)

ujuma (5) *v*
oÿoma (2). Oiume (1). oÿome (1). Oÿume (1)
Ninck olle mina löhitelt sest tachtnuth mællestada, eth teÿe piddate motlema ninck opma, ia vx igka Inim: minck|sarnse willetzuße sid: meÿe sÿn Ilma sid: ellame ninck oÿome. (24.2)
läbi ujuma (1)
Kumb Inimene sen lapsukeße ~~Ihm~~ tæma V'merkuße Ouwna kz tahab kanda, se|sama piddab kz se Kulladuth Risti wotma, nick vx eike kindell Mees ollema, ke sen Lapsukeße ~~Ihm~~, lebbÿ moñe|sarnatze weæ sest willetzußest piddab lebbÿ kandma, nick tæma kz lebbÿ oÿoma. (26.9)
♦ elama ning ujuma (1). ♦ häda sees ujuma (1). ♦ viletsuse sees ujuma (1)

uks (12) *s*
vxe (5). Vxet (3). vx (2). vxede (2)
Se Palwe, spricht Basilius, on se eike suhr Tuhl, kumba lebby keicke sarnast Hiwoliko nick Henge Waimoliko willetzus meddÿ vxe eest saab puchtax pühituth. (28.5)
♦ aknad ning uksed (2). ♦ õige uks ning värav (1). ♦ ukse lävi (1)

ulterius (1) *adj* 'kaugemal olev'
ulterius (1)
Ninck mina wotsin (paiatab se Prophet ulterius) sen Karrika sest Iss: Kæddest, ninck andsin keickelle Rachwalle, kenne iure mind se Iss: leckitis. (26.4)

umb|mõistnik* (1) 'mõistmatu' → *mõistnik*

und (49) *konj* 'ja'

vnd (49)

Tahat sina nüith eikesti hæd töhd teha, sÿß vßu vnd lota ~~Ihse~~ ~~Chr~~se pæle, (16.7)

ungehorsam* (7) *adj/s* 'sõnakuulmatu; sõnakuulmatus'

vngehorsame (5), Vngehorsam (2)

NB. Waidt eth meye nüith sen Pattu alla olleme sultuth, ninck lumala Sana Vngehorsam olnuth, sÿß on sel rüwwe waymull kaas se mele wald, vlle sen way|se Inimeße Suggu. (13.8)

Kudt nüit Iumall se Issandt sen Inimeße hüidis, ninck tæma vngehorsame prast nuchtlis, sÿß tachtis se Inimene ilma süyta olla. (5.5)

uni (31) *s*

Vnnÿ (7), Vnnest (5), vnnex (5), Vnni (4), Vnnæ (3), Vñex (2), Vnne (2), Vnd (1), Vnnd (1), Vñÿ (1)

Se|sama tunnistab Simeon nente Sanade kaas, et tæma sen Surma vchex Vnnex nimetab: Se surm on minu vnnex sanut. (35.7)

patu|uni (1): *patu uni* (1)

Mina ollen N. se|sinatze Laulo, se|sinatze kuria ayal, meddy keickede hæx minu ette wotnuth, eth meye io sest Pattu Vnnest woixime vlleß|errada, ninck heesti se pæle mottelda, mea meye se|sinatze Laulo sees palwume nĩck laulame. (20.1)

surma|uni (1): *surma uni* (1)

Iss: Ihesu ~~Chr~~e mina ollen sinu Lambokene, lebby sinu puñaße werre erra|ostetuth, Hoya sina mind sen igkew: Surma eddest, nĩck laße mind sinu kz ellada: Ninck vuinub nente Sanade kaas sen Surma Vnnæ siße. (14.7)

♦ hivulik uni (1), ♦ mage uni (1), ♦ suur une laiskus (1), ♦ uni ehk magamine (1)

unine (2) *adj*

vnniset (1), vnniße (1)

Ia se Rist erratab meidt kz sest Vnnest vlles, eth meye sedda vßinamasti se Palwe siddes olleme, nĩck lumalalt abby palwume, muito olleme meye laisckat vnd vnniset se Pöha Palwe pohle, (29.2)

♦ kurdid kõrvad ning unised silmad (1)

unrecht (3) *s/adj* 'vale'

Vnrecht (2), unrecht (1)

Waidt et se|sama Vnrecht ninck vx Lapse mengk on, tædtwat (Iumal olkut tænnatut:) meye Lapset, kæ needt Wÿß Pæ tückit oma Pöha Catechismo oppetußet tundtwat lugkeda. (36.8)

Eb mitte, se|sama Oppetus on Valsch ninck Vnrecht. (37.10)

♦ valsk ning unrecht (2)

uns (5) *pron* 'meile'

vns (5)

Nedt|sinatzet Sanat A. R. opwat vns kahe|sarnast Oppetußest. (22.2)

unter (1) *adv* 'seas'

vnter (1)

Sest, N. eth nüith se keicke suhremb hulck nente Inimeste sœas, Ilma tæñamatta omat, ninck saab harwasti monda 100. ia vnter 1000. vx Ainus Inimene leututh, ke lumala tæã Hæ|tegkomeße eddest peax tæñama. (30.2)

unustama (22) *v*

unnutanuth (6), unnututh (6), unnutama (2), unnudtada (1), unnuta (1), unnutada (1), uñutanut (1), uñututh (1), vnnutada (1), vnnutis (1), vñutab (1)

ära unustama (22)

Waidt ny pea kudt se Rist, echk se lumala witz erra|loppeb, ninck vx vrrikene Aick waid on, syß on lumall parrakudt keick se toiwutus erra|unnututh. (30.6)

uppuma (4) *v*

hupputa (1), huppume (1), huppunut (1), huppus (1)

ära uppuma (4)

Iuñal se Issandt eb olle sindt mitte se|prast se sügkawa hedda sißе heitnut, et tæma sindt seel siddes tahab lascka erra|rickuda ninck erra|hupputa, Moito tæma teeb sinulle enamb Iallad, et sina tæma iure piddat ioxma. (3.4)

♦ ära uppuma ning alla vajuma (2), ♦ ära rikkuma ning ära uppuma (1), ♦ ära uppuma ning põhja vajuma (1)

uputama (3) *v*

hupputa (1), hupututh (1), hupputama (1)

ära uputama (3)

Deñ so du durchs wasser gehest, wil ich bey dir sein, eth nedt Weæ|Lainet sind eb mitte pidda erra|hupputama, Vnd so du ins Fewr gehest, soltu nicht breñen, ninck se Tully eb pea sinuße mitte süttitama. (29.5)

usin (11) *adj*

vßinat (6), vßin (3), vßina (2)

Sem|p: A. R. pidda meye kz igka aval vßinat ollema, ninck lumala palwuma, eth tæma meidt io sen Kochnretti Kiuwsatuße eddest tahax hoydta. (15.3)

♦ hea ning usin põllukündja (1), ♦ usin mainitus (1), ♦ usin mure (1), ♦ usin õppija (1)

usinasti (40) *adv*

vßinasti (24), vßinaste (11), vßinanaste (1), vßinamasti (4)

Sen Sana pidda meye vßinasti moistma. (6.4)

Syß on kz weika tarwis, eth meye sedda Vßinamasti lumala Armu piddame tacka nouwdma, tahame meye moito keickest willetzußest erra|pæstetuth sada. (29.1)

♦ heal meelel ning usinasti (5): *usinasti ning heal meelel* (1), ♦ usinasti ning ilma järele jätmata (1)

usk (169) *s*

vsck (59), vßu (49), vssu (47), vssust (5), vßust (4), vscku (3), vssuda (1), vßul (1)

Wie wir im Exordio gehöret, eth sœl kahe|sarnast vscku omat: Se vx on se Ebbauschk, Se toyne on se eike Vsck. (15.3)

risti|usk (8): *risti usk* (8)
Ich gleube an den Heilig G: Eike ninda laula meye kaas needt|samat Sanat, meddy Laulo siddes, eth ninda meddy Laulut sen Pöha Risti vssu kaas, ninck meddy Pöha Risti Vsck, meddy Laulo kaas vchte tullewat. (12.7)
♦ kindel usk (40): *kindel usk ning lootus* (3), *õige õpetus ning kindel usk* (1), ♦ õige usk (9): *õige ning tõsine usk* (1), ♦ püha ristiusk (8), ♦ nõder usk (7): *pisukene nõder usk* (1), ♦ usk ning lootus (7): *kindel usk ning lootus* (3), *lootus ning usk* (1), *usk ning suur lootus* (1), ♦ õige usu komme (2), ♦ õpetus ning usk (2): *õige õpetus ning kindel usk* (1), *usk ning evangeeliumi õpetus* (1), ♦ kindel põhi sest usust (1), ♦ õpetus sest usust (1), ♦ palve ning usk (1), ♦ püha apostel Pauluse usk (1), ♦ raudriist sest usust (1), ♦ sõna ning usk (1), ♦ tõsine usk (1): *õige ning tõsine usk* (1), ♦ usk jumala poja sisse (1), ♦ usk ning lootmine (1), ♦ usk ning teadmine (1), ♦ usk ning tunnistus (1), ♦ usku ära heitma (1), ♦ usu kinnitus (1), ♦ vili sest usust (1)

uskuja (5) *s*
vsckiat (2), vsckia (1), vsckialle (1), Vsckiax (1)
Kudt kz lumal iße neile vsckialle toiwutanuth on: Sina piddat sedda nægkema, eth mina se Issandt ollen, ke eb mitte laße hebbedax sada, ke minu pæle lothwat. (15.8)
risti|uskuja (1): *risti uskuja* (1)
Syß eb olle kaas vchtekit Rochto syn Maa|pæl eales kaßwanuth, mea sen Surma wasta woib awitada, kudt vx|peines lumala Sana, se eddest piddab se Surm hend kartma nick erra|tagkenama, lumala Sana röhub ninck löb keicke tæma wæe maha, eth vx Risti vsckia Inimene sen Surma eb mitte karta, muito tæma polgkeb sen Surma erra, la vx Risti Inimene, kuy tæma lumala Sana pæle lotab, syß eb pid: tæma se Surma nægk: Wie Chr„ sagt: Warl: ich sage euch, so lemand mein wort wird halten, d' wird den Tod nicht sehen ewiglich. (14.6)
♦ pisukene uskuja (2): *vaene nõder ning pisukene uskuja* (1), ♦ vaene nõder uskuja (2): *vaene nõder ning pisukene uskuja* (1), ♦ ristiuskuja inimene (1)
• vt *ebauskuja*

uskuma (107) *v*
vsckuda (20), vßume (20), vsckma (18), vsckwat (16), vßu (9), vßub (9), vscknut (3), vscknuth (2), vsckuwat (2), vssu (2), ußute (1), vscksime (1), vsckudta (1), vsckuket (1), vssub (1), vssute (1)
Sest et meddy Onne nüit lehemb on, kudt meye sedda vscksime: Se Öh on möda mennuth, waidt se Peiw on ligki tulnut. (6.2)
♦ teadma ning uskuma (8): *uskuma ning teadma* (2), ♦ südamest uskuma (7), ♦ uskuma ning lootma (3)

usuline (81) *adj*
vsckulißet (45), vsckuliste (16), vscklißet (5), vsckul (4) *lüh*, vsckuline (4), vsckuliße (2), Vscklinne (1), vsckliste (1), vsckuliset (1), Vsckulisille (1), vsckulisti (1)
Vx se|sarn vsckuline lothmene ninck othmene lumala abby pæle, tahab lumall meilt. (28.6)

risti|usuline (41): *risti usuline* (41)
Meye tahame A. R. sen\sinatze pohle tuñi siddes, se Oppetus meye ette wotta, ninck vttelda, kuy tao vx risti vsckuline Inimene rawo ninck roimo kaas hend sen Surma ninck tæma wymse Tunni pole, piddab walmistama. (35.3)
♦ ristiusuline inimene (38): *jumalakartja ehk ristiusuline inimene* (1), *ristiusulise inimese elu* (1), *ristiusulise inimese kannatus* (1), *ristiusulise inimese rist* (1), *ristiusulise inimese rõõm ning troost* (1), *ristiusulise inimese süda* (1), *ristiusulise inimese surm* (1), *vaga ristiusuline inimene* (1), ♦ usuline inimene (25): *usulise inimese rist* (2), *õndsate ning usuliste inimeste võimus* (1), *usulise inimese elu* (1), *usulise inimese jumalakartus* (1), *usulise inimese kannatus* (1), *usulise inimese rahu ning rõõm* (1), *usulise inimese rõõm ning troost* (1), *usulise inimese süda* (1), *usulise inimese surm* (1), *usuliste inimeste aitaja* (1), *vaene nõder usuline inimene* (1), *vaga usuline inimene* (1), ♦ vaga (risti)usuline inimene (2), ♦ nõder usuline süda (1), ♦ õnnis ning usuline (1): *õndsate ning usuliste inimeste võimus* (1), ♦ usuline ehk ebauskuja (1), ♦ usuline lootmine ning ootamine (1)
• vt *ebausuline*

uuesti (2) *adv*
vwesti (2)
Kuy nüith N. vx Pattuñe Inim: hend keickest Süddamest Iumala pohle on pördnuth, Syß on se Inimene, kuy ollex tæma Vwesti Ilmalle tulnuth, nick sest Kurrati Kurckust suhre wæe kz außgerißen. (32.9)

uulits (2) *s*
hultza (1), Hultzade (1)
Ia neet Pannitzet omat se pæle achket ninck paiatawat; Meye Kambrit omat tews hüydt, kumb vche wärra se toine toise prast woib welia anda: Et meddy lambat kandwat tuhat kordset wilia: Et meddi Heriadt paliu tödt tegkewat, ninck eb sünni vxkit kachio echk wigka meddy hultza pæl. (36.3)
♦ linna uulits (1)

uus (40) *adj*
vws (17), vwe (11), vwex (5), vde (3), Vdest (1), Vs (1), Vwde (1), vwß (1)
Et Iumala Poick on Iñimeßex sündinut, syß annab tæma selle Ilmalle vche vde walgkuße, lebbi se Euangeliumi paistuße, kumb Euangeliumi Oppetus lebbi, Iumala tuñistus ninck abby hüidmene, nente Inimeste Süddame siße saab süttituth. (4.10)
♦ uussündinud lapsukene (14): *uussündinud lapsukene Jeesus Kristus* (1), ♦ uussündimine lapsukene (4), ♦ uus elu (3): *uus valgus ning elu* (1), ♦ uus inimene (3), ♦ uus valgus (3): *uus valgus ning elu* (1), ♦ uueks tegema (2), ♦ Uus Testament (2), ♦ uus Jeruusalemm (1), ♦ uus käsk (1), ♦ uus kuningas (1), ♦ uus lugu (1), ♦ uus poeg (1)
• vt *sündima* → *uus|sündinud** (15) 'vastsündinud', *sündimine* → *uus|sündimine** (4) 'vastsündimine'

uus|sündimine* (4) 'vastsündimine' → *sündimine*

uus|sündinud* (15) 'vastsündinud' → *sündima*

V

vaagen (2) *s*

wagknat (1), wakan (1)

Eb syß sel Potti|seppal melæ|wald olle vchest Sauwo tückist teha vx wakan tæma auwux, ninck se toine tæma hebbedax. (28.9)

♦ tinane vaagen (1)

vaagima (1) *v*

wayb (1)

üle vaagima (1) 'üles kaaluma'

la meddy Iss: Ilse Ehrse Ain$_{us}$ werri|tibbakene vlle|wayb keicke Inimeste Pattuth, Kuy kz nedt Iumala kartiat Inimeßet hend igka ayall se kz omat röymustanuth. (19.1)

vaakuma (1) *v*

wakoda (1)

se Oppetus tulleb meile toesti se Kiuwsatuße ayal weikasti tarbex, iße|erranes sell Ayal kuy meye alleme Henge wakoda, Ninck sen Surma kz woitelda, (34.5)

♦ hinge vaakuma (1)

vaarao (11) *s*

pharao (11)

Ioseph wyß kaas oma Issa Iacobe sinna sisse, ninck sædis tædda Pharao ette. (23.1)

♦ vaarao käsi (1), ♦ vaarao vald (1)

vaat (4) *s*

Vate (3), Vatist (1)

Achilles beim Homero on mottelnuth, N. se on iombßnuth dz Iupiter im Himel kax suhrd hirmsat Vate piddab ollema, se vche Vate siddes omat paliu ninck hæd Onne, Sen toyse Vate sid: on teuws willetzust, Ninck kuy tæma selle Inimeselle vche Kæe kz Onne añab, syß añab tæma se toyse Kæe kz kax kord enamb willetzust. (24.4)

♦ suur hirmus vaat (1)

vaatama (63) *v*

walatama (12), walata (7), walatada (7), wallatama (5), walatab (4), wathma (3), waathma (2), walatat (2), walatis (2), wata (2), watame (2), waathnuth (1), waatket (1), wadtma (1), walatame (1), walladta (1), wallatab (1), wallatada (1), wallataket (1), wallatame (1), wallatanut (1), wallataßy (1), wallatat (1), wallatis (1), watab (1), wathnuth (1)

Ninck kuy meye vche, toine toyse pæle watame. (23.3)

Maytzket ninck wallataket, kuy magkus ninck armuline se Ißant on. (2.8)

välja vaatama (1)

Kuß meye eales keume, sæl kañame meye sen Surma meddy olla pæl, kz ninda, eth se Surm lebby meddy Silmade, kuy lebby vche Glase Ackna, welia watab. (23.3)

♦ maitsma ning vaatama (1)

vaba (15) *adj*

wabba (15)

Eßimelt A. R. tahaxin mina hæl|m: iuttelda, kuÿ meye sest Pattust wabba, echk Pattuden andex and: same. (14.2)

♦ vaba olema (8). ♦ prii ehk vaba (1). ♦ vabaks saama (1). ♦ vabaks tegema (3)

vabadus (2) *s*

Wabbaduße (1). Wabbatuße (1)

Kuÿ meye sest lumala wihast, lumala Armu iure, sest Igkeweße Netußest, se lumala Onne, sest Waimoliko Pörgku ninck hirmsa keuwsist, ninck kinni keutmeßest, se Taÿwa Wabbaduße sisse, Sest Surmast sen Ello siße, sest Kurbtußest se igkeweße röÿmu, sest Pörgku|hauwast sen Taÿwa sisse, sest Igkeweße huckudußest, se Igkeweße Onne ninck Ello siße piddame tullema. (33.3)

♦ taeva vabadus (2)

vabisema (2) *v*

wabbisada (1). wabbisenuth (1)

Eb sÿß se|sinañe Lapsukenne vx lumal keickest röÿmust Deus gaudÿ. olle, kæ keick aßiat röÿmsax teb mea hend eales likutab, ninck on iße sen Aÿa siddes werrisenuth ninck wabbisenuth, et kaas tæma Heng on kurb olnut añ̃a sen Surma sisse? (6.9)

♦ värisema ning vabisema (2)

vabisemine (1) *s*

wabbisemeße (1)

Waidt ke meÿe tahame lumala Lapset olla, sÿß piddame meÿe se Pöha Apostle Pauluße lalla Sammude siße astma, kumb suhre wabbisemeße kaas paiatis: Herr, wz wil du, dz ich thuen sol? (38.7)

♦ suur vabisemine (1)

vader* (4) *s* 'isa'

Vad' (2) *lüh.* uad (1) *lüh.* uaderille (1)

Ia næmat omat need wanambat trostnut ninck paiatanuth: A: Vad' nĩck Mod', erra|murretzeke mitte minu prast, Mina eb surre mitte erra, muito mina lehan minu Issanda Ihxe Chrxe iure, mea on sÿn Ilma siddes (sagte Margreth Sücken von 19 lahrn) Risti, hedda, willetzus etc: (14.8)

piht|vader* (2) 'pihiisa'

Muito meÿe piddame meddÿ Süddame motluße, vche meile hæ Söbbralle, echk selle Bicht|uaderille kaibma, ninck ninda nente iures abbÿ otzma. (28.2)

♦ vader ning/*et* moder (2). ♦ sõber ehk pihtvader (2)

vaen (15) *s*

waino (9). waÿno (4). wainux (2)

Mina tahan kaas waino panna, eb mitte kudt sina ollet pannuth: Erranis mina tahan panna Sinu ninck sen Naÿse, sinu Sæme ninck sen Naÿse Sæme wahel. (5.6)

♦ sõda ning vaen (3): *sõda, vaen ning vere äravalamine* (1). *sõda, vaen, kallis aeg* (1). *vaen ning sõda* (1). ♦ kõhnreti vaen ning viha (2). ♦ suur vaen (2).

♦ igavene vaen (1). ♦ südame vaen (1). ♦ tuli ning vaen (1). ♦ vaen ning taplus (1). ♦ vaenu vaigistama (1)

vaene (209) *adj/s*

wayset (67), wayse (51), waine (25), waiste (18), wayste (14), wayne (13), wayselle (4), waiset (3), waysemb (3), waise (2), waisex (2), waysel (1), waysemax (1), waysemba (1), waysest (1), waysex (1), wayst (1), Waystele (1)

Moista tæma on vche waise erra|poltuth Sullase kombel, Iumala tæma taiwasest Issast, sen Ilma sisse leckituth, et tæma sen wayse Inimeße Suggu piddi erra|pæstma. (2.5)

meñe sina sen Ricka Achne\kotty iure, ninck palwu tædda, eth tæma sind vche wacka Rucky echk Oddra kaas tahax awitada, Mödi|warsy peat sina kulma, eth tæma hend paliu waysemax teb, kudt sina ollet, Sina palwut tæma peab sind vche wacka kaas awitama, syß paiatab se Rickas, Mina pea sind vche wacka kaas ruckit awitama, minul eb olle iße vxikit peo teuws. (9.5)

Erranes se eike Awitaya ninck hoidia on Ih$_{us}$ Chr$_{us}$, Tæma kañab kz se eike Nime, eth tæma nente waiste hoidia. (21.6)

♦ vaene inimene (89): *vaene patune inimene* (12), *vaene rumal inimene* (5), *vaene äraeksitud inimene* (4), *vaene avapatune inimene* (2), *vaene kurbus inimene* (2), *sant ning vaene inimene* (1), *vaene ärapõlatud inimene* (1), *vaene armutu inimene* (1), *vaene ning suur patune inimene* (1), *vaene nõder inimene* (1), *vaene nõder usuline inimene* (1), *vaene pannine inimene* (1), *vaene sõge inimene* (1), *vaene umbmõistnik inimene* (1), *vaene vang inimene* (1), *vaene vilets inimene* (1), *vaene, sõge ning hull inimene* (1), *vaese inimese arm* (1), *vaese inimese kõrvad* (1), *vaese inimese rist ning viletsus* (1), *vaese inimese viletsus* (1), *vaese patuse inimese ilmale tulemine* (1), *vaese patuse inimese surm* (1). ♦ vaene inimese sugu (33): *vaese inimese soo elu* (2), *vaene ning armutu inimese soo elu* (1), *vaese inimese soo rist ning viletsus* (1), *vaese inimese soo viletsus* (1). ♦ vaene patune (19): *vaene patune inimene* (12), *vaene ning suur patune inimene* (1), *vaese patuse inimese ilmale tulemine* (1), *vaese patuse inimse surm* (1). ♦ vaene (ning) rumal (7): *vaene rumal inimene* (5), *vaene rumal maarahvas* (1), *vaene rumal pagan* (1), *vaese rumala maarahva ebausk* (1). ♦ vaene kurbus (6): *vaene kurbus süda* (4), *vaene kurbus inimene* (2). ♦ alutu ning vaene (5): *alutu ning vaene sissesõitmine* (1), *vaene alutu Jeesuse Kristuse sulane* (1), *vaene alutu kuningas* (1), *vaene alutu sulane* (1), *vaene, alutu ning sant* (1). ♦ vaene (ning) armutu (5): *vaene armutu inimene* (1), *vaene armutu laps* (1), *vaene ning armutu elu* (1), *vaene ning armutu ilmale tulemine* (1), *vaene ning armutu inimese soo elu* (1). ♦ vaene (ning) sõge (5): *vaene ning sõge pagan* (1), *vaene sõge inimene* (1), *vaene sõge pagan* (1), *vaene, sõge ning hull inimene* (1). ♦ vaene pagan (5): *vaene ning sõge pagan* (1), *vaene rumal pagan* (1), *vaene sõge pagan* (1). ♦ vaene süda (5): *vaene kurbus süda* (4), *kurb ning vaene süda* (1). ♦ vaene äraeksitud inimene (4). ♦ vaene nõder (4): *vaene nõder inimene* (1), *vaene nõder ning pisukene uskuja* (1), *vaene nõder uskuja* (1), *vaene nõder usuline inimene* (1). ♦ vaene rahvas (4): *vaene ning hästi kiusatud Tallinna rahvas* (1), *vaene Tallinna rahvas* (1). ♦ vaene ristirahvas (4). ♦ vaene sant (4): *kõige vaesem*

sant (1). ♦ vaene sulane (3): *vaene alutu Jeesuse Kristuse sulane* (1). *vaene alutu sulane* (1). *vaene ärapõlatud sulane* (1). ♦ vaene ärapõlatud (2): *vaene ärapõlatud inimene* (1). *vaene ärapõlatud sulane* (1). ♦ vaene ilmale tulemine (2): *vaene ning armutu ilmale tulemine* (1). ♦ vaene laps (2): *vaene armutu laps* (1). *vaene äraeksitud Aadama laps* (1). ♦ vaene ning hästi kiusatud (2): *vaene ning hästi kiusatud ristiinimene* (1). *vaene ning hästi kiusatud Tallinna rahvas* (1). ♦ vaene ning sant (2): *sant ning vaene inimene* (1). *vaene. alutu ning sant* (1). ♦ vaene ning vilets (2): *vaene ning vilets lojus* (1). *vaene vilets inimene* (1). ♦ vaene tratt (2): *kõige vaesem tratt* (1). ♦ vaene uskuja (2): *vaene nõder ning pisukene uskuja* (1). *vaene nõder uskuja* (1). ♦ vaimulikune vaene (2). ♦ kurb ning vaene (1): *kurb ning vaene süda* (1). ♦ vaene elu (1): *vaene ning armutu elu* (1). ♦ vaene karjane (1). ♦ vaene kuningas (1): *vaene alutu kuningas* (1). ♦ vaene lojus (1): *vaene ning vilets lojus* (1). ♦ vaene maa (1). ♦ vaene rumal maarahvas (1). ♦ vaene õigus (1). ♦ vaene sissesõitmine (1): *alutu ning vaene sissesõitmine* (1). ♦ vaene tölner (1). ♦ vaene. haige ning hädaline (1). ♦ vaeste hoidja (1). ♦ vaeste liha ning veri (1). ♦ vaeste õnn (1)

vaenlane (112) *s*

wainl (28) *lüh.* wainlaßet (23). Wainlaße (11). wainlaste (11). waÿnlane (7). Wainlane (6). waÿnlaßet (6). wainlaßest (5). Waÿnlaste (4). Wainlaßelle (2). Waÿnlaße (2). Waÿnlaßest (2). Wainlasell (1). Wainlaßel (1). Waÿnl (1) *lüh.* Waÿnlañe (1). Waÿnlaßel (1)

Olle meÿe nüüth lum: kz lebbÿ tæma Poÿa erra|lep: kudt meÿe weel tæma Wainlaßet ollime. kuÿ paliu enamb pidda meÿe lebbÿ ~~Ihm~~ ~~Chm~~ onsax sama. (14.7)

♦ hirmus vaenlane (6): *suur ning hirmus vaenlane* (3). *vali hirmus vaenlane* (1). ♦ jumala vaenlane (5): *kõige kõrgema jumala vaenlane* (1). ♦ sõna vaenlane (5): *jumala sõna vaenlane* (3). *tema riigi ning sõna vaenlane* (1). ♦ suur vaenlane (5): *suur ning hirmus vaenlane* (3). *kõige suurem vaenlane* (2). ♦ kuri vaenlane (3). ♦ vaenlaste algused (3). ♦ viimne vaenlane (3). ♦ patu vaenlane (2). ♦ vaenlase kade ning viha (2). ♦ vaenlase käsi (2). ♦ hivulik vaenlane (1). ♦ issanda Jeesuse Kristuse vaenlane (1). ♦ jumala kiriku vaenlane (1). ♦ kaval vaenlane (1). ♦ püha ristikiriku vaenlane (1). ♦ riigi vaenlane (1): *tema riigi ning sõna vaenlane* (1). ♦ vaenlane ning pannine inimene (1). ♦ vaenlase mässamine (1). ♦ vaenlase nimi (1). ♦ vaenlase süda (1). ♦ vaenlaste mäss (1). ♦ vaimulik vaenlane (1)

vaesus (23) *s*

waÿsuße (10). waÿsus (8). waisuße (5)

Waidt sen|sama waÿsuße on tæma minu. sinu ninck meddi keickede heex kañatanut. (2.5)

♦ suur vaesus (7): *kõige suurem vaesus* (1). ♦ vaesus ning häda (2): *vaesus. hivulik haigus. katk. häda. tulekahju* (1). *vaesus. kurbus. häda ning viletsus* (1). ♦ vaesus ning surm (2). ♦ häbedus ning vaesus (1). ♦ Kristuse vaesus (1). ♦ vaesus ehk rikkus (1)

vaev (13) *s*

waiwa (4), waÿwa (3), waiw (2), waiwadta (1), waÿwadta (1), waÿwast (1), waÿwata (1)

Kudt nuit Maria sest Põhast Waimust on hendax sanut, ninda on tæma kaas sẽ Lapsukeße ~~Hm~~ ~~Chr~~m ilma waÿwata ilmale thonut. (2.6)

♦ häda ning vaev (4): *suur häda ning vaev* (1), ♦ vaeva nägema (2), ♦ vaeva kandma (1)

vaevama (30) *v*

waiwatuth (8), waÿwatuth (5), waiwab (4), waiwanuth (3), waiwawat (2), waiwa (1), waiwada (1), waiwama (1), waÿwab (1), waÿwada (1), waÿwadta (1), waÿwanuth (1), waÿwawat (1)

Wie Gideon auch sprach: Ist Gott mit Vnd beÿ vns, Warumb laßeb tæma meidt sÿß ninda meddÿ Wainlaßest waÿwada. (29.5)

♦ kiusama ning vaevama (1), ♦ närima ning vaevama (1), ♦ surnuks vaevama (1), ♦ südamest vaevama (1), ♦ vaevama ning alla vajutama (1)

vaevamine (1) *s*

waiwmeße (1)

Kust tulleb weel tæñakit|peiwa keick se kaibtus, vlle se moñe|sarnatze willetzße, kuÿ se igke|peiwase waiwmeße kz, minck|kaas teÿe weel nüithkit sate waÿwatuth ninck kaas vpris alla|waÿotuth. (24.9)

♦ igapäevane vaevamine (1)

vaevane (2) *adj*

waiwaste (2)

Meddÿ waiwaste Liha ninck werre siddes, Ehitab hend se igkewene hüis. (4.8)

♦ vaevaste liha ning veri (2)

vaga (42) *adj*

waadt (15), wagka (7), waade (5), wagga (3), waad (2), waalle (2), waat (2), Wää (1), Waa (1), waamat (1), waamax (1), Waggade (1), wagkade (1)

Olle meÿe meddÿ Pattude prast teuws rüwedust, sÿß on ~~Hn~~us ~~Chr~~us ielles vmber sen wasta se eike Puhas ninck ilma Süÿta wagka lumala Lamas. (10.8)

Se keicke Wægk: lumall andkuth meile eddes|peiti oma Armu, eth meÿe eddes|peiti woixime waamax sada, meddÿ Pattune Ello parrandada, ninck lumala S: iure ieda. (22.1)

♦ vaga inimene (12): *vaga inimese komme* (1), *vaga inimese komme ning elu* (1), *vaga ning jumalakartja inimene* (1), *vaga ristiusuline inimene* (1), *vaga usuline inimene* (1), ♦ vaga ristiinimene (6): *vaga ning ristiinimene* (1), ♦ vaga ning jumalakartja (2): *vaga ning jumalakartja inimene* (1), *vaga ning jumalakartja mees* (1), ♦ ilma süüta ning vaga (1), ♦ truu ning vaga kirikisand ning ori (1), ♦ truu õppija ning vaga jumalainimene (1), ♦ vaga ehk ilma patuta (1), ♦ vaga ilm (1), ♦ vaga jumala lammas (1), ♦ vaga käsi (1), ♦ vaga laps (1), ♦ vaga leht (1), ♦ vaga Mordekai (1), ♦ vaga ning kaunis õppija (1)

vagadus (10) *s*

wagkaduße (8), waggaduße (1), wagkadus (1)

Kennel nüit se|sarn wagkadus on, sell|samal toiwutab kaas se Põha Waÿm

lumalast, Onne ninck keick hee, Woimus wasto sen Kochnretti, ninck keicke hedda wasta, mea eales woib nimetuth sada. (36.1)

♦ vagadus ning hea töö (3): *hea töö ning vagadus* (1). ♦ vagadus ehk süü (1), ♦ vagadus ning õigus (1). ♦ õigus ehk vagadus (1)

vagasti (1) *adv*

waasti (1)

Minck|prast kui næmat vche toise teh hennese ette tachtwat wotta, ninck waasti ellada, sÿß sawat næmat erra|poltuth, hedda ninck nelgka kannata, sest, et eb se Ilm vchest muhst Teest eb mitte tæ. (36.6)

vagus* (4) *s* 'vaga inimene'

wagkus (4)

Moistket A. R. Se on keick meddy hennesa Pattude Süy, eth eb vxkit wagkus woynut leuta. (8.6)

vaha (2) *s*

waa (2)

mee|vaha (2)

Wie ein Liecht, weñ es angezündet, inner ieh mehr vnd mehr erra|loppeb, nīck kuÿ eb sæl enamb raßwa echk mehe|waa olle, sÿß kustub tæma erra, also gehet es auch mit vns menschen. (23.9)

♦ rasv ehk meevaha (1). ♦ suur meevaha küünal (1)

vahe (54) *s* 'erinevus: vahemik'

wahel (26), wahe (24), wahell (3), wahedta (1)

Sÿß same meÿe keick sensinatze Lauwlo siddes oppetuth, mea wahe sÿß sæl on, vche eike, ninck vche V'alsche echk wöÿra Oppetuße wahel. (15.1)

ia nedt samat Schoelmeistrit omat ninck seißwat, Taÿwa all, Taÿwa ninck Maa wahel, kuÿ kz Maa pæl etc: (31.3)

kahe|vahel (10) *afadv*: *kahe|vahel* (1), *kahe vahel* (7), *kahel vahel* (2)

Perrast on kz se eike V'sck vx kindel lothmene, se tullewa aßia pæle, eth meÿe se sama pæle nÿ wißiste piddame lothma, nīck eb mitte kahe wahel ollema, kudt ollex tæma nüith parrahellis meddÿ silmade eddes, echk meddÿ kæddede siddes. (15.6)

♦ vahet olema (9). ♦ vahet tegema (3). ♦ ainus vahemees (2). ♦ õige vahemees (2)

• vt *mees* → *vahe|mees* (6), *olema* → *kahe|vahel olema* (10)

vahel (1) *adv* 'mõnikord'

wahell (1)

Et nuit wahell se Pörgku|Koir meile se|sarn motlußet sißе puhub, kuÿ tohidt sina, ke sina nÿ suhr Pattune Inimene ollet, lumala Silmade ette astuda, ke setta kuria eb mitte woÿ neha, eb kaas mitte saldida. (3.5)

vahelt* (20) *adv* 'vahel, mõnikord'

wahelt (20)

Wahelt on meil tutta, kui pörax lumal oma Selia meddÿ pohle, ißе|erranes kuÿ lumal oma abbÿ kaas pißut kauwa wibixe, et meÿe wahelt mötleme, lumal eb motle mitte meddÿ pæle. (3.8)

vahe|mees (6) → *mees*

vahetelemine (1) *s* 'vahetamine'

wahetellemene (1)

Muito meye tahame omast melest Iumalalle keick maxada, Kuß eb vchtekit wahetellemene ninck maxmene mitte maxa, Muito vx|peines Arm, ninck andex andmene, Wie Dauid hie zeuget. (33.10)

♦ vahetelemine ning maksmine (1)

vaht (12) *s*

wahi (7), wacht (2), wahist (2), wachti (1)

Eike ninda kuy vx Wacht, echk vx Achke Sodda|mees, (3.10)

schilt*|vaht (3) 'vahisõdur, tunnimees'

Schilt|wahi (3)

Wie ein Wächter, echk vx Sodda|mees, ke se Schilt|wahi pæle on sædtuth, se pitka ninck Pimeda Öh sid: ickex se röymsa Hommiko Peiwa Koyto prast igkewetzeb ninck otab, eth se Armas Peiw tahax koydta, nick et tæma sest Pimeda Öh|wahist saax erra|pæstetut, (34.4)

öö|vaht (5): *öö|vaht* (4), *öö vaht* (1)

Perrast teb Moses meddy Ello vche Öh|wahi walwo sarnax, Enne Polwe omat ned Wanambat se Öh neliax ossax welia iagkanuth: (23.2)

♦ pimeda öövaht (2), ♦ vahti pidama (2), ♦ öövahi valve (2)

vahthus* (1) *s* 'vahimaja'

Wachthuß (1)

Eb syß se Wachthuß Saddamast, kudt kaas kogkonis se Sild, ninck kaas ny monda Mündriko Patit, Herma Pöllu, ninck Pirrida Ranna pole said ayetuth ninck katky pexetuth, (9.2)

vahvasti (2) *adv*

wachwasti (1), wachwaste (1)

Se on: Sina Pannine Waym, piddat wachwasti sen Naise Sæme wasto seißma, Tæmalle eb mitte vx|peines kachio tegkema, erranis kaas tæma werre erra-wallama, tædda risti pæle pohma ninck erra|tapma: (5.7)

vaibuma (1) *v* 'nõrkema'

Waiboma (1)

Ia nedt Inimeße Lapset piddawat Waiboma sest Aßiast, mea sæl piddawat tullema, vlle keicke sen Ilma|talluße. (27.1)

vaid (283) *konj*

waidt (264), waid (8), Wait (8), waydt (3)

Ke oma süddame siddes paiatawat: Seel eb olle vchtekit Iumala, se on, kui Paul$_{ns}$ neist kiriutab Næmat vtlewat kül, næmat tundwat Iumala, Wait nente Töh kaas salgkwat næmat tædda erra, Minck|prast Iumalal on vx hirm nente eddest, ninck neist eb olle mitte kolbo. (36.4)

vaigistaja (2) *s*

waikistaya (2)

Sina ollet meddy Pattut erra|leppitanuth, Sina waikistaya meddy Pöha rydat. (11.8)

vaigistama (9) *v*

waikistada (3), waikistanut (2), waikistab (1), waikistama (1), waikistuth (1), waÿkistada (1)

Eike ninda kuÿ nüith meddÿ Iss: ninck Õñis|t: oma Taywase Issalle on waid piddanuth, suhre allanduße kz kañatanuth. Vnd fleißig gebetet: Eike ninda pidda meÿe kz tegkema, ninck meddÿ Henge kannatuße kz waikistama, nĩck kz tædma, eth ilma lumala tachtmeße, eb vxikit iuxse karw, meÿe Pæ peelt woÿ maha langeda. (26.1)

♦ viha vaigistama (6): *viha vaigistama ning ära lepitama* (1), ♦ vaenu vaigistama (1)

vaiksesti (2) *adv*

waikesti (2)

Röimustut on minu südda ninck meel, tassast ninck waikesti (35.5)

♦ tasasti ning vaiksesti (2)

vaikus (2) *s*

waigkeduße (1), waÿkeduße (1)

Erranis se sinañe Lapsukeñe piddab waÿkeduße ninck Rahwo siddes ellama ninck walli|tzema, keickes paikas Rahwo tegkema, ninck oma Wainlaßelle kaas Rahwo andma. (7.14)

♦ vaikus ning rahu (1)

vaim (149) *s*

w (50) *lüh*, waÿm (22), Waimo (13), waÿmo (13), Waimu (12), waim (10), waimust (7), waimuth (6), waÿmudt (5), waimudt (3), waÿmu (2), waÿmuth (2), Waimul (1), Waimulle (1), waÿmull (1), Waÿmust (1)

O sina Rüwwe Waim, minck|sarnatze suhre wiha ollet sina pannudt, Minu ninck sen Inimesse wahel, kumb mina minu Palgke prast ollen lohnut? (5.6)

vale|vaim (1)

Kudt meÿe nüit A. R. eikesti motleme, sÿß on se vx suhr imme, Kui hirmsasti se Wanna Maddo sen|sinatze kauni ninck röymsa Oppetuße, kudt vx Walle|waÿm, on vmber pördnut, kuß tæma Eua wasto ninda on paiatanut: (5.8)

♦ püha vaim (99): *isa ning püha vaim* (4), *jumal püha vaim* (4), *isa, poeg ning püha vaim* (3), *püha vaimu arm ning vägi* (3), *püha vaimu vägi* (3), *jumal-isa, Jeesus Kristus, püha vaim* (1), *püha vaimu and ning heategemine* (1), *püha vaimu arm* (1), *püha vaimu manitsus* (1), *taevane isa ning püha vaim* (1), ♦ isa ning püha vaim (20): *jumal-isa, poeg ning püha vaim* (9), *isa, poeg ning püha vaim* (3), *isa ning poeg ning püha vaim* (2), *jumal-isa, Jeesus Kristus, püha vaim* (1), *taevane isa ning püha vaim* (1), ♦ isa, poeg ning püha vaim (14): *jumal-isa, poeg ning püha vaim* (9), *isa ning poeg ning püha vaim* (2), ♦ püha vaimu vägi (6): *püha vaimu arm ning vägi* (3), ♦ rüve vaim (6), ♦ püha vaimu arm (4): *püha vaimu arm ning vägi* (3), ♦ vaim sest tõest (2), ♦ kaunis vaim (1), ♦ kuri vaim (1), ♦ pannine vaim (1)

vaimulik (12) *adj*

waimoliko (8), Waimulikudt (2), waimulikode (1), Waÿmoliko (1)

Se Palwe, spricht Basilius, on se eike suhr Tuhl, kumba lebbÿ keicke sarnast

Hiwoliko nĩck Henge Waimoliko willetzus meddȳ vxe eest saab puchtax pühituth. (28.5)

♦ hivulikul ehk vaimulikul kombel (1). ♦ vaimulik kiusatus (2). ♦ vaimulik laul (1). ♦ vaimulik ning igavene rahu (1). ♦ vaimulik põrgu (1). ♦ vaimulik vaenlane (1). ♦ vaimulik viletsus (1)

vaimulikune* (3) *adj* 'vaimu-'

waȳmulikußet (2). waimulikuße (1)

Neet omat ne Waȳmulikußet waȳset, ke hend ißе eb mitte eike ninck Põhax piddawat, ninck keicke oma thö kaas hend hebbetawat. ninck motlewat vx|peines sen Ißanda Ihesuße Christuße armu peele, kudt meddȳ Ißandt Chrns ißе paiatab: Onsat omat needt waȳmulikußet waȳset, minck|prast se Taȳwa Rickns on nente pralt. (2.6)

♦ vaimulikune vaene (2). ♦ vaimulikused silmad (1)

vait (9) *afadv*

waid (7). waidt (1). waȳd (1)

Ned omat keick möda meñuth, kuȳ vx Warrȳ: Vmbræ sõnium. Ninck kuȳ vx hæl, od' ein Wiederschall. waȳd iæb. (24.4)

♦ vait olema (4). ♦ vait pidama 'vait olema' (3). ♦ vait jääma (2)

vaja (5) *afadv*

waȳa (5)

Minck|prast tæma tæb küll mea meil waȳa on. (7.12)

• vt *olema → vaja olema* (5)

vajuma (16) *v*

waȳoma (9). waȳoda (2). waȳo (1). waȳome (1). waȳonut (1). waȳonuth (1). waȳuß (1)

Sem|pr: eb karta meȳe hend mitte, peax kz se Ilm alla|waȳoma, Ninck nedt Mæet kesckes se Merre sißе waȳoma, Eth se Merrȳ küll meßab, ninck tæma suhrest mæßust nedt Mæeth sißе langkexit. (22.6)

alla vajuma (9)

Mitto Laȳwat omat sel aȳal Merre Pochiaße Mæhe ninck hüȳde kaas erra|huppunut. ninck alla|waȳonut, eth se Laiw ninck hüȳs eb eales enamb pidda ette tullema. (9.2)

♦ ära uppuma ning alla vajuma (2). ♦ ära uppuma ning põhja vajuma (1). ♦ hukka minema ning põhja vajuma (1)

vajutama (23) *v*

waȳotab (5). waȳotada (4). waȳotuth (4). waȳoda (2). waȳota (2). waiotab (1). waiotuth (1). waȳodada (1). waȳodta (1). waȳotama (1). waȳotut (1)

Sinu Kæßȳ Iss: on Öh ninck Peiwa raßæ vlle minu, Sinu Nohlet pistwat minu siddes, nĩck sinu Kæßȳ waiotab mind. (26.5)

alla vajutama (12)

Echk kudt se Rist meddȳ meles raschke on, sȳß tulleb se Põha W: ninck awitab meidt ißе kandada. eth eb se Rist meȳdt kogkonis alla waȳota. (10.6)

katki vajutama (1)

Ia meddȳ lumall woix næmat keick vche Silma|pilckmeße siddes russux katke

wayodta, ninda kuÿ vx medda Ouwn, nente Inimeste keddede kz woib rußux wayotut ninck perrast erra|heitetuth saab, ninda omat keick meddÿ Wainlaßet lumala eddes. (22.3)

maha vajutama (1)

lumal tahab oma armu ninck Önne andada, et tæma küll se Ilma eddes nodder ninck willetzus on, ia wihastut ninck maha wayotuth saab, se wasto piddab meye roim ollema, mea meye lumala Nymel alēme ninck tehme, se|sama piddab heesti sündima. (37.7)

♦ rusuks vajutama (2), ♦ vaevama ning alla vajutama (1), ♦ ära lükkama ehk alla vajutama (1), ♦ ära tapma ning alla vajutama (1)

vakk (3) *s*

wacka (3)

meñe sina sen Ricka Achne|kottÿ iure, ninck palwu tædda, eth tæma sind vche wacka Ruckÿ echk Oddra kaas tahax awitada, Mödi warsÿ peat sina kulma, eth tæma hend paliu wayÿsemax teb, kudt sina ollet, Sina palwut tæma peab sind vche wacka kaas awitama, sÿß paiatab se Rickas, Mina pea sind vche wacka kaas ruckit awitama, minul eb olle ißе vxikit peo teuws. (9.5)

valaja (1) *s* 'kastja'

wallaÿa (1)

välja|valaja (1)

Hengka nick palwu kz keickest Süddamest lumala pohle, tæma tahax ißе se|sama minu Töh iures, se eike Istotaÿa vnd welia|wallaÿa olla, (25.6)

valama (13) *v*

wallatuth (3), walab (2), wallama (2), wallanuth (3), walä (1), wallab (1), wallada (1)

Waidt tæma añab ninck wallab eßimelt oma arma Lapsille, nedt|samat piddawat sagkedasti sest|samast Karrikast iohma, (27.7)

välja valama (4)

Minck prast se Pöha W: kumb se keicke Wægkiwene ninck Toßine lumal on, Se|sama on se Sana siddes nÿ wægkew, eth tæma aino ellawat troste ninck röÿmu meddÿ kurbtuße Süddame sißе welia walab. (11.2)

ära valama (5)

Perrast omat tæma Kax Poyat, Simeon Vnd Leui nente Sicheme Rachwa sæas, paliu werd erra|wallanuth, ninck oma Issa Iacobe, nente Sicheme Rachwa ees hebbedax ninck haÿßmax technuth. (23.6)

üle valama (1)

Mina taha tæmalle wÿa, vx waine hæsti löduth Südda, kumb sæl on vlle|wallatuth ~~Ilse~~ ~~Clrse~~ Werre kz. (19.5)

♦ verd ära valama (5)

valamine (9) *s*

wallameße (6), wallamene (2), walameße (1)

Sÿn oppe ninck pea meles, eth meÿe hend igka aÿal, ia aña sen wÿmse Surma otza sißе, meddÿ Iss: ~~Ilse~~ ~~Clrse~~ tæma Puñaße werre wallameße, ninck tæma Wye Reÿade kz, piddame roÿmustama nick kiñitama, (19.5)

vere|valamine (5): *vere|valamine* (5)
N. Diese abgelesene wörte leren vns, Mea meye piddame tegkema, kuy meye nœme, eth Iumal meidt oma nuchtlußе kz tahab koddo otzida, Kuy sœl on: Sodda, Werre|wallameße etc: Syß eb pidda meye N. hend se eddest mitte heitotama, eb kz mitte meddy Liha nick werre kz Nouw piddama, muito motleb se Kochnret, eth tœmal se Woimus on, kuy tœma meidt kz pea woib erra|pettada, ninda kuy tœma meddy keickede eßimeße Ema, se Euam on erra|petnuth, sest, eth Eua se Erra|petia kz Kerradt ninck nouw piddis. (28.1)
vere ära|valamine (1): *vere|ära|valamine* (1)
Se|sama teb Iumal lebby moñe|sarnatze Ime|aßia, kudt lebby Sodda, wayno, ninck werre|erra|walameße. (9.3)
♦ issanda Jeesuse Kristuse vere valamine (2): *issanda Jeesuse Kristuse surm, kannatus ning vere valamine* (1), *rõõmulik õpetus meie issanda Jeesuse Kristuse vere valamisest* (1), ♦ punase vere valamine (2), ♦ sõda ning vere-valamine (2), ♦ sõda, vaen ning vere äravalamine (1), ♦ verekoerte mäss ning verevalamine (1)

valatama → *vaatama*

vald (36) *s* 'võimus, valdus'
walla (20), wallast (12), wald (4)
Se Kochnret olli meidt oma Walla alla wihnut, et tœma meidt igkewest tachtis waywadta. (7.5)
meele|vald (14): *meele|vald* (9), *meele vald* (5)
Waidt eth meye nüith sen Pattu alla olleme sultuth, ninck Iumala Sana Ingehorsam olnuth, syß on sel rüwwe waymull kaas se mele wald, vlle sen wayse Inimeße Suggu. (13.8)
põrgu|vald (1)
Perrast ollet teye kaas kulnut, kuy tao ninck mingk kombel meye sest Surmast ninck sest Igkeweße Põrgku|wallast olleme erra|pœstetuth. (8.11)
surma|vald (6): *surma vald* (6)
Perrast taha meye kaas kulda, kuy tao ninck mingk kombel meye sest Surma wallast olleme erra|pœstetuth. (8.1)
♦ kuradi vald (5): *patt ning kuradi vald* (1), *patt, surm ning kuradi vald* (1), ♦ jumala vald (2): *kõige vägivese jumala kasi ning vald* (1), ♦ kõhnreti vald (2), ♦ igavene põrguvald (1), ♦ maja ning vald (1), ♦ põrguhaua vald (1), ♦ suur häda ning surmavald (1), ♦ vaarao vald (1), ♦ valla all ehk riigi sees (1)

vale (5) *adj*
wallæ (2), walle (3)
Syß eb leüya meye kußakit hæd, nick on keick meddy wasta, eth eb meil kußakit abby olle, kudt vx|p: Ium: Sana siddes, muh aßy keick, ilma Ium: Sanadta on wallæ, Pettuß nick kawalus. (13.1)
♦ vale, pettus ning kavalus (1)
• vt *leikija** → *vale|leikija** (2) 'valemängija', *vaim* → *vale|vaim* (1)
• vt *valsk**

vale|leikija* (2) 'valemängija' → *leikija**

valetama (3) *v*

walleda (1), walleta (1), walletæ (1)

Se wasto N. piddame meÿe kindlasti lumala Sana pæle lothma, was er vns inn seinem Worte zugesagt, se|sama tahab tæma meile toesti anda, Tæma Sana eb walletæ mitte, Sest meie laulame, (34.3)

valetelema (2) *v* 'valetama'

walletelema (1), walletellewat (1)

Peax sÿß lumall nente Kolme Artickele prast exima, echk io Inimeße kombel walletelema? (31.11)

vale|vaim (1) → *vaim*

valge (1) *adj*

walke (1)

Touse vlles, sa walke, minck|prast sinu walgkus tulleb, ninck se Issanda Auwo lehab vlle sinu. (4.10)

valgus (24) *s*

walgkus (9), walgkuße (8), walgkußest (2), walgkuduße (1), walgk$_{us}$ (1), walgkußes (1), walgkußex (1), walgkust (1)

Se Igkew walgkus tulleb sinna siße, añab heñest vche vde walgkuße. (4.10)

♦ igavene valgus (4), ♦ uus valgus (3): *uus valgus ning elu* (1), ♦ suur valgus (2), ♦ valguse laps (2), ♦ jumalik valgus (1), ♦ kaunis valgus (1), ♦ küünal nende paganate valguseks (1), ♦ päeva valgus (1), ♦ pale valgus (1), ♦ selge valgus (1), ♦ sõna sest valgusest ning sest ristist, sest tõest ning sest kiusatusest (1), ♦ valgus ehk küünal (1)

valgustama (20) *v*

walgkustab (9), walgkustada (3), walgkustama (3), walgkustanuth (2), walgkusta (1), walgkustawat (1), walgkustut (1)

Vx Kuÿnal kumb walgkustab neile Pagkanaile, ninck vhex kÿtus selle Israelli rachwalle. (1.11)

♦ juhatama ning/ehk valgustama (2): *valgustama ning juhatama* (1), ♦ südameid valgustama (1)

vali (6) *adj* 'karm, kuri'

wallÿ (4), waliu (1), waliuth (1)

vlle sedda on kz meddÿ lumall vx wallÿ ninck wihane lumall, ke ned Pattut nuchtleb. (16.6)

♦ vali hirmus vaenlane (1), ♦ vali ning kange süda (1), ♦ vali ning vihane jumal (1), ♦ vali sõna (1), ♦ vali sundija ehk rakker (1)

valitsema (50) *v*

wallitzetuth (11), wallitzeb (10), wallitzema (9), wallitzeda (6), wallitzenuth (4), wallitze (3), walitzeb (1), wall (1) *lüh*, wallitzanut (1), wallitzet (1), wallitzisin (1), wallitzut (1), wallitzuth (1)

Minu Issa walitzeb aña tennis aika, ninck mina wallitze kaas. (4.9)

ära valitsema (21) 'väljа valima'

Waidt mina tahan sen Korgke ninck lumalast erra|wallitzetuth Mehe Martino Luth: kaas ihastada ninck tæma kaas ninda paiatada: (5.11)

♦ tundma ning valitsema (4): *tundma ning ara valitsema* (1), ♦ elama ning valitsema (3), ♦ pidama ning valitsema (3)

valitsemine (3) *s*

wallitzemenne (2), wallitzemene (1)

Vx Laps on meile sündinut: vx Poick on meile antuth: Kumba Kuñingka wallitzemenne Rickus on tæma Olade pœl. (6.3)

♦ kuninga valitsemine (1)

valitsus (2) *s* 'valitsemine'

wallitzust (1), wallitzuße (1)

Imẽ|sarnanne on tæma kaas oma wallitzuße siddes, (7.3)

♦ suur valitsus (1)

valjad (3) *s*

Walia (1), Waliade (1), waliat (1)

nœmat piddawat meidt vlle nẽte mele pra|iethma, ninck meidt rahwul lasckma olla, Se|prast eth se keicke korgkemb Iss: neile vche Walia nente Su siße on pannuth, ninck eb laße nente mele|walla eemalle, kuÿ tæma tachtmene on. (20.6)

vallali (7) *afadv* 'lahti'

wallalis (5), wallales (2)

Se on io toesti sen Mao Pee katki tallatuth, sen Kurrati Rick„, erra|rickututh, ninck tæma Töh wallalis vlles peestetuth. (5.13)

Tæma añab meile sen Nouw sen Pöha Euangeliuñi siddes, kuÿ meÿe meddÿ Pattußest Ilmalle tullemesest piddame wallales sama. (7.8)

• vt *laskma → vallali laskma* (1), *pajatama → vallali pajatama* (1), *päästma → vallali päästma* (3), *saama → vallali saama* (2)

vallatu (12) *adj*

wallatuma (6), wallatumat (3), wallatoma (1), wallatoma (1), wallatumax (1)

Ninck tahab kz Iumal nedt|samat se willetzuße siße lascke hucka sada, ke oma wallatuma melœ kz hendz se huckutuße siße huckutawat. (28.8)

♦ vallatu meel (5), *vallatu meel ning kuri süda* (1), ♦ vallatu elu (2), ♦ vallatu inimene (1)

valmis (8) *adj*

walmidt (3), walmit (3), walmis (2)

Eßimelt piddab vx igka Risti Inimene hend igka aÿall walmistama, eth meÿe woime walmidt olla, ninck hœl|melell echk roymu kz erra|surra. (14.2)

♦ valmis olema (8)

valmistama (16) *v*

walmistama (4), walmistab (3), walmistanut (2), walmistut (2), walmistuth (2), walmistada (1), walmistanuth (1), walmistawat (1)

Sÿß on kaas tarwis et igke|mees hend vßinasti walmistab se teh peele, ke setta teeb, se on emis igkewest ilma murreda. (35.4)

valsk* (17) *adj* 'vale, võlts'

valsch (6), valsche (5), valschit (5), valschi (1)

Eb mitte, se|sama Oppetus on Valsch ninck Vnrecht. (37.10)

♦ valsk ning/ehk võõras (6): *valsk ning võõras õpetus* (3), *valsk ehk võõras õpetus* (1), *valsk ning võõras õppija* (1), *valsk ehk võõras ebausk* (1), ♦ valsk õpetus (5): *valsk ning võõras õpetus* (3), *valsk ehk võõras õpetus* (1), ♦ valsk õppija (5): *valsk ning võõras õppija* (1), ♦ valsk ebausk (2): *valsk ehk võõras ebausk* (1), *valsk ning ebausk* (1), ♦ valsk ning unrecht (2), ♦ valsk ning kaval pettus (1), ♦ valsk tunnismees (1)

• vt *vale*

valskisti* (2) *adv* 'valesti'

valschist (1), Valschiste (1)

Nüith eb olle se|sama nente önsade mollembadde Kircko|Issandite Süÿ mitte, eth teÿe nÿ V'alschiste laulate, (11.6)

valu (8) *s*

wallo (4), wallust (3), Walo (1)

Se|prast, Ke oma Süddame pöhrab sen Iss: ~~Ehrse~~ Reÿa pohle, se eb leüÿa nĩck eb tunne mitte tæma oma Reÿat ninck Wallo. (26.9)

patu|valu (1): *patu valu* (1)

Mina otze tuld sen Tuha sid:, se suhr hedda nĩck Pattu wallo aÿab mind Iss: zu dir, (33.6)

põrgu|valu (2): *põrgu|valu* (1), *põrgu valu* (1)

Sen|sinatze kauni ninck röimsa Laulo siddes, A. R. R. hüiab se Kunningkas Dauid, Iumala pole, tæma suhre hedda ninck Pörcku|wallo siddes, kumb seel on se Pattu, et Iumal tæmalle neet|samat tahax andex andada, ninck tunnistab kaas iulkeste, et tæma vx Awa|pattune Inimene on, ninck eb woÿ mitte Iumala Silmade ninck kochto eddes seista, moito vx|peines Iu|mala Armust ellama. (3.1)

surma|valu (1): *surma valu* (1)

Sÿß errame meÿe vlles, sÿß nœhme meÿe sÿn ninck sœl Aÿno Pimedus, ninck on meddÿ meles, kuÿ eb nœxime meÿe sedda Peiwa walgkust, meÿe eb woÿ vchtekit Sœgkemet Troste oma Süddame sisse tackista, Sœll allemœ meÿe Külma Higki higkida, ninck eb tæme mitte, koho meÿe Surma wallust bleiben sollen. (34.6)

♦ suur valu (2), ♦ reig ning valu (1), ♦ suur häda ning patuvalu (1), ♦ suur häda ning põrguvalu (1), ♦ suur südamekiskumine ning valu (1)

valu (3) *s* 'valgus'

wallo (3)

kuu|valu (3)

Se Ku|wallo on vx Küinall, eth tæma pißokeßex saab, ninck kz suhrex, vnd ist nuhr ein Monat.

♦ päevlik ning kuuvalu (2): *armas päevlik, kuuvalu ning täht* (1)

valvama (9) *v*

walwub (2), walwoda (1), walwuda (1), walwuma (1), walwuwat (1), walwket (1), walwma (1), walwo (1)

Waidt se|sinane Lapsukene on vx igkewene Issa, kœ ickex meddÿ eddest murretzeb, ninck walwub igka aÿal vlle oma Pöha Risti Kircko. (7.13)

üles valvama* (3) 'valvel olema'
Sem|pr: eth tæma vx Kuñingks nĩck Issandt vlle keickede on, sÿß tahax tæma iße oma Wæe kz vlleß|walwoda, ninck keickelle Rachwalle tædta anda. (21.4)
♦ magama ehk valvama (1)

valve (3) *s*
walwo (2), walw (1)
Perrast teb Moses meddÿ Ello vche Öh|wahi walwo sarnax, Enne Polwe omat ned Wanambat se Öh neliax ossax welia iagkanuth: (23.2)
öö|valve (1)
Herr Gott, Tuhat Aastat omat sinu eddes kuÿ vx Peiw, mea eile on möda mennuth, Ninck kuÿ vx Öh|wacht Öh|walw . (23.1)
♦ öövahi valve (2)

vana (64) *adj*
waña (25), wana (18), wanna (6), wañadt (3), wanambat (2), wanamax (1), Wanamb (1), wañast (1), wanat (1), wañax (1), Wanemb (1), Wanambade (1), wañemb (1), wanemba (1), wannat (1)
Waidt Pharao küßÿ Iacobilt: Kuÿ waña ollet sina? (23.1)
Nüith eb olle se|sama iure mitte iehnuth, muito tæma Wanemb Poick (nõĩe Ruben) on oma wöira Eña hebbedax technuth, ninck ninda oma Issa Iacobe Magka Abbÿ wohde nairnuth. (23.7)
♦ vana madu (7), ♦ endine (ning) vana (4): *endine ning vana patt* (1), *endine ning vana patune elu* (1), *endine vana patt* (1), *vana ning endine roe* (1), ♦ vana patt (3): *endine ning vana patt* (1), *endine vana patt* (1), ♦ vana Siimeon (3), ♦ Vana Testament (3), ♦ vana Aadam (2), ♦ vana elatanud (2): *vana elatanud naine* (1), *vana elatanud Sakarja* (1), ♦ vana Eliisabet (2), ♦ vana iga (2), ♦ vana kirikuõppija (2): *vana kirikuõppija kiri* (1), ♦ vana põlv ning elu (2): *vana põlv ning pikk elu* (1), ♦ vana riie (2), ♦ vana võlg (2), ♦ vanem veli Eesav (2): *vanema velje Eesavi viha* (1), ♦ kaval ning vana pettus (1), ♦ noore vasika kui ühe vana härja nahk (1), ♦ vana äi (1), ♦ vana Hanna (1), ♦ vana inimene (1), ♦ vana kihl (1), ♦ vana kirikisanda manitsus (1), ♦ vana kõne (1), ♦ vana naine (1): *vana elatanud naine* (1), ♦ vana patriarh Jaakob (1), ♦ vana põrgumadu (1), ♦ vana rätik (1), ♦ vana Sakarja (1): *vana elatanud Sakarja* (1), ♦ vanad ning noored (1), ♦ vanem poeg (1), ♦ vanem põlv (1), ♦ vanem tütar (1)

vander* (1) *s* 'ränd'
Wandre (1)
eth se Patriarch vnser Lebend, vche Wöyra, echk vche Wandre Mehe ninck Ialla|keüya sarnax on technuth, ke sest vchest Liñast se toyse Linna siße wandereb etc: (23.4)
♦ võõras ehk vandermees ning jalakäija (1)
• vt *mees* → *vander|mees** (1)

vander|mees* (1) 'rännumees' → *mees*

vandrema* (1) *v* 'rändama'
wandereb (1)
Im and'n Stücke sollen E: Liebe Hören, eth se Patriarch vnser Lebend, vche

Wöÿra, echk vche Wandre Mehe ninck lalla|keüya sarnax on technuth, ke sest vchest Liñast se toÿse Linna sißе wandereb etc: (23.4)

vanduma (4) *v* 'tõotama'

wannunuth (3), wañunuth (1)

Eike ninda kui sell Apostle Paulußel vx kindel vsck on olnut, et lumal tæmal tahab vx armuline lumal olla, sÿß on tæma hend lumala Sana kaas kinnitanut et lumall on Wannunuth, et tæma sen Waÿse Pattuse Inimeße Surma eb mitte taha, Moito et se Pattune Inimene hend piddab lumala pohle pördma ninck ellama. (38.9)

vandumine (4) *s* 'tõotamine; kirumine'

Wanmene (1), Wanmeße (1), Wañmeße (1), Wannmeße (1)

ninck palwu tædda, tæma tahax heldesti sinu hæle kuldta, nĩck eb mitte kurtax sinu wasta sada, muito tahax Oma Armuliko Korwat lascke merckada sinu Palwe pæle, vche kindla Lotuße kaas, eth se Suh ninck Pochi sest Toddest, vche korgke Wannmeße kz on toiwutanuth, Er wil dein ruffen vnd stiñe erhören. (33.6)

Meÿe næme ninck kuleme kz, kuÿ hirmsasti nedt Pañitzet ninck Ebbauschkußet Inimeßet, sen keicke Körgkemba lumala Nimÿ ilma aÿkas heñese Su sißе wotwat, nedmeße, Wanmeße, echk muh kuria Ello kz lumala wihastawat, nÿ hirmsasti, eth kz vche Maa Inimeße, keick tæma iuxse karwat püsti touwßwat, (21.3)

♦ kõrge vandumine (1), ♦ tröõstlik vandumine (1)

vanem (38) *s*

wanambat (22), wanambille (6), wanambide (3), wanambidde (2), wanambadt (1), Wanambidille (1), Wanambidte (1), Wanambist (1), Wannambidde (1)

Se|sama oppetuße prast omat meÿe Onsat Wanambat se Pöha rÿsti Kircko siddes keick asÿat heesti ninck kauniste sißе seednut (20.9)

♦ õnnis vanem (6), ♦ püha Johannese vanemad (1), ♦ vanem ning patriarh (1), ♦ vanem ning peaisand (1), ♦ vanemate Aadama ning Eeva süü (1)

vang (8) *s adj*

Wangkit (2), wangi (1), wangix (1), Wangk (1), wangki (1), wangkix (1), wangkÿ (1)

la wir müßen Von hertzen aus dem Ps: beten: Issandt, Ke sina eñe sinu Maalle ollet Armuline gewest, nĩck ollet nedt Iacobe Wangkit erra|pæstnuth. (32.3)

Eike ninda, kuÿ vx waine Wangk Inimene suhre Ahilade nĩck Keutikodde kz kinni keutetuth on, kz ninda, eth eb tæma hendz mitte woÿ likotada, (26.5)

♦ vangi võtma (2), ♦ Jakobi vangid (1), ♦ vaene vang inimene (1), ♦ vangi viima (1), ♦ vangiks võtma (1)

vapper (2) *adj*

wapper (1), wapremat (1)

Eike ninda on meddÿ Ello kuÿ vx wapper ioxia se wÿmse Surma otza pohle, igka stund ninck Silma|pilckmene, lehame meÿe sen Surma wasta. (23.3)

Erranis lasckem meidt paliu wapremat olla ioxsma, kudt neet Kariatzet, ninck

walatame, minck|sarnse suhre röymu kaas, se suhr ninck korgke Prophet Esaias 700. Aastat enne sest|sinatze suhre Peiwa Önnest, ninck sest|sinatze Lapsukeßest on kiriutanut. (6.2)

♦ vapper jooksja (1)

vara (4) *adv*

warra (4)

Wimatel mœllestab kz Moses, eth meddy Ello se Roho sarnane Graß on, kumb sœl Homselt warra öitzeb, Vnd des Abends abgehawen wird, ninck kiuwab erra. (23.3)

vara (2) *s*

warra (1), wärra (1)

la neet Pannitzet omat se pœle achket ninck paiatawat; Meye Kambrit omat tews hüydt, kumb vche wärra se toine toise prast woib welia anda: (36.3)

♦ rikas varakamber (1)

• vt *kamber* → *vara|kamber* (1)

vara|kamber (1) → *kamber*

varas (2) *s*

warkat (1), warras (1)

Moñikat waña Kircko oppiat, wie wir in ali as, Crux, ihren scriptis lesen, saab se Rist kz nimetuth vchex wöllax, kumba wöllase syße, nedt Kuria|tegkiat ninck nedt warkat omat vlles|pooduth, (26.2)

varastama (1) *v*

warrastada (1)

ära varastama (1)

Toesti A. R. se eike lumala röymu eb woy vxikit warras mitte erra|warrastada, echk vxikit Rower, echk Epicury Ebbavschkune Inimene, echk vx Ioobnuth Sigka, echk muh Heütüh Inimene, ke eb mitte witzy lumala Sana kulda, (13.5)

vari (13) *s*

warry (7), wariu (2), wariust (2), wariulle (1), wariux (1)

Tœma kawub erra kudt vx warry, ninck eb iœh mitte. (23.4)

♦ surma vari (2): *pimedus ning surma vari* (1), ♦ varjule pugema (1)

variser (3) *s*

Pharis (1) *lüh*, Phariseiride (1), Phariseirit (1)

Perrast omat kaas keick Hüchlerit, ninck Phariseirit Ebbauschkuset, ke eb mitte sen Issanda Christuße Verdenste ninck Surma, moito oma heñesa waggaduße ninck heë töh pœle lotwat, ninck se lebbi tachtwat onsax sada. (36.5)

♦ hühler ning variser (1), ♦ variseride ning kirjateadjate kiri (1)

vars (1) *s*

warrede (1)

käsi|vars (1)

Minck|pr: se|sinane lumal on se|sama wægkew Iss: Ke sœl wægky neutab oma Kæßi|warrede kz, Vnd zerstrewet die da hoffertig sind, in ihres hertzen Sinn. (21.4)

varsti (33) *adv*
warsÿ (31), warsi (1), Warssÿ (1)
Warssÿ sen Soima siddes leüti. (4.7)
mööda|varsti* (32) 'varsti': *mööda|varsti* (28), *mööda varsti* (4)
Mõda warsÿ on se|sinanne Lapsukeñe Nouwo andnut, mil kombel se waÿse Inimeße Suggu piddi erra|peestetuth sama. (7.6)

varvas (1) *s*
warwaste (1)
Eemalle næme meÿe meddÿ heñese hiwust, sest vlles|t: sest Surmast, Kuÿ sinu iuxset sinu Pæ|peel, ninck kz nedt Küset sinu Sormede, kuÿ kz sinu warwaste pæl kaswawat. (31.9)

vasikas (1) *s*
waßika (1)
Seel tullen nÿ pea vche nohre waßika, kudt vche wana Heria nachk se Turro peele: Se on, neet Nohret Lapset surrewat io nÿ eckitzelt erra, kudt neet wanat Inimeßet. (35.3)
♦ noore vasika kui ühe vana härja nahk (1)

vaskne (1) *adj*
waßkise (1)
Eth se keicke Korgkemb Sensus primi uersus. Iumal keick nr̃a peccata, oma heñese Sormede kz, tæma Mællestuße Ramato sisse on kiriutanuth, ninck vche raudtse Pinna kz oma waßkise Lauwa siße kaiwnuth. (19.1)
♦ vaskne laud (1)

vastu (302) *afadv adp*
wasta (210), wasto (92)
Ninck piddawat kaas keick Inimeßet lebbi se|sinatze Lapsukeße erra|peestetuth sama, ke tedda vche kindla vßu siddes wasto wothwat. (2.7)
Tæma piddab minu Oñis|teckia kaas ollema, wasto Pattu, Surma, Kurrati ninck Pörgku|hauda. (2.8)
Vche se|sarnse kindla vßu ninck ilma erra|moitmatta Wæe kaas, omat needt onsat Patriarchit ninck keick Pöhad, sen Kochnretti wasto woÿtelnut, ninck tædda oma Iallade alla tallanut. (5.14)
• vt *seisma* → *vastu seisma* (3), *tulema* → *vastu tulema* (1), *võtma* → *vastu võtma* (59)

veel (158) *modadv*
weel (158)
Minck|prast se keicke suhremb Iñe|aßÿ, mea eales sÿn Ilma|pæl on sündinuth, ninck weel peab sündima, on se, et Iumala Poick ohn Iñimeßex sanut. (1.7)

vee|laine (3) → *laine*

vee|oja (6) → *oja*

veeretama (2) *v*
weretawadt (1), woÿrotama (1)
Meÿe eb pea mitte, kuÿ meÿe pißuth olleme wabba sanuth, ielles vmber se waña ninck endse Roÿa sees hend woÿrotama, ninda kuÿ nedt puchtax pestuth

Seadt tegkewat, prast weretawadt nœmat hendz ielles se keicke paxuma Royaste Reñeste sees. (30.8)

vee|sadu (1) 'vihm' → *sadu*

vee|tilk (3) → *tilk*

vee|trumm* (1) 'veetoru' → *trumm**

vee|tõusmine (1) 'veeuputus' → *tõusmine*

veis (19) *s*

weddichse (9), weddichset (7), Weddichs (2), weddise (1)

Ia tœma on hend lascknut sen Soime sisse paña, kumast needt Weddichset oma Söte otzwat. Sen kaas tahab tœma meddÿ hengelle sen Taÿwase Söte ninck rowa thoa. (6.9)

♦ härg ning muu veis (1), ♦ hull veis (1), ♦ kitsas veisesõim (1), ♦ kõrk veis ning lojus (1)

• vt *laut* → *veise|laut* (2), *sõim* → *veise|sõim* (3), *tall* → *veise|tall* (6)

veise|laut (2) → *laut*

veise|sõim (3) → *sõim*

veise|tall (6) → *tall*

vel (1) *konj* 'või'

vel (1)

Tempore pestis waren die Reuelch so schmeide, echk nÿ tümadt, eth mina nœmat minu pißokeße Sorme vmber ollexin keuthnuth vel, kerrinüth. (30.6)

veli (37) *s*

weliex (9), welie (8), weliet (8), welli (5), wellÿ (4), weliede (2), welielle (1)

Wait meÿe emme taha teile Armat weliet mitte erra|keelda, neist ke seel lebbawat, et eb teÿe mitte kurbax sa, kui neet toiset, kell eb mittekit Lotust olle. (35.7)

põrgu|veli (1)

Minck|prast kui nœmat vche toise teh hennese ette tachtwat wotta, ninck waasti ellada, sÿß sawat nœmat erra|poltuth, hedda ninck nelgka kannata, sest, et eb se Ilm vchest muhst Teest eb mitte tæ, kui se|sama, kumb se wæra Teh on, ninck iohatab nœmat wÿmselt sen Sutte|hauwa sißе, se on, keicke Pörgku-weliede iure. (36.6)

risti|veli (7): *risti|veli* (2), *risti veli* (5)

Ninck se Eikedus piddab keickede aßiade siddes vlle|kœe wottma, Se Risti welli arm piddab erra|kustututh ollema. (9.4)

seltsi|veli (1)

Se|pr: laßeb se Kochnret tœma Selsy|weliet syn Maa pœl rahwul olla, Ninck kiuwsab se wasto keicke Wœe kz, kuÿ tœma nedt Waadt ninck Risti Inimeßet, oma Wörcko sißе woib sada, ninck se|sama Hauwa sisse lückada, kumba Hauwa sißе tœma ißе, keicke tœma Selschoppide kz, wÿmsel Peiwal piddab lückatuth sama. (27.1)

♦ veljeks saama (8), ♦ armas veli (5): *armas veli Saulus* (1), *armas veli, sõsar ning laps* (1), *kõige armsam veli* (1), ♦ ristivelje arm (5), ♦ veli ning/ehk sõsar (5): *armas veli, sõsar ning laps* (1), *ristiveli ning ristisõsar* (1), *ristiveli ehk*

-sõsar (1). ♦ noorem veli (2): *noorem veli Jaakob* (1). ♦ vanem veli Eesav (2): *vanema velje Eesavi viha* (1). ♦ õige veli (1). ♦ ristiveli ning ristisõsar (1), ♦ sõber ning veli (1). ♦ veli. kuningas ning peapiiskop (1). ♦ vihane veli (1)

veljes* (2) *s* 'vend'

weliexet (2)

Vlle sedda peab kaas sinu Südda, kuy kaas sinu vsck, kuy nedt kax Weliexet ollema, se vx piddab selle toyselle oma Kæe packoma, ninck peab kaas sinu Vsck Iumala Sana pœl seißma ninck lothma, kuy vx kindel Mühr, (34.4)

venelane (2) *s*

Weñelaße (2)

Minck|pr: N. se piddat sina nĩck mina, (ia wir alle) tuñistama, kuy se keicke Wœgk: ninck Armul: Iumall oma Hoituße kz meddy iures eb mitte ollex olnuth, ny hæsti se Weñelaße, kuy kz se|sinatze Pola Sodda ayall, syß ollexit meddy Wainlaßet, kuy kz se Kurrat meidt io amokit erra|ricknuth, (22.1)

verbum (1) *s* 'sõna'

Verba (1)

Nedt|sinatzt Verba, piddawat keick Inimeße Lapset, hæsti mele wotma, ißе|erranes nedt Risti vsckulißet Inimeßet, ke lebby sen Vßu in ~~Chro~~ ~~Ihsu~~, tachtwat onsax sada, (25.4)

verdenst (4) *s* 'teenistus'

verdenste (3), ~~v~~denste (1)

Perrast omat kaas keick Hüchlerit, ninck Phariseirit Ebbauschkuset, ke eb mitte sen Issanda Christuße Verdenste ninck Surma, moito oma heñesa waggaduße ninck hee töh pœle lotwat, ninck se lebbi tachtwat onsax sada. (36.5)

♦ hea töö ning *verdenst* (2). ♦ *verdenst* ning surm (2): *issanda Kristuse* verdenst *ning surm* (1). *jumala poja* verdenst *ning surm* (1)

vere|jooksmine (1) → *jooksmine*

vere|koer (16) → *koer*

vere|neelaja (1) → *neelaja*

vere|reig* (1) 'haav' → *reig**

vere|tibakene (1) 'veretilk' → *tibakene*

vere|tilk (1) → *tilk*

vere|valamine (5) → *valamine*

vere|ära|valamine (1) → *valamine*

vergeben (1) *v* 'andestama'

vergeben (1)

sina ollet minulle sinu Arma Poya lebby keick minu Pattut vergeben. (29.9)

veri (96) *s*

werre (45), werry (28), werri (15), werrest (5), werd (2), werræ (1)

Meddy waiwaste Liha ninck werre siddes, Ehitab hend se igkewene hüis. (4.8)

siku|veri (1): *siku|veri* (1)

Motlet sina, eth mina Heria Liha tahan süya, echk Sicka|werd iuwa. (30.1)

♦ liha ning/ehk veri (42): *inimese liha ning veri* (4), *liha ning vere nõtrus* (3), *vaevaste liha ning veri* (2), *liha, veri* ning *luu* (1), *mehe veri ehk liha* (1), *vaeste liha ning veri* (1), ♦ punane veri (8): *kallis punane veri* (2), ♦ türann ning verekoer (5): *verekoer ning türann* (1), ♦ Jeesuse Kristuse veri (4): *issanda Jeesuse Kristuse veri* (2), *issanda Jeesuse Kristuse hivu ning veri* (1), ♦ kallis veri (3): *kallis punane veri* (2), *kallis hivu ning veri* (1), ♦ liha ning vere nõtrus (3), ♦ hivu ning veri (2): *issanda Jeesuse Kristuse hivu ning veri* (1), *kallis hivu ning veri* (1), ♦ näljane verekoer (2), ♦ punase vere valamine (2), ♦ sõda ning verevalamine (2), ♦ veripunane patt (2), ♦ liha, veri, rasv ning luu, ♦ sõda, vaen ning vere äravalamine (1), ♦ süüta veri (1), ♦ verekoer Amachius (1), ♦ verekoer Heroodes (1), ♦ verekoerte mäss ning verevalamine (1), ♦ veri ning kannatus (1), ♦ veripaise (1), ♦ veripunased käed (1), ♦ õige vereneelaja (1)

• vt *jooksmine* → *vere|jooksmine* (1), *koer* → *vere|koer* (16), *neelaja* → *vereneelaja* (1), *reig** → *vere|reig** (1) 'haav', *tibakene* → *vere|tibakene* (1) 'veretilk', *tilk* → *vere|tilk* (1), *valamine* → *vere|valamine* (5), *vere|ära|valamine* (1), *paise* → *veri|paise* (1), *punane* → *veri|punane* (4)

verine (1) *adj*

werriset (1)

Eike ninda N. pidda meÿe lumala P: meddÿ Issandalle Ihesußelle ~~Ckr~~: kz neuthma, kuÿ allasti meÿe olleme, nīck minck|sarn kuriat Reÿat nīck werriset Paiset, meÿe selt Pörkult Mördrilt, kumb sœl on se Kochnret, olleme sanuth, (19.4)

♦ kuri reig ning verine paise (1)

veri|paise (1) → *paise*

veri|punane (4) → *punane*

verksted* (1) *s* 'töökoda'

Werckstede (1)

Wimatel ninck löhitelt pidda meÿe opma ninck meles piddama sest|sinatzest lütlußest, eth needt|samat Lauluth, mea meÿe meddÿ Kircko siddes laulame, omat nÿ kebiat oppeta, eth vx Amet|mees oma Werckstede pœl, vx Pöllu|Mees oma Pöllu pœl, vx Lamba|Poÿs oma Lamaste iures, needt Laÿwa ninck Kala|mehet oma Laÿwa ninck Patide siddes, se Merræ pœl, vx Koÿa Sullane ninck Vmmerdaÿa, oma Leiwa Issanda ninck Emanda Weddichse Lautade siddes, (9.10)

verteenima (3) *v* 'teenima'

verdehninuth (2), vdenihnuth (1)

Minck|prast meddÿ Südda tunistab, et meÿe sen igkewesse Surma olleme verdehninuth. (7.14)

verteenistus (1) *s* 'teenistus'

Verdeenistuß (1)

Ia nente Sanade kz löhme meÿe maha, keick hœd Töhd, oma Verdeenistuß ninck Kÿtus, (33.11)

vesi (32) *s*

weæ (13), wedde (9), weddest (3), weßi (2), weßÿ (2), weæt (1), weex (1), wessÿ (1)

Ke sest weddest ioob mea mina tæmalle anna, sel eb pidda emis igkewest mitte ianuma, Moito se weßi, mea mina tæmalle taha anda, se piddab vx Hallick sest Weddest sama, mea se igkeweße Ello sißе ioxeb. (37.3)

nutu|vesi (1)

Nein, Erranis tæma ehitab meidt mone|sar: willetzuße kz, tæma sötab meidt se Nuttu|leiwa kz, ninck iotab meidt vche teuwe Mate, se on se Nuttu|weæ kz, ninck ripub vche kaunÿ Kuld|Peninge meddÿ keickede Kaila vmber, darauff stehet geschrieben preget: Tribulatio et angustia inuenerunt nos. id ê: Hedda ninck willetzus on meidt tawutanuth. (26.7)

♦ vee põis (2). ♦ armulik vesi (1). ♦ mässav meri ehk veelaine (1). ♦ silmade vesi (1). ♦ õige veetrumm (1). ♦ suur veesadu (1). ♦ värske veeoja (1)

• vt *laine* → *vee|laine* (3), *oja* → *vee|oja* (6), *sadu* → *vee|sadu* (1) 'vihm', *tilk* → *veetilk* (3), *trumm** → *vee|trumm** (1) 'veetoru', *tõusmine* → *veetõusmine* (1) 'veeuputus'

Vespasianus (1) *s* isikunimi

Vespasianum (1)

Perrast on meddÿ Issandt ~~Chr~~ iße, oma Apostlide ninck Sullaste kaas, Iherusalemi Linna erra|rickmeße kulutanut, eth tæma lebbÿ Titum Vespasianum sel kombel piddÿ errarickututh sama, eth keick se Iuda rachwa Suggu, nÿ kauwa kudt næmat sÿn Maa|pæl ellasit, piddit sem|pæle motlema. (9.6)

♦ Titus Vespasianus (1)

viga (10) *s*

wigka (10)

Sem|prast eth nuith ninck eddes|peit eb enamb, meÿdt likuta woÿb vxkit wigka. (11.7)

♦ kahju ehk viga (1). ♦ nõtrus ning viga (1). ♦ püha viga (1)

vigisema (1) *v*

wigkisenuth (1)

Nÿ kauwa et se Nayse Sæme sen Risti pæle saÿ vlles|pootuth, ninck sen Risti Ladwa peel, kudt vx Maddo wigkisenuth, ninck kißendanuth: Minu Iumal, minu Iumall, minck|prast ollet sina mind erra|polgknut. etc. (5.16)

viha (106) *s*

wiha (87), wihast (17), wihax (2)

Minck|prast ke Iumala armu peele exib, se piddab Iumala wiha ninck se igkeweße nuchtluße kaas nuchteldut sama. (3.7)

♦ jumala viha (42): *jumala viha ning nuhtlus* (3), *ilma ärapajatamata jumala viha* (1), *jumala viha ning igavene nuhtlus* (1), *patt, surm ning jumala viha* (1), *surm, jumala viha* ning *see igavene hukutus* (1). ♦ viha ning nuhtlus (7): *jumala viha ning nuhtlus* (3), *igavene nuhtlus ning viha* (1), *jumala viha ning igavene nuhtlus* (1), *nuhtlus ning viha* (1). ♦ hirmus viha (6): *hirmus vägi ning*

viha (1), *hirmus viha ning raske käsi* (1), *suur ning hirmus viha* (1), ♦ viha vaigistama (6), ♦ kade ning viha (5): *vaenlase kade ning viha* (2), *hivuliku poole kade ning viha* (1), *kõhnreti kade ning viha* (1), *porduelu, abirikkumine, liigsöömine, liigjoomine, kade, viha ning muu häbitu asi* (1), ♦ viha äratama (5): *viha üles äratama* (4), ♦ jumala viha ning nuhtlus (4): *jumala viha ning igavene nuhtlus* (1), ♦ suur viha (4): *suur hirm ning viha* (2), *suur ning hirmus viha* (1), ♦ hirm ning viha (3): *suur hirm ning viha* (2), ♦ kõhnreti viha (3): *kõhnreti vaen ning viha* (2), *kõhnreti kade ning viha* (1), ♦ vägi ning viha (3): *hirmus vägi ning viha* (1), *kuradi viha ning suur vägi* (1), *viha ning vägi* (1), ♦ viha kandma 'viha all kannatama' (3), ♦ kuradi viha (2): *kuradi viha ning suur vägi* (1), ♦ surm ning jumala viha (2): *patt, surm ning jumala viha* (1), *surm, jumala viha* ning *see igavene hukutus* (1), ♦ mõõk, tuli ehk muu kuri viha (1), ♦ pannise Haamani viha (1), ♦ vaen ning viha (1): *kõhnreti vaen ning viha* (2), ♦ vanema velje Eesavi viha (1)

vihane (11) *adj*

wihane (5), wihaset (3), wihase (1), wihasex (1), wihaße (1)

On müith lumall (sagt der Teuffel) vx wihane lumal, ninck nente Pattude Wainlane, kuÿ tohit sina sÿß lumala Palgke echk Silmade ette astuda. (19.6)

♦ vihane jumal (2): *vali ning vihane jumal* (1), ♦ kuri ning vihane lojus (1), ♦ vihane ehk hea meele juures (1), ♦ vali ning vihane (1): *vali ning vihane jumal* (1), ♦ vihane meel (1), ♦ vihane veli (1)

vihastama (43) *v* 'vihastama: vihkama'

wihastanuth (10), wihastab (7), wihastada (6), wihasta (4), wihastuth (4), wihastame (3), wihastama (2), wihastanut (2), wihastaka (1), wihastat (1), wihastawat (1), wihastis (1), wihastut (1)

Kumba erra|lückmeße kz, meÿe lumala tæma hirmsa wiha piddame opma moistma, ninck kaas tundma, kuÿ weikasti ninck hirmsasti lumall vlle nente samade wihastab, ke tæma Sana erra|polgkwat, nedt|samat lumala Sana erra|polgkiat, tahab lumall nuchtelda, suhre Sogkeduße ninck se Igkeweße erra|lückmeße kaas, eth næmat eñs igkewest lumala Armust piddawat erra|lückatuth sama. (17.5)

Minck|perrast lumal wihastab ned kax aßiat, se Ebbaussu, ninck nente Pannitzede Töh, need|samat tahab lumal mollembat nuchtelda. (15.5)

♦ südamest vihastama 'südamest vihkama' (1)

vihav* (5) *adj* 'kibe: vihane'

wihaw (3), wihawa (2)

Waidt tæma añab ninck wallab eßimelt oma arma Lapsille, nedt|samat piddawat sagkedasti sest|samast Karrikast iohma, eth nente Silmadt suhrest wihawa iombsest tilckwat, se on, nedt V'sckulißet Inimeßet, piddawat moñe|sarnatze willetzust ninck Risti syn Maa pæl kañatama. (27.7)

Se|prast et tæma teeb, mea lumal tahab, et se Ilm weel vx|kordt ny wihaw tæma pæle ollex, ninck tahax tædda erra|neelda, (37.7)

♦ hirmus ning vihav (1), ♦ suur vihava joomine (1), ♦ vihav jumal (1), ♦ vihav kala sapp (1)

vihkama (2) *v*

wihab (1), wihawat (1)

Kuy nuit vx pißokene Rist tulleb, kuy seel on, Waysus, haykedus, echk muhd tobbe ninck willetzus, syß motleb igke|mees, lumal wihab meite kaas, ninck eb pidda meit mitte armasti. (36.3)

vihm (8) *s*

wichma (5), wichm (2), wichmast (1)

Kuß lumal ninda on paiatanuth: Mina eb olle teile mitte Mangel am Regen vnd Waßer, tachtnut Wichma andada, ninck mina laßy se vche Linna pæle wichma saddada, nick se toyse Liña pæle is laße mina mitte saddada. (13.6)

♦ rahe, vihm ning lumi (1), ♦ suur tuisune ilm, suur sadu ning vihm, palav ning külm (1), ♦ suur vihmasadu (1), ♦ vihm ehk muu kuri ilm (1)

• vt *sadu* → *vihma|sadu* (1)

vihma|sadu (1) → *sadu*

vihtlema (2) *v*

wichtellnuth (1), wichtlema (1)

Weel paliu wehemb, omat næmat se moistnut, kust se|sama aßy tulleb, ninck mea se Ohrsack on, eth se kaunis Loyus, se on se Inimene, enamb, kudt keick muhd loiußet, vche se|sarnse willetzuße siddes, piddab oyoma, ninck kuy vche Pallawa Sauwna Leüle sees wichtlema, ia wimatelt peab tæma se|sama oma nacha kz maxma, ninck selle Ilmalle lumala kz andma. (24.4)

viibima (15) *v* 'hiljaks jääma; kohal olema'

wibixe (7), wibix (4), wibika (2), wibima (2)

Vche vrrikeße aya prast piddab tullema, ke seel tulleb, ninck eb mitte wibima. (3.10)

Muito meye piddame sel wahell, lumala Sana pæle kindlasti lothma, Tæma kuy vx keicke wægk: lumall, tahab toesti tulla ninck awita, wibika tæma meye meles ny kauwa, kuy tæma tahab. (34.1)

viies (10) *num*

Wiendel (6), Wyende (2), Wiende (1), Wies (1)

Se Wies Orsak, on lumala suhre ninck rochke arm, et tæma meile se|perrast oma Sana laßeb kuluta, et tæma meit se lebbi tahab onsax teha, Kui tæma meile se kaas on neuthnut, et tæma meile wayse Pannitze Inimeßele oma Aino, ninck Arma Poya on meddy eddest sen Surma siße andnut. (36.13)

viigi|leht (2) → *leht*

viigi|puu (1) → *puu*

viik* (2) *s* 'laht'

wyki (2)

Kudt eb sina mitte mællesta, syß motle, 1602. 8. tage nach Michaeli minck|sarn hirmus Tuhl ninck Maa|werrisemene mænnewall Aastal vx Næddal prast Micheli Peiwa olly; eth is mitte vx|peines suhret Laiwat Wyki pæll, moito kaas Saddama siddes sayd erra|rickututh. (9.2)

♦ Tallinna meri ning viik (1)

viik (3) *s* 'taim'

Fige (2), Vige (1)

Eike ninda kudt vx Wina echk Vige Puh, enne wilia, kudt needt lehet kañab. (37.6)

• vt *leht* → *viigi|leht* (2), *puu* → *viigi|puu* (2)

viima (25) *v*

wihnut (6), wia (4), wÿb (3), wÿß (3), wÿtuth (2), wihme (1), winut (1), wiwat (1), wÿa (1), wÿdtuth (1), wÿdüth (1), wÿhme (1)

Et tæma meddÿ waiste Pattuste Inimeste Ilmalle tullemene tachtis pühitzeda, ninck meidt waÿset, ia erra|aÿetuth Lapset sen Taÿwa Ricku sißе tachtis wia. (6.4)

välja viima (1)

Moyto tæma on Kolmandel Peiwal sest Surmast ielles vlles|toußnuth, ned Pattut on tæma erra|kustutanut, Sen Surma erra|nelnut, Sen Kochnretti keicke tæma Selschoppi kaas wangkÿ wotnuth, ninck meÿdt sest Pörgku Selschoppist welia wihnut. (8.8)

♦ kandma ehk viima (2): *viima ehk kandma* (1), ♦ vangi viima (1)

viimate* (44) *adv* 'viimaks'

wimatel (28), wimatelt (13), wimate (1), Wimatell (1), Wÿmatel (1)

Seitzmel ninck wimatel palwume meÿe, eth lumal meidt keickest meddÿ Waÿnlaßest tahax awitada ninck erra|pæstada. (10.4)

viimne (83) *adj*

wÿmse (34), wÿmne (15), wÿmsel (11), wÿmbse (7), wÿmsen (5), wÿmnes (3), wÿmses (2), wÿmbsel (2), wÿmset (2), wimbse (1), wÿmbsen (1)

Ninda on se Mao|tallaia ißе tuñistanut, enne kudt tæma piddi kañatama, kuß tæma sen Wÿmse Ochto söman|aÿal ninda on paiatanut: Se Issandt sest Ilmast tulleb, waidt tæmal eb olle minust mittekit. (5.14)

♦ viimne ots (14): *viimne surma ots* (5), *viimne ilma ots* (2), ♦ viimne värss (7): *sõna sest viimsest värsist* (1), ♦ viimne tund (5): *õnnis ning rõõmus viimne tund* (1), ♦ viimne surmatund (4): *viimne surmatund ehk häda* (1) ♦ viimne surmahäda (3), ♦ viimne vaenlane (3), ♦ viimne aeg (2), ♦ viimne jutlus (1), ♦ viimne ning kõige suurem häda (1), ♦ viimne õhtusöömaaeg (1), ♦ viimne oorsak (1), ♦ viimne troost (1), ♦ viimne tunnikene (1), ♦ viimse päeva tulemine (1)

• vt *päev* → *viimne|päev* (30)

viimne|päev (30) → *päev*

viimselt* (8) *adv* 'viimaks'

wÿmselt (7), wÿmbselt (1)

Minck|prast kui næmat vche toise teh hennese ette tachtwat wotta, ninck waasti ellada, sÿß sawat næmat erra|poltuth, hedda ninck nelgka kannata, sest, et eb se Ilm vchest muhst Teest eb mitte tæ, kui se|sama, kumb se wæra Teh on, ninck iohatab næmat wÿmselt sen Sutte|hauwa sißе, se on, keicke Pörgkuweliede iure. (36.6)

viin (7) *s*

Wina (6), Winast (1)

Deñ der Herr, sagt Dauid, hat einen Becher in der Hand, ninck wægkewa Wina siña siße wallanuth, ninck añab sest vchelle igka Inimeselle ioa, se on, lumal annab ninck iaab vche igka Inimeselle oma mate, kuy paliu, ninck mea tæma peab kañatama. (27.7)

Eike ninda kudt vx Wina echk Vige Puh, enne wilia, kudt needt lehet kañab. (37.6)

♦ karikas sest viinast (1), ♦ vägev viin (1), ♦ viina- ning/ehk õllekelder (1)

• vt *kelder* → *viina|kelder* (2), *puu* → *viina|puu* (1)

viina|kelder (2) → *kelder*

viina|puu (1) → *puu*

viis (7) *num*

wÿe (5), Wÿß (2)

Kuß nüith needt wegkewat Sodda|mehet hend sen Surma eddes kartwat, minck|p: neil eb olle mitte Ium: Sana, se wasto surreb vx wÿe, 6. 7. etc: Aasta Lapsukene suhre röÿmu kz erra. (14.7)

viisima* (1) *v* 'viitsima'

wÿxisime (1)

ninck laßeb weel tæñakit|p: lebbÿ nente Truwÿ Kircko Iss: Suh teddÿ ette kandada, lüttelda ninck kulutada, kuÿ meÿe aikz ißе wÿxisime Kircko tulla, nick se Taywase Roa kz oma Neliatze Henge Sötada. (20.5)

viit (1) *s* 'viitmine'

witux (1)

aja|viit (1): *aja viit* (1)

Sem|prast palwu mina teidt A. R. weel vx|kordt, kuÿ teÿe Kircko tullete sÿß eb pidda teÿe toesti sen Kircko siddes, oma pitka aÿa witux mitte istma, echk vppris waidt ollema, kudt eb ollex se aßÿ mitte suhr. (12.6)

viitsima (1) *v*

witzÿ (1)

Toesti A. R. se eike lumala röÿmu eb woÿ vxikit warras mitte erra|warrastada, echk vxikit Röwer, echk Epicurÿ Ebbavschkune Inimene, echk vx Ioobnuth Sigka, echk muh Heütüh Inimene, ke eb mitte witzÿ lumala Sana kulda, tæma polgkeb erra needt Sacramentit, nick eb taha oma Pattune Ello mitte parrandada neil|samal ilma heütümatta Inimeßell eb olle se trost echk röÿmu mitte, eth se keicke Wægkiwene lumal nente iures on. (13.5)

vilets (16) *adj/s* 'vilets: viletsus'

willetza (14), willetzat (1), willetzemb (1)

Nüith eb olle Ar: N: se mitte vx Iuñe, eth nedt Pagkanat, (welche ex Sac: folio 212. von Gott nichts gewust) nedt Inimeßet, moñe|sarnatze willetza nÿme kz omat nimetanuth. (24.1)

Kuÿ se tarck Pagkan (nomine Homerus lib: 17. Ilia: Homerus) on paiatanuth: Sæl eb olle vxkit Waÿsemb ninck willetzemb Loius echk Maddo Maa pæl, kuÿ se Inimene. (24.1)

Sel kombel piddame meye kaas, keicke meye Rÿsti, willetza ninck hedda siddes, kindlaste lumala pœle lothma, et lumal eb enamb mitte meye pœle taha panna, kuÿ meye woyme kandada, (3.9)

♦ vilets aeg (5), ♦ vilets elu (5), ♦ vaene (ning) vilets (2): *vaene ning vilets lojus* (1), *vaene vilets inimene* (1), ♦ vilets asi (1), ♦ vilets inimene (1): *vaene vilets inimene* (1), ♦ vilets lojus (1): *vaene ning vilets lojus* (1), ♦ vilets nimi (1)

viletsus (225) *s/adj*

willetzuße (97), willetzus (73), willetzußest (30), willetzust (18), willetzusse (4), willetzuse (2), willetzuß (1)

Kumba Sanade sid: meye same oppetuth: Eth keickede Inimeste Ello eb enamb olle, kuÿ teuws Risti, hedda echk muh willetzust. (23.4)

Sest, eth meye sÿn löhitelt kuleme, minck|sarn armutu ninck willetzus Loÿus se Inimeße Suggu on, (24.2)

♦ häda ning/ehk viletsus (60): *viletsus ning häda* (7), *häda ehk muu viletsus* (2), *häda, rist ning viletsus* (2), *rist, häda ning viletsus* (2), *häda ning viletsuse aeg* (1), *häda, haigus ehk muu viletsus* (1), *häda und viletsus* (1), *häda, viletsus ning patt* (1), *inimese soo häda ning viletsus* (1), *mäss, häda ning viletsus* (1), *rist, viletsus ja viimne surmahäda* (1), *suur häda ning viletsus* (1), *vaesus, kurbus, häda ning viletsus* (1), *viletsus ehk muu häda* (1), ♦ rist (ning) viletsus (38): *häda, rist ning viletsus* (2), *rist, häda ning viletsus* (2), *risti ning viletsuse aeg* (2), *viletsus ning rist* (2), *hivulik rist ning viletsus* (1), *rist, viletsus ja viimne surmahäda* (1), *vaese inimese rist ning viletsus* (1), *vaese inimese soo rist ning viletsus* (1), ♦ haigus ning/ehk viletsus (9): *haigus ehk muu viletsus* (6), *haigus, sõda, mure ning muu viletsus* (1), *haigus, viletsus ning nuhtlus* (1), *inimese haigus ning viletsus* (1), ♦ viletsuse aeg (6): *risti ning viletsuse aeg* (2), *armutu ning viletsuse aeg* (1), *häda ning viletsuse aeg* (1), ♦ patt ning viletsus (5): *häda, viletsus ning patt* (1), ♦ häda, rist ning viletsus (4): *rist, häda ning viletsus* (2), ♦ inimese viletsus (4): *inimese haigus ning viletsus* (1), *inimese õnn ning viletsus* (1), *vaese inimese soo viletsus* (1), *vaese inimese viletsus* (1), ♦ suur viletsus (4): *kõige suurem viletsus* (1), *suur häda ning viletsus* (1), *suur mure, kurbus ehk muu viletsus* (1), ♦ nõtrus ning viletsus (3), ♦ vaese inimese soo viletsus (2): *vaese inimese soo rist ning viletsus* (1), ♦ armutu ning viletsus lojus (1), ♦ häbi ning viletsus (1), ♦ kahju ning viletsus (1), ♦ kiusatus ning viletsus (1), ♦ kõige suurem viletsus (1), ♦ rahva viletsus (1), ♦ südamekiskumine ning viletsus (1), ♦ surm ning viletsus (1), ♦ täht ning algamine sest igavesest viletsusest ning hukutusest (1), ♦ tõbi ning viletsus (1), ♦ vaimulik viletsus (1), ♦ viletsuse alla heitma (1), ♦ viletsuse ots (1), ♦ õnn ehk viletsus (1)

vili (40) *s*

wilia (30), willÿ (4), willi (2), Welia (1), wiliadt (1), wiliast (1), Wiliata (1)

Sem|prast nimetab se Kirrÿ sen Mao|tallaia sagkedasti vx Hiwoliko willi. (5.12)

Tœma piddab ollema kudt vx Pu istututh sen Wedde Oÿa iure, ke oma wilia kañab omal aÿal. (37.13)

aia|vili (1): *aia vili* (1)
Mina nuchtlin teidt kuiwa aya kaas, ninck needt Mauth Dörrung söid keick teddy Aya wiliadt vlles, ninck ricksith keick teddy Ouwna ninck Maria|puhd erra, mea teddy Ayade siddes kaßwisith. Noch bekehret ir euch nicht zu mir, spricht der Herr. (13.6)
♦ vilja kandma (26). ♦ hea vili (11): *hea töö ning vili* (1). ♦ hivulik vili (1). ♦ kaunis vili (1). ♦ lehed ilma viljata (1). ♦ vili sest usust (1). ♦ vili sinu hivust (1). ♦ õige vili sest jumala sõnast (1)

viljane (2) *adj* 'viljakas'
wiliane (2)
Se on: Vx se|sarn Pu, kæ ickex kaswab, Öitzeb, wiliane ninck versch iæb, ninck eb eales mitte erra|ricku, moito sen Suwwe ninck sen küllma Talwe vlle oma kaswus ninck magke peab. (37.2)
♦ viljane maa ehk puu (1)

viss* (10) *adj* 'kindel'
wiß (5), wißimb (3), wis (1), Wÿß (1)
Minck|pr: N. se on wiß nĩck toßÿ, Kuÿ meÿe hend keickest Süddamest Iumala Kæe alla allandame, sÿß on möde|warsÿ Iumala nuchtl„ kebiemb vlle meidt. (28.4)
Nÿ pea kudt Adam Iumala Kescku vlle|astnuth ollÿ, möde|warsÿ ollÿ Adam ninck keick se Inimeße Suggu sen Igkeweße Surma alla heitetuth, ninck is olle kaas mitte wißimb kudt se, eth meÿe keick sen Igkeweße nuchtluße siße piddisime iæma. (8.11)
♦ viss ning tõsi olema (4). ♦ kindel ning viss (2): *kindel ning viss lootmine* (1), *kindel ning viss õpetus* (1). ♦ viss lootmine (2): *kindel ning viss lootmine* (1). ♦ viss õpetus (1): *kindel ning viss õpetus* (1)

vissisti* (18) *adv* 'kindlasti'
wißist (9), wißiste (5), wißisti (3), wissiste (1)
Sÿn kule meÿe A. R. kuÿ wißist vx igka Risti Inimene woib tædta, kuÿ tæma erra|surreb, kooh tæma ieeb, moistket, eth ned Pöhad Englit nente Onsade Henget Abrahame Rüppe, se on, Iumala Palgke ette wiwat. (14.3)
Tæme meÿe A. R. se|sama nÿ wißiste, sÿß peax io se Surm vx rahwoline nĩck röymus erra|meñemene meddy meles ollema. (14.3)
♦ vissisti ning tõesti (2)

vits (15) *s*
witza (8), witz (4), witzade (3)
Meÿe olleme kz kulnuth, Kuÿ nüith nedt Lapsukeßet omast Wanambist sawat nuhelduth, nĩck vche kibbeda witza kz kibbedasti pexetuth, sÿß tuñistawat nedt Lapset, eth næmat omat kuriasti technut, ninck se Ißalicko nuchtluße küll vordeninuth. (29.1)
kibu|vits (3)
Kibbo|witzade (2), Kibbo|witza (1)
er wolle ihn doch den Herrn Christm sehen laßen, da seÿ ihm endlich erschienen ein Kindlein, vche Kibbo|witza Metzeküste sees erra|petetuth; Möde|warsi on

se Iumala kartia Inim: moistnuth, eth is tæma se lapsukeße iure moito mitte woinuth tulla, kuÿ vx|peines lebby palio kañatuße, Ninda on kz meddy Iss: ~~Chr~~ nente Kibbo|witzade sæas keickest willetzußest kz erra|petetuth, Ninck ke tæma iure tahab tulla, se|sama Inim: piddab lebby paliu Kibbo|witzade keuma, ninck lebby tungma. (26.8)

risti|vits (1): *risti vits* (1)

Eßimelt ninck algkmeses N. kuÿ meÿe næme, eth lumal meidt oma hirmsa nuchtluße, ninck se Risti witza kz meidt vlle|antuth Inimeße alleb pexada, sÿß eb pidda meÿe Iumala wasta mitte purrelema, weel paliu wehemb hend ïße waïwama, Muito meÿe piddame meddy Süddame motluße, vche meile hæ Söbbralle, echk selle Bichtuaderille kaibma, ninck ninda nente iures abby otzma. (28.2)

♦ armulik vits (3): *armulik vits ning nuhtlus* (1), *armulik vits ehk nuhtlus* (1) ♦ armulikuse isa vits (1), ♦ isalik vits (1), ♦ kibe vits (1), ♦ kibuvitsa metsikus (1), ♦ kuningas Taaveti vits (1), ♦ rist ehk jumala vits (1)

• vt *raokene* → *vitsa|raokene* (1)

vitsa|raokene (1) → *raokene*

voodi (8) *s*

wode (4), wohdille (2), wohde (1), wohdide (1)

Erranis se Ilm toukab tædda heñesast erra, sen weddichse Talli sisse, kumb parremb ollex olnut, et næmat tædda vche Kullase Ketku, sen keicke tümema ninck kaunimba wohdide pæle ollexit pannudt, (2.5)

hingma|voodi* (1) 'puhkevoodi' : *hingma voodi* (1)

Se|prast omat nedt Wanambat enne Polwe Keick Kircko Ayat nimetanuth, vchex Magka maÿax echk vx Hengme wode, kumba sißе nedt Risti Inim: wohdille meñewat, ninck tachtwat pißuth hengkada. (31.9)

maga|abi|voodi* (1) 'abieluvoodi': *maga abi voodi* (1)

Nüith eb olle se|sama iure mitte iehnuth, muito tæma Wanemb Poick (nõie Ruben) on oma wöira Eña hebbedax technuth, ninck ninda oma Issa Iacobe Magka Abby wohde nairnuth. (23.7)

surnu|voodi (1) 'surivoodi': *surnu voodi* (1)

Perrast nimetab tædda se Patri: Iacob oma Surnu wode siddes, Siloh. (4.4)

♦ voodile minema (2), ♦ kõige tümam ning kaunim voodi (1), ♦ magamaja ehk hingmavoodi (1), ♦ ristiinimese voodi (1)

vordenst (1) *s* 'teenistus'

vordenste (1)

sem|pr: pidda meÿe Inimeße Lapset, selle Iss: ~~Chrselle~~ vx|peines se Auwo andma, Ninck eb mitte nente Apostlide, echk vchekit Pöha Inimeße Kañatuße nick vordenste prast, lumala ette astma, ninck se Pattuden andex andmeße prast palluma. (25.9)

vor*skoonima (2) *v* 'halastama, säästma'

vorschone (1), ~schonib (1)

Sem|p: eb vorschone lumall mitte sen Pañitze Ilma, eth tæma ilma Süydta on, Muito eth Kirckut ninck Scholit, ninck keick muh aßy syn Maä|pæl sawat

vlleß|peetuth, ninck lebby tæma helde Armu ned Inimeßet sen Ello Parranduße pohle iohatuth. (13.9)

vorspraker (1) *s* 'eestkostja'

Vorspraker (1)

ninck pra|iettame, mea tæma meile on erra|keelnuth, ninck eth meye tæma Arma Poya meddy Iss: ~~Ihsest Chrsest~~, lebby vche kindla Vssu kindlasti kinni peame, se|prast eth tæma meddy Ainus hedda|awitaya, Öñis|tegkia, ia se eike Vorspraker on, Iumala tæma Taywase Issa: iures. (18.7)

♦ õige *vorspraker* (1)

vor*teenima (24) *v* 'teenima'

vordeninuth (10), vordehninuth (9), vordehnime (2), vordehninut (1), Vordente (1), vordenida (1)

Suhr hedda neile Ebbauschkusille, mĩck|prast næmat omat kuriat, se|sama piddab neile maxetuth sama, kuy næmat omat vordehninuth. (15.5)

vor*teenistus (4) *s* 'teenistus'

vordenistuße (4)

Ke sen II: ~~Ihm Chrm~~ recht erkeñet, an ihn gleubet, nĩck hendz tæma Vordenistuße kz röymustab, sel|samall peab vx Armuline Iumall ollema, nĩck eb pidda mitte se Hauwa sisse iæma, sondern frölig wieder Aufferstehen, vnd zur ewigen herrligkeit erwecket werden. (31.11)

♦ issanda Jeesuse Kristuse *vor*teenistus (1). ♦ hea töö ning *vor*teenistus (1)

vor*viitima (1) *v* 'ette heitma'

vorwyte (1)

Ich harre, sagt er ferner, Gottes hülffe, Iumala abby pæle ota mina, ninck eb lange tæmast mitte maha, Mina eb vorwyte kz minu Iumalalle mitte, eth tæma oma Abby kaas pißuth kauwa wibixe. (34.3)

vunn* (1) *s*

wunnith (1)

Kuy eb teye mitte tahate hæl|melell, syß piddat teye vlle meldæ neile Landsknechtille nente Kuw raha andma, ninck sate monda Gotts wunnith weel pælekit. (24.9)

♦ *Gotts* vunnid (1)

või (1) *s*

Woyd (1)

Woyd ninck Mett piddab tæma söhma, waidt eth tæma woib sedda kuria erra|heitada, ninck sedda heed wallitzeda. (6.3)

võima (478) *v*

woy (121), woib (112), woyme (58), woix (33), woime (31), woixime (25), woynut (10), woiwat (9), woinut (8), woixsit (7), woyn (7), woidt (6), woixit (6), woynuth (6), woinuth (5), woyb (5), woywat (5), woyte (4), woite (3), woixin (3), woixite (2), woixsime (2), woys (2), woid (1), wois (1), woisit (1), woiß (1), woixsin (1), woyma (1), wöyme (1), woyx (1)

Sem|prast paiatab kaas se Pöha Augustinus, Dauid eb olle mitte iüttelnut: Mina eb woy mitte seista, Erranes Issandt ke woib sinu eddes seista? (3.5)

üle võima (1) 'võitma'

Et sina rüwwe Waym, sinu suhre Wiha nĩck Wæe kaas, sen Nayse Sæme wasto piddat seißma, syß eb pea se|sama sinu mele prast mitte sündima, kui sinul sen Eua kaas on sündinut: Minck|prast se Nayse Sæme piddab sind vlle woyma, ninck sinu Pee katki tallama. (5.6)

♦ võima ning tahtma (8): *tahtma ning võima* (2)

võimus (39) *s* 'vägi, võim'

woymuße (14), woymus (13), woimus (5), woymust (5), woym$_{us}$ (1), wöymuße (1)

Ninck sinu Keddede siddes on se Wægky ninck woimus, nĩck kekit eb woy sinu wasta seista. (21.4)

Sel kombel pidda meye kaas tegkema, syß eb pidda sel Kochnrettil vchtekit woymust vlle meidt ollema. (5.14)

♦ vägi ning võimus (6): *suur vägi ning võimus* (1), ♦ suur võimus (2): *suur vägi ning võimus* (1), ♦ hea õnn ning võimus (1), ♦ õige võimus (1), ♦ õndsate ning usuliste inimeste võimus (1)

võitlema (8) *v*

woitelnut (2), woitelda (1), woitellnuth (1), woitle (1), woittelma (1), woytelnut (1), woytelwat (1)

Kuy meddy Issandt ~~Chr~~$_{us}$ sen Surma kaas woitelnut on, sest taha meye (añab lumal terwet) tullewa Pöha Peiwal kulda ninck iüttelda. (8.10)

võitlemine (2) *s* 'võitlus'

Woidlemeße (1), Woidtlemeße (1)

Muito meil on weel vx toine Sauna|küttaia, se on se Surm, kuy tæma oma hirmsa Paßuna pæl pohub, Vnd añab tædta, eth tæma ligky læhüt on, syß peame meye se keicke raßemba Woidtlemeße sißе astma, kumba Woidlemeße siddes, keick meddy nægkomene ninck kulmene erra|kawub. (18.4)

♦ kõige raskem võitlemine (1)

võitma (26) *v*

woytada (4), woithma (3), woitma (3), woitab (2), woitada (2), woithnuth (2), woituth (2), woydtnut (2), woidtnuth (1), woita (1), woitnut (1), woitwat (1), woytab (1), woythnuth (1)

üle võitma (26)

Waidt syßkit on sæl weel vx toine Te, mingk kz meye tædda kaukelle woime erra|ayada, se on se|sinañe löhikene Laull, kuy kz se Pöha Palwe, se kz woime meye keicke meddy Wainlaße wasta seista, ninck næmat vlle|woitada, Kuy meye muito Süddamest se|sinatze Laulo laulame, ninck lumala (oma Lapsede nĩck Perrede kz) anruffen. (20.1)

♦ surma üle võitma (1)

võitmine (2) *s*

woithmene (2)

üle|võitmine* (2) 'võitmine'

Suma, dz Creutz eb pidda mitte vx|peines ouwes|peiti kuy vx Lip, meddi Pæ otza echk meddy Rinna eddes kañetuth sama, Moito tæma piddab kz meddy

Süddame siddes ollema, nīck ninda v̄che kindla Vßu kz kandma, kumb Vsck se eike v̄lle|woithmene on, wie den dem Keiser Constantino se v̄lle|woithmene Tæcht (dz Creutz Christi) am Himel gezeiget ward, Vnd die Engel rieffen dabei aus: In hoc signo uinces. (26.10)

võla|raamat (1) → *raamat*

võlg (13) *s*

wölgk (5), wöla (2), wölla (2), wölat (1), wölgka (1), wölko (1), wöllast (1)

Se Iumala Kesck, kuy meddy Wölgk Ramat, kumba siddes meddy Wölgk kiriututh on, kaibab weykasti meddy pæle. (34.5)

♦ vana võlg (2), ♦ suur võlg (1), ♦ võlga maksma (1), ♦ võlga tegema (1), ♦ võlgu olema (1)

• vt *raamat* → *võla|raamat* (1)

võlglane (1) *s*

wölgklaßet (1)

N. Apostl$_{us}$ Paul$_{us}$ meminit in oñib$_{us}$ literis, sest Tænnomeßest, seu, sest Süddameliko Aid|Iumalast, dz wir wölgklaßet olleme, Iumala sen Iss: igka ayal tæñama, fur alles wz wir auff Erden haben, Es sein Geistliche oder Leibliche Güter. (30.1)

võllas (4) *s*

wöllas (1), wöllase (1), wöllaße (1), wöllax (1)

Eike ninda, kuy weel nüitkit nostro tempore, se wöllas, echk v̄lles|poohmene, vx heütü surm on, eth se Inimene, kumb sæl saab v̄lleß|poohdut, se|sama surreb ninck kækistab erra, oma heñese werre sees, ninck peab ninda monda Aastat, keickede Inimeste nairux sæl rypma, (26.3)

♦ võllas ehk ülespoomine (1)

võrk (2) *s*

Wörcko (2)

Waidt nüith oppeb meile Iumala S: Eth nedt Pannitzet, Kuriat ninck v̄lle|antuth Inimeßet, sen Kochnretti Wörcko sees, ninck tæma walla all omat, kumb tæma Selschoppit in der Hellen sein sollen, Se|pr: laßeb se Kochnret tæma Selsy|weliet syn Maa pæl rahwul olla, Ninck kiuwsab se wasto keicke Wæe kz, kuy tæma nedt Waadt ninck Risti Inimeßet, oma Wörcko siße woib sada, ninck se|sama Hauwa sisse lückada, kumba Hauwa siße tæma iße, keicke tæma Selschoppide kz, wymsel Peiwal piddab lückatuth sama. (27.1)

♦ kõhnreti võrk (1)

võsa (1) *s* '(sugu)võsa'

wößa (1)

Omat nüit sen Pöha Iohañeße wanambat, kudt Zachar: ninck Elisabet, keicke tæma Suggu ninck wößa kaas hend roimustanut, kudt Iohañes se Ristia Ilmalle tulli. (6.12)

♦ sugu ning võsa (1) 'suguvõsa'

võte (1) *s*

wotme (1)

Nente röymsa Liha|wotme Pöhade v̄lle, röymustame meye hend toesti ninck

laulame meÿe sen Issanda ~~Chrxe~~ auwux, tæma röÿmsa vlles|tousmeßest, eth tæma meddÿ hæx sen Pattu, Surma ninck kaas sen Kochnretti vlle|woÿthnuth on. (9.7)

• vt *püha* → *liha|võtte|püha* (1)

võti (1) *s*

wotte (1)

Ia vx Süddameliko Palwe on se eike wotte, kumba kz meÿe Iumala Abbÿ Kæe woÿme vlleß|awada. (28.5)

võtma (234) v

wotta (68), woetuth (23), wotnuth (23), wothnut (19), wotma (16), wottab (15), wotwat (11), wothma (9), wottame (9), wottnuth (7), wottada (6), wothnuth (5), wottis (5), wottma (4), wotnut (3), wotsit (2), woetut (1), wothwat (1), wotka (1), wotsin (1), wotsith (1), wott (1) *lüh*, wottade (1), wottat (1), wottnut (1)

Ninck on se|sinane eßimene Euangelium, kudt vx Hallick ninck kindel kinnitus olnut, kumast needt Patriarchit ninck Prophetit sen Euangeliumü Oppetus omat wothnuth. (5.4)

ette võtma (2)

Eßimelt A. R. oppeb se Nelias Vers meile, eth nüith meddÿ Wainl: keick aßiat tarckasti algkwat nick kauny tarcka nouwo kz ette wotwat, waidt keick nente algkußet nick næmat iße piddawat hebbedax sama, ia næmat piddawat iße in dem grube fallen, mea næmat meile Risti Rachwalle gemacht haben; (22.2)

maha võtma (1)

Ohm meil Inimeßel se|sarn kombe, eth meÿe oma Kübbara meÿe Peest maha|wottame ninck tæname, kæ meÿdt homselt, Lounadt ninck Echto terwetawat, (2.11)

vastu võtma (59)

Iumall Poick oñistab meidt sæl sid: eth tæma meidt oma Iße|kaas erra|leppitanuth on, nick meidt omax Weliex ninck Seßarax se Taÿwa Ricko sisse vlles ninck wasta wottnuth. (18.6)

ära võtma (27)

Se witz eb pidda sest Iuda suggust mitte erra|woetuth sama, echk vx Meister tæma Iallast, enne kudt Siloh, se on se Neützykeße Poick piddab tullema. (2.1)

ühte võtma (1)

Se|sama keicke wægk: Iumala Kæe ninck walla alla, tahame meÿe hend nüith keick allandada, ninck keickest Süddamest se|sinatze Kircko Laulo, kuÿ kaas nedt Kolmet Iütlußet keick vchte wotta, nick tahame ninda Iumala abbÿ hüida ninck palwuda. (22.7)

üles võtma (5)

Meÿe Loehme kaas A. R. eth kax Inimeßet algkmesest sest Ilmast ellawalt omat vlleß|woetuth Taÿwaße, Kudt se Patriarch Enoch, ninck se Prophet Elia, ned|samat eb olle mitte erra|surnut, moito næmat omat vlleß|woetuth Taÿwaße. (8.5)

♦ vastu võtma (7): *üles ning vastu võtma* (4), *kuulma ning vastu võtma* (1), *tundma ning vastu võtma* (1), *vastu võtma ning hoidma* (1), ♦ ülekäe võtma

'võimust võtma' (6), ♦ aega võtma [millekski] (3), ♦ heaks võtma (3), ♦ ette võtma (2): *algama ning ette võtma* (1), *tegema ning ette võtma* (1), ♦ meelde võtma (2), ♦ vangi võtma (2), ♦ füllima ning võtma (1), ♦ kaela peale võtma (1), ♦ maha võtma ning tänama (1), ♦ vangiks võtma (1)

võõras (63) *adj/s*

wöÿra (16), wöÿrat (11), wöira (6), wöra (5), wöras (5), woÿra (3), wöÿras (3), wöiras (2), wöÿradt (2), wöhralt (1), Woiras (1), wöirax (1), Wöradt (1), woras (1), woÿrad (1), woÿras (1), wöÿrast (1), woÿrat (1), woÿrax (1)

lumala Poick on wöirax sanut, se|sinatze Ilma siddes, kuÿ tæma Bethlehemi Linnas ilmalle tulli, kumãst se Prophet Micha kauwa enne olli kulutanut. (4.10) Et tæma nüit kudt vx Wöras se|sinatze Ilma siße on tulnut, se|sama on keick meddÿ heex technut. (4.11)

♦ võõras jumal (8): *võõra jumala pidaja* (3), *võõra jumala teenistus* (3), ♦ valsk ning/ehk võõras (6): *valsk ning võõras õpetus* (3), *valsk ehk võõras õpetus* (1), *valsk ning võõras õppija* (1), *valsk ehk võõras ebausk* (1), ♦ võõras õpetus (6): *valsk ning võõras õpetus* (3), *valsk võõras õpetus* (1), ♦ võõras maa (5), ♦ võõras rahvas (5): *hea ning võõras rahvas* (1), *saksa ehk muu võõras rahvas* (1), *võõra rahva naer* (1), *võõra rahva suu* (1), ♦ võõras mees (4), ♦ igapäevane võõras (2), ♦ võõras kirikisand (2), ♦ häbitu võõras (1), ♦ helde ning armuline võõras (1), ♦ võõras ebausk (1): *valsk võõras ebausk* (1), ♦ võõras ehk vandermees (1), ♦ võõras haud (1), ♦ võõras ilm (1), ♦ võõras komme (1), ♦ võõras mees ehk jalakäija (1), ♦ võõras metshobune (1), ♦ võõras tee (1), ♦ võõras õppija (1): *valsk ning võõras õppija* (1)

• vt *ema* → *võõras|ema* (1)

võõras|ema (1) → *ema*

väetu (7) *adj*

wæetumãt (3), wæetumãx (2), wæetü (1), wæetüh (1)

Nüith on N. vx Inimene se Kiuwsatuße aÿal, sen Kochnretti wasto paliu wæetüh ninck ramõtho, eth tæma sest Kochnr: pea saab vlle|woituth, waidt kuß nüith Risti vsckulißet Inimeßet lumala kartuße siddes, vches omat, sÿß kinnitawat næmat vx toine toist, lumala S: kaas. (28.2)

♦ väetu kuningas Heroodes (1), ♦ väetu ning rammutu (1)

väga (9) *modadv*

weika (8), weeka (1)

Se|prast A: R. Wanambat ninck Nohrembat, on nüith weika tarwis, eth teÿe eddes|peiti pißuth parrembasti tahaxete oppeta moistma, mea teÿe laulate. (11.5)

vägasti* (30) *modadv* 'väga'

weikasti (27), weÿkasti (3)

Nente Sanade siddes palwume meÿe, lumall tahax meile oma Önne anda, se|sama A. N. tulleb meile weikasti tarbex. (16.4)

üli|vägasti* (1) 'üliväga' : *ülivägasti* (1)

Vlle sedda on ninck seisab sæl kaas se Pörgku Nota mees, se erra|netut Kochnret isse, ninck kaibab kz vllÿ weikasti meddÿ pæle, (34.5)

vägev (75) *adj*

wægkew (14), wegkew (14), wægkewama (13), wegkewat (6), wægkewa (5), wægkewat (4), wegkewamb (4), wegkeff (3), wegkewa (2), wægkewamb (2), wægkewema (2), wægkewast (2), wægkaw (1), Wægkeff (1), wægkewemb (1), wegkewast (1)

Waÿdt se Lapsukene kaswis, ninck saÿ wegkew se Waimo siddes, tews tarckus, ia igka|mees negkÿ, et lumala arm tæma iures ollÿ. (1.12)

Eßimelt tæñame meÿe lumala tæma keicke korgkemba Tarckuße, 2. perrast tæma keicke heldema Armu, Kolmandel tæma keicke wægkewama wæe eddest. (10.4)

♦ vägev jumal (12): *kõige vägevam jumal* (7), *ainus kõige vägevam jumal* (1), *kõige vägevam jumal-isa* (1), *kõige vägevama jumala hoidus* (1), *suur jumal, vägev ning hirmus* (1), ♦ vägev vägi (5): *kõige vägevam vägi* (4), *kõige vägevam vägi ning käsi* (1), ♦ kõige vägevam käsi (4): *kõige vägev käsi ning hoidus* (1), *kõige vägevam vägi ning käsi* (1), ♦ suur ning vägev (4): *suur ning vägev sõda* (2), *suur ning vägev ilmatalluse isand* (1), *vägev ning suur* (1), ♦ vägev sõja peamees (4): *kõige vägevam sõja peamees* (2), *õige vägev sõja peamees* (1), ♦ vägev sõda (3): *suur ning vägev sõda* (2), ♦ vägev issand (2): *kõige kõrgem vägev issand* (1), ♦ julge ning vägev (1), ♦ kõige vägevam kuningas (1), ♦ kõrge ning vägev troost (1), ♦ vägev hoidus (1): *kõige vägev käsi ning hoidus* (1), ♦ vägev isand (1): *kõige vägevam ning kõrgem isand* (1), ♦ vägev linn (1), ♦ vägev ning hirmus (1): *suur jumal, vägev ning hirmus* (1), ♦ vägev oinas (1), ♦ vägev sõjamees (1), ♦ vägev sõna (1), ♦ vägev viin (1)

vägevasti (1) *adv*

wægkewamast (1)

Nente Pañitze Rist, on Kahe, Kolme, ia Nelia|sarnañe, minck|pr: keick aßÿ on nente wasta, mea næmat eales nægkewat, nente kurrÿ Süddame motlus wayotab næmat wægkewamast, kuÿ keick se Rist echk willetzus næmat eb eales woÿ wayotada, (27.8)

vägi (145) *s* 'võim; sõjavägi'

wæe (71), wægkÿ (20), wegkÿ (17), wegki (10), wægki (7), wæest (6), wæggÿ (5), weggÿ (3), wæ (1), wæè (1), Wæex (1), Wæggest (1), Weè (1), wegge (1)

Toesti A: Inimene, se eb seisa meddÿ wæe siddes mitte, eth meÿe iße heñesest woixime onsax sada. (16.4)

Ninck se Pola wægki eb anna weel nüütkit vchelekit Inimeselle armu, Tæma rayub, löb maha ninck Surnux, ke eales tæma ette tullewat, olkat Saxsa echk Maa Inimene. etc: (9.2)

sõja|vägi (3): *sõja|vägi* (1), *sõja vägi* (2)

Sel kombel, eth lumall vche suhre ninck hirmsa tuisskuße Ilma neile on vlleß|erratanuth, eth keick nente Sodda wegki saÿ layalle ninck erra|pillatuth, nïck vche Pißokeße Aya vlle saÿ se Franckrike Kuñingkas se Mængku Aßeme pæl nalia kombel lebbÿ tæma Pæ Surnux pistetuth, (22.7)

♦ arm ning vägi (16): *jumala arm ning tema vägi* (1), *jumala arm ning vägi* (1),

♦ jumala vägi (14): *kõige kõrgema jumala vägi* (4), *armuliku jumala sõna ning vägi* (1), *igavese jumala vägi* (1), *jumala abi ning vägi* (1), *jumala arm ning tema vägi* (1), *jumala arm ning vägi* (1), *õige jumala vägi* (1). ♦ suur vägi (11): *suur ning hirmus vägi* (3), *hirmus ning suur vägi* (1), *kuradi viha ning suur vägi* (1), *suur hirmus vägi* (1), *suur vägi ning võimus* (1). ♦ hirmus vägi (6): *suur ning hirmus vägi* (3), *hirmus ning suur vägi* (1), *hirmus vägi ning viha* (1), *suur hirmus vägi* (1). ♦ kõhnreti vägi (6): *kõhnreti vägi ning riik* (1). ♦ püha vaimu vägi (6): *püha vaimu arm ning vägi* (3). ♦ vägi ning võimus (6): *suur vägi ning võimus* (1). ♦ vägev vägi (5): *kõige vägevam vägi* (4). ♦ õnn ning vägi (4). ♦ Kristuse vägi (3): *issanda Jeesuse Kristuse vägi* (1), *issanda Kristuse vägi* (1), *Kristuse Jeesuse vägi* (1). ♦ vägi ning viha (3): *hirmus vägi ning viha* (1), *kuradi viha ning suur vägi* (1), *viha ning vägi* (1). ♦ au ning vägi (2). ♦ kuradi vägi (2): *kuradi viha ning suur vägi* (1). ♦ Poola vägi (2). ♦ vägi ning riik (2): *kõhnreti vägi ning riik* (1). ♦ armulikune vägi (1). ♦ inimese vägi (1). ♦ isandate vägi (1): *suurte ilmatalluse isandate vägi* (1). ♦ kinnitus ning vägi (1). ♦ kuningate vägi (1): *suurte ilmatalluse kuningate sõjavägi* (1). ♦ lojuse vägi (1). ♦ patu vägi (1). ♦ ramm ning vägi (1). ♦ sõjavägi ehk raudriist (1). ♦ surma vägi (1). ♦ töö, vägi ning kunst (1). ♦ vägi ning kaval nõu (1). ♦ vägi ning oda (1). ♦ vägi ning paistus (1). ♦ vägi ning tarkus (1)

vägivene* (79) *adj* 'vägev'

wægk (31) *lüh*, wægkiwene (27), wegkiwene (9), wegkewene (5), wægkewene (4), wægkiw (1) *lüh*, wegk (1) *lüh*, wegkeweñe (1)

Toesti A. R. on se keicke <u>*wægkiwene*</u> *Iumal, lebby tæma tarcka Nouw, sen Taywa ninck Maa, ninck kaas keick aßiat imme|tabbasel kombel lohnuth, Wie auch Dauid sagt. (10.7)*

♦ kõigevägivene jumal (69): *kõigevägivene ning armuline jumal* (5), *ainus kõigevägivene jumal* (3), *kõigevägivene ning tõsine jumal* (2), *igavene kõigevägivene jumal* (1), *igavene ning kõigevägivene jumal* (1), *kõigevägivene igavene jumal* (1), *kõigevägivene jumal issand* (1), *kõigevägivene jumal ning issand* (1), *kõigevägivese jumala käsi ning vald* (1). ♦ kõigevägivene jumal-isa (5): *kõigevägivene ning igavene jumal-isa* (1). ♦ kõigevägivene ning igavene (4): *igavene kõigevägivene jumal* (1), *igavene ning kõigevägivene jumal* (1), *kõigevägivene igavene jumal* (1), *kõigevägivene ning igavene jumal-isa* (1). ♦ kõigevägivene issand (3): *kõigevägivene jumal issand* (1), *kõigevägivene jumal ning issand* (1). ♦ kõigevägivene isa (1)

vähe (56) *adv/adj* 'vähe; väike'

wehemb (48), wehemba (5), wæhemba (2), wehembat (1)

Waidt ny pissuth kudt se Inimeñe oma hebbü sen Fige|lehe kaas woys kinni kattada, weel paliu <u>*wehemb*</u> *wois se Inimene ilma süyta Iumala ees seista. (5.5)*

Minck|p: se Surm woib, ny pea sen keicke wægkewama Kuñingka, kudt sen keicke waysemba Trati, sen keicke Korckimba Inimeße, kudt sen keicke <u>*wæhemba*</u> *Lapse erra|kækistada. (14.6)*

♦ kõige vähem juuksekarv (3). ♦ kõige vähem laps (1). ♦ kõige vähem lojus (1). ♦ kõige vähem soon (1)

väli (5) *s*
welia (5)
Ninck nente Inimeste Lapsede eddest, ke doch kudt se Heÿn echk se rohi welia pæl erra|kuluwat. (10.6)
♦ suur ning lai väli (1)

väli* (1) *adj* 'lai'
weliemba (1)
Kuÿ vx ilma heütümatta Sant Inim: kumb oma narssade et katke Ridede sees keub, nīck istutab hend se keicke weliemba Te ære, pæstab oma Piddaliko Reÿadt, suhret nīck hirmsat Paiset vlles, nīck neutab keickelle rachwalle. (19.4)

välja (57) *afadv*
welia (57)
Kæ woib nüit sen|sinatze suhre Iumala Salla aßia erra|moistada, ninck welia paiatada, et Iumall hend meddÿ liha siddes on neuthnut? (6.8)
• vt *andma → välja andma* (1), *jagama → välja jagama* (8), *jääma → välja jääma* (3), *kiskuma → välja kiskuma* (1), *külvama → välja külvama* (2), *lahutama → välja lahutama** (6) 'laotama', *laotama → välja laotama* (2), *läkitama → välja läkitama* (1), *lööma → välja lööma* (1), *lükkama → välja lükkama* (1), *minema → välja minema* (8), *näitama → välja näitama* (1), *ojendama* → välja ojendama** (3), *pajatama → välja pajatama* (5), *pakatama* → välja pakatama** (1) 'puhkema', *panema → välja panema* (1), *puistama → välja puistama* (3), *sülitama → välja sülitama* (1), *tungima → välja tungima** (1) 'välja tõrjuma', *vaatama → välja vaatama* (1), *valaja → välja|valaja* (1), *valama → välja valama* (4), *viima → välja viima* (1)

väljast (1) *adv*
weliast (1)
se vx tahab sedda, se toine toist, næmat ahastawat meidt keickest pohlest, ninck paistwat kaunit weliast. (21.3)

välja|valaja (1) → *valaja*

välk (2) *s*
Welküh (1), welkü (1)
Se nelias Toiwutus nimetaxe: Mea tæma teeb, piddab hæsti sündima, Se on, tæma teeb keick aßiat heesti, ninck eb pidda tædda mitte, se welkü echk Rachke, se Wichm ninck Lummi erra|heitutama. (37.7)

värav (9) *s*
werrat (3), werra (2), werrade (2), werradt (2)
Nüith on se|sama Pattu, mea meye meddÿ Emã Hiwust olleme ilmalle thonuth, ninck Adamist erwnuth, se eike Vx ninck Werra, keicke Pattu ninck willetzuße pohle. (19.2)
põrgu|värav (7): *põrgu|värav* (6), *põrgu värav* (1)
Ke sen|sinatze Pochia pæle kinnitab ninck lotab, se eb pidda mitte hebbedax sama, ia nedt Pörgku|werradt eb pidda tædda mitte vlle|woithma. (15.9)
♦ õige uks ning värav (1), ♦ välk ehk rahe (1)

värisema (2) *v*

werrisada (1), werrisenuth (1)

Eb syß se|sinañe Lapsukenne vx lumal keickest röymust Deus gaudy, olle, kæ keick aßiat röymsax teb mea hend eales likutab, ninck on iße sen Aya siddes werrisenuth ninck wabbisenuth, et kaas tæma Heng on kurb olnut añ̃a sen Surma sisse? (6.9)

♦ värisema ning vabisema (2)

värisemine (4) *s*

werrisemene (3), werriseme (1)

maa|värisemine (4)

Perrast on ~~Chr~~ kaas kulutanut, Ninck sæl piddab vx suhr Maa|werriseme syn ninck sæl sündima. (9.2)

♦ suur maavärisemine (3): *suur ning hirmus maavärisemine* (1), ♦ hirmus maavärisemine (2): *hirmus tuul ning maavärisemine* (1), *suur ning hirmus maavärisemine* (1)

värske (4) *adj*

versch (3), Versche (1)

Se on: Vx se|sarn Pu, kæ ickex kaswab, Öitzeb, wiliane ninck versch iæb, ninck eb eales mitte erra|ricku, moito sen Suwwe ninck sen küllma Talwe vlle oma kaswus ninck magke peab. (37.2)

♦ värske veeoja (1)

värss (63) *s*

verse (22), vers (12), Versist (11), Verße (6), Verß (4), Versit (3), Versi (2), Versse (1), ~~v~~se (1) *lüh*, ~~v~~sit (1) *lüh*

Heute für N. Tagen, meine geliebten in dem Herrn, olle meye sen|sinatze löhikeße Laulo algknuth lüttelda, ninck ollet teye se|sama lütluße siddes löhitelt kulnuth, sest Eßimeße Versist, nelly|sarnast Oppetußest, mea meye lumalalt Palwume. (17.1)

♦ viimne värss (6), ♦ sõna ning värss (2), ♦ laul ning värss (1), ♦ värss ehk õpetus (1)

väsima (9) *v*

wæßy (3), wæßima (2), wæßinuth (2), wæßinut (1), weßi (1)

Syß walata doch Inim: Lapß, iße|heñese pæle, mingk|sarn kombe sinull on, kuy sina ollet wæßinut, sest woidt sina tutta, eth meye toesti piddame ielles vllestoußma. (31.8)

ära väsima (7)

Se pæle peaxime meye sagkedasti motlema, ninck se Risti all eb mitte erra|wæßima. (25.5)

väär (1) *adj*

wæra (1)

sest, et eb se Ilm vchest muhst Teest eb mitte tæ, kui se|sama, kumb se wæra Teh on, ninck iohatab næmat wymselt sen Sutte|hauwa siße, se on, keicke Pörgku|weliede iure. (36.6)

♦ väär tee (1)

väärt (10) *adj*

weerdt (7), weert (2), weerth (1)

Toddest, se on io vx röhmu weerdt, se sama Armu vlle, mea ~~Ih~~$_{us}$ ~~Chr~~$_{us}$ meile on neuthnuth. (4.14)

♦ väärt olema (8): *kiitust väärt olema* (1), *rõõmu väärt olema* (1), ♦ väärt pidama (2): *end väärt pidama* (1)

väävel (1) *s*

Schweuel (1)

nente|samade ossa piddab ollema sen Hauwa siddes, kuß se Pörgku|Tully ninck Schweuel polleb. se|sama on nente pannitzede töyne Surm. (15.5)

♦ põrgutuli ning väävel (1)

vürst (2) *s*

Furst (1), Förstide (1)

Ninck mina wotsin (paiatab se Prophet ulterius) sen Karrika sest Iss: Kæddest, ninck andsin keickelle Rachwalle, kenne iure mind se Iss: leckitis, nemlich: Ierusalem, nente Iuda Liñade siße, nente Kuñingkade nick Förstide iure, eth næmat tüchia nick erra|rickotuth Iæßiwat, nick vx nairo ninck netus piddawat ollema, kui se weel tennakit|peiw seisab. (26.4)

♦ kuningas ning vürst (1)

W

wie (3) *konj* 'nagu, kui'

wie (3)

Eike sest|samast Iumala Armust (iütle mina) oppeb meile meddy Laul, piddat sina ninck mina, kuy meye muito vßume siße ~~Ihm~~ ~~Chr~~m Iumala Poya, kz ossa sama, io ny heesty, wie Adam, Eua, Noah, Abraham, Isaac, Iacob etc: Minck|pr: se keicke wægkiwene lumal Issa, on sest|samast Öñest, se on: Tæma Arma Poyast, keickelle Rachwalle lascknuth kulutada, eth tæma keickede Inimeste Süddamet piddab walgkustama, (17.3)

wir (1) *pron* 'meie'

wir (1)

Se tulleb sest wöllast, mea wir Adamilt olleme erwnuth, nick meddy Ema Hiwust ilmalle thonuth. (19.2)

Õ

õhtu (7) *s*

öchto (5), Echto (1), Öchtose (1)

Eike ninda kuy vx Inimene, ke keicke sen Peiwa on töhd technut, nick sen Öchto prast igkewetzeb, eth tæma woix hingkada ninck magkada. (14.4)

♦ pime õhtu ning öö (1), ♦ viimne õhtusöömaaeg (1)

• vt *aeg* → *õhtu|sööma|aeg* (69)

õige (374) *adj/modadv/s*

eike (329), eikedt (11), eiket (11), eikex (11), eikel (3), Eikede (2), eyken (2), eicke (1), eikell (1), eiken (1), Eyke (1), Eykest (1)

Sinu Sana se Roogk ninck Sötæ on, kumb keicke Rachwa ellatab, Eyken Te pæle keuwma. (17.7)

Eike ninda kui sell Apostle Paulußel vx kindel vsck on olnut, et lumal tæmal tahab vx armuline lumal olla, syß on tæma hend lumala Sana kaas kinnitanut et lumall on Wannunuth, et tæma sen Wayse Pattuse Inimeße Surma eb mitte taha, Moito et se Pattune Inimene hend piddab lumala pohle pördma ninck ellama. (38.9)

Minck|prast se|sinane Lapsukene iütleb iße. Et eb tæma mitte olle tulnut, nente Eikede prast, moito neet wayset Pattuset onsax tegkema. (2.6)

♦ õige tee (16): *õige ristitee* (1), *õige tee ning õpetus* (1), *õige tee ning sild* (1), *õige tee, tõde ning elu* (1), ♦ õige mõistus (10): *õige sõna mõistus* (3), *õige sõna mõistus sestsinatsest laulust* (2), *õige mõistus sest jumala palest* (1), *õige mõistus sellest kolmesarnasest kannatusest* (1), *õige sõna mõistus nende sõnast* (1), *õige sõna mõistus sest esimesest palvest* (1), ♦ õige usk (9): *õige ning tõsine usk* (1), ♦ õige ning kohus olema (8), ♦ õigeks saama (6), ♦ õige jumal (5), ♦ õige messias (5): *õige messias ning Jeesus Kristus* (1), *õige tõotus messias* (1), ♦ õige aitaja (4): *õige aitaja ning hoidja* (1), *õige Iisraeli aitaja* (1), ♦ õige jumala tundmine (4): *õige jumala tundmine ning tänamine* (1), ♦ õige ning/ehk õnnis (4), ♦ õige ristikandja (4): *õige jumala laps ristikandja* (1), *õige ristikandja inimene* (1), ♦ õige õpetus (4): *sõna ehk õige õpetus* (1), *õige tee ning õpetus* (1), *õige tõelik õpetus* (1), *õige õpetus ning kindel usk* (1), ♦ õige Jeesus Kristus (3): *õige messias ning Jeesus Kristus* (1), *õige ning mage Jeesus Kristus* (1), *õige õnnistegija Jeesus Kristus* (1), ♦ õige ning kõige kõrgem (3): *õige ning kõige kõrgem and ning klenöödie* (2), *õige ning kõige kõrgem peaoorsak* (1), ♦ õige (ning) püha (3): *puhas, õige ning püha* (1), *õige püha ristikirik* (1), ♦ õige tunnistäht (3): *õige märk ning tunnistäht* (1), ♦ õigeks tegema (3), ♦ õige aeg (2), ♦ õige allikas (2), ♦ õige elu (2): *õige tee, tõde ning elu* (1), ♦ õige inimene (2): *õige patune inimene* (1), *õige ristikandja inimene* (1), ♦ õige jumala tänamine (2): *õige jumala tundmine ning tänamine* (1), ♦ õige laps (2): *õige jumala laps ristikandja* (1), ♦ õige maotallaja (2), ♦ õige nimi (2), ♦ õige ning kõige kõrgem and ning klenöödie (2), ♦ õige ning tõsine (2): *õige ning tõsine jumala kirik* (1), *õige ning tõsine usk* (1), ♦ õige ohver (2), ♦ õige õnnistegija (2): *õige õnnistegija Jeesus Kristus* (1), ♦ õige peamees (2): *õige peamees ning eelkäija* (1), *õige vägev sõja peamees* (1), ♦ õige rahukuningas (2), ♦ õige ristiinimene (2), ♦ õige roog (2): *õige taevane roog* (1), ♦ õige sööt (2): *õige magus sööt* (1), ♦ õige surm (2), ♦ õige usu komme (2), ♦ õige vahemees (2), ♦ arm, õnn ning õige tundmine (1), ♦ tark ning õige (1), ♦ tõsi ning õige (1), ♦ õige abimees (1), ♦ õige arst (1), ♦ õige israeliit (1), ♦ õige Jehoova ning tõsine jumal (1), ♦ õige jumala õnn (1), ♦ õige jumala poeg (1), ♦ õige jumala vägi (1), ♦ õige kindel mees (1), ♦ õige kõrge kinnitaja (1), ♦ õige kuldne kunst (1), ♦ õige mao pea tallaja (1), ♦ õige ning kõige kõrgem peaoorsak (1), ♦ õige ning tõsine jumala kirik (1),

♦ õige nõuandja (1). ♦ õige palvelaul (1). ♦ õige peaallikas (1). ♦ õige raamat ehk silmatäht (1). ♦ õige rahu (1). ♦ õige rihtnöör (1). ♦ õige ristiinimese amet (1). ♦ õige ristikool (1). ♦ õige ristisulane (1). ♦ õige ristitee (1). ♦ õige salamadu (1). ♦ õige silmatäht ning tunnistus (1). ♦ õige sundija (1). ♦ õige surmamaja (1). ♦ õige suur tuul (1). ♦ õige taevane plaaster (1). ♦ õige *plicht*-ankur (1). ♦ õige uks ning värav (1). ♦ õige veetrumm (1). ♦ õige veli (1). ♦ õige vereneelaja (1). ♦ õige vili sest jumala sõnast (1). ♦ õige võimus (1). ♦ õige *vorspraker* (1)

õigedus → *õigus*

õigesti (52) *adv*

eikesti (39), eikeste (11), eikestÿ (2)

Se on minu N. Inimene eikesti oppetuth. (34.7)

õigus (38) *s*

eikeduße (16), eikedus (14), Eikedußest (3), eikedust (2), Eikedußex (1), Eÿkedus (1), Eÿkeduße (1)

Se Eikedus piddab lebbÿ oma vßu ellama. (3.10)

♦ igavene õigus (9): *igavene elu ning õigus* (1), *igavene õigus ning õnnistus* (1), *igavene õigus ning puhastus* (1), *igavene õnn ning õigus* (1). ♦ pühastus ning õigus (4): *õigus ning pühastus* (2). ♦ igavene elu ning õigus (2): *õigus ning igavene elu* (1). ♦ õigus ning hea töö (2). ♦ kindel õigus (1). ♦ tee sest õigusest (1). ♦ vaene õigus (1). ♦ vagadus ning õigus (1)

õitsema (7) *v*

öitzeb (4), oitzeb (1), öitzwat (1), oÿtzeb (1)

Wimatel mœllestab kz Moses, eth meddÿ Ello se Roho sarnane on, kumb sœl Homselt warra öitzeb, Vnd des Abends abgehawen wird, ninck kiuwab erra. (23.3)

õlg, -a (4) *s*

Ollade (2), Olä (1), Olade (1)

Vx Laps on meile sündinut: vx Poick on meile antuth: Kumba Kuñingka wallitzemenne Rickus on tœma Olade pœl. (6.3)

♦ armulik õlg ning selg (1). ♦ kael ning õlg (1)

õlg, -e (4) *s*

hölgkede (1), hölke (1), holket (1), holkidde (1)

Echk kuÿ tœma vche Öh|maya siße tulleb, sÿß peab tœma kowa Benckide echk pißuth hölgkede pœl læßima, vnd dz vor lieb nehmen. (23.8)

♦ kõvad heinad ning õled (1). ♦ kuivad õled (1). ♦ maa peal ehk õlgede peal (1)

õlle|kelder (2) → *kelder*

õlu (3) *s*

ollo (3)

Perrast kuÿ meÿe næme, eth lumal meidt tahab koddo otzida, sÿß eb pidda meÿe mitte se Wina echk Ollo Kellere siße ioxma, hœ ollo echk Wina kz meddÿ Kurbtuße Süd: röimustama, (28.3)

♦ hea õlu (1). ♦ viina- ehk õllekelder (1). ♦ viina- ning õllekelder (1)

• vt *kelder* → *õlle|kelder* (2)

õndsasti (12) *adv*

onsasti (12)

Wiendel palwume meÿe, vche onsa Aya ninck Stunni perrast, eth Iumal meile tahax vche onsa ninck röÿmus Stund anda, eth meÿe onsasti woÿme erra-surra. (10.2)

♦ hästi ning õndsasti (1)

õnn (95) *s*

önne (68), onne (9), õnnest (6), Öne (5), Önest (3), öñex (2), onnex (2)

Sest et meddÿ Önne nüit lehemb on, kudt meÿe sedda vscksime: Se Öh on möda mennuth, waidt se Peiw on ligki tulnut. (6.2)

♦ õnne andma (15), ♦ igavene õnn (9): *igavene elu ning õnn* (3), *igavene õnn ning elu* (2), *hivulik ning igavene õnn* (1), *igavene õnn ning õigus* (1), ♦ jumala õnn (8): *jumala õnn ning heategemine* (1), *õige jumala õnn* (1), ♦ arm ning õnn (7): *õnn ning arm* (2), *arm, õnn ning õige tundmine* (1), ♦ elu ning õnn (6): *igavene elu ning õnn* (3), *igavene õnn ning elu* (2), *ilma õnn ning elu* (1), ♦ hinge õnn (5), ♦ õnn ning vägi (4), ♦ hea õnn (3): *hea õnn ning võimus* (1), ♦ inimese õnn (3): *inimese õnn ning viletsus* (1), ♦ õnne olema (3), ♦ õnn ning/ehk viletsus (2): *inimese õnn ning viletsus* (1), ♦ abi ning õnn (1), ♦ arm, õnn ning õige tundmine (1), ♦ ilma õnn ning elu (1), ♦ issanda õnn (1), ♦ jumalik õnn (1), ♦ õige jumala õnn (1), ♦ õnn ning õnnistus (1), ♦ õnn ning rahu (1), ♦ õnn ning sigimine (1), ♦ õnne tõotama 'õnne soovima' (1), ♦ suur õnn (1), ♦ taevane õnn (1), ♦ vaeste õnn (1)

õnnis (166) *adj/s*

oñis (47), onsax (43), onsat (26), Öñis (14), onnis (11), onsade (10), önnis (7), onsa (5), Önis (1), önsade (1), Onsate (1)

Meÿe Onsat Wanambat (:A. R:) omat se Pöha rÿsti Kircko siddes, keick asÿat heesti ninck kauniste siße seedtnut, (1.1)

Röÿmustakat hend sen Ißanda siddes, Teÿe Onsat, needt Waadt piddawat tædda kauniste kÿthma. (12.3)

♦ õndsaks saama (26), ♦ issand ning õnnistegija (16): *armas issand ning õnnistegija* (2), *issand ning õnnistegija Jeesus Kristus* (2), *armas issand ning õnnistegija Jeesus Kristus* (1), ♦ õndsaks tegema (12), ♦ õnnis tund (8): *õnnis ning rõõmus tund* (2), *õnnis aeg ning tund* (1), *õnnis ning rõõmus viimne tund* (1), ♦ õnnistegija Jeesus Kristus (8): *issand ning õnnistegija Jeesus Kristus* (2), *armas issand ning õnnistegija Jeesus Kristus* (1), *kõige ilma õnnistegija Jeesus Kristus* (1), *õige õnnistegija Jeesus Kristus* (1), ♦ õnnis inimene (7): *õnnis püha inimene* (4), *õnnis ning jumalakartja inimene* (1), *õnnis ning püha inimene* (1), ♦ kõige ilma õnnistegija (6): *kõige ilma õnnistegija Jeesus Kristus* (1), *tõsine messias ning kõige ilma õnnistegija* (1), ♦ õnnis isand (6), ♦ õnnis vanem (6), ♦ õnnis (ning) püha inimene (5), ♦ õnnis ning rõõmus (5): *õnnis ning rõõmus tund* (2), *õnnis ning rõõmus päev* (1), *õnnis ning rõõmus viimne tund* (1), *õnnis, tööstlik ning rõõmus* (1), ♦ armas õnnistegija (4): *armas issand ning õnnistegija* (2), *armas issand ning õnnistegija Jeesus Kristus* (1), *armas õnnistegija ning aitaja* (1), ♦ õige ning/ehk õnnis (4),

♦ õnnis patriarh (4): *õnnis patriarh ning prohvet* (2), ♦ õnnistegija ning aitaja (4): *aitaja ning õnnistegija* (1), *armas õnnistegija ning aitaja* (1), ♦ äralunastaja ning õnnistegija (3): *õnnistegija ning äralunastaja* (1), *paganate õnnistegija ning äralunastaja* (1), ♦ messias ehk õnnistegija (2): *õnnistegija ehk messias* (1), ♦ paganate õnnistegija (2): *paganate õnnistegija ning äralunastaja* (1), ♦ õige õnnistegija (2): *õige õnnistegija Jeesus Kristus* (1), ♦ õndsaks jääma (2), ♦ õnnis mees (2), ♦ õnnis olema (2), ♦ õnnis prohvet (2): *õnnis patriarh ning prohvet* (2), ♦ ainus õnnistegija (1), ♦ äralepitaja ning õnnistegija (1), ♦ õndsate ning usuliste inimeste võimus (1), ♦ õnnis aeg (1): *õnnis aeg ning tund* (1), ♦ õnnis hing (1), ♦ õnnis ning jumalakartja inimene (1), ♦ õnnis päev (1): *õnnis ning rõõmus päev* (1), ♦ õnnis rõõm ning troost (1), ♦ õnnistegija ehk hädaaitaja (1), ♦ õnnistegija ning äralunastaja (1): *paganate õnnistegija ning äralunastaja* (1), ♦ õnnistegija ning ärapäästja (1), ♦ vissisti ning tõesti õnnis (1)

• vt *tegija* → *õnnis|tegija* (69)

õnnistama (27) *v*

õñistaka (4), õñista (3), onnistut (3), oñistab (2), õñistanuth (2), oñistut (2), onnistuth (2), oñistada (1), õñistama (1), oñistanuth (1), oñistis (1), onistuth (1), oñistuth (1), õnnistada (1), õnnistis (1), õnnistuth (1)

Se Neützikene Maria on vx|peines sẽ Netuße wasta onnistuth, kui se Engel Maria wasta paiatis: Terwetut ollet sina onnis, se Ißant on sinu kaas, onnistut ollet sina nente Nayste seas. (2.5)

♦ õnnistama ning hoidma (1), ♦ õnnistama ning pühitsema (1)

õnnis|tegija (69) → *tegija*

õnnistus (7) *s*

Õñistuße (2), Onnistus (2), Oñist$_{us}$ (1), Oñistuße (1), Õnnistuße (1)

Keick meddy Õñe ninck Oñist$_{us}$ læßib ninck hengab sen Iss: ~~Ihse~~ ~~Chrse~~ hirmsa Risti pœl. (26.7)

♦ jumala õnnistus (2): *jumala õnnistus ning tahtmine* (1), *kõige kõrgema jumala õnnistus* (1), ♦ hinge õnnistus (1), ♦ igavene elu ning õnnistus (1), ♦ igavene õigus ning õnnistus (1), ♦ õnn ning õnnistus (1)

õpetus (173) *s*

oppetuße (64), oppetus (35), oppetußest (29), oppetußex (9), Opp (5) *lüh*, Oppet$_{us}$ (5), Oppetuß (5), Oppetusse (5), Oppetust (5), oppetußet (4), Oppet (3) *lüh*, Oppetussest (2), Oppe (2) *lüh*

Minck|prast neet Lehet omat, se Sana, echk eike Oppetus, kumba kaas meye lebby sen Tuiskuße ninck kuria ilma, sen|sinatze Ello siddes, piddame lebbi tungma. (37.5)

Wait nüit paiatab se Pöha Apostel Paul$_{us}$: Keick mea enne on kiriututh, se|sama on meye hœx ninck oppetußex kiriututh. (35.1)

risti|õpetus (1): *risti õpetus* (1)

Nente|sinatze mollembade Oppetuße siddes, saab meile se Summa sest Pöha Risti Oppetußest tœdta antuth, Sem|perrast piddat teye se|sama hœl|melell kulma, ninck kaas meles piddama. (8.1)

♦ evangeeliumi õpetus (15): *püha evangeeliumi õpetus* (4), *rõõmus evangeeliumi õpetus* (2), *evangeeliumi õpetus sest jumalariigist* (1), *usk ning evangeeliumi õpetus* (1), ♦ püha õpetus (13): *püha katekismuse õpetus* (8), *püha evangeeliumi õpetus* (4), *püha ristiõpetus* (1), ♦ kaunis õpetus (10): *kaunis ning rõõmus õpetus* (2), *kaunis ning rõõmulik õpetus* (1), *kaunis, suur ning rikas õpetus* (1), *rõõmus ning kaunis õpetus* (1), *kaunis ning tröostlik õpetus* (1), ♦ rõõmus õpetus (9): *kaunis ning rõõmus õpetus* (2), *rõõmus evangeeliumi õpetus* (2), *rõõmus ning peatüki õpetus* (3), ♦ katekismuse õpetus (8): *püha katekismuse õpetus* (8), ♦ võõras õpetus (6): *valsk ning võõras õpetus* (3), *valsk ehk võõras õpetus* (1), ♦ valsk õpetus (5): *valsk ning võõras õpetus* (3), *valsk ehk võõras õpetus* (1), ♦ õige õpetus (4): *sõna ehk õige õpetus* (1), *õige tee ning õpetus* (1), *õige tõelik õpetus* (1), *õige õpetus ning kindel usk* (1), ♦ inimese õpetus (3): *inimese õpetus ning seadus* (1), ♦ õpetust andma (3), ♦ kõrge õpetus (2): *suur, kõrge ning raske õpetus sest ülestõusmisest sest lihast* (1), *kõige kõrgem õpetus ning tarkus* (1), ♦ rõõmulik õpetus (2): *kaunis ning rõõmulik õpetus* (1), *rõõmulik õpetus meie issanda Jeesuse Kristuse vere valamisest* (1), ♦ summa ehk õpetus (2), ♦ suur õpetus (2): *kaunis, suur ning rikas õpetus* (1), *suur, kõrge ning raske õpetus sest ülestõusmisest sest lihast* (1), ♦ tükk ehk õpetus (2), ♦ usk ning õpetus (2): *usk ning evangeeliumi õpetus* (1), *õige õpetus ning kindel usk* (1), ♦ õpetus ning mainitus (2), ♦ õpetus sest issandast Kristusest (2): *õpetus sest issanda Kristuse sissesõitmisest* (1), ♦ õpetus sest ristist (2), ♦ õpetus sest ülestõusmisest sest lihast (2): *suur, kõrge ning raske õpetus sest ülestõusmisest sest lihast* (1), ♦ ainus õpetus (1), ♦ ebauskude õpetus (1), ♦ kaunis mõistus ning õpetus (1), ♦ kindel ning viss õpetus (1), ♦ kuri õpetus (1), manitsus ehk õpetus (1), ♦ raske õpetus (1): *suur, kõrge ning raske õpetus sest ülestõusmisest sest lihast* (1), ♦ rikas õpetus (1): *kaunis, suur ning rikas õpetus* (1), ♦ värss ehk õpetus (1), ♦ tröostlik õpetus (1): *kaunis ning tröostlik õpetus* (1), ♦ tõelik õpetus (1): *õige tõelik õpetus* (1), ♦ tee ning õpetus (1): *õige tee ning õpetus* (1), ♦ õpetus nende paganate kutsumisest (1), ♦ õpetus ning elu (1), ♦ õpetus ning seadus (1): *inimese õpetus ning seadus* (1), ♦ õpetus ning tarkus (1): *kõige kõrgem õpetus ning tarkus* (1), ♦ õpetus sest elava jumala pojast (1), ♦ õpetus sest inimese soost (1), ♦ õpetus sest *poenitentia*'st (1), ♦ õpetus sest usust (1), ♦ õpetus sestsinatsest laulust (1)

õppema* (215) *v* 'õpetama'

oppeb (79), oppeta (29), opwat (28), oppetuth (21), oppep (15), opket (9), oppema (7), oppetut (7), opma (5), opnuth (5), oppe (4), oppewat (3), op (1) *lüh.* opnut (1), oppnut (1)

Minck|prast tœma Oppep, et meddi Hiwud eb mitte sen mulla siße pidda iœma, moito meddi Hing ninck Hiwo piddab toddest ielles vchte tullema. (35.7)

Meÿe same kaas oppetut, eth meÿe vßinaste piddame palluma, (1.5)

♦ õppema ning näitama (4), ♦ teenima ning õppema (1), ♦ õppema ehk paluma (1), ♦ õppema ning kuulutama (1), ♦ õppema ning mainitama (1), ♦ õppema ning teada andma (1), ♦ õppema ning tegema (1), ♦ õppema ning välja laotama (1), ♦ õppema ning üles kasvatama (1), ♦ õppema ning ütlema (1)

õppija* (29) *s* 'õpetaja'
oppiat (15), oppia (8), Oppiax (3), oppiade (2), Oppialle (1)
lelles vmber sen wasta, on kaas lumal waadt ninck kaunidt Oppiat vlleßerratanut, ninck sen Ilma siße leckitanuth, ke ned Inimeßet sen Ello Parranduße pohle omat mainitzanut ninck kutznut, eth eb nœmat wymsel Peiwal mitte pidda iütlema, nœmat ewat olle sest mitte tœdtnut echk kulnuth. (9.5)
kiriku|õppija* (10) 'kirikuõpetaja': *kiriku|õppija* (4), *kiriku õppija* (7)
Se on: Kuÿ lumall meile hœd nik vßinat Pöllu|kundiat leckitab, ned omat ned Kircko Oppiat, ke meile lumala S: selgkesti opwat, (18.6)
põrgu|õppija* (1) 'kõige halva õpetaja': *põrgu õppija* (1)
Se|sama Pörgku Oppia wasto, on lumal sen Korgko Oppia (wie gemelt) aufferwecket, Ke meile paliu toisite on opnuth ex Verbo Dei, wie wir aus der Hellen, ia von allen bösen köñen errettet werden. (32.2)
♦ valsk õppija (5): *valsk ning võõras õppija* (1), ♦ apostel ning õppija (2), ♦ kõrge õppija (2): *suur ning kõrge õppija* (1), ♦ truu õppija (2): *truu kirikuõppija* (1), *truu õppija ning vaga jumalainimene* (1), ♦ vana kirikuõppija (2): *vana kirikuõppija kiri* (1), ♦ suur õppija (1): *suur ning kõrge õppija* (1), ♦ usin õppija (1), ♦ vaga ning kaunis õppija (1), ♦ võõras õppija (1): *valsk ning võõras õppija* (1), ♦ õppija palk (1)

õppima (98) *v*
opma (68), oppeme (10), oppe (6), opnuth (5), oppete (3), opnut (1), oppeda (1), oppenut (1), oppenuth (1), oppexite (1), oppma (1)
Neliandel pidda meÿe se Sana, Meile, heesti opma moistma, Sem|prast et se Prophet sen|sama Sana kax kordt sÿn mœllestab ninck nÿmetab. (6.5)
♦ tundma õppima (19), ♦ õppima ning meeles pidama (13), ♦ kuulma ning õppima (2), ♦ laulma ning õppima (1), ♦ õppima ning manitsema (1), ♦ õppima ning mõtlema (1), ♦ õppima ning tähele panema (1), ♦ õppima ning välja lahutama (1)

õppimine (1) *s*
Opmeße (1)
Eßimelt mainitzeb tœma, eth meÿe lum: S: piddame rickasti lasckma meddÿ sœas ellada, se Opmeße lütluße nick kuulmeße kaas, (13.1)
♦ õppimise jutlus ning kuulmine (1)

õue (11) *adv* 'välja'
ouwes (8), ouwe (3)
Sest (:iütle mina weel vx|kordt:) eth lumal oma wiha weel nüitkit vlle meidt on welia puistnuth. ninck keickede Inimeste Abbÿ ninck Nouw kaas erra|loppenuth, vlle sedda olle meÿe keick sügkawasti lumala wiha alla wayonuth, eth eb meÿe mitte woÿ tœda, kuÿ meÿe piddame ouwe echk sße meñema. (29.3)
♦ seest- ning/ehk õuespidi (2), ♦ õue minemine (2), ♦ õue ehk sisse minema (1)
• vt *pidi* → *õues|pidi** (8) 'välispidi'

õues|pidi* (8) 'välispidi' → *pidi*

õun (8) *s*

Ouwna (6), Ouwn (2)

Meye næme monikade Kirckode siddes, eth nedt Notabile. Malerit sen Iss: Clrm vche pissokeße ninck kauny Lapse sarnax, omat malinuth, vche Kulladut Vmarkuße Ouwna kz, kumb Ouwn vx igkewene Röymu tæhendab. (26.9)

♦ mäda õun (1), ♦ õuna- ning marjapuud (1), ♦ õuna salvamine (1)

• vt *puu* → *õuna|puu* (1)

õuna|puu (1) → *puu*

Ä

ägama (1) *v*

hægkama (1)

N. Vnser Herr Vnd Heil: Ih$_{us}$ Clr$_{us}$ hat vkündiget, sest Wymse Ayast, eñe tæma Wymse Peiwa tullemesest, eth nedt Inimeßet syn Mäa pæl piddawat hægkama, suhre hedda siße sattoma, ninck piddawat heitetuth sama. (27.1)

ähvardama (11) *v*

æffwardanuth (2), efferdab (2), æchfferdawat (1), æchffwardanuth (1), æchffwardut (1), æffwardis (1), æffwerdanuth (1), æffwerdat (1), effertuth (1)

Waidt neet Ebbauschkiat, kæ lumala Sana erra|polgkwat, efferdab tæma keicke ilma nuchtluße, ia sen igkewe Pörgku Tulle kaas nuchtelda. (36.2)

ähvardus (8) *s*

æffwarduße (3), æffwardußest (1), æffwardußex (1), Echffarduße (1), Effartuße (1), ewardus (1)

meye eb piddame hend se Kurrati ninck keicke tæma Selschoppy eddes mitte kartma, eb kz vxikit iuxse karw nente æffwarduße prast mitte holima. (21.7)

♦ jumala tõotus ning ähvardus (1), ♦ suur ning hirmus ähvardus (1), ♦ türannide ähvardus (1), ♦ ähvardus ning manitsus (1)

äi* (1) *s* naissugulane

Æya (1)

Meye Loehme, ny pea kuy se Neutzikene Maria selt Englilt olli kuelnut, eth tæma piddi sen Ißanda Ih$_{us}$se Christuße Emax sama. on tæma hend vlles technut, ninck oma Waña Æya, se Elisabette iure, vlle se Iuda Megge eckitzelt mennut, (1.10)

♦ vana äi (1)

äkiline (3) *adj*

eckillitze (1), æckilene (1), æckilitze (1)

Pea tulleb meddy pæle vx æckilene Katku echk muh Tobby, se|sama kekistab nedt Inimeße Lapset erra, suhre hulcka kz, (24.9)

äkitselt (7) *adv*

eckitzelt (7)

Se Issandt tahab næmat pea ninck eckitzelt maha kisckuda, Vnd emis se Pochia lascke alla wayoda, eth næmat emis igkewest piddawat erra|rickma. (27.8)

ära (41) *v*

erra (40), erro (1)

Olle roÿmus ninck erra karta mitte, ninck lota sen Issanda pæle. (3.10)

ära (933) *afadv/adv*

erra (933)

Kuy nüith ~~Ha~~ns ~~Clr~~ns oma Vsckulißet Inimeßet keickest Pattust erra|pæstab, syß pæstab ninck awitab tæma kaas erra, keickest sest, mea meidt se Pattu perrast waiwab, Kuy sæl omat, Se Kurrat, Se Igkewene Surm, Pörgku|hauwd ninck se Igkewene Huckuduß. (34.10)

Lasckeka Iumal hend küll tutta, Kuy seisax tæma meist kaukelt erra, Syß iæb se|sama kumateckit toex: Fürchte dich nicht, ich habe dich erlöset, Ich habe dich bey deinem Namē geruffen, du bist mein. (29.5)

• vt *aitama* → *ära aitama* (3), *ajama* → *ära ajama* (19), *andma* → *ära andma* (1), *eksima* → *ära eksima* (10) 'eksima; eksitama', *heidutama* → *ära heidutama* (2) 'ära hirmutama', *heitma* → *ära heitma* (6) 'kõrvale jätma', *heituma* → *ära heituma* (5), *hirmutama* → *ära hirmutama* (1), *hukkama* → *ära hukkama* (9), *hukkuma* → *ära hukkuma* (1), *hukutama* → *ära hukutama* (4) 'hukutama; meelitama', *hukutus* → *ära hukutus* (1), *jagama* → *ära jagama* (8), *jooksma* → *ära jooksma* (3), *jääma* → *ära jääma* (2), *kaduma* → *ära kaduma* (22) 'kaotsi minema, hukka minema', *kaotama* → *ära kaotama* (10), *keelama* → *ära keelama* (13), *kiskuma* → *ära kiskuma* (2), *koristama* → *ära koristama* (2) 'ära koristama', *kuivama* → *ära kuivama* (7), *kuluma* → *ära kuluma* (8), *kustuma* → *ära kustuma* (1), *kustutama* → *ära kustutama* (26), *kutsuma* → *ära kutsuma* (2), *kägistama* → *ära kägistama* (5), *lahkuma* → *ära lahkuma* (7), *lahutama* → *ära lahutama* (5), *lakkuma* → *ära lakkuma* (1), *langema* → *ära langema* (2) 'taganema', *lendama* → *ara lendama* (1), *lepitaja* → *ära|lepitaja* (6), *lepitama* → *ära lepitama* (20), *lepitamine* → *ära|lepitamine* (7), *lepitus* → *ära|lepitus* (1), *lugema* → *ära lugema* (2) 'loendama, üles lugema', *lunastaja* → *ära|lunastaja* (10), *lunastama* → *ära lunastama* (3), *lunastus* → *ära|lunastus* (9), *lõpetama* → *ära lõpetama* (3), *lõppema* → *ära lõppema* (12), *lämmatama* → *ära lämmatama* (3), *lööma* → *ära lööma* (1) 'tagasi lööma', *lükkama* → *ära lükkama* (13), *lükkamine* → *ära|lükkamine* (2), *maksmine* → *ära|maksmine* (2), *minema* → *ära minema* (10), *minemine* → *ära|minemine* (2), *murdma* → *ära murdma* (1), *mõistma* → *ära mõistma* (15), *mõõtma* → *ära mõõtma* (8), *mädanema* → *ära mädanema* (3), *müüma* → *ära müüma* (1), *needma* → *ära needma* (9), *needmine* → *ära|needmine* (1), *neelaja* → *ära|neelaja* (3), *neelama* → *ära neelama* (23), *näitama* → *ära näitama* (1) 'kõrvale vaatama', *oksendama* → *ära oksendama* (2), *olema* → *ära olema* (9), *ostma* → *ära ostma* (1), *põgenema* → *ära põgenema* (6), *pajatama* → *ära pajatama* (23), *pajatamine* → *ära|pajatamine* (1), *pakkama** → *ära pakkama** (1), *peitma* → *ära peitma* (14), *petja* → *ära|petja* (1), *petma* → *ära petma* (8), *pilama* → *ära pilama* (2), *pillama* → *ära pillama* (6) 'laiali pillutama', *pillutama* → *ära pillutama* (1), *pugema* → *ära pugema* (1), *puhuma* → *ära puhuma* (4), *põle-*

tama → *ära põletama* (1), *põlgaja* → *ära|põlgaja* (1), *põlgama* → *ära põlgama* (50), *põlgamine* → *ära|põlgamine* (2), *päästja* → *ära|päästja* (4), *päästma* → *ära päästma* (109), *päästmine* → *ära|päästmine* (8), *pöörama* → *ära pöörama* (3), *pühkima* → *ära pühkima* (1), *raiuma* → *ära raiuma* (2), *riisuma* → *ära riisuma* (2), *rikkuja* → *ära|rikkuja* (1), *rikkuma* → *ära rikkuma* (61), *rikkumine* → *ära|rikkumine* (21), *salgama* → *ära salgama* (7), *sulama* → *ära sulama* (2), *sulatama* → *ära sulatama* (1), *surema* → *ära surema* (103), *suremine* → *ära|suremine* (3), *sööma* → *ära sööma* (1), *sülitama* → *ära sülitama* (1), *süstma** → *ära süstma** (2) 'laiali paiskama', *taganema* → *ära taganema* (30), *tapja* → *ära|tapja* (1), *tapma* → *ära tapma* (34), *tasuma* → *ära tasuma* (2), *tulema* → *ära tulema* (2), *tuulama* → *ära tuulama* (1) 'tuulde pilduma', *tuulutama* → *ära tuulutama* (1), *tõukama* → *ära tõukama* (2), *tüdima* → *ära tüdima* (1), *unustama* → *ära unustama* (22), *uppuma* → *ära uppuma* (5), *uputama* → *ära uputama* (2), *valama* → *ära valama* (5), *valamine* → *vere|ära|valamine* (1), *valitsema* → *ära valitsema* (21), *varastama* → *ära varastama* (1), *võtma* → *ära võtma* (27), *väsima* → *ära väsima* (7), *ütlema* → *ära ütlema* (1)

ära|hukutus (1) → *hukutus*

ära|lepitaja (6) → *lepitaja*

ära|lepitamine (7) → *lepitamine*

ära|lepitus (1) → *lepitus*

ära|lunastaja (10) → *lunastaja*

ära|lunastus (1) → *lunastus*

ära|lükkamine (2) → *lükkamine*

ära|maksmine (2) → *maksmine*

ära|minemine (2) → *minemine*

ära|needmine (1) → *needmine*

ära|neelaja (3) → *neelaja*

äranis* (173) *konj/modadv* 'eriti, vaid'

erranes (119), erranis (53), er (1) *lüh*

Ninck se sama eb pidda mitte vx pissokeñe, erranis vx suhr wiha, ninck vx igkeweñe Waino ollema, ninck eb eales mitte erra\leppituth sama. (5.6)

Mina tahan kaas waino panna, eb mitte kudt sina ollet pannuth: Erranis mina tahan panna Sinu ninck sen Nayse, sinu Sœme ninck sen Nayse Sœme wahel. (5.6)

ise|äranis (40)

Wahelt on meil tutta, kui pörax huñal oma Selia meddy pohle, ißе\erranes kuy hunal oma abby kaas pißut kauwa wihixe, et meye wahelt mötleme, hunal eb motle mitte meddy pœle. (3.8)

ära|pajatamine (1) → *pajatamine*

ära|petja (1) → *petja*

ära|põlgaja (1) → *põlgaja*

ära|põlgamine (2) → *põlgamine*

ära|päästja (4) → *päästja*
ära|päästmine (8) → *päästmine*
ära|rikkuja (1) → *rikkuja*
ära|rikkumine (21) → *rikkumine*
ära|suremine (3) → *suremine*
äratama (34) *v*
erratanuth (9), erratab (7), erratuth (6), erratanut (4), errata (2), erratada (2), erratama (2), erratis (1), erra (1) *lüh*
Lebbi se Sacramenti sest Altarist, kumb on meddy Ißanda Ihesuxe Christuße Hiwust ninck werrest, erratab ninck kinnitab tæma sen Vßu meddi siddes, annab meddy Pattut andex, se igkewene ello ninck onne. (38.4)
üles äratama (31)
Waidt lebby sen Risti, erratab meidt Gott sel kombel vlles, eth meye sest sinatze Hiwoliko Ellost erra\tüddime, ninck keickest Süddamest sen Igkeweße Maya prast igkewetzeme, etc: (29.2)
♦ viha üles äratama (4), ♦ mainitama ning üles äratama (1), ♦ viha äratama (1), ♦ äratama ning kinnitama (1)
ära|tapja (1) → *tapja*
ära|valamine (1) → *valamine*
ärkama (4) *v*
errab (1), errada (1), errama (1), errame (1)
üles ärkama (4)
Syß errame meye vlles, syß nœhme meye syn ninck sœl Ayno Pimedus, ninck on meddy meles, kuy eb nœxime meye sedda Peiva walgkust, meye eb woy vchtekit Sœgkemet Troste oma Süddame sisse tackista, (34.6)
ärvima* (4) *v* 'pärima'
erwnuth (3), erwinuth (1)
Se tulleb sest wöllast, mea wir Adamilt olleme erwnuth, nick meddy Ema Hiwust ilmalle thonuth. (19.2)
äärde (1) *adp*
ære (1)
Kuy vx ilma heütümatta Sant Inim: kumb oma narssade et katke Ridede sees keub, nick istutab hend se keicke weliemba Te ære, pœstab oma Piddaliko Reyadt, suhret nick hirmsat Paiset vlles, nick neutab keickelle rachwalle. (19.4)
ääres (2) *adp*
æres (2)
Se Kunningkas Manaßes olli suhre hedda siddes, kui tæma omat Pattut tunnistis, ninck paiatis: Mina olle exinut, ninck minu Pattut omat enamb, kudt Liwa Merre æres, ninck mina ollen kummarduth sen\sinatze raßeda Raud\kedide siddes, ninck minul eb olle mitte rawo, sem\prast et mina sinu wiha ollen erratanut, (3.3)

Ö

öö (46) *s*

Öh (33), öhd (12), Öch (1)

Minu Kæßÿ keub nÿ kuriasti, eth mina v̄chex eike erra|polgkmeße Inimeßex olle sanuth, Minu Weliet keuwat minu möda, kuÿ polkexit næmat mind erra, Ninck kuÿ mina söhn, sÿß henga mina, nīck wală minu nuthmene welia, kuÿ se Weßÿ, ninck paliu kurbat Öhd on minul olnut. (25.2)

kesk|öö (4): *kesk öö* (4)

Waidt meÿe iures on nüith se kombe, eth meÿe se Öh kahe aya siße iaame, kuÿ sæl on, enne se kesck Öh biß zu 12. (23.2)

♦ öö ning päev (20): *päev ning öö* (8), ♦ pime öö (5): *pikk ning pime öö* (2), *pikk pime öö* (1), *pime õhtu ning öö* (1), ♦ pikk öö (3): *pikk ning pime öö* (2), *pikk pime öö* (1), ♦ öövahi valve (2), ♦ pimeda öövaht (2), ♦ kurb öö (1), ♦ õhtu ning öö (1): *pime õhtu ning öö* (1), ♦ öövalve (1): *öövahi öövalve* (1)

• vt *maja* → *öö|maja* (4), *vaht* → *öö|vaht* (5), *valve* → *öö|valve* (1)

öö|maja (4) → *maja*

ööseks (3) *adv*

Ösex (3)

kesk|ööseks (3): *kesk ööseks* (3)

Meÿe peame kaas sen Issanda pæle lothma, et tæma kaas wibix kesck Ösex, ninck ielles aña homsex. (3.2)

öösel (2) *adv*

öhse (1), Öhsel (1)

Se sama wöira Maa siddes on tæma Kæßÿ kz kuriasti keunuth, tæma oma Suggu ninck Heimlane nÿme kz Laban, on kz kuriasti tæma kz v̄mber|keunuth, suhre nīck raßeda töh tæma pæle pannuth, piddi Öhd ninck Peiwa tæma Karia hoidma, Öhsel suhre külma, et Peiwa suhre soÿa kañatanuth, (23.5)

kesk|öösel (1): *kesk öösel* (1)

Se Kolmas aick on, kuÿ se Kuck kesck öhse laulab. (23.2)

öö|vaht (5) → *vaht*

öö|valve (1) → *valve*

Ü

üheksa (6) *num*

v̄dixsa (3), v̄dicksa (2), V̄dixall (1)

Meÿe tahame A. R. sen Röymsa ninck kauni Löhikesse Ketku Laulo heñesa ette wotta, kumb se suhr ninck Korgke Prophet Esaias lebbÿ sen Pöha waymo sisse andmeñe, meile on kiriutanuth oma Ramato siddes ninck oma V̄dixsa Capitli siddes. (6.3)

• vt *kümme* → *üheksa|kümmend* (1)

üheksa|kümmend (1) → *kümme*

ühendus (3) *s*

v̈chenduße (2), Vhenduße (1)

Pöha Issa, pea sina næmat sinu Nyme siddes, kumb sina minulle andnuth ollet, eth næmat v̈chenduße siddes omat, ninda kuÿ meÿe. (20.4)

ühes (2) *afadv* 'koos'

v̈ches (2)

Nüith on N. v̈x Inimene se Kiuwsatuße aÿal, sen Kochnretti wasto paliu wæetüh ninck ramotho, eth tæma sest Kochnr: pea saab vlle|woituth, waidt kuß nüith Risti vsckulißet Inimeßet Iumala kartuße siddes, v̈ches omat, sÿß kinnitawat næmat vx toine toist, Iumala S: kaas. (28.2)

• vt *olema* → *ühes olema* (2)

ühe|sarnane* (10) 'ühesugune' → *sarnane*

ühte (23) *afadv* 'kokku'

v̈chte (23)

Teÿe Rachwas laulwat v̈ppris Petzikeste ninck hullust, eth eb meÿe mitte pea moistame, mea næmat laulwat, tulleb se Iumala Sana kaas v̈chte, echk eb mitte. (11.6)

• vt *kihutama* → *ühte kihutama* (1) 'kokku ajama', *koguma* → *ühte koguma* (1), *kokku* → *ühte|kokku* (1), *kutsuma* → *ühte kutsuma* (1), *sõlmima* → *ühte sõlmima* (3), *tulema* → *ühte tulema* (15) 'ühte langema, kokku tulema', *tulema* → *ühtekokku tulema* (1), *võtma* → *ühte võtma* (1)

ühte|kokku (1) → *kokku*

ühtlasi (6) *adv*

v̈chtles (3), v̈chtleßÿ (2), v̈chtlessÿ (1)

kust se doch tulleb, eth eb keick Inimeßet mitte vhel hawal se erra|rickututh, eth næmat keick v̈chtleßÿ Pattußet omat? (13.9)

üks (1400) *num pron*

v̈x (918), v̈che (361), v̈chex (61), v̈chest (39), v̈chelle (5), v̈ches (4), vx (3), v̈chel (3), vche (1), v̈chelt (1), vchest (1), v̈hel (1), Vhest (1), v̈hex (1)

Nüith eb pidda meÿe se Risti v̈x, echk kax neddalat, echk v̈x, echk 2. Aastat kandma, Erranes meÿe piddame se|sama igka|peiw ninck igka Aasta kandma, ia nÿ sagkedasti kuÿ Iumal meile se Risti, meÿe Maÿa siße leckitab. (25.5)

Waidt seel siddes seisab se Arm, eb mitte, et meÿe Iumala olleme armastanut, moito et tæma meidt on armastanuth, ninck oma Poÿa leckitanut, v̈chex Erra|leppitaÿax. (4.13)

♦ üks kord (19), ♦ ühel haaval (3), ♦ ühes olema 'koos olema' (2), ♦ ükskõik olema (1)

• vt *sarnane* → *ühe|sarnane** (10) 'ühesugune', *päinis** → *üks|päinis** 'ükskes' (201)

ükski (180) *pron*

v̈xkit (62), v̈xikit (50), v̈chtekit (39), v̈chekit (17), v̈chestekit (7), v̈chelekit (2), v̈chelkit (1), v̈chteckit (1), vxikit (1)

Sel kombel pidda meÿe kaas tegkema, sÿß eb pidda sel Kochnrettil v̈chtekit woÿmust vlle meidt ollema. (5.14)

üks|päinis* (201) 'üksnes' → *päinis*

üle (320) *afadv/adp*

vlle (320)

Dauid tahab ny paliu iüttelda: Teye eb piddate mitte motlema, et mina se vx peines teh, Erranes Israel, se on, keick rysti vsckulißet Inimeßet, kumb neet eiket Israellitit omat, et mina lumala kaas woitle, ninck lebby sen vssu tædda vlle|woita. (3.11)

Se on: Keick se Ilm piddab hend imetama, vlle se sinatse Sündmeße. (1.7)

♦ ülekäe võtma (6) 'võimust võtma', ♦ ülekäe andma (2)

• vt *aitama* → *üle aitama* (1), *andma* → *üle andma* (1), *üle|annetu* (9), *astuma* → *üle astuma* (9), *astumine* → *üle|astumine* (16) 'eksimus', *jääma* → *üle jääma* (3), *kohus* → *üle|kohus* (3), *käsi* → *üle|käe** (8) 'võimust (võtma)', *puistama* → *üle puistama* (2), *tõmbama* → *üle tõmbama* (1), *vaagima* → *üle vaagima* (1), *valama* → *üle valama* (1), *võima* → *üle võima* (1) 'võitma', *võitma* → *üle võitma* (26), *võitmine* → *üle|võitmine** (2) 'võitmine'

üle|annetu (9) → *andma*

üle|astumine (16) 'eksimus' → *astumine*

üle|kohus (3) → *kohus*

üle|käe* (8) 'võimust (võtma)' → *käsi*

ülendama (14) *v*

vllenduth (4), vllendada (3), vllendata (2), vllenda (1), vllendanut (1), vllendanuth (1), vllendut (1), vllentut (1)

Ketta tæma tahab vllendata, sen|sama allandab tæma eßimelt. (3.4)

♦ kõrgemale ülendama (1)

üles (182) *afadv*

vlles (142), vlleß (40)

Touse vlles, sa walke, minck|prast sinu walgkus tulleb, ninck se Issanda Auwo lehab vlle sinu. (4.10)

• vt *aitama* → *üles aitama* (1), *avama* → *üles avama* (17), *hüppama* → *üles hüppama* (1), *kargama* → *üles kargama* (1), *kasvama* → *üles kasvama* (3), *kasvatama* → *üles kasvatama* (5), *kirjutama* → *üles kirjutama* (5), *kiskuma* → *üles kiskuma* (1), *koguma* → *üles koguma** (1) 'kokku korjama', *lõikama* → *üles lõikama** (1) 'lahti lõikama', *minema* → *üles minema* (4), *minemine* → *üles minemine* (3), *mügama** → *üles mügama** (1), *ohverdama* → *üles ohverdama* (1) 'ohverdama', *pidama* → *üles pidama** (1) 'üleval pidama', *pidi* → *üles|pidi* (1), *pistma* → *üles pistma* (1) 'läbi pistma', *pooma* → *üles pooma* (9), *poomine* → *üles|poomine* (2), *päästma* → *üles päästma** (2) 'ära, lahti päästma', *rüüpama* → *üles rüüpama** (1) 'ära rüüpama', *sööma* → *üles sööma* (6), *sütitama* → *üles sütitama* (1) 'süttima', *tegema* → *üles tegema* (3) 'korda seadma', *tõstma* → *üles tõstma* (8), *tõusma* → *üles tõusma* (31), *tõusmine* → *üles|tõusmine* (20), *valvama* → *üles valvama** (3) 'valvel olema', *võtma* → *üles võtma* (5), *äratama* → *üles äratama* (31), *ärkama* → *üles ärkama* (4)

üles|minemine (3) → *minemine*

üles|pidi (1) → *pidi*

üles|poomine (2) → *poomine*

üles|tõusmine (20) → *tõusmine*

üleval (4) *adv*

vllewel (3), vllewelle (1)

Tæmal on keick wægky sæl vllewel, nīck kz syn Maa|pæl, et mea tæma kæßib, se peab kz möde|warsy sündima. (29.8)

Auwo olkut lumalalle selle Ißalle vllewelle: Kæ meile oma Arma Aino Poya omast suhrest rochkest Armust on andnut ninck schenckenut. (6.13)

ülevalt (2) *adv*

vllewelt (2)

Muito se|sama Issaliko Abby, tulleb sest keicke Korgkemba lumalast, sen|sama peat sina kz kythma. auwustama ninck kz tæñama, ia sina peat se|sama Süddame ninck Suh kz tuñistama, eth sina keick hæd Andet sest Issast vllewelt sest walgkußest, ollet sanuth. (30.3)

üle|võitmine* (2) 'võitmine' → *võitmine*

üli (2) *adv*

vllÿ (2)

Se Armuliko Hallick eb loppe ninck eb kuiwa eales erra, ninck eb woy kz vxikit Inimene se|sama tüchix teha, echk tæma Pochia oyenda, erranes tæma paysub ninck gehrib igke|peiw rickasti, ia vllÿ rickasti vlle, Io enamb meye sest Armuliko Hallikast füllime ninck wottame, io enamb tæmalle ieeb. (34.8)

• vt *rikkasti* → *üli|rikkasti* (1), *vägasti** → *üli|vägasti** (1) 'üliväga'

üli|vägasti* (1) 'üliväga' → *vägasti**

ümber (100) *afadv/adp/adv*

vmber (92), vmber (7), ümber (1)

Et nüit se Lapsukene vche maddala kombe siddes meddy iure tulleb, sünnib se|prast, et igke|mees se|sinatze Lapsukeße vche kindla vßu kaas piddab wasta wothma, ninck ninda tæma kaas vmber keuma, kudt tæma iße tahab. (2.4)

Se|sama A. R. pidda meye io keick tunnistama, eth se|sama suhr ninck hirmus Maä|werrisemene syn meddy Tallinna Merre ninck wyki pæl, kudt kaas meddy Linna sees, ninck Linna vmber, hæsti (motle mina minust melæst) on mæßanut, (9.2)

Ninck on se nüit meye röym, et ~~Ckr~~ meddi eddest sen Talli siddes on Ilmalle tulnut, ninck sen Seuma siße pantuth, et tæma meit, et is meil mitte maad olle Taywas, se Pattu perrast, ielles vmber tachtis Taywa siße wia. (4.7)

♦ jälle ümber 'uuesti' (33)

• vt *andma* → *ümber andma** (10) 'ümbritsema', *hakkama* → *ümber hakkama* (1) 'ümbert võtma', *kargama* → *ümber kargama* (1) 'ringi kargama', *käima* → *ümber käima* (18) 'kohtlema', *köitma* → *ümber köitma** (2) 'kinni köitma', *pöörama* → *ümber pöörama* (20), *pööramine* → *ümber|pööramine* (3), *saama* → *ümber saama* (1) 'lõppema'

ümber|pööramine (3) → *pööramine*

ümmardaja (1) *s*

Vmmerdaÿa (1)

vx Koÿa Sullane ninck V̄mmerdaÿa, oma Leiwa Issanda ninck Emanda Weddichse Lautade siddes, (9.10)

♦ kojasulane ning ümmardaja (1)

ümmargune (2) *adj*

Vmarkuße (1), Vmerkuße (1)

NB. Meÿe nœme monikade Kirckode siddes, eth nedt Malerit sen Iss: Chrm vche pissokeße ninck kauny Lapse sarnax, omat malinuth, vche Kulladut V̄markuße Ouwna kz, kumb Ouwn vx igkewene Röymu tœhendab. (26.9)

♦ ümmargune õun (2)

üpris (23) *modadv*

vppris (8), vpris (15)

V̄pris selgkesti on meddy Iss: nick Öñis|t: paiatanuth: Vx igka Inimene piddab Tœma Risti heñese pœle wotma. (25.4)

ütlema (174) *v*

iüttelda (60), vttelda (17), iütle (12), iütteldut (11), iütleb (8), iütlema (8), vtlewat (8), iütteldut (8), vtteldut (8), vtle (6), vtleb (4), iütlewat (2), iütlis (2), iüttelnut (2), iüttelnuth (2), iütteltut (2), vtteldut (2), vttelnut (2), lütleket (1), iütleme (1), iütlewa (1), iütteldawa (1), vtlema (1), vtlen (1), vtlete (1), vttelka (1), vttelket (1), vttelwat (1)

Sest samast on kaas se Pöha Petrus vx kaunis tunnistus keicke Ilma eddest andnut, kuÿ Chr̄ oma Postlilt küßis: Mea vtlewat neet Inimeßet, ke se Inimeße Poick on? (37.11)

ära ütlema (1)

Nüith eb woÿ meÿe A. R. keick ned Oppetußet vche lütluße siddes mitte erra|iüttelda, sem|prast eth nœmat meile vche kauny moistuße ninck oppetuße andwat, sÿß taha meÿe kaas pißudt aika wotta, ninck vche igka Oppetußest vche iße|erranes lütlus iüttelda. (10.3)

♦ kuulma ning ütlema (2), ♦ laulma ning ütlema (2): *ütlema ning laulma* (1), ♦ mõtlema ning ütlema (2), ♦ ütlema ning kuulutama (2), ♦ kaebama ning ütlema (1), ♦ küsima ning ütlema (1), ♦ südamest ütlema (1), ♦ tunnistama ning ütlema (1), ♦ õppema ning ütlema (1), ♦ ütlema ning pajatama (1), ♦ ütlema ning tänama (1)

üürikene (16) *adj*

vrrikene (11), vrrikeße (3), vrrikeñe (2)

Waidt ny pea kudt se Rist, echk se lumala witz erra|loppeb, ninck vx vrrikene Aick waid on, sÿß on lumall parrakudt keick se toiwutus erra|unnututh. (30.6)

♦ üürikene aeg (6)

SÕNELOEND

Tähestik
a (ã æ ȧ ă ä ǽ ǽ ǽ ǽ) b c d e (ẽ ė ĕ ë) f g h i (ĩ) j k l m (m̃)
n (ñ) o (õ ȯ ŏ ö) p q r s (ß) t u (ũ ü $_{us}$) v (ṽ) w x ỹ z

A *lüh* armas
A *lüh* apostel
A.B.C. A.B.C.
aasta aasta
Aastadde aasta
Aastal aasta
aastaßest aastane
aastaßet aastane
Aastat aasta
abbi abi
abbida abi
Abbi|rickmeße abi: rikkumine
abbist abi
abbỹ abi
Abbỹ|mees abi: mees
Abednego Abednego
aber *aber*
Abraham Aabraham
Abrahame Aabraham
Abrahame̅ Aabraham
Abrahame̅i Aabraham
Abrahame̅ille Aabraham
Abrahamist Aabraham
Abrahame̅ist Aabraham
Ach ah
æchfferdawat ähvardama
æchffwardanuth ähvardama
æchffwardut ähvardama
Achilast ahel
Achio ahi
achke ahke*
achkede ahke*
achket ahke*
Achne ahne
achneb ahnema*
Achne|kottỹ ahne: kott
achnußest ahnus
acken aken
æckilene äkiline
æckilitze äkiline
Ackna aken
Acknat aken
Adam Aadam
Adamæ Aadam
Adame Aadam
Adami Aadam
Adamille Aadam
Adamilt Aadam
Adamist Aadam
afflate aflaat*
æffwardanuth ähvardama
æffwardis ähvardama
æffwarduße ähvardus
æffwardußest ähvardus
æffwarduße̅x ähvardus
æffwerdanuth ähvardama
æffwerdat ähvardama
Ægỹpti Egiptus
ahastawat ahastama*
Ahaßuer$_{us}$ Ahasveerus
Ahiladde ahel
Ahilade ahel
aial aeg
æick aeg
aick aeg
Aid aitama
aika aeg
aikas aga
aikas aegu
aiko aegu

aikz *lüh* aga
aikz *lüh* aegu
aino ainus
Ain$_{us}$ ainus
ainus ainus
Ainust ainus
al all
ală alla
Alckmeße algamine
alckmeßes algamine
alckmesest algamine
alēme algama
Alexander Aleksander
algkeda algama
algkekat algama
algkeme algama
Algkemesest algamine
Algkia algaja
algkis algama
algkma algama
algkmatta algama
algkmene algamine
algkmeße algamine
algkmeses algamine
algkmeseß algamine
algkmesest algamine
algknut algama
algknuth algama
algkußet algus
algkwat algama
alkis algama
all all
alla alla
allā alla
alla|heitetuth alla: heitma
allæme algama
allanda alandama
allandab alandama
allandada alandama
allandama alandama
allandame alandama
allandanut alandama
allandanuth alandama
allandawat alandama
allandis alandama
allandus alandus
allanduße alandus
Allandußest alandus
allaße pidi. alas|pidi
Allaste alasti
allasti alasti
alla|waÿoda alla: vajuma
alla|waÿoda alla: vajutama
alla|waÿodada alla: vajutama
alla|waÿoma alla: vajuma
alla|waÿome alla: vajuma
alla|waÿonut alla: vajuma
alla|waÿota alla: vajutama
alla|waÿotada alla: vajutama
alla|waÿotama alla: vajutama
alla|waÿotuth alla: vajutama
alleb algama
alled algama
alleen algama
Alleluia halleluuja
allemæ algama
Allemba alam
alleme algama
Allewe alev
allotho alutu*
allothumb alutu*
alt alt
Altare altar
Altarist altar
Altarÿ altar
alwemb halb
amā amma*
Amachi Amachius
Amachius Amachius
Amen aamen
Amet amet
Ameti amet
Ametist amet
Amet|mees amet: mees
Ametÿ amet
amma amma*
Ammeti amet
Ammetÿ amet
ammokit ammugi
amokit ammugi
aña andma
añab andma
aname andma
Anania Ananias
Ananiam Ananias
Ananias Ananias
añaxit andma
Ancker ankur
and *lüh* andmine
anda andma
andada andma
ande and
andede and
Andel and
Andest and
andet and
andex andeks
andia andja
andiast andja
andis andma
andix andeks
andkem andma
andkut andma
andkuth andma
andm *lüh* andmine
andma andma
andma|keickest andma: kõik
andmene andmine
andmeñe andmine
andmeße andmine
andmesest andmine
andmesex andmine
andnut andma
andnuth andma

andsin andma
andtuth andma
andwat andma
añetuth andma
anna andma
annab andma
anname andma
annax andma
annetuth andma
anruffen *anrufen*
ant *lüh* andma
antaxe andma
antkut andma
antut andma
antuth andma
Ap *lüh* apostel
Apostata Apostata
Apostel apostel
Apostelix apostel
Apostle apostel
Apostlide apostel
Apostlill apostel
Apostlille apostel
Apostlist apostel
Apostlit apostel
Apostlix apostel
Ar *lüh* armas
ære äärde
æres ääres
arm arm
arma armas
armāba armas
armamb armas
armas armas
armast armas
armasta armastama
armastab armastama
armastada armastama
armastama armastama
armastame armastama
armastanut armastama
armastanuth armastama
armastawat armastama
armasti armsasti
armastust armastus
armastut armastama
armastȳ armsasti
Armat armas
armata armatama*
armatada armatama*
armattama armatama*
armo arm
armoliko armulik
armsade armas
armsamb armas
armsasti armsasti
armu arm
Armul *lüh* armuline
armuliko armulik
armuliku armulik
Armulikudt armulik
armulikuße armulikune*
armuline armuline
armulinne armuline
armulißet armuline
Armull arm
armust arm
armuta arm
Armuto armutu*
armutu armutu*
armutuma armutu*
armutumā armutu*
Armutumāt armutu*
armux arm
armz *lüh* armas
Arst arst
Arste arst
Arstit arst
Artickele artikkel
artzt arst
Artztide arst
arwab arvama
arwada arvama
arwata arvama
arwatut arvama
arwatuth arvama
Aßæ ase
Aßænd ase
Aße ase
Aßeme ase
aßemel ase
aßemel asemel
aßemelle ase
aßemelle asemele
Aßemest ase
aßi asi
aßia asi
aßiade asi
aßialle asi
aßiast asi
aßiat asi
asiat asi
aßiax asi
aßiu asi
assemelle ase
assendt ase
Asso asu
assȳat asi
æst eest
astis astuma
astma astuma
astmene astumine
astmeße astumine
astmeßest astumine
astmeßet astumine
astmeset astumine
astnut astuma
astnuth astuma
astsit astuma
astu astuma
astub astuma
astuda astuma
astuma astuma
astume astuma
astuwat astuma
astwat astuma
astzit astuma
aßȳ asi
asȳa asi
aßȳade asi
asȳade asi
asȳast asi
asȳat asi
auffschreiben *aufschreiben*

auffwecken *aufwecken*
Augustinus Augustinus
außgerißen *ausreißen*
Auw au
auwo au
auwsa aus
auwsamat aus
auwsamax aus
auwsamb aus
auwsasti ausasti
auwsax aus
auwus aus
Auwust au
auwusta austama
auwustab austama
auwustada austama
auwustama austama
auwustame austama
auwustanut austama
auwustawat austama
auwustut austama
auwustuth austama
auwux au
awa ava*
Awa avama
awab avama
awada avama
awama avama
awame avama
awanut avama
awanuth avama
Awa|pattune ava*: patune
awata avama
awatuth avama
awita aitama
awitab aitama
awitada aitama
awitaket aitama
awitako aitama
Awitakudt aitama
awitama aitama
awitamas aitama
awitanuth aitama
awitat aitama
awitaÿa aitaja
awitis aitama
awittada aitama
awittamas aitama
awituth aitama
awwa ava*
awwab avama
Awwa|Pattune ava*: patune
Æÿa äi*
aÿa aeg
Aÿa aed
aÿab ajama
aÿada ajama
Aÿade aed
Aÿadt aeg
aÿadta ajama
aÿal aeg
aÿall aeg
aÿama ajama
aÿane ajane*
aÿanuth ajama
aÿast aeg
Aÿat aed
aÿawat ajama
aÿck aeg
Aÿd aed
aÿetuth ajama
Aÿiade aed
Aÿiadt aed
aÿka aeg
aÿkas aegu
aÿkz *lüh* aga
Aÿno ainus
Babÿlone Babülon
Baltzar Baltzar
begehrime begeerima*
begerib begeerima*
Benckide pink
Bernhar *lüh* Bernard
Bernhard *lüh* Bernard
Bethlehemi Bethlehem
Bethlehem̄i Bethlehem
Bethlehem̄is Bethlehem
Bethlehm̄i Bethlehem
Bibel piibel
Bicht piht. -i
Bisschop piiskop
blömikene blöömikene*
Blömikeßest blöömikene*
Blömikeßex blöömikene*
Börrelix pürjel
Börrilix pürjel
Brudt pruut
brukima pruukima
Burgerix pürjel
Cain Kain
Capitli kapiitel
Cardinalit kardinal
Catechis *lüh* katekismus
Catechismi katekismus
Catechismo katekismus
Catechism$_{us}$ katekismus
~~Ch~~m *lüh* Kristus
Chore koor. -i
~~Chr~~ *lüh* Kristus
~~Chr~~e *lüh* Kristus
~~Ch~~re *lüh* Kristus
Christ *lüh* Kristus
Christ$_{us}$ *lüh* Kristus
Christum Kristus
Christus Kristus
Christuße Kristus
Christußele Kristus
Christußelle Kristus
Christußelt Kristus
Christußest Kristus
Christußet Kristus
Christuxe Kristus
Christuxselle Kristus
Christuxsest Kristus
Chrix̄e *lüh* Kristus
Chrīxe *lüh* Kristus
~~Ch~~rixel *lüh* Kristus
Chrīx̄se *lüh* Kristus
~~Ch~~rm *lüh* Kristus
~~Chr~~m *lüh* Kristus
~~Chr~~m̄ *lüh* Kristus

Chrm *lüh* Kristus
Chrm̄ *lüh* Kristus
Chr̄m *lüh* Kristus
Chr̄m̄ *lüh* Kristus
Chro *lüh* Kristus
Chro *lüh* Kristus
Chrs *lüh* Kristus
Chrse *lüh* Kristus
Chrse *lüh* Kristus
Chrse *lüh* Kristus
Chrse *lüh* Kristus
Chrsel *lüh* Kristus
Chrselle *lüh* Kristus
Chrselle *lüh* Kristus
Chrsest *lüh* Kristus
Chrso *lüh* Kristus
Chrsse *lüh* Kristus
Chrsse *lüh* Kristus
Chrsse *lüh* Kristus
Chr$_{us}$ *lüh* Kristus
Chr$_{us}$ *lüh* Kristus
Chr$_{us}$ *lüh* Kristus
Chr$_{us}$ *lüh* Kristus
Chr$_{us}$ *lüh* Kristus
Chr$_{us}$ *lüh* Kristus
Chr̄$_{us}$ *lüh* Kristus
Chr̄$_{us}$ *lüh* Kristus
Chr̄$_{us}$ *lüh* Kristus
Chr$_{us}$se *lüh* Kristus
Chrxe *lüh* Kristus
Chrxe *lüh* Kristus
Chrxe *lüh* Kristus
Chrxe *lüh* Kristus
Chrx̄e *lüh* Kristus
Chr̄xe *lüh* Kristus
Chr̄x̄e *lüh* Kristus
Chrxel *lüh* Kristus
Chrx̄ele *lüh* Kristus
Chrxest *lüh* Kristus
Chrx̄est *lüh* Kristus
Chrx̄se *lüh* Kristus
Chr̄xse *lüh* Kristus
Chr̄x̄se *lüh* Kristus
Chrxsest *lüh* Kristus

Ch$_{us}$ *lüh* Kristus
Costa kostma
CREVTZ *kreutz*
Cron kroon
cum *cum*
D *lüh* D
d' *lüh der*
Da *lüh* Taavet
Damasco Damaskus
Daniel Taaniel
Dauid Taavet
Dauida Taavet
Dauide Taavet
Dauidelle Taavet
Dauidi Taavet
Dauidil Taavet
Dauidille Taavet
der *der*
De$_{us}$ *deus*
die *die*
Dina Dina
doch *doch*
ea iga
eales eales
eb ei
Ebbauschckuset
ebausune*
Ebbauschiade
ebauskuja
Ebbauschk ebausk
Ebbauschkiade
ebauskuja
Ebbauschkiat ebauskuja
Ebbauschku ebausk
Ebbauschkude ebausk
Ebbauschkuliste
ebausuline
Ebbauschkuße
ebausune*
Ebbauschkußet
ebausune*
Ebbauschkuset
ebausune*
Ebbauschkusille
ebausune*

Ebbausck ebausk
Ebbausckia ebauskuja
Ebbausckiade
ebauskuja
Ebbausckialle
ebauskuja
Ebbausckiat ebauskuja
Ebbausckulißet
ebausuline
Ebbausckune
ebausune*
Ebbausckußet
ebausune*
Ebbausckuset
ebausune*
Ebbaussu ebausk
Ebbaußu ebausk
Ebbavschkune
ebausune*
Echffarduße ähvardus
echk ehk
Echk|kumb ehk: kumb*
Echto õhtu
eckillitze äkiline
eckitzelt äkitselt
eddes pidi. edas|pidi
eddes ees
eddeß pidi. edas|pidi
eddest eest
Eebr *lüh* Heebrea
eel eel
eel|keuÿa eel: käija
eemale eemale
eemalle eemale
ees ees
eest eest
Effartuße ähvardus
efferdab ähvardama
effertuth ähvardama
Egiptÿ Egiptus
Egÿpti Egiptus
Egÿptÿ Egiptus
ehitab ehitama
ehitanut ehitama
ehitawat ehitama

ehitus ehitus*
ehituth ehitama
ehl eel
eicke õige
eike õige
Eike õige
Eikede õige
eikedt õige
eikedus õigus
eikedußе õigus
Eikedußest õigus
Eikedußex õigus
eikedust õigus
eikel õige
eikell õige
eiken õige
eikeste õigesti
eikesti õigesti
eikestȳ õigesti
eiket õige
eikex õige
eile eile
Eileße eilne
Elia Eelija
Eliam Eelija
Elias Eelija
Eliisabet Eliisabet
Eliisabeth Eliisabet
Eliisabette Eliisabet
ella elama
ellab elama
ellada elama
ellades elama
ellaiade elajas
ellama elama
ellame elama
ellan elama
ellanut elama
ellanuth elama
ellas elama
ellasime elama
ellasit elama
ellatab elatama
ellate elama
ellatuth elatama
ellaw elav
ellawa elav
ellawad elav
ellawalt elavalt
ellawat elama
ellawat elav
ellawax elav
ellaxit elama
ellaȳa elajas
Ellaȳat elajas
ellis elama
ello elu
Ellomeße elamine
Ellos elu
ellost elu
Ellul elu
ellust elu
Em *lüh* Emmanuel
Ema ema
Emā ema
Emad ema
Emāhus Emmaus
Emānda emand
Emandat emand
Emanuel Emmanuel
Emast ema
Emāst ema
Ematta ema
Emax ema
emīs emmis*
emist emmis*
emīst emmis*
emme ei
emmi ei
emmis* emmis*
enāb enam
enamb enam
enamba enam
enambast enam
enambast|kañatama enam: kannatama
enambest enam
enambille enam
enambist enam
endisede endine
endne endine
endse endine
endsest endine
endset endine
endzet endine
eñe enne
eñekit ennegi
Engel ingel
Engelist ingel
Engle ingel
Engli ingel
Englid ingel
Englide ingel
Englidt ingel
Englille ingel
Englilt ingel
Englist ingel
Englit ingel
Englix ingel
Englȳ ingel
enne enne
Enoch Eenok
ep ei
Ephes *lüh* Efesos
Epicure epikuur*
Epicuri epikuur*
Epicurȳ epikuur*
Epistlit epistel
er *lüh* äranis
erra ära
erra *lüh* äratama
erra|andma ära: andma
erra|aȳab ära: ajama
erra|aȳada ära: ajama
erra|aȳadta ära: ajama
erra|aȳetuth ära: ajama
errab ärkama
errada ärkama
erra|exinut ära: eksima
erra|exinuth ära: eksima
erra|exitut ära: eksima
erra|exituth ära: eksima
erra|heitada ära: heitma
erra|heitetuth ära: heitma

erra|heithnut ära: heitma
erra|heitoda ära: heidutama
erra|heitodta ära: heidutama
erra|heitotama ära: heidutama
erra|heitutama ära: heidutama
erra|hirmutanuth ära: hirmutama
erra|hucka *lüh* ära: hukkama
erra|huckab ära: hukkama
erra|huckada ära: hukkama
erra|huckadta ära: hukkama
erra|huckaduth ära: hukkama
erra|huckanut ära: hukkama
erra|huckuda ära: hukutama
erra|huckuduße ära: hukutus
erra|huckutab ära: hukutama
erra|huckutada ära: hukutama
erra|huppume ära: uppuma
erra|huppunut ära: uppuma
erra|huppus ära: uppuma
erra|hupputa ära: uppuma
erra|hupputa ära: uputama
erra|hupputama ära: uputama
erra|huppututh ära: uputama
erra|iæma ära: jääma
erra|iaetuth ära: jagama
erra|iekem ära: jääma
erra|ietta ära: jätma
erra|iosta ära: jooksma
erra|ioxma ära: jooksma
erra|iüttelda ära: ütlema
erra|kækistada ära: kägistama
erra|kaddoma ära: kaduma
erra|kaddomatta ära: kaduma
erra|kaddonut ära: kaduma
erra|kaddonuth ära: kaduma
erra|kadduma ära: kaduma
erra|kaddunut ära: kaduma
erra|kaotuth ära: kaotama
Erra|karta ära: kartma
erra|kawub ära: kaduma
erra|kawutanut ära: kaotama
erra|kawutanuth ära: kaotama
erra|keelda ära: keelama
erra|keelma ära: keelama
erra|keelnut ära: keelama
erra|keelnuth ära: keelama
erra|kelab ära: keelama
erra|kelduth ära: keelama
erra|kisckma ära: kiskuma
erra|kisckuda ära: kiskuma
erra|koriustab ära: koristama
erra|kuiwatuth ära: kuivama
erra|kullub ära: kuluma
erra|kulluma ära: kuluma
erra|kullunut ära: kuluma
erra|kullututh ära: kuluma
erra|kuluwat ära: kuluma
erra|kustuda ära: kustutama
erra|kustudāa ära: kustutama
erra|kustutab ära: kustutama
erra|kustutada ära: kustutama
erra|kustutama ära: kustutama
erra|kustutanut ära: kustutama
erra|kustutanuth ära: kustutama
erra|kustututh ära: kustutama
erra|kutzuda ära: kutsuma
erra|læm̄ada ära: lämmatama
erra|læm̄adada ära: lämmatama
erra|læmmatada ära: lämmatama
erra|lachkma ära: lahkuma
erra|lachkmatta ära: lahkuma
erra|lachkuda ära: lahkuma
erra|lachkuwat ära: lahkuma
erra|lackonuth ära: lakkuma

erra|lahutama ära: lahutama
erra|lahutawat ära: lahutama
erra|lahututh ära: lahutama
erra|langeme ära: langema
erra|langkma ära: langema
erra|laße ära: laskma
erra|lasckē ära: laskma
erra|lasckem ära: laskma
erra|leha ära: minema
Erra|lep *lüh* ära: lepitaja
erra|lep *lüh* ära: lepitama
erra|leppita *lüh* ära: lepitaja
erra|leppitada ära: lepitama
erra|leppitama ära: lepitama
erra|leppitamene ära: lepitamine
erra|leppitanuth ära: lepitama
Erra|leppitaÿa ära: lepitaja
Erra|leppitaÿax ära: lepitaja
erra|leppitus ära: lepitus
erra|leppitut ära: lepitama
erra|leppituth ära: lepitama
erra|lopma ära: lõppema
erra|lopmatta ära: lõppema
erra|loppeb ära: lõppema
erra|loppenuth ära: lõppema
erra|loppeta ära: lõpetama
erra|loppetada ära: lõpetama
Erra|lota ära: lootma
Erra|lotket ära: lootma
erra|lückab ära: lükkama
erra|lückada ära: lükkama
erra|lückama ära: lükkama
erra|lückame ära: lükkama
erra|lückanuth ära: lükkama
erra|lückatuth ära: lükkama
erra|lückmeße ära: lükkamine
erra|lüÿa ära: lööma
erra|lugkeda ära: lugema
erra|luñastada ära: lunastama
erra|luñastanut ära: lunastama
erra|luñastanuth ära: lunastama
Erra|luñastaÿa ära: lunastaja
erra|luñastus ära: lunastus
Erra|luñastuße ära: lunastus
Erra|luñastußex ära: lunastus
erra|luñastust ära: lunastus
Erra|lunnastaÿa ära: lunastaja
Erra|lunnastus ära: lunastus
Erra|lunnastuße ära: lunastus
Erra|lunnastußex ära: lunastus
errama ärkama
erra|mæddanuth ära: mädanema
erra|maxmene ära: maksmine
erra|maxmeßex ära: maksmine
errame ärkama
erra|meña ära: minema
erra|meñema ära: minema
erra|meñemene ära: minemine
erra|menna ära: minema
erra|moista ära: mõistma
erra|moistada ära: mõistma
erra|moistmatta ära: mõistma
erra|moitmata ära: mõõtma
erra|moitmatta ära: mõõtma
erra|müÿtuth ära: müüma
erra|murretzeke ära: muretsema
erra|nedmeße ära: needmine
erra|neelda ära: neelama
erra|neeldta ära: neelama
erra|neelia ära: neelaja
erra|neelma ära: neelama
erra|neelnut ära: neelama
erra|neeltut ära: neelama
erra|neeltuth ära: neelama
erra|nelab ära: neelama
erra|nelda ära: neelama
erra|neldta ära: neelama

erra|neldut ära: neelama
erra|nelnut ära: neelama
erra|nelnuth ära: neelama
erra|neltuth ära: neelama
erranes äranis*
erra|neteduth ära: needma
Erra|netetuth ära: needma
erra|netut ära: needma
erra|netuth ära: needma
erra|neuta ära: näitama
erranis äranis*
erra|olla ära: olema
erra|ostetuth ära: ostma
erra|oxendate ära: oksendama
erra|oxetate ära: oksetama
erra|packawat ära: pakkama*
Erra|pæst *lüh* ära: päästja
erra|pæst *lüh* ära: päästma
Erra|pæst *lüh* ära: päästmine
erra|pæsta ära: päästma
erra|pæstab ära: päästma
erra|pæstada ära: päästma
Erra|pæstaia ära: päästja
erra|pæstax ära: päästja
Erra|pæstaÿa ära: päästja
erra|pæstetut ära: päästma
erra|pæstetuth ära: päästma
Erra|pæstia ära: päästja
erra|pæstis ära: päästma
erra|pæstma ära: päästma
erra|pæstmene ära: päästmine
erra|pæstmeße ära: päästmine
erra|pæstnuth ära: päästma
erra|pagkenama ära: põgenema
erra|pagkenda pagendama
erra|pagkenema ära: põgenema
erra|paiatada ära: pajatama
erra|paiatadta ära: pajatama
erra|paiatamatta ära: pajatama
erra|paÿatada ära: pajatama
erra|paÿatamata ära: pajatama
erra|paÿatamatta ära: pajatama
erra|paÿatamene ära: pajatamine
erra|pèèsta ära: päästma
erra|peesta ära: päästma
erra|peestada ära: päästma
erra|peestetuth ära: päästma
erra|peestma ära: päästma
erra|peestmene ära: päästmine
erra|peethma ära: peitma
erra|peetuth ära: petma
erra|petada ära: peitma
erra|petetuth ära: peitma
erra|pethma ära: peitma
erra|pethnuth ära: peitma
Erra|petia ära: petja
erra|petnut ära: petma
erra|petnuth ära: petma
erra|pettada ära: petma
erra|pettetuth ära: petma
erra|petwat ära: petma
erra|pexa ära: peksma
erra|pillab ära: pillama
erra|pillanut ära: pilama
erra|pillatuth ära: pillama
Erra|pöra ära: pöörama
erra|pörda ära: pöörama
erra|poehnuth ära: pugema
erra|polgkeb ära: põlgama
erra|polgkeda ära: põlgama
erra|polgkeme ära: põlgama
erra|polgketa ära: põlgama
erra|polgkete ära: põlgama
erra|polgketuth ära: põlgama
erra|polgkiat ära: põlgaja
erra|polgkma ära: põlgama
erra|polgkmene ära: põlgamine
erra|polgkmeße ära: põlgamine
erra|polgknut ära: põlgama
erra|polgknuth ära: põlgama
erra|polgkwat ära: põlgama
erra|polletuth ära: põletama
erra|poltut ära: põlgama

erra|poltuth ära: põlgama
erra|püchkida ära: pühkima
erra|puhup ära: puhuma
erra|raÿoda ära: raiuma
erra|raÿowat ära: raiuma
erra|rick *lüh* ära: rikkuma
erra|rickia ära: rikkuja
erra|rickis ära: rikkuma
erra|rickma ära: rikkuma
erra|rickmeñe ära: rikkumine
erra|rickmene ära: rikkumine
erra|rickmenne ära: rikkumine
erra|rickmeße ära: rikkumine
erra|rickmeßest ära: rikkumine
erra|rickmesest ära: rikkumine
erra|rickmesse ära: rikkumine
erra|ricknut ära: rikkuma
erra|ricknuth ära: rikkuma
erra|rickoda ära: rikkuma
erra|rickotuth ära: rikkuma
erra|ricku ära: rikkuma
erra|rickub ära: rikkuma
erra|rickuda ära: rikkuma
erra|rickudta ära: rikkuma
erra|rickuma ära: rikkuma
erra|rickume ära: rikkuma
erra|rickututh ära: rikkuma
erra|rickwat ära: rikkuma
erra|risonuth ära: riisuma
erra|risotuth ära: riisuma
erra|salgkeda ära: salgama
erra|salgknuth ära: salgama
erra|salgkwat ära: salgama
Erra|satack ära: saatma
erra|söhnuth ära: sööma
erra|süllitanuth ära: sülitama
Erra|süstket ära: süstina*
erra|sulcket ära: sulgema
erra|sullab ära: sulama
erra|sullatab ära: sulatama
erra|sur *lüh* ära: surema
erra|surnu ära: surema
erra|surnude ära: surema
erra|surnut ära: surema
erra|surnuth ära: surema
erra|surra ära: surema
erra|surre ära: surema
erra|surreb ära: surema
erra|surrema ära: surema
erra|surreme ära: surema
erra|surremene ära: suremine
erra|surremeße ära: suremine
erra|surrewa ära: surema
erra|surrewat ära: surema
errata äratama
erratab äratama
erratada äratama
erra|tagk *lüh* ära: taganema
erra|tagkanama ära: taganema
erra|tagkanut ära: taganema
erra|tagkanuth ära: taganema
erra|tagkenama ära: taganema
erra|tagkenawat ära: taganema
erra|tagkenda ära: taganema
erra|tagkene ära: taganema
erra|tagkeneb ära: taganema
erra|tagkenema ära: taganema
erra|tagkenewat ära: taganema
erra|tagkenis ära: taganema
erratama äratama
erratanut äratama
erratanuth äratama
erra|tap *lüh* ära: tapma
erra|tapma ära: tapma
erra|tapnut ära: tapma
erra|tapnuth ära: tapma
erra|tappa ära: tapma
erra|tappada ära: tapma
erra|tappadta ära: tapma
erra|tappanuth ära: tapma
erra|tappata ära: tapma
erra|tappax ära: tapma
erra|tappetuth ära: tapma

Erra|tappialle ära: tapja
erra|tapwat ära: tapma
erra|taßoma ära: tasuma
erra|taßonut ära: tasuma
erra|techkem ära: tegema
erratis äratama
erra|touckma ära: tõukama
erra|tüddime ära: tüdima
erra|tulutama ära: tuulutama
erratuth äratama
erra|uñutanut ära: unustama
erra|uñututh ära: unustama
erra|unnudtada ära: unustama
erra|unnuta ära: unustama
erra|unnutada ära: unustama
erra|unnutama ära: unustama
erra|unnutanuth ära: unustama
erra|unnututh ära: unustama
erra|vnuutada ära: unustama
erra|wæßima ära: väsima
erra|wæßinuth ära: väsima
erra|wæßỹ ära: väsima
erra|wall *lüh* ära: valitsema
erra|wallama ära: valama
erra|wallanuth ära: valama
erra|wallatuth ära: valama
erra|wallitzanut ära: valitsema
erra|wallitzema ära: valitsema
erra|wallitzenuth ära: valitsema
erra|wallitzetuth ära: valitsema
erra|wallitzut ära: valitsema
erra|wallitzuth ära: valitsema
erra|warrastada ära: varastama
erra|wihastaka ära: vihastama
erra|woetuth ära: võtma
erra|wothma ära: võtma
erra|wothnut ära: võtma
erra|wothnuth ära: võtma
erra|wotma ära: võtma
erra|wotnut ära: võtma
erra|wotta ära: võtma
erra|wottab ära: võtma
erra|wottada ära: võtma
erra|wottat ära: võtma
erra|wottnuth ära: võtma
erra|wotwat ära: võtma
erro ära
erro|mottelke ära: mõtlema
erwinuth ärvima*
erwnuth ärvima*
Esaia Jesaja
Esaiam Jesaja
Esaias Jesaja
Esau Eesav
eßimelt esmalt
eßimene esimene
eßimeñe esimene
eßimenne esimene
eßimeße esimene
eßimeßele esimene
eßimeßest esimene
eßimeßet esimene
eßimesse esimene
Eßimest esimene
essimelt esmalt
Essimeße esimene
et *et*
et et
etc *etc*
eth et
ette ette
Eua Eeva
Euãgeliumi evangeelium
Eualle Eeva
Eualt Eeva
Euam Eeva
Euangel *lüh* evangeelium
Euangelist evangelist
Euangelistet evangelist
Euangelistit evangelist
Euangelium evangeelium
Euangeliume evangeelium
Euangeliume evangeelium
Euangeliumi evangeelium
Euangeliumi evangeelium
Euangeliumit evangeelium
Euang~~lm~~ *lüh* evangeelium
Euast Eeva
ewardus ähvardus
ewat ei
Exempel eksempel
Exempele eksempel
Exempli eksempel
Exemplide eksempel
Exemplist eksempel
Exemplit eksempel
Exẽplit eksempel

exi eksima
exib eksima
exima eksima
exime eksima
exinut eksima
exinuth eksima
exite eksima
exitut eksima
exituth eksima
exiwat eksima
eÿ ei
Eÿke õige
Eÿkedus õigus
Eÿkeduße õigus
eÿken õige
Eÿkest õige
Ezechias Hesekiel
EZechiel Hesekiel
Fige viik
Fige|lecht viik: leht
Fige|lehe viik: leht
Förstide vürst
Franckrike Frankriik*
frÿ prii
füllime füllima*
Furst vürst
Gabriel Gabriel
Galileeridde galileer*
Galileerit galileer*
gebeten *bitten*
gehorsam *gehorsam*
gehrib käärima
gewest sein*
Gideon Gideon
Glaß klaas
Glaß|acken klaas: aken
Glase klaas
Gomorra Komorra
Gomorrha Komorra
Gott *gott*
Gotts *gott*
günni günnima*
günnima günnima*
günninuth günnima*
H *lüh* H
ha *lüh* haud
hæ hea
hæ̈ hea
Hæ̈ hea
haben *haben*
hackab hakkama
hackada hakkama
hackadta hakkama
hackama hakkama
hackame hakkama
hackanuth hakkama
hackatut hakkama
hackawat hakkama
hacke hakkama
hæd hea
hædda häda
hæddast häda
hægkama ägama
haike haige
haikedus haigus
haikeduße haigus
haikedußest haigus
Haiket haige
haikex haige
haikus haigus
haißwa haisev
hakanat agan
hæl hea
hæl hääl
hæle hääl
hælell hääl
hallæ hale
hallasta halastama
hallastab halastama
hallastada halastama
hallastama halastama
hallastanut halastama
hallastanuth halastama
hallastis halastama
halleda hale
halledasti haledasti
halledastÿ haledasti
hallick allikas
Hallikast allikas
hallÿ hall
hæl|m *lüh* hea: meel
hæl|melel hea: meel
hæl|melell hea: meel
Haman Haaman
Hamãste hammas
hamba hammas
hamba|hirwitamene hammas: irvitamine
Hambat hammas
hæ|meel hea: meel
Hamẽre haamer
Hañedt hani
Hañide hani
Hanna Hanna
Hannuxselle Hannus
hapma hapu
hapmasti hapmasti*
hapmat hapu
happu hapu
Hærgke härg
harrendab harendama*
harrendama harendama*
harwasti harvasti
hæs hea
hæst hea
hæsti hästi
hæstÿ hästi
hæ|tegkom *lüh* hea: tegemine
hæ|tegkomene hea: tegemine
hæ|tegkomeße hea: tegemine
Hæ̈|tegkomeße hea: tegemine
hæ|tegkomeßest hea: tegemine
hæ|tegkomeßet hea: tegemine
haud haud
hauda haud
haudwat hauduma
hauwa haud
hauwade haud

hauwast haud
hauwd haud
hauwda haud
hauwub hauduma
hawa haud
hawa haav
Hawadt haav
hawal haaval
hawat haav
hawda haud
hæx hea
haÿke haige
haÿkede haige
haÿkedus haigus
haÿkeduße haigus
haÿkedusest haigus
Haÿkelle haige
haÿkus haigus
haÿßmax haisev
haÿßu hais
hebbeda häbi
hebbeda häbetama*
hebbedama häbetama*
hebbedanuth häbetama*
hebbedax häbi
hebbedus häbedus*
hebbeduße häbedus*
hebbetawat häbetama*
hebbo häbi
hebbü häbi
hebbüst häbi
hedda häda
hedda|awitaÿa häda; aitaja
heddalißet hädaline
heddas häda
heddast häda
hee hea
hêê hea
heed hea
heel hea
heel hääl
hêêl hea
heele hääl
heel|melel hea; meel
heel|melell hea; meel
hee|melel hea; meel
heesti hästi
heestÿ hästi
hee|tegkomeße hea; tegemine
hêê|tegkomeße hea; tegemine
Hêê|tegkomesest hea; tegemine
heex hea
hêêx hea
Heimlane hõimlane
heinade hein
heinat hein
heita heitma
heitada heitma
heitat heitma
heitetus heidetus*
heitetuth heitma
heithnut heitma
heithnuth heitma
heitka heitma
heitma heitma
heitnut heitma
heitoda heidutama
heitodta heidutama
heitotab heidutama
heitotama heidutama
heitotas heidutama
heitotawat heidutama
heitus heitus*
heitutama heidutama
heitwat heitma
heldæ helde
helde helde
heldema helde
heldemasti heldesti
heldemb helde
heldest helde
heldesti heldesti
heldet helde
heldus heldus
Heldust heldus
hellæ hell
helle hell
Helle *hölle*
hellisemeße helisemine
hellistab helistama
hellistada helistama
hellistat helistama
hellistuth helistama
helpmax hõlp
hend enese
hendas enese
hendaß enese
hendaßa enese
hendassa enese
hendax enese
hendt enese
heñdt enese
hendz enese
heñes enese
heñeßa enese
heñesa enese
heñesall enese
heñesalle enese
heñesast enese
heñeße enese
heñese enese
heñeselle enese
heñeßest enese
heñesest enese
heñest enese
heng hing
henga hingama
hengab hingama
hengame hingama
henge hing
hengelle hing
Hengest hing
henget hing
Hengka hingama
hengkada hingama
hengkame hingama
Hengme hingma*
hengmeße hingamine
hennes enese
henneßa enese
hennesa enese

hennesalle enese
hennesast enese
henneße enese
hennese enese
henneßest enese
hennesest enese
Hergk härg
Heria härg
Heriadt härg
heriadte härg
Herma Pöllu
Härmapõllu
Herodem Heroodes
Herodes Heroodes
Herodiße Heroodes
Herodisse Heroodes
Herris heris*
herrise heris*
hesti hästi
heutü häbitu
heütu häbitu
heütü häbitu
heutüh häbitu
Heütüh häbitu
heutümã häbitu
heütumã häbitu
heutümatta häbitu
heütümatta häbitu
Heÿlandt *heiland*
Heÿmudt hõim
Heÿn hein
higke higi
Higki higi
higkida higima*
hilia hilja
hiliukeste hiljukesti*
himo himu
himõ himu
himu himu
hing hing
hinganut hingama
hinge hing
hingk hing
hingkada hingama
hingkame hingama
hingkanuth hingama
hingmeße hingamine
hingwat hingama
hirm hirm
hirmo hirm
hirmsa hirmus
hirmsamasti hirmsasti
hirmsasti hirmsasti
hirmsat hirmus
hirmu hirm
hirm$_{us}$ hirmus
hirmus hirmus
hirmust hirm
hirmutanuth hirmutama
hirwitamene irvitamine
Hiskia Hiskija
Historia histooria*
hiwo hivu*
Hiwole hivu*
hiwoliko hivulik*
Hiwolikudt hivulik*
hiwolikuße hivulik*
hiwolle hivu*
Hiwost hivu*
Hiwud hivu*
Hiwudt hivu*
Hiwuliko hivulik*
Hiwulle hivu*
Hiwus hivu*
Hiwuß hivu*
hiwust hivu*
Hobbe hõbe
hobbeda hõbe
hobbone hobune
hobbose hobune
hobboset hobune
Hobbosidde hobune
hoida hoidma
hoidab hoidma
hoidia hoidja
hoidka hoidma
hoidkut hoidma
hoidma hoidma
hoidnut hoidma
hoidnuth hoidma
hoidta hoidma
hoidtka hoidma
hoidtkut hoidma
hoidwat hoidma
hoischkab hõiskama
hoita hoidma
hoitnut hoidma
hoituße hoidus*
hold hool
hole hoolima
hole hool
hölgkede õlg, -e
holi hoolima
holima hoolima
holime hoolima
hölke õlg, -e
holket õlg, -e
holkidde õlg, -e
homẽ homme
Homerus Homeros
Hommicko hommik
Hommiko hommik
Homniko hommik
Homse homne
homselt homselt*
homsex homne
Hone hoone
Honet hoone
Honex hoone
How hoov
hoÿa hoidma
hoÿab hoidma
hoÿadt hoidma
hoÿame hoidma
hoÿax hoidma
hoÿda hoidma
hoÿdab hoidma
hoÿdta hoidma
hoÿdtka hoidma
hoÿdust hoidus*
hoÿta hoidma
hoÿtuße hoidus*
hoÿtut hoidma
hoÿtuth hoidma
Hüchlerit hühler*

hucka hukka
hucka *lüh* hukkama
huckab hukkama
huckada hukkama
huckadta hukkama
huckaduth hukkama
huckanut hukkama
huckatut hukkama
huckuda hukutama
huckudab hukutama
huckudanuth hukutama
huckudus hukutus
Huckuduß hukutus
huckuduße hukutus
huckudußest hukutus
huckutab hukutama
huckutada hukutama
huckutanuth hukutama
huckutawat hukutama
huckutuße hukutus
Hudduße udune
hüiab hüüdma
hüiax hüüdma
hüid hüüs*
hüida hüüdma
huide hüüs*
hüide hüüs*
hüidest hüüs*
hüidis hüüdma
hüidka hüüdma
hüidma hüüdma
hüidmene hüüdmine
hüidnut hüüdma
hüidnuth hüüdma
hüidtnut hüüdma
hüidwat hüüdma
hüis hüüs*
hüituth hüüdma
hulck hulk
hulcka hulk
hulckade hulk
hulckast hulk
hulcke hulk
Hule huul
huliunuth huljuma*
hulkas hulk
hulkast hulk
hullu hull
hullud hull
hulludt hull
hullust hullusti
hulluth hull
hullux hull
hultza uulits
Hultzade uulits
hüpmeße hüppamine
hüpnut hüppama
hüppada hüppama
hüppap hüppama
hüppas hüppama
hüppis hüppama
huppume uppuma
huppunut uppuma
huppus uppuma
hupputa uputama
hupputa uppuma
hupputama uputama
huppututh uputama
hüÿa hüüdma
huÿab hüüdma
hüÿab hüüdma
huÿame hüüdma
hüÿame hüüdma
hüÿda hüüdma
hüÿde hüüs*
hüÿdest hüüs*
hüÿdt hüüs*
hüÿdta hüüdma
hüÿs hüüs*
Hüÿß hüüs*
hüÿta hüüdma
Hÿmo himu
hÿmo himu
Hÿret hiir
Hÿstoriat histooria*
Hÿwust hivu*
ia ja
Ia jaa
iæ jääma
Iæ jää
iaab jagama
iaame jagama
iæb jääma
Iacob Jaakob
Iacobe Jaakob
Iacobi Jaakob
Iacobill Jaakob
Iacobille Jaakob
Iacobilt Jaakob
Iacobs Jaakob
iæda jääma
iæduth jääma
iaetuth jagama
iagkab jagama
iagkada jagama
iagkanuth jagama
iagkawat jagama
iæh jääma
iæhma jääma
iæhme jääma
iæhnut jääma
iæhnuth jääma
Iahr *jahr*
Iahren *jahr*
Iairÿ Jairus
iæka jääma
Ialgk jalg
Ialgk|schemel jalg; keemel*
Ialla jalg
Iallä jalg
Iallad jalg
Iallade jalg
Ialladt jalg
Ialla|ielkudt jalg; jälg
Ialla|keüÿa jalg; käija
Ialla|keuÿat jalg; käija
Ialla|samode jalg; samm
Iallä|Samode jalg; samm
Ialla|samodte jalg; samm
Iallast jalg
Iallath jalg
iæma jääma
iæme jääma

Ianno janu
Iano janu
ianuma januma
iænut jääma
iænuth jääma
Iare *jahr*
iæte jääma
Iæ|tück jää: tükk
iætuth jagama
iæwat jääma
ibidem *ibidem*
icke iga
icke|peiwaset iga: päevane
ickeweße igavene
ickex ikeks*
ieb jääma
ieda jääma
ieeb jääma
ieeda jääma
ieema jääma
ieh jää
iehma jääma
iehme jääma
iehnut jääma
iehnuth jääma
Iehoua Jehoova
Iehrusalemī Jeruusalemm
iehwat jääma
ieka jääma
iekem jääma
ielkudt jälg
ielles jälle
iells jälle
iema jääma
Ieremias Jeremija
Ieremiaße Jeremija
iergk järg
iergkmeßest järgmine*
Ierie järg
Ieriu järg
Ieriulle järg
Ieriust järg
ierkes järges*
Ierusalem Jeruusalemm
Ierusalemī Jeruusalemm
Iesuiterist jesuiit
Iesuwitere jesuiit
Iesuwiterit jesuiit
iethma jätma
iethmatta jätma
iethnut jätma
iethnuth jätma
iethwat jätma
ietma jätma
ietmatta jätma
ietta jätma
iettab jätma
iettada jätma
iettame jätma
iettetuth jätma
iettmatta jätma
iewat jääma
Igk *lüh* igavene
igka iga
igka iga
igka|aÿal iga: aeg
igka|mees iga: mees
igka|mehest iga: mees
igka|mes iga: mees
igka|p *lüh* iga: päev
igka|peiw iga: päev
igka|peiwase iga: päevane
igkatzemene igatsemine
igkawetzemeße igatsemine
igke iga
igke|mees iga: mees
igke|peiw iga: päev
Igke|peiwane iga: päevane
igke|peiwase iga: päevane
igke|peiwasest iga: päevane
igketzemene igatsemine
igkew *lüh* igavene
igkewe *lüh* igavene
igkewene igavene
igkeweñe igavene
igkewenne igavene
igkeweße igavene
igkewese igavene
igkeweßest igavene
igkewesest igavene
Igkeweßex igavene
igkewesse igavene
igkewest igavesti
Igkewest|kÿthma igavesti: kiitma
igkewetzanut igatsema
igkewetze igatsema
igkewetzeb igatsema
igkewetzeme igatsema
igkewetzemene igatsemine
igkewetzemenne igatsemine
igkewetzenut igatsema
igkewetzenuth igatsema
igkex ikeks*
Ih *lüh* Jeesus
ihastada ihastama*
ihastama ihastama*
ihastanut ihastama*
ihastanuth ihastama*
ihastawat ihastama*
Iherusal Jeruusalemm
Iherusalem Jeruusalemm
Iherusalemi Jeruusalemm
Iherusalemī Jeruusalemm
Iherusalemis Jeruusalemm
Iherusalēmis Jeruusalemm
Ihesse *lüh* Jeesus
Ihesu Jeesus
Ihesum Jeesus
Ihesus Jeesus
Ihesuße Jeesus

Ihesußelle Jeesus
Ihesusse Jeesus
Ihesuxe Jeesus
Ihesuxse Jeesus
Ihesuxselle Jeesus
Ihexe *lüh* Jeesus
Ihēxe *lüh* Jeesus
Ihēxsest *lüh* Jeesus
Ihm *lüh* Jeesus
Ihm *lüh* Jeesus
Ihmī *lüh* Jeesus
Ihmī *lüh* Jeesus
Iherusalemmi Jeruusalemm
Ihse *lüh* Jeesus
Ihse *lüh* Jeesus
Ihße *lüh* Jeesus
Ihsel *lüh* Jeesus
Ihselle *lüh* Jeesus
Ihselle *lüh* Jeesus
Ihsest *lüh* Jeesus
Ihsu *lüh* Jeesus
Ih$_{us}$ *lüh* Jeesus
Ih$_{us}$ *lüh* Jeesus
Ih$_{us}$ *lüh* Jeesus
Ih$_{us}$ *lüh* Jeesus
Ih$_{us}$ *lüh* Jeesus
Ih$_{us}$se *lüh* Jeesus
Ihxe *lüh* Jeesus
Ihxe *lüh* Jeesus
Ihxe *lüh* Jeesus
Ihxe *lüh* Jeesus
Ihxe *lüh* Jeesus
Ihxe *lüh* Jeesus
Ihxel *lüh* Jeesus
Ihxelle *lüh* Jeesus
Ihxest *lüh* Jeesus
Ihxse *lüh* Jeesus
Ihxse *lüh* Jeesus
Ihxse *lüh* Jeesus
Ihxse *lüh* Jeesus
Illmale ilm
illõ ilu
illosa ilus
illosamb ilus
illus ilus
Ilm ilm
ilma ilm
ilma ilma
ilma ilm
ilma|aikas ilma; aegu
Ilmad ilm
ilma|erra|lachkumatta ilma; ära; lahkuma
ilma|erra|lugkematta ilma; ära; lugema
ilma|erra|moitmatta ilma; ära; mõõtma
ilma|erra|paiatamatta ilma; ära; pajatama
ilma|erra|paÿatamata ilma; ära; pajatama
Ilma|Inimeste ilm; inimene
ilmala ilm
ilmale ilm
Ilmall ilm
ilmalle ilm
Ilma|pæl ilm; peal
Ilma|peel ilm; peal
ilmast ilm
Ilmast ilm
Ilma|tallus ilm; tallus*
Ilma|talluße ilm; tallus*
Ilma|tallußet ilm; tallus*
Ilma|talluse ilm; tallus*
Ilma|talluset ilm; tallus*
Ilma|talluside ilm; tallus*
Ilma|tallust ilm; tallus*
imme ime
Imme|aßi ime; asi
Imme|aßia ime; asi
imme|aßiade ime; asi
Imme|aßiast ime; asi
Imme|aßiat ime; asi
Imme|aßiax ime; asi
Imme|aßÿ ime; asi
Imme|aßÿade ime; asi
Imme|asiat ime; asi
Imme|asÿa ime; asi
Imme|asÿast ime; asi
imelick imelik
imeliko imelik
Imme|sarnane ime; sarnane
Imme|sarnanne ime; sarnane
imme|sarnasel ime; sarnane
Imme|sarnatze ime; sarnane
imetab imestama
Imme|tabbane ime; tabane
imme|tabbasel ime; tabane
imme|tabbasel|kombel ime; tabane; komme
imme|tabbasell ime; tabane
Imme|tæhet ime; täht
imetama imestama
imetelewat imetelema*
imetelleda imetelema*
imetellema imetelema*
imetellenuth imetelema*
imme ime
Imme|asÿade ime; asi
Imme|asÿast ime; asi
Imme|sarnatzel ime; sarnane
Imme|tabbane ime; tabane
imme|tabbasel ime; tabane
in *in*
Ini *lüh* inimene
Inim *lüh* inimene
Inime *lüh* inimene
Inimene inimene
Inimeñe inimene
iñimene inimene
Inimenne inimene
Inimeße inimene

Inimese inimene
Iñimeße inimene
Inimeßedt inimene
Inimeßel inimene
Inimesel inimene
Inimeßele inimene
Inimeßell inimene
Inimesell inimene
Inimeßelle inimene
Inimeselle inimene
Inimeßelt inimene
Inimeßest inimene
Inimesest inimene
Iñimeßest inimene
Inimeßet inimene
Inimeset inimene
Iñimeßet inimene
Inimeßex inimene
Inimesex inimene
Iñimeßex inimene
Inimesse inimene
Inimest inimene
Inimeste inimene
Iñimeste inimene
Inimestele inimene
Inimestelle inimene
Innimene inimene
Innimeße inimene
Innimeßel inimene
Innimeßest inimene
Innimeßet inimene
Innimeßex inimene
Innimeste inimene
io ju
ioa jooma
Iob Iiob
Iobnuth joobnud
iobnux joobnud
Iohan *lüh* Johannes
Iohañes Johannes
Iohañeße Johannes
iohata juhatama
iohatab juhatama
iohatada juhatama
iohataia juhataja
iohatama juhatama
iohatanut juhatama
iohatanuth juhatama
iohatawat juhatama
iohatuth juhatama
iohma jooma
iohmene joomine
iohnut jooma
iohnuth jooma
iohxma jooksma
Ioket jooma
ioma jooma
Iombse joomine
iombsest joomine
iombßnuth jampsima
iombsnuth jampsima
Iomne joomine
iomse joomine
Ionam Joona
Ionas Joona
ioob jooma
Ioobnuth joobnud
ioomse joomine
ioosta jooksma
Iooto joot
iooxet jooksma
iooxma jooksma
iooxnut jooksma
Iosaphat Joosafat
Ioseph Joosep
Iosephe Joosep
iosta jooksma
Iosua Joosua
iotab jootma
Ioto joot
Iouis Jupiter
Ioulo jõulud
iowat jooma
Iowlo jõulud
Ioxe jooksma
ioxeb jooksma
ioxeme jooksma
ioxexit jooksma
ioxia jooksja
ioxma jooksma
ioxmeße jooksmine
ioxnuth jooksma
ioxsma jooksma
ioxwa jooksma
ioxwat jooksma
ioÿ jooma
is ei
Ißa isa
Isaac Iisak
Isaacci Iisak
Isaaccilt Iisak
Ißādt isand
Ißa|kaas isa; kaas*
Ißal isa
Ißalicko isalik
Ißaliko isalik
Ißalle isa
Ißalt isa
Ißanda issand
Ißandalle issand
Ißandat issand
Ißandat isand
Ißandille isand
Ißandite isand
Ißandt issand
Ißandt isand
Ißant issand
Ißast isa
Ißax isa
iße ise
iße|er *lüh* ise; äranis
iße|erranes ise; äranis
iße|heñese ise; enese
iße|heñesest ise; enese
iße|hennesast ise; enese
iße|kesckes ise; keskis
Israel Iisrael
Israelitit israeliit*
Israell Iisrael
Israelle Iisrael
Israelli Iisrael
Israellil Iisrael
Israellitit israeliit*
Israellÿ Iisrael
Israeliterit israeliit*

Iss *lüh* issand
Iss *lüh* isand
Issa isa
Issad isa
Issadta isa
Issaliko isalik
Issalle isa
Issan *lüh* issand
Issand issand
Issanda issand
Issanda isand
Issandalle issand
Issandalt issand
Issandast issand
Issandat isand
Issandate isand
Issandax issand
Issandax isand
Issandit isand
Issandite isand
Issandt issand
issandt isand
Issant isand
Issast isa
Issatumata isatu
isse ise
istma istuma
Istmene istumine
istnut istuma
istnuth istuma
Istotaÿa istutaja
istu istuma
istub istuma
istud istuma
istudt istuma
istudta istutama
istudut istutama
istutab istutama
istutama istutama
istutanut istutama
istutanuth istutama
istutudt istutama
istututh istutama
istuwat istuma
istwat istuma
istzime istuma
item *item*
Iu *lüh* jumal
Iūal jumal
Iuda Juuda
Iudal Juudas
Iudas Juudas
Iudat juut
iulgkesti julgesti
Iulgktus julgus
Iulianus Julianus
iulke julge
iulkemasti julgesti
iulkest julgesti
iulkeste julgesti
iulkesti julgesti
iulket julge
Ium *lüh* jumal
Iumal jumal
Iumal jumal
Iumala jumal
Iumala jumal
Iumala|kartiat jumal; kartja
Iumala|kz *lüh* jumal; kaas*
Iumalal jumal
Iumalall jumal
Iumalalle jumal
Iumalalt jumal
Iumala|Rick$_{us}$ jumal; riik
Iumalast jumal
Iumalat jumal
Iumalax jumal
Iumaliko jumalik
Iumall jumal
Iumall jumal
Iumalla jumal
Iummala jumal
iure juurde
iures juures
iurest juurest
Iurika juurikas
Iütl *lüh* jutlus
iütle ütlema
iütleb ütlema
Iütleket ütlema
iütlema ütlema
iütleme ütlema
iütlewa ütlema
iütlewat ütlema
iütlis ütlema
Iütlus jutlus
Iütluß jutlus
Iutluße jutlus
Iütluße jutlus
Iutlußest jutlus
Iütlußest jutlus
Iütlußet jutlus
Iütlusse jutlus
Iütlus|Stole jutlus; tool
Iütlust jutlus
Iütlusth jutlus
iüttelda ütlema
iütteldawa ütlema
iütteldut ütlema
iüttelduth ütlema
iüttelnut ütlema
iüttelnuth ütlema
iütteltut ütlema
iuwa jooma
iuxse juus
iuxse|peiti juus; pidi
iuxset juus
kæ kes
Kaarmañe kaarman*
Kaarne kaaren
Kaarnet kaaren
kaas ka
kaas kaas*
kaas kas
kaaß ka
kachio kahju
kachiust kahju
Kædde käsi
kadde kade
kæddede käsi
Kæddel käsi
kæddest käsi

kaddest kade
Kaddet kade
kaddo kaduma*
kaddoma kaduma
kaddoma kaduma*
kaddomatta kaduma
kaddome kaduma*
Kaddomene kadumine*
Kaddomeße kadumine*
kaddonut kaduma
kaddonuth kaduma
kaddonuth kaduma*
kaddub kaduma*
kadduma kaduma
kaddume kaduma*
kaddunut kaduma
kaddusit kaduma*
Kadexa kaheksa
Kadexal kaheksa
Kadexas kaheksas
kæe käsi
Kæedt käsi
Kæel käsi
Kæell käsi
kæenda käänama
kæendtuth käänama
kæes käsi
kaes kaas*
Kæest käsi
Kæet käsi
Kæeth käsi
kahe kaks
Kahe|aastaßet kaks: aastane
kahel kaks
kahe|sarnast kaks: sarnane
kahe|sarnse kaks: sarnane
kahest kaks
kahe|wahel kaks: vahe
kaibab kaebama
kaibada kaebama
kaibame kaebama
kaibatut kaebama
kaibis kaebama
kaibma kaebama
kaibmene kaebamine
kaibmeße kaebamine
kaibnuth kaebama
kaibtus kaebus
kaibtuße kaebus
kaibtust kaebus
kaila kael
Kailall kael
kaila|pæl kael: peal
Kailast kael
Kainlade kaenal
kaitze kaitsma
kaitzeda kaitsma
kaitzex kaitsma
kaitzma kaitsma
kaitzmeße kaitsmine
kaitznuth kaitsma
kaiwetuth kaevama
kaiwnuth kaevama
Kaiwo kaev
Kaiwode kaev
kækistab kägistama
kækistada kägistama
Kala kala
Kala|mehet kala: mees
kalda kallama*
kalla kala
Kallamaÿa Kalamaja
kalli kallis
Kallidt kallis
kallimb kallis
kallimba kallis
kallis kallis
Kallist kallis
kalliste kallisti
kallÿ kallis
Kambre kamber
Kambride kamber
Kambrit kamber
kæna käänama
Kaña kana
kañab kandma
Kañade kana
Kanadt kana
Kañadt kana
kañadt kandma
kañame kandma
Kaña|Poÿa kana: poeg
kañat kandma
kañata kannatama
kañatab kannatama
kañatada kannatama
kañatama kannatama
kañatam̄a kannatama
kañatame kannatama
kañatanut kannatama
kañatanuth kannatama
Kañatat kannatama
kañatawat kannatama
kañataxit kannatama
Kañat$_{us}$ kannatus
kañatus kannatus
kañatuße kannatus
Kañatußest kannatus
Kanatust kannatus
kañat$_{us}$t kannatus
kanda kandma
kandada kandma
kandaÿa kandja
kandia kandja
kandiade kandja
kandiat kandja
kandis kandma
kændket käänama
Kandle kannel
Kandlede kannel
kandma kandma
kanduut kandma
kændnuth käänama
kandnuth kandma
kandwat kandma
kañetuth kandma
Kangk kange
kangke kange
kangkemax kange
kangket kange
Kangkore kangur
kanke kange

Kanna kana
Kanna kand
kannab kandma
kannadußest kannatus
kanname kandma
kannata kannatama
kannatada kannatama
kannatama kannatama
kannatame kannatama
kannatanut kannatama
kannatanuth kannatama
kannatus kannatus
kannatuße kannatus
Kannatußest kannatus
Kanno kand
Kaño kand
kaotuth kaotama
Kappide kapp*
karcknut kargama
kargkma kargama
kargknut kargama
Karia kari
Kariane karjane
Kariatze karjane
Kariatzede karjane
Kariatzelle karjane
Kariatzest karjane
Kariatzet karjane
karkab kargama
kærrad kära*
Karrick karikas
Karrika karikas
Karrikast karikas
Karrikax karikas
Karro karu
Karrud karu
karta kartma
kartab kartma
kartada kartma
kartame kartma
kartat kartma
karthma kartma
kartia kartja
kartiade kartja
kartiadt kartja
kartiat kartja
kartis kartma
kartma kartma
kartnuth kartma
kart$_{us}$ kartus
kartus kartus
kartuße kartus
Kartust kartus
kartwat kartma
karw karv
karwa karv
karwade karv
karwat karv
Kæß käsi
Kasæ kaas
Kæscku käsk
Kæßi käsi
kæßib käskima
kaßinas kasin
Kaßit kass
Kæßi|warrede käsi; vars
kæssÿ käsi
kastet kaste
kastnuth kastma
kæstut käskima
kaßwab kasvama
kaswab kasvama
kaßwada kasvama
kaßwadada kasvatama
kaßwanuth kasvama
kaßwatama kasvatama
kaßwatanuth kasvatama
kaßwatuth kasvatama
kaswatuth kasvatama
kaßwawat kasvama
kaswawat kasvama
kaßwemene kasvamine
kaswis kasvama
kaßwisith kasvama
kaßwmesest kasvamine
kaßwo kasu
kaßwsit kasvama
kaßwsith kasvama
kaswus kasv
kæßÿ käsi
Katk katk
katke katki
katket katma
katki katki
Katko katk
Katku katk
katkÿ katki
katla katel
Katlat katel
katma katma
katnuth katma
katta katma
kattab katma
kattada katma
kattat katma
kattetuth katma
kattmene katmine
katze katsuma*
katzo katsuma*
katzuma katsuma*
kaukel kaugel
kaukell kaugel
kaukelle kaugele
kaukelt kaugelt
kaukemalle kaugele
kaunesti kaunisti
kauni kaunis
kaunide kaunis
kaunidt kaunis
kaunimb kaunis
kaunimba kaunis
kaunimbat kaunis
kaunis kaunis
kaunist kaunis
kauniste kaunisti
kaunisti kaunisti
kaunit kaunis
kaunith kaunis
kaunÿ kaunis
kaupelda kauplema
kauwa kaua
kawal kaval
kawala kaval
kawalat kaval
Kawall kaval

kawalus kavalus
kawaluße kavalus
kawalusse kavalus
kawub kaduma
kawutame kaotama
kawutanut kaotama
kawutanuth kaotama
kawwala kaval
kawwalat kaval
kawwaluße kavalus
kax kaks
kaxi kaks
kaxi|peiti kaks: pidi
kax|kord kaks: kord
kaÿla kael
Kaÿlall kael
Kaÿla|peiti kael: pidi
Kaÿnla kaenal
ke kes
kebiadt kebja
kebiamasti kebjasti
kebiamax kebja
kebiaste kebjasti
kebiat kebja
kebiemb kebja
Kecki kekk*
keckide kekk*
keckÿ kekk*
Kecki|mængk kekk*: mäng
kedda kes
keddakit keegi
Kedde käsi
keddede käsi
keddel käsi
keddest käsi
Keddet käsi
kedide kett
keel keel
keelda keelama
keeldzit keelama
keelma keelama
keelnut keelama
keelnuth keelama
keenda käänama
keendka käänama
keendket käänama
keendma käänama
keick kõik
keick kõige
keicke kõik
keicke kõige
keickede kõik
keicke|korgkemba kõige: kõrge
keicke|korkemb kõik: kõrge
keickel kõik
keickele kõik
keickelle kõik
keickes kõik
keicke|sarnast kõik: sarnane
keicke|sarnatzel kõik: sarnane
keicke|sarnse kõik: sarnane
keickest kõik
keickidt kõik
keickille kõik
keickilt kõik
keickit kõik
keicko kõige
keick|suta kõik: suta*
keike kõige
Keisere keiser
kekistab kägistama
kekit keegi
kelæ keel
kelab keelama
kelduth keelama
Kele keel
kelede keel
kelell keel
kell kes
Kell kell
Kella kell
kelle kes
kellekit keegi
Kellere kelder
Kelleri kelder
kena käänama
keñæ kes
keñame käänama
keñe kes
keñel kes
kennæ kes
kenne kes
kennel kes
Kennele kes
kennell kes
Kerbsest kärbes
keriab kerjama
Kerna kärn
Kerpsede kärbes
Kerra kära*
Kerradt kära*
kerras kära*
kerrinüth kerima
kesck kesk
kesck käsk
kesckes keskis*
kesckida käskima
kesckis käskima
kescknut käskima
kescknuth käskima
Kescku käsk
Kesckü käsk
Kesckud käsk
Kesckude käsk
Kesckül käsk
Kesckust käsk
kesckütuth käskima
keßi käsi
keßib käskima
keßin käskima
kessib käskima
Keßÿ käsi
ketab keetma
Ketku kätki
Ketku|laulo kätki: laul
ketta kes
kette käsi
keub käima
keudt käima

keudta köitma
keuka käima
keuma käima
keume käima
keunuth käima
Keuside köis
Keusis köis
keuteko köidik
keutetuth köitma
keuthmesest köitmine
keuthnuth köitma
Keutikodde köidik
keutmeßest köitmine
keutnut köitma
keuwa käima
keuwat käima
keuwka käima
keuwma käima
keuwme käima
keuwmene käimine
keuwnuth käima
keuwsist köis
keuÿa käija
keuÿa käima
keüÿa käija
keüÿa käima
keuÿat käija
keüÿat käija
kew käima
kewa keema
kewma käima
kewn käima
kewnut käima
kews käima
Kewwade kevad
Keÿser keiser
Keÿseride keiser
Keÿserille keiser
kibbe kibe
kibbeda kibe
kibbedamasti kibedasti
kibbedasti kibedasti
Kibbo|witza kibu; vits
Kibbo|witzade kibu; vits
Kichlakunda kihelkond
Kichla kihl*
Kichlatuth kihlama
kihotab kihutama
kikutanut kiigutama
kindel kindel
kindell kindel
kindla kindel
kindlamast kindlasti
kindlamasti kindlasti
kindlast kindlasti
kindlaste kindlasti
kindlasti kindlasti
kindlat kindel
kindlax kindel
kiñitab kinnitama
kiñitada kinnitama
kiñitama kinnitama
kiñitanuth kinnitama
kiñitawat kinnitama
Kiñitus kinnitus
Kiñit$_{us}$ kinnitus
kiñitußex kinnitus
Kiñitust kinnitus
kiñituth kinnitama
kinni kinni
kinnita kinnitama
kinnitab kinnitama
kinnitada kinnitama
kinnitama kinnitama
kinnitame kinnitama
kinnitanut kinnitama
kinnitanuth kinnitama
kinnitas kinnitama
kinnitat kinnitama
kinnitawat kinnitama
Kinnitaÿa kinnitaja
Kinnitaÿax kinnitaja
kinnitus kinnitus
kinnitußex kinnitus
kinnitut kinnitama
kinnituth kinnitama
Kirck kirik
Kirck|Issandat kirik; isand
Kirck|Issandate kirik; isand
Kirck|Issandite kirik; isand
Kircko|Issandite kirik; isand
Kircko kirik
Kirckode kirik
Kircko|oppiade kirik; õppija*
Kircko|oppiat kirik; õppija*
Kircku kirik
Kirckul kirik
Kirckulle kirik
Kirckus kirik
Kirckust kirik
Kirckut kirik
Kiria kiri
Kiriast kiri
Kiria|teediade kiri; teadja
Kiria|teediat kiri; teadja
Kiria|teedtiadte kiri; teadja
kiriuta kirjutama
kiriutab kirjutama
Kiriutakat kirjutama
kiriutama kirjutama
kiriutanut kirjutama
kiriutanuth kirjutama
kiriutas kirjutama
kiriutawat kirjutama
Kiriutaÿat kirjutaja
kiriutis kirjutama
kiriutut kirjutama
kiriututh kirjutama
Kirri kiri
Kirrÿ kiri
kischkmene kiskumine
kisckiat kiskja
kisckma kiskuma
kisckmene kiskumine
kisckmeße kiskumine
kiscknut kiskuma
kiscknuth kiskuma
kisckuda kiskuma

kisckututh kiskuma
kißenda kisendama
kißendab kisendama
kißendada kisendama
kißendama kisendama
kißendamene kisendamine
kißendameße kisendamine
kißendanut kisendama
kißendanuth kisendama
kißendaßit kisendama
Kißendat kisendama
kißendate kisendama
kißendawat kisendama
kißoxsit kiskuma
kissenda kisendama
kissendab kisendama
kissendama kisendama
kissendawat kisendama
kithma kiitma
kitsax kitsas
kitux kiitus
kitza kitsas
kitzas kitsas
kitzsax kitsas
kiuwab kuivama
kiuwsa kiusama
kiuwsab kiusama
kiuwsada kiusama
kiuwsas kiusama
kiuwsatus kiusatus
kiuwsatuße kiusatus
kiuwsatußest kiusatus
kiuwsatuth kiusama
Kiwi kivi
kiwit kivi
kiwsab kiusama
Kiwwide kivi
kiwȳ kivi
Klenödie klenöödie*
Klenödȳe klenöödie*
Kloppe kloppima
knechtille kneht*
knehit kneht*
knüppikene knüpikene*
ko kuhu
kōbel kombel
Kochnr *luh* kōhnret*
Kochnret kōhnret*
Kochnreti kōhnret*
Kochnretti kōhnret*
Kochnrettil kōhnret*
Kochnrettille kōhnret*
Kochnrettist kōhnret*
Kochnrettit kōhnret*
Kochnrettite kōhnret*
Kochnrettȳ kōhnret*
Kocho kōht
kochto kohus
kocko kokku
Kodda kodda
Koddakundaset kodakondne
Koddakundaßex kodakondne
Koddakundasex kodakondne
koddo kodu
kogkematta kogemata
kogko kokku
kogko kogu
kogkob koguma
kogkoda koguma
kogkodanuth koguma
kogkodat koguma
Kogkodus kogudus
Kogkoduß kogudus
Kogkoduße kogudus
Kogkon kogu
kogkonas kogunis*
kogkonis kogunis*
kogkowat koguma
Kogkudussest kogudus
kogkut koguma
koh kuhu
Kohnretti kōhnret*
koho kuhu
Koho kōht
Kohre koor, -e
kohrma koorem
Kohrmast koorem
Kohto kohus
Kohulle kōht
kohus kohus
Kohut kohus
koir koer
koira koer
koirade koer
koiralle koer
koirat koer
kolba kōlbama
kolbame kōlbama
kolbo kōlb*
kolmande kolmas
Kolmandel kolmas
Kolmandest kolmas
kolmas kolmas
kolme kolm
kolme|korrane kolm: kordne
Kolmel kolm
Kolmendel kolmas
Kolme|sarnast kolm: sarnane
Kolme|sarnse kolm: sarnane
Kolme|sarnsel kolm: sarnane
kolmet kolmas
kolmet kolm
Kolmet|küme kolm: kümme
Kolmet|sarnast kolm: sarnane
Kolmz kolmas
kombe komme
kombel kombel
kombell kombel
kombest komme
komistame komistama
komistanuth komistama
kondima kōndima
Konest kōne
konne kōne

koo kuhu
kooda koguma
kooh kuhu
koorm koorem
koorma koorem
Koormast koorem
Koormat koorem
Korah koor, -i
Korbe kõrb
korck kõrk
korckide kõrk
Körckide kõrk
Korckimba kõrk
Korckit kõrk
korckix kõrk
Korck$_{us}$ kõrkus
Korckus kõrkus
kord kord
korda kord
kordset kordne
kordt kord
korgk kõrge
korgke kõrge
Körgke kõrge
korgkemall kõrge
korgkemalle kõrge
korgkemax kõrge
korgkemb kõrge
körgkemb kõrge
korgkemba kõrge
Körgkemba kõrge
korgkemballe kõrge
Korgkembast kõrge
korgkembat kõrge
korgkeße kõrge
Korgkest kõrge
korgkesti kõrgesti
Korgko kõrge
koriustab koristama
Korkemalle kõrge
korkemb kõrge
korkemba kõrge
korkesti kõrgesti
Korra kord
korrane kordne
Korwadde kõrv
korwade kõrv
Korwadt kõrv
korwal kõrval
korwast kõrv
korwat kõrv
Koßimeße kosimine
kostame kostma
kostis kostma
köstlick köstlik*
köstlik köstlik*
kottÿ kott
kouwat kõva
kowa kõva
kowade kõva
Koÿa koda
koÿdta koitma
Koÿr koer
koÿrade koer
koÿralle koer
koÿrat koer
koÿtada koitma
koÿto koit
Kronith kroon
krönituth kroonima
ks *lüh* ka
ks *lüh* kaas*
Ku kuu
kūb kumb*
Kübbara kübar
Kuck kukk
Kucku kukk
Kucku|laulmeße kukk; laulmine
kudt kui
kudt|kaas kui; ka
kuelma kuulma
kuelnut kuulma
kuelwat kuulma
kuhlda kuulma
kuhlma kuulma
Kuhlmene kuulmine
kuhlmeße kuulmine
kuhlnuth kuulma
kui kui
Kuinal küünal
Küinal küünal
Küinall küünal
Küinlax küünal
kuiwa kuiv
kuiwa kuivama
kuiwab kuivama
Kuiwade kuiv
kuiwatuth kuivama
kül küll
kuld kuulma
Kuld kuld
kulda kuulma
Kuld|Peñinge kuld; penning*
Kuldt kuld
kuldta kuulma
kulduth kuulma
kule kuulma
kuleb kuulma
kuleme kuulma
kulet kuulma
kulete kuulma
kulexime kuulma
kulexite kuulma
külie külg
kulis kuulma
kulket kuulma
küll küll
Kulla kuld
Külladt küla
Kulladut kuldama
Kulladuth kuldama
Kullane kuldne
Kullase kuldne
Kulla|sep kuld; sepp
Kulla|seppast kuld; sepp
Kullatuth kuldama
Kulle kull
küllma külm
kullub kuluma
kulluma kuluma
kullunut kuluma
kullututh kuluma
Külm külm

kulma kuulma
külma külm
Külmast külm
külmat külm
külmatuth külmuma
külmax külm
kulmene kuulmine
kulmeße kuulmine
kulnut kuulma
kulnuth kuulma
kulsin kuulma
kulsit kuulma
kultuth kuulma
kuluta kuulutama
kulutab kuulutama
kulutada kuulutama
Kulutaket kuulutama
kulutama kuulutama
kulutame kuulutama
kulutanut kuulutama
kulutanuth kuulutama
kulutasin kuulutama
kulutawat kuulutama
Kulutuße kuulutus
kulututh kuulutama
kuluwat kuluma
kulwanut külvama
külwanuth külvama
kulwat kuulma
kuma kuum
kumã kumb*
kumade kuum
kumãlle kumb*
kumãrdanuth kummardama
kumãst kumb*
kūmast kumb*
kumãt kumb*
Kumateckit kummatigi
kumãteckit kummatigi
kumãtekit kummatigi
kumax kuum
kumb kumb*
kumba kumb*
kumbade kumb*
kumbal kumb*
kumballe kumb*
kumbast kumb*
kümẽ kümme
kummarduth kummardama
kummast kumb*
kummat kumb*
kummateckit kummatigi
kümme kümme
kümment kümme
Kuu *lüh* kuningas
Kuñ *lüh* kuningas
kündiat kündja
Kundschop kuntskop*
Kuningk kuningas
Kuningka kuningas
Kuñingka kuningas
Kuningkade kuningas
Kuñingkade kuningas
Kuñingkalle kuningas
Kuningkas kuningas
Kuñingkas kuningas
Kuñingkat kuningas
Kuñingkax kuningas
Kuningk|rickust kuningas: riik
Kuñingks *lüh* kuningas
Kuningkz *lüh* kuningas
Kuñingkz *lüh* kuningas
Kuñinkax kuningas
Kunninckal kuningas
Kunninckas kuningas
Kunningat kuningas
Kunningk kuningas
Kunningka kuningas
Kunningkade kuningas
Kunningkal kuningas
Kunningkalle kuningas
Kunningkas kuningas
Kunningkat kuningas
Kunningk|Rick$_{us}$ kuningas: riik
Kunningkz *lüh* kuningas
kunst kunst
kunsti kunst
kunstide kunst
Kunstlikimb kunstlik*
Künstlikimb kunstlik*
küpsest küps
küpsex küps
küpzetuth küpsetama
kurb kurb
kurba kurb
kurbat kurb
kurbax kurb
kurbtus kurbus
kurbtuße kurbus
kurbtußest kurbus
kurbtußet kurbus
kurcku kurk. -u
Kurckust kurk. -u
kuria kuri
kuriadt kuri
kuriall kuri
kurialle kuri
kuriast kuri
kuriasti kurjasti
kuriat kuri
Kuria|tegkiade kuri: tegija
Kuria|tegkiat kuri: tegija
kuria|tegkimist kuri: tegemine
kuriemasti kurjasti
kuriemax kuri
kuriemb kuri
kuriemba kuri
Kurrat kurat
kurrati kurat
Kurratide kurat
Kurratille kurat
Kurratist kurat
kurratit kurat
kurratỹ kurat
kurrỹ kuri
kurta kurt
Kurtat kurt
kurtax kurt

kus kus
kuß kus
kußa kus
kußakit kuski
Küset küüs
küßib küsima
küßida küsima
Küside küüs
küßidta küsima
küßimene küsimine
küßin küsima
küßis küsima
küßiwat küsima
kuß|næmat kus; nemad
kussa kus
kust kust
Kust|keick kust; kõik
kustub kustuma
kustuda kustutama
kustudãa kustutama
kustutab kustutama
kustutada kustutama
kustutama kustutama
kustutanut kustutama
kustutanuth kustutama
kustututh kustutama
küßȳ küsima
kuthnut kütma
küttaia kütja
kutzmene kutsumine
kutzmeße kutsumine
kutzmeßest kutsumine
kutzmesest kutsumine
kutznut kutsuma
kutznuth kutsuma
kutzub kutsuma
kutzuda kutsuma
kutzunut kutsuma
kutzututh kutsuma
kuulda kuulma
kuulka kuulma
kuulket kuulma
kuulma kuulma
kuulmeße kuulmine
kuulnut kuulma
kuulwat kuulma
Kuw kuu
Ku|wallo kuu; valu
kuwe kuub
Kuwende kuues
Kuwendel kuues
Kuwes kuues
kuȳ kui
Kuȳnal küünal
Küȳnal küünal
Küȳnall küünal
Küȳnla küünal
Küȳnlast küünal
Küȳnlat küünal
Küȳnlax küünal
kuȳwa kuivama
kuȳwis kuivama
Kwes kuu
kwlda kuulma
kwlket kuulma
kwlma kuulma
kwlnut kuulma
kwlwat kuulma
kws kuus
kws|sarnast kuus; sarnane
Kȳrcko kirik
Kȳrioleis *kyrie eleison*
kȳta kiitma
kȳtab kiitma
kȳtada kiitma
kȳtame kiitma
kȳtat kiitma
kȳtetudt kiitma
kȳtetut kiitma
kȳtetuth kiitma
kȳthma kiitma
kȳthmene kiitmine
Kȳthnut kiitma
kȳthnuth kiitma
kȳthwat kiitma
kȳtket kiitma
kȳtma kiitma
Kȳtsit kiitma
Kȳtsith kiitma
kȳtus kiitus
kȳtust kiitus
kȳtux kiitus
kȳtwat kiitma
kz *lüh* ka
kz *lüh* kaas*
kz *lüh* kas
L *lüh* laps
L *lüh* Luther
Laban Laaban
Labañe Laaban
lachkma lahkuma
lachkmatta lahkuma
lachkuda lahkuma
lachkumatta lahkuma
lachkuwat lahkuma
lackonuth lakkuma
Ladwa latv
læha minema
læhab minema
læhan minema
Læhemene lähemine*
Læhemeße lähemine*
læhitus lähidus*
læhüt lähi*
lahutab lahutama
lahutama lahutama
lahutame lahutama
lahutawat lahutama
læhüth lähi*
Lahutis lahutama
lahutut lahutama
lahututh lahutama
Lainedt laine
Lainest laine
Lainet laine
laineth laine
laisckaste laisasti
laisckat laisk
Laisckuße laiskus
Laisckußest laiskus
laitab laitma
Laitap laitma
laitis laitma
Laitmeße laitmine

laitwat laitma
Laiw laev
Laiwa laev
Laiwad laev
Laiwa|mehet laev; mees
Laiwat laev
læm̃ada lämmatama
læm̃adada lämmatama
Lam̃as lammas
Lam̃aste lammas
Lamba lammas
Lamba|Poÿs lammas; poiss
lambat lammas
Lambokene lambukene
Lamech Lemek
læmmatada lämmatama
Lands|knechtille kneht*
Lands|knehit kneht*
Lanet laine
lange langema
langeb langema
langeda langema
langedab langetama
langedta langema
langeme langema
langenut langema
langete langema
langis langema
Langk lõng
langket langema
langkexit langema
langkis langema
langkma langema
langma langema
langmene langemine
langmeße langemine
langmeseße langemine
langmesse langemine
langnut langema
langnuth langema
langwat langema
laotawat laotama
lappida lappima
lappituth lappima
laps laps
Lapß laps
lapse laps
Lapsede laps
Lapsel laps
Lapsell laps
Lapselle laps
Lapsest laps
lapset laps
Lapsex laps
Lapsi laps
Lapside laps
Lapsille laps
Lapsist laps
lapsukene lapsukene
Lapsukeñe lapsukene
Lapsukenne lapsukene
lapsukeße lapsukene
Lapsukeßex lapsukene
Lapsukeßel lapsukene
Lapsukeßelle lapsukene
Lapsukeßest lapsukene
Lapsukeßet lapsukene
Lapsukesse lapsukene
Lapsukest lapsukene
Lapsÿ laps
lasck laskma
lascka laskma
lascke laskma
lasckē laskma
lasckeka laskma
Lasckekat laskma
lasckem laskma
Lascket laskma
lasckis laskma
lasckma laskma
lascknut laskma
lascknuth laskma
lascksit laskma
lasckwat laskma
laße laskma
laßeb laskma
laßeme laskma
laßet laskma
laßex laskma
laßexime laskma
laßexit laskma
læßib lesima
læßima lesima
læßime lesima
laßin laskma
læßinut lesima
læßinuth lesima
læßis lesima
læßit lesima
læßiwat lesima
laßkekat laskma
lasseb laskma
lasseta laskma
lastuth laskma
laßÿ laskma
laßÿn laskma
laul laul
laula laulma
laulab laulma
Lauladte laulma
laulame laulma
laulat laulma
laulate laulma
laulda laulma
lauldta laulma
lauleduth laulma
lauletut laulma
lauletuth laulma
Lauliat laulja
laulis laulma
laulket laulma
laull laul
laullnuth laulma
Laullo laul
laullwat laulma
laulma laulma
Laulmene laulmine
laulmeße laulmine
laulnut laulma
laulnuth laulma
laulo laul
laulode laul
Laulud laul
Laulude laul

Lauludt laul
Laulo|Laul laul
Laulull laul
laulust laul
laulut laul
Lauluth laul
laulwa laulma
laulwat laulma
Laußiade lausuja
Laußiast lausuja
Laut laut
Lauta laut
Lautade laut
Lautast laut
Lauwa laud
Lauwl laul
lauwla laulma
lauwlab laulma
lauwlame laulma
Lauwlo laul
Lauwlust laul
læwwe lävi
laÿa lai
Laÿal lai
laÿalle lai
laÿest lagi
Laÿue laine
Laÿotama laotama
Laÿwa laev
Laÿwat laev
Lea Lea
lebbab lebama
lebbawat lebama
lebbi läbi
lebbÿ läbi
Lechet leht
lecht leht
leckidisin läkitama
leckita läkitama
leckitab läkitama
leckitada läkitama
leckitama läkitama
leckitanut läkitama
leckitanuth läkitama
leckitat läkitama
leckitata läkitama
leckitax läkitama
leckitis läkitama
leckituth läkitama
Leer leer
Lêêr leer
Leer|pois leer: poiss
legkita läkitama
leha minema
lehab minema
lehame minema
lehan minema
lêhat minema
lehax liha
lehax minema
lehaxime minema
lehe leht
Lehedt leht
lehemb lähem
Lehemeße lähemine*
lehet leht
Lehex leht
Lehitus lähidus*
Lehut lähi*
Leib leib
leiba leib
leickada lõikama
leickasit lõikama
leickialle leikija*
leickiax leikija*
leikatuth lõikama
leiwa leib
Leiwast leib
lennaxime lendama
lep *lüh* lepitama
lep *lüh* lepitaja
leppita *lüh* lepitaja
leppitada lepitama
leppitama lepitama
leppitamene lepitamine
leppitanuth lepitama
leppitaÿa lepitaja
leppitaÿax lepitaja
leppitus lepitus
leppitut lepitama
leppituth lepitama
Leßet lesk
leßi lesima
leßib lesima
leßima lesima
leßinut lesima
leßinuth lesima
leßis lesima
lessis lesima
lessiwa lesima
leuda leidma
leudab leidma
leudma leidma
leüdma leidma
leüdnut leidma
leudnuth leidma
leudta leidma
leudtma leidma
leudtnut leidma
leudtnuth leidma
leudtuth leidma
leuduth leidma
Leui Leevi
leüiab leidma
leüiame leidma
Leüle leil
leuta leidma
leutaxe leidma
leüti leidma
leutut leidma
leututh leidma
leutwat leidma
leüÿa leidma
leüÿab leidma
leuÿame leidma
leüÿame leidma
lheütüth *kirjaviga* häbitu
Lia liig
Libbeda libe
Lieck pajatus, liik|pajatus
lieckmene liikmene*
lieckmeße liikmene*
lieckmeßest liikmene*
lieckmeßet liikmene*

lieckmeset liikmene*
ligki ligi
ligkimelle ligemale
ligkimeste ligimasti*
Ligkimet ligi
ligkÿ ligi
liha liha
Lihast liha
Liha|wotme liha: võte: püha
Lihax liha
Lika liig
likota liigutama
likotada liigutama
likuda liigutama
Likudamatta liigutama
likuta liigutama
likutab liigutama
likutada liigutama
likutaka liigutama
likutama liigutama
likutamast liigutama
likutaßit liigutama
Liña linn
Liñade linn
Linas linn
Liñas linn
Liñast linn
Lind lind
Lingko ling
Linn linn
Linna linn
Linnad linn
Linnadt linn
Linnalle linn
Linnas linn
Linnast linn
Linnode lind
Linnudt lind
Liñokeße linnukene
Liñokest linnukene
Liñokeste linnukene
Liñudt lind
Lip lipp
Lippo lipp
Lippu lipp
Lipput lipp
Liwa liiv
löb lööma
lobbiseda lobisema
lobbisema lobisema
Lobbisemeße lobisemine
lobbisewat lobisema
löchkeda lõhkuma
Loda looma
Lodtmene lootmine
Lodut looma
lödut lööma
loduth looma
löduth lööma
Loeh lugema
loehme lugema
Loerber loorber
Loerber|Puh loorber: puu
loetuth lugema
löh lööma
löhenduth lühendama
löhide lühi*
löhikene lühikene
löhikeñe lühikene
löhikenne lühikene
löhikeße lühikene
löhikeßet lühikene
löhikeßex lühikene
Löhikesse lühikene
löhikest lühikene
löhitelt lühidalt
löhitult lühidalt
löhma lööma
löhme lööma
lohnut looma
löhnut looma
löhuut lööma
lohnuth looma
Löile leil
loius lojus
loiuße lojus
Loiußest lojus
loiußet lojus
lööb lööma
lopma lõppema
lopmatta lõppema
Lopmeße lõppemine
loppe lõppema
loppeb lõppema
loppenuth lõppema
loppeta lõpetama
loppetada lõpetama
Lösscha lõõsk
lota lootma
lotab lootma
lotada lootma
lotadt lootma
lotame lootma
Loth Lott
lothma lootma
lothmene lootmine
Lothmeße lootmine
lothmeßest lootmine
lothnut lootma
lothnuth lootma
lothw *lüh* lootma
lothwat lootma
lotis lootma
lotket lootma
lotus lootus
Lotuße loodus*
lotuße lootus
Lotußelle loodus*
Lotusse lootus
Lotust lootus
lotut looma
lotuth looma
lotwat lootma
Louna lõuna
Lounadt lõuna
Louwe lõvi
Louwe|hauwade lõvi: haud
Louwit lõvi
loÿ lööma
Loÿa looja
Loÿax looja

Loÿus lojus
Loÿuße lojus
Loÿußest lojus
loÿußet lojus
lücka lükkama
lückab lükkama
lückada lükkama
lückama lükkama
lückame lükkama
lückanuth lükkama
lückata lükkama
lückatuth lükkama
lückatuth lükkama
lückmeße lükkamine
luggeda lugema
luggema lugema
Luggu lugu
lugkeda lugema
lugkema lugema
lugkematta lugema
lugkeme lugema
lugkemeße lugemine
lugkenuth lugema
lugkewa lugema
lugkewat lugema
lugku lugu
Lu luu
Luh luu
Luhd luu
Luh|lieckmene luu; liikmene*
Luh|lieckmeße luu; liikmene*
Luh|lieckmeßest luu; liikmene*
Luh|lieckmeßet luu; liikmene*
Luh|lieckmeset luu; liikmene*
luhlis luulma*
luhlsit luulma*
Luhst luu
Luide luu
Luist luu
Lu|lieckmeßet luu; liikmene*
Lummi lumi
luñastada lunastama
luñastanut lunastama
luñastanuth lunastama
luñastaÿa lunastaja
luñastus lunastus
luñastuße lunastus
luñastußex lunastus
luñastust lunastus
lunnastaÿa lunastaja
lunnastus lunastus
lunnastuße lunastus
lunnastußex lunastus
Lußikade lusikas
Lust lust
Lüst lust
Lust|Aÿa lust; aed
Lust|Aÿd lust; aed
lusti lust
Lustÿ lust
Luth *lüh* Luther
Luther$_{us}$ Luther
Lutherü Luther
Luthrille Luther
Lutteranit luteraan*
lüÿa lööma
Lÿa liig
Lÿfflande *Livland*
Lÿfflandt *Livland*
lÿgki ligi
Lÿka liig
m *lüh* meel
M *lüh* Martin
Má maa
maa maa
máá maa
Maad maa
máád maa
Máá|kelell maa; keel
Maale maa
Maalle maa
Maalt maa
Maa|mulla maa; muld
Máá|mulla maa; muld
Maa|mullast maa; muld
Maa|p *lüh* maa; peal
Maa|pæl maa; peal
Máá|pæl maa; peal
Maa|pæle maa; peal
Máá|pælt maa; pealt
Maa|peel maa; peal
Máá|peel maa; peal
Maa|Pochi maa; põhi
Maa|Rach *lüh* maa; rahvas
Maa|rachwa maa; rahvas
Maas maa
Maast maa
máást maa
Maa|werriseme maa; värisemine
Maa|werrisemene maa; värisemine
Máá|werrisemene maa; värisemine
mæchite mähkima
maddala madal
mæddanuth mädanema
maddo madu
Maddode madu
Maddo|pestia madu; pistja
Mæe mägi
Mæedt mägi
Mæet mägi
Mæeth mägi
maetuth matma
Mag *lüh* Magdaleena
Magdal *lüh* Magdaleena
Mæggede mägi
magka magama
Magka maga-
magkab magama
magkada magama
magkama magama
Magkamene magamine
magkanuth magama
magkaw magama
magkawa magama

magkawat magama
magke mage*
magkeda mage*
magkedat mage*
magkesam mage*
magkesamat mage*
magkesamb mage*
magko maga-
magkus magus
maha maha
maha|maetuth maha: matma
maha|mattetuth maha: matma
Maha|mattmene maha: matmine
maha|wottame maha: võtma
Mæhe mees
mæhitut mähkima
mainistußex manitsus
mainita mainitama*
mainitab mainitama*
mainitus mainitus*
mainitußex mainitus*
mainitut manitsema
mainitzanut manitsema
mainitzanuth manitsema
mainitzawat manitsema
mainitzeb manitsema
mainitzekat manitsema
mainitzema manitsema
mainitzenuth manitsema
mainitzetut manitsema
mainitzetuth manitsema
mainitzewat manitsema
mainitzus manitsus
mainitzuße manitsus
mainitzußest manitsus
mainitzußet manitsus
maitze maitsma
maitzeda maitsma
maitzma maitsma
maitznut maitsma
maitznuth maitsma
maitzus maitsus*
mækadte määgima
mækawat määgima
Malachias Malaki
Malerit maaler
malib maalima
malinuth maalima
malituth maalima
maliwat maalima
mællesta mälestama
mællestab mälestama
mællestada mälestama
mællestama mälestama
mællestame mälestama
mællest$_{us}$ mälestus
mællestuße mälestus
mællestut mälestama
mællestuth mälestama
Manaße Manasse
Manaßel Manasse
Manaßes Manasse
mæñewat minema
mængk mäng
mængke mängima
mængkeda mängima
mængket mängima
mængku mäng
manitzußet manitsus
mænnewall minema
Mantele mantel
mantle mantel
Mao madu
Maokeße maokene
Maokeßest maokene
Maokeste maokene
Mao|tallaia madu: tallaja
Mao|tallaiat madu: tallaja
Mao|tallaÿa madu: tallaja
Mar *lüh* Maarja
Mar *lüh* Martin
mærckab märkama
Mardachaille Mordekai
Maria Maarja
Maria mari
Marialle Maarja
Mariame Maarja
Maria|puhd mari; puu
Mariast Maarja
Mart *lüh* Martin
Martino Martin
Mæß mäss
mæßab mässama
mæßakat mässama
mæßama mässama
mæßamene mässamine
mæßanut mässama
mæßanuth mässama
mæßat mässama
mæßawat mässama
mæssawa mässama
Mæssu mäss
Mast mast
Mast|puh mast; puu
mæßu mäss
mæßust mäss
mate maat*
mater moder*
Mathusala Metuusala
mattada matma
mattetuth matma
mattmene matmine
Maust madu
Mauth madu
Maux madu
maxa maksma
maxab maksma
maxada maksma
maxaxs maksma
maxetuth maksma
maxma maksma
maxmene maksmine
maxmeßex maksmine
maxnut maksma
maxnuth maksma
maxsada maksma
maÿa maja

maÿad maja
Maÿade maja
Maÿadt maja
Maÿa|Ema maja: ema
Maÿa|risti maja: rist
Maÿast maja
maÿax maja
Maÿtzket maitsma
mea mis
Meche mesi
Meche|waa mesi: vaha
mechke mähe
Mechkede mähe
med *lüh* meie
medda meie
medda mäda
meddi meie
meddÿ meie
Mee mägi
meel meel
meelde meel
meeldte meel
meele meel
meeles meel
meelest meel
mees mees
Meeß mees
meest mees
Megge mägi
Meggest mägi
mehe mees
mehe mesi
mehel mees
mehelle mees
mehest mees
mehet mees
mehituth mähkima
Mehl meel
meidt meie
meidte meie
meidt|keickit meie: kõik
meidt|kz *lüh* meie: ka
meie meie
meil meie
meildt meie
meile meie
meilt meie
meist meie
meister meister
Meistre meister
meistri meister
meistrit meister
meistrix meister
meit meie
meite meie
Melan *lüh* Melanchthon
melæ meel
melæ|prast meel: pärast
melæs meel
melæst meel
melæ|wald meel: vald
meld meel
meldæ meel
melde meel
meie meel
melel meel
melell meel
mele|prast meel: pärast
meles meel
melest meel
mele|wald meel: vald
mele|walla meel: vald
mellestab mälestama
mellestada mälestama
mellestama mälestama
mellestus mälestus
mellestuth mälestama
meña minema
mendi minema
meñe minema
menema minema
meñema minema
meñemene minemine
meñemeße minemine
meñemeßest minemine
Meñewal minema
meñewat minema
mengk mäng
mengkib mängima
menna minema
menne minema
Mennē minema
mennema minema
mennemene minemine
mennemeßest minemine
mennemesse minemine
menni minema
mennit minema
mennith minema
mennut minema
mennuth minema
Mensch *mensch*
meñuth minema
merck märk
mercka märkama
merckab märkama
merckada märkama
merckame märkama
merckille märk
Merræ meri
Merre meri
Merre|Lainet meri: laine
Merre|laineth meri: laine
Merrÿ meri
Mertleril märter
Mertlerit märter
mes mees
Meß *lüh* messias
meßab mässama
Mesach Meesak
meßakat mässama
meßanut mässama
meßi mesi
Meßi mess*
Meßialle messias
Meßiam messias
Meßiame messias
Meßias messias
Meßilane mesilane
Meßilaßet mesilane
Mesopotamia Mesopotaamia
Messiam messias

Messiame messias
Messias messias
Meßÿ mesi
Mett mesi
Metz mets
Metza mets
Metzade mets
Metzeküste metsikus*
Metz|ellaÿa mets; ela]as
Metz|hobbone mets; hobune
Metz|hobbose mets; hobune
meÿdt meie
meÿe meie
meÿle meie
meÿte meie
Micha Miika
Michael Miika
Micheli Mihkel
mīck mis
mīck|pr mis; pärast
mīck|prast mis; pärast
mīck|sarnse mis; sarnane
mil mis
mil|kombel mis; komme
mill mis
mill|kombel mis; komme
mina mina
Miña mina
minck mis
Minck|aßia mis; asi
minck|kaas mis; kaas*
minck|kz *lüh* mis; kaas*
minck|p *lüh* mis; pärast
minck|p̲ *lüh* mis; pärast
Minck|pr *lüh* mis; pärast
minck|p̲r *lüh* mis; pärast
minck|prast *lüh* mis; pärast
minck|p̲rast *lüh* mis; pärast
Minck|perrast mis; pärast
minck|sarn *lüh* mis; sarnane
minck|sarnatze mis; sarnane
Minck|sarnatzel mis; sarnane
minck|sarnse mis; sarnane
Minck|sarntzel mis; sarnane
mind mina
mindt mina
mingk mis
mingkit mingi
mingk|kaas mis; kaas*
mingk|sarn mis; sarnane
mingk|sarnse mis; sarnane
minu mina
minul mina
minull mina
minulle mina
minult mina
minust mina
mitte mitte
mittekit miski
mitto mitu
mitto|sarnañe mis; sarnane
mix mis
mix|tarbex mis; tarve
Mod' *lüh* moder*
möda mööda
Möda|warsÿ mööda; varsti
möde mööda
Möde|warsi mööda; varsti
möde|warsÿ mööda; varsti
Mödi mööda
Mödi|warsÿ mööda; varsti
möick mõõk
Moisel Mooses
Moises Mooses
moista mõistma
moistab mõistma
moistada mõistma
moistame mõistma
moistat mõistma
moistetuth mõistma
moistis mõistma
moistket mõistma
moistma mõistma
moistmatta mõistma
moistnikuth mõistnik*
moistnut mõistma
moistnuth mõistma
moist$_{us}$ mõistus
moistus mõistus
moistuße mõistus
moistußest mõistus
Moistusse mõistus
moistwat mõistma
moitmata mõõtma
moitmatta mõõtma
moito muidu
mollembadde mõlemad
mollembade mõlemad
mollembadt mõlemad
mollembast mõlemad
mollembat mõlemad
mond mõni
monda mõni
mond|kord mõni; kord
mond|korda mõni; kord
mone mõni
moñe mõni
moñe|sar *lüh* mõni; sarnane
moñe|sarnan *lüh* mõni; sarnane
moñe|sarnane mõni; sarnane
moñe|sarnast mõni; sarnane
mone|sarnatze mõni; sarnane
moñe|sarnatze mõni; sarnane

mone|sarnatzel mõni; sarnane
moñe|sarnatzel mõni; sarnane
moñe|sarnatzet mõni; sarnane
moñe|sarnse mõni; sarnane
moñe|sarnset mõni; sarnane
moñe|sarntzel mõni; sarnane
mõne mõni
mõne|sarnatze mõni; sarnane
monickat mõningad
monikade mõningad
moñikade mõningad
Moñikadt mõningad
monikat mõningad
moñikat mõningad
monne mõni
monne|sarnasel mõni; sarnane
monne|sarnatze mõni; sarnane
mony mõni
Mördre mörder*
Mördridte mörder*
Mördrilt mörder*
Mördrit mörder*
Morssia mõrsja
Mose Mooses
Mosem Mooses
Moses Mooses
mothleme mõtlema
motl *lüh* mõtlema
motle mõtlema
motleb mõtlema
motlema mõtlema
motleme mõtlema
mõtleme mõtlema
motlet mõtlema
motlew mõtlema
motlewat mõtlema
motlexime mõtlema
motlis mõtlema
motl$_{us}$ mõtlus*
motlus mõtlus*
motluße mõtlus*
motlußelle mõtlus*
motlußet mõtlus*
motlusset mõtlus*
mottelda mõtlema
mottelde mõtlema
motteldutb mõtlema
mottelke mõtlema
mottelnut mõtlema
mottelnuth mõtlema
mottelwat mõtlema
Mottluße mõtlus*
mottus mõttus*
Moÿka mõõk
Möÿka mõõk
Moÿse Mooses
Moÿselle Mooses
moÿto muidu
mückada mügama*
mud muu
muh muu
muhd muu
muhd|sarnast muu; sarnane
Mühr müür
muhs muu
muhß muu
muh|sarnatzel muu; sarnane
muh|sarnset muu; sarnane
muhß|paikas muu; paik
muhst muu
muito muidu
Mukade munk
Mukadt munk
Mukat munk
mulla muld
mullast muld
Mulla|tückide muld; tükk
mullax muld
Muñadt muna
Mündriko mündrik*
Munna muna
munnadt muna
Munnest muna
murda murdma
murdtuth murdma
murduth murdma
Murra murdma
murre mure
murreda mure
murredt mure
murrest mure
murresta muretsema
murret mure
murreth mure
murretza muretsema
murretzanuth muretsema
murretzeb muretsema
murretzeda muretsema
murretzeke muretsema
murretzema muretsema
murretzewat muretsema
murriseb mürisema
mürriseb mürisema
Mürrisemeße mürisemine
mürrisis mürisema
murtuth murdma
Must must
musta must
müÿtuth müüma
mÿngk mis
Mÿngk|sarnse mis; sarnane
N *lüh* N
næ nägema
næb nägema
naber naaber
nacha nahk
nachk nahk
nœchnut nägema
nœchtuth nägema

nackab nakkama*
næd nägema
Næddal nädal
Næddala nädal
Næddalat nädal
nædt need
nædte nägema
nægk */üh* nägema
nægkema nägema
nægkemene nägemine
nægkewat nägema
nægkisin nägema
nægkisit nägema
Nægko nägu*
nægkomene nägemine
nægkomeße nägemine
næha nägema
Naha nahk
næhme nägema
næhnut nägema
nairab naerma
nairame naerma
nairat naerma
nairda naerma
nairetuth naerma
nairma naerma
nairnuth naerma
nairo naer
nairux naer
nairwat naerma
Naise naine
Naisest naine
nælgk nälg
nælgka nälg
nalia nali
næliane näljane
Næliatze näljane
Næliatzet näljane
Nallÿ nali
næmat nemad
næme nägema
nænna nina
Nænnade nina
nærrib närima
nærrime närima
Narrit narr
narssade narts
narÿa narrija
næte nägema
Nathan Naatan
naui *navi*
næx nägema
næxime nägema
naÿne naine
naÿrab naerma
naÿradte naerma
naÿrux naer
naÿrwat naerma
Naÿß naine
Naÿse naine
Naÿsest naine
Naÿset naine
Naÿß|poel nais: pool. -e
Naÿß|pohle nais: pool. -e
Naÿß|pohlest nais: pool. -e
Naÿß|pohlet nais: pool. -e
Naÿst naine
Naÿste naine
Naÿst|pohlest naine: pool. -e
Nazarettis Naatsaret
ne need
neab needma
Nebucad */üh* Nebukadnetsar
Nebucadnezar Nebukadnetsar
nechnut nägema
nechnuth nägema
nechtaxe nägema
nechtut nägema
nechtuth nägema
ned need
Neddala nädal
neddalat nädal
nedmene needmine
nedmeße needmine
ned|samat need: sama
Ned|Sanat need: sõna
ned|sarnset need: sarnane
Ned|sinatzet need: sinane
nedt need
nedt|samat need: sama
nedt|sarnset need: sinane
nedt|sinatzet need: sinane
Nedt|sinatzt need: sinane
nee need
neeb nägema
need need
need|s */üh* need: sama
need|samat need: sama
needt need
needt|samadt need: sama
needt|samat need: sama
needt|sar */üh* need: sarnane
needt|sarnat need: sarnane
Needt|sinatzet need: sinane
neelda neelama
neeldta neelama
neelia neelaja
neelma neelama
neelnut neelama
neeltut neelama
neeltuth neelama
neelÿa neelaja
neet need
neet|samat need: sama
Neet|sarnat need: sarnane
Neet|sinatzet need: sinane
neex nägema
neexsit nägema

neggema nägema
negkema nägema
negkewat nägema
negki nägema
negkisime nägema
negkisin nägema
negkisit nägema
negkisith nägema
negkomeße nägemine
negkȳ nägema
neha nägema
neidt need
neidt|sarna *lüh* need: sarnane
Neidt|sinatzet need: sinane
neil nemad
neil need
neile nemad
neile need
neile|samalle need: sama
Neille nemad
neil|samal need: sama
neilt nemad
Nein *nein*
neist nemad
neist need
neist|samast need: sama
nelab neelama
nelda neelama
neldta neelama
neldut neelama
nelgka nälg
nelia neli
Neliande neljas
Neliandel neljas
neliane näljane
nelias neljas
Nelia|sarnañe neli: sarnane
Nelia|sarnast neli: sarnane
nelia|sarnse neli: sarnane
Neliast neli
Neliatze näljane
Neliatzet näljane
neliax neli
nelka nälg
Nelli neli
Nelli|sarnast neli: sarnane
nellȳ neli
nellȳ|kordt neli: kord
nellȳ|sarnast neli: sarnane
nelnut neelama
nelnuth neelama
neltuth neelama
nemat nemad
nemlich *nämlich*
nende nemad
nende need
nendte need
nennadde nina
nente nemad
nente need
nentel nemad
nentele need
nente|samade need: sama
nente|samalle need: sama
Nente|sarnse need: sarnane
nente|sinatze need: sinane
nerrib närima
nerrinuth närima
nerriwat närima
nēte nemad
neteduth needma
netetuth needma
netus needus
netuße needus
Netußest needus
netut needma
netuth needma
neuta näitama
neüta näitama
neutab näitama
neütab näitama
neutada näitama
neütada näitama
neutade näitama
neutat näitama
neutax näitama
neuteduth näitama
neutetuth näitama
neütetuth näitama
neuthma näitama
neüthma näitama
neuthnut näitama
neüthnut näitama
neuthnuth näitama
neuthwat näitama
neütis näitama
neutnut näitama
neütuth näitama
neutwat näitama
Neutzi neitsi
Neutzide neitsi
Neutzikene neitsikene
Neützikene neitsikene
Neützikeñe neitsikene
Neützikenne neitsikene
Neutzikeße neitsikene
Neützikeße neitsikene
Neutzikeßest neitsikene
Neützikeßest neitsikene
Neutzikesse neitsikene
Neutzikessest neitsikene
Neutzist neitsi
Neützist neitsi
Neutzit neitsi
Neutzȳ neitsi
Neützȳkeße neitsikene
neuwta näitama
Neuwtzikene neitsikene
Neüwtzikeße neitsikene
Neuwtzikesse neitsikene
Neuwtzist neitsi
Neüwtzit neitsi
Newtzit neitsi
ni nii

nicht *nicht*
nīck ning
nīck|kz *lüh* ning: ka
Nicolae Nikolaus
Nime nimi
nimedt nimi
nimetab nimetama
nimetab nimetama
nimetama nimetama
nimetame nimetama
nimetanuth nimetama
nimetawat nimetama
nimetaxe nimetama
nimetuth nimetama
nimetuth nimetama
nimi nimi
nimÿ nimi
ninck ning
ninck|kaas ning: ka
ninck|keick ning: kõik
ninda nõnda
Niniue Ninive
Noa nuga
Noah Noa
Noalle Noa
nobbedast nobedasti
nobbedasti nobedasti
nobbedat nobe
nobbest nobedasti
nodder nõder
nödder nõder
nöddra nõder
noddrat nõder
nöddrat nõder
nöddrax nõder
nöddr$_{us}$ nõtrus
nöddruß nõtrus
noddruße nõtrus
nöddruße nõtrus
noer noor
Nohle nool
Nohlet nool
Nohr noor
nohre noor
Nohred noor
nohredt noor
nohrel noor
nohrelle noor
nohremb noor
nohremba noor
Nohrembat noor
nohret noor
nõĩe nomine
nomine nomine
nõñie nomine
Nole nool
Non *non*
noor noor
norscha norskama
Nota noot
noudnuth nõudma
noudwat nõudma
nouw nõu
nouwame nõudma
Nouw|andia nõu: andja
Nouw|andiast nõu: andja
nouwdma nõudma
nouwdnuth nõudma
nouwdwat nõudma
nouwo nõu
Nouwo|andia nõu: andja
Nouwut nõu
Noÿa nõid
Noÿade nõid
Nöÿade nõid
Noÿa|kunstide nõid: kunst
Noÿalle nõid
Noÿast nõid
nuchtelda nuhtlema
nuchteldut nuhtlema
nuchtelnuth nuhtlema
nuchtle nuhtlema
nuchtleb nuhtlema
nuchtlema nuhtlema
nuchtlemata nuhtlema
nuchtlematta nuhtlema
nuchtlet nuhtlema
nuchtlewat nuhtlema
nuchtlin nuhtlema
nuchtlis nuhtlema
nuchtl$_{us}$ nuhtlus
nuchtlus nuhtlus
Nuchtluß nuhtlus
nuchtluße nuhtlus
nuchtlußest nuhtlus
nuhelda nuhtlema
nuheldut nuhtlema
nuhelduth nuhtlema
nuheltuth nuhtlema
nüidt nüüd
nuit nüüd
nüit nüüd
nuith nüüd
nüith nüüd
nüithkit nüüdki
nüitkit nüüdki
nurcka nurk
nurckast nurk
Nurkade nurk
nurrisema nurisema
nurrisematta nurisema
nurrisewat nurisema
nurßikas nursikas*
nuthmene nutmine
nuthnuth nutma
nutma nutma
nuttis nutma
nuttmeße nutmine
Nuttu nutt
Nuttu|leiwa nutt: leib
Nuttu|maÿa nutt: maja
Nuttu|weæ nutt: vesi
nÿ nii
nÿme nimi
Nÿmede nimi
nÿmedt nimi
nÿmel nimi
Nÿmelle nimi
nÿmest nimi
nÿmet nimi
nÿmetab nimetama
nÿmetada nimetama
nÿmetama nimetama

nȳmetame nimetama
nȳmetanut nimetama
nȳmetaxe nimetama
nȳmetaxet nimetama
nȳmetis nimetama
nȳmetut nimetama
nȳmetuth nimetama
nȳmetȳ nimetama
nȳmi nimi
nȳ|sarnset nii: sarnane
O oo
Och oh
Öch öö
öchto õhtu
Öchtose õhtu
od' *oder*
Odda oda
Oddo oda
Oddra oder
Offer ohver
offerdab ohverdama
Offere ohver
Offere ohverdama
offertuth ohverdama
Offrit ohver
Öh öö
öhd öö
Öh|maȳa öö: maja
ohn olema
Oho ohoo
Ohrsack oorsak*
Ohrsäck oorsak*
Ohrsaeck oorsak*
Ohrsak oorsak*
Ohrsake oorsak*
Ohrsakist oorsak*
Ohrsakit oorsak*
öhse öösel
Öhsel öösel
Öh|wacht öö: vaht
Öh|wahi öö: vaht
Öh|wahist öö: vaht
Öh|walw öö: valve
oitzeb õitsema
öitzeb õitsema
öitzwat õitsema
Oiume ujuma
Olä õlg. -a
Olade õlg. -a
olen olema
olgka olema
olgkut olema
olka olema
olkat olema
olkem olema
olket olema
olko olema
olkudt olema
olkut olema
olkuth olema
olla olema
Ollade õlg. -a
olle olema
ollē olema
ollema olema
ollemæ olema
olleme olema
ollemeße olemine
ollemeßest olemine
ollemesest olemine
ollen olema
ollet olema
ollete olema
ollex olema
ollexime olema
ollexin olema
ollexit olema
olli olema
ollime olema
ollit olema
ollo õlu
ollȳ olema
olnut olema
olnuth olema
oma oma
omā oma*
omā amma
oma|Kescku oma: käsk
omal oma
omale oma
omall oma
omalle oma
omalt oma
omast oma
omat olema
omat oma
omax oma
on olema
Öñe õnn
Öñest õnn
öñex õnn
oñis õnnis
Önis õnnis
Öñis õnnis
Oñis|t *lüh* õnnis: tegija
Önis|t *lüh* õnnis: tegija
Öñis|t *lüh* õnnis: tegija
öñista õnnistama
oñistab õnnistama
oñistada õnnistama
öñistaka õnnistama
öñistama õnnistama
oñistanuth õnnistama
öñistanuth õnnistama
Oñis|teckia õnnis: tegija
Oñis|teg *lüh* õnnis: tegija
Öñis|teg *lüh* õnnis: tegija
Oñis|tegkia õnnis: tegija
Öñis|tegkia õnnis: tegija
Oñis|tegkiax õnnis: tegija
Öñis|tegkiax õnnis: tegija
oñistis õnnistama
Oñist$_{us}$ õnnistus
Oñistuße õnnistus
Öñistuße õnnistus
oñistut õnnistama
onistuth õnnistama
oñistuth õnnistama
onne õnn
önne õnn
önnest õnn
onnex õnn
onnis õnnis

önnis õnnis
Onnis|t *lüh* õnnis: tegija
Önnis|t *lüh* õnnis: tegija
önnistada õnnistama
Onnis|teckia õnnis: tegija
Onnis|tegkia õnnis: tegija
Önnis|tegkiax õnnis: tegija
önnistis õnnistama
Onnistus õnnistus
Önnistuße õnnistus
onnistut õnnistama
onnistuth õnnistama
önnistuth õnnistama
onsa õnnis
onsade õnnis
önsade õnnis
onsasti õndsasti
onsat õnnis
Onsate õnnis
onsax õnnis
op õppema*
opket õppema*
opma õppema*
opma õppima
Opmeße õppimine
opnut õppema*
opnut õppima
opnuth õppema*
opnuth õppima
Opp *lüh* õpetus
Oppe *lüh* õpetus
oppe õppema*
oppe õppima
oppeb õppema*
oppeda õppima
oppema õppema*
oppeme õppima
oppenut õppima
oppenuth õppema*
oppep õppema*
Oppet *lüh* õpetus
oppeta õppema*
oppete õppima
Oppet$_{us}$ õpetus
oppetus õpetus
Oppetuß õpetus
oppetuße õpetus
oppetußest õpetus
oppetußet õpetus
oppetußex õpetus
Oppetusse õpetus
Oppetussest õpetus
Oppetust õpetus
oppetut õppema*
oppetuth õppema*
oppewat õppema*
oppexite õppima
oppia õppija*
oppiade õppija*
Oppialle õppija*
oppiat õppija*
Oppiax õppija*
oppma õppima
oppnut õppima
opwat õppema*
Orgk org
Oriat ori
orrust org
Orsack oorsak*
Orsaeck oorsak*
Orsak oorsak*
Orsake oorsak*
Orsakist oorsak*
Orsakit oorsak*
oßa osa
oßa osama*
Osea Hoosea
Ösex ööseks
ossa osa
ossax osa
ostetuth ostma
ostuuth ostma
ota ootama
otab ootama
otama ootama
otame ootama
otasith ootama
othma ootama
othmene ootamine
othnut ootama
Otuße ootus
otz ots
otza ots
otzas ots
otzatta ots
otze otsima
otzi otsima
otzib otsima
otzida otsima
otzima otsima
otzime otsima
otzit otsima
otzituth otsima
otziwat otsima
otzka otsima
otzma otsima
otznut otsima
otznuth otsima
otzwat otsima
otzÿ otsima
ouwe õue
ouwes õue
ouwes|peite õue: pidi
ouwes|peiti õue: pidi
Ouwn õun
Ouwna õun
Ouwna|salwmene õun: salvamine
oxendate oksendama
oxetate oksendama
Oxokene oksakene
Oxukenne oksakene
Oÿa oja
oÿenda ojendama*
oÿendab ojendama*
oÿendanut ojendama*
oÿenduth ojendama*
Oÿnas oinas
oÿndma ojendama*
oÿoma ujuma
oÿome ujuma
oÿtzeb õitsema

Oÿume ujuma
P *lüh* püha
P *lüh* poeg
p *lüh* pärast
p *lüh* päev
p *lüh* pidi
p *lüh* päinis*
p̲ *lüh* peal
p̲ *lüh* poeg
p̲ *lüh* pärast
Pæ pea
Pæ pea
Pæ pea-
Paastis paastuma
Paastma paastuma
Paastmeße paastumine
paastnuth paastuma
paastwat paastuma
Pæ|Bisschop pea: piiskop
pack pakk
~~**packawat**~~ pakkama*
packatis pakatama
packatuth pakatama
packoma pakkuma
packub pakkuma
packudde pakk
Padiade padi
padiat padi
Pæelle peale
Pagka *lüh* pagan
Pagkan pagan
Pagkana pagan
Pagkanade pagan
Pagkanadt pagan
Pagkanadte pagan
Pagkanaile pagan
Pagkanalle pagan
Pagkanas pagan
Pagkanast pagan
Pagkanat pagan
Pagkanate pagan
pagkenama põgenema
pagkenda põgenema
Pagkene põgenema
pagkeneb põgenema
pagkenema põgenema
pagkenesit põgenema
pagkeneßith põgenema
pagkenuth põgenema
Pæ|hallick pea: allikas
pahastanut pahastama*
pahastuße pahastus
Pahema pahem
Pahemal pahem
pahemba pahem
paiata pajatama
paiatab pajatama
paiatada pajatama
paiatadta pajatama
paiataianuth pajatama
paiataket pajatama
paiatama pajatama
paiatamatta pajatama
paiatame pajatama
paiatanu pajatama
paiatanut pajatama
paiatanuth pajatama
paiataßit pajatama
paiatat pajatama
paiatawat pajatama
paiatis pajatama
paiatuße pajatus
paika paik
paikas paik
paikaße paik
Paikast paik
paikz *lüh* paik
pail pael
pailast pael
paimendab paimendama*
paimendanuth paimendama*
paimendawat paimendama*
Paise paise
Paisede paise
Paiset paise
Pæ|Issandite pea: isand
paista paistma
paistab paistma
paistada paistma
paistis paistma
paistka paistma
paistma paistma
paistmeße paistmine
paistuße paistus*
paistux paistus*
paistwa paistma
paistwat paistma
Paisub paisuma
pæl peal
pæla peale
Palawa palav
palck palk
palcka palk
pæle peale
pælekit pealegi
Palgke pale
palia paljas
paliadt paljas
palias paljas
paliax paljas
palio palju
paliu palju
paliude palju
Palkæ pale
Palke pale
pæll peal
pallæ pale
Pallæst pale
pallaw palav
pallawa palav
pallawast palav
pallawaste palavasti
pallawasti palavasti
Palle pale
Pallest pale
Pallest pale
pallokene palukene
pallu paluma
pallub paluma
pallud paluma
palluda paluma

palludt paluma
palluma paluma
pallume paluma
pallunut paluma
pallus paluma
palluwat paluma
pælt pealt
Palw palve
palw *lüh* paluma
palwe palve
palwedt palve
Palwe|Laul palve; laul
Palwe|Laull palve; laul
Palwest palve
Palwet palve
palwket paluma
Palwmeße palumine
palwnuth paluma
palwu paluma
palwub paluma
palwuda paluma
palwuket paluma
palwuma paluma
palwume paluma
palwun paluma
palwunuth paluma
palwus paluma
palwut paluma
palwututh paluma
palwuwat paluma
Pæ|mees pea; mees
Pæ|mehe pea; mees
Pæ|mehelle pea; mees
Pæ|mehet pea; mees
paña panema
Pandoræ Pandora
panduth panema
pañe panema
pañeb panema
pañema panema
pañewat panema
pañexime panema
pañexit panema
pangket panema
Pañine pannine*
Pañisex pannine*
Pañitze pannine*
Pañitzede pannine*
Pañitzel pannine*
Pañitzelle pannine*
Pañitzet pannine*
panna panema
panne panema
pānne panema
panneb panema
pannema panema
panni panema
Pannine pannine*
Pannitze pannine*
pannitzede pannine*
Pannitzelle pannine*
Pannitzemat pannine*
Pannitzet pannine*
pannudt panema
pannuth panema
Pannÿ panema
pantuth panema
Pæ|pælt pea; pealt
Pæ|peel pea; peal
Pæ|peelt pea; pealt
Pæ|pisopax pea; piiskop
Pappide papp
par *lüh* parandama
Par *lüh* parandus
Paradise paradiis
Paradÿs paradiis
Paradÿß paradiis
Paradÿse paradiis
Parblalle Parbla
pare paar
Parr *lüh* parandus
Parrahelles parahilles*
parrahellis parahilles*
parrahilles parahilles*
parrakudt paraku
parrakut paraku
parrakût paraku
parrakuth paraku
parran *lüh* parandama
Parran *lüh* parandus
parranda parandama
parrandab parandama
parrandada parandama
Parrandaket parandama
parrandama parandama
parrandame parandama
parrandate parandama
parrandawat parandama
parrandus parandus
parranduße parandus
parrandußest parandus
Parrandusest parandus
Parrandußex parandus
parras paras
parrem parem
Parremax parem
parremb parem
parremba parem
parrembal parem
Parrembal|keddel parem; käsi
parrembas parem
parrembasti paremasti
parrembastÿ paremasti
parrembat parem
Partide part
Partit part
Pasæ paas*
Pæschklade pääsklane*
Pase paas*
Paßione passioon
Pæssast pesa
pæst *lüh* päästja
Pæst pea
pæst *lüh* päästmine
pæst *lüh* päästma
pæsta päästma
pæstab päästma
pæstada päästma
pæstaia päästja
pæstax päästma
pæstaÿa päästja
pæstetut päästma
pæstetuth päästma
pæstia päästja

pæstis päästma
pæstma päästma
pæstmene päästmine
pæstmeße päästmine
pæstnuth päästma
Pastu paast
Paßuna pasun
Paßunadde pasun
Pæ|tallaÿa pea; tallaja
Patide paat
Patit paat
Pæ|toituße pea; toidus
Pæ|toitußest pea; toidus
Pæ|toÿtuße pea; toidus
Patre paater*
Patri *lüh* patriarh
Patriachide patriarh
Patriar *lüh* patriarh
Patriarch patriarh
Patriarchæ patriarh
Patriarche patriarh
Patriarchi patriarh
Patriarchide patriarh
Patriarchil patriarh
Patriarchille patriarh
Patriarchit patriarh
Patt patt
Patt *lüh* patune
Pattu patt
Pattud patt
pattuda patt
Pattude patt
Pattudē patt
Pattuden patt
Pattukeßet patuke
Pattulle patt
pattune patune
Pattuñe patune
Pattuße patune
Pattuse patune
Pattuselle patune
Pattußest patune
Pattußet patune
Pattuset patune
pattust patt
Pattuste patune
Pattut patt
Pattuth patt
Pæ|tücki pea; tükk
Pæ|tückÿ pea; tükk
paukus paukuma
Paul$_{us}$ Paulus
Paulus Paulus
Pauluße Paulus
Paulußel Paulus
Paulußelle Paulus
Pauluselle Paulus
Pawest paavst
Paweste paavst
Pawesti paavst
Pawestist paavst
Pawestÿ paavst
paxu paks
paxuma paks
paxux paks
paÿatab pajatama
paÿatada pajatama
paÿatamata pajatama
paÿatamatta pajatama
paÿatame pajatama
paÿatamene pajatamine
paÿataßit pajatama
paÿatawat pajatama
paÿatis pajatama
paÿkas paik
paÿsub paisuma
pæÿw päev
pea pidama
pea pea
peab pidama
peadt pidama
peame pidama
pean pidama
peat pidama
peate pidama
peax pidama
peaxime pidama
peaxin pidama
peaxit pidama
peaxite pidama
Pechkla pähkel
pee pea
Pee pea
Pēē pea
Pee|issandt pea; isand
Peekund peakond
Peekunda peakond
peel peal
peele peale
peelekit pealegi
peelt pealt
Pee|mees pea; mees
Pee|pisopadde pea; piiskop
Pee|Pisub pea; piiskop
Pēēst pea
peesta päästma
pēēsta päästma
peestada päästma
peestetuth päästma
peestma päästma
peestmene päästmine
peethma peitma
peethwat peitma
Pee|toitust pea; toidus
Peetsit peitma
peetut pidama
peetuth pidama
peetuth petma
peetuth peitma
pehle peale
peines päinis*
peit *lüh* pidi
peite pidi
peiti pidi
peitÿ pidi
Peitzet päitsed
peiw päev
peiwa päev
Peiwad päev
Peiwade päev
peiwadt päev
Peiwadte päev
peiwal päev
peiwall päev

peiwane päevane
peiwase päevane
peiwasest päevane
peiwaset päevane
peiwast päev
Peiwat päev
Peiwe päev
peiwlick päevlik*
Peiwlicko päevlik*
Peiwliko päevlik*
Peiwlikus päevlik*
Peiwlikust päevlik*
Pen *lüh* penning*
Pencke pink
Peñi koorem, peni|koorem
penikene peenikene
Peñinge penning*
Penningkit penning*
peo peo
Perme pärm
perra perra*
Perræ pere
perra|iethma perra*: jätma
perra|iethnuth perra*: jätma
perra|ietmatta perra*: jätma
perra|ietta perra*: jätma
perralt päralt
perra|motlema perra*: mõtlema
Perræ|mees pere: mees
Perræ|mehe pere: mees
perrast pärast
Perre pere
Perred pere
Perrede pere
Perre|kz *lüh* pere: kaas*
Perre|naÿne pere: naine
Perru päru*
Perrudt päru*
Perruth päru*
perrux päru*
Perrüx päru*
Perse perse
Perse|pallæ perse: pale
Persohn persoon
Person persoon
Persone persoon
Personist persoon
peßemeßex pesemine
peßnut pesema
pesta pesema
pestia pistja
pestuth pesema
peßÿ pesema
peta peitma
petada peitma
petame peitma
petetuth peitma
pethma peitma
pethnuth peitma
petia petja
petnut petma
petnuth petma
Petr$_{us}$ Peetrus
Petrus Peetrus
petsick pentsik
pettada petma
pettetuth petma
pettis petma
Pettiß petis
Pettiße petis
Pettuß pettus
Pettüs pettus
Pettuße pettus
petwat petma
petzikade pentsik
Petzikeste pentsikesti
pexa peksma
pexab peksma
pexada peksma
pexetuth peksma
pexwat peksma
pharao vaarao
Pharis *lüh* variser
Phariseiride variser
Phariseirit variser
Phil *lüh* filosoof
Phrÿgia Früügia
picke pikne
pickse pikne
Pickÿ pigi
pid *lüh* pidama
pidama pidama
pidd *lüh* pidama
pidda pidama
piddab pidama
piddada pidama
piddaiat pidaja
piddaket pidama
Piddaliko pidalik*
piddama pidama
piddame pidama
piddanut pidama
piddanuth pidama
piddat pidama
piddate pidama
piddaw *lüh* pidama
piddawat pidama
piddax pidama
piddaxime pidama
piddaÿa pidaja
piddaÿalle pidaja
piddi pidama
Piddilako pidalik*
piddime pidama
piddis pidama
piddisime pidama
piddit pidama
piddo pidu
piddÿ pidama
pigkedamasti pigemasti*
pigkemaste pigemasti*
pigkemasti pigemasti*
pigkemeste pigemasti*
Pilatum Pilatus
pilckada pilkama
pilckame pilkama
pilckiat pilkaja
pilckmene pilkumine
pilckmeße pilkumine

pilckwat pilkama
pilkame pilkama
pillab pilama
pillanut pilama
pillatuth pillama
Pilli pill
Pilli|roh pill; roog; roo
pillotama pillutama
Pilwe pilv
Pilwede pilv
Pilwet pilv
pimeda pime
Pimedax pime
Pimedus pimedus
Pimeduße pimedus
Pimeduße pimedus
Pimedußest pimedus
Pinna pinn*
Pipide piip*
Piritza piirits*
Pirrida Pirita
pißokene pisukene
pißokene pisukene
pißokenne pisukene
pißokeße pisukene
pißokeßet pisukene
pißokeßex pisukene
Pißokesse pisukene
pißokeste pisukene
pißokheßex pisukene
pisopadde piiskop
pisopax piiskop
Pisopit piiskop
pissokene pisukene
pissokene pisukene
pissokenne pisukene
pissokeße pisukene
pissokeßet pisukene
pissuth pisut
Pista pistma
pistab pistma
pistada pistma
pistetuth pistma
Pistis pistma
pistma pistma
Pistmeße pistmine
pistnut pistma
pistnuth pistma
pistsith pistma
pistwat pistma
Pisub piiskop
pißudt pisut
pißukene pisukene
Pisup piiskop
pißut pisut
pißuth pisut
pitk pikk
pitka pikk
pitkalle pikk
pitkne pikne
Pitkse pikne
Pitk$_{us}$ pikkus
Pitza piits
Pitzade piits
Plaster plaaster
Plasterit plaaster
Plastre plaaster
Plicht Ancker ankur
Pö *lüh* püha
Pochi põhi
pochia põhi
Pochiaße põhi
pochiast põhi
Pochÿ põhi
Pockehuse pokihus*
podi pooma
poduth pooma
poehma pugema
poehnuth pugema
poel pool, -e
poenitentiæ *poenitentia*
poenitētiæ *poenitentia*
pöha püha
Pöhad püha
Pöhade püha
Pohadt püha
Pöhadt püha
Pöhal püha
Pöhale püha
Pöhalle püha
Pöha|peiwadt püha; päev
Pöha|peiwal püha; päev
Pöha|Peiwall püha; päev
pohas puhas
Pohast püha
Pöhast püha
pohastada puhastama
pöhastus pühastus*
Pöhastuße pühastus*
Pöhastusse pühastus*
Pöhat püha
pöhax püha
Pohi põhi
pohitzanut pühitsema
Pöhitzeda pühitsema
pohitzenut pühitsema
pöhitzenut pühitsema
Pohl pool
pohl pool
pohle pool
pohle pool, -e
pohle poole
pohlest pool, -e
pohlest poolest
pohlet pool, -e
Pohl|kolmet pool; kolmas
pohma pooma
poho puhuma
pohoduth pooma
pohotuth pooma
pöhra pöörama
pöhrab pöörama
pöhrame pöörama
pöhrdis pöörama
pöhrdma pöörama
pohub puhuma
Pohÿ põhi
Poialle poeg
Poiast poeg
Poick poeg
pois poiss
Poisit poiss
Poisix poiss

Pola Poola
Pola pool. -e
Pola pool. -i
pole poole
polgkeb põlgama
polgkeda põlgama
polgkeme põlgama
polgket põlgama
polgketa põlgama
polgkete põlgama
polgketuth põlgama
polgkiat põlgaja
polgkma põlgama
polgkmene põlgamine
polgkmeße põlgamine
polgknut põlgama
polgknuth põlgama
polgkwat põlgama
polke põlgama
polkeb põlgama
polkexit põlgama
polleb põlema
polleda põletama
pollema põlema
polleta põletama
polletuth põletama
pollew põlema
pollewa põlema
Pöllu põld
Pöllud põld
Pölludt põld
Pöllu|kündiat põld: kündja
Pöllu|Mees põld: mees
poltut põlgama
poltuth põlgama
Polwe põlv
Polwede põlv
polwel põlv
pooduth pooma
poohdut pooma
poohduth pooma
poohmene poomine
Poohomene poomine
pootuth pooma
pöra pöörama
pörab pöörama
pörame pöörama
pörax pöörama
Pörcku põrgu
Pörcku|hauwa põrgu: haud
Pörcku|wallo põrgu: valu
pörda pöörama
pördma pöörama
pördmene pööramine
pördmeßest pööramine
Pördmesest pööramine
pördnut pöörama
pördnuth pöörama
porduth pöörama
pörduth pöörama
pördwat pöörama
Porgku põrgu
Pörgku põrgu
Pörgku|ha *luh* põrgu: haud
Porgku|haud põrgu: haud
Pörgku|haud põrgu: haud
Porgku|hauda põrgu: haud
Pörgku|hauda põrgu: haud
Porgku|hauwa põrgu: haud
Pörgku|hauwa põrgu: haud
Pörgku|hauwast põrgu: haud
Pörgku|hauwd põrgu: haud
Porgku|hauwda põrgu: haud
Pörgku|hauwda põrgu: haud
Pörgku|hawda põrgu: haud
Pörgku|heddast põrgu: häda
Pörgku|Koir põrgu: koer
Pörgku|kurratit põrgu: kurat
Pörgku|maddo põrgu: madu
Pörgku|tulle põrgu: tuli
Pörgku|tulli põrgu: tuli
Pörgku|Tullÿ põrgu: tuli
Pörgku|tunglit põrgu: tungal
Pörgku|wallast põrgu: vald
Pörgku|weliede põrgu: veli
Pörgku|werrade põrgu: värav
Pörgku|werradt põrgu: värav
Pörgku|werrat põrgu: värav
Pörku põrgu
Pörkult põrgu
Pörm põrm
Pörmande põrand
Pörmo põrm
Pörmux põrm
Portu port*
Portu|laulut port*: laul
Portu|sundialle port*: sundija*
Poschke põsk
Postlilt apostel
Potte pott
Potti pott
Potti|seppa pott: sepp
Potti|seppal pott: sepp
Poÿa poeg
Poÿal poeg
Poÿale poeg
Poÿalle poeg
Poÿast poeg
Poÿat poeg

Poÿix põis
Poÿs poiss
Poÿß poiss
Poÿside poiss
Poÿsidte poiss
Poÿsit poiss
Poÿx põis
pr *lüh* pärast
p̲r *lüh* pärast
pra *lüh* perra*
p̲ra *lüh* perra*
pradida praadima
pra|iethma perra*: jätma
pra|iethwat perra*: jätma
pra|ietta perra*: jätma
pra|iettab perra*: jätma
pra|iettada perra*: jätma
pra|iettada perra*: jätma
pra|iettame perra*: jätma
pra|iettetuth perra*: jätma
p̲ralt *lüh* päralt
prast *lüh* pärast
p̲rast *lüh* pärast
pra|tullemeße perra*: tulemine
Predig|stole tool
Proph prohvet
Proph *lüh* prohvet
Prophet prohvet
Prophete prohvet
Propheti prohvet
Prophetide prohvet
Prophetidt prohvet
Prophetill prohvet
Prophetille prohvet
Prophetist prohvet
Prophetit prohvet
Prophetite prohvet
Prophetix prohvet
Prophetÿ prohvet
Psal *lüh* psalm
Psalmide psalm
Psalmis psalm
Psalmit psalm
Pu puu
püchkida pühkima
puchta puhas
puchtast puhas
puchtasti puhtasti
puchtat puhas
puchtax puhas
pugkema pugema
pugkeme pugema
pugkewat pugema
puh puu
puhas puhas
puhastab puhastama
Puhastuße puhastus
puhd puu
pühituth pühkima
pühitzawat pühitsema
pühitze pühitsema
pühitzeda pühitsema
pühitzeme pühitsema
pühitzenuth pühitsema
pühitzetuth pühitsema
pühitzut pühitsema
Puh|packudde puu: pakk
Puhst puu
puhtax puhas
Puh|tückist puu: tükk
puhub puhuma
puhup puhuma
Puhw puu
Puide puu
Puihst puu
Puist puu
puistame puistama
puistetuth puistama
puistnuth puistama
puñaße punane
Puñaße Merre Punane meri
Puñase punane
Puñase Merre Punane meri
Puñaset punane
punnaße punane
Punnaße Merre Punane meri
Punnase punane
punnaset punane
Pu|pack puu: pakk
Purie puri
Puriedt puri
purietab purjetama
purietawat purjetama
Puriewa purjetama
Pu|Risti puu: rist
purrelda purelema
purrelema purelema
purrelewat purelema
Püßide püss
Püßikeße püssikene*
püßith püss
püsti püsti
putuda puutuma
Pütÿ püüt*
Puÿde puu
Pÿm piim
Pÿm̃eda pime
Pÿm̃eduße pimedus
Pÿpide piip*
pÿr piir
r *lüh* rahvas
R *lüh* rist
Rach *lüh* rahvas
Rachke rahe
rachw *lüh* rahvas
rachwa rahvas
Rachwa|hæx rahvas: hea
rachwal rahvas
Rachwall rahvas
rachwalle rahvas
rachwas rahvas
rachwast rahvas
Rachws *lüh* rahvas
Rachwz *lüh* rahvas
Racker rakker*
ræckma rääkima
ræckmene rääkimine

ræcknuth rääkima
ræckwat rääkima
raha raha
rahast raha
Rahel Raahel
rahwo rahu
rahwoline rahuline*
rahwul rahu
rahwull rahu
Rahwust rahu
raipe raibe
rækida rääkima
rækit rääkima
ramat raamat
ramato raamat
Ramatode raamat
Ramatu raamat
ramatußest raamat
ramatust raamat
ramatuth raamat
Ramb ramb-
Ramb|tobbine ramb: tõbine
rammo ramm
ramõ ramm
ramõtho rammutu
ramõtumat rammutu
ramõtumõat rammutu
ramõtumõax rammutu
Ranna rand
raokenne raokene
raßæ raske
raschke raske
raße raske
raßeda raske
raßedasti raskesti
raßedat raske
raßedax raske
raßemax raske
raßemb raske
raßemba raske
raßendab raskendama
raßendut raskendama
raßenduth raskendama
raßeta raske
rasib raasima*
rasikat raasima*
Raßke raske
rasw rasv
raßwa rasv
Rathhusit raatus
Ratta ratas
Raud raud
Raud|kedide raud: kett
Raud|rista raud: riist
Raud|ristade raud: riist
Raudt raud
Raudt|rist raud: riist
Raudt|ristat raud: riist
raudtse raudne
rautze raudne
rawo rahu
Rawo|Kunningkz *lüh* rahu: kuningas
rawull rahu
Raÿade raja
Raÿo raiuma
raÿoda raiuma
raÿonut raiuma
raÿonuth raiuma
raÿowat raiuma
raÿub raiuma
Reddelme redel
reeckschoppe rääkskop*
Reick reig*
Reise reis, -i
Reñeste rentsel
Resp *lüh respõnsio*
rettikude rätik
Rex *rex*
Reÿa reig*
Reÿade reig*
Reÿadt reig*
Reÿat reig*
rhumi ruum
Richt riht
Richt|schnor riht: nöör
rick *lüh* rikkuma
Ricka rikas
rickamasti rikkasti
rickas rikas
rickasti rikkasti
rickat rikas
rickax rikas
rickia rikkuja
rickis rikkuma
rickma rikkuma
rickmene rikkumine
rickmeñe rikkumine
rickmenne rikkumine
rickmeße rikkumine
rickmeßest rikkumine
rickmesest rikkumine
rickmesse rikkumine
ricknut rikkuma
ricknuth rikkuma
ricko riik
rickoda rikkuma
rickotuth rikkuma
ricksith rikkuma
Ricku riik
ricku rikkuma
Rick$_{us}$ riik
Rick$_{us}$ rikkus
rickub rikkuma
rickuda rikkuma
rickudta rikkuma
rickuma rikkuma
rickume rikkuma
rickus riik
Rickus rikkus
Rickuße riik
Rickuße rikkus
Rickußest riik
rickust riik
rickust rikkus
rickututh rikkuma
rickwat rikkuma
Ridede riie
Ridet riie
Rinna rind
ripub rippuma
risonuth riisuma
risotuth riisuma
rist riist

Rist rist
rista riist
ristade riist
ristat riist
risti rist
Ristia ristija
Ristida rist
Risti|kandiat rist: kandja
Ristikene ristikene
Risti|kuwe rist: kuub
Risti|mantle rist: mantel
Ristist rist
Risti|welielle rist: veli
Risti|weliet rist: veli
Ristmeße ristimine
Ristmeßest ristimine
Ristȳ rist
Roa roog: roa
rochke rohke
rochkest rohke
Rochto rohi
Rogk roog: roa
roh roog: roa
rohi rohi
röhm rõõm
röhmo rõõm
röhmsa rõõmus
röhmsaste rõõmsasti
röhmsat rõõmus
röhmu rõõm
röhmus rõõmus
röhmust rõõm
röhmustada rõõmustama
röhmustaka rõõmustama
röhmustanut rõõmustama
röhmux rõõm
roho rohi
Rohost rohi
röhub rõhuma
roihmsasti rõõmsasti
roim rõõm
röim rõõm
roimo rõõm
röimo rõõm
roimsa rõõmus
röimsa rõõmus
roimsasti rõõmsasti
röimsasti rõõmsasti
röimsax rõõmus
roimu rõõm
röimu rõõm
röim$_{us}$ rõõmus
roimus rõõmus
röimus rõõmus
roimust rõõm
röimustãã rõõmustama
röimustab rõõmustama
roimustada rõõmustama
röimustada rõõmustama
roimustama rõõmustama
röimustama rõõmustama
röimustame rõõmustama
roimustanut rõõmustama
röimustanut rõõmustama
roimustawat rõõmustama
röimustawat rõõmustama
Röimustut rõõmustama
röimustuth rõõmustama
röimux rõõm
Römere Rooma
Römerȳ Rooma
Roogk roog: roa
Rook roog: roa
Roside roos
Rosscha roosk
Roste rost*
Rothze Rootsi
Rotße Rootsi
Rotze Rootsi
Rōtze Rootsi
rowa roog: roa
rowax roog: roa
Röwer röövel
Roÿa roe
roÿane roojane
Roÿaste roojane
roÿm rõõm
röÿm rõõm
roÿmo rõõm
röÿmo rõõm
roÿmsa rõõmus
röÿmsa rõõmus
roÿmsamasti rõõmsasti
röÿmsamasti rõõmsasti
röÿmsamax rõõmus
roÿmsasti rõõmsasti
röÿmsasti rõõmsasti
roÿmsat rõõmus
röÿmsat rõõmus
röÿmsax rõõmus
roÿmu rõõm
röÿmu rõõm
röÿmuh rõõm
röÿmuliko rõõmulik*
roÿmus rõõmus
röÿmus rõõmus
roÿmust rõõm
röÿmust rõõm
röÿmusta rõõmustama
röÿmustab rõõmustama
roÿmüstada rõõmustama
röÿmustada rõõmustama
Röÿmustakat rõõmustama
roÿmustama rõõmustama
röÿmustama rõõmustama
röÿmustame rõõmustama
röÿmustanut rõõmustama
röÿmustanuth rõõmustama

röÿmustat rõõmustama
roÿmustawat rõõmustama
röÿmustawat rõõmustama
Röÿmustaÿa rõõmustaja
röÿmustuth rõõmustama
röÿmux rõõm
Ruben Ruuben
rucki rukis
ruckit rukis
Ruckÿ rukis
ruhmi ruum
rumal rumal
rumala rumal
rumalamat rumal
rumalat rumal
rumalat rumal
rumalax rumal
rumall rumal
rummalat rumal
rummalille rumal
rüpma rüüpama
Rüppe rüpp
rüppes rüpp
rüppest rüpp
russux rusu
rußux rusu
ruttu rutt
rüweda rüve
rüweduße rüvedus
rüwedußest rüvedus
rüwedust rüvedus
rüwwe rüve
rüwweda rüve
rüwwedus rüvedus
rüwweduße rüvedus
rüwwedußest rüvedus
rüwwesuß rüvesus*
rüwwesuße rüvesus*
rÿdast riid
rÿdat riid
Rÿdet riie
Rÿe riie
Rÿede riie
rÿpma rippuma
rÿsti rist
Rÿstia ristija
rÿstida ristima
rÿstist rist
rÿstma ristima
Rÿstmeßest ristimine
S *lüh* sõna
s *lüh* sama
S *lüh S*
sa saama
saa saama
sää saama
sæab seadma
saab saama
saab sadama
saadt saama
saan saama
sæas seas
saathnuth saatma
saax saama
sab saama
säb saama
Sacra *lüh* sakrament
Sacramendt sakrament
Sacramenti sakrament
Sacramentide sakrament
Sacramentidt sakrament
Sacramentil sakrament
Sacramentill sakrament
Sacramentit sakrament
sada saama
sædat saatma
Sadda sada
saddab sadama
saddada sadama
Saddama sadam
Saddamast sadam
saddanut sadama
Sadda|tuhat sada: tuhat
saddo sadu
sædis seadma
sædma seadma
sædmeße seadmine
sædnut seadma
sædnuth seadma
Sadrach Sadrak
sædta seadma
sædtnut seadma
sædtnuth seadma
Sædtuße seadus
sædtuth seadma
sagkedamasti sagedasti
sagkedaste sagedasti
sagkedasti sagedasti
sagkedastÿ sagedasti
Sægkemet säge*
sai saama
said saama
saidt saama
saime saama
saite saama
Saket saama
sako saama
sæl seal
Sala sala
saldida sallima
saldima sallima
salgkeda salgama
salgkeka salgama
salgknuth salgama
salgkwat salgama
Sæll seal
salla sala
Sallä sala
Sällä sala
Sallä|maddo sala: madu
sallwama salvama
Salo *lüh* Saalomon
Salomon Saalomon
sælt sealt
salwab salvama
salwada salvama
salwinuth salvima
salwituth salvima
salwmene salvamine
ßama sama
sama sama
sama saama
samade sama

samadt sama
samal sama
samall sama
samalle sama
samast sama
Samaste sammas
samat sama
Sæme seeme
same saama
Sæmest seeme
Sammude samm
samode samm
samodte samm
Samuel Saamuel
Samuelist Saamuel
sana sõna
Sana sõna
Sanada sõna
sauade sõna
Sanadt sõna
Sanadta sõna
Sanall sõna
Sana|moistus sõna; mõistus*
Sana|moistus sõna; mõistus*
Sanast sõna
sanat sõna
Sauata sõna
Sant sant
Santi sant
Santist sant
Santit sant
sanut saama
sanuth saama
Sao sadu
Saost sadu
Sappe sapp
sar *lüh* sarnane
Sære säär
sarn *lüh* sarnane
sarna sarnane
sarnan *lüh* sarnane
sarnane sarnane
sarnane sarnane
sarnanne sarnane
sarnasel sarnane
sarnasest sarnane
sarnast sarnane
sarnat sarnane
sarnatze sarnane
sarnatzel sarnane
sarnatzet sarnane
sarnax sarnane
sarnse sarnane
sarnsel sarnane
sarnset sarnane
sarntzel sarnane
Særredt säär
Sarwede sarv
Sarwet sarv
sæta seadma
sata saatma
satab saatma
satack saatma
satada saatma
sate saama
Sathan saatan
sathnut saatma
satis saatma
satnut saatma
satnuth saatma
sato saati
satta sadama
satta sada
sattnuth sattuma
sattob sattuma
sattoda sattuma
sattoma sattuma
sattonut sattuma
sattonuth sattuma
sattowat sattuma
sattub sattuma
Sætuße seadus
sætußest seadus
sætuth seadma
Saul Saulus
Saulo Saulus
Saul$_{us}$ Saulus
Saulust Saulus
sauna saun
Sauna|küttaia saun; kütja
Sauw sau
Sauwna saun
Sauwo savi
sawat saama
Saxa Saksa
Saxa|kelell Saksa; keel
Saxa|Laulo Saksa; laul
saxime saama
Saxsa Saksa
say saama
sayd saama
schemel keemel*
schenckenut kinkima
schenckinut kinkima
schencknut kinkima
Schilt vaht, *schilt*|vaht
Schlam lamm
schnor nöör
Schoel kool
Schoel|meister kool; meister
Schoel|meistri kool; meister
Schoel|meistrit kool; meister
Schoel|meistrix kool; meister
Schole kool
Scholi kool
Scholide kool
Scholi|Poysit kool; poiss
Scholit kool
Scholy kool
Scholy|Poisit kool; poiss
Schörti kört
Schweuel väävel
scilicet *scilicet*
se see
se see
Sea siga
Seadt siga
seas seas

seat siga
Seax siga
secka sekka
Secundō *secundo*
sedda see
seedmeße seadmine
seednut seadma
seedsin seadma
seedtnut seadma
seel seal
seelt sealt
Seemest seeme
sees sees
seest seest
seest|peiti seest: pidi
seetuth seadma
segkaduth segama
segkameße segamisi*
Segko säge*
sein *sein*
seisa seisma
seisab seisma
seisame seisma
Seißat seisma
seisax seisma
seiska seisma
seißma seisma
seisma seisma
seißnuth seisma
seisnuth seisma
seista seisma
seißwat seisma
seiswat seisma
Seitze seitse
Seitzme seitse
Seitzmel seitse
Seitzmes seitsmes
sekit seegi
sel see
Sela *sela*
selgke selge
selgkedax selge
selgkemasti selgesti
selgkes selge
selgkeste selgesti
selgkesti selgesti
selgkestÿ selgesti
selgket selge
Selia selg
selkesti selgesti
sel|kombel see: komme
sell see
selle see
selle|samalle see: sama
selle|sinatzelle see: sinane
sell|samal see: sama
sell|samall see: sama
Sellschoppist selskop*
Sel|samal see: sama
sel|samall see: sama
Selschoppe selskop*
Selschoppi selskop*
Selschoppide selskop*
Selschoppist selskop*
Selschoppit selskop*
Selschoppite selskop*
Selschoppÿ selskop*
Selße selts
sel|sinatzel see: sinane
sel|sinatzel|aÿal see: sinane: aeg
sel|sinatzell see: sinane
Selsist selts
Selsix selts
Selsÿ selts
Selsÿ|weliet selts: veli
selt see
sem see
Semæ seeme
Semæst seeme
Seme sõõm
Seme|Karrika sõõm: karikas
Semellæ seeme
semith sõõm
Sem|p *lüh* see: pärast
sem|pæle see: peale
sem|peele see: peale
sem|perrast see: pärast
Sem|pr *lüh* see: pärast
Sem|pr *lüh* see: pärast
sem|prast *lüh* see: pärast
Semÿth sõõm
sen see
Señacheribbe Sennakeribe
señi seni
senni seni
sennÿ seni
sen|perrast see: pärast
Sen|sama see: sama
sen|sarnse see: sarnane
Sen|sinane see: sinane
sen|sinatze see: sinane
sen|sÿnse see: sinane
sep sepp
se|pæle see: peale
se|peele see: peale
se|perrast see: pärast
sē|perrast see: pärast
seppa sepp
seppal sepp
seppast sepp
Se|pr *lüh* see: pärast
Sē|pr *lüh* see: pärast
Se|prast see: pärast
sē|prast *lüh* see: pärast
se|ßama see: sama
se|sama see: sama
se|sana see: sama
Seßara sõsar
Seßarade sõsar
Seßarat sõsar
Seßarax sõsar
se|sarn *lüh* see: sarnane
se|sarna *lüh* see: sarnane
se|sarnse see: sarnane
se|sinañe see: sinane
se|siñane see: sinane
se|sinane see: sinane
se|sinanne see: sinane
se|sinatse see: sinane
se|sinatze see: sinane
se|siñatze see: sinane

Sessarat sõsar
sest see
sest sest
sẽst see
sest|sama see; sama
Sest|samast see; sama
Sest|sinatze see; sinane
sest|sinatzest see; sinane
se|sündmene see; sündimine
setta see
seu *seu*
Seuma sõim, -e
Seume sõim, -e
Seüme sõim, -e
seÿe siia
Seÿla sõel
seÿlotuth sõeluma
seÿßka seisma
Sicheme Sekem
Sicka sikk
Sicka|werd sikk; veri
Sicko sikk
sid *lüh* sees
siddes sees
sigka siga
Sigkimeße sigimine
Sild sild
silma silm
Silmad silm
silmadde silm
silmade silm
Silmadt silm
Silma|pilckmene silm; pilkumine
Silma|pilckmeße silm; pilkumine
Silmast silm
silmat silm
Silma|terras silm; tera
Silma|terraße silm; tera
Silmi silm
Siloh Siilo
Simeon Siimeon
Simson Simson
sina sina
siña sinna
Sinai Siinai
sinane sinane
sinañe sinane
siñane sinane
sinanne sinane
sinatse sinane
sinatze sinane
siñatze sinane
sinatzel sinane
sinatzell sinane
sinatzelle sinane
sinatzest sinane
sinatzet sinane
sinatzt sinane
sind sina
sindt sina
sinna sinna
sinu sina
sinul sina
sinull sina
sinulle sina
Sinult sina
sinuße sina
sinust sina
Sioni Siion
Sionis Siion
siße sisse
sisse sisse
sisse|kuthnut sisse; kütma
Sit siid
sitket sitke*
sitto setu*
söb sööma
Söbber sõber
Söbbra sõber
Söbbralle sõber
Söbbrast sõber
Söbbrat sõber
Söbrade sõber
Söbrat sõber
Söbrax sõber
Sodã sõda
söda sööma
Sodda sõda
Sodda|mees sõda; mees
Sodda|mehet sõda; mees
Sodda|Rista sõda; riist
Sodda|wæe sõda; vägi
Sodoma Soodom
söduth sööma
Soest susi
Soeth susi
Soggeda sõge
Soggedat sõge
Soggeduße sõgedus
sogke sõge
sogkeda sõge
Sogkedade sõge
sogkedat sõge
sogkedax sõge
Sogkeduße sõgedus
Sögkeduße sõgedus
söhma sööm
söhma sööma
söhme sööma
söhn sööma
söhnut sööma
söhnuth sööma
söhwat sööma
Soia soe
soiax soe
söid sööma
soidtmene sõitmine
soidtmesest sõitmine
Soima sõim, -e
Soime sõim, -e
Söime sõim, -e
soithnut sõitma
soitis sõitma
soitleb sõitlema
soitmene sõitmine
soitmeße sõitmine
Solama Soolamaa
solminuth sõlmima
solmsit sõlmima
söma sööma
söman sööm

söman|aÿal sööma; aeg; õhtu
Sömbse söömine
Sömne söömine
sömse söömine
Sonæ soon
Sonet soon
Sorme sõrm
sormede sõrm
söta söötma
Sötæ sööt
sötab söötma
sötada söötma
söte sööma
Söte sööt
Söte|seat sööt; siga
Söte|sigka sööt; siga
sötux sööt
söwat sööma
soȳ sööma
söȳ sööma
Soÿa soe
soȳdtmene sõitmine
soȳendanut soojendama
Soȳh soe
Soȳma sõim, -e
Soȳme sõim, -e
söȳn sööma
soȳthnut sõitma
SPegel peegel
sterben *sterben*
Stoel tool
stole tool
stormikat tormama
stormiwat tormima*
stückide tükk
stund tund
Stunde tund
stunni tund
Stunnȳ tund
Su suu
Süd *lüh* süda
südda süda
süddamast süda
Suddame süda
süddame süda
Süddamede süda
Süddamelick südamlik
Süddameliko südamlik
Süddamelle süda
Süddames süda
süddamest süda
süddamet süda
Sug *lüh* sugu
suggu sugu
Suggudt sugu
Suggule sugu
Suggulle sugu
suggust sugu
sugkaw sügav
sügkawa sügav
sügkawama sügav
sügkawast sügav
sügkawasti sügavasti
sügkewa sügav
Sügkise sügis
suh suu
suhr suur
suhrd suur
suhre suur
suhred suur
suhredt suur
suhrel suur
suhremat suur
suhremax suur
suhremb suur
suhremba suur
suhrembat suur
suhrembax suur
suhres suur
suhrest suur
suhret suur
suhrex suur
suhrrewat surema
Suhst suu
Süidt süü
süista süstina*
süistab süstina*
süistetuth süstina*
süita süü
Suitz suits
suitzwa suitsema
sulcket sulgema
sulgkma sulgema
Süllæ süli
sullab sulama
Sullane sulane
Sullaße sulane
Sullase sulane
Sullaset sulane
Sullasille sulane
Sullaste sulane
sullatab sulatama
sullatuth sulatama
Sullē sulg
Sülle süli
süllitama sülitama
süllitanuth sülitama
sultuth sulgema
Sum̄a summa
Summa summa
Sundi sundija*
sündi sündima
sundialle sundija*
sundida sundima
sündida sündima
Sündika sündima
sundima sündima
sundima sundima
sündima sündima
sündimene sündimine
sündimeße sündimine
Sündimesest sündimine
Sündimeßest sündimine
Sundimuße sundimus*
sündinut sündima
sundinuth sündima
sündinuth sündima
sündis sündima
sündiwat sündima
sündkut sündima
sundma sundima
sündma sündima
sündmene sündimine
Sündmeße sundimine*

sündmeße sündimine
Sundmeßest sundimine*
Sündmeßest sündimine
Sündmesse sündimine
Sündmus sündmus*
Sündmuße sündmus*
sundnuth sundima
sündtku sündima
sündtkut sündima
süñib sündima
sünni sündima
sunnib sundima
sünnib sündima
sunnituth sundima
sünnÿ sündima
sur *lüh* surema
Sur *lüh* surm
sure suur
suremb suur
surm surm
Surma surm
Surma|hauwa surm: haud
Surma|hawa surm: haav
surmal surm
Surmall surm
Surmalle surm
Surmalt surm
Surmast surm
Surnu surnu
surnu surema
Surnude surnu
surnude surema
Surnu|hauwa surnu: haud
Surnu|Inimeßest surema: inimene
Surnu|suh surnu: suu
surnut surnu
surnut surema
surnuth surnu
surnuth surema
Sürnuth surnu
surnux surema
surra surema
surre surema
surreb surema
surrema surema
surreme surema
surremene suremine
surremeße suremine
surrew *lüh* surema
surrewa surema
surrewat surema
surrÿ surema
sust suu
süstetuth süstma*
süstket süstma*
süstnuth süstma*
Sußÿ susi
suta suta*
Sutte süsi
Sutte|hauwa süsi: haud
süttida sütitama
süttitama sütitama
süttitanuth sütitama
süttituth sütitama
Suust suu
Suwst suu
Suwwæ suvi
Suwwe suvi
süwwemba süva
Suwwÿ suvi
Suwwÿ|Liñokeße suvi: linnukene
Suÿ süü
süÿ süü
süÿa sööma
Süÿdta süü
suÿta suutma
süÿta süü
Sw suu
Swst suu
Sÿdit siid
sÿdt siit
Sÿmeon Siimeon
sÿn siin
sÿnse sinane
sÿnu sina
sÿß siis
sÿße sisse
sÿßkit siiski
t *lüh* tegija
t *lüh* tõusmine
tæ tee
tæ teadma
tæ teadma
tæa teadma
tæa tema
tää taha
tæame teadma
taas pidi, tagas|pidi
taaß pidi, tagas|pidi
taas pidi, tagas|pidi
tæb teadma
tabbane tabane
tabbas tabama
tabbasel tabane
tabbasell tabane
tæche täht
tæchele täht
Tæhe|nimedt täht: nimi
Tæchet täht
tæcht täht
tacht *lüh* tahtma
Tæchte täht
tachtes tahtma
tachti taht
tachtis tahtma
Tachtmas tahtma*
tachtmene tahtmine
tachtmeße tahtmine
tachtmeßest tahtmine
tachtmesest tahtmine
Tæcht|nimÿ täht: nimi
tachtnut tahtma
tachtnuth tahtma
Tæcht|nÿmi täht: nimi
tachtsit tahtma
tachtwat tahtma
tacka taga
tackista takistama*
tackistab takistama*
tackistama takistama*
tæd teadma

tæda teadma
tædame teadma
tædate teadma
tædda tema
tæddÿ teie
tædis teadma
tædma teadma
tædmatta teadma
tædnuth teadma
tædta teadma
tædtma teadma
tædtmata teadma
tædtmatta teadma
tædtmene teadmine
tædtmeße teadmine
tædtnut teadma
tædtnuth teadma
tædtwat teadma
tædwat teadma
tagk *lüh* taganema
tagka taga
tagkanama taganema
tagkanut taganema
tagkanuth taganema
tagkenama taganema
tagkenawat taganema
tagkenda taganema
tagkene taganema
tagkeneb taganema
tagkenema taganema
tagkenewat taganema
tagkenis taganema
taha tahtma
tahā tahtma
tahab tahtma
tahame tahtma
tahan tahtma
tahat tahtma
tahate tahtma
tahax tahtma
tahaxe tahtma
tahaxete tahtma
tahaxime tahtma
tahaxin tahtma
tahaxit tahtma
tahaxite tahtma
tahaxsit tahtma
Tæhe täht
tæhendab tähendama
tæhendanut tähendama
tæhendawat tähendama
tæhendut tähendama
tæhenduth tähendama
Tæhes täht
Tæhest täht
tæhet täht
taimenuth taimema*
Taiwa taevas
Taiwane taevane
Taiwas taevas
Taiwaße taevane
Taiwase taevas
Taiwase taevane
Taiwasen taevane
taiwasest taevane
taiwast taevas
Taiwz *lüh* taevas
Talerit taaler
tallada tallama
~~**tallade**~~ tald
tallaia tallaja
tallaiat tallaja
tallama tallama
tallanut tallama
tallatuth tallama
tallawat tallama
tallaÿa tallaja
tallaÿast tallaja
talletuth tallama
Talli tall, -i
tallidta talitama*
Talliña Tallinn
Tallinna Tallinn
tallita talitama*
tallitada talitama*
tallitis talitama*
tallituth talitama*
tallus tallus*
talluße tallus*
talluse tallus*
tallußet tallus*
talluset tallus*
talluside tallus*
tallust tallus*
Talwe talv
tæma tema
tæmā tema
tæmal tema
tæmale tema
tæmall tema
tæmalle tema
tæmalt tema
tæmast tema
tæme teadma
tæn teadma
tæna täna
tæña täna
tæña tänama
tænada tänama
tæñada tänama
tæñadta tänama
tæñaket tänama
tænakit tänagi
tæñakit tänagi
tæñakit|p *lüh* tänagi; päev
tæñakit|peiw tänagi; päev
tæñakit|peiwa tänagi; päev
tænama tänama
tæñama tänama
tæñamatta tänama
tæname tänama
tæñame tänama
tæñameße tänamine
tæñanuth tänama
tæña|p *lüh* täna; päev
tæna|peiw täna; päev
tæña|peiw täna; päev
tæña|peiwase täna; päevane
tænatuth tänama
tæñatuth tänama
tæñawat tänama

Tangede tangid
tænna täna
tænna tänama
tænnada tänama
tænnadta tänama
tænnakit tänagi
tænnama tänama
tænname tänama
tænnanuth tänama
Tænna|peiw täna: päev
tænnasit tänama
tænnatut tänama
tænnatuth tänama
tænnawat tänama
tænno tänu
Tænno|laul tänu: laul
Tænno|laulut tänu: laul
tænnomene tänamine
tænnomeñe tänamine
tænnomeßest tänamine
tænnux tänu
tæño tänu
Tæño|laull tänu: laul
Tæño|laulode tänu: laul
tæño|laulust tänu: laul
tænomene tänamine
tæñomene tänamine
tæñomeße tänamine
Tæñomeßest tänamine
tæñomeßet tänamine
tantzma tantsima
tao tao*
tap *lüh* tapma
tapleb taplema
taplewat taplema
Tapl$_{us}$ taplus
taplus taplus
Tapluße taplus
tapma tapma
tapuut tapma
tapnuth tapma
tappa tapma
tappab tapma
tappada tapma
tappadta tapma
tappanuth tapma
tappata tapma
tappax tapma
tappetuth tapma
tappialle tapja
tapwat tapma
tarbex tarve
tarck tark
tarcka tark
tarckade tark
Tarckalle tark
tarckasti targasti
tarckat tark
tarckax tark
tarckemax tark
tarckemb tark
tarckemba tark
tarck|nennadde tark: nina
Tarck$_{us}$ tarkus
tarckus tarkus
tarckuße tarkus
tarckußest tarkus
Tarckust tarkus
tarwis tarvis
tarwist tarvis
taßasti tasasti*
taßoma tasuma
taßonut tasuma
tassast tasasti*
tæta teadma
tæte teadma
Tatrat tatar*
tawutanuth taotama*
taÿmenuth taimema*
Taÿw *lüh* taevane
Taÿwa taevas
Taÿwad taevas
Taÿwade taevas
Taÿwane taevane
Taÿwas taevas
Taÿwaße taevas
Taÿwaße taevane
Taÿwase taevas
Taÿwase taevane
Taÿwasen taevane
Taÿwasest taevane
Taÿwaset taevane
Taÿwasse taevas
Taÿwast taevas
Taÿwat taevas
Taÿws *lüh* taevas
Taÿwz *lüh* taevas
te tegema
te tee
teb tegema
techkem tegema
techket tegema
techket|keick tegema: kõik
technut tegema
technuth tegema
techt tegema
techt täht
techtut tegema
techtuth tegema
teckia tegija
ted tegema
tedda tema
teddi teie
teddÿ teie
tee̊e̊ teadma
teeb tegema
tee̊eb tegema
teed tegema
teedame teadma
teediade teadja
teediat teadja
teedta teadma
teedtiadte teadja
teedtma teadma
teedwat teadma
teel tee
Teest tee
teeta teadma
tee̊eta teadma
teete tegema
teex tegema
teexit tegema
teg *lüh* tegija

tegkema tegema
tegkemist tegemine
tegkewat tegema
tegki tegema
tegkia tegija
tegkiade tegija
tegkiat tegija
tegkiax tegija
tegkimist tegemine
tegkis tegema
tegkisit tegema
tegko tegu
tegkom *lüh* tegemine
tegkomene tegemine
tegkomeße tegemine
tegkomeßest tegemine
tegkomesest tegemine
tegkomeßet tegemine
tegkomest tegemine
tegkÿ tegema
teh tegema
teh tee
teha tegema
tehendawat tähendama
tehendut tähendama
tehl tee
tehme tegema
tehn tegema
tehnima teenima
tehninuth teenima
Tehnist$_{us}$ teenistus
Tehnistuße teenistus
tehniwat teenima
teidt teie
teil teie
teile teie
Te|iohataia tee: juhataja
teist teie
Te|keüÿa tee: käija
Te|keüÿat tee: käija
tema tema
teme tegema
Te|mees tee: mees
temeh tegema
Templi tempel
tena täna
teña täna
teñakit tänagi
teñakit|peiw tänagi: päev
teñakit|peiwa tänagi: päev
tena|peiw täna: päev
teña|peiw täna: päev
teña|peiwase täna: päevane
tena|peiwast täna: päevane
tenida teenima
tenidt teenima
tenima teenima
Tenna täna
tennab tänama
tennada tänama
tennakit tänagi
tennakit|peiw täna: päev
tennakit|peiwa täna: päev
Tenna|peiw täna: päev
tennasit tänama
Tennatut tänama
tennis tänis*
teotame teotama
Teotas teotama
teotawat teotama
Teotaÿast teotaja
Teotaÿat teotaja
Terræ tere
terras tera
terraße tera
terrawa terav
terrawat terav
Tertiô *tertio*
terwæ terve
terwe terve
terwedt terve
terwelle terve
terwet terve
terwetawat tervitama
terwetust tervitus
Terwetut tervitama
terwex terve
Terwus tervis
terwust tervis
Testa *lüh* testament
Testamenti testament
Testamentist testament
Testamentÿ testament
tetæ tegema
teude täis
teudetuth täitma
teudteduth täitma
teudtnuth täitma
Teuffel *teufel*
teuhs tegu
Teust tegu
teuta täitma
teutab täitma
teutada täitma
teutame täitma
teuteduth täitma
teutetuth täitma
teuthnut täitma
teuwde täis
teuwe täis
teuws täis
teuwteduth täitma
tews täis
texsit tegema
teÿdt teie
teÿe teie
teÿl teie
teÿle teie
thenida teenima
Thenistuße teenistus
theoduth teotama
Theus tegu
thö töö
thoa tooma
thob tooma
thodi tooma
thodut tooma
thoma tooma
thome tooma
thonut tooma

thonuth tooma
Thul tuul
Thule tuul
Thulelle tuul
Thulest tuul
thurib tuurima*
thurima tuurima*
thurÿ tuurima*
tibbakene tibakene
tieke tike*
tilckat tilk
tilckwat tilkuma
tilkat tilk
tilkokete tilkuma
tiña tina
tiñaset tinane
Titum Titus
Tiwade tiib
to *lüh* tõusma
tö töö
tobbe tõbi
tobbine tõbine
Tobbÿ tõbi
toch doch
tochtnut tohtima
todde tõde
toddelick tõdelik*
toddest tõde
toddest tõesti
toddine tõene*
tödt töö
todtelick tõdelik*
Tödtelick tõdelik*
toeh tõde
toehmb tõsi
toeh|pohlest tõde: poolest
toest tõesti
toesti tõesti
toestÿ tõesti
toex tõsi
töh töö
töhd töö
tohi tohtima
tohidt tohtima
tohit tohtima
töhle töö
töhst töö
tohÿ tohtima
toine teine
töine teine
toise teine
toised teine
toiselle teine
toises teine
toisest teine
toiset teine
toisi teine
toisis tõusma
toisi|tao teine: tao*
toisite teisiti
toist teine
töist teine
toiste teine
Toist|korda teine: kord
toitab toitma
toithnut toitma
toituße toidus
toitußest toidus
toitust toidus
toiw *lüh* tõotama
toiwutab tõotama
toiwutama tõotama
toiwutanut tõotama
toiwutanuth tõotama
toiwutus tõotus
Toiwutuß tõotus
toiwutuße tõotus
toiwutuße|kaas tõotus: kaas*
toiwutußest tõotus
toiwutußet tõotus
toiwutut tõotama
'toiwututh tõotama
Tölner tölner*
tombis tõmbama
tommetuth tõmbama
toob tooma
Torni torn
Torni|nuchtluße torn: nuhtlus
toßi tõsi
toßine tõsine
tossi tõsi
töst töö
tosta tõstma
tostab tõstma
tostetuth tõstma
tostkut tõstma
tostma tõstma
tostnuth tõstma
tostwat tõstma
toßÿ tõsi
töta töö
totma tõttama
totta tõttama
tottada tõttama
tottat tõttama
tottelick tõdelik*
touckada tõukama
touckma tõukama
touckwat tõukama
toukab tõukama
toukame tõukama
tous *lüh* tõusma
touß *lüh* tõusmine
touße tõusma
Touse tõusma
touseb tõusma
tousete tõusma
toußma tõusma
tousma tõusma
toußmene tõusmine
toußmeße tõusmine
tousmeße tõusmine
toußmeßest tõusmine
toußmesest tõusmine
tousmeßest tõusmine
toußnut tõusma
tousnut tõusma
toußnuth tõusma
toußwat tõusma
touwsit tõusma
touwßwat tõusma
towat tooma
towßma tõusma

towsma tõusma
towsmeßest tõusmine
töwwelewat tõvelema*
toÿ tooma
toÿne teine
töÿne teine
toÿse teine
töÿse teine
toÿselle teine
toÿsest teine
toÿset teine
toÿsite teisiti
toÿtab toitma
toÿtada toitma
toÿtuße toidus
toÿwutama tõotama
toÿwutanuth tõotama
toÿwutaxit tõotama
toÿwutus tõotus
toÿwutuße tõotus
Toÿwutußest tõotus
toÿwutut tõotama
toÿwututh tõotama
Trath tratt*
Trati tratt*
tratist tratt*
trost troost
troste troost
tröste tröstima
trosti troost
tröstib tröstima
tröstida tröstima
tröstima tröstima
Trostist troost
tröstituth tröstima
trostix troost
Tröstlich tröstlik
tröstlick tröstlik
tröstlik tröstlik
tröstlike tröstlik
tröstlikit tröstlik
tröstliko tröstlik
tröstlikudde tröstlik
trostlikude tröstlik
tröstlikudt tröstlik
tröstlikut tröstlik
tröstlikuth tröstlik
tröstnut tröstima
tröstnuth tröstima
tröstwat tröstima
trostÿ troost
Trotz *trotz*
trum trumm*
truw truu
truwiste truusti
truwit truu
Truwÿ truu
tubba tuba
tüchia tühi
tüchiast tühi
tüchiasti tühjasti
tuchiax tühi
tüchiax tühi
tüchiemb tühi
tüchix tühi
tuchk tuhk
tück tükk
tücki tükk
tückide tükk
tückist tükk
tückit tükk
tückix tükk
tückÿ tükk
tüddimatta tüdima
tüddime tüdima
tüddinuth tüdima
tuha tuhk
tuhande tuhat
tuhat tuhat
tuhat|kordt tuhat: kord
tuhax tuhk
tuhi tühi
tühi tühi
Tuhl tuul
Tuhle tuul
Tuhlest tuul
tühÿ tühi
tuigkuwat tuikuma
tuischkußest tuisune
Tuiskuße tuisune
tuisskuße tuisune
Tulatama tuulama
tuld tuli
tuldt tuli
tule tuul
tulka tulema
tulla tulema
tullæ tuli
tullǣ tuli
Tullǣ|kumax tuli: kuum
tulle tuli
tulle tulema
tullē tuli
tulleb tulema
tullede tulema
Tulle|kachio tuli: kahju
tullema tulema
tullemast tulema
tulleme tulema
tullemene tulemine
tullemeße tulemine
tullemese tulemine
tullemeßest tulemine
tullemesest tulemine
tullemesse tulemine
tullen tulema
tullete tulema
tullewa tulema
tullewat tulema
tullex tulema
tullexit tulema
tulli tuli
tulli tulema
tullid tulema
tullidt tulema
Tulline tuline
Tullise tuline
Tulliset tuline
tullit tulema
tullnuth tulema
tullÿ tuli
tullÿ tulema
tulnut tulema
tulnuth tulema
tulutama tuulutama

tümä tüma
tümade tüma
tümadt tüma
tümema tüma
tümma tüma
Tund tund
tundma tundma
tundmene tundmine
tundmeße tundmine
tundmeßest tundmine
tundnuth tundma
tundsin tundma
tundtmeße tundmine
tundtnut tundma
tundtwat tundma
tundwat tundma
tuñeb tundma
tuñedt tundma
tuñeme tundma
tungeduth tungima
tungkeb tungima
tungkeme tungima
tunglit tungal
tungma tungima
tungnut tungima
tungnuth tungima
tuñi tund
tuñis täht, tunnis|täht
tuñista tunnistama
tunistab tunnistama
tuñistab tunnistama
tuñistada tunnistama
tuñistama tunnistama
tuñistame tunnistama
tuñistanut tunnistama
tuñistanuth tunnistama
tuñistasit tunnistama
tuñistat tunnistama
tuñistawat tunnistama
tuñistus tunnistus
tuñistuße tunnistus
tuñistußest tunnistus
tuñistußet tunnistus
tuñistußex tunnistus
tuñistust tunnistus
tuñistuth tunnistama
tunnæ tundma
tunne tund
tunne tundma
tunneb tundma
tunnedt tundma
tunneme tundma
tunnexime tundma
tunni tund
tunnikene tunnikene
tunnil tund
Tunnis täht, tunnis|täht
tunniß mees, tunnis|mees
tunnista tunnistama
tunnistab tunnistama
tunnistada tunnistama
tunnistama tunnistama
tunnistame tunnistama
tunnistanut tunnistama
tunnistanuth tunnistama
tunnistas tunnistama
tunnistate tunnistama
tunnistawat tunnistama
tunnistis tunnistama
tunnist$_{us}$ tunnistus
tunnistus tunnistus
tunnistuße tunnistus
Tunnistußest tunnistus
tunnistußex tunnistus
Tunnÿ tund
Turck türk
Türck türk
Türcke türk
Türcke Türgi
Türcki türk
Turckit türk
Türckit türk
Türckÿ türk
turiwat tuurima
Turro turg
Tütret tütar
tutta tundma
Tüttar tütar
tuttaw tuttav
Tüttre tütar
Tüttrikuth tüdruk
tuttut tundma
tuttuth tundma
tuttwade tuttav
tutwast tuttav
tutwax tuttav
Tutz tuts*
tuwa tooma
Twl tuul
tws tundma
Tÿran türann
Tÿrañide türann
Tÿrañit türann
Tÿrannidt türann
Tÿrannit türann
Tÿwade tiib
uad *lüh* vader*
uaderille vader*
ulterius *ulterius*
ümber ümber
unnudtada unustama
uunuta unustama
unnutada unustama
unnutama unustama
unnutanuth unustama
unnututh unustama
unrecht *unrecht*
uñutanut unustama
uñututh unustama
ußute uskuma
Vad' *lüh* vader*
valsch valsk*
valsche valsk*
valschi valsk*
valschist valskisti*
Valschiste valskisti*
valschit valsk*
Vate vaat
Vatist vaat
v̆che üks
v̆che üks
v̆chekit ükski
v̆chel üks
v̆chelekit ükski

v̄chelkit ükski
v̄chelle üks
v̄chelt üks
v̄chenduße ühendus
v̄ches ühes
v̄ches üks
v̄che|sarnan *lüh* üks: sarnane
v̄che|sarnane üks: sarnane
v̄che|sarnane üks: sarnane
v̄che|sarnax üks: sarnane
v̄che|sarnse üks: sarnane
v̄che|sarnset üks: sarnane
vchest üks
v̄chest üks
v̄chestekit ükski
v̄chex üks
v̄chte ühte
v̄chteckit ükski
v̄chtekit ükski
v̄chtles ühtlasi
v̄chtlessȳ ühtlasi
v̄chtleßȳ ühtlasi
vddõ udu
vde uus
v̄denihnuth *ver*teenima*
v̄denste *verdenst*
Vdest uus
v̄dicksa üheksa
v̄dicksa|kümme üheksa: kümme
V̄dixall üheksa
v̄dixsa üheksa
vel *vel*
Verba *verbum*
Verdeenistuß *ver*teenistus*
verdehninuth *ver*teenima*
verdenste *verdenst*
vergeben *vergeben*
vers värss
Verß värss
versch värske
Versche värske
Verße värss
verse värss
Versi värss
Versist värss
Versit värss
Versse värss
Vespasianum Vespasianus
v̄hel üks
V̄henduße ühendus
V̄hest üks
v̄hex üks
Vige viik
v̄lle üle
v̄lle|andnuth üle: andma
v̄lle|andtuth üle: andma
v̄lle|antuth üle: andma
v̄lle|astis üle: andma
v̄lle|astmene üle: astumine
v̄lle|astmeße üle: astumine
v̄lle|astmeßest üle: astumine
v̄lle|astmeßet üle: astumine
v̄lle|astmeset üle: astumine
v̄lle|astnut üle: astuma
v̄lle|astnuth üle: astuma
v̄lle|awitat üle: aitama
v̄lle|iæhnuth üle: jääma
v̄lle|iehnut üle: jääma
v̄lle|iehnuth üle: jääma
v̄lle|kæe üle: käsi
v̄lle|kochto üle: kohus
v̄llenda ülendama
v̄llendada ülendama
v̄llendanut ülendama
v̄llendanuth ülendama
v̄llendata ülendama
v̄llendut ülendama
v̄llenduth ülendama
v̄llentut ülendama
v̄lle|puistetuth üle: puistama
v̄lles üles
v̄lleß üles
v̄lles|awab üles: avama
v̄lles|awada üles: avama
v̄lleß|awada üles: avama
v̄lles|awanut üles: avama
v̄lleß|awanut üles: avama
v̄lles|awanuth üles: avama
v̄lles|awatuth üles: avama
v̄lleß|awatuth üles: avama
V̄lle|sedda üle: see
v̄lleß|erra *lüh* üles: äratama
v̄lleß|errada üles: ärkama
v̄lles|errama üles: ärkama
v̄lles|errata üles: äratama
v̄lleß|erratama üles: äratama
v̄lles|erratanut üles: äratama
v̄lleß|erratanut üles: äratama
v̄lles|erratanuth üles: äratama
v̄lleß|erratanuth üles: äratama
v̄lleß|erratis üles: äratama
v̄lles|erratuth üles: äratama
v̄lleß|erratuth üles: äratama

vlleß|kaßwab üles: kasvama
vlles|kaßwadada üles: kasvatama
vlles|kaßwatama üles: kasvatama
vlleß|kaßwatanuth üles: kasvatama
vlleß|kaßwatuth üles: kasvatama
vlleß|kaswatuth üles: kasvatama
vlles|kaßwsith üles: kasvama
vlles|kiriutama üles: kirjutama
vlles|kiriutanuth üles: kirjutama
vlles|kisckuda üles: kiskuma
vlleß|kogkoda üles: koguma
vlleß|meñemeßest üles: minemine
vlleß|mennemene üles: minemine
vlles|mennuth üles: minema
vlleß|peetuth üles: pidama
vlles|peiti üles: pidi
vlles|pohoduth üles: pooma
vlles|pohotuth üles: pooma
vlles|pooduth üles: pooma
vlleß|pooduth üles: pooma
vlles|poohdut üles: pooma
vlleß|poohdut üles: pooma
vlles|poohduth üles: pooma
vlles|poohmene üles: poomine
vlleß|Poohomene üles: poomine
vlles|pootuth üles: pooma
vlles|rüpma üles: rüüpama
vlles|söduth üles: sööma
vlles|söhme üles: sööma
vlles|söhwat üles: sööma
vlles|süttitama üles: sütitama
Vlles|t *lüh* üles: tõusmine
vlles|techtuth üles: tegema
vlles|teha üles: tegema
vlles|to *lüh* üles: tõusma
vlles|tosta üles: tõstma
vlles|tostma üles: tõstma
vlles|tostnuth üles: tõstma
vlles|tostwat üles: tõstma
vlles|touß *lüh* üles: tõusma
vlles|touße üles: tõusma
vlles|toußma üles: tõusma
vlles|toußmene üles: tõusmine
vlles|toußmeße üles: tõusmine
vlles|toußmeßest üles: tõusmine
vlles|toußmesest üles: tõusmine
vlles|toußnut üles: tõusma
vlles|toußnuth üles: tõusma
vlles|toußwat üles: tõusma
vlles|touseb üles: tõusma
vlles|tousete üles: tõusma
vlles|tousma üles: tõusma
vlles|tousmeße üles: tõusmine
vlles|tousmeßest üles: tõusmine
vlles|tousnut üles: tõusma
vlles|towßma üles: tõusma
vlles|towsma üles: tõusma
vlles|towsmeßest üles: tõusmine
vlleß|walwoda üles: valvama
vlleß|walwuda üles: valvama
vlleß|woetuth üles: võtma
vlles|wotwat üles: võtma
vlle|tombis üle: tõmbama
vlle|wallatuth üle: valama
vlle|waÿb üle; vaagima
vllewel üleval
vllewelle üleval
vllewelt ülevalt
vlle|woidtnuth üle: võitma
vlle|woita üle: võitma
vlle|woitab üle: võitma
vlle|woitada üle: võitma
vlle|woithma üle: võitma
vlle|woithmene üle; võitmine
vlle|woithnuth üle: võitma
vlle|woitma üle: võitma
vlle|woitnut üle: võitma
vlle|woituth üle: võitma
vlle|woitwat üle: võitma
vlle|woÿdtnut üle: võitma

vlle|woytab üle: võitma
vlle|woytada üle: võitma
vlle|woythnuth üle: võitma
vllȳ üli
Vmarkuße ümmargune
vmb umb|mõistnik*
vmber ümber
vmber ümber
vmber|andtuth ümber: andma
Vmber|antuth ümber: andma
vmber|antuth ümber: andma
vmber|kargknut ümber: kargama
vmber|keunuth ümber: käima
vmber|keutetuth ümber: köitma
Vmber|keuwat ümber: käima
vmber|pörda ümber: pöörama
vmber|pördma ümber: pöörama
vmber|pördmeßest ümber: pööramine
vmber|pördnut ümber: pöörama
vmber|pördnuth ümber: pöörama
vmb|moistnikuth umb-mõistnik*: mõistnik*
Vmerkuße ümmargune
Vmmerdaya ümmardaja
vnd *und*
Vnd uni
Vñex uni
Vngehorsam ungehorsam*
vngehorsame ungehorsam*
Vnnæ uni
Vnnd uni
Vnne uni
Vnnest uni
vnnex uni
Vnni uni
vnniße unine
vnniset unine
vnnutada unustama
vnnutis unustama
Vnnȳ uni
Vnrecht *unrecht*
vns *uns*
vnter *unter*
vñutab unustama
Vñȳ uni
vordehnime *vor*teenima*
vordehninut *vor*teenima*
vordehninuth *vor*teenima*
vordenida *vor*teenima*
vordeninuth *vor*teenima*
vordenistuße *vor*teenistus*
vordenste *vordenst*
Vordente *vor*teenima*
vorschone *vor*skoonima*
Vorspraker *vorspraker*
vorwȳte *vor*viitima*
vppris üpris
vpris üpris
vrrikene üürikene
vrrikeñe üürikene
vrrikeße üürikene
Vs uus
vschonib vorschonen*
vsck usk
vsckia uskuja
vsckialle uskuja
vsckiat uskuja
Vsckiax uskuja
Vscklinne usuline
vscklißet usuline
vsckliste usuline
vsckma uskuma
vscknut uskuma
vscknuth uskuma
vscksime uskuma
vscku usk
vsckuda uskuma
vsckudta uskuma
vsckuket uskuma
vsckul *lüh* usuline
vsckuline usuline
vsckuliße usuline
vsckulißet usuline
vsckuliset usuline
Vsckulisille usuline
vsckuliste usuline
vsckulisti usuline
vsckuwat uskuma
vsckwat uskuma
vse *lüh* värss
vßin usin
vßina usin
vßinamasti usinasti
vßinanaste usinasti
vßinaste usinasti
vßinasti usinasti
vßinat usin
vsit *lüh* värss
vssu usk
vssu uskuma
vssub uskuma
vssuda usk
Vs|sündinut uus: sündima
vssust usk
vssute uskuma
vßu usk
vßu uskuma
vßub uskuma
vßul usk
vßume uskuma
vßust usk
vtle ütlema

v̄tleb ütlema
v̄tlema ütlema
v̄tlen ütlema
v̄tlete ütlema
v̄tlewat ütlema
v̄ttelda ütlema
v̄tteldut ütlema
v̄ttelduth ütlema
v̄ttelka ütlema
v̄ttelket ütlema
v̄ttelnut ütlema
v̄ttelwat ütlema
vuinub uinuma
Vuinume uinuma
vuinuxit uinuma
Vuwinuth uinuma
Vwde uus
vwe uus
vwesti uuesti
vwe|sündimeße uus: sündimine
Vwe|sündinut uus: sündima
vwe|sündmeße uus: sündimine
vwex uus
Vwinume uinuma
vwinunuth uinuma
Vwnuxit uinuma
vws uus
vwß uus
vws|sündinut uus: sündima
vwß|sündinut uus: sündima
Vwȳnume uinuma
vx üks
vx uks
v̄x üks
vxe uks
vxede uks
Vxet uks
v̄x|igka üks: iga
vxikit ükski
v̄xikit ükski
v̄xkit ükski
v̄x|kord üks: kord
v̄x|kordt üks: kord
v̄x|p *lüh* üks: päinis
v̄x|peines üks: päinis
w *lüh* vaim
wæ vägi
Waa vaga
waa vaha
Wää vaga
waad vaga
waade vaga
waadt vaga
waalle vaga
waamat vaga
waamax vaga
waasti vagasti
waat vaga
waathma vaatama
waathnuth vaatama
waatket vaatama
wabba vaba
Wabbaduße vabadus
Wabbatuße vabadus
wabbisada vabisema
wabbisemeße vabisemine
wabbisenuth vabisema
wacht vaht
Wachthuß vahthus*
wachti vaht
wachwaste vahvasti
wachwasti vahvasti
wacka vakk
wadtma vaatama
wæe vägi
w æė vägi
wæest vägi
wæetü väetu
wæetüh väetu
wæetum̄at väetu
wæetum̄ax väetu
Wæex vägi
wagga vaga
Waggade vaga
waggaduße vagadus
Wæggest vägi
wæggȳ vägi
wægk *lüh* vägivene*
wagka vaga
wagkade vaga
wagkadus vagadus
wagkaduße vagadus
wægkaw vägev
Wægkeff vägev
wægkew vägev
wægkewa vägev
wægkewama vägev
wægkewamast vägevasti
wægkewamb vägev
wægkewast vägev
wægkewat vägev
wægkewema vägev
wægkewemb vägev
wægkewene vägivene*
wægki vägi
wægkiw *lüh* vägivene*
wægkiwene vägivene*
wagknat vaagen
wagkus vagus*
wægkȳ vägi
wahe vahe
wahedta vahe
wahel vahe
wahell vahe
wahell vahel
wahelt vahelt*
wæhemba vähe
wahe|mees vahe: mees
wahetellemene vahetelemine
wahi vaht
wahist vaht
Waiboma vaibuma
waid vaid
waid vait
waidt vaid
waidt vait
waigkeduße vaikus
waikesti vaiksesti

waikistab vaigistama
waikistada vaigistama
waikistama vaigistama
waikistanut vaigistama
waikistaÿa vaigistaja
waikistuth vaigistama
waim vaim
Waimo vaim
waimoliko vaimulik
Waimu vaim
waimudt vaim
Waimul vaim
waimulikode vaimulik
Waimulikudt vaimulik
waimulikuße vaimulikune*
Waimulle vaim
waimust vaim
waimuth vaim
waine vaene
wainl *lüh* vaenlane
Wainlanc vaenlane
Wainlaße vaenlane
Wainlaßel vaenlane
Wainlasell vaenlane
Wainlaßelle vaenlane
wainlaßest vaenlane
wainlaßet vaenlane
wainlaste vaenlane
waino vaen
wainux vaen
waiotab vajutama
waiotuth vajutama
waise vaene
waiset vaene
waisex vaene
waiste vaene
waisuße vaesus
Wait vaid
waiw vaev
waiwa vaev
waiwa vaevama
waiwab vaevama
waiwada vaevama
waiwadta vaev
waiwama vaevama
waiwanuth vaevama
waiwaste vaevane
waiwatuth vaevama
waiwawat vaevama
waiwmeße vaevamine
wakan vaagen
wakoda vaakuma
walā valama
walab valama
walameße valamine
walata vaatama
walatab vaatama
walatada vaatama
walatama vaatama
walatame vaatama
walatat vaatama
walatis vaatama
wald vald
walgk$_{us}$ valgus
walgkuduße valgus
walgkus valgus
walgkuße valgus
walgkußes valgus
walgkußest valgus
walgkußex valgus
walgkust valgus
walgkusta valgustama
walgkustab valgustama
walgkustada valgustama
walgkustama valgustama
walgkustanuth valgustama
walgkustawat valgustama
walgkustut valgustama
Walia valjad
Waliade valjad
waliat valjad
walitzeb valitsema
waliu vali
waliuth vali
walke valge
wall *lüh* valitsema
walla vald
wallæ vale
wallab valama
wallada valama
walladta vaatama
wallales vallali
wallalis vallali
wallama valama
wallamene valamine
wallameße valamine
wallanuth valama
wallast vald
wallatab vaatama
wallatada vaatama
wallataket vaatama
wallatama vaatama
wallatame vaatama
wallatanut vaatama
wallataßÿ vaatama
wallatat vaatama
wallatis vaatama
wallatoma vallatu
wallatoma̅ vallatu
wallatuma̅ vallatu
wallatuma̅t vallatu
wallatumax vallatu
wallatuth valama
wallaÿa valaja
walle vale
walleda valetama
Walle|leickialle vale: leikija*
walle|leickiax vale: leikija*
walleta valetama
walletæ valetama
walletelema valetelema
walletellewat valetelema
Walle|waÿm vale: vaim
wallitzanut valitsema
wallitze valitsema
wallitzeb valitsema
wallitzeda valitsema
wallitzema valitsema
wallitzemene valitsemine

wallitzemenne valitsemine
wallitzenuth valitsema
wallitzet valitsema
wallitzetuth valitsema
wallitzisin valitsema
wallitzuße valitsus
wallitzust valitsus
wallitzut valitsema
wallitzuth valitsema
wallo valu
wallust valu
wallÿ vali
walmidt valmis
walmis valmis
walmistab valmistama
walmistada valmistama
walmistama valmistama
walmistanut valmistama
walmistanuth valmistama
walmistawat valmistama
walmistut valmistama
walmistuth valmistama
walmit valmis
Walo valu
walw valve
walwket valvama
walwma valvama
walwo valve
walwo valvama
walwoda valvama
walwub valvama
walwuda valvama
walwuma valvama
walwuwat valvama
wana vana
waña vana
wañadt vana
wanamax vana
Wanamb vana
Wanambade vana
wanambadt vanem
wanambat vanem
Wanambat vana
wanambidde vanem
wanambide vanem
Wanambidille vanem
Wanambidte vanem
wanambille vanem
Wanambist vanem
wañast vana
wanat vana
wañax vana
wandereb vandrema*
Wandre vander*
Wanemb vana
wañemb vana
wanemba vana
wangi vang
wangix vang
Wangk vang
wangki vang
Wangkit vang
wangkix vang
wangkÿ vang
Wanmene vandumine
Wanmeße vandumine
Waňmeße vandumine
wanna vana
Wannambidde vanem
wannat vana
Wannmeße vandumine
wannunuth vanduma
waňunuth vanduma
wapper vapper
wapremat vapper
wæra väär
wariu vari
wariulle vari
wariust vari
wariux vari
warkat varas
warra vara
wărra vara
warras varas
warrastada varastama
warrede vars
warrÿ vari
warsi varsti
Warssÿ varsti
warsÿ varsti
warwaste varvas
waßika vasikas
wæßima väsima
wæßinut väsima
wæßinuth väsima
waßkise vaskne
wasta vastu
wasta|wotta vastu: võtma
wasto vastu
wæßÿ väsima
wata vaatama
watab vaatama
watame vaatama
wathma vaatama
wathnuth vaatama
waÿa vaja
waÿb vaagima
waÿd vait
waÿdt vaid
waÿkeduße vaikus
waÿkistada vaigistama
waÿm vaim
waÿmo vaim
Waÿmoliko vaimulik
waÿmu vaim
waÿmudt vaim
waÿmulikußet vaimulikune*
waÿmull vaim
Waÿmust vaim
waÿmuth vaim
waÿne vaene
Waÿnl *lüh* vaenlane
waÿnlane vaenlane
Waÿnlaňe vaenlane
Waÿnlaße vaenlane
Waÿnlaßel vaenlane
Waÿnlaßest vaenlane
waÿnlaßet vaenlane
Waÿnlaste vaenlane
waÿno vaen
waÿo vajuma

waÿoda vajuma
waÿoda vajutama
waÿodada vajutama
waÿodta vajutama
waÿoma vajuma
waÿome vajuma
waÿonut vajuma
waÿonuth vajuma
waÿota vajutama
waÿotab vajutama
waÿotada vajutama
waÿotama vajutama
waÿotut vajutama
waÿotuth vajutama
waÿse vaene
waÿsel vaene
waÿselle vaene
waÿsemax vaene
waÿsemb vaene
waÿsemba vaene
waÿsest vaene
waÿset vaene
waÿsex vaene
waÿst vaene
waÿste vaene
Waÿstele vaene
waÿsus vaesus
waÿsuße vaesus
waÿuß vajuma
waÿwa vaev
waÿwab vaevama
waÿwada vaevama
waÿwadta vaev
waÿwadta vaevama
waÿwanuth vaevama
waÿwast vaev
waÿwata vaev
waÿwatuth vaevama
waÿwawat vaevama
weæ vesi
Weæ|Lainest vesi; laine
Weæ|Lainet vesi; laine
weæt vesi
Weæ|tilckat vesi; tilk
weæ|tousmeße vesi; tõusmine
wedde vesi
weddest vesi
Weddichs veis
weddichse veis
weddichset veis
weddise veis
Wëë vägi
wëëka väga
weel veel
weerdt väärt
weert väärt
weerth väärt
weex vesi
wegge vägi
weggÿ vägi
wegk *lüh* vägivene*
wegkeff vägev
wegkew vägev
wegkewa vägev
wegkewamb vägev
wegkewast vägev
wegkewat vägev
wegkewene vägivene*
wegkewene vägivene*
wegki vägi
wegkiwene vägivene*
wegkÿ vägi
wehemb vähe
wehemba vähe
wehembat vähe
weika väga
weikasti vägasti*
welia välja
Welia vili
welia väli
weliast väljast
welia|wallaÿa välja; valaja
welie veli
weliede veli
welielle veli
weliemba väli*
weliet veli
weliex veli
weliexet veljes*
welkü välk
Welküh välk
welli veli
wellÿ veli
Weñelaße venelane
Werckstede verksted*
werd veri
weretawadt veeretama
werra värav
werræ veri
werrade värav
werradt värav
werrat värav
werre veri
werre|erra|walameße veri; ära; valamine
werre|ioxmeße veri; jooksmine
Werre|Koira veri; koer
Werre|neelÿa veri; neelaja
Werre|Reÿat veri; reig
werrest veri
werre|wallamene veri; valamine
Werre|wallameße veri; valamine
werri veri
Werri|koirade veri; koer
Werri|koirat veri; koer
Werri|koÿralle veri; koer
Werri|koÿrat veri; koer
Werri|puñaße veri; punane
Werri|punnaset veri; punane
werrisada värisema
werriseme värisemine
werrisemene värisemine
werrisenuth värisema
werriset verine
werri|tibbakene veri; tibakene
Werri|tilckat veri; tilk

werrȳ veri
Werrȳ|koir veri: koer
Werrȳ|koira veri: koer
werrȳ|koiralle veri: koer
Werrȳ|koirat veri: koer
werrȳ|koȳrade veri: koer
werrȳ|Koȳrat veri: koer
weßi vesi
weßi väsima
wessȳ vesi
weßȳ vesi
weȳkasti vägasti*
wia viima
wibika viibima
wibima viibima
wibix viibima
wibixe viibima
wichm vihm
wichma vihm
wichmast vihm
wichtellnuth vihtlema
wichtlema vihtlema
wie *wie*
Wiende viies
Wiendel viies
Wies viies
wigka viga
wigkisenuth vigisema
wiha viha
wihab vihkama
wihane vihane
wihaße vihane
wihase vihane
wihaset vihane
wihasex vihane
wihast viha
wihasta vihastama
wihastab vihastama
wihastada vihastama
wihastaka vihastama
wihastama vihastama
wihastame vihastama
wihastanut vihastama
wihastanuth vihastama
wihastat vihastama
wihastawat vihastama
wihastis vihastama
wihastut vihastama
wihastuth vihastama
wihaw vihav*
wihawa vihav*
wihawat vihkama
wihax viha
wihme viima
wihnut viima
wilia vili
wiliadt vili
wiliane viljane
wiliast vili
Wiliata vili
willetza vilets
willetzat vilets
willetzemb vilets
willetzus viletsus
willetzuß viletsus
willetzuße viletsus
willetzuse viletsus
willetzußest viletsus
willetzusse viletsus
willetzust viletsus
willi vili
willȳ vili
wimate viimate*
wimatel viimate*
Wimatell viimate*
wimatelt viimate*
wimbse viimne
Wina viin
Winast viin
winut viima
wir *wir*
wis viss*
wiß viss*
wißimb viss*
wißist vissisti*
wißiste vissisti*
wißisti vissisti*
wissiste vissisti*
witux viit
witz vits
witza vits
witzade vits
witza|raokenne vits: raokene
witzȳ viitsima
wiwat viima
wode voodi
woetut võtma
woetuth võtma
wohde voodi
wohdide voodi
wohdille voodi
wöhralt võõras
woib võima
woid võima
Woidlemeße võitlemine
woidt võima
Woidtlemeße võitlemine
woidtnuth võitma
woime võima
woimus võimus
woinut võima
woinuth võima
wöira võõras
Woiras võõras
wöiras võõras
wöirax võõras
wois võima
woiß võima
woisit võima
woita võitma
woitab võitma
woitada võitma
woite võima
woitelda võitlema
woitellnuth võitlema
woitelnut võitlema
woithma võitma
woithmene võitmine
woithnuth võitma
woitle võitlema
woitma võitma
woitnut võitma
woittelma võitlema

woituth võitma
woitwat võitma
woiwat võima
woix võima
woixime võima
woixin võima
woixit võima
woixite võima
woixsime võima
woixsin võima
woixsit võima
wöla võlg
wölat võlg
wölgk võlg
wölgka võlg
wölgklaßet võlglane
wölko võlg
wölla võlg
wöllas võllas
wöllaße võllas
wöllase võllas
wöllast võlg
wöllax võllas
wöra võõras
Wöradt võõras
woras võõras
wöras võõras
Wörcko võrk
wößa võsa
wothma võtma
wothnut võtma
wothnuth võtma
wothwat võtma
wotka võtma
wotma võtma
wotme võte
wotnut võtma
wotnuth võtma
wotsin võtma
wotsit võtma
wotsith võtma
wott *lüh* võtma
wotta võtma
wottab võtma
wottada võtma
wottade võtma
wottame võtma
wottat võtma
wotte võti
wottis võtma
wottma võtma
wottnut võtma
wottnuth võtma
wotwat võtma
woÿ võima
woÿb võima
Woÿd või
woÿdtnut võitma
woÿma võima
woÿme võima
wöÿme võima
woÿm$_{us}$ võimus
woÿmus võimus
woÿmuße võimus
wöÿmuße võimus
woÿmust võimus
woÿn võima
woÿnut võima
woÿnuth võima
woÿra võõras
wöÿra võõras
woÿrad võõras
wöÿradt võõras
woÿras võõras
wöÿras võõras
wöÿrast võõras
woÿrat võõras
wöÿrat võõras
woÿrax võõras
woÿrotama veeretama
woÿs võima
woÿtab võitma
woÿtada võitma
woÿte võima
woÿtelnut võitlema
woÿtelwat võitlema
woÿthnuth võitma
woÿwat võima
woÿx võima
wunnith vunn*
wÿa viima
wÿb viima
wÿdtuth viima
wÿdüth viima
wÿe viis
Wÿende viies
wÿhme viima
wÿki viik*
Wÿmatel viimate*
wÿmbse viimne
wÿmbsel viimne
wÿmbselt viimselt*
wÿmbsen viimne
wÿmne viimne
wÿmnes viimne
wÿmse viimne
wÿmsel viimne
wÿmselt viimselt*
wÿmsen viimne
Wÿmsen|peiwa viimne: päev
wÿmses viimne
wÿmset viimne
wÿß viima
Wÿß viss*
Wÿß viis
Wÿß|Pæ|tückit viis: tükk
wÿtuth viima
wÿxisime viisima*
Zachar *lüh* Sakarja
Zacharia Sakarja
Zacharias Sakarja
Zebaoth Seebaot
Zioni Siion
zum *zum*

EINE PREDIGTE, ODER VORBEREITUNG, VBER DIE GEISTLICHE GESENGE D: MART: LUTH:[1]

Erstlich v̈ber den Gesang. Gott der Vater wohn vns beÿ. etc:

A. R. R. meddÿ A. Issandt ninck Oñis|tegkia, kudt kaas meddÿ keickede Erra|lunnastaÿa, ~~Ih~~$_{us}$ ~~Chr~~$_{us}$ lumala ninck se Neuwtzikesse Maria Poick, on iße keickest sest|samast aßiast kulutanut, mea enne sen Wÿmbse Peiwa sÿn Maa|pæl piddab sündima, Kuß tæma ninda on paiatanut[2]: Sæl piddab se Rachwas v̈lle toÿne toÿse, ninck v̈x Kunningka Rickus v̈che toÿne toÿse wasta v̈lles|toußma, ninck piddab v̈x suhr Maa|werrisemene sÿn ninck sæl sündima, ninck sæl piddab ollema Katku ninck Kallis aÿck. Ninck sæl piddawat suhret ninck hirmsat Imẽ|~~aßiat~~tæhet sündima, sen Peiwlikus, ninck Kwes ninck Tæhes, se on se hedda Algkmene, waidt sem|pæle piddab pea se hedda algkma.

Ninck on kaas meddÿ Issandt ~~Chr~~$_{us}$, eddes|peiti kulutanut eth se Eikedus keickede aßiade siddes piddab v̈lle|kæe wottma, se Rÿsti wellÿ Arm piddab erra|kustututh ollema keickede Inimeste iures; Ninck se Pöha Euangelium, piddab lebbÿ keicke Ilma|talluße, keickede Inimeste sæas kulututh sama, v̈chex tunnistußex keickelle Rachwalle, ninck sÿß piddab se ilma otz tullema.

Kudt meÿe nüith A. R. sen|sinatze Meddÿ Issanda ~~Chr~~xe Iütluße pæle pißuth tahame wallatada, ninck kaas se Aÿa pæle mottelda, kumba siddes meÿe nüith, ia eike nüith sel|sinatzel aÿal ellame, sÿß piddame meÿe toesti keick tunnistama, eth se|sama aÿck io Amõkit meddÿ Tallinna siddes,

---

[1] *17. Iulij. 1603. tract:*

[2] *Matth: 24. Marc: 13. Luc: 21.*

ninck Lÿfflande Mää pæl on olnuth, ninck on weel nüitkit. Ninck eb olle sÿn mitte tarwis, eth mina sÿn paliu peaxin wöÿra Rachwa Exemplit ninck Hÿstoriat mællestama, moito meÿe tahame oma heñesa hedda ninck willetzuße aÿa pæle walatada, kumb teÿe iße igke|peiw oma Korwade kaas kulete, ninck Silmadde kaas næte. Meddÿ Issandt ~~Chr~~$_{us}$ on kulutanut. Sæl piddab ⌟ v̄x Rachwas v̄che toÿne toÿse, ninck v̄x Kunningk|Rick$_{us}$ v̄che toÿne toÿse wasta, suhre Tapluße ninck Mæssu kaas v̄lles|toußma.

Eb sÿß se nüith A. R. toßÿ olle, se pidda meÿe io keick tunnistama, minck|sarnse suhre waÿno se Rotße Kunningkas sen Weñelaße kaas monda Aastat omat piddanut, mitto Sadda tuhat Inimeßet omat sen|sama Sodda Aÿa siddes erra|tappetuth. echk mea motlet sina küll, mea sen|sinatze Kolme Aasta siddes on sündinuth, mitto Inimeßet omat sen Rõtze ninck Pola Sodda Aÿall, oma henge erra|süllitanuth, enne kudt nente aÿck on tulnut. Ninck se Pola wægki eb anna weel nüitkit v̄chelekit Inimeselle armu, Tæma raÿub, löb maha ninck Surnux, ke eales tæma ette tullewat, olkat Saxsa echk Mää Inimene. etc:

Perrast on ~~Chr~~$_{us}$ kaas kulutanut, Ninck sæl piddab v̄x suhr Maa|werriseme sÿn ninck sæl sündima. Se|sama A. R. pidda meÿe io keick tunnistama, eth se|sama suhr ninck hirmus Mää|werrisemene sÿn meddÿ Tallinna Merre ninck wÿki pæl, kudt kaas meddÿ Linna sees, ninck Linna v̄mber, hæsti (motle mina minust melæst) on mæßanut, Kudt eb sina mitte mællesta, sÿß motle[3], mincksarn hirmus Tuhl ninck Maa|werrisemene mænnewall Aastal v̄x Næddal prast Micheli Peiwa ollÿ; eth is mitte v̄x|peines suhret Laiwat Wÿki pæll, moito kaas Saddama siddes saÿd erra|rickututh, Eb sÿß se Wachthuß Saddamast, kudt kaas kogkonis se Sild, ninck kaas nÿ monda Mündriko Patit, Herina Põllu, ninck Pirrida Ranna pole said aÿetuth ninck katkÿ pexetuth, Mitto maÿad ninck Aÿiadt, kudt kaas suhret Lipput ninck kiwit loÿ tæma sen|sama Öh siddes n~~inckÿ~~ hæsti werra tagka kudt Linna siddes maha, Se|sama piddat sina minu A. Inimene io iße tunnistama, eth se|sama Aßÿ meddÿ iures sündinut on. Mea kachio minu A. Inimene on sel|samal aÿal küll Merræ pæl sündinuth, mea sina ninck mina oma Silmade kaas eb mitte olle næchnut. Mitto Laÿwat omat sel aÿal Merre Pochiaße Mæhe ninck hüÿde kaas erra|huppunut, ninck alla|waÿonut, eth se Laiw ninck hüÿs eb eales enamb pidda ette tullema. ⌟

Se|sama keick A. R. laßeb Iumal v̄chex Ime|aßiax sündida, eth meÿe Inimeßet oma Pattune Ello piddame parrandama, ninck sen wÿmse Peiwa pæle motlema. Minck|prast se Pannine Ilm, ninck meÿe Inimeßet olleme

---

[3] *1602. 8. tage nach Micheli*

nÿ kangke Süddamet, eth eb meÿe mittekit holime Iumala, ninck tæma Kallÿ Sana perrast, meÿe polgkeme se erra, ninck peame v̈chex naÿrux, kudt ned KirckIssandat meÿdt lebbÿ sen Pöha waÿmu nuchtlewat, ninck æchfferdawat meÿdt sen Igkewesse Pörgku|tulle nuchtluße kaas. Waidt eth teÿe nüith Iumala Sana naÿradte ninck erra|polgkete, sÿß hellistab Iumall iße oma suhre Kella kaas kocko, ninck kutzub weel nüitkit keick Inimeßet sen Ello Parranduße pohle, eth teÿe Tallinna Rachwas hend piddate omast Pattußest Ellust v̈mber|pördma, ninck hend parrandama. Se|sama teb Iumal lebbÿ mo̅ne|sarnatze Im̅e|aßia, kudt lebbÿ Sodda, waÿno, ninck werre|erra|walameße. Ninck kaas lebbÿ suhre Tuhle. *Wie ietzt ist gesagt*[4].

3. Kolmandel on meddÿ Issandt ~~Chr~~$_{us}$ kaas kulutanut: Ninck sæl piddab ollema Katku ninck Kallis aÿck. Se|sama Aÿck (A. R.) on io nüith parrahellis meddÿ kæes, mitto tuhat Inimeßet, motlet sina minu A. Inimene, omat küll nente sinatze 2 1/2 Iahren Parblalle, S. Hannuxselle ninck Kallamaÿa~~de~~ Kirck Aÿiade pæle ilma Kirck|Issandate ninck Scholi Poÿsidte kaas maha|mattetuth. echk motlet sina minu A. Inimene, mitto Inimeße Lapset, *ad D: Olauum. Nicolaum, ad S. S. et zum Süstern*, sen|sinatze Aasta siddes omat maha mattetuth, nÿ hæsti Rickat kudt waÿset, wannat ninck nohret, ninck suhrrewat weel igka|peiw pælekit.

Mea taha meÿe sÿß iüttelda sest Kallist Aÿast. Eb sÿß se Aÿck meddÿ kæes ninck Linna siddes olle, Mitto tuhat Inimeßet omat küll nælgka surnuth, echk mitto Inimeset omat *(bona Venia)* Surnu hobbose Liha, Surnut Koirat, Kaßit, Seat etc: ia v̈x ellaw ninck nælgk Inimene, on v̈che Surnu|Inimeßest söhnut, nÿ kauwa, eth tæma kaas iße on maha langnut ninck sel aßemel erra|surnuth. Eb sÿß teÿe oma Silmade kaas weel igka|peiw næte, kuÿ nedt waÿset Inimeßet ellawat ninck Surnut Kaßit echk Koÿrat kaxi|peiti ⌟ v̈lle Liña Hultzade kandwat ninck söwat. Eb sÿß teÿe ollete næhnut, kuÿ næmat keickes paÿkas se Linna v̈mber omat istnuth, ninck ne Surnu Raipe Luhd, kudt ne Koÿrat, nerrinuth ninck söhnut. etc: Se|sama Aick n̈ck Polwe on io meddÿ Kæes.

V̈lle sedda A. R. wottab se Kallis Aick weel ickex mele|walla ninck v̈lle Kæe, eth nüith pea keick aßÿ, Kolmet ia küll nellÿ|kordt kallimb on, kudt enne 18. 20. Iahren. Ia mina tahan küll vsckuda, kudt se|sinane kallis ninck kurrÿ Aÿck peax kauwa thurima; sÿß eb pea v̈xkit Inimene Tallinna sees kauwa ellama. Teÿe, ke teÿe wanambat ollete, tædate parrembasti,

---

[4] *NB. Wieuiel zu S. Barb: Notabilia Año 1600. biß auff 1603. im Iunio seind zu S. Barber: 9. grose kulen gegraben vnd seind in einem iegliche̅ Kule gelegt 1210. Personen. Sum̅a in alles 10890. Persone̅. Noch in ein klein kid 240. Perso: seind in 3. Iaren zu S. Barber allein 11130 Perso: begraben.*

kudt mina se teile woÿn iüttelda, eth Lÿfflandt v̊x se|sarn kaunis Mäà on olnut, eth tæma paliu Linnadt ninck Mäàd, Saxa echk muh woÿra Maa siddes on toithnut, waÿdt nüith lumal parrakut, eb woÿ Lÿfflandt oma heñesa Rachwa toÿtada, ninck mina tahan kaas toesti iüttelda, kudt ned Saxa Laiwad nente sinatze Kahe Suwwæ siddes, meile eb mitte ollex hüid thonut, Sÿn ollex toeh|pohlest, moñe auwus Amet|mees, oma Naÿse, Lapse ninck Perræ kaas nelgka surnut. Semprast A. R. on se Katk ninck Kallis Aick (kumast meddÿ Ißandt ~~Chr~~$_{us}$ on kulutanut) v̊x Tæcht, eth se wÿmne Peiw, ligki læhüt meddÿ vxede eddes on. Sem|prast walwket ninck palwket. *Gott der Vater wohn vns beÿ, vnd Laß vns nicht verderben.*

4. Neliandel on meddÿ Issandt ~~Chr~~$_{us}$ kaas kulutanuth: Ninck sæl piddawat suhret ninck hirmsat Ime|~~*aßiat*~~tæhet sündima, sen Peiwlikus, Kwes ninck Tæhes. Se|sama Aick[5] A. R. on io kaas meddÿ kæes, eth se Armas Peiwlick, Ku|wallo ninck Tæhet oma~~t~~ Paistuße omat erra|kawutanuth, ninck sündiwat kaas paliu ime|aßiat sen Taÿwa all. *Ist nicht alhie zu Reual 3. Soñen vnd ein Regenßboge gesehen. den 6. Iuny zwischen 5. vnd 6. fruehmorgens 3. Sonnen, vnd ein Regensbogen wie ein Polnischer Sæbel, von vielen Leuten gesehen worden. Was das bedeutet, ist dem Lieben Gott bewust. Reual ‰ beßere und bekehre dich. etc*:

5. Wiendel on meddÿ Issandt ~~Chr~~$_{us}$ kulutanut. Ninck se Eikedus piddab keickede aßiade siddes v̊lle|kæe wottma, Se Risti welli arm piddab erra|kustututh ollema. ⌟ Sÿn kule meÿe A. R. minck|sarn suhr hedda ninck willetzus sÿn Maa|pæl piddab ollema, enne kudt se wÿmne Peiw piddab tullema. Sem|perrast eb pidda se mitte v̊x Imme meddÿ melæs ollema, eth ned Inimeßet nüith meddÿ aÿal nÿ waliuth, Sitket ninck kangket oma Risti welie echk Seßara wasta omat, waidt meddÿ Issandt ~~Chr~~$_{us}$ on sest samast kuriast aÿast kulutanuth, eth se|sama piddab v̊x Tæcht toÿselle, enne sen wÿmse Peiwa ollema, eth se v̊x Inimene selle oma Risti welie Armu eb mitte pidda neuthma. Eb sÿß se Aÿck nüith parrahilles meddÿ kæes olle, kumb Inimene neutab oma Risti|welielle Armu, Se v̊x Kochnret achneb sÿn, se toÿne sæl, meñe sina sen Ricka Achne|kottÿ iure, ninck palwu tædda, eth tæma sind v̊che wacka Ruckÿ echk Oddra kaas tahax awitada, Mödi|warsÿ peat sina kulma, eth tæma hend paliu waÿsemax teb, kudt sina ollet, Sina palwut tæma peab sind v̊che wacka kaas awitama, sÿß paiatab se Rickas, Mina pea sind v̊che wacka kaas ruckit awitama, minul eb olle iße v̊xikit peo teuws. Se aßÿ A. R. on io meddÿ kæes, ninck teÿe peate io tunnistama, eth se toßÿ on, mea meddÿ Issandt ~~Chr~~$_{us}$ on kulutanuth, *die Liebe wird in vielen erkalten.*

---

[5] *Aõ 603. den 6. Iuny.*

Eddes|peiti on kaas meddÿ Issandt ~~Chr~~$_{us}$ kulutanut. Ninck se Pöha Euangelium sest Iumala Rickust, piddab lebbÿ keicke Ilma|talluße, keickede Inimeste sæas kulututh sama, v̈chex tuñistußex keickelle Rachwalle, ninck sÿß piddab se Ilma otz tullema.

Sÿn kulet sina minu A. Inimene, eth Iumala Sana, enne sen wÿmse Peiwa, lebbÿ keicke Ilma|talluße piddab keickelle Rachwalle kulututh sama, v̈chex tunnistußex, eth eb v̈xkit Inime Wÿmsel Peiwal mitte pidda iütlema, tæma eb olle sest Iumala Rickußest mittekit tædtnut. Waidt nüith on Iumal igka Aÿal suhre hedda ninck willetzuße kaas, sen Pannitze Ilma, nente Inimeste Pattude perrast nuchtelnuth. Ielles v̈mber sen wasta, on kaas Iumal waadt ninck kaunidt Oppiat v̈lleß|erratanut, ninck sen Ilma siße leckitanuth, ke ned Inimeßet sen Ello Parranduße pohle omat mainitzanut ninck kutznut, eth eb næmat wÿmsel Peiwal mitte pidda iütlema, næmat ewat olle sest mitte tædtnut echk kulnuth. ⌟

Ninda on Iumal sen Essimeße Ilma siddes, enne sen weæ|tousmeße, sen Patriarche Noah leckitanut, se|sama piddis selle Pañitze Ilmalle nente errarickmeñe kulutama. Enne kudt Iumal Sodoma ninck ~~G~~omorrha tachtis erra|rickuda, sÿß piddÿ Loth neile se Ello Parrandus kulutama. Enne kudt Iherusalem̃i Linn eßimelt saÿ erra|rickututh, sÿß on Iumal nedt Prophetit v̈lleß|erratanuth, ke neile nente erra|rickmeße piddÿ kulutama. Perrast on meddÿ Issandt ~~Chr~~$_{us}$ iße, oma Apostlide ninck Sullaste kaas, Iherusalem̃i Linna erra|rickmeße kulutanut, eth tæma lebbÿ Titum Vespasianum sel kombel piddÿ erra|rickututh sama, eth keick se Iuda rachwa Suggu, nÿ kauwa kudt næmat sÿn Mää|pæl ellasit, piddit sem|pæle motlema.

Waidt nüith sen|sinatze wÿmse Ilma otza siddes, on Iumal meile oma Armu kaas lascknut paistada, eth weel tæñakit|peiwa se Euangeliume Oppetusse, v̈chex tunnistußex, keickelle Rachwalle saab kulututh, kumb Euangeliume Oppetuß kauwa aÿka, lebbÿ moñe|sarnatze ~~*ninck*~~ valsche Oppetuße ollÿ erra|kustututh ninck erra|unnututh. Waidt im̃e|tabbasel kombel, on se keicke Wegkiwene Iumal, nüith ligkÿ Sadda Aastat sen Wÿmse Eliam, Mar: Luth: v̈lleß|erratanuth, eth tæma selle Issandalle ~~Ihx~~elle Chr̈xele kudt selle eike toÿwututh Meßialle, tæma toÿse tullemeße pæle, kuß tæma piddab tullema sundima ned Ellawat ninck ned Surnuth, sen teh piddÿ walmistama, kumb wÿmne Peiw nüith ligkÿ læhüt meddÿ Vxe eddes on. Toestÿ on kaas Iumal iße se eike Algkia sen|sama suhre Töh iures olnut, ke kaas selle Luthrille v̈x se|sarn lulgktus on andnut, eth tæma sen Pawestÿ iße, kumb se keicke|korkemb ninck suhremb Mees (:tæma Melæs:) keicke Ilma Inimeste Silmadde eddes olli. Perrast on tæma kaas keick need Cardinalit, Pisopit ninck keicke se Pawesti hulcka nuchtelnuth, eth se toestÿ v̈x suhr im̃e on v̈lle keicke im̃eaßiade, ~~*pæle*~~ eth

se Pawest, sen Römerÿ Keisere, kudt kaas paliu Kunningkade ninck suhre Ilma|talluße Issandite wæe kaas, ke sen Pawesti Selschoppÿ siddes ollit, sen v̈che Aino Mehe Mar: Luth: ellawalt olle erra|nelnuth echk erratapnut. *Weil den* ⌟

Eth nüith Iumal sen Mart. Luth: imẽ|tabbasel kombel on v̈lleß|erratanuth, ninck tædda kaas keicke tæma Waÿnlaste wasta hoidnuth, eth tæma sen|sinatze wÿmse Ilma Otza siddes, se Euangeliume Oppetusse, sest Iumala Rickust, selgkesti ninck puchtasti piddÿ opma ninck welia lahutama, Kudt kaas eike se|sama Iumala Sana, selgkesti ninck puchtasti *nuhn fast vber die 80. Iahr beÿ vns gepredigeť. etc: wir (Leid') seind so verstocket dz wirs nicht achten.* weel tæñakit|peiwa se|sinatze meddÿ Tallinna siddes, saab oppetuth, Iumall antkut moito oma Armu, eth teÿe se|sama Süddamest woixite vsckuda, ninck kaas sem|perrast ellada.

Nÿ imẽ|tabbasel kombel, kudt nüith Mart: Luth: Iumalast on v̈lles-|erratuth, nÿ vßin on tæma kaas oma Töh siddes olnuth, eth eb tæma mitte v̈x|peines paliu Ramatuth olle kiriutanuth, kumba v̈lle kaas keick tæma Waÿnlaßet hend omat imẽtellenuth, eth v̈x Ainus Mees nÿ paliu ramatuth on kiriutanuth. Muito tæma on kaas moñe|sarnatzet ninck kaunidt tröstlikut Laulut technut, kumba Laulut weel tæñakit|peiwa meddÿ Linna ninck Kirckode siddes, Saxa, Rothze ninck Mää|kelell sawat lauletuth, eb mitte v̈x|peines sel|sinatzell aÿal, muito kaas v̈lle keicke se Aasta siddes; Laulame meÿe kaunith ninck tröstlikut Laulut. Kudt sen Röÿmsa Ioulo Pöhade v̈lle[6] röÿmustama ninck Laulame meÿe meddÿ Issanda ~~Ih~~xe ~~Chr~~xe tæma Ilmalle tullemeßest. Sen Pastu v̈lle[7], laulame meÿe meddÿ Issanda ~~Ih~~xe ~~Chr~~xe tæma Kibbeda Kañatußest ninck Surmast. Nente röÿmsa Lihawotme Pöhade v̈lle, röÿmustame meÿe hend toesti ninck laulame meÿe sen Issanda ~~Chr~~xe auwux, tæma röÿmsa v̈lles|tousmeßest, eth tæma meddÿ hæx sen Pattu, Surma ninck kaas sen Kochnretti v̈lle|woÿthnuth on. Sem|prast laula meÿe Süddame röÿmu kaas, lebbÿ v̈che kindla vßu. *CHrist ist erstanden*[8]. *Christ lag in Todes banden. etc: wie ihr zu seiner Zeit reichlich dauon berichtet seidt.* Meddÿ Issanda ~~Chr~~xe tæma Taÿwase v̈lleß|meñemeßest laula meÿe kaas, meddÿ vßu kinnitußex, eth meddÿ Issandt ~~Chr~~$_{us}$ v̈lles on mennuth Taÿwasse, Sælt piddab tæma ielles tullema, sundima nedt ellawat ninck ne Surnuth. etc: ⌟

---

[6] *Weinachtē Lieder.*

[7] *Österliche Lieder.*

[8] *Von der Himelfarth.*

Nente Nelia Pöhade v̈lle[9] laulame ninck kinnitame meÿe hend, Iumala sen Pöha W: Ande ninck hæ|tegkomeße kaas, ninck palwume, eth Iumal Pöha Waÿm meÿdt tahax hoÿdta ninck oma Armu kaas ickex meddÿ iures ~~*tahax*~~ ellada, ninck am̃a meddÿ Ello otza, meÿe iure iæda, Kudt meÿe kaas sen|sinatze Laulo siddes laulame, *Gott der Vater wohn vns beÿ etc*: kumba Laulo siddes meÿe keick hend anname, Iumala sen Issa, sen Poÿa ninck sen Pöha Waÿmo, tæma keicke wægkewa Kæe ninck hoÿtuße alla, ninck palwume eth se v̈x Ainus keicke Wægkiwene Iumall meidt keicke Kachio ninck kuria eddest tahax hoÿdta.

V̈lle sedda A. R. on Mart: Luth: paliu muhd kaunith Lauluth laulnuth ninck kaas technut, Kudt sæl omat nedt Wÿß|Pæ|tückit meddÿ Pöha Catechismi Oppetußest, on tæma keick kaunÿ Laulode ninck tröstlike Sanade kaas ninda ehitanut, eth eb v̈xkit Sana keicke Laulode siddes olle, kummast eb mitte v̈x iße|erranes Iütlus peax iütteldutb sama. Kudt meÿe kaas eddes|peiti (laßeb meÿdt Iumal muito nÿ kauwa ellada) mon̄ikat kaunidt Lauluth hen̄ese ette tahame wotta; Minck|perrast mina nedt Laulut hen̄ese ette tahan wotta, mea meÿe meddÿ Kelell sÿn Kircko siddes laulame, Sest piddat teÿe (annab Ium̄all terwet) tullewa Pöha|peiwal kulma.

Eth nüith se Iumalast erra|wallitzetuth Mees Mart: Luth: mon̄e|sarnast ninck kaunidt Lauluth Iumala Auwux n̄ick se Pöha Risti Kircko hæx, on technut ninck sisse sædtnut, ninck eth meÿe needt|samat Laulut kaas hæl|melell piddame laulma. Sest annab meile se Pöha Apostel Paul$_{us}$[10] v̈che kaunÿ Oppetuße *ad Eph*: *5*. Saket teuwde sen Waÿmo siddes, n̄ick piddaket iße|kesckes kaunidt Psalmit ninck Lauluth. Laulket ninck mængket sen Issanda oma Süddame siddes ninck tæn̄aket igka aÿal keicke aßiade eddest Iumala sen Ißanda meddÿ Issanda ~~Ihxe~~ ~~Chrxe~~ Nÿme siddes. Kudt tahax se Pöha Apostel Paul$_{us}$ iüttelda, se keicke korgkemb ninck suhremb Ande, mea teÿe Iumalalle tahate andada, on se, eth teÿe tædda kaunÿ Laulode ninck Psalmide kaas piddate tænnama, se|sama on Iumala mele perrast; ⌟ Ninda omat ned onsat Pöhad Inimeßet igka aÿal Iumala kaunÿ Laulode kaas tæn̄anuth, Kudt Moses nente Israellÿ Lapsede kaas lebbÿ sen Punnaße Merre ollit mennuth, sÿß omat næmat Iumala auwux v̈che kaunÿ Laulo laullnuth, ke næmat Egÿpti Maast, sest Kunningka Pharao wallast ollÿ erra|pæstnuth[11].

---

[9] *Pfingsten Lieder.*

[10] *Eph*: *5.*

[11] *Exod*: *15.*

Es schreibet ~~*Ih*~~*us Syrach*[12]: *Von dem Künniglichen Propheten Dauid.* Eth Dauid v̈che igka töh, ia sen keicke wæhemba Loiuße eddest, Iumala tæma Issanda kauny̆ Laulode kaas on tæñanuth, ninck keickest Süddamest laulnut, ke ~~*sen*~~ tædda on lohnuth, Ia se Kunningkas Dauid on kaas Lauliat sen Altary̆ iure sædtnuth, ninck kaas kescknut, eth næmat sen Kunningka Dauida Laulut piddit laulma, ninck Iumala sen Issanda Pöhadt auwsasti piddama, ninck igka Aasta siddes, Iumala sen Issanda hæ tegkomeße pæle mællestama, eth næmat sest Egy̆pti Maast ollit erra|pæstetuth. *Also sind bekandt Viel and'e Exempel d' Heilig Gottes, welche Lobgesenge Vnd Geistliche Lieder gemacht vnd gesungen haben. Hannæ des Propheten Samuelis Mutter*[13]. *Esaiæ 12. 26. 61. Capitel seines Buchs, des Königs Ezechiæ. des Propheten Ionæ 2. Cap: seins Buchs. Der dreyer Menner im Fewroffen. Dan: 3. Der Iungfrawen Marien, vnd des Alten Priesters Zachariæ Luc: 1. Des Alten Simeonis Luc: 2.*

Eike ninda on kaas se Iumalast erra|wallitzetuth Mees Mart: Luth: omat Lauluth, lebby̆ sen Pöha Way̆mo sisse andmene, Iumala Sanast wotnuth, ninck siße sædtnuth, eth needt|samat Lauluth se Pöha Risty̆ Kircko siddes piddawat lauletuth ninck kaas oppetuth sama; Minck|prast A. R. nente sama Laulode ninck tröstlike Sanade kaas, woy̆me mey̆e sen Kochnretti meist kaukel erraay̆adta, needt kurbat Süddamet röy̆mustada, Sen Surma v̈lle|woy̆tada, ninck paliu kangket Süddamet Iumala pohle pörda. Toesti A. R. mina tahan se tunnistada, ny̆ paliu kudt Iumal minulle Tarckust andnuth on, ninck se|sama piddawat kaas keick Waadt Risti Inimeßet minu kaas tuñistama, eth Luther$_{us}$ se keicke parremb ninck Künstlikimb Meister v̈lle oma Laulode on, kudt eales v̈x Oppia aṁa nente ⌋ Apostlide Ay̆al eb mitte olle olnuth, ninck peab kaas Luther$_{us}$ se keicke Kunstlikimb Meister v̈lle oma Ramatode ninck Laulude iæma, ned toy̆set Kiriutakat, mea næmat tachtwat. Se kaas eb taha mina keddakit mitte erra|polgkeda, eb kaas mitte Lutherũ Iumala Aßemelle v̈llendada, tæma on v̈x Inimene olnut, ninda kudt sina ninck Mina olleme, Waidt kudt mey̆e tæma Töh ninck Kiria, echk Ramatode pæle walatama, sy̆ß iæb se|sama toex, kudt sæl seisab kiriututh: *Dz werck lobet den Meister.*

Wimatel ninck löhitelt pidda mey̆e opma ninck meles piddama sestsinatzest Iütlußest, eth needt|samat Lauluth, mea mey̆e meddy̆ Kircko siddes laulame, omat ny̆ kebiat oppeta, eth v̈x Aṁet|mees oma Werckstede pæl, v̈x Pöllu|Mees oma Pöllu pæl, v̈x Lamba|Poy̆s oma Laṁaste iures, needt Lay̆wa ninck Kala|mehet oma Lay̆wa ninck Patide siddes, se Merræ

---

[12] *Syr: 47.*

[13] *1. Samu: 2. Esa 12. 26. 61. 38*

pæl, v̈x Koÿa Sullane ninck V̈mmerdaÿa, oma Leiwa Issanda ninck Emanda Weddichse Lautade siddes, Ia v̈x Kaarmane Pois oma Perræ|mehe Hobbose pæl echk muhd Sullaset ninck Poÿsit oma Perræ|mehe töh iures, Tæma olka mea Ametÿ siddes tæma eales on. Needt|samat keick, woÿwat Iumala tæma Hæ|tegkomeße eddest tænnadta, v̈che, ~~eehk~~ kahe, echk enamb Laulude kaas. Se|sama eb pidda mitte v̈x|peines, se Kelæ ninck Su kaas sündima, moito keickest Süddamest piddat teÿe laulma, ninck kaas hæstÿ motlema, mea teÿe laulate, Kudt eb teÿe se mitte te, sÿß saab se|sama teist teuteduth, kudt sæl seisab kiriututh. *Dis Volck ehret mit den Lefftzen, aber ihr hertz ist fern von mir*[14]. Lauluth A. R. omat hæd, ninck eth sina Laulat, se|sama woib Iumal küll saldida, Waidt sinu Südda peab sæl iures ollema, Ninck keick mea meÿe tehme echk laulame, se|sama keick piddab sündima Iumala auwux. Waidt ke sæl laulwat ninck mækawat kudt ned Lambat, ia næmat eb moista, ewat tæ kaas mitte, mea næmat laulwat, sedda eb kÿta mina mitte, moito paliu enamb nuchtle mina teÿdt, eth teÿe sest kuriast kombest piddate pra ⌋ iethma, ninck ned Lauluth eikesti opma laulma, kudt teÿe kulete, kuÿ meÿe nente Schole Poÿside kaas Chore siddes laulame.

Löhitelt opket ninck piddaket kaas melæs, Iumal eb walata mitte sinu suhre hæle ninck kißendameße pæle, muito Iumal walatab sinu Süddame pæle, kaas sina Süddamest laulat. Kuÿ sina nüith sinu Su ninck Süddame kaas Laulat, se|sama kÿta mina. Sem|prast A. Inimene tahat sina Laulda? sÿß laula keickest Süddamest, Tahat sina mængkeda? sÿß mængke sinu Kæddede ninck Süddame kaas, Tahat sina tæna̅da? Sÿß tæna̅ sinu Su ninck Süddame kaas, ninck lasckem meÿe sÿß hend igka aÿal Iumala tæma keicke wægkewa Kæe alla allandada, sÿß piddab se|sama keick mea meÿe tehme, Iumala meles hæ ninck armas ollema.

Iumal antkut meile oma Armu ninck Wægkÿ, eth keick mea meÿe allæme ninck tehme, eth se|sama sündtku Iumala Auwux, ninck meddÿ keickede Henge onnex. Se Arm ninck wegkÿ tahax Iumal meile anda etc:

---

[14] *Esa: 29*

LISA 2, GEORG MÜLLERI KÄEKIRJA NÄIDE
(o. a 9, jutluse 2 lehekülgest)

LISA 3. SÕNAARTIKLI STRUKTUURI SKEEM

märksõna (vt p 3.1)

märksõna sagedus (vt p 3.1.2)

sõnaliigimärgend (vt p (3.1.3)

tähendusseletus (vt p 3.1.1)

sõne (vt p 3.2)

sõne sagedus (vt p 3.2)

näitelaused (vt p 3.3.1)

kiri (33) *s* 'pühakiri; raamat'
Kiria (20). Kiriast (6). Kirrȳ (5). Kirri (2)
Se kaas tahab se Pöha Paul„s meit oppeta, eth se eb mitte olle se\prast kiriututh, et meye vx\peines se Kiria piddame lugkema ninck kuelma, ninck prast vchest korwast siße, ninck sest toisest ielles laßeme welia menna, moito et meye (Sina ninck Mina) se sama piddame oppema, et meil lebbi sen Kañatuße ninck röhmo sest Kiriast vx Lodtmene woib olla. (20.8)
Se kaas eb taha mina keddakit mitte erra\polgkeda, eb kaas mitte Lutherū Iumala Aßemelle vllendada, tæma on vx Inimene olnut, ninda kudt sina ninck Mina olleme, Waidt kudt meye tæma Töh ninck Kiria, echk Ramatode pæle walatama, sÿß iæb se\sama toex, kudt sæl seisab kiriututh: Dz werck lobet den Meister. (9.10)
mälestus|kiri (1): *mälestuse kiri* (1)
Se\pr: on Moses vche kauni mœllestuße Kiria, nente Patriarchide Pitka ello pæle kiriuta: eth nœmat omast ellost omat tüddinuth, kuÿ ollexit nœmat se sama Lußikade kz söhnuth, dz ist, sie sind entschlaffen, vnd zu seinen Vätern begraben worden. (23.2)
püha|kiri (3): *püha kiri* (3)
Erstlich wil ich anzeigen; Mea se Sana Rist on, ninck eth tæmal paliu ninck moñe\sarnast Nÿmet, se Pöha Kiria siddes on. (26.2)
♦ jumala kiri (13): *jumala sõna ning kiri* (5). *sõnad jumala kirjast* (1). ♦ sõna ning kiri (5): *jumala sõna ning kiri* (5). ♦ prohvetite kiri (2): *prohvetite ning apostlite kiri* (1). ♦ kaunis mälestuskiri (1). ♦ paganate kiri (1). ♦ peapiiskopid ning kirjateadjad (1). ♦ vana kirikuõppija kiri (1). ♦ variseride ning kirjateadjate kiri (1)
• vt *teadja* → *kirja|teadja* (3)

viide (vt p 3.4)

liitsõnad (vt p 3.3.2) või ühendverbid (vt p 3.3.3)

sõnaühendid (vt p 3.3.4)

OÜ «Greif». Tellimus nr. 189.